

سینوھ

ابو علي الكردی
منتدی اقرأ الثقافی

پزیشکی تایبہ تی
فیرعہ ون



میکا قالتاری

وہرگیپرائی: عیمران ہاواری



له‌بلا وکراوه‌کانی خانە‌ی چاپ و په‌خشی رینما

زنجیره: (۳۲۶)

ناسنامه‌ی کتیب

• سینووه / پزیشکی تاییه‌تی فیرعه‌ون

• نویسی: میکا فانتاری

• وه‌رگێرانی: عیمران هاواری

• بابەت: رۆمانی میژوویی

• نه‌خشە‌سازی و به‌رگ: فواد که‌وئوسی

• به‌رگ: به‌رگی یه‌که‌م

• نۆیه‌ت و سالی چاپ: یه‌که‌م، ۲۰۱۱

• شوینی چاپ: چاپخانه‌ی که‌نج

• تیراژ: ۱۰۰۰

له‌به‌ریوه‌به‌رایه‌تی گشتی کتیب‌خانه‌گشتیه‌کان ژماره‌ سپاردنی: ۱۲۸۷ ی سالی ۲۰۱۱ ی پێ‌راوه.

ناونیشان: سلیمانی — بازاری سلیمانی — به‌رامبه‌ر بازاری خه‌فاف.

ژماره‌ی مۆبایل: (۰۷۷۰۱۵۷۴۲۹۳), (۰۷۵۰۱۱۹۱۸۴۷)



پیرست

- پیشه کی وەرگیر و رۆنکردنه و هیهك سهبارت به شیوازی دارشتی کتییی سینۆهه..... ۵
- چهند وشهیهك دهربارهی وەرگیرانی نویسی میسری بۆ یه کیك له نویسه نیونه ته وهیهه کان..... ۹
- پیشه کیه کی کورتی نوسهر..... ۱۰
- بهشی یه کهم: سهردهمی مندالتی..... ۱۴
- بهشی دووهم: رۆشتن بۆ قوتابخانه..... ۲۹
- بهشی سییهم: نامادهیی فیرگهی پزشکی..... ۴۰
- بهشی چوارهم: خویندن له مالتی زیان..... ۴۹
- بهشی پینجهم: نامۆژگاری هونه رهنندی پهیکه رتاش..... ۶۳
- بهشی شه شههم: رۆشتن بۆ ئه وهی کون بکهینه سهری فیرعهون..... ۷۶
- بهشی چهوتهم: جینشینی میسر و نهخۆشی په کهم..... ۹۰
- بهشی هه شهتم: من بوم به پزشکی کهسه ههزاره کان..... ۱۰۳
- بهشی نۆیهم: دلتهزین ترین روداوی سهردهمی لایه تیم..... ۱۱۳
- بهشی دهیهم: نهخۆشیه کی گوێزراوه و نه ناسراو..... ۱۵۳
- بهشی یازدهیهم: (هورم هب) ناشنای پشین..... ۱۷۶
- بهشی دوانزهیهم: خودایه کی نانا سایی (بۆ میسریه کان)..... ۱۸۵
- بهشی سیازدهیهم: گهشته درێز خایه نه کهم..... ۲۰۳
- بهشی چواردهیهم: چاوپنکه وتن له گهگن پادشای "بابل" دا..... ۲۱۵
- بهشی پانزدهیهم: پشینیی کردنی روداوه کانی ناینده..... ۲۲۵
- بهشی شانزدهیهم: جهزنی رۆژی درۆ کردن..... ۲۳۳

- ۲۵۶..... بهشی هه‌فده‌یه‌م: له‌پیناو‌رزگار‌کردنی‌دوو‌که‌سدا.....
- ۲۶۷..... بهشی هه‌ژده‌یه‌م: مینا و هاتنه‌وه‌ی هۆشی کاپتا.....
- ۲۸۲..... بهشی نۆزده‌یه‌م: هه‌رسیکمان بوینه گالته‌جار.....
- ۲۹۰..... بهشی بیسته‌م: له‌ولاتی "هاتی" دا.....
- ۳۰۲..... بهشی بیست و یه‌که‌م: به‌ره‌و‌ولاتی "کریت".....
- ۳۱۱..... بهشی بیست و دوو‌ه‌م: چیم له‌"کریت" دا بینی.....
- ۳۲۸..... بهشی بیست و سێیه‌م: له‌گۆره‌پانی گابازی کریت دا.....
- ۳۴۷..... بهشی بیست و چوار‌ه‌م: چونه ژوره‌وه‌ من و بنده‌که‌م بۆ مالتی خودا.....
- ۳۵۹..... بهشی بیست و پێنج‌ه‌م: گه‌رانه‌وه له‌"کریت" و بارودۆخی تازه‌ی "نزمیر".....
- ۳۶۷..... بهشی بیست و شه‌شه‌م: نه‌خۆشی من‌دا‌التیک.....
- ۳۸۲..... بهشی بیست و حه‌وته‌م: گه‌رانه‌وه بۆ میسر بۆ نه‌وه‌ی چاوی‌نکه‌وتن له‌گه‌ل "هورم هب" دا بکه‌م.....
- ۴۰۵..... بهشی بیست و هه‌شته‌م: نیگه‌رانی خه‌لکی تبس بۆ ناینده.....
- ۴۲۰..... بهشی بیست و نۆیه‌م: پێشه‌کی دوزمانیه‌کی مه‌زن له‌میسردا.....
- ۴۳۷..... بهشی سێیه‌م: له‌"تبس" دا کوشت و کوشتاری کردن.....
- ۴۶۵..... بهشی سی و یه‌ک: "نه‌خناتون" فیر‌ه‌ونی میسر.....
- ۴۹۹..... بهشی سی و دوو‌ه‌م: نه‌و‌شاره‌ تازه‌یه‌ی که‌ فیر‌ه‌ون دروستی کرد.....

پيشه‌کى وەرگير و روناکردنه‌وه‌يهك سه‌بارهت به شيوازي دارشتمى

كتيبى سينۆهه

ئىستا سالى ۱۳۶۴ى هه‌تاوى سه‌دهى چوارده‌يه‌مى پيروزي ئىسلامه و له‌باوه‌رهدانيم كه تا كوټايى ئەم سه‌ده‌يه، له‌بازارى ويژه "ئەدەب"ى جيهاندا كتيبىك بلاو بكرىته‌وه كه له‌پوى ميژروى ديريى ولاتانى پوژه‌ه‌لاتى ناوه‌پاست و ليكدانه‌وى كۆمه‌لايه‌تى و دهرنناسى ئەو ميژروه‌وه، بتوانيت له‌به‌رامبه‌ر ئەم كتيبەدا كه "۱۳۵۰ سال پيش له دايكبوونى مەسيح" نوسراوه‌ته‌وه بوه‌ستيت.

ئيمه ئەم ميژروه له‌سه‌ره‌تاي ده‌سته‌لاتى زنجيره‌ى نۆزده‌يه‌مى فيرعونه‌كانى ميسره‌وه دهرمانه‌يناوه و به‌شيوه‌يهك كه "سينۆهه" نوسه‌رى ئەم كتيبە باسى ده‌كات شه‌ش سال دواى ده‌ستپيكردى ده‌سته‌لاتى ئەو پياوه له‌ميسردا دور ده‌خريته‌وه و ده‌ست به‌نوسينى ئەم كتيبە ده‌كات، بوئه‌وه‌ى ئيمه دوچارى هيج هه‌له‌يهك نه‌بين ميژروى نوسينى ئەم كتيبە له‌سالى ۱۳۵۰ى پيش زاین، كه به‌سالى فه‌رماه‌وايى و ده‌سته‌لاتى زنجيره‌ى نۆزده‌يه‌مى فيرعونه‌كانى له‌قه‌لەم ده‌دين و ئاشكرايه بو به‌ده‌ست هينانى ميژروى راسته‌قينه‌ى سه‌ره‌تاي نوسينى ئەم كتيبە ده‌بيت ماوه‌ى شه‌ش سال له‌ ميژروى هاتنه‌ سه‌ر ته‌ختى ئەو پياوه كه‌م بکه‌ينه‌وه.

خوينه‌رانى ئەم كتيبە ئيتري چ لاو بن يان پير، سود له‌خويندنه‌وه‌ى ئەم ميژروه ديريى كه له‌هه‌مان كاتدا هه‌ويريکه له‌هه‌لسه‌نگاندى و شيكردنه‌وه‌ى كۆمه‌لايه‌تى و دهرنى، وهرده‌گرن.

به‌لام ئەگه‌ر لاو من ئەوه‌تان پى پاده‌سپيرم دواى خويندنه‌وه‌ى، ئەو كتيبە له‌ده‌ست نه‌ده‌ن و له‌لاى خوتان هه‌لى بگرن و بيباريژن، بوئه‌وه‌ى كاتيک ته‌مه‌نتان

گهشته شهست سالی یان زیاتر دوباره سهرلهنوی ئەم کتیبه بخویننهوه، لهوکاته دا هونهری "سینوهه" نوسهری ئەم کتیبه تان جوانتر بو دهردهکهویت و زیاتر پهی بهلیکدانهوهی کۆمه لایهتی و دهرونی ئەم کتیبه دهبن.

یهکیک لهسودهکانی ئەم کتیبه، پراوهستانه له بهرامبهر میژووی ههندیك له ولاتانی پوژههلاتدا که لهههندیك میژووی گشتیدا بگره ناوهکانیشیان نهنوسیون و لهههندیکی تردا، ناویان هیناون بیئنهوهی لهپویی میژووییهوه باسیان بکهن، بهلام لهم کتیبه دا، ئیمه چهند زانیاریهکی تارادهیهک سادهمان له میژووی نهتهوهی وهک "هاتی" و "میتانی" و "کوش" بهدهست هیناوه.

وهرگپر بهپینوسی دهرانییت ئەوه بهخویننهان بلایت که شیوازی داپشتنی ئەم کتیبه، بهپینوسی "سینوهه" شیوازیکه که دهقاودهق وهک شیوازی داپشتنی باوباپیره سههتاییهکانمان و لهو شیوازه دا، ههندیك لهپرسته کورتهکان دوباره دهبنهوه بیئنهوهی دوباره کردنهویان ناپهسهند بیته بهرچاو. ئهویتیشیان ئەوهیه که لهسهردهمی تاریکی سهده و ههزارهی پیش زایندا، نهتهوه نهزانهکانی پوژههلاتی ناوهپرست شراب و ئارهقیان دهخوارهوه و خواردنهوهی ئارهق و شراب لهلای ئەوان، بهلگهی ئەوه نیه که وهرگپر یان بلاوکهرهوهکهی بیزار نهبن لهدهرئهنجامی زیان و تاوانی جهستهیی و گیانی ئەم جوژه پهفتارانه.

یهکیک لهبهشه سههسوپهیننهکانی ئەم کتیبه ئەوهیه که لهمیسری دیریندا، فیرعهونهکانی میسر بهدهستی پزیشکهکانی خویمان بهکوشت دهران، ههروهها بهشه گرنگهکانی تری ئەم کتیبه، پهیوهست دهکریت به بهرفراوانی زانستی پزیشکی لهپوژههلاتی ناوهپرستدا و بهتایبهت لهولاتی میسر دا.

بیژیادهپویی هیچ بهشیک لهم کتیبه بهدی ناکریت که لهپروی لیوانلیو بونی لهزانیاری میژووی دیرین بهسود نهبییت و دوباره بی زیاده پویی، بهکۆمهله کتیبیکی فهرههنگنامهی میژوویی بو خویندنهوهی میژووی ولاتانی پوژههلاتی ناوهپرست لهسهده و ههزارهی پیش زاین لهقهلهم دهرییت و ههندیك بهش و بابتهی میژوویی ئەم کتیبه شایستهی ئەوهیه بهیادی بسپیریت.

لهمیرزا نویکی وهک من ئەوه پهسهند ناکریت کاتیک کتیبیک وهردهگیرم، خووم لهو ئاسته دا بیینم که توانای ههلسهنگاندن و ستایشکردنی ئەم کتیبه ههیییت، بهلام

بیئەوہی زیادہ پڑوی بکہم دەلیم کتیبی "سینۆهه پزیشکی تایبەتی فیرعون" که ئیستا لەبەردەستاندا یە، کتیبیکە که دوا ی ئەوہی خویندەتەرە ئاگاداری ئەوہ دەبیت که شایستە ی ئەوہ بووہ که ئەو هەموو کاتە بۆ خویندەنەوہی تەرخان بکەیت.

زییح اللە حکیم الہی دەشتی

که لەپری نوسینەوہ بە ((زییح اللە منسوری)) ناوبانگی هە یە.

چەند وشەيك دەربارەى ۋە رەگىرانى نوسىنى مىسرى بۇ يەككە لە

نوسىنە نۆنەتە ۋە يەكەن

دوای ئەو ەى چاپى يەكەمى "سىنۆھە پزىشكى تايبەتى فىرەون" بلاو كرايەو، چەند كەسك لە خوینەرانى ئەم كتیبە، لەرپى نامەو پەيوەندىان بە ۋەرگىرەو كەرد و داوايان لى كەرد كە ئەو ەيان بۇ باس بكات كتیبى "سىنۆھە" كە بەنوسىنى وینەى مىسرى نوسراو ەتەو چ كاتك ۋەرگىردرا بۇ نوسىنە نۆنەتە ۋە يەكەن و ۋەرگىرەكەى كى بو؟

بەو شىو ەيەى كە ەموو كەسك دەزانىت و ناگادارە نوسىنى سەرەكى مىسرى "ھىرۆگلىفى" بوو، بەواتا نوسىنى وینەى. مىسرى ە كۆنەكان شىو ەى مرؤف و گيانەو ەر و پروو ەو بىگيانەكانيان دەكىشا و مەبەستى خويان لەرپى ئەو شىو ە و وینانەو دەخستە پرو.

فىركارانى مىسرى كە نوسىنى وینەيان فىرى خویندكارەكانيان دەكرد، تەنھا وینەى نوسىنەكانيان دەكىشا و زۆر گرنگيان بە تارىك و پرونى شىو ەكان نەدەدا، بۇيە ئەو ەى بەدەستى فىرخوازەكان دەنوسرا وینەبوو نەك وینەكىشان. مېژووى پەيدا بونى ھىرۆگلىفى (نوسىنى وینەى مىسرى) تانىستاش لەلای مېژوو نوسەكان ناديارە و دەلین ھەر ئەو سەردەمانەى يەكەمىن زىنجىرە فىرەونەكان لەمىسردا فەرمانرەوايان گرتو ەتە دەست، نوسىنى وینەى بونى ھەبوو ە بەگوتەى مېژوو نوسەكان نوسىنى وینەى لەبىروباو ەرى ئاينى مىسرى ە لەدايك بوو. سەرەپراى ئەو ەى مېژوو نوسەكان دەربارەى زنجىرە فىرەونەكانى مىسر ناكوک و ناتەبان، بەلام بۇچونيان دەربارەى سى سەردەمى مەزن كە لەمېژووى فىرەونەكانى مىسردا ھاتو ەتە بون لەيەك دەچىت و ھاپران و ئەو سەردەمانەش بەسى سەردەمى "كۆن... ناو ەند... نوى" دابەش دەكرىت.

لەسەردەمی کۆندا کە لەسالی ۳۴۰۰ تا سالی ۲۴۷۵ی پێش زاینی خایاند نوسینی وینەیی "ھیرۆگلیفی" گۆرانکاری بەسەردا ئەھات، بەلام لەسەردەمی "نیوھند"دا کە لەسالی ۲۴۷۵ تا سالی ۱۷۸۸ی پێش زاین و لەسەردەمی "نوی" کە لەسالی ۱۷۸۸ تا سالی ۱۰۹۰ی پێش زاین دريژ دەبیتەو، شینوازی نوسینی وینەیی میسری گۆرانی زۆری بەسەردا ھات. گۆرین لەشینوازی نوسین، بەشینوھیک ھاتە پێش کە نوسەرەکان یان (وینەکیشەکان) لەپانی گۆشەکانیان کەم کردەو و شینوھێ گۆشە تیزیان لی دروست کردن و ھیلەکانیان کورتتر کردەو و ئەوھندە کورتیان کردنەو کە ھەندیک لەھیلەکانیان لەشینوھێ خالیکدا ھیلایەو، لەم کاتەدا ئەگەر نوسەریک بیویستایە وینەیی بەلندەھیک بکیشیت وەک باوباپیرانی وینەھیک تەواوی بەلندەھیک نەدەکیشا، بەلکو دوو ھیلی ئاسویی کورتی دووبالی بەلندەھیک دەکیشا لەگەڵ ھیلێکی ستونی کورت کە وینەیی ھەردوو پینی دەنواند.

نوسەرائی میسر ئەوھندە لە گۆشە و کەوان و ھیلی شینوھکانی ھیرۆگلیفیان کەم کردەو تا ئەوھیکە نوسینی باوی "دمۆتیک" دروستبوو.

ئەو پۆژەھێ کە "سینوھە" ھەر بەوشینوھێ لەم کتیبەدا دەنوسیت لەقەراخ دەریای پۆژەھەلات نیشتەجی دەبیت و دەست بەنوسینی یادگاری خۆی دەکات، نوسینی وینەیی میسری چیت نوسینی وینەیی کۆن نەبوو و میسریەکان بەنوسینی "دمۆتیک" کە بەنوسینیکی "ئەلف بی" لەقەلەم دەدرا دەیاننوسی و "سینوھە" یادگاریەکانی خۆی بەھەمان ئەو نوسینە نوسیەو (میکافالتاری) کە کۆکەرەوھێ کتیبی (سینوھە)یە، لەنوسینی (دمۆتیک)و ھەرگیچرایە سەر زمانی "فناندی" و دواي ئەو ئەم کتیبە ھەرگیچردا بۆ تەواوی زمانە ئۆرۆپاییە بەرفراوانەکان و ئەوھێ بە گۆرینی نوسینی وینەیی مسیریەو پەییوھست دەکریت، کەوتە بەرچاوی خۆینەرەنەو، بۆم ئەم کارە (میکافالتاری) سودی لەم دوو سەرچاوەیە ھەرگرتوو "اقتباس" کە یەکیکیان فەرھەنگی زمانی زانستی و وێژەیی (کۆلۆمبیا)یە و ئەویتریان پێشەکی ناوھەرۆکی "فەرانسا" یی کتیبی (سینوھە) پزیشکی تایبەتی فیرەونە.

پيشه گيه كى كورتى نوسەر

ناوى من، نوسەرى ئەم كىتەبە "سىنۆه" يە و من ئەم كىتەبە بۇ پياھەلدان بەسەر خوداكاندا نانوسم، چونكە لەخوداكان بىزار بووم. من ئەم كىتەبە بۇ باس و پياھەلدانى فرەونەكان نانوسم، چونكە لەفرەونەكانىش بىزار بووم. من ئەم كىتەبە تەنھا بۇ خۆم دەنوسم بىئەوہى چاوەرپى پاداشتىك بكەم يان ئەوہىكە بەوئىت ناوبانگم لەجىھاندا بەمىنئەتەوہ.

لەژياندا ئەوہندە لەفرەون و خەلكى ئازارم چىشتووہ كە لەھەموو شتىك بگرە لەھىواى بەدەستەينانى جاويدانىش وەرپسم.

من ئەم كىتەبە تەنھا بۇئەوہ دەنوسم كە خۆم رازى بكەم و لەوباوہرەشدام تاكە نوسەرىم كە بى ھىچ مەبەستىكى سامانى و دەرونى كىتەبىك دەنوسم.

ئەوہى تا ئەمرۆ نوسراوہتەوہ، يان بۇخوشحالكردنى خوداكان بووہ يان بۇ ئەوہى مروؤقەكان رازى بكەن.

من فرەونەكان بەبەشىك لەمروؤقەكان دەزانم، چونكە ھىچ جياوازيەكيان لەگەل ئىمەدا نىہ و من ئەم بابەتە بەھەموو باوہرەيكەوہ باس دەكەم.

من لەبەرئەوہى لەنزىكەوہ پزىشكى فرەونەكان بووم، شەووپوژ، لەگەل فرەونە كاندا دانىشتوم و گفتوگۆم لەگەلئياندا كردووہ و دەزانم كە ئەمانىش لەپوى لاوازی و ترس و زەبونى و ھەستەكانيانەوہ وەك ئىمەن. بگرە ئەگەر فرەونىك ھەزار ئەوہندەى تر گەورەتر بكەن و بىخەنە رىزى خوداكانەوہ سەرەپاى ئەوہش ھەر مروؤقەو وەك ئىمە دەمىنئەتەوہ.

ئەو ھى تا ئەمرۆ نوسراوئەتەو ھە دەستى نوسرانىك بىلاو كراوئەتەو كە گوپرايەلى
فەرمانەكانى دەستەلاتداران بون و تەنھا بۆ ئەو دەيانوسى كە راستىھەكان ئاوەژوو
بەن.

من تا ئەمرۆ كىتیبىكم بەرچا و نەو كەوتوو كە باسى راستى تىدا كرايىت.
لەو جۆرە كىتیبانەدا يان چەرەييان بۆ خوداكان يان چەرەييان بۆ خەلكى -
مەبەست فەرەونەكان - كىرەو. لەم جىھانەدا تا ئەمرۆ لەھىچ كىتیب و نوسراوئىكدا
راستى بونى نەبوو، لەوباوئەرەشدا كە دواى ئەمانەش راستى لەنىو كىتیب و
نوسراوئەكاندا بونيان نايىت.

لەوانەيە گوپرانكارى بەسەر پۇشاك و زمان و نەرىت و بىروباوئەرى خەلكىدا يىت،
بەلام ھىچ گوپرانىك بەسەر كەمژەيياندا نايەت و لەھەموو چەرخیكدا دەتوانرىت لەپى
گوتارو نوسىنە درۆينەكانەو فەريويان بەدەيت، چونكە ھەرەك چۆن مېش ھەزى
لەھەنگوينە، خەلىكىش بەھەمان شىوئە ھەزيان لە درۆ و خوئاندىن "پىا" و ئەو بەلئىنە
پوچانەيە كە ھەرگىز نابنە كىرە.

ئايان نايىنىت خەلكى بەچ شىوئەيەك لەگوپراپاندا چوار دەورى ئەو چىرۆك بىژە
شەپپوشەيان داو كە لەسەر زەوى دانىشتوو، بەلام سەرەپراى ئەوئەش گوئى بۆ دەگىر
كە بەچ شىوئەيەك باسى زىپ و گەوھەريان بۆ دەكات و بەلئىنى پىدانى گەنجىنەيان
پىدەدات، بەلام من كە ناوم "سىنۆھە" يە لەم كۆتايى تەمەنەمدا زۆر لەدرۆ كىردن بىزارم
، ھەر لەبەرئەوئەش ئەم كىتیبە بۆ خووم دەنوسم نەك بۆ خەلكى.

من نامەويىت ھىچ كەسىك ئەم كىتیبەي من بخوئىنئەتەو و ستايىشى بكات. نامەويىت
مندا ئان لەقوتابخانەكاندا چەند بەرگەيەكى ئەم كىتیبەم لەسەر تەختە رەشى پۆلەكەياندا
بنوسنەو و مەشق لەسەر گوئەكانم بەن، نامەويىت كەسانى بىرمەند لەكاتى
گفتوگو كىردن يان لەگەل يەكدا چەند بەرگەيەك لەگوئە و نوسراوئەكانى من وەك گەواھىيەك
بەيئەنەو و لەم پىئەوئە زانست و ژىرى خوئان بەسەلمىن.

ھەموو كەسىك كاتىك شتىك دەنوسىت بەھىواى ئەوئەيە لەدواى خوئى،
نوسراوئەكەي بخوئىنە و ستايىشى بەن و ھىچ كاتىك ناوى فەرامۆش نەكەن.

بەمشىوئەيە بىروباوئەرەكەي دەخاتە ژىر پىي خوئەوئە و رەنگى كوئەلى دەوروبەرى
خوئى دەگىرىت و كەمتەرخەمترىن و بىواتاترىن گوئەيەك دەنوسىتەوئە كە خوئى باوئەرى

پىياننىيە، تەنھا بۇئەۋەى كەسانى تر ستايش و دەستخۇشى لى بكن، بەلام من لەبەرئەۋە نامەۋىت ھىچ كەسىك ئەم كىتتېبەم بخوئىنئەۋە، چونكە ھاۋرەنگى كۆمەلگا نام و ستايشى خەيالپلاۋى و ئەفسانەكانيان ناكەم.

من لەۋباۋەرەدام مرۇق گۆرانكارى بەسەردا نايەت بگرە ئەگەر سەدەزار سالى بەسەردا تىپەرپىت. ئەگەر مرۇقىك نوقمى روبرىك بكەيت و دەرى بەئىنئەۋە ھەر كە جەلكانى بەرى وشك بويەۋە، دەگەرپتەۋە بۇ ھەمان ئەو مرۇقىكى كە پىشتەر بوۋە. ئەگەر مرۇقىك نوقمى خەمەكان بكەيت، ئەوا لەكردارەكانى رابردوى پەشىمان دەئىتەۋە، بەلام ھەر ئەو كاتەى خەمەكانى لەناو چون، دوبارە دەگەرپتەۋە بارودۇخى جارانى و ھەرەك جاران خۇپەرست و بىبەزەيى دەئىت.

كاتىك شىۋە و رەنگى ھەندىك لەشتەكان و گىفتوگۆى ھەندىك لەخىلەكان گۆرانكارى بەسەردا دىت و ھەندىك خواردن و جەل و بەرگى ئەو سەردەمە دەئىتە شتىك كە دويىنى نەبوۋە، خەلكى والىكى دەدەنەۋە كە ئەمپۇ جىاۋازە لەدويىنى، بەلام من دەزانم كە وانيە و لەئايىندەشدا ەك ئەمپۇ و دويىنى ھىچ كەسىك ھەز لەپراستىيەكان ناكات.

لەبەرئەۋەش نامەۋىت ھىچ كەسىك ئەم كىتتېبەم بخوئىنئەۋە و ھەز دەكەم لەئايىندەدا ناوم ون بىت و گوم ناو بىم.

من ئەم كىتتېبە لەبەرئەۋە دەنوسم، كە دەزانم ئەم زانىنەى منىش ەك تىزاب دلى مرۇق دادەپزىنئىت و دەيخوات، لەھەمان كاتدا ئەگەر مرۇقىكىش دانايى خۇى بەكەسانى تر نەئىت، دلى لەناو دەچىت.

من ناتوانم باسى دانايى خۇم بۇ كەسانى تر بكەم و ھەر لەبەرئەۋەش بۇ خۇمى دەنوسمەرە بۇئەۋەى بەم شىۋەيە دلنەۋايى خۇم بدەمەرە.

من لەسەردەمى ژياندا شتگەلىكم بىنى. بەچاۋى خۇم بىنيومە كە كور باۋكى خۇى كوشتوۋە. بىنيومە كە كەسانى كەمدەست دژى كەسە دەۋلەمەندەكان بگرە چىنى خوداكانىش راپەرپون. بەچاۋى خۇم ئەو كەسانەشم بىنيۋە كە سەردەمانىك لەقاپى زىرپىندا ناويان خواردۇتەۋە، دواچارلەكەنار روبرارەكاندا بەمشتى دەستيان ناويان دەخواردەۋە. ئەو كەسانەشم بىنيۋە كە سەردەمانىك زىرى خۇيان بەقەپان

کیشانه دهکرد، ژنی خویان لهبهرامبەر یهک دهستبهندی "مس" دا فرۆشتوو بهپرهش پیستهکان، بۆ ئهوهی بتوانن نان بۆ مندالانی ههمان ئه و ژنهیان بکرن.

لهپرابردودا جینگای من لهکوۆشکی فیرعهوندا لهلای دهستی راستی فیرعهونهوه بوو، ئه و کهسه مهزنانهی که سهدهها کۆیلهیان ههبوو چهورهییان بۆ دهکردم و دیاریان بۆ دهناردم، ههروهها خاوهنی ملوانکهی ئالتونی بوم.

ئهمرۆش لیڤهدا- که خالیکه دهکهویته قهراخ دهریاری پۆژههلاتهوه- دهژیم، بهلام سهروهت و سامانم لهدهست نهداوه و ههر بهوشیوهیهش بهدهولهمهندی ماومهتوه و بهندهکانم ههردوو دهستیان لهسهه ئهژنۆیان دادهنێن و لهبهرامبهرمدا سهرم بۆ دادهنهوینن.

هۆکاری ئهوهی منیان لهمیسر و شاری "تبس" دور خستهوه و ناردمیانه ئیڤه ئهوهیه که من لهژیاندا ههموو شتیکم ههبوو، بهلام ویستم شتیك بهدهست بهینم که پیویستی بهدهست هیئانی ئه و شتهش ئهوهیه مرۆڤ دهبیئت ههموو شتیکی لهدهست بدات.

من دهویست راستی فهرمانهراوا بیئت و خۆنواندن "ریا" و درۆ و پوکهشپهرستی لهناو بجیئت، بهلام نهمزانی که فهرمانهراوی راستی لهژیانمی مرۆقهکاندا شتیکی مهحاله و هههکهسیك راستگۆبیئت و راستگۆیانه بژی دهبیئت ههموو شتیکی لهدهست بدات و منیش سهرهپرای ئهوهش دهبیئت زۆر خوشحالبم که هیشتا سهروهوت و سامانی خۆم پاراستوو و لهدهستم نهداوه.

سەردەمى مندالى

ئەو پياۋەى من بەناۋى باوك بانگى دەكەم لەشارى "تبس" بەواتا مەزىتىرىن و جواتىرىن شارى جىهان، پزىشكى كەسە كەمدەستەكان بوو، ئەو ژنەى كە بەدايك بانگ دەكرد بەھاوسەرى ئەو لەقەلەم دەدرا. ئەم ژن و مىردە تا ئەوكاتەى پىر بون متدالىان نەبوو، لەبەرئەو مەنجان وەك كوپى خۇيان پەسەند كرد.

ئەوان لەبەرئەو سادە بوون دەيانوت كە خودا منى بۇ ئەوان ناردوۋە و نەياندەزانى كە ئەم دىارىيەى خودا كەيان، چەندىك بۇ ئەوان دەبىتتە ماىەى بەدبەختى. دايك منى بە "سىنۆه" بانگ دەكرد، چونكە ئەم ژنە زۆر ھەزى لە چىرۆك بوو ناۋى "سىنۆه" ى لەيەكىك لە چىرۆك و داستانەكاندا بىستبوو.

يەكىك لە داستانە بەناۋبانگەكانى مىسر ئەوۋە كە "سىنۆه" بەپىيى رىكەوت پۇژىكىان لەدەۋارى فىرەوندا نەينىەكى ھەرەشەنامىزى بىست و كاتىكىش پەيى بەو بەرد كە فىرەون ئاگادارى ئەو بەو كە ئەو ئاگادارى ئەم نەينىە بوو، لەترسى گيانى خۇى ھەلھات و بۇ ماۋەيەك لە بىبابانەكاندا دوچارى جۆرەھا نەھامەتى بوو، تا ئەو بوو لەكۇتايىدا سەر كەوتنى بەدەست ھىنا.

دايكىشم ۋاى دەزانى كە من تا گەشتومەتە لاي ئەو بەھەموونەھامەتتەكاندا تىپەپىوم و چىتر دۋاى گەشتنىشم بەو لەھەموو نەھامەتتەك پزگارم بوو. كاهىنەكانى مىسر دەلئىن كە ناۋى ھەموو كەسنىك رەنگدەرەۋەى چارەنوسىيەتى و لەپىيى ناۋەو دەتوانىت ئاگادارى ئەو بىت كە چى بەسەر ئەو كەسەدا ھاتوۋە.

لهوانه یه هر لهبرئه وهش بیټ منیش لهژیاندا گرفتاری جورها نه هامة تی بو بیټم و بۆ ولاتانی بیگانه کۆچم کرد بیټ و په یم به نهینی ژنه کانیاں برد بیټ "ئو نهینیانه ی که ده بووه هۆکاری مهرگی ئو که سانه ی په ییان پی بردایه". به لام من له و باوه پر دام ئه گهر ناویکی ترم ببوایه، هر دو چاری ئه م نه هامة تی و هر پشه انه ده بوومه وه و "ناو" یش هیچ کاریک له ژیان و چاره نوسی مرؤفا ناکات. به لام کاتیک به دببختیه ک، یان خوشبختیه ک بهرؤکی هه ندی که س ده گریټ به سود و هر گرتن له م جوره بیروباوه پرانه، له کاتی به دببختیدا خویانی پی هیور ده که نه وه و له کاتی خوشبختیشدا خویان به شایسته ی ئو خوشبختیه ده زانن که توشیان بووه.

من له سالیکیدا له دایک بوم که کورپه که ی فیرعه ون له دایک بوو، ژنی فیرعه ون که ماوه ی بیست و دوو سال نه ی توانی کورپیک پیشکشی هاوسهره که ی خوی بکات، له و ساله دا کورپیک بوو. به لام کورپی فیرعه ون له وهرزی به هاردا به واتا له سهرده می وشکیدا له دایک بوو و منیش له وهرزی پاییزدا له دایک بووم که سهرده می ناویکی له پاره به دهر و فراوانه¹.

من نازانم که به چ شیوه یه ک و له کوی چاوم به جیهان هه له ی ناوه، له برئه وه کاتیک دایکم منی له که نار پوباری "نیل" دا دۆزیه وه، من له ناو سه به ته یه کدا بوم که به داری "جهگن" دروست کرابوو، کون و که له بهری ئو سه به ته یه به "جهوگ"² ی درخت گرتبوو بۆئه وه ی ئو سه به ته یه ناوی تینه چیت.

مائی دایکم له که نار پوباردا بوو، له وهرزی پاییزدا که ناستی ناوی پوبار بهرز ده بوویه وه دایکم بۆ هیئانی ناو پیوستی به وه نه ده کرد زۆر له ماله که ی دور بکه ویتته وه.

¹ پوباری نیل که ناو دیری میسری هین دمکرا به مپیچه وانیه ی پوبارمکانی باگوری ناسیا و نه وروپا له وهرزی پاییزدا بهرز ده یته وه و به یئشاوی دیت و خه لکی میسر له سمرتای ده ست بیکردنی بهرز بونه وه و هه لسانی ئو پوباره ده ست به مئا همنگ گپران ده کن، چونکه زه ی کشتوکالی تیرناو دمکرد و جینیک په ین "کودی" ی سروشتی له سهر زه ویدا به جی ده یئلا که بۆ به مپیکردنی زه ی زۆر به سود بوو و بگه ره له مرؤشا میسر به پوباری نیل ناو دیری دمکرت، به لام له وکاته وه ی به نداوی بهرز "سد العالی" له باشوری میسر دا دروست کراوه، ناوی نیل له وهرزی پاییزدا زه ی کشتوکاله مکان و مک جاران دناپوشیت و له م سهرده مه دا زه ی کشتوکالی میسر به کودی کیمیایی گه شه هین ده دیرت.

² جهوگ: ناویکی پاراوی کوردیه که له و ماده لینج و سپی رهنگه دهنریت که زۆریک له بره خته کان ده ری ده کن بۆ نمونه "قه بسی، هه لۆزه، جهقاله"، و له کاره کورد هواریه کاندنا و مک سیکۆتین و که متری ئه م سهرده مه سودیان لیومرگرتوه..... وهرگپز.

پۇژىكىيان لەكاتى راوستانى لەبەرامبەر مائەكەيدا ئەو سەبەتەيە بەسەر ئاۋەو دەيىنى كەمنى تىدا بووم و دەيوت كە پەپرەسىلكەكان بەسەرمەو سەمايان دەكرد و دەيانخويند، چونكە لىشاۋى نىل ئەوانى لەمالى ئىمە نزيك كردبوۋەيەو.

دايكم منى بىرە مائەو و لەنزيك ئاگردانەكەو داينام بۇئەوئەي تۇزىك گەرم بىتەو و دەمى نا بەدەممەو و فوى بەدەممدا دەكرد بۇئەوئەي ھەوا پىراتە ناو سىەكانمەو و دوبارە گيانم بىتەو بەبەردا. ئەوكات منىش ھاوارم كرد، بەلام ھاوارىكى نزم و لاوازم ھەبوو.

باوكىشم كە پۇشتىبوو بۇ ناوچە ھەژار نشىنەكان بۇئەوئەي نەخۇشەكانيان چارەسەر بىكات و لەبەرامبەر چارەسەركردنىاندا بەدوو مراوى و پىرى كاسەيەك ئارد گەپرايەو بۇ مال، كاتىك گويى لەدەنگم بوو وايزانى دايكم بەچكە پشيلەيەكى ھىناۋەتەو بۇ مال، بەلام دايكم وتى: ئەمە بەچكە پشيلە نيە، بەلكو مندالىكە و دەيىت خۇشحال بىت، چونكە ئىمە بوين بەخاۋەنى مندالىك.

باوكم يەكسەر گۇرا و دايكىشمى لەپروى تۈپەيىو بەناۋى "ئاقلەبوو" بانگ كرد، بەلام كاتىك منى بىنى زەردەخەنەيەكى كرد و رازى بوو بەوئەي من وەك كوپرى خۇى تەماشاشا بىكات و پارىزگاريم لى بىكات.

پۇژى دوايى دايك و باوكم بەدراوسىنكانيان وت كە خوداكان كوپرىكىيان پىداون، بەلام من لەوياۋەرەدانىم ئەوان ئەو گوتەيەيان پەسەند كردىت، چونكە ھىچ كاتىك بەسكىپرى دايكىميان نەبىنىو.

دايكم، ئەو سەبەتەيەي منى تىدا بوو بەلاسەرى بىشكەكەمەو ھەئواسى و باوكم كاسەيەكى مىسىنى بىر بۇ پەرستگا بۇ ئەوئەي لەبەرامبەر پىشكەشكردنى ئەم كاسەيەدا ناۋى من وەك كوپرى ئەوۋ ژنەكەي تۇمار بىكەن.^۳

^۳ نەرىتى تۇماركردنى مندالى تازە لەداپىبوو سەرھتا لەمىسردا داھىترا و سەرى ھەلدا و دواى ئەو ھەمان ئەو نەرىتە بۇ ئەوروپا گوستراپەو و لە ئەوروپادا دايك و باوك نەركى ئەوھيان گرتە ئەستۇ كە بەروارى لەداپك بون و ناۋى مندالى لەداپك بوو لەپەرتوكى تۇمارگەي كليسادا تۇمار بىكەن و فەرمانگەي پەگەزنامە و تۇماركردنى ناو لەھەموو جىھاندا لەنەرىتى مىسىرە كۇنەكانمەو سەرچاۋى گرتوۋ، لەھەمان كاتدا ھەر بەوشىۋەي كە لەم كىتەبەدا دەپخوينىنەو نەرىتى خەلمەنە كىردنى "پىاوان" ېش لەسەرھتاۋە لەۋلاتى مىسردا سەرى ھەلداۋە.

ئەوکات لەبەرئەوێ باوکم پزیشک بوو خۆی خەتەنەى کردم، چونکە دەترسان لەوێ من بدەنە دەست کاهینەکان بۆئەوێ خەتەنەم بکەن، لەبەرئەوێ دەیانزانى کە چەقۆکانى ئەوان دەبێتە مایەى برینىكى کێمدار⁴، بەلام باوکم تەنها بۆئەوێ لە کیم و برینی چلکەن بمپاریزت خەتەنەى نەکردم، بەلکو لەبەرئەوێ منى بۆ مەراسیمی خەتەنەکردنى پەرستگا نەبرد کە دەیزانى سەرەپای ئەو کاسە مسیە، بۆ خەتەنە کردنىشم دەبوو دیاریەکی تری پێشکەشى پەرستگای بکردایە، چونکە باوکم دەولەمەند نەبوو، کاسەیهکی مس بەلای ئەوێ شتیکی زۆر گرانبەها بوو.

ئاشکرایە من ئاگاداری ئەم پوداوانە نەبووم و دواى ئەوێ گەرە بووم لەدایک و باوکم پرسى.

تا ئەو کاتەى منداڵ بووم ئەو دوانەم بەدایک و باوکى خۆم دەزانى، بەلام دواى ئەوێکە سەردەمى منداڵیم تێپەراند و چومە ناو قوناخى گەنجیەتیەوێ و پرچمیان بەبۆنەى ئەوێ چومەتە ناو ئەم قوناخەوێ بپری، دایک و باوکم سەرگوزەشتەى راستى خۆمیان بۆ گێرامەوێ، چونکە لەخوداگان دەترسان و نەیان دەویست من هەمیشە لەگەڵ ئەم درۆ مەزەدا بژیم.

من هیچ کات نەمزانی دایک و باوکى راستەقینەم کێیە، بەلام دەتوانم لەپۆرى لیکدانەوێ هزرى خۆمەوێ بلیم کە دایک و باوکم بەشیک بون لەچینی هەژاران یان لەچینی دەولەمەندەکان و من یەکەمین منداڵ نەبووم کە بە پوبارى "نیل" ی بسپیرن و بگرە بەدوایین منداڵیش لەقەڵەم نادریم.

لەو سەردەمەدا "تبس" کە دەکەوێتە میسرەوێ، یەکیک بوو لەشارە پلە یەکەکان یان ببووێ مەزترین شارى جیهان، لەو شارەدا تەلارگەلیکی زۆرى دەولەمەندانە دروست کران.

ناوبانگی "تبس" بوو هۆى ئەوێ کە پێژەیهکی زۆرى بیاباننشینەکان لە ولاتانى ترەوێ بین و لە "تبس" دا نیشتهجى بین، زۆریەشیان هەژار بون، دەهاتن بۆئەوێ لەو شارەدا سەرەوێ و سامانیك بەدەست بهینن.

⁴کیم: وشەیهکی رەسمى کوردیە کە بەواتای جەراحتیک کە ئیلتهاپ بکات دیت. وەرگێز

لهکه نار ته لای دوه لومهند و پهرستگا مه زنه کاند، له مبهره و بهری "نیل" دا تا چاو بریده کرد مالی هه ژاران به دی دهکرا و له ناو نه و مالانده دا یان هه ژاره مسریه کانی تیدا ده ژیا، یان هه ژارانی بیگانه.

زورجار نه وه پووی دها که ژنانی هه ژار کاتیک مندالیکیان ده بوو، نه و منداله یان ده خسته ناو سه به ته یه که وه به پووباری "نیل" یان ده سپارد، بوئه وه ی به ره و پووی ده ریا بیبات. زورجاریش نه وه پووی دها که ژنانی دوه لومهنیش مندالی نیاسایی "نامه شروع" ی خو یان ده خسته ناو سه به ته یه که وه و ده یاندا به دم روباری "نیل" وه، به لام له به ره نه وه ی که سیکی میسری منداله که ی خو ی دوا ی له دایکبون خه ته نه ده کات و منیش خه ته نه نه کرابوم، له و باوه پرده دام دایک و باوکم بیانی بن.

کاتیک قو ناخی مندالیم تیپه پراند و چومه قو ناخی هه زه کاریه وه، به و اتا یه که مین سه رده می لایه تیم، قژیان پریم و دایکیشم له و کاته دا قژی پر اوم و یه که مین جوته پیلاوی سه رده می مندالیمی خسته بوه ناو سنوقیکی دارینه وه و نه و سه به ته یه ی پینیشان دام که من له ناویدا به ناو پووباری "نیل" دا تیپه پریموم.

من بینیم داری نه و سه به ته یه زهرد بوو بوو و هه ندیکیشیان شکابون و هه ندیک له داره کانیان به هو ی په تیکه وه به یه کیان به ستبویه وه و دایکم وتی کاتیک من نه م سه به ته یه م دو زیه وه نه م په تانه ی پیوه بوو.

بارودوخی نه و سه به ته یه نه وه ی نیشان دها که دایک و باوکی راسته قینه م دوه لومهند نه بون، چونکه نه گهر دوه لومهند بونایه منیان ده خسته ناو سه به ته یه کی باشتره وه و نه و کات ده یان سپاردم به پووباری "نیل".

نه مروش که پیر بوم، سه رده می مندالیم به دره وشاوه یی دیته به رچاوو له م پوه شه وه له نیوان دوه لومهند و هه ژاریکدا هیچ جیاوازیه که به دی ناکریت، چونکه پیره میردیکی هه ژاریش وه ک پیره میردیکی دوه لومهند سه رده می مندالی خو ی به دره وشاوه یی ده بینیت، چونکه به بوچونی هه موو که سیک نه وه یان بو ناشکرا ده بینت که سه رده می مندالیان له سه رده می نیستانیان باشتره.

مالی نیمه، ده که ویته که نار پووباری "نیل" له نزدیک پهرستگا و گه ره کی هه ژار نیشینان، له ته نیشیت مال ه کانی نیمه دا له نگه رگایه که هه بوو که که شتیه کانی پووباری "نیل" له ویدا له نگه ریان ده گرت، یان باره کانی خو یان له ویدا خالی ده کرد.

له كۆلانه تهنگه كانى ئەو ناوچەيە دەيان فرۆشگای "مەى فرۆشى" هەبوون كە دەرياوانى روبرارى "نيل" لەويدا دەيانخواردەوه، لەهەمان كاتيشدا لەو گەرەك و كۆلانانەدا مائگەليك بۆ رابواردن هەبوون كە هەنديكات دەولەمەندانى نيۆەندى شار بۆ خوشگوزەرانى و رابواردن دەپۆشتن بۆ ئەوى.

لەو ناوچە هەزار نشينهەدا، كەسايەتییە ديارهكانى ئەو ناوچەيە بریتى بون لە بەرپرسانى گەياندى دەرامەت و ئەفسەرانى بەش و ليخوپرانى بەلەم و چەند كاهينییكى پلە پینجى پەرسنگای شار، باوكى منیش بەيەكێك لە كەسە ديارهكانى ئەو ناوچەيە لەقەلەم دەدرا و مالى ئیمە لەچاو مالى كەسە هەزارەكان كە بەقوپ دروست كرابوو بەكۆشكێك دەهاتە بەرچاو.

ئیمە لەمالەكەماندا باخچەيەكمان هەبوو كە باوكم درەختيكي "نارون" ى تیدا ناشتوو و ئەم باخچەيە بەرپزێك درەختى "ئەقاييا"⁵ لەكۆلان جيا دەبویەوه و لەناوەراستى ئەم باخچەيەى ئیمەشدا هەسپزێك هەبوو كە جگە لەوەرزى پايز، بەواتا وەرزى هەلسانى روبرارى نيل، نەماندەتوانى ئاوى تيبكەين.

مالى ئیمە لەچوار ژور پێك دەهات كە دايمك لەيەكێكاندا چيشتى لیدەنا و يەكێكيشيان بەدەرمانگای پزیشكى باوكم لەقەلەم دەدرا.

هەفتەى دووجار خزمەتكارێك دەهات و لەنیش و كارى مألدا يارمەتى دايمكى دەدا و هەفتەى جارێكيش ژنێك دەهات و پۆشاك و ژیرخەرەكانى دەبردين و لەكەنار روبرادا بۆى دەشۆردين.⁶

من پۆژانە لەژێر سيبەرى درەختى باخچەكەماندا رادەكشام و كاتێك دەپۆشتمە كۆلان يەك "تيمساح" ى دارين كە يارى دەستى من بوو بەپەتيكەوه دەمبەستەوه و لەگەل خۆمدا دەمبەرد و بەسەر سەنگفەرشى كۆلانەكاندا بەدواى خۆمدا رادمەكيشا و

⁵ نارون، درەختيكي بەر چل و گەلابە و شۆبەمكى چمتر لەخۆ دگرێت، گەلاكەى هيلكەمى و نوكلارە. سەرچاوە ڤەفرهمنى عەميد، وەرگێر.

⁶ ئەقاييا: ناوى ئەم درەختە لەوشەى پۆنانى "akakia" وه وەرگراوه، درەختيكي دېكلارە كە بەرزايى دەگاتە بيست مەتر، گولەكانى سې و وېشكەمى و بۆنخۆشە، لەباخ و كەنار شەقامەكاندا دەروپنرێن. سەرچاوە ڤەفرهمنى هارسى، وەرگێر.

⁷ تەواوى ئەو زانيارىنەى لەبارەى بارودۆخى ژيانى خيزانێكى ميانحالى شارى "نيس" و شتەكانى تر دەپخوێنیتەوه، پشت بەمەلگەى مێژوويى پاپيرۆسەكان دەبەستێت بەواتا "مامۇستا نوسەرى ميسرى" يە و لەوياوەردا نەبیت كە نوسەر بەلاسايى كرنەوهى بارودۆخى سەردەمانى ئەمەرو، ساختەى لەم نوسينەدا كرنبیت.

ته‌واوی منداآن، به‌خه‌فت و داخه‌وه ته‌ماشای نه‌و تیمساحی ده‌ستیمان ده‌کرد که ده‌میکی سور په‌نگی هه‌بوو و ناره‌زوی نه‌وه‌یان ده‌کرد که یاریه‌کی ده‌ستی وه‌ک نه‌وه‌ی منیان هه‌بیئت و من که ده‌مزانی تنها منداآنی نه‌جیب زاده ده‌توانن خاوه‌نی یاریه‌کی ده‌ستی ناوا بن، پیم پی ده‌دان یاری پی بکن. نه‌و یاری ده‌ستیه‌ش دارتاشیکی فه‌رمان‌په‌ویان دابوی به‌باوکم، چونکه باوکم چاره‌سه‌ری دومه‌لی نه‌و دارتاشه‌ی کردبوو که نه‌یده‌هیلا دانیشیت.

سه‌ر له‌به‌یانیان دایکم منی له‌گه‌ل خویدا ده‌برد بو بازار و گه‌رچی شتی زوری نه‌ده‌کری، به‌لام خوری به‌وه‌وه گرتبوو که بو کرینی هه‌ز شتی‌ک ماوه‌ی کاتزمیریکی ناوی⁸ له‌گه‌ل کابرای فروشیاردایا مامه‌له‌ بکات.

به‌قسه‌ی دایکمدایا وادیاربوو که پاره‌ی پیویستی پییه، له‌به‌رئه‌وه له‌گه‌ل کابرای فروشیاردایا مامه‌له‌ی ده‌کرد بوئه‌وه‌ی من فی‌ری نه‌وه بکات ده‌ست به‌پاره‌وه بگرم و بزانه به‌چ شیوه‌یه‌ک خه‌رجی بگم، هه‌میشه ده‌یوت ده‌وله‌مه‌ند نه‌و که‌سه نیه که نالتون و زیوی هه‌یه به‌لکو نه‌و که‌سه‌یه له‌گه‌ل که‌مدا خوی بسازینیت.

به‌لام سه‌ره‌پای نه‌وه‌ی به‌وشیوه‌یه قسه‌ی ده‌کرد، من له‌چاوانی نه‌وه‌وه که ته‌ماشای کالاکانی ناوبازاری پیده‌کرد تیگه‌شتم که هه‌زی له‌قوماشه خوریه په‌نگاوپه‌نگه‌کان و نه‌و ملیوانکانه‌ی که له‌شفره‌ی فیل دروست ده‌کران ده‌کرد له‌گه‌ل و په‌ری "نه‌عامه" دا، من تا نه‌وکاته‌ی گه‌وره نه‌بوم تیگه‌شتم له‌وه‌یکه دایکم هه‌زی له‌سه‌روه و سامانه و له‌سه‌رتاپای ته‌مه‌نیدا ناره‌زوی نه‌وه‌ی ده‌کرد، به‌لام له‌به‌رئه‌وه‌ی به‌رزی پزیشکیکی گه‌په‌گی هه‌زاره‌کان له‌قه‌له‌م ده‌درا ناچاربوو به‌که‌م پازی بیئت.

دایکم شه‌وانه چیروکی بو ده‌گیرامه‌وه، هه‌چ کات نه‌وم له‌بیر ناچیت له‌ ناو و هه‌وایه‌کی گه‌رمی هاویندا، کاتیک نیمه له‌هه‌یواندا ده‌خه‌وتین، دایکم ده‌ستی به‌گیرانه‌وه‌ی چیروکیک ده‌کرد، باوکم ناره‌زایی ده‌رده‌بیری و ده‌یوت بوچی هه‌زی نه‌م کوپه‌په‌ له‌شتی بیه‌وده ده‌که‌یت؟

⁸ کاتزمیری ناوی: کاسه‌به‌ک بوو که کونیک بچوکی تیدا‌بوو و ده‌یانخسته سه‌ر ته‌شتیکی پر ناو و ناویش له‌کونه بچوکه‌که‌وه ده‌هاته ناو کاسه‌که و به‌ری ده‌کرد و بو هه‌رجاریک په‌بونی نه‌و کاسه‌یه کاتزمیریکی ده‌خایاند و له‌هموو په‌ربونیکدا کاسه‌که‌یان خالی ده‌کرده‌وه و دوباره ده‌یانخسته‌وه سه‌ر نه‌و ته‌شته ناوه.

دايكىشىم بەھۇي ناپەزايى باوكمەۋە بىدەنگ دەبوو، بەلام ھەرئەۋەيكە دەنگى بۆلەبۆلى باوكم كۆتايى پىدەھات، دايمك لەشويىنى داپرانى چىرۆك دوبارە دەستى دەكردەۋە بەگىرەنەۋەي.

ھەندىكات باسى چىرۆكى "سىنۆھە" ۋە سەردەمانى تايبەت بە فىرەون و دىو و جادوگەرانى بۇ دەكرىم، من ئىستا تىدەگەم كە خودى ئەۋىش چىرۆكى لەگىرەنەۋەي ئەم جۆرە داستانانە ۋەردەگرت.

من لەبەرئەۋە ھەزم لەم جۆرە چىرۆكانە بوو كە كاتىك بەرگويىم دەكەوت وام دەزانى لەشويىنىكى جىياوز و دور لەم كۆلانە پىس و پىر مىش و خاشاكدا دەژىم.

بەلام ھەندىكات "با" بۆنى دارى تەپ و زىپىنى درەختىك كە لەكەشتىك خالى دەكرا لەگەل خويىدا دەھىنا و كاتىكىش ژنىك بەسەر كەژاۋەيەكەۋە لەو كۆلانەۋە تىدەپەپرى بۆنى عەترىك دەھات بەلوتىدا.

لەكاتى ناۋابونى خوردا، كاتىك كەشتى زىپىنى خوداى ئىمە نامون، دواى ئەۋەي بە نىل و تەپۆلكە و دەشتە تەختەكاندا تىدەپەپرى و لەبن تەپۆلكەكاندا ونبون دەبوو، لەو مالانەي دەكەۋنە كەنارى پوبارى "نىل" ۋە بۆنى نانى تازە و ماسى سوركراروم دەكرى، من لەسەردەمى مندالىدا زۆر ھەزم لەم بۆنە بوو و ئىستاش كە پىرېوم ھەر ھەزى لىدەكەم.

يەكەمىن قوتابخانە كە من وانەي ژيانى تىدا فىرېوم ھەيوانى مالەكەي خومان بوو. شەۋانە كاتىك نانى ئىۋارەمان دەخوارد، لەھەيوانى مالەكەماندا لەسەر چوارپايەك دادەنىشتىن و دايمك خواردنەكەي بەسەردا دابەش دەكرىن و لەبەردەمماننەۋە تىدەپەپرى، پىش ئەۋەي باوكم دەست بەخواردن بكات ناۋى دەكرى بەدەستىدا.

ھەندىكات ئەۋە پويىدەدا كە كۆمەلىك دەرياۋانى مەست كە شەراب يان ناۋجۇيان خواردبويەۋە لەو كۆلانەۋە تىدەپەپرىن و لەژىر درەختى "ئەقاقيا" كانى ئىمەدا رادەۋەستان و خۇيان لەپىسايىيەكانى خۇيان خالى دەكردەۋە.⁹

⁹ لىرەدا مەبەستى خۆرە.

¹⁰ مالە ھەزارەكان لە "تېس" دا بەھۇي ديۋارەۋە لەكۆلانەكان جىيا نەدەكرابەۋە بەلكو بەھۇي بەرژىنىكى دارىن يان بەرژىنىكى

قامىشى جىيا دەكرابەۋە.

باۈكەم كە پىياۋىكى خۇپارىز بوۈ لەۋكاتەدا ھىچى نەدەۋت، بەلام كاتىك ئەۋان دەپۇشتىن، دەۋوت كە تەنھا رەش پىستىك يان سىرپانىك لە كۆلاندە خۇي لەپاشەپۇ سىروشتىكەكانى خالى دەكاتەۋە، بەلام مىسىرىك تەنھا لەمالدا خۇي لەپاشەپۇ سىروشتىكەكانى خالى دەكاتەۋە، ھەرۋەھا دەۋوت ھەركاتىك كۆزەيەك شەراب بخۇنەۋە دەكەۋنە جۇگە ئاۋىكەۋە و لەھۇش خۇيان دەچن و كاتىكىش دىنەۋە ھۇش خۇيان دەبىنن كە جەكەكانىان لى دىيون.

ھەندىكات بونى عەترىكى توند لەكۆلاندەۋە دىتە ناۋ ھەيوان و ئەۋ ژنەى كە جلىكى رەنگاۋرەنگى لەبەركدوۋەۋ پوخسارو لىۋو بىرژانگەكانى سوراۋ كىردوۋە و لەچاۋانىدا ھەست بەحالەتىكى ناساىى دەكرىت و لەبەردەم مالى ئىمەۋە تىدەپەپى، لەۋكاتەدا يەكسەر تىدەگەشتەم كە ئەۋ ژنانەى بەۋ شىۋەيەن لەگەل ژنە ناساىيەكاندا جىاۋازن و لەۋ مالانەى كە تايبەت بۇ رابۋاردن دروست كراۋە دىنە دەرەۋە، ھەرۋەھا باۈكەم دەۋوت خۇت لەۋ ژنانەى كە پىت دەلەنن تۇ كورپىكى جۋانى دور بگرە و ھەرگىز مىۋاندارىان پەسەند نەكەيت و نەپۇيت بۇماليان، چۈنكە دلەيان شۋىنى بۇسەيە و لەسىنەى ئەم جۇرە ژنانەدا ئاگرىك بەدى دەكرىت كەتۇ دەسوتىنىت. ھەرلەبەرئەۋەش بەھۇى ئەم جۇرە گوتانەۋە لەسەردەمى مندالىيەۋە لەگۆزەى شەراب و لەۋ ژنانەى لەژنە ناساىيەكان ناچن زۇر دەترسام.

لەمندالىيەۋە باۈكەم منى لەگەل خۇيدا دەبىردە ژورى پزىشكىكەى، بۇئەۋەى چاۋم بە شىۋازى چارەسەر كىردنەكانى بكویت. منىش زۇر بەزۋوبى ناشناى چەقۇ و گىرە "پلايس" و مەئەمەكانى باۈكەم بووم و كاتىكىش ئەۋ سەرقالى چارەسەر كىردنى نەخۇشىك بوۋ، من دەرمان و پىچەر "لەفاف" و ئاۋ و شەرابم پىدەدا.

دايكم ۋەك تەۋاۋى ژنەكانى تر لە برىن و دومەل و كىم و چلكى برىن دەترسا و ھەرگىز ھىچ كات نەدەھاتە ژورى پزىشكى باۈكەمەۋە، جگە لەۋكاتانەى كە باۈكەم بۇ ھەندىك كار بانگى دەكرد.

من ئاگادارى ئەۋە بوم كەباۈكەم سى جۇر ۋەلام بەنەخۇشەكان دەداتەۋە، بەھەندىكىان دەلەت نەخۇشەكەى تۇ چارەسەر دەكرىت، بەھەندىكى تىران دەلەت چارەسەر كىردنى ئەم نەخۇشەى تۇ پىۋىستى بەكاتىكى زۇرە و ھەندىكى تىران

پارچە "پاپېرۇس" ئىككى پىندەدان و پىنى دەوتن ئەمە بىبە بۇ مالى ژيان "دار الحيات" بۇئەۋەى لەۋى چارەسەرت بگەن.

"مالى ژيان" شوئىنىك بوو كە نەخۇشى سەختيان لەۋىدا چارەسەر دەكرد و ھەركاتىك يەكىكى رەۋانەى مالى ژيان بگردايە، بەخەمىكەۋە دەپوت: ئەى داماو...! سەرەپاي ئەۋەى باوكم پزىشكى كەسانى ھەژار بوو، ھەندىكات نەخۇشەكانى بەدىارىيەكەۋە دەھاتن بۇ لاي و ھەندىجارىش لەمالى تايبەت بە عەيش و خۇشەكانەۋە(مالى سۆزانييەكان) كەسانىك بەمەبەستى چارەسەر كردن سەردانى باوكمىان دەكرد كە پۇشاكىكى گرانبەھايان لەبەردابوو.

كاتىك گەشتمە تەمەنى حەوت سالى دايكم "لونگ" ئىكى - پارچە قوماشنىكە كە لەكەمەرى مرۇف دەپىنچىرئىت و تا سەر ئەژنۇى دادەپۇشئىت - مندالانەى لەبەركردم و منى بۇ پەرسىتگاي (ئامون) كە مەزنتىن و جوانتىن پەرسىتگاي خوداكانى مىسرى بوو برد بۇئەۋەى لەۋىدا تەماشاي قوربانى بگەم.

شەقامىكى درىژ كە لەھەردوو لايەۋە"ئەبول ھول" لەمەۋدایەكى ديارىكراۋدا دانىشتىبوو تا پەرسىتگا درىژ دەبوۋىەۋە و كاتىك گەشتىنە پەرسىتگا كە بىنىم بەئەندازەيەك دىۋارى پەرسىتگا بەرزبوو كە من زۇر بەگرانى دەمتوانى چارم بەترۇپكى ئەو دىۋارە بگەۋىت.

كاتىك چۈينە ناو حەۋشەى پەرسىتگاۋە فرۇشيارەكان كىتىبى "مردوۋەكان" يان - كۆتتىن كىتىبى جىھانى كە نوسرابئىتەۋە كىتىبى مردوۋەكانى مىسرى - ئاراستەى دايكم كرد بۇئەۋەى بىكرىت، بەلام ئىمە لەمالدا "كىتىبى مردوۋەكان" مان ھەبوو و پىۋىستمان بەكپىنى نەبوو.

دايكم بازنەيەكى مسىنى لەدەستى خۇى داكەند و لەبەرامبەر ئەۋەى رىيان پىداۋىن لەم مەراسىمەدا بەشدارى بگەين بەخشىە پەرسىتگا و من بەچارى خۇم بىنىم كاھىنەكانى پەرسىتگا كە جلىكى سىپىيان لەبەردابوو و سەرى تاشرا و چەوركراۋيان برىقەى دەدايەۋە، دەيانۋىست مانگايەك سەر بېرن و لەناۋەپراستى دوو شاخى ئەو

¹¹ باپەرۇس: جۇرئك كاغەزى بەناۋبىنگى مىسرىە.

مانگایه دا مۆرئک هه لواسرابوو که نیشانی دهدا له ته و اوای جهستهی ئه و گایه دا مویهکی رهش به دی ناکرئیت.

من به چاری خۆم بینیم کاتیئک ئه و مانگایه یان سه ر ده بری چاری دایکم پر بوو له فرمیسک، به لام من هیچ گوئی و گرنگیه کم به سه برپینی مانگا که نه دهدا، به لکو ته ماشای پایه مه زنه کانی په رستگا و وینهی جهنگه کانم ده کرد که له سه ر دیواره کان کیشرابون .

دوای ئه وهی له و په رستگایه هاتینه دهره وه، دایکم پیلاوه کانمی له پیم دا که ند و پیلاویکی نوئی له پیکردم و کاتیئک گه شتینه ماله وه، دوای خواردنی نانی نیوه پۆ، باوکم دهستی به سه رداهی نام و لئی پرسیم تو ئیستا ته مه نت جهوت ساله و ده بیئت پیشه و کاریئک هه لبرئیری، بلی ده ته وئیت ببیئت به چی؟

منیش وتم ده مه وئیت بیه سه رباز، چونکه خوشترین یاری که من له کۆلاندای له گه ل مندالاندای ده مکرد یاری سه ربازی بوو و ههروه ها ده شمبینی که سه ربازه کان چه کیکی دره وشاوه یان هیه و گالیسکه کانیا ن به ده نگیکی به رز به سه ر سه نگفرشی کۆلاندای تیده په رین و به لاسه ری گالیسکه کانیشه وه نالای رهنگا و رهنگ له حالئ شه کانه وه دا به دی ده کرا.

چیتر دوای ئه وه تیگه شتم که سه رباز پیویستی به خویندن و نوسین نیه و من له مندالانی گه وره تر که ده پۆشتن بۆ قوتابخانه سه رگوزه شتهی ترسناکم له باره ی نازاری خویندنه وه و نوسین بیستبوو و ده یانوت مامۆستا قژی مندالیئک که بی ناگا ته خته ره شه که ی خوی شکاندبوو، تال تال هه لده کیشا.

باوکم به بیستنی وه لامه کم رۆچوو ه ناو ه زری خوی و زۆریش پئی کاریگه ر بوو و دوای ئه وه وتی به دایکم که گۆزه یه کی سوفالی پییدات و دایکیشم پئی دا، دوای ئه وه باوکم دهستی گرتم و به ده سه ته که ی تری گۆزه که ی هه لگرت و منی برده قه راخ روبراری نیل و بینیم که هه ندیک له کریکاره کان سه رقالئ خالی کردنی شتومه کی که شتیه کن، یه کیئک به رده وام قامچی دهدا له پشتی کریکاره کان و ئه وانیش به ده م رشتنی ئاره ق و هه ناسه برکیوه، خه رکی خالی کردنی باری گه شتیه که بوون.

باوکم وتی ته ماشا بکه، نه مانه ی که ده یانبینی کۆل به رن و پیستی جهسته ی ئه مانه ئه وه نده خۆر و "با" ی به رکه و تووه که له پیستی "تیمساح" ئه ستورتر بووه و ناچارن تا

ئاوابونى خۆر لەژىر قامچيدا خەرىكى كۆلبەرى و خالى كردنى كەشتى بن و شەوئش كاتىك دەگەرپنەو ماله قورپنەكەيان، ژەمى خواردنەيان يەك پارچە نان و پيازىكە.

بارودۆخى جوتيارەكانىش بەهەمان شىوئە و بەشىوئەيەكى گشتىش ھەركەسىك بەدوو دەستى خۆى كار بكات ژيانى بەم شىوئە دەبىت كە بىنىت.

منىش وتم باوكە من نامەوئت كەسىكى كۆلبەر و جوتيارم لى دەرىچىت، بەلكو دەمەوئت ببمە سەربازىك و سەربازەكانىش چەگەلىكى درەوشاوەيان بەدەستەوئە و لەملى ھەندىكىشىاندا ملاوانكەى ئالتون دەبىنرئت و لەجەنگدا زىر و مس و كۆيلە و كەنيزە لەگەل خۆياندا دەھىننەوئە و خەلكى باسى جەنگ و نازايەتى ئەوان بۆ يەكترى دەكەن.

باوكم ھىچى نەوت و منى لەگەل خۆيدا برد و لەوى دور كەوتىنەوئە و ئەو گۆزەيەى كە بەدەستىوئە بوو پرى كرد لەشەرايىك كە لەشەراب فرۆشىكى كرى و كەوتىنە پرى تا گەشتىنە مالىكى قورپنى كەنار پوبارى "نيل" و باوكم سەرى كرد بەو مالهەدا و بانگى كرد(ئىن تب)...(ئىن تب).

پياوئىكى پىر و پىس و پۆخل كە تەنھا دەستىكى ھەبوو، پىلاوئەكانىشى لەپىسىاندا ديار نەبوو چ پەنگىكى ھەيە لەو ماله ھاتە دەرەوئە، منىش بەسەر سوپماوئەوئە وتم باوكە ئايا ئەمە "ئىن تب" سەربازى بەناوبانگ و نازايە؟

باوكم سلاوى لەكابراى پىرەمىرد كرد و ئەو پياوئەش دەستى خۆى بەرزكردوئە و بەسلاوئىكى سەربازى وەلامى داوئەوئە و لەبەرئەوئەى لەبەردەم مالهەكەيدا كورسى و چوارپايە نەبوو، لەبەرئەوئە ناچار بوين لەسەر زەوى دانىشىن و باوكىشم لەوكاتەدا قۆزە شەرابەكەى لەبەردەم كابراى پىردا دانا و ئەوئش گۆزەكەى بەتاكە دەستى خۆى برد بۆ لىوئى و بەتامەزۆيەكەوئە خوارديوئە.

باوكم وتى: (ئىن تب) كورەكەم(سینۆھە) ھەزەكات ببىتە سەرباز و منىش ھىنام بۆ لای تۆ بۆئەوئەى تۆ كە تاكە پاشماوئەى قارەمانانى جەنگە مەزەنەكانى ئىمەى بەچاوى خۆى ببىنىت و باسى ئەو جەنگانە لەزمانى تۆوئە ببىستىت.

(ئىن تب) گۆزەى شەرابەكەى لەلىوئى دور خستەوئە و بەنىگايەكى توپە و دەمى بى ددان و بالايەكى خەمگىن و ئەبرۆيەكى سىپى و لىوانلىوئە لەخەم و پەژارە پىئى وتم: بە(نامون) سوئندت دەدەم ئەرى تۆ شىت بوئت.

دوای ئەوھى بەدەمى بى ددانىھوھ، پىكەننىكى ترسناكى كرد و وتى: ئەگەر من لەبەرامبەر ھەر نەفرىن و جنىۋدان و سوکايەتھەك كە ئاراستەى خۆم دەكەم تەنھا لەبەرئەوھى بۆچى بوم بەسەرباز، يەك قوم شەرابم بەدەست بەئىنايە، بەو شەرابانە نەك تەنھا دەمتوانى دەرياچەيەك كە فىرعەون بۇ خۆشگوزەرانى ژنەكەى ھەلى كەندبوو پىر بکەمەوھ، بەلكو تواناي ئەوھشم ھەبوو تەواوى دانىشتوانى شارى "تبس" بۆماوھى يەك سال بەشەراب تىر بکەم.

من وتم: بىستومە كە كارى سەربازى پىر شانازىترىن كارى جىھانە.

(ئىن تب) وتى: شانازى و ناوبانگى سەربازى لەم ولاتەدا برىتتە لە خاشاك "زىل" و پاشەپۆى گىيانەوھەرەكان كە مېشيان لى كۆ دەبىتتەوھ، تەنھا شانازىكە كە من لەكارى سەربازى بەدەستم ھىنايىت ئەوھىيە كە ئەمرو دەبىت بۇ خەلكانى ترى بگىرەمەوھ تەنھا بۆئەوھى پاروھ نانىك يان قومىك شەرابم پى بەخشن و ئەوئىش لەسەد كەس تەنھا كەسىك پىت دەدات، لەبەرئەوھ من پىت دەلىم ھى كورە، لەئىو كار و پىشەكانى جىھاندا ھىچ كار و پىشەيەك لەسەربازى خراپتر نىيە و كۆتايى تەواوى شانازىكەكانى سەربازى، ئەم ژيانەى منە كە بەچاوى خۆت دەبىينى.

دوای ئەوھ(ئىن تب) شەرابى ناو گۆزەكەى تا دوا قوم ھەلقوراند و گەرمى شەرابەكە پوخسارى سور ھەلگىپرا، دوای ئەوھ سەرى بەرز كەدەوھ و وتى: ئايا ئەم ملە بارىك و پىر لە چىچ و لۆچىيەى من دەبىينى؟، ئەوھ ملەكە كە پۆژانىك پىنچ ملوانكەى زىرىنى پىوھ ھەلواسرابوو، خودى فىرعەون ئەو ملوانكانەى كەدبووھ مەم، كاتىك لەگۆرەپانى جەنگ دەگەرەمەوھ ئەوھندە دەستى پراوھ لەگەل خۆمدا دەھىنايەوھ كە لەبەردەم دەوارەكەمدا تەپۆلكەيەكى لى دروست دەبوو. بەلام ئەمرو لەو ھەموو شانازى و ئالتونانە ھىچ شتىك بۇ بەجى نەماوھ.

ئالتونەكانم لەناو چۆن و كارەكەر و كۆيلە و كەنيزەكانم لەبەرساندا مردن يان لىم ھەلھاتن و دەستى راستىشم لەگۆرەپانى جەنگدا بەجى ما.

تا ئەوكاتەى لاو بووم پۆژ و شەو لەبىبابانەكاندا بەبەرسىيەتى و تىنويەتى روبەپۆرى گۆرەپانى جەنگ دەبوھمەوھ و ئىستاش كە پىر بوم ھىشتا ھەر برسى و تىنومە. ئەگەر لەباركى خۆت دەپرسى كاتىك دەستى برىندارى سەربازىك دەپرنەوھ و پاشماوھى ئەو

دوسته بپاوه نوقمی ناو پړونی داخکراو دهکهن چ حالیکې ههیه، ئه و که پزیشکه ئه م بابهتت به جوانی بؤ باس دهکات.

هر پارچه گوشتیکم له گورپه پانیکی جهنگدا به جیماوه و ددان له دم و مو به سهرمه وه نه ماوه و له مپوښدا نه گهر پیاواری خیرخوای وهک باوکی تۆ جارنا جاریک هاوکاریان نه کردمايه، ئه وکات ده بوو له بهر دم په رستگای (نامون) دا سوالم بگردایه. دواي ئه م قسانه "ئین تب" ته ماشایه کی گۆزه ی شهرا به که کرد و وتی به داخه وه ته و او بوو.

باوکم بازنه یه کی مسی له مه چه کی خوی داکنند و پیی دا بوئه وه ی به و مسه شهرا بی تر بگریت و "ئین تب" له خوشیانداندا هاواریکی کرد و بانگی مندالیکي کرد و بازنه مسه که ی پیدا و پیی وت ئه م گۆزه یه ببه و شهرا بم بؤ بگره، به لام به فروشیاره که بلئی که پیویست ناکات شهرا بی پله یه کت پی بدات، به لکو با شهرا بیکی ناوهند بیئت، نه زور چاک و نه زور خراب، گۆزه که م بؤ پر بکات و پاشماوه ی مسه که م بؤ بگریته ره وه.

مندال پوشت و منیش وتم: سودی سهربازی نه وه یه که سهربازیک پیویستی به خویندن و نوسین نیه و نابیت بهرگه ی گرانی پوشتن بؤ قوتابخانه له نه ستو بگریت. (ئین تب) وتی: راست ده که یه سهرباز پیویستی به خویندن و نوسین نیه ته نها ده بیئت بجه نگیئت، به لام نه گهر خوینه واری هه بیئت، فرمانره وای سهربازه کانی تر دهکات و کهسانی تر له ژیر فرمانی نه ودا ده جه ننگ.

مه حاله که سیکی نه خوینه وار بتوانیت پله و پایه به ده ست بهینیت و هیچ کاتیکیش سه د که س به که سیکن ناسپیرن گهر ناتوانیت بنوسیت، به رده و امیش به م شیویه بووه و دواي نه وه ش هر به وشیه یه ده بیئت.

له بهر نه وه له گهل تومه کوپه، نه گهر تۆ ده ته ویت له ناینده دا فرمانره وای سهربازه کان بکه یه، ده بیئت خوت فیری نوسین بکه یه و ئه وکات ئه و کهسانی ملوانکه ی ئالتونیان له ملدایه به ریزه وه سهرت بؤ داده نوینن و له کاتی جهنگدا سواری که ژاوه یه که ده بیئت و به نده کانت به شان ده تبه نه گورپه پانی جهنگ.

ئه و مندالهی پوشتبوو شهرا ب بگریت به گۆزه یه کی پر له شهرا به وه گه پرایه وه و چاوانی پیره میرد له خوشیانداندا ده بریسکانه وه، سهربازی کۆن وتی:

باۋكى تۆ ھەرگىز جەنگى نەكردۈۈھ و ناتوانىت تالى كەوانىك بكىشت يان شمشىرىك لە كىلانەكەى دەربەينىت، بەلام لەبەرئەۋەى دەتوانىت بنوسىت ئەمپۇ بەئاسانى و ئاسودەى دەتوانىت ژيان بكات، لەبەرئەۋەى كەسىكى پاك و چاكە خوازە من ئىرەى پى ئابەم.

كاتىك بىنىم پىرەمىرد گۆزەى شەرابەكەى بەرزكردەۋە لەترسى ئەۋەى كە مەستى ئەو كار لەئىمەش بكات و ئىمە بکەۋىنە جۆگە ئاۋىكەۋە و كەسانى تر جەكانمان لى بدزن، قۇلى كراسەكەى باۋكم پاكىشا بۇ ئەۋەى لەو شوینە دور بکەۋىنەۋە، كاتىك ئىمە دور كەۋتىنەۋە(ئىن تب) يەكىك لەسرودەكانى جەنگى لەبەر خۇيەۋە دەۋتەۋە و ئەو مندالەى شەرابى بۇ كرىبوو پىدەكەنى.

بەلام من، كە (سىنۆھە)م لەو بىرپارەم پەشىمان بومەۋە كە وىستم بىمە سەرباز و پۇژى دۋاىى بردمىان بۇ قوتابخانە.

بهشی دووهم

رۆشتن بۆ قوتابخانه

باوكم نهیده توانی بمنیریت بۆ ئه و قوتابخانهی که له پهرستگاگاندا هه بوون، چونکه له و جۆره قوتابخانهدا کوپان و کچانی کهسه وه جاخزاده و کاهینی پله یه که وانه یان ده خویند و کریمی خویندن له ویدا زۆر گران بوو.

فیرکاره که ی من کاهینیکی پله پینچ بوو که له هه یوانی مالی خوی قوتابخانه یه کی دروست کرد بوو ئیمه له به هارو هاویندا له هه یواندا ده مان خویند و له ورزی زستانیشدا ده رۆشتینه ژوره وه.

خویندکاره کانی بریتی بون له کوپانی ئه فسه ره کانی بهش و خوینده واران و کاهینانی پله نزم، که باوکی ئه وانه ئاره زوی ئه وه یان ده کرد رۆژیک بیته کوپه که یان بتوانیت به نوکی تیژی تیریکه وه به ژمیریاری پاریزگاری له که رهسته ی فرۆشگا که ی بکات یان ئه وه یکه بتوانیت ژمیریاری ئه وه ی بۆ بکات که گویدریژانی سوپا له گه وپدا چه ندیک ئالیک ده خۆن و خه رجی ئالیکي ئه سپی هه ر گالیسکه یه کی جه نگ چه نیکه.

له شاری "تبس" پایته ختی مه زنی جیهان، له و جۆره قوتابخانه ی که له ماله کاندایا به رپا بوون زۆر به دی ده کریت و کریمی خویندکارانی ئه م جۆره قوتابخانه به و شیوه یه ش گران نه بوو، چونکه خویندکاران له به رامبه ر ئه وه ی فیر ده کران بازنه ی مسینیان نه ده دایه فیرکاره که یان، به لکو ته نها خواردن و قوماشیان بۆ ده برد.

بۆ نمونه کوپری خه لۆز فرۆش له وه ورزی زستاندا خه لۆز و داری وشکی ده برد بۆ مامۆستا که ی و کوپری وه ستای چنن، هه موو سالی که چه ند بالیک پارچه قوماشی پيشکه شی مامۆستا ده کرد و کوپری جوتیاریش گه نمی پی دده دا، به لام باوکی من

لهبهرامبهر خهرجى خویندنى من دهرمانى پى دها، هندیكاتیش من نهوگیاكولوانهى كه لهشهراب ههئدهكیشران، دهمرى بؤ فیركارهكه.

ئو پوژهى يهكك له خویندكارهكان گۆزهيهك ئاوجوى بؤ مامؤستاكهمان بهینايه ئو پوژهى جهژنى ئیمه بوو، لهبهرئوهوى ههركه مامؤستاكهمان ئاوجوكهى دهخواردوه ئیتر وانه و فیرکردنى لهبیر دهچویهوه و بهدهمى بى ددانى، باسى خودا سهرخوشهكانى بؤ دهكردين و ئیمه لهقاقامان دهاو كاتيك خهلكى لهویوه تیدهپرین، رادهوهستان و گوئیان لیدهگرتین بؤئوهوى بزنان بؤچى پیدهكهنین.

بهلام كاتيك گهوره بوم تیگهشتم نهو فیركارهى ئیمه مهبهستیكى والى ههبوو، دهیویست لهپى ئو چیرۆكه خوش و پیکه نیناویانهوه ناشناى ئهركهكانى ژيانمان بكات و تیمان بگهیهنیئ كه لهنیو خوداكاندا يهك خودا ههیه كه سهرى له "چهقل" دهچیت و ئهم خودایه بهردهوام چاودیری كردهكانى مروؤ دهكات و ههركسك كردهاریكى خراب نهنجام بدات، ئو خودایه ئو كهسه ههئدهداته ناو دهمى گیانهوهریكهوه كه نیوهى جهستهى تیمساحه و نیوهكهى تری ئهسپىكى شینه، بؤ ئوهى قوتى بدات.

ئو دهیوت: خودایهكى تر ههیه لهسه روبرهكاندا قهیاخ" بهلهم" لیدهخوپیئ و دواى مهرگ، مروؤ دهباته شوینیك كه دهبیئ ههومان بؤی برۆین بؤئوهوى خوشبهخت بین.

دواى ئوهى من لهو قوتابخانهیهدا خویندنم تهواو كرد دهتوانم بلیم شتیكى سهیر رویدا و ئو شته سهیرهش ئوه بوو كاتيك ئو دوو شیوهیهم بهیهك گهیااند لهواتاكهى تیگهشتم.

كاتيك شیوهى شتیك بهنوکی رمیک لهسهر تهخته رهشك دهكیشن، نهزانتین كهسیش دهتوانیئ لهواتاكهى تیگات.

بهلام كاتيك تهنها وینهى مروؤك بکیشیت و پیشانى كهسیكى نهخویندهوارى بهدیت، ئو كهسه يهكسهر تیدهگات كه ئوه وینهى مروؤكیه. ئهگه وینهى تیمساحك لهسهر تهخته رهشك بکیشیت و پیشانى كهسیكى نهخویندهوارى بهدیت، ئو كهسه يهكسهر تیدهگات كه ئوه وینهى تیمساحكیه.

به لّام ئەگەر كه سێك هه بێت كه بتوانیت له واتای مروّقیك و تیمساحێك و درهختێك و گالیسكهیهك كه بهیهكهوه لکینراون تیڤگات و بلیت كه مه بهستی تۆ له لكاندنێ ئه مانه بهیهكهوه چیه، بهو كهسه ده لێن كه سێکی خوینده وار.

لهو پۆژهوهی توانیم له واتای دوو شیوه وینه كه بهیهكهوه لکینراون تیڤگه، چیت پێویستی بهوه نه ده کرد فیرکاره به سالآچوو كه هانی فیربونم بدات.

خودی خۆم ئه وهنده له وکاره دا ئاره زوم پهیدا کردبوو كه ئه وکاتانهی ده گه پرامه وه بۆ مال داوام له باوكم ده کرد كه شیوه کان بهیهكهوه بلکینیت بۆئه وهی بتوانم له واتا کانیان تیڤگه م.

له و کاته وهی من له بواری فیربوندا به ره وپیش ده چوم، تیڤگه شتم له وهی له کهسانی تر ناچم و جیاوازم، چونکه پوخسارم سپی و ده ست و په نجهیهکی ناسک و په رنگ و شیوهیهکی سپی و پونتر له کهسانی ترم هه بوو و هه ر ئه مه ش بو بووه هوی ئه وهی هه ندیک له خویندکاره کان ئازارم بدن و کوپی جوتیاره که، قورگی ده گرتم و ده یگوشی و ده یوت: تۆ له کچ ده چیت و منیش له وکاته دا ناچار بوم نوکه تیره که م "له شیوهی پینوسی ئه مرۆ" به جهستهیدا بچه قینم بۆئه وهی ناچار بێت دهستم لی هه لگرت.

به لّام به پێچه وانه وه یه کیك له خویندکاران كه کوپی ئه فسهری به ش بوو منی زۆر خۆش ده ویست، ئه م خویندکاره هه موو پۆژیک قورپی خۆشه کراوی¹² له گه ل خۆیدا ده هینا بۆ فیرگه که و له وی په یکه ری گیانه وه ره کانی پی دروست ده کرد، پۆژیکیان په یکه ری منی دروست کردو پیی دام، به لّام کاتیك په یکه ره که م برده وه بۆ مال دایکم خه مگین بوو و وتی:

ئه مه کاری جادوو گه ربیه، به لّام باوكم ئه وی له و گومان و هه له تیڤگه شتنه پزگار کرد و تیی گه یاند ئەگەر دروستکردنی په یکه ر کاریکی جادوو گه ربویه، ئه وا ئه و هه موو په یکه ره یان له کۆشکی فیرعه وندا دا نه ده نا.

¹² قوری خۆشه کراو: ئه و وشه به له زمانی فارسیدا به "خاک پهس" هاتوووه که واتای "قوری سمناعه" ده که به منیت که مندانان ده یکر بۆئه وهی په یکه ر و شیوهی جۆراوجۆری پی دروست بکمن و کاتی خۆشی له گه لئا به رنه سه ر، به لّام من به باشم زانی هه مان ئه و وشه کوردیه به کار به یینم تا ئه وهی په نا بۆ وشه بیانیه کان به م..... وهرگرت.

ماوهیهك بهسەر خویندنم لهو لهفیرگایهدا تیپهپی، تا ئهوهی رۆژیک باوكم جله تازهكهی خۆی لهبهرکردو دهستی گرتو لهگهڵ خۆیدا بردمی بۆپهرستگای "ئامون" و وتی دهمهویت تو بيمه ناو مالى ژيان "دار الحيات"، بۆئهووی لهوی فیری زانستی پزیشکی ببیت.

بۆ چونه ناو قوتابخانهی مالى ژيان پیویستی بهپهزامهندی كاهینهكانی پهرستگا دهکرد، بهلام باوكم كه لهههموو تهمهئیدا تهنا چارهسهری ههژارهكانی دهکرد، ببوه هۆی ئهوهی بیبهشبیئت لهوهی مامهله و تیكهلاوی لهگهڵ كاهینهكاندا بكات، ئهم بابتهش زیانیکی زۆری بهژیانی ئهوه گهیا ندبوو.

چونكه له"میسر"دا ههموو شتیك و بگره تهواوی كارهكانیش لهدهستی كاهینهكاندا بوو، ئهوه ئهوانن كه خویندكارهكان ههڵدهبژێرن بۆئهووی بتوانن لهقوتابخانهی پزیشکیی مالى ژياندا بخوینن و كرییهکی لهسهر دابنن، كاتیك ئاستی روبراری "نیل" بهرز دهبیتهوه و ههڵدهچیت، ئهوان ئاستی ئهوه لیشاوه پیوانه دهكهن، توانا و دهستهلاتی ئهمانه لهئاستیكدایه كه ئهگهر فیرعهون سزا بهسهر ههركهسیكدا بسهپینیت و ههمان ئهوكهسه لهنیو كاهینهكاندا هاوپییهکی ههبیئت، ئهمانه دهتوانن سزای فیرعهون رته بكهنهوه.

لهبهرئهووی باوكم ههچ كهسیکی لهو پهرستگایهدا نهدهناسی ناچاربوو لهناوحوشهی پهرستگاكهدا دانیشیت بۆئهووی وهك كهسانی تر نۆرهی پهسه نكردن لهلایه ن یهكێك له كاهینهكانهوه بهدهست بهنیئت، ئیمه سه رلهبیانیهكهی رۆشتین بۆ ئهوه پهرستگایه تا ئیواره لهوی دانیشیتین و نۆره مان نههات.

هه رلهوكاتهدا كهسیك خۆی كرد بهپهرستگادا و كاتیك باوكم چاری پیی كهوت ناسیهوه و وتی ئهوه "پاتور" ه ئهوكاتانه لهمالی ژياندا دهخویند ئهوه هاوپۆلم بوو و ئیستا كونتیكهری كاسهی سه ری فیرعهونه.

من لهو سه ردهمانهدا نهمهزانی كه كونتیكهری كاسهی سه ر چ كاریك دهكهن و چ شایستهییهك لهخۆ دهگریت كه كهسانی تر ههنگری نین، لهدواپییدا كاتیك خۆم بوم بهپزیشك تیگهشتم كه كونتیكهرهكانی كاسهی سه ر كهسانیكن كه كاسهی سه ری فیرعهون و كهسانی تر كون تیدهكهن و هۆرمۆنه زیادهكان دهردهیئن كه لهناو سه ردا، لهسه ر میشك دروست دهبیئت.

سەرەپای ئەوەش کونتیكەرەکانی ئیسقان کەسانیکن کە کاسەیی سەر کون تێدەکەن بۆ ئەوەی ئەو هەلم و گەرمیە هەرەشە نامیژ و ژەهرایەیی لە ناو کاسەیی سەردا کۆ دەبێتەو و دەبێتە هۆی نەخۆش کەوتنی مروۆ لە سەر بەیننە دەرەو.

کاتیك باوکم "پاتور"ی بینی هەستایە سەر پێ و سلاوی لیکرد و "پاتور"یش ئەوی ناسیو و دەستی خستە سەر شانێ و لێی پرسی: بۆچی هاتوی بۆ ئێرە و چ کاریکت هەیە.

باوکیشم وتی: هاتووم مۆلەت لە کاهینەکان وەر بگرم، بۆ ئەوەی کۆرەکم لە قوتابخانەی پزیشکی مائی ژیان پەسەند بکەن.

"پاتور"یش وتی: ئەم هەولەیی تۆ بێسوودە و تەنھا بە داواکردن بە مەبەستی خۆت ناگەیت، بەلام من خۆم دێم بۆ مالتان و لە مبارەییووە گفتوگۆت لە گەلدا دەکەم.

سەرلەبەییانی پۆژی دوا یی باوکم پۆشت بۆ بازار و بۆ پیشوایی و میوانداری "پاتور"، "غاز"^{۱۳} "قاز"یک و چەند ماسیەک و بڕیک هەنگوین و خواردنەوی کەری و دای بە دایکم کە قازە کە بکولێنیت و ماسیەکان بپزێنیت، بەهەنگوینەکانیش نانی شیرین دروست و نامادە بکات.

کاتیك بۆنی کولانی قاز لە هەوادا بلۆ بویەو، سۆلکەر و کۆیرەکان لە بەردەم مالمندا کۆبونەو و هەرچی دایکم پێی وتن بپۆن و لەوی نەمێنن هەر نەپۆشتن، لە بەرئەوێش دایکم ناچار بوو بپیک نان لە پۆنی چەوری قازە کە هەلکێشیت و بەسەریاندا دابەشی بکات بۆ ئەوەی دووریان بخاتەو.

باوکم گۆزەییەکی پیکرد لە ئاری بۆندار و دای بە دەستەو و وتی: کاتیك "پاتور" هات ئاو بە سەر دەستیدا بپزێیت و دایکیشم پارچە کە تانیك کە بۆ پوو پۆشی لاشەیی مردووی خۆی نامادەیی کردبوو لە تەنیشت منەو دانا و وتی کاتیك ئاوت بە دەستیدا پششت بەم کە تانەش دەستی وشک بکەرەو.

ئیمە و اما ن دەزانی "پاتور" هەر وەك چۆن باو و سەرلە ئیوارە کەیی دیت بۆ مالمان، بەلام ئیوارە تێپەری و شو و هات و "پاتور" نەهات.

¹³ غاز: باندەهەکی ناویبە کە زۆر لەمراوی دەجیت، بەلام لەمراوی گەورەترە و خاوی مێکی درێژ و کێشی "۱۲" کیلۆ دەبێت.... لەبەر ئەوەی کە لەولاتی ئیمەدا نیبە وام بەباش زانی بەقاز ناوی بەینم بۆ ئەوەی لای خۆینەر ناسراو بێت.

من لە بەرئەوهی برسیم بوو لەدواکەوتنی "پاتور" زۆر خەمگین بووم، چونکە دەمزانێ تا ئەو نەیهت خواردنیش بەمن ناهەن.

باوکم بەشیوەیهک بێتاقەت بوو هەر کە شەو داهاات چراکانی دانەگیرساندو من و باوکم، لەهەییوانی مالهەماندا لەسەر چوارپایەکە دانیشتبوین، نەماندەویژا تەماشای یەکتەری بکەین و ئەو پۆژە من تێگەشتم لەوهی کە بێناگابونی کەسە مەزنەکان لەبەرامبەر کەسە بچوکهکان، چەنێک بۆ ئەو کەسانە ی کە بچوک و هەژارن بێزارکەرە. سەرئەنجام لەکوڵانداریوناکی مەشخەلیک دەرکەوت و لەدوای مەشخەلەکەشەوه کە ژاوهیهک بەدی کرا کە دوو رەشپێست هەلیانگرتبوو، بەلام ئەوهی مەشخەلەکە ی بە دەستەوه بوو میسری بوو.

کاتیکی "پاتور" پیتی نایە سەر زهوی باوکم هەردوو دەستی لەسەر ئەژنۆی دانا و لەبەرامبەریدا سەری دانەواند، "پاتور" ییش بۆ دەربرینی خۆشەویستی خۆی یان بۆ ئەوهی پەناگایەکی هەبێت، دەستی خستە سەرشانێ باوکم.

ئەوکات "پاتور" و باوکم، بەرەو هەییوانەکە پۆشتن و دایکم بەپەلە چلەداریکی داگیرسای لەچێشتخانەکەوه هیناو هەردوو چرای مالهەمانی داگیرساند.

باوکم "پاتور" ی لەسەر کورسیهک دانیشاند و منیش ئاوم بەسەر دەستیدا پیژا و بەکەتانهکە دەستیم وشک کردەوه.

هیچ کەسیک قەسە نەکرد تا ئەوکاتە ی "پاتور" تەماشایەکی منی کردو بەباوکمی وت: کۆرەکەت زۆر جوانە و ئەوکات هەستی تینویهتی خۆی ناشکرا کردو داوای شەرابی کردو باوکیشم شەرابی پێدا، بۆماوهیهک بۆنی شەرابەکە ی کرد و تامی کرد و داوای ئەوهی دانیابوو لەوهی شەرابیکی باشە خواردییهوه، هەرئەوکاتە ی سەرقالی تاقیکردنەوه و خواردنەوهی شەرابەکە بوو من بەوردی تەماشای سەرتاپایم کردو بینیم پیاویکی بەتەمەنە کە قژیکی کورتی هەیه و پێیهکی کورت و سینیهکی کۆر و پۆچوو بۆ ناو جەستە ی و ورگیکی گەورە ی هەیه و ملوانکەیهکی ئالتونیشی لەمل کردوو و لەسەر جلەکانی پەلەگەلیکی زۆر بەدی دەکریت و داوای ئەوهی شەرابەکە ی خواردەوه، باوکم نانی شیرین و ماسی سورکراوه و قاز و میوه ی لەبەر دەمدا دانا.

سەرەرای ئەوهی دەیزانی "پاتور" پێش ئەوهی بێت بۆ مائی ئێمە لەشوینێکی تردا بانگیشتی میوانداری کراوه، بەمەبەستی پێزانین و پیژ کەمیکی لەخواردنەکانی

بەردەمی خوارد و زۆر باسی تامە خۆشەکانی کردن و من ئاگاداری ئەوە بووم کە دایکم چەنێک بەو پیاداهەڵدانە "پاتور" خۆشحال بوو.

"پاتور" وتی: کە مەشخەلدار و رپرۆشنکەرەکم ئەوەندە نانی خواردوو کە هیچ پیویستیەکی بەنان و خواردنەو نیه، بەلام خراب نیه گەر کەمێک خواردن و ئاوجۆ ببەن بۆ ئەو دوو پەش پییستە.

منیش خواردن و ئاوجۆم بۆ بردن، بەلام ئەوان لەباتی ئەوەی خۆشحال بن، ناپەزایی خۆیان دربەری و لییان پرسیم: ئایا نازانیت ئەم پیرەمیژدە چ کاتیەک هەڵدەستیت بۆ ئەوەی لیژە برۆین؟

وتم: من هیچ زانیاریەکم لەمبارەیهو نیه و گەرەم و بینیم مەشخەلدارەکی "پاتور" لەژێر درەختی "نارون" هەکەماندا خەوی لی کەوتوو.

باوکم ئەو شەو بۆ ئەوەی هانی میوانەکی بۆ خواردنەو بەدات، زۆری خواردووە و دوای ئەوەی ئەو شەرابەیی کە لەبازار کەریویان تەواو کرد، شەرابە پزیشکیەکانی باوکمیشتیان خواردووە و تەنھا یەک گۆزە ئاوجۆ لەمەلەکەماندا ماوو ئەویشیان خواردووە و ئەوکات هەردوکیان گەشەنەو و مەست بون و دەستیان کرد بەباسکردنی سەلەکانی خۆیندنیان لە مانی ژیاندا، دەیوت کاری من کە کونتیکی کاسەیی سەری فیرەوونە بۆ کەسیکی تەمەل زۆر گونجاو، چونکە لەنیو بەشەکانی پزیشکیدا هیچ بەشیکی ئاساتر نیه لە بەشی کاسەیی سەر و میشک، بی لە "ددان و گوئی و قورگ" چونکە ددان و گوئی و قورگ پیویستی بەپسپۆریکی جیاوازی ئەو بواریه.

"پاتور" باسی ئەوەی دەکرد ئەگەر من کەسیکی تەمەل نەبومایه و بەشیکی ترم هەلبژاردایه، ئەوا وەک تۆ پزیشکیکی ئاساییم لی دەردەچوو و ئەوکات دەمتوانی چارەسەری نەخۆشی خەلکی بکەم و دوبارە ژیانیان پی ببەخشمهوه، لەکاتیکیدا ئەمرۆ کاری من ئەوێه کە خەلکی بمرینم.

کاتیکی خەلکانیک لەپیرەمیژد و پیرەژن و ئەو کەسانەیی نەخۆشیەکانیان هیچ چارەسەریکی نیه دەکەونە تەنگانەوه، دەیاننهنن بۆ لای من بۆ ئەوەی کاسەیی سەریان بکەمهوه. منیش لەبەرئەوه کاسەیی سەری مرۆفەکان دەکەمهوه بۆ ئەوەی هەلمی زیانبەخش و نازارەبخش لەسەریان دەربکەم و هەر بەهۆی ئەو کارەوه پیران و کەسه نەخۆشەکان دەمرن.

ئەوکات "پاتور" بەباوکمی وت: من ئەگەر وەك تۆ پزیشکی کەسە هەژارەکان بومایە لەئێستادا بەو شیۆهێ قەلەو نەدەبوم و ئەم ورگە کە ناهیلئیت رێبکەم، لەبەرئەو هاتوووە بون کە پزیشکی فرعەونم و بەردەوام خواردنگەلیکی بەهیز و بەتام دەخۆم، بەلات تۆ لەبەرئەوێ کە مەدەستی ئەو خواردنەنەوی کە بۆ تەندروستیت پیویستە دەخۆیت و لەئەنجامیشدا ورگت گەورە نابیت و دوو ئەوەندەوی منیش دەژیت، چونکە بۆ کورت کردنەوێ تەمەن هیچ شتێک لەو کاریگەر تر نیە کە مرۆڤ خواردنگەلیک بخوات کە پیویستی لێنای ئەو جۆرە خواردنەنەوی نەبیت.

"پاتور" دەمی باوکمی کردەو و تەماشای ددانەکانی کرد، دواي ئەو دەمی خۆی کردەو و پێی وت: تەماشای بکە، زیاد لە سیازدە ددان لەدەمدا بەدی ناکریت، لەکاتیکیدا تۆ هەلگری بیست و نۆ ددانی و ددانەکانی من بونەتە قوربانی خواردنە کولائەکان، بەلام تۆ لەبەرئەوێ کە مەدەستی و زۆربەیی کات خواردنی سادە و سروشتی دەخۆیت بوو تە هۆی ئەوێ ددانەکان تە بەو شیۆهێ بەپاریزراوی بمینیتەو.

دواي ئەو بەخەمیکەو سەری راوێشان و وتی: من زۆر تەمەل و بی ورم و زیڕ و مسیکی فراون منی کردوو بە ناژەل.

باوکم پێی وت: "سینۆه" باوێر بەم قسانەوی مەکە، لەبەرئەوێ "پاتور" لەمرۆدا مەزنترین پزیشکی کونتیکەری کاسەوی سەری جیهانە و سەدان کەس لە کاهینان و نەجیبزادەکان بەدەستی ئەو لەمەرگ پزگاریان بوو، بەرپادەیه کیش شارەزای هونەر و زانستەکەوی خۆیەتی کە دەتوانیت دەلێک بەئەندازەوی یەک هیلکەوی مریشک لەسەر دەربهینیت، ئەوکاهین و نەجیبزادانەوی کە لەمەرگ پزگاریان بوو، بەدیاری ملیوانکەوی زیڕ و قالبە زیو و کاسەوی مسی پیشکەش دەکەن.

بەلام "پاتور" وەك پێشوو بەخەمیکەو سەری راوێشان و وتی: تا کەسێک کە دواي کونتیکردن و کردنەوێ کاسەوی سەری بەزیندوی دەمینیت، دە کەس بگرە سەد کەس لەژێر دەستەدا دەمرن.

ئایا تۆ هیچ کاتێک ئەوەت بیستوو کە یەک فرعەون، دواي ئەوێ کونیان کردوو تە سەری، زیاد لەسی رۆژ بمینیت و بژیت؟

ئەوانەى دەلېن چەقۇى نەشتەرگەرىيەكەم لە بەردى "سماق" ە و خۇشى بەخشە، لەلایەكەوہ راست دەكەن چونكە چەقۇ بەردىنەكەى من، يەك كاهىن و يەك شازادەو يەككە لەنەجىبزادەكان لەماوہى چەند پوژىكدا دەمرىنئەت و دواى مردنى ئەوئش زىرو زىو و مانگا و مەر و خەزىنەى دانەوئلەكانى ئەو بۇ پاشماوہكانى دەمىنئەتەوہ و ئەوان خۇشەبەخت دەكات و ەركاتىك فىرەون لەيەككە لەژنەكانى خۇى بىزار دەبئەت، سەردانى من دەكات بۇئەوہى لەپى چەقۇ بەردىنەكەى منەوہ، ئەو ئاسودە بكەم و بگرە ەندىكاتئش خودى فىرەون ئاسودە دەكەم....

بەلام "پاتور" لەمكاتەدا ەك بلىى ئاگادارى ئەوہ بووہ كە خەرىكە شتەك بلىت كە لەدوايىدا لەوتنى پەشىمان بىئەتەوہ، ەر بۇيە بىدەنگ بوو. دواى كەمىكى تر وتى: من زور شت دەزانم... زورئكىش لەنەئىنەكان لەلاى مندا شاردرادوہتەوہ و ئەو كەسانەى كە ئاگادارى ئەم بابەتەى منن زور لەمن دەترسن، بەلام خودى خوم بەدبەختم، لەبەرئەوہى شارەزايىم لەزور شتدا ەيە و ەرچى دانايى مروؤ زياتر بىئەت زياتر ەست بەخەمۇكى دەكات.

لەمكاتەدا "پاتور" دەستى كرد بەگرىان و فرمىسكەكانى بە پارچە كەتانەكەى داىكم سەرى و بەباوكمى وت: تۇ پىاوئكى ەژارى، بەلام داوئنپاك و شەرىفى، لەبەرامبەرىشدا من كەسىكى دەولەمەند و گەندەلم. بگرە لەسەنئىرى مانگاي سەر زەوى پىستەر و گەندەلترم، لەكاتىكدا خەرىكى قسەكردن بوو ملوانكە ئالتونىيەكەى لەمل داكەند و كرديە مى باوكم.

بەلام باوكم ئەو ملوانكەيەى پەسەند نەكرد، لەبەرئەوہى دەيزانى ئەو ديارىيەى لەكاتى مەستىدا پىشكەش دەكرىت ديارىيەكى راستەقىنە نىيە و لەوانەيە ئەو كەسەى ئەو ديارىيەى بەخشىوہ پەشىمان بىئەتەوہ و پوژى دوايى داواى بكاتەوہ.

باوكم و "پاتور" لەتەنىشت يەكەوہ لەژورەكەدا خەوتن و من لەھەيواندا خەوم لىكەوت.

بەيانى كاتىك لەخەو ەستام بىنىم كە "پاتور" لەخەو ەستاوہ و بەھەردوو دەستى سەرى گرتووہ و دەلئەت: ئىرە كوئىيە و بۇچى من لىرەم.

منیش بەرەوپۆی پۆشتم و ھەردوو دەستم لەسەر ئەژنۆم دانا و سەرم بۆ دانەواند و وتم: "پاتور" ئیڑە مائی پزیشکیکە کە چارەسەری ھەژارەکان دەکات و تۆ دوینی شەو میوانی ئەم مائە بویت و ئیستاش لەخەو ھەستاویت.

بەھۆی گفتوگۆ من و "پاتور" ھەو باروکم لەخەو ھەستا و دایکم کە پیش ئیمە ھەستا بوو گۆزەیک دۆ و ماسیەکی سویری بۆ میوانەکەمان ھینا.

جاریکی تر ئاوم بەسەر دەستی "پاتور" دا پێژا، و ئەویش لەوکاتەدا سەری دانەواند و وتی: ئاو بەسەر سەریدا بپێژم و دواي ئەو سەر و دەستیم بەکەتەنەکەمی دایکم وشک کردەوھ.

"پاتور" پیش ئەوھێ قومیک دۆ و تیکەیک لەو ماسیە بخوات، بەرەوپۆی باخچەکە پۆشت و مەشخەل ھەلگرەکەمی خۆی بەلەقەیک ھەستا و ھاواری کرد ھەمی گووخلینکە^{۱۴} ی پیس ئایا بەو شیوھە چاودیتری لە خاوەنەکەت دەکەیت؟ بەندەکانم لەکوین؟ ئەھی بۆچی کەژاوەکەم نایینم؟

ئاگریە دەستەکەمی ھەستایە سەرپی و "پاتور" پیی وت بپوات و پەشپینستەکانی بۆ بدۆزیتەوھو دواي ئەوھ دەرکەوت کە بەندەکانی "پاتور" شەوی پابردوو، دواي خەوتنی خاوەنەکیان پۆشتون بۆ سۆزانی خانەیکەمی ئەو ناوچەیک و کەژاوەکیان وەک بارمتە دانا بوو، بەپشت بەستن بەو بارمتەمی دایاننا بوو تا درەنگانیک پرایان بواردبوو و ھینشتا لەخەو ھەلنەستا بوون.

"پاتور" بازنەیکەمی مسی دا بە مەشخەل ھەلگر و پێ پۆشنگرەکەمی، بۆئەوھمی بپوات و کەژاوە و بەندەکانی لەو بارمتەیک پزگار بکات و دواي ئەوھ پزیککی زۆر دۆی خواردوھو و تیکەیکەمی ماسی سویری خوارد و وتی: دوینی شەو نەمانتوانی لەبارەمی ئەم کورپوھ لەگەل یەکترا گفتوگۆ بکەین، لەکاتیک من بەتاییبەت بۆ ئەم بابەتە سەردانی مائی ئیوھم کردوھو... کورپوھ... ناوت چیە؟

وتم: ناوم "سینۆھ" یە؟

"پاتور" وتی: ئایا دەتوانی بخوینیتەوھ و بنوسیت؟

¹⁴ مەبەستی ئەو قالونجانەیکە کە دەرۆنە سەر باشەرۆی گیانەو مەرگان و لەشیوھمی تۆپیک کۆیان دەکەنەوھ و ھالی پیوھ دەنن... و مەرگتێر.

وتم: بەلێ.

وتی: بڕۆ کتیبی مردوووەکان بەینە.

منیش پۆشتم و بەستەیهك "پاپیرووس"م هیئا که کتیبی مردوووەکانی لەسەر نوسرابوو، ئەویش بەشیکى هەلبژارد و منیش بۆم خویندەوه.

دوای ئەوه چەند پرستەیهکی وت، منیش هەمان ئەو پرستانەم نوسی و ئەو وینانەى بیینی که من کیشابوم و پەسەندیکردن و وتی:

-زۆر باش دەخوینیتەوه و دەنوسیت، ئیستا بلێ دەتەوێت ببیت بەچی؟

وتم: من دەمەوێت وەك باوكم بيمه پزیشك و بۆ ئەو مەبەستە بڕۆم لە قوتابخانەى مالى ژيان بخوینم.

"پاتور"وتی: سینۆهه گوی ئەو قسانە بگره کهمن بۆتى باس دەکەم و بەیادی بسپیڤه، بەلام بیژهری ئەم گوتانە فەرامۆش بکه و لەبیری خۆتى ببەرەوه و هەرگیز مەلێ که ئەم گوتانەم لەدەمی کونتیکەرى فەرمانرەوای میسر بیستوو، ئەو شوینەى که تۆ دەپۆیت بۆئەوهی تییدا فیری زانستی پزیشکی ببیت، بارهگای کاهینهکانه و ژيان و پلهوپایهى تۆ پەيوهست دەکریت بەبۆچونەکانی ئەوانەوه. لەویدا دەبیت کەسیکی گوێپرایه‌ل و ملکهچ بیت. ئاگادار به هیچ کات پەرخنه لهههچ شتیک نهگریت و هیچکات بیروباوه‌پری دەرونی خۆت نهخه‌يته ڤوو، وهه‌هرچیت پی ده‌لین په‌سه‌ندی بکه و بزانه که مروڤ له‌ژیانی خویدا به‌تایبه‌ت له "مالی ژيان"دا ده‌بیت وەك ڤیوی فیلباز و بینهنگ بیت، بەلام بەرۆکه‌ش ده‌بیت خۆی وەك کۆتریکی بینه‌سته‌لات و وەك مەریک خۆی به‌نه‌زان و بیئاگا نیشان بدات.

ئەوه‌ت له‌یاد نه‌چیت که مروڤ ته‌نها له‌یه‌ك کاتدا ده‌توانیت خۆی به‌و شیوه‌ی که هه‌یه پیشانی خه‌لکی بدات و ئەویش ئەو کاته‌یه که کەسیکی به‌هه‌یز و زه‌برده‌ستی لینه‌رچوبیت و تا ئەو پۆژە‌ی کەسیکی به‌هه‌یز و زه‌برده‌ستت لینه‌رنه‌چووہ ملکهچ و نه‌ینی پاریز و گوێپرایه‌ل به‌ و منیش ئەم‌ڤو پینان ڤاده‌سپیڤم که تۆ له‌قوتابخانه‌ی په‌رستگای "نامون" وەربرگرن و دوای تیپه‌ڤبونی خولیکی سی سانه، له‌قوتابخانه‌ی مالى ژيان وەرده‌گیریت.

ئەوکات "پاتور" مألئاوایی له‌دايک و باوكم کرد و سواری که‌ژاوه‌که‌ی خۆی بوو و پۆشت.

ناماده‌یی فیڤرگه‌ی پزیشکی

له و سهرده‌مانه‌دا خویندنی بالا له "تبس" دا له‌ژیر دهستی کاهینه‌کانی "نامون" دا بوو، مائی ژیان به قوتابخانه و نه‌خوشخانه‌یه‌ک له‌قه‌لهم ده‌دا که له‌په‌رستگادا ئه‌رکه‌کانی خوئی به‌جی ده‌هینا.

ته‌واوی قوتابخانه بالا‌کانی "تبس" به‌دهستی کاهینه‌کانه‌وه به‌پړوه ده‌برا و ئه‌وانیش چاودیږی ئه‌وکه‌سانه‌یان ده‌کرد که له‌م قوتابخانه‌یه‌دا ده‌یان‌خویند، بوئه‌وه‌ی ئه‌وانه‌ ده‌ر بکه‌ن که‌دژایه‌تیا‌ن ده‌که‌ن له‌قوتابخانه‌ و‌الا‌کانیا‌ن دا.

له‌قوتابخانه‌دا جگه‌ له‌زانستی پزیشکی، زانستی مافناسی و زانستی بازرگانی و زانستی ئه‌ندازیاری و بیرکاری و زانستی ئه‌ستیره‌ ناسی له‌ په‌رستگای "نامون" دا ده‌خوینرا.

کاهینه‌کانیش له‌به‌رئه‌وه وردبینیا‌ن له‌هه‌ل‌بژاردنی خویندکاره‌کاندا ده‌کرد، چونکه‌ نیوه‌ی خاک و زه‌وی میسر به‌که‌سه پړ‌خانیه‌کانه‌وه په‌یوه‌ست ده‌کرا، به‌واتا به‌پروکه‌ش به‌خودای "نامون" وه‌ په‌یوه‌ست ده‌کرا و کاهینه‌کان نه‌یان‌ده‌هیلآ بی له‌و که‌سانه‌ی که‌ لایه‌نگری ئه‌وانن، که‌سینکی تر پزیشک و ئه‌ندازیار و بازرگان و ئه‌ستیره‌ ناسیا‌ن لی‌ ده‌ریچیت.

له‌به‌رئه‌وه‌ی ئه‌فسه‌رانی له‌شکر پیش ئه‌وه‌ی په‌یوه‌ندی به‌له‌شکره‌که‌یا‌نه‌وه بکه‌ن، ده‌بوو خوینکی مافناسیا‌ن له‌ قوتابخانه‌دا بخویندایه، کاهینه‌کانی په‌رستگای "نامون" فه‌رمانږه‌وای ته‌واوی ده‌ستگای به‌پړیو‌بردن و سیسته‌می میسریان ده‌کرد.

له نیو ئەم قوتابخانانەدا، دوو زانست لە زانستەکانی تر گرنگیهکی زیاتری پێدهدرا، یهکیکیان زانستی پزشکی ئهویتریان زانستی مافناسی بوو. خولی ئامادهیی ههریهك له دوو زانسته، سی سالی دهخایاند و خویندکار دهبوو سی سال له خولی ئامادهییدا بمینیتتهوه، ئهگهر دواى تاقیکردنهوه خودای "ئامون" خوی پی نیشان بدات، ئهوا رپی پێدهدن بچیتته قوتابخانهی پزشکی یان مافناسیهوه.

من له بهشهکانی ئایندهدا ئهوهتان بو باسدهکهم که خودای "ئامون" بهچ شیوهیهك خوی پیشانی خویندکارهکان دهوات و ئیستاش پیتان رادهگهیهنم کهمه بهستی کاهینهکانی میسر له وهیکه خویندکار بوماوهی سی سال له خولی ئامادهییدا رادهگرن ئهوهیه که ههرجۆره بیروبوچونیکی سهر بهخۆ که له گهڵ بهرزه وهندی کاهینهکانی میسر دا نهگونجیت له بون و کهسایهتی خویندکاردا له ناوی بهن و پاکی بکه نهوه.

له ماوهی ئەم سی ساله دا خویندکارهکان، هیچ کاریکیان نه بوو جگه له وهی که له پهرستگادا کاری پهرستن ئه انجام بدن و فیری داستانه ئاینیهکان بن.

کهسه پۆحانیهکان زۆر باش ئه وه یاندهزانی ئه و خویندکارهی که به شداری خولی ئامادهیی ده بیته مندالیکه که تازه پی ده نیته قوناخی ههرزه کاریه وه. تا ئه و کاته ههر یاری کردوه و ههنگری هیچ بیروباوه رپکی سهر بهخۆ نه بووه و قوناخی چونی بو قوتابخانهی ئامادهیی پهرستگای "ئامون" خولیکه که تییدا به شداری دهکات بۆنه وهی ههنگری را و بوچون بیت.

کهواته ده بیته له هه مان ئەم خوله دا، نازادی بیر و باوه ری تایبه تی خوی له ناو بریت و بگۆردریت به که سیك که بی هیچ ئەملاولایهك ئه وهی ده بیستیت و ده یخوینیتته وه په سه ندی بکات و کاتیک سی سالی له م قوناخه دا تیپه راند و چوه ناو قوتابخانهی مافناسی یان پزشکیه وه و خولی ههریهك له دوو قوتابخانهی ته واو کرد، ده گۆریت به لایکی ته واو، به لام لایک که بی له زانیاری کاهینهکانی میسر هیچی تری بهرگویی نه که وتبیت و نه یخویند بیتته وه و بیر و هزری به شیوهیهك له چوارچیوهی دیواری فیرکاری کاهینهکان زیندانی کرابیت، که چیتر دواى کۆتایی هینانی ئەم خویندنه بالایه ی، ناتوانیت به شیوهیهکی تر بیر و باوه ری خوی بخاته

ئىمە كۆمەلىك خويندكار بوين كەزىكەى بىست و پىنچ كەس دە بوين، لەخولى ئامادەى قوتابخانەى پزىشكىدا دەستمان كرد بەخویندن، من ھەموو بەيانىەك دەپۆشتم بۇ قوتابخانە و خواردنى نيوەپۆم لەگەل خۆمدا دەبرد و پىش ئاوا بونى خۆر دەگەپرامەوہ بۇ مال.

دواى ئەوہى چومە قوتابخانەى ئامادەى پەستگای "ئامون" زۆر بەزووىى ھەستم بەوہ كرد كە پزىشكى فیرەون راستى دەكرد كە دەىوت تۆ دەبىت گوپرايەل و ملكەچ بىت و ھەرگىز نابىت پەخنە بگرىت و بیروباوہپى دەرونى و تابیەتى خۆت بخەیتە پوو.

چونكە ئاگادارى ئەوہ بوم كە كاهینەكان لەنیو خويندكارەكاندا سیخوپیان ھەیە و ھەر كە خويندكارىك گومان لەبابەتیک بكات و بلیت بەم شیوہیە نیە و كاهینەكان درۆ دەكەن، ئەو خويندكارە لەو قوتابخانەى دەردەكەن و چیتەر مەحالە ئەو خويندكارە بتوانیت جارىكى تر لەو قوتابخانە بالایەى "تبس" دا بخوینیتەوہ، بۇ دەركردنى ھەر خويندكارىك بیانویەكى كاریگەریان ھەیە و بانگەشەى ئەوہ دەكەن كە "ئامون" دەلیت ئەم خويندكارە ھىچ ئامادەكارىیەكى تیدا نیە.

ئەو پۆژەى چومە قوتابخانەى ئامادەییەوہ تەمەنم سیانزە سال بوو، سەرەپای ئەوہى یەككە بوم لە خويندكارانى تەمەنم بچوكى ئەو قوتابخانەى، زیاد لەخويندكارانى كۆپى نەجیبزادە و كاهینە مەزنەكان ئامادەكارىم بۇ خویندن ھەبوو، دەتوانم بلیم ئەگەر لەوكاتەدا منیان بناردایەتە قوتابخانەى پزىشكىەوہ، دەمتوانى تىیدا بخوینم و لەھەموو شتیک تىبگەم، لەبەرئەوہى جگە لەخویندەوارى و نوسین، زانیارى زانستیشم ھەبوو.

چونكە ھەر بەوشیوہیەى و تەم باوكم پزىشك بوو، من لەژىر دەستى ئەودا فیرى ناوگەلىكى زۆرى دەرمانەكان ببوم و دەمزانی بەچ شیوہیەك برىنىك كە ھىچ كىم و چلكىكى نیە بەرپۆن چارەسەر دەكەن و بەچ شیوہیەك برىنىك كە ھەلگىرى كىم و چلكىە دواى دەركردنى ئەو كىم و چلكىە بەھوى ئاگرەوہ دەیسوتینن بۆئەوہى چیتەر كىم و چلك نەكاتەوہ.

من به چاوی خۆم بینیومه که باوکم به چ شێوهیهک دەرۆت بۆ ئەوهی هاوکاری مامانیک بکات و به هۆی کەرستهیهکی تایبهتهوه که له داری "سهدر"¹⁵ دروستکراوه، منداڵ لهسکی دایکیدا پارچه پارچه دهکات و به پارچه پارچهیی لهسکی دایکی دهیهینیتته دهرهوه، بۆئەوهی دایکی منداڵهکه له مەرگ پرزگار بکات.

سههرپای ئەوهی من زیاد له زۆریهیی خویندکارهکانی تر بۆ وەرگرتنم له قوتابخانهی مائی ژیان "دار الحیات" ئامادهکاریم تێدابوو، بهلام سی سال منیان لهقوتابخانهی ئامادهییدا دوا خست.

ئهو خویندکارانهی که باوکیان بهشیک بون له کسه مەزن و نهجیبزادهکان، دواي چەند ههفتهیهک دهگواسترانهوه بۆ مائی ژیان "دار الحیات" و کاهینهکان دهیانوت که "نامون" فرمائی داوه ئهمانه بگواسترینهوه بۆ مائی ژیان.

گهرچی کاتهکانمان به نوێژکردن و فیرونی چیرۆکه ئاینیهکانهوه تێدهپهراند، بهلام سههرپای ئەوهش بریک کاتمان بهدهستهوه دهما و لهوکاتهدا کسه پۆحانیهکان فرمانیان پێدهداين که "کتیبی مردووهکان" بنوسینهوه و دواي ئەوه ههمان ئەو کتیبانهی که دهماننوسینهوه له چهوشهیی پهڕستگا کهدا دهیانفرۆشتن.

دواي سی سال که من بێ لهبهفرۆدانی ته مەنم، کاریکی باشم ئەنجام نهدا، لهگهڵ ئەو بره خویندکارانهدا بۆ نمونه من که بهشیک نهبوم له نهجیبزاده و کسه مەزنهکان، پێیان راگهیاندم که دهبییت خۆم بۆ پۆشتن بۆ مائی ژیان ئاماده بکه.

پێش پۆشتنمان بۆ مائی ژیان دهبوو بۆماوهی یهک ههفته پۆژوو بگرین و تهواوی کاتمان لهناو پهڕستگادا تێپهڕینین و لهوی نهچینه دهرهوه.

لهدوایین شهودا، خودای "نامون" دهبییت خویمان پێ نیشان بدات و قسهمان لهگهڵدا بکات و ئەگەر خویمان پێنیشان بدات و قسهمان لهگهڵدا بکات، لهم حالهتهدا ئەوهمان بۆ ناشکرا دهبوو که ئیمه شایستهی چونه ناو مائی ژیانین.

¹⁵ سهدر: درهختیکه له شوێنی گهرمهسێردا دهرۆنت و زۆریش گهوره و همدی قایم دهبییت و بهرزایهیهکی دهگاته 40 مەتر و دملێن ته مەنی تا سی ههزار سال دهگات و بهرێک دمهگرت زۆر لهبهری گوێزی کێوی کوردستانی خۆمان دهچیت و عهرهیی به "بغداد" پێی دهئێن "نەبگ".....وهەرگر.

به لّام بهو شیوهی که باسی دهکهم به لایه نی کهم مه حال بوو دواى ئەوهی بۆماوهی سی سال میشکی خویندکارانیان به بیروبوچونیک که به خودای "نامون" هوه په یوه ست دهکریت پرده کرد، لهو شه وهدا "نامون" قسه یان له گه لدا نه کات.

ته نها من له نیو خویندکاره کاندایاواز بووم، له بهرئه وهی له گه ل باوکمدا ده پۆشتمه سهر نه خوشه کان و مهرگی ئەوانم به چاوی خۆم ده بیینی.

من له سهرده می مندالیه وه تا ته مه نی شانزه سالی زیاد له په نجا نه خوشم بینیبوو که له بهر چاوی خۆمدا گیانیان له ده ست دا.

من له هه مان ئەو کاتهدا سهره پرای ئەوهی ته مه نیکی که مم هه بوو، تیگه شتم که هیچ شتیکی وه که مهرگ، مرۆفە ناگاداری پوچی هه ندیک بابتهی کاهینه کان ناکاته وه، چونکه مرۆفە به چاوی خۆی ده بینیت که هیچ جیاوازیه که له نیوان مهرگی مرۆفە و گیانه وه ریکدا نیه و له وه تیده گات ئەگه ر کاهینه کان هه ر بهوشیوهی که باسی ده که ن له سهر پوی زه ویدا نوینه ر و هه لبرژاره دی "نامون" ن، ئەوا ده یانتوانی پری له مهرگ بگرن یان به لایه نی کهم نه یانده هیلا خویان بمرن.

مرۆفە کاتیکی چاوی به مهرگ ده که ویت، له وه تیده گات که هه موو بابته و بیروباوه ریک پوچ و بی بنه مایه و بگه هه موو شتیکی به پوچی و بی بنه ما ده بینیت. خویندکاره کانی تر وه که من چه ند جاریک مهرگیان به چاوی خویان نه بینیبوو، له بهرئه وه نه یانده توانی وه که من لیکدانه وه له باره ی داستانی کاهینه کانه وه بکه ن.

ئیمه ی خویندکاران دواى ئەوهی ماوهی یه که هه فته له ناو په رستگادا مایه وه و پۆژومان گرت له پۆژی هه وته مدا سه ریان تاشین و ئیمه یان له ناو "هه سیر"¹⁶ ی مه زنی په رستگادا شۆرد، دواى ئەوه جلیکی زبری پی له بهر کردین که جلی سه ره کی مالی ژیان بوو.

¹⁶ هه سیر: وشه یه کی پاراوی کوردیه که به واتای ئەو هه وه زه ناوه دیت که له ناو باخه کاندایا به وهی که می ناو دروستی ده که ن بۆنه وهی ناوه که ی تیدا کۆ بکه نه وه تا بتوانن باخه که یانی بی ناو بیری بکه ن، لیرمدا هه سیر هه مان واتای وشه ی عه ره بی "حوج" ی هه به که کوردیش به "هه وز" ده ینوسیت و ده یه نیتته زمان. گه ر ئیمه ش وه که زمانه دراوسیکانمان وشه یه کی پاراومان تابیعت به هه ر شتیکی هه بییت بۆ وشه ی بیانی به کار به یینن، گه ر هه بوو و هاو زمانه کاندایا بیی ناشنا نه بوون، ئەوا ئەه رگی زمانه وان و نوسه ر و شاعیر و وه رگێره بیان ناشنا بکه ن..... وه رگێر.

کاتی ئاوا بوون، ئەو کاتە "نامون" لەپشت تەپۆلکەکانی خۆرئاواوە ون بوو^{۱۷}، پاسەوانەکان فویان بە بوقەکانیاندا کرد و دەرگای پەرستگاگان بەستران، ئەوکات یەکیک لەکاهینەکان ئەوەندەیی خواردبوویەووە که نەیدەتوانی بەشیوەیەکی ئاسایی پێ بکات بەئیمەیی وت: وەرن.

ئیمە بەرپنماییی هەمان ئەو کاهینەیی بانگی کردین، لەدالانیکی "پێرەو" درێژەووە تێپەرین و ئەو دەرگایەکی بۆ کردینەووە و ئیمەیی بردە ژوریکی فراوان و گەورەووە که یەک فەرشی تێدابوو و بینیم ئەو ژورە تاریکە، بەلام لەناوەراستی ئەو ژورەدا پەردەیک هەلواسراوە که بێرێک پوناکی لەپشت ئەو پەردەووە دەیدا لەمبەری ژورەکەووە. تا ئەوکاتە من هیشتا نەچووبومە ئەو ژورەووە، بەلام تێگەشتم که ئەو ژورە ژوری تایبەتی "نامون"ە.

کاتیک پەردەیی ژورەکەیی لادا، ئەوکات بۆیەکەمین جار چاوم بەخودای "نامون" که لەشیوەیی مەروفا بوو کەوت و لەبەرئەووەیی لاو بوم و باوەریم بە خودای "نامون" هەییوو لەشم کەوتە لەرزین.

بینیم "نامون" جلی لەبەردایە و ئەو چرایانەیی که لەچواردەوری ئەودا دایاننابوو، زێر و بەردە گرانبەهاکانی سەر و گەردنی ئەویان دەدرەوشاندەووە.

کاهین وتی: ئیووە دەبیئت ئەمشەو تا بەیانی لیژەدا بەبیئاری بماننەووە و نوێژ و پەرستنی خۆتان بکەن که لەوانەییە خودای نامون قسەتان لەگەلدا بکات، ئەگەر قسەیی لەگەلدا کردن، ئەوا بەلگەیی ئەووەییە که ئیووە بەشایستەیی ئەووە دەزانیت بچنە ناو مائی ژیانەووە و کاتیکیش شایستەیی ئەووەتان پێ بەخشرا بچنە ناو" مائی ژیان"ەووە. سبەینی سەر لەبەیانیکەیی لەگەل مندا "نامون" دەشۆرین و جلەکانی بەری دەگۆرین و دواي ئەووە دەرۆن بۆ مائی ژیان.

دواي ئەووە کاهین قسەکانی تەواو کرد، پەردەکەیی بەسەر ناموندا دادایەووە و بینەووەیی دەستی بخاتە سەر ئەژنۆیی و سەر بۆ نامون دانەوینیت لەو ژورە پۆشته دەرەووە و دەرگاکی لەدواي خۆیەووە بەست.

¹⁷ لیژەدا مەبەست لەنامون خۆرە که لەهەمان کاتدا خودای مەزنی میسریش بوو.

هه‌ره‌وکاته‌ی کاهین له‌و ژوره‌و چوو‌یه دهره‌وه‌و ئه‌و خویندکارانه‌ی که‌وا ده‌هاتنه‌و به‌رچاو له‌من به‌ته‌مه‌ترن ده‌ستیان به‌قسه‌کردن و پیکه‌نین کرد و گوشت و نان‌یان له‌گیرفنیاندا دهره‌ینا و خو‌یان به‌خواردنه‌وه‌و سه‌رقال‌ کرد.

یه‌کیک له‌وانه‌ش پۆشته‌و دهره‌وه‌و و دوا‌ی ئه‌وه‌و خویندکاره‌کان وتیان که‌ ئه‌و بۆ ژوره‌که‌ی کاهین پۆشتوو‌ه که‌ له‌ویدا نان بخوات و شه‌ویش له‌وی ده‌خه‌و‌یت، چونکه‌ ناتوان‌یت لی‌ره‌دا له‌سه‌ر ئه‌م به‌ردانه‌دا راکش‌یت.

به‌لام من به‌پۆژو بوم و ئاماده‌ نه‌بووم خواردنی که‌سانی تر بخۆم، له‌کاتی‌کدا که‌ "ئامون" له‌پشت ئه‌و په‌رده‌وه‌و بی‌ت ناخواردنم به‌ کفر ده‌زانی.

لاوه‌کانی تر دوا‌ی نان خواردن ده‌ستیان به‌یاری ئی‌سقانی پاژنه‌ کرد¹⁸ و خو‌یان به‌و یاریه‌وه‌و سه‌رقال‌ کرد و دوا‌ی ئه‌وه‌و هه‌ریه‌ک له‌وانه‌ له‌سه‌ر به‌رده‌ پیک و سواق دراوه‌کانی ئه‌و ژوره‌دا راکشان و خه‌ویان لی‌که‌وت.

به‌لام من نه‌مده‌توانی بخه‌وم و به‌رده‌وام له‌بیری "ئامون" دا بووم و نزای ناینی خۆمانم له‌به‌ر خۆمه‌وه‌و ده‌خوینده‌وه‌و گویم له‌وه‌و گرتبوو که‌ چ کاتی‌ک ده‌نگی "ئامون" ده‌بیستم.

تا ئه‌و کاته‌ی به‌شیوه‌یه‌کی نادیار‌ی هه‌ستم کرد ئه‌و په‌رده‌یه‌ی له‌به‌رامبه‌ری "ئامون" دا بوو ده‌ستی به‌جولان کرد.

له‌به‌ره‌به‌یاندا پاسه‌وانانی په‌رستگا ده‌ستیان به‌ بوق لی‌دان کردو دهرگا‌کان کرانه‌وه‌و خه‌لک‌یش خو‌یان ده‌کرد به‌ناو په‌رستگا‌که‌دا و منیش ده‌نگی ئه‌وانم وه‌ک شلپ‌وه‌وری شه‌پۆلی ده‌ریا ده‌بیست که‌ له‌دوره‌وه‌و به‌رگۆی ده‌که‌و‌یت.

کاتی‌ک خۆر هه‌له‌ات، کاهین له‌گه‌ل ئه‌و لاره‌ی که‌ شه‌و پۆشتبوو له‌سه‌ر جینگه‌ خه‌ویکی نه‌رمدا بخه‌و‌یت خۆی کرد به‌ژوردا و من له‌به‌ژن و بالای هه‌ردوکیان تی‌گه‌شتم شه‌رایبان خواردوو‌ه‌ته‌وه‌.

¹⁸ لی‌ره‌دا مه‌به‌ست یاریه‌که‌ که‌ زیاتر له‌ناو عه‌رمه‌کاندا باوه‌ که‌ یاری به‌ هه‌رچه‌ ئی‌سقانی‌ک ده‌کمن که‌ شیوه‌یه‌کی لاک‌یشه‌ی هه‌به‌ و ده‌که‌و‌یت به‌شی پاژنه‌ی بی‌ی مرۆڤ و گیانه‌وه‌رانه‌وه‌و و له‌کاتی یاری‌کردن‌یشنا ئه‌گه‌ر ئه‌و ئی‌سقانه‌ وه‌ک شقارته‌ راست به‌لاپه‌کدا بکه‌و‌یت ئه‌وا نه‌که‌وتوو‌ه و بر‌دوو‌یمته‌وه‌، ده‌هاوده‌ق وه‌ک یاری "شقارتینه‌"ی کوردی سه‌رده‌می مننالی ئی‌مه‌به‌ که‌ به‌تا‌به‌ت عه‌رمبی عی‌راهی به‌و یاریه‌ ده‌لێن یاری "چه‌عب" وه‌رگێ‌ر.

كاهينهكەش لەوكاتەدا پيئي وتين: هەي ئەو كەسانەي ئارەزوي ئەو دەكەن بچنە تاو مالى ژيانەو، ئايا دويني شەو بيداربون و نويزتان كردوو؟
ئيمەش بەيەك دەنگ وتمان: بەئي.

كاهين وتي: ئايا "ئامون" قسەي لەگەلدا كردن و دەنگي ئەوتان بيبست؟
بۆماوەيەك بیدەنگی بآلى بەسەر ئەو ژورەدا كيشا و دواي ئەو يەكئەك لەخویندكارەكان بەناوي موسا وتي: بەئیی ئەو قسەي لەگەلدا كردين.
پاشان خویندكارەكاني تريش هەمان قسەيانكردهو، بەلام من هيچم نەوت لەبەرئەوي "ئامون" قسەي لەگەل مندا نەكردوو و سەيرم لەو دەهات كەسانی تر بەچ شيوەيەك دەتوانن بەو ئاسانیيە درۆ بکەن.

ئەو لاوەي كە شەو پوشتبوو ژوري كاهينهو بۆ ئەوي لەوي بخوئي، بەئيشەرميەكي سەرسوپهينهراڻە وتي: "ئامون" خوئي پيشاني منيش دا و چەند نەينەكي پيئي وتم، بەلام دوپاتي كردهو كە بۆ هيچ كەسيكي نەگيرمەو و منيش زۆر چيزم لەبيستني دەنگي ئارام و سۆزناميزي ئەو وەرگرت.

موسا وتي: كاتيک من ئامونم بيني ئەو دەستی خستە سەر سەرم و وتي هەي موسا، من بەرەكەت بەخۆت و خيزانەكەت دەبەخشم و تۆش پوژيک ديئ دەبيتە يەكئەك لەپزيشكە بەناوبانگەكاني ميسر.

دواي موسا دانە دانەي خویندكارەكاني تر، داستانيكي درۆينهيان لەبارەي نەويەكە "ئامون" يان ديو و قسەي لەگەلدا كردون گيرايەو، تا ئەويەكە نۆرەي من هات و كاهين وتي: "سينۆهە" ئايا تۆ "ئامون" ت بيني و قسەي لەگەلدا كرديت؟
وتم: نەخیر... من نە ئەوم بيني و نەگويم لەدەنگي بوو و تەنھا لەبەرەبەياندا نەبيت هەستم كرد كە پەردەي چواردەوري ئامون دەجوليتتەو.

لەوكاتەدا كاهين بەكرژيبەكەو تەماشايكردم، دواي ئەو بیدەنگي بآلى بەسەر ژورەكەداكيشا.

يەكئەك لەو لاوانەي كە هەر لەسەردەمي پوشتنمان بۆ قوتابخانە بوبوين بەهاوپی، دەستی كاهيني گرت و بردیە كەنارەو و دواي ئەو بەچپەو قسەي لەگەلدا كرد و كاتيک ئەوسى كەسە گەراڻەو بۆلامان كاهين بەتورەبيەو وتي "سينۆهە" لەبەرئەوي هيچ گوماننيك لە بيروباوهری پاکی تۆ ناکريت لەوانەيە "ئامون" قسە لەگەل تۆدا بکات.

ئەوکات بەھیمایهکی دەستی ئەو کاهینە ھەمان ئەو لاوە پەردەیی چوار دەوری ئامونی لادایەو و منی بردە بەردەم پەیکەری "ئامون" و پیتی و تەم: وەکو جاران سەرم بنیمە سەرزەوی و لەو ھالەدا بمینمەو.

یەكسەر دەنگێك لەو ژۆرەدا دەستی کرد بەقسەکردن و و پیتی و تەم: سینۆھە ... سینۆھە ... من دوینی شو دەمیوست قسەت لەگەڵدا بکەم، بەلام تۆ زۆر تەمەلی و خەوت لی کەوتبوو.

منیش سەرم بەرز کردەو و ئاگاداری ئەو بووم کە دەنگ لە دەمی "ئامون" ھو دیتە دەروە، دواي ئەو ھەمان ئەو دەنگە وتی: سینۆھە... من "ئامون" م و لەبەرامبەر ئەو بیناگایی و کەمتەرخمەیی دوینی شو کردت، دەبیئت تۆ ھەلەمە دەمی خودای قوتدەرەو، بەلام لەبەرئەو دەزانم کە باوھرت بەمنە ئەمجارەیان لیت دەبورم و ... جیتەر دواي ئەو نەمزانی ئەو دەنگە چی دەلیت، چونکە تیگەشتم ئەو دەنگە کە من وام دەزانی لە دەمی "ئامون" ھو دەردەچیت، جگە لەو کاهینە، دەنگی ھیچ کەسیکی تر نەبوو! ئەو بابەتەش ھالەتیکی ھە نەفرەت و توپەیی لەمندا دروست کرد.

تا ئەوکاتە کاهن ھات و منی لەزەوی بەرز کردەو و وتی: وەرە لەشۆردن و گۆرینی جلو بەرگی "ئامون" دا بەشداری بکە.

من دەقاردەق نازانم بەچ شیوہیەك بۆ شۆردن و وشککردنەو و گۆرینی جلی ئەو پەیکەری "ئامون" ھاوکاریم کردن، چونکە بیر و ھزرم پزۆبلا بوو، وا ھەستم دەکرد کە کەتینیکی گەرەم کردووە و کەلینیک کەوتۆتە بیرو باوہ پمەو.

ئەو پۆژە پۆنی پیروز لەسەری من و ئەوانی تر مالرا و پاپیروسیکیان پیدام کە رەزامەندی وەرگیرانم بوو لە مائی ژیان. کاتیك مەراسیمی چونی من بۆ مائی ژیان لەو پۆژەدا کوتایی پی ھات، لە پەرستگا چوومە دەروە بۆ ئەو دەمی بپۆمەو بۆمال، بەھوی ئەو نەفرەتە زیادە پۆیە کە لە دەروندا ھەستم پیدەکرد دو چاری رشانەو بووم.

خوئىدىن لە مالى ژيان

مامۇستايانى قوتابخانەى پزىشكى مالى ژيان، پزىشكى فەرمانپروايان بون و كەمتر سەردانى مالى ژيانيان دەكرد. لەبەرئەوەى نەخۆشە دەولەمەندەكان سەردانىيان دەكردن و كاتى ئەوان بەشىوئەيەك بۇ چارسەركردنى نەخۆشەكانيان تەرخانكرابوو و ھەلى ئەوەيان بۇ نەدەرەخسا سەردانى مالى ژيان بكن، بەلام ئەوكاتانەى پزىشكە ناساييەكان تواناى چارەسەركردنى كەسە نەخۆشەكانيان نەبوو، داوايان لەو پزىشكانە دەكرد كە بىن بۇ مالى ژيان و چارەسەرى نەخۆشەكان بكن و بەم شىوئەيە لەشارى"تبس"دا ھەژارتريين نەخۆش، كاتىك پزىشكانى تر نەياندەتوانى چارەسەريان بكن سوديان لە زانست و ئەزمونى پزىشكى فەرمانپروايان وەردەگرت.

سەرەپاى ئەوەى لە"تبس"دا ھەژارتريين كەس دەيتوانى بچىتە ناو مالى ژيانەوە و لەوئىدا چارەسەر بكرىت، من ئارەزوى ئەووم نەدەكرد كە لەجىي ئەواندا بىم و سود لەدەرمانى خۇپايى وەرگرم. تەنھا بۆئەوەى پزىشكانى لاو و خوئىندكاران لەمالى ژياندا دەرمانە جۇراوجۆرە تازەكان لەنەخۆشە ھەژارەكاندا بەكار بەيئىن و تاقيان بكنەوە بۆئەوەى بزائن كاريگەرى ئەو دەرمانە تا چ پادەيەكە؟ لەم جۆرە كاتانەدا دەيانويست نەشتەرگەرى بريندارىك بكن يان كاسەى سەرى كەسىك كون تىبكنە يان وركى نەخۆشىكى تر ھەلدپن و بىئەوەى پەنا بۇ ئەو دەرمانانە ببەن كە نازارەكان ھىور دەكاتەوە، دەستيان بەئەنجامدانى ئەم جۆرە نەشتەرگەريانە دەكرد.

ئەو جۆرە دەرمانانە زۆر گران بون و كەسە ھەژارەكان نەياندەتوانى بىكپن، ھەرەھا مالى ژيان ئەم جۆرە دەرمانانەيان نەدەدا بەكەسە ھەژارەكان، لەوكاتانەدا

هەر کەسێک خۆی بە مائی ژياندا بکردایە هاواری دل هەژینی بریندارەکانیان لە ژوری نەشتەرگەریدا دەبیست.

سەردەمی خویندن لە قوتابخانەى مالى ژياندا دريژخايەن بوو، چونکە خویندکار سەرەپرای فیڤیونی زانستی پزیشکی و هونەری هەلدپینی سەر و سک و چارەسەرکردنی سى و جگەر و گورچیلە و میزڵدان و نەخۆشى ژنانە و ئەو نەخۆشیانەى بە مندالبونەو پەيوەست دەکریت، دەبیست شارەزای جۆری کاریگەری تەواوی دەرمانەکان ببیت و ئاگاداری ئەو بیست بەچ شیوێهە ئەو جۆرە دەرمانانە لە چ جۆرە گیایە بە دەست دەهینن و لە چ کاتیک دەبیست ئەو جۆرە گیایانە کۆبکەیتەو و وشکی بکەیت. خویندکاری قوتابخانەى مالى ژيان دەبیست بزانیست هەموو گیایەکی پزیشکی لەکویدا هەیه و لە چ وەرزیکدا کۆ دەکریتەو و سەرەتا دەبیست شارەزای خودی گیا و وشکردنی بیست.

بۆنمونه سى جۆر پزیشکی گیای پزیشکیان تیکەل دەکرد و دەیانخستە بەردەم خویندکارەو و دەیانوت ئەم پزیشکانە لەیەک جیا بکەنەو، من لەو دانیاتان دەکەمەو کە هەندیکات پزیشکی فەرمانرەواکانیش دەربارەى پزیشکی گیاکان هەلەیان دەکرد، چونکە پزیشکی هەندیک لەگیاکان ئەوەندە لەیەک دەچن کە ناتوانیت لەیەکیان جیا بکەیتەو.

لەمجۆرە حالەتانەدا پزیشکی ناسینەو پزیشکی گیا پزیشکیەکان ئەوێه کە پزیشک پزیشکی هەر گیایەک بخاتە دەمیەو و بیجویت و لەپێی تامەکەیهو تیبگات کە لەچ گیایەکە.

هەندیک لەپزیشکە فەرمانرەواکان بەهۆی پزیشکیانەو، ددانیان لەدەستدابوو، بۆیە ناچار بون پزیشکی گیاکان بکوئنەو و کاتیک بەتەواوی نەرم دەبوو ئەوکات بیخەنە دەمیانەو و لەپێی تامەکەیهو پیمان بلین ئەمە لەچ جۆرە گیایەکە.

لە مالى ژياندا گرفتنامیترين بابەتى خویندنمان بریتی بوو لەوێهى بتوانین بەهۆی پەنجە و چاومانەو هەست بەجۆری نەخۆشى هەر کەسێک بکەین و بزانی چ شوینیکی نەخۆش نازار دەکات و ئەو نازارە لەچ نەخۆشیەکەو سەرچاوە دەگریت.

من لەوباوەرەدام کە پزیشکیک، پزیشکیکی راستەقینە نیە مەگەر ئەوێه کە چاو بەچاو و پوو بە پوو تەماشای نەخۆش بکات و بتوانیت لەچاو و پوخساریەو پەى

بەنەخۆشیهکەى ببات و کاتیك پەنجەکانى بەسەر جەستەى نەخۆشدا دەکێشیت هەست بەنازەرەکانى بکات و هەر لەبەرئەوهش لەنیو ئەو خۆیندکارانەى کە چۆنە قوتابخانەى مالى ژيانەوه جگە لە چەند کەسیکیان نەبیّت، ئەوانى تریان پزیشکی راستەقینە نەبوون، بەلکو بەپزیشکیکی پوکەش لەقەلەم دەدران.

بگرە ئەگەر ببونایە بەپزیشکی فەرمانرەواش، ئەوا لەبۆنى ناسینەوهى نەخۆشیهکان بیبەش دەبون. لەمالی ژياندا تەنھا خۆیندەنەوهیان بۆ دوو جوړ نەخۆشى دەکرد، یەکیکیان ئەو نەخۆشیانەى کە لەجەستەوه سەرچاوه دەگریت، ئەم جوړە نەخۆشیانە لە خواردنى کولاو و پیریهوه سەرھەلەدات.

دووەمیشیان لەپۆحەوه دروست دەبیّت، چونکە پۆحیش دەبیّتە هۆى دروست بونى نەخۆشى، بۆئەوهى بیبیتە هۆى سەرھەلەدانى نەخۆشیهک، ئەم ئەرکە بەپۆحە بچوکەکان دەسپێریت. ئەم پۆحانەش ئەوەندە بچوکن کە دەتوانیت سەدان هەزار دانە لەم پۆحانە لەسەر پانتایی ناخونیکی پەنجە جییان بکەیتەوه، بەلام هەریەک لەمانە بەتەنھایی دەتوانیت، بیبیتە هۆى سەرھەلەدانى نەخۆشیهک.

ئیمە لەمالی ژياندا دەبوو بمانزانیایە کە بەچ شیوہیەک نازەرەکان لەپێى دەرمانەکانەوه هیور دەبنەوه و چى بکەین بۆئەوهى کاتیك سەر یان ورگی کەسیك هەلەدەپین هەست بەنازار نەکات. ئیمە دەبوو بمانزانیایە کە بەچ شیوہیەک هەندیک لە نازەرەکان زیاد بکەین، چونکە ناتوانریت هەندیک لەو نەخۆشیانە چارەسەر بکړن، جگە لەوکاتانەى کە کەمیک لەنازارەکانیان زیاد بکەین. یەکیک لەپێگاکانى فیروبون ئەویە کە بەچ شیوہیەک ئیمە لەپێى دروستکردنى نەخۆشیهکی تر لەجەستەیدا، نەخۆشیهکەى تریان چارەسەر بکەین.

لەم پیریهوه نەخۆشیهکی مەترسیدارمان لەپێى دروستکردنى نەخۆشیهکی بیترسەوه چارەسەر دەکرد و دواى ئەوه نەخۆشیه بیزیانەکەمان زۆر بەناسانى لەناو دەبرد.

ئیمە دەبیّت تیبگەین کە کام بەش لەدەرپیرینی حالەتى کەسى نەخۆش راستەقینەیهو کام بەش درۆینەیه، بەواتا کامیان لە پوانگە و ئەندیشەکانیەوه سەرچاوه دەگریت.

چونکه نهخۆش وهك بونهوهريك كه گرفتاری پۆحه نازاربهخشهكان بوییت دوچاری ئەندیشهو پروانگه گهلیکی ترسناك دهبییت و نازارگهلیکی بیبنه ما لهجهستهیدا دیته بون و ئەو جوړه نازارانهش لهگهڵ نازاره راستهقیینهکاندا تیکهڵ دهکات، لهم کاتانه دایه که دهبرینی کهسی نهخۆش کابرای پزیشك بههلهدا دهبات و کهسی پزیشکیش لهپێی ههلهوه دهست بهچارهسهرکردنی دهکات و بهو هۆیهوه کهسی نهخۆش دهکوژیت. کاتیك من له مائی ژياندا بوم پهیم بهم راستیه برد که بابتهتی ئامادهکاری و ئامادهبوون لهبواری پهروه دهکردنی پزیشکیدا زۆر گرنگه. ههروهها ئاگاداری ئهوهش بووم ئهوهنده بابتهتی ئامادهیی و ئامادهکاری لهبواری پهروه دهکردنی پزیشکیدا گرنگه، خودی خویندن ئهو گرنگیه لهخو ناگریت.

چونکه نهگهر خویندکار ههنگری ئهو ئامادهکاریه نهبییت، مائی ژيان که مزنتزین قوتابخانهی پزیشکی جیهانه، ناتوانیت بیکاته پزیشکیکی لیها تو.

کهسیك بچیته مائی ژيانهوه، دهبییت عاشقی بواری پزیشکی بییت و خوشی بویت و ئاماده بییت لهپیناو ئهم زانستهدا ههموو شتیکی بکاته قوربانی، بهتایبهت دهبییت ناسودهیی خۆی بکاته قوربانی.

من له مائی ژياندا تیگه شتم لهوهی که بابتهتی متمانه پیکردنی کهسی نهخۆش لهبهرامبهر کهسی پزیشکدا، لهپۆی چارهسهرکردنیهوه زۆر گرنگه و نهخۆش دهبییت باوهر بهوه بهینیت که ئهو پزیشکهی خهریکی چارهسهرکردنیهتی زۆر شارهزا و زیرهکه و دوره لهههر جوړه ههلهیه.

ههر لهبهرئهوهش پزیشك نابیت ههلهبکات، چونکه نهگهر ههلهبکات متمانهی نهخۆشهکانی لهدهست دهوات و ههر دهزمانیک که ئهم پزیشکه بو نهخۆشهکانی دهستنیشان بکات بیکاریگهر دهبییت.

من لهکاتی خویندمن له مائی ژياندا تیگه شتم لهوهی که واتای ئهم پرستهیه که (پزیشکهکان بههروهزی نهخۆشهکانیان بهخاک دهسپێرن) واتای چی دهگهیهنیت؟ چونکه له مائی دهولهمندهکاندا که چهند پزیشکیك بو چارهسهرکردنی نهخۆشهکانیان ئاماده دهبییت، کاتیك پزیشکی دووم و سییهم دین و دهبینن پزیشکی یهکه م ههلهی کردوه، ههلهکهی ناشکرا ناکهن، بوئهوهی خهلی متمانهی خوینان لهبهرامبهر پزیشکهکاندا لهدهست نهدهن.

ئەو پزىشكانەى دەپۈنە مالى كەسە دەولەمەندەكان پزىشكى فەرمانپەرەوايانن و كاتىك خەلكى ئاگادارى ئەو بەن كە پزىشكىكى فەرمانپەرەوايان ھەلەى كردوۋە، ئەوا ئەم حالەتەدا مەمانەيان لەبەرەمبەر تەواۋى پزىشكاندا لەدەست دەدەن.

گرنگىزىن شت ئەو ھەيە كە خەلكى بەھىچ شىۋەھەك پەي بەھەلەى ھىچ پزىشكىك ئەبەن، چۈنكە ئەگەر بزانن پزىشكىك ھەلەى كردوۋە، وا ھەست دەكەن كە ھەموو پزىشكىك ئەگەرى ئەو ھەيە ھەلە بەكات.

لەبەرئەو ھەموو پزىشكىك ھەلەى پزىشكىكى تر بەشاراۋەيى دەھىلئەتەو، بۇئەو ھەيە لەبەرەمبەر ئەو ھىشدا ئەو باۋەرەيان لەدەست نەدەن كە ھىچ كاتىك ھەلە تاكات، ھەر لەبەرئەو ھەش دەلئىن كە پزىشكەكان بەھەرەۋەزى نەخۇشەكانيان بەخاك دەسپىرن.

لەمالى ژياندا گەرچى خزمەتگوزار ھەيە، بەلام خزمەتگوزارەكان كار ناكەن، چۈنكە لەوئىدا تەواۋى كارەكان لەئەستۆى خۇيىندكارە تازەكاندايە.

ئەو لاۋەى كە بۇ خۇيىندن دەچىتە مالى ژيانەۋە پلە نزمترین خزمەتگوزارى ئەو بەشەيە و پىستىرن كارى پىدەسپىرن.

تەنھا كوپى كەسە ۋەجاخزادە و كاھىنە مەزنىەكان لەبەرئەو ھەيە سەرۋەت و سامانىان ھەيە، ئەم جۆرە كارانەيان پى ناسپىردىت، بەلام ئەمانىش كارەكانى خۇيان بە خۇيىندكارە ھەژارەكان دەسپىرن. لەئەنجامدا خۇيىندكارىكى ھەژار، ھەم خزمەتكارى مالى ژيانە و ھەم خزمەتكارى كەسە دەولەمەندەكانە.

پىش ئەو ھەيە لەمالى ژياندا دەست بەلىكۆلئىنەۋەى پزىشكى بىكرىت، خۇيىندكار دەھىت لەبۋارى پاك و خاۋىنىدا بەتەواۋى نامادە بىكرى و ئەم راستىە پۇبچىتە مىشكىۋە كە ھەرگىز و لەھىچ كاتىكدا نابت چەقۇيەكى بەردىن يان ئاسنىن بەكار بەھىنئىت، جگە لەو كاتەى كەپىش ئەو ھەيە بەكارى بەھىنئىت بىخاتە ناۋ ئاگرەۋە، ھەرۋەھا نابت ئەو پارچانەى سوديان لى ۋەردەگىرت پىش ئەو ھەيە لەئاۋى سوۋراۋدا بىانكۆلئىنئىت بەكارىان بەھىنئىت.

ھەرۋەھا تەواۋى ئەو كەرەستە دارىنانەى كە ناتوانرىت بخرىتە ناۋ ئاگرەۋە، بۇ ھەرچارىك كە بەكاردەھىنئىت دەھىت بىكۆلئىنئىت.

بابەتی ئەوەی که دەبێت چەقۆ بەردین و ئاسنینهکان بخزێنە ناو ئاگرەو و پارەچە قوماشەکان دەبێت لەناو سوویراودا بکولێنرێن، بێر و هەستی منی بەشیوێهەیک پەریشان کردبوو که نیوێ شەویش لەترساندا خەوم لێنەدەکەوت و وا هەستم دەکرد چەقۆیەک پێش ئەوەی بیخەمە ناو ئاگرەو بەکارم هێناو.

من زۆر قسە لەسەر ئەم جۆرە بابەتانە ناکەم که لەتەواوی کتیبە پزیشکیەکاندا نوسراوێتەو، لەبەرئەوەی هەرکەسێک کتیبیکی پزیشکی بکڕێت دەتوانێت پەیی بەم خالانە ببات، بەلکو باسی ئەو شتانە دەکەم که هیشتا لەهیچ کتیبیکی پزیشکیدا نەنوسراوێتەو و لەوانەیه لەئایندەیشدا نەنوسرێتەو.

مالی ژیان خاوەنی پۆشاکێکی تاییبەت بوو که ئیمە کاتیک دەچوین بۆ ئەوی هەمان ئەو پۆشاکەمان لەبەر دەکرد، ئەم پۆشاکەش وەک تەواوی ئەو شتانەیی که لە مالی ژیاندا بەکار دەهێنرا لەناو سوویراودا دەکولێنران.

تەواوی خویندکارانی ئەوی، یەک جۆر پۆشاکیان لەبەر دەکرد، بەلام ملپێچەکیان جیاوازی هەبوو، هەموو خویندکاریک بەپێی پیشکەرتنی لەخویندەنەکیدا ملپێچیکی جیاوازی لەمەل دەکرد.

من گەشتبومە ئاستیک که دەمتوانی ددانی پیاوانی بەتەمەن هەلکێشم و دەمەلی شوینە جیاوازهکانی جەستە بەتەقینم و کیم و چلکی ناو دەمەلەکه دەربهینم و ئیسقانه شکاوهکانی جەستەش بەشیوێهەیک بیانلیکنمەرە بەیەکەرە بۆئەوەی جاریکی تر یەکبگریتەو و لەگەڵ ئیسقانی تەندروست و نەشکاودا جیاوازی نەبیت.

دەمتوانی بەشیوێهەکی سەرەتایی جەستەکان مۆمیا بکەم، چونکه مۆمیاکردنی جەستەکان لەلای ئیمە بەکرداریکی پزیشکی لەقەلەم نادریت، چونکه ئەو کەسە ئاساییانەیی که خویندەواریشان نیە، دەتوانن بەفرمانی پزیشکیک جەستەیهک مۆمیا بکەن.

من خۆم لەهیچ کاریکی سەختی پزیشکی نەدەدزیو، لەبەرئەوەی زانستی پزیشکیم زۆر خۆش دەویست، هەربۆیه خۆبەخشانه لەکاتی چارەسەرکردندا، دەربارەیی ئەو نەخۆشانەیی هیچ چارەسەریکیان نەبوو، پێسترین کارم پەسەند دەکرد و ئەنجام دەدا، بۆئەوەی بزانی پزیشکانی فرمانەرەوا بەچ شیوێهەیک ئەو نەخۆشانەیی

هیچ چارەسەرئیکیان نەبوو و کە لەهەر دە کەس لەو نەخۆشانە، ئۆیان دەمردن، هەولێ چارەسەرکردنیان دەدان.

پزیشکانی فەرمانرەوا بۆ چارەسەرکردنی ئەو نەخۆشانەى هیچ چارەسەرئیکیان نەبوو، بەشێوەیەك چارەسەریان دەکردن کە ناتوانرێت تێمساخیش بەوشێوە کەمتەر خەمانە چارەسەر بکریت، من زۆرباش لەو تێگەشتبووم کە خەلکی بەبێ هۆ لەمەرگ دەترسان، چونکە خودی مەرگ هیچ ترسیکی نیە، بەلکو بۆ زۆریەى خەلکی وەك بەهریەك مەزنی چاوپێکەوتنی خودای "ئامون"ە.

ئەو نەخۆشانەى هیچ چارەسەرئیکیان نەبوو، تا ئەو پۆژەى زیندوو بون بەردەوام لەئازاردا دەیاننالاڤاند و پێچیان لەخۆیان دەدا، بەلام کاتیك دەمردن لەجەستەى ئەواندا جۆریك لەئارامی و ئاسایش بەدی دەکرا، بەشێوەیەك کە هەرکەسیك ئەوانی ببینیایە تێدەگەشت کە ئاسودە بون.

لەکاتیكدا بۆ فیرونی هونەرى پزیشکی لەژێرچاودیڤى پزیشکی فەرمانرەوايان نەخۆشە چارەسەرنەکراوەکانم چارەسەر دەکرد، لەناکاو توشی شتیکی سەیری وەك ئەو شتە سەیرەى کە لەقوتابخانەدا بەسەرمدا هاتبوو بووم، لەپۆحمدا، ئەو بیروکەیهەم هات بەمیشکدا(بۆچی؟)

من تا ئەو کاتە(بۆچی؟)م بەمیشکدا نەهاتبوو و لەوکاتەدا لەو تێگەیشتم کە (بۆچی؟) کلیلی راستەقینەى هەموو نەینیهکانە و ئەگەر کەسیك بتوانیت بەهۆى ئەوئى بلیت(بۆچی؟) و بەدانسۆزیهکەو وەلامى ئەم پرسیارە بدۆزیتەو دەتوانیت پەى بەهەموو نەینیهک ببات، هۆکاری ئەوئى من توانیم پەى بەو بەبەم (بۆچی؟) بونی هەیه ئەوئیه:

پۆژئیکیان ژنیکی چل سألە کە تا ئەو کاتە، مندالی نەبوو، هات بۆ مالى ژيان و بەترسەو و تى: کە ماوئیهکە سوڤى خوینی مانگانەى "عادە" وەستاو و لەبەرنەوئى بەتەمەنى چل سالى گەشتوو چیتر مندالی ناییت، پرسیارى ئەوئى کرد کە ئایا وەستانى سوڤى مانگانە هۆکارەکەى بۆ بەتەمەنبونى دەگەریتەو، یان ئەوئیهکە پۆحیکى زیانبەخش لەجەستەیدا یەتى؟

منیش بەو ژنەم وت: کە بەپێى کتیبى پزیشکی کاردەکەم بۆئەوئى بزائم برینى سوڤى خوینی مانگانەت لە سکپربونەو سەرچاو دەگریت یانە؟ بەلام چیتر دواى

ئەو دەبىت ھەموو پوژىك بىت بۇ ئىرە و ھەموو جارىك كاتىك ھاتىت بۇ مالى ژيان
بتوانى "مىز"ى خۇتمان پى' بدەيت.

ژنەكەش پرسى: تۇ چى لە "مىز"ى من دەكەيت؟
منىش وتم: بەو مىزەى تۇ گەنم دەچىنم.

دواى ئەو ھەر بەوشىوہىەى كە لەكتىبدا نوسراوہ، من دوو قاپى بچوك گەنم
لەدوو شوینى جىواز لەژىر خۇردا لەسەر زەويدا چاند و ئاوى ئاساىى و سروسىتىم
بەسەر يەكىكىان دەپژاند و بەسەر ئەويترياندا مىزى ئەو ژنەم بەسەرىدا دەپشت و
چەند ھىمايەكى جىواوزم بۇ ئەو دوو پەلە گەنمە جىواوزە دانا بۇ ئەوہى لىم تىك
نەچىت.

دواى ئەو ھەموو پوژىك، ئەو دوو كىلگە بچوكەم يەكىكىان بەئاو و ئەويتريان بە
مىزى ئەو ژنە دەدیرا.

دواى چەند پوژىك ئەو كىلگەيەى كە بەمىزى ئەو ژنە دەدیردرا، زۇر بەھىز گەشەى
کردو پەل و ساقى گەنمەكە زۇر ئەستور و بەھىز بوو، لەكاتىكدا گەنمى كىلگە
بچوكەكەى تریان زۇر لاواز بوو و منىش بەو ژنەم وت: خۇشحال بە، چونكە برانى
سوپى خوینى مانگانەت لە پىرەوہ سەرچاوہ ناگرىت، بەلكو "ئامون" تووى پى'
بەخشىوى و سكى پىر کردويت.

ژن بەھوى ئەم مژدەوہ دەستى کرد بەگرىان و بازنەيەكى زىوى بەئەندازەى دوو
دنیە'ى پىدام، چونكە ژنى بەدبەخت ئۆمىدى مندالبونى لەدەست دايوو و واى
دەزانى كە ھەرگىز سكى پىر نابىت.

دواى ئەوہى لىنى پرسىم: ئايا مندالەكەم كوپ دەبىت يان كچ؟

من لەبەرئەوہى دەمزانى كە دايكەكان زياتر ھەزەكەن كوپيان بىت، بۇيە پىم
وت: مندالەكەت كوپ دەبىت.

¹⁹ نىمەبان دىن- لەگرامىك گەمترە، بەواتا نۇ سەد مىلى گرامە و ۋەك بلىى ھۆكارى ئەم وشەبە بىت كە لەچەرخەكانى تردا
بوو بە "دەنار".

بەلام ئەم بەشەم لەپۆی بیر و ئەندیشەى خۆمەوه پێوت، چونکە لەو کتیبەدا هیچ شتیک دەربارەى ئەم بابەتە نەنوسراوه، بەلام وابزانم کاتیک ژنیک سکی پر دەبیئت بەختی ئەوهی که مندالەکهی کور یان کچ بیئت یەکسانە.

دواى ئەوهی ئەو ژنە بەخۆشحالیەوه لەمالی ژیان چوو دەرهوه، من بەخۆم وت: بۆچی؟ تۆوی گەنمیک زانیاری لەبارەى شتیکەوه هەیه که پزیشکیک ناتوانیئت پەیی پى بیات.

چونکە هیچ پزیشکیک ناتوانیئت لەمانگی یەکەم و دووهمی سک پربوندا، پیش ئەوهی سکی ژنی دووگیان بەرز ببیئتەوه بلیئت ئەو ژنە سکی پرە یان نە؟ تەنها خودی ژن بەهۆی داپرائی سوپی خوینى مانگانەیهوه دەتوانیئت پەى بەم بابەتە بیات، بەلام هەندیک لەژنەکان، وەك ئەم ژنە ناتوانن پەى بەم بابەتە ببەن. ئەو پۆژە بۆیەکه مینجار چەمکی (بۆچی؟) بەهزردا هات و پۆشتم بۆ لای یەکیک لەمامۆستاگان و پیم وت: بۆچی تۆوی گەنمیک دەتوانیئت ناگاداری ئەوه ببیئت که ژنیک سکی پرە یانە، بەلام ئیمە ناتوانین ناگادار ببین. مامۆستاگەش بەسەر سوپمانەوه تەماشایەکی کردم و وتی: لەبەرئەوهی ئەم بابەتە لەکتیبدا نوسراوه تەوه.

بەلام ئەم وەلامەى منى رازی نەکرد، لەبەرئەوه پۆشتم بۆ لای مامۆستایەکی تر که ئەو مامانى مندالانى کەسە فەرمانرەواکانى دەکرد و لیم پرسى: بۆچی مشتیک گەنم که لەزەویدا چینراوه ئیمە لەوه ناگادار دەکاتەوه که ژنیک سکی پرە یانە نە؟ مامانى مندالانى فەرمانرەوايان وتی: لەبەرئەوهی "ئامون" که خودای تەواوی خوداکانە وای خواستوو که کاتیک گەنم بەمیزی ژن ئاودیری بکریئت باشتەر گەشە بکات.

کاتیک ئەم وەلامەى دامەوه، ناگاداری ئەوه بووم که بەچاوی لادنییەکی نەخویندەوار تەماشام دەکات و من بەهۆی ئەم پرسیارەوه لەبەرچاوی ئەودا زۆر بچوک بومەوه، بەلام وەلامەکهی ئەو منى رازی نەکرد و تیگەشتم که ئەو و تەواوی پزیشکی دەستەلاتدەرەکانى تر، تەنها شارەزای نوسراوی ناو کتیبەکانن و هیچ زانیاریەکیان لەبارەى هۆکاری بەکارهینانی دەرمانەکانەوه نیە و هیچ یەک لەمان ئامادە نەبوون

لەخۆیان بپرسن "بۆچی دەبیئت هەموو چەقۆیەکی بەردین و ئاسنین پیش بەکارهێنانی بخزیتە ناو ناگرەوه."

پۆژیکیان پرسیارم لەیەکیک لەپزیشکە فەرمانرەواکان کرد و پیم وت: بۆچی کاتیک تۆپی پەسپەسکەرە و کەرۆو بخەینە سەر برینیک یەکسەر ئەو برینە ساریژ دەبیئت؟ لەو لایمی ئەم پرسیارەمدا وتی: لەبەرئەوهی لەکتییدا بەوشیۆهیه نوسراوه و نەریتیش هەر بەوشیۆهیه بووه.

لەکتییدا پڕی بەوه درابوو ئەو کەسە چەقۆیەکی بەردین یان ئاسنین لەجەستەمی مروڤدا بەکار دەهینیت دەتوانیت سەد و هەشتا و دوو نەشتەرگەری بکات.

شیوازی هەریەک لە ۱۸۲ نەشتەرگەریە کە لەو کتیبەدا باسکراوه و کاتیک لیم پرسى بۆچی ناتوانیت ۱۸۳ نەشتەری پڕی بکەین، وە لایمی دامەوه لەبەرئەوهی لەو کتیبەدا بەوشیۆهیه نوسراوه تەوه و نەریتیش بەو شیۆهیه و دەبیئت پەپرەوی لەنەریت و ئەو شتەمی لەو کتیبەدا نوسراوه تەوه بکەین.

کەسانیک هەبون کە تا دەهات لاواز دەبون و پوخساریان تا دەهات سپی تر دەبوو، بەلام پزیشکەکان نەیان دەتوانی هۆکار و نەخۆشی ئەم جۆرە حالەتانه ناشکرا بکەن، بەلام لەو کتیبەدا ئەوه نوسرابوو کە ئەم جۆرە کەسانە کە بەبێ هیچ نەخۆشیەک لاواز دەبن و پەنگیان سپی هەلەگەریت، دەبیئت گورچیلەمی گیانەوهەران بێ ئەوهی بیکولینن بخۆن.

کاتیک پرسیارم لە پزیشکی فەرمانرەوایی کرد کە بۆچی ئەمانە گورچیلەمی کالی گیانەوهەران دەخۆن، قەلەو دەبن و سپیەتی پوخساریان لەناو دەچیت؟ دەبیوت لەبەرئەوهی لەو کتیبەدا بەو شیۆهیه نوسراوه یان نەریت هەمیشە بەو شیۆهیه بووه.

من ناگاداری ئەوه بووم کە پرسیارەکانی من بوو تەهۆی ئەوهی خۆیندکاران و مامۆستایان بەوشیۆهیهکی تر تەماشام بکەن و وەک بلیتی گومانیان لەتەندروستی میشکی من هەبیئت، یان وا هەست دەکەن من کەسینکی گەمژەم و پونکردنەوهم لەبارەمی بابەتگەلیکی ئاسایی دەویت.

ئیمە هیچ کات لە "مالی ژیان" دا نەدەرۆشتینە دەرەوه، چونکە ئەوهەندە کارمان هەبوو کە ئەماندەتوانی بچینە دەرەوه، سەرەپای ئەوهش لەسالی یەکەم و دووهمدا، دەرچون لەمالی ژیان قەدەغە بوو و پاسەوانەکان بەهیچ شیۆهیهک پریان بە

خویندکارەکان نەدەدا بڕۆنە دەرەو، بەلام لەسالی سییەمدا، پێیان بەخویندکارەکان دەدا کە لەمالی ژیان بڕۆنە دەرەو بەمەرجیک هیچ زیانیك بەخویندنهکەیان نەگەیهنن. سالی یەكەم و دووهم تێپەراند و سالی سییەمیش گەشت و لەهەمان ئەم سالی دەدا بوو کە ئەو ژنە بازنەیهکی زیوی پیدام و بۆ یەكەمین جار ئەندیشهی (بۆچی؟) هات بەمیشکەدا.

لەسالی سییەمدا، لەنیو هەموو خویندکارانی مالی ژیان، من لەپروی دەولەمەندیەو لەدوای هەمویانەو بوم، هەرلەبەرئەو هەنگرتنی لاشەکانیان خستە ئەستۆی منەو. کاتیك سەریکیان شەق دەکرد و ورگیکیان دەدەری و ئەو کەسە دەمرد، منیش دەبوو لاشەیی ئەوم لەمالی ژیان بەردایەتە دەرەو، بەلام هیچ کەسیك بێ لەوانەیی کە کارگوزاری مالی ژیان بون نەیان دەزانی کە من لاشەیهك دەبەمە درەو هی مالی ژیانەو، چونکە لاشەکان لەدەرگای دوای مالی ژیانەو دەرەکران و دوای دەرکردنی هەر لاشەیهك، من لەهەسیری مالی ژیاندا کە بەردەوام ناوی "نیل"ی بەسەردا تێدەپەری خۆم دەشۆرد.

بۆژیکیان دوای دەرکردنی لاشەیهك، خۆم لەو هەسیرەدا شۆرد و دوبارە جەلەکانم لەبەر کرد و ویستم بگەڕیمەو ژۆرەو، دەنگی ژنیك هات: هیی کورە... هیی کورپی لاو و جوان ناوت چیە؟

منیش بینم ئەو ژنەیی کە پرسیری نام لی دەکات جلیکی کەتانی ئەوەندە تەنکی لەبەردایە کە بەناسانی دەتتوانی چاوت بەسینەیی روتی بکەوێت. ناشکرابوو ئەو ژنە کەسیکی دەولەمەندە، چونکە زیاد لە دە بازنەیی ئالتون و زیوی لەدەستدابوو، لیویکی سور و چاویکی رەشی هەبوو، قژیشی کە بەهۆی لیانی جوریک رۆنەو بۆنیکی زۆرخۆشی لی دەهات، نازانم بۆچی من کە لەمالی ژیاندا ژنگەلیکی زۆری نەخۆشم بینیبوو کاتیك ئەم ژنەم بینی شەرمەزار بووم، لەکاتیكدا ژنەکانی تر کە من چەقۆ بەردینەکەیی خۆم لەسەر جەستەیان بەکار دەهێناو نەدەبونە مایەیی شەرمەزاریم.

ئەو ژنە زەرەخەنەیهکی بۆ کردم و وتی: بۆچی وەلام نادەیتەو؟ پرسی ناوت چیە؟

وەلام دایەو: نام "سینۆه"یە.

ژنەکه وتی: چ ناویکی جوانت هەیه. تۆ که بەم سەر تاشراویەوه ئەوەندە جوانی ئەگەر قزت ببوایە جوانتر دەبویت.

وابزانم من دواى بیستنی ئەم قسانە سور هەلگەپام، چونکە یەکەمینجاربوو که ژنیکی بەو شیوہیە قسەم لەگەڵدا بکات، بۆئەوہی شەرمەزاری خۆم بشارمەوہ و قسەیەک بکەم و تم: ئایا تۆ نەخۆشی و هاتویت بۆ ئیترە چارەسەری خۆت بکەیت؟
ژنەکه بە دەم پیکەنینەوہ وتی: بەئێ، من نەخۆشم بەلام نەک نەخۆشیکی ئاسایی، بەلکو لەبەرئەوہ نەخۆشم که کەسیکم نیە لەگەڵیدا رابوویم، ئەمڕۆ هاتوم بۆ ئیترە که ببینم کامیەک لەم لاوانەى ئیترە سەرنجم بەلای خۆیاندا رادەکیشی.

کاتیکی ئەو ژنە ئەم قسانەى کرد، من بەجۆریکی شەرمەزار بووم که ترسام و ویستم بپروم، لەم کاتەدا لێی پرسیم: "سینۆهه" بۆ کوێ دەپویت؟

و تم: کارم هەیه و دەبییت بگەریمەوہ.

ژنەیش پرسى: "سینۆهه" تۆ خەلکی کویت؟

و تم: من خەلکی ئیترەم.

ژنەکه وتی: درۆ دەکەیت، چونکە پنگ و پوی جەستە و پوخساری تۆ سپیە و دەست و گوێ و لوتیکی بچوک و جوانت هەیه و کاتیکی من لەدورەوہ تۆم بینی، وام دەزانی که کچیت و پۆشاکى خویندکارانی مائی ژیانت لەبەرکردوہ.

کاتیکی گویم لەم قسانەى بوو نازانم بۆچی دلم کەوتە لیدان و تەپە تەپ و حالەتیکی ئاناسایی و سەیرم لەخۆمدا هەست پیکرد.

ژنەکه وتی: "سینۆهه" ئایا تۆ هەرگیز لێوہکانی خۆت چەسپاندوہ بەلێوی ژنیکی لاوہوہ؟ دەزانی چەنیکی چیژ بەخشە؟

و تم: نەخیر... من هەرگیز لێوہکانم بەلێوی هیچ ژنیکی لاوہوہ نەچەسپاندوہ.

ژنەکه وتی: ناوم "نفر"ە و لەبەرئەوہى هەمووان دەلین من جوانم، بۆیە بە "نفر نفر" نفر^۲ بانگم دەکەن و من دواى ئەوہى خۆم کرد بەئیترەدا، جوانی تۆم پەسەند کرد و داوات لێدەکەم که بییت بۆ مائی من بۆئەوہى پیکەوہ بخۆینەوہ و فیرت بکەم که بەچ شیوہیەک دەبییت لەگەل ژنیکی لاودا یاری بکەیت.

²⁰ وشەى "نفر" لەزمانى میسرى کۆندا بە واتای "جوان و (نفر نفر نفر) که دوبارمکردنەوہى ئەو سى وشەى جوانە یە.

ھاتوھ یادم کہ باوکم وتبوی ئەگەر ژنیك پیی وتی تۆ زۆر جوانی دەبیئت خۆتی لی
 لروبگریت، چونکہ لەسینە ی ئەم جۆرە ژنانەدا ناگریك ھەلگیرساوھ کہ تۆ دەسوتینیئت
 و دوا ی ئەوھ وتم: نفر نفر نفر(لەدووبارەکردنەوھ ی ئەم سی ناوھ زۆر چیژم
 و مردەگرت) لەسینە ی تۆدا ھیچ ناگریك بەدی دەگریت کہ من بسوتینیئت؟
 ژنە پیئەنی و وتی: چ کەسیك پیی وتی کہ ناگریك لەسینە ی مندا ھە یە کہ تۆ
 دەسوتینیئت؟

وہ لآم دایەوہ: باوکم ئەمە ی پی وتوم.

دەستی گرتم و خستیە سەر سینە ی خۆی بەواتا لەسەر کراسەکە ی و وتی: ئایا تۆ
 لیژەدا ھەست بەبونی ناگریك دەکەیت؟! ئایا دەستت خەریکە دەسوتیئت؟
 وتم: نەخیر...

ژنەکہ کراسە کہ تانیەکە ی خۆی کیشایە خوارترەوھ و دوا ی ئەوھ دەستمی خستیە
 سەر سینە ی خۆی و وتی لەوانە یە کراسەکەم بەری ناگرەکہ بگریت... ئیستا دەستت
 بخەرە ئیرە و بزانیە ئایا ناگریك لەسینە ی مندا بەدی دەکەیت یان نە؟
 من نەک ھەستم بەناگر نەکرد، بەلکو کاتیك دەستم لەسەر سینە ی ئەو پراگریتوو،
 ھەستم بەچیژیکی بیویئە کرد و ژنەش کاتیك ناگاداری ئەوھ بوو، خۆپاگری و بەرگری
 کردنی منی تیك و پیك شکاند و وتی: (سینۆھە) وەرە با پڕۆین، من وەک ئەو
 کەنیزەکە ی خۆی دەخاتە بەردەستی خاوەنەکە ی ئاوا خۆم دەخەمە بەردەستت.
 من کہ لەپیشنیاری ئەو ژنە لاوھ ترسابوم وتم: (نفر نفر نفر) وازم لی بیئینە و
 دەستبەرداری من بە لەبەرئەوھ ی دەترسم.

ژنەکہ وتی: لەچی دەترسی؟

وتم: لەتۆ دەترسم و لەوھش دەترسم کہ بیئم بۆ مالتان.

ژنەکہ بەدەم پیئەنینەوھ وتی: کۆری فیرەوون نارەزوی من دەکات و لاوانی
 دەولەمەندیەش بازنەو ملوانکەگەلیکی ئالتونم پیدەبەخشن کہ تەنھا پۆژیك یان شەویك
 لەگەل مندا بەسەر ببەن و منیش داواکانیان رەت دەکەمەوھ، بۆیە خوازیاری تۆم،
 لەبەرئەوھ ی تۆ جوانترین لای میسریت، ھەتا ئیستا کۆریکی وەک تۆ جوانم نەبیئوھ.
 وتم: (نفر نفر نفر) بەزەبیئت پیئەدای بیتەوھ و بەمن رازی مەبە بۆئەوھ ی منیش وەک
 پیئەوھکانی ترم لی نە یەت و پاکیزەیی خۆم لەدەست نەدەم، چونکہ پیئەوھکانی لێگەل

ژنیڭدا که خودای "نامون" بوی هه لئه بژارد بیئت هاوخه و بیئت، پاکیزهیی خوی له دهست دهات.

ژنه به پینکه نینه وه وتی: "سینۆه" تۆ که سینی زۆر سادهیت و من سهیری ئه وه م لیدیئت که ژنانی "تبس" به چ شیوهیه که دهستبهداری تۆ بون و وازیان له تۆ هیئاوه، چونکه مه حاله کورپیکی لاری وه که تۆ له کۆلانه کانی ئه م شارهدا هاتوچۆ بکات و چهند کچیک دوی نه که ون و چاودیژی نه که ن، مه گهر ئه وه یکه به رده وام له گه ل دایک و باوکتدا بیئت.

ئه وکات وتی: (سینۆه) ئیستا که ناته ویئت بیئت بۆ مالم و له گه لئدا رابویژم، هیچ نه بیئت دیاریه کم پییده.

ده مویست ئه و بازنه زیویه ی که ژنه سکپره که پیی دابوم به و ببه خشم، ئه ویش وتی: ئه م بازنه یه شایسته ی من نیه و تۆ ده بیئت دیاریه کم پیی بدهیت که شایسته ی من بیئت.

وتم: من لاییکی هه ژارم و دایک و باوکیشم خیزانیکی هه ژارن، له به رئه وه ناتوانم دیاری گرانبه هات پیشکه ش بکه م.

ژنه که وتی: له مه حاله ته دا تۆ دیاریه که له من وه رگه ره. پاشان ئه نگوستیله یه کی له په نجه ی خوی ده رهینا که نگینیکی سه وزی به سه روه بوو، پیشکه شی کردم.

ده مویست خۆم له وه رگرتنی ئه و ئه نگوستیله یه بیاریژم، به لام وتی: من ژنیکی ده و له مه ندم و پیدانی ئه م ئه نگوستیله یه، هیچ کاریک له من ناکات، به لام ده بیئت هوی ئه وه ی تۆ من فه رامۆش نه که ییت و له وانیه رۆژیک بیئت ئه م شه رمه زاریه ت وه لاره بنییت و بیئت بۆ لام، له و رۆژه دا ده توانییت له به رامبه ر ئه و ئه نگوستیله یه دا دیاریه گه لیکی گرانبه هام پیشکه ش بکه ییت.

ئه نگوستیله که م لی وه رگرت، دوی ئه وه ژنی لاو به زه رده خه نه وه به جیی هشتم و من له وکاته دا هه ستم به وه کرد دوی چونه ده ره وه ی سواری که ژاوه که ی خوی ده بیئت و ده گه ریته وه بۆ مالمی خوی.

به‌ششی پینجه‌م

نامۆزگاری هونهرمه‌ندی په‌یگهرتاش

(پاتور) پزیشکی فرمانه‌روایان که ناویشانی سهره‌کی پیشه‌که‌ی "کونتیکرنی صمر" بوو نه‌و پوژهی هات بو مالمان و نانه‌که‌ی خوارد، له‌به‌رده‌م باوکمدا پیی وتبوم که له‌مائی ژياندا ده‌بیئت گوپرایه‌لبم و ههرگیز ره‌خنه له‌هیچ شتیك نه‌گرم و ههرچیم پی ده‌لین په‌سه‌ندی بکه‌م، به‌لام من نه‌مه‌ده‌توانی هه‌ستی گه‌رانم به‌دوای راستیدا هیور بکه‌مه‌وه، بویه ده‌موت "بوچی".

پزیشکی ده‌سته‌لاتداران که ماموستایانی مائی ژیان بوون له‌گه‌ل خویندکارانی هه‌مان نه‌و قوتابخانه‌یه‌دا له‌م "کونجکاو"²¹ یه‌ی من زور بیزار بون و من له‌سالی سنیه‌می خویندندا له‌مائی ژياندا تیگه‌شتم که "پاتور" بوچی وتبوی نابیئت ره‌خنه بگرم و ههرچیم پی ده‌لین بی هیچ نه‌ملاولایه‌ک په‌سه‌ندی بکه‌م. به‌لام پیشتر وتم: دلنایی وه‌ک تیزاب دلئ مرؤقه ده‌خوات و پیایوی دانا ناتوانیئت وه‌ک خه‌لکانی تر، نه‌زان بیئت و خوئی وه‌ک که‌سیکی گه‌مژه بنوینی. که‌سیک که ههر له‌بنه‌چه‌وه گه‌مژه بیئت، له‌نه‌زانی خوئی نازار ناچیزتیئت، به‌لام نه‌وه‌که‌سه‌ی که راستیه‌کی به‌ده‌ست هیئاوه ناتوانیئت وه‌ک که‌سه گه‌مژه‌کان خوئی پیشان بدات.

²¹ خوینهری به‌ریز "کونجکاو" له‌زمانی فارسیدا به‌واتای نه‌وه دیت که که‌سیک هه‌میشه به‌گومان بیئت له‌هموو شتیك و سیعوت به‌راسته‌یکانی به‌و شته بگات نه‌ویش به‌رده‌وام به‌پرسیارکردن و گه‌ران به‌دوایدا هه‌ولی به‌ده‌ست هیئانی ده‌دات، به‌لام نهمه‌وه‌ی ده‌قاوده‌ق زارواهیکی ناوامان له‌زمانی کوردیدا نیه بویه به‌پتویستم زانی هه‌مان زارواهی فارسی به‌کار به‌ینه‌وه و هه‌ملینیشی نازانه، چونکه نه‌گه‌ر نیمه بگه‌ریینه‌وه بو ره‌چه‌له‌کی زمانی فارسی بی له‌کاریه‌گری زمانه‌کانی ده‌ورو به‌ر ده‌بینین زمانی ره‌چه‌له‌کی فارسی "په‌هله‌ویه" که‌زمانی "ماد" هه‌کانی باوبابه‌رانی نیهمیه و ده‌توانم بلیم گه‌ر نه‌م دوو نه‌ته‌وه لابه‌نی سیاسی‌ه‌کانی لی دابه‌رین ده‌بینین دوو نه‌ته‌وه‌ی ته‌واوه‌ری به‌مکترن یان باشتر بلیم ههر دووکیان نه‌ته‌وه‌یه‌ک بون. به‌لام به‌مه‌وه‌ندی سیاسی به‌پیی تیبه‌ر بونی کات وای خواسته‌وه که نیمه دوو نه‌ته‌وه‌ی حیواو‌زمان لی ده‌ریجیئت..... وهرگیر.

كاتىك من دەمبىنى ئەو پزىشكانەى ناوبانگيان لەجىھاندا بلاوبوبويوئە و نەخۆشەكان لە"بابل و نەينەوا"و بۇ چارەسەر كىردن دىن بۇ لايان، ئەوئەندە ھەستيان نىە لەو تىيگەن بۇچى فلان دەرمان دەدەن بەو نەخۆشە، لەبەرامبەر ئەمەشدا تەنھا دەلەين لەبەرئەوئەى لەكتىبدا نوسراو، منىش نەمدەتوانى خۇپارىز و بىدەنگ بىم.

دەرئەنجامى كونجكاوى و پەخنەكانى من بونە ھۆى ئەوئەى پى لە بەرزىونەووم بگرىت و نەيانھىلا بچمە دوامىن قۇناخەكانى خوئىندىم.

ئەو خوئىندكارانەى ھارپۇلى من بون پىش من كەوتن و چەند قۇناخىك كەرتنە پىشمەو، بەلام من لەسالى سىيەمى مالى ژياندا بەجى مام، لەكاتىكدا دەمتوانى بلىم ھىچ كام لەو خوئىندكارانەى كە لەگەل مندا دەيانخوئىند، ئامادەكارى منيان بۇ خوئىندن نەبوو و ھىچ يەك لەمانە وەك من ئاشقى بوارى پزىشكى نەبون.

خۆشبەختانە لەتەواوى ئەو ماوئەيەى كە من بەپىرىارى پزىشكى فەرمانرەوايان دواخرايوم، ناوى "ئامون"م نەدەھىنايە سەرزمان و تەنھا لەوانى ترم دەپرسى بۇچى؟ چونكە ئەگەر ناوى "ئامون"م بەھىنايە و بموتايە "ئامون"شارەزاي ئەو بوارە نەبووئە ئەوانى ترى بەھەلەدا بردوو، بەدلىنايەوئە منيان لە "مالى ژيان"دا دەردەكردو ئىتر نەمدەتوانى لە "تبس"دا بخوئىتم، لەمكاتەدا ناچار دەبوم بپۆم بۇ"سوريا"يان "بابل"و تا ئەو كاتەى دەمرم لەژىر دەستى يەكىك لەپزىشكەكانى ئەوئەى سەرقالى كاركردن بىم. بەلام پزىشكى فەرمانرەوايان ھىچ بىيانوئەكيان بۇ دەركردنى من لەقوتابخانەدا بەدەستەو نەبوو، لەبەرئەوئە تەنھا بەو خۇيان پازى دەكرد كە پى لەقۇناخەكانى ترى خوئىندىم بگرن و نەھىلن پىش بگەوم.

دواى ئەوئەى چەندسالىك لەنىشتەجىبونم لەمالى ژياندا تىپەپى، پۇژىكيان پۇشاكى قوتابخانەم داكەند و خۆم شۆرد و بەپۇشاكى ئاسايەوئە لەقوتابخانە چومە دەرەوئە بۇئەوئەى بپۆم بۇ لاي دايك و باوكم.

كاتىك بەشەقامەكانى "تبس"دا تىدەپەرىم بىنىم گۇرپانكارى بەسەر بارودۇخى شاردا ھاتوئە و ژمارەيەكى زۆر لە دانىشتوانى سوريا و پەش پىستەكان بەجل و بەرگىكى بەنرخ و گرانبەھا لەشاردا پىياسە دەكەن، لەكاتىكدا لەپايردودا ژمارەى ئەم كەسانە زۆر نەبوو.

چیتەر لە ھەموو لایەكەو دەنگی موزیکى سریانى (موزیکى ولاتى سوریا) دەبیستراو ئەم دەنگە لە مائە سۆزانیەکانەو دەھاتە دەرەو.

سەرەرای ئەوێ لەشاردا ھىماى دەولەمەندى و پەيوەندى و تىكەلاوبونى خەلکى زۆر بوو، بەلام خەلکى نىگەرانبوون، وەك ئەوێ ھەموویان چاوپەینى بەدەختیەك بکەن و نەتوانن سود لەساتى ھەنوکه وەرگرن و خۆشحال بن.

منیش وەك خەلکى نىگەرەن و خەمگین بوم، چونکە تىدەگەشتم کە تەمەن لەمائی ژياندا بەفیرۆ دەپرات و ناھیلن لەخویندەنەکەمدا پىش بکەوم.

کاتىک گەشتمە مائەو بەبىنینى دایک و باوکم زۆر بەداخ بوم، چونکە ھەردوکیان پىر ببون.

باوکم بەپرادەيەك پىر ببوو کە بۇ بىنینى ھەر دىپرىک بەشيوەيەك پاپىرۆسەكەى لەچاوى نزیك دەکردەو کە خەرىکبوو بەلوتیەو بەلكىت، دایكىشم تەنھا باسى مردنى خۆى دەکرد و زانىم کە ئەو و باوکم سەرەرای خۆپاراستنیان لەویلخەرجى، گۆپرىکیان لەدەورو بەرى خورئاواى "نیل"، لەپال گۆپرىستانى کاهینەکان، کە زەویەکانیان بەنرخىکى گران دەفرۆشن کپىو و دایک و باوکم منیان لەگەل خۆياندا برد بۆئەوێ گۆپرى دایکم کە دەبیت باوکىشمى تىدا بنىژىت پىم نیشان بەدەن و بىنیم کە ئەو گۆپرە بەخشت دروست کراو و بۇ خۆى مالىکى بچوکە کەدیوارەکانى ھەلگى شيوەو وشەگەلیکى ئاسایىیە.

دایک و باوکم لەسەرەتای ژيانى ھاوسەریانەو نەرەزوى ئەوێان کردووە گۆپرىکیان لە بەرد ھەبیت، بۆئەوێ لەئایندەدا باران و خۆر و لافاو و زریانە ئاسایىیەکانى روبرارى "نیل" گۆپرەکیان وىران نەکات، بەلام بەنەرەزوى خۆيان نەگەشتن و ناچار بون گۆپرىک لەخشت دروست بکەن.

لەو شوینەى گۆپرى دایک و باوکمى تىدا دروست کرابوو، گۆپرى فیرەونەکانى میسر کە شيوەيەکى قوچەکیان "ھەرمى" ھەبوو لەدورەو دەبىنران و ھەرجارىک کە دایک و باوکم چاویان بەو شيوە قوچەکیانە دەکەوت ئاھىکیان ھەلەدەکیشا، چونکە دەیانزانى قوچەکیەکان بەھىچ شيوەيەك وىران نابن و ناروخین، خۆر و لافاو و زریانە ئاسایىیەکانى روبرارى "نیل" ھىچ گىرفتىک لەسوچەکانیان دروست ناکات.

من کتیبی مردووه کانم بی هیچ هه له یهک بۇ دایک و باوکم نوسیویوه، بۇئوهی کاتیك مردن، ئەو کتیبه له گه ل خویاندا بنینه گۆره وه، دایک و باوکم له جیهانیکی تردا بهوی هه له ی کتیبی مردووه کانوه، ون نه بن.

دوای ئەوهی دهستمان له تهماشاکردنی گۆره که هه لگرت، گه پراینه وهی بۆمال و دایکم نانی پیدام و باوکیشم پرسیاری خویندنه که ی لیکردم و وتی: کوپم، به چ شیوه یهک بیرت له مهرگی خۆت کردۆتوه؟.

وتم: باوکه، من هیشتا هیچ ده رامة تیکم نیه که بتوانم بیر له مهرگ بکه مه وه و هه رئه وهی بوم به خاوه نی ده رامة تیک ئەوکات بیر له جیهانه که ی تر ده که مه وه.

له کاتی ئاوا بونی خۆردا له دایک و باوکم جیا بومه وه و پیم وتن: ده گه پیمه وه بۇ مالی ژیان، به لام دوای ئەوهی له مال هاتمه ده ره وه پۆشتم بۇ قوتابخانه ی هونه ره جوانه کان که له پهرستگایه کدا بوو، چونکه ده مزانی یه کیك له هاوپی کۆنه کانم له وئییه.

ئەو کوپه لایک بوو که به "توتمس" به ناوبانگ بوو و ناماده کاریه کی زۆری بۇ هونه ره جوانه کان تیدا بوو، ماوه یه ک بوو یه کتیریمان نه بیینیوه.

کاتیك پۆشتمه ناو قوتابخانه ی هونه ره جوانه کان وه بینیم خویندکاره کان به پریبه ری مامۆستاکه یان سه رقائی کارکردن و هه رئه وهی ناوی "توتمس" یان به رگویی که وت له نه فرهدا تفیکیان کرده سه ر زه وی و یه کیکیان وتی: ئەویان له م قوتابخانه یه ده رکردوه.

ئەویتریان وتی: ئەگه ر ده ته ویت به دوایدا بگه رییت برۆ بۇ شوینیك که له ویدا جنیو به خودا کان ده دن، چونکه "توتمس" جنیو به خودا کان ده دات.

سییه میان وتی: هه رشوینیك شه ر و ده مه قه ری تیدا بیئ "توتمس" له وئییه و دوای هه ز ده مه قه ری هه کیش بریندار ده بیئ.

به لام دوای ئەوهی مامۆستاکه پۆشته ده ره وه و خویندکاره کان زانیان ئەو له ویدا نه ماوه پییان وتم: تۆ ئەو له و مه یخانه یه ی که به "گۆزه ی سووری" به ناویانگه ده دۆزیته وه ئەم فرۆشگایه ش ده که ویتته کۆتایی ناوچه ی هه ژار نشینه کان و سه ره تای ناوچه ی ده و له مه نده کان وه، هونه رمه نده هه ژاره کان و که سانیک که له قوتابخانه ی هونه ره جوانه کانددا ده رکراون شه وانه له و مه یخانه یه دا کۆ ده بنه وه و بنکه یان له وئییه.

من بى ھىچ گىرەتتىك ئەر فۇرۇشگاىەم دۇزىەوہ و بىننم "توتەس" بەجلىكى كۆنەرہ لەگۆشەيەكى فۇرۇشگاىەدا دانىشتووہ و وا دەرەدەكەوت كە بەم تازەكییە شەپرىكى كرىيىت، چونكە ھەئناوسانىك بەناوچاويەوہ دەبىنرا.

وتە: دلم لىوانلىوي خەمە و پىويستە بەھاوپرىيەكە كە بتوانم لەگەلىدا بخۆمەوہ، چونكە باوكم وتبوي پرىك خواردەنەوہ بۇ لەناوبردنى خەم و خۆشحالكردنى خود زۆر باشە، لەبەرئەوہش خەمگىنم كە ھىچ كەسىك ناتوانىت وەلامى "بۆچى" ەكانم بداتەوہ، بەلام ھەمان ئەر كەسانەى كە تواناى وەلامدانەوہى ئەم پىرسىارەيان نىە، بەچارى شىتەوہ تەماشائى من دەكەن.

"توتەس" دەستەكانى خۆى پىننىشان دام، بۆئەوہى تىمگەيەنىت قرانىكى بۇ كرىنى خواردەنەوہ پى نىە.

بەلام من ئەر دوو بازنە زىوہى كە لەدەستەدا بوو پىم نىشان دا و يەكىك لەوانە ئەر نەنگوستىلە بوو كە ژنەكە پىنى دابوم و دواى ئەرہ فۇرۇشيارەكەم بانگكرد و ئەويش لىمان نزيك بويەوہ و ھەردوو دەستى خستە سەر ئەژنۆى و سەرى دانەواند و منىش لىم پرسى : چ جۆرە خواردەنەويەكت لايە؟

ئەويش وتى: لىرەدا ھەموو جۆرە خواردەنەويەك دەست دەكەويىت، من ئەر خواردەنەويەى داواى دەكەيت لەپىكە رەنگاوپرەنگەكاندا پىشكەشتى دەكەم، بۆئەوہى لەكاتى تەماشاكردنى پىكە رەنگاوپرەنگەكاندا دلت خۆشحالترىيىت.

"توتەس" داواى كرد خواردەنەوہى ئاويىتە بەعەترى نەرگزمان بۇ بەيىنىت و شاگردىك ھات و ئاوى بەسەر دەستماندا پرشت و دواى ئەرہ لەقاپىكدا ناوكە شوتى لەسەر مىزەكە بۇ دانان، دواى ئەرہش خواردەنەوہى بۇ ھىناين، منىش بىننم كە ئەر پىكانەى خواردەنەوہكەى تىدابوو، ناسك و پرەنگاوپرەنگ بوون.

"توتەس" خواردەنەوہكەى بەيادى قوتابخانەى ھونەرەجوانەكان و بۆئەوہى مامۇستاكانى دوچارى خوداى قوتدەر بىن خواردەوہ، منىش بەيادى ئەرہيكە تەواوى كاھىنەكانى "ئامون" گرفتارى ھەمان خودا بىن خواردەمەوہ، بەلام لەسەر خۆ ئەرہقسەيەم كردو "توتەس" وتى: مەترسە، تەواوى كپىارانى ئەم مەيخانەيە، وەك من و تۆ ھەلگىرى بىرىكى ئازادن.

دوای خواردنەوہی دووپىڭ، تىشكى ئەو خواردنەوہىە دلمانى روناك كردهوہ و وتم: لە مالى ژياندا من لە كۆيلە رەشپىستەكان نغزۇترم و بەشىوہىەك رەفتارم لەگەلدا دەكەن كە وەك بلىى كەسىكى تاوانبار بىم.

"توتمس" پرسى: بۆچى بەوشىوہىە رەفتارت لەگەلدا دەكەن؟

وتم: لەبەرئەوہى من دەلىم "بۆچى"؟

توتمس وتى: تۆ شايستەى مەزتەرىن سزايىت، چونكە كاتىك دەلىيت "بۆچى"، هيرش بۇ ئاين و بىروباوەر و دەستەلاتى كەسانىك دەكەيت كە فەرمانرەوايى مىسر دەكەن... و ئەوانىش كە دەزانن پرسىارى تۆ پاىەى دەستەلات و سەرەوت و خوشبەختى ئەوان دەهينىتە لەرزە ناچارن تۆ لەخويان دور بخەنەوہ، منىش سەرم لەوہ سوپدەمىنى، بەچ شىوہىەك تائىستا تۆيان لەمالى ژيان دەرئەكردوہ و تۆيان دوچارى چارەنوسى من نەكردوہ كە لە قوتابخانەى ھونەرە جوانەكان دەريان كردم؟ ئەوانەى كە تۆ دەبىنى گەرچى لەپوى پوالت و رەنگ و پىستى جەستە و بگرە بىروباوەرئى ئاينيانەوہ جياوازيان لەگەل يەكتردا ھەيە، بەلام لەپويەكى ترەوہ ھەموويان لەگەل يەكدا ھاوړان، ئەويش ئەوہىە كە ئەم خەيالپلاوى و بىروباوەرە پىروپوچە و ئەم شىواز و سىستەمە وەك خۆى پيارىزن، چونكە ئەم شىوازە لەبەرژەوہندى ئەوان و كوپرەكانياندا دەبىت، ئەوان لەپى ئەم شىواز و سىستەمەوہ فەرمانرەوايى دەكەن و دەستەلاتيان ھەيە و سەرەوت و سامانيان لەپادە بەدەرە. بەلام كاتىك تۆ دەلىيت "بۆچى" دەتەويت بنەماى ئەم سىستەم و پىكخراوہ ويران بكەين و نادانى ئەوان بسەلمىنى، ئەوانىش ئەگەر لەگەل يەكتريشدا ناكۆك بن، بەناچارى لە دژت دەست لەناو دەست دەنن بۆئەوہى لەناوت ببەن، چونكە ھەرەشەى تۆ، بۆ ئەوان، زۆر لەو ناكۆكيانەى كە لەگەل يەكتردا ھەيانە ترسناكتەر، تا "مىسر ھەيە و قوچەكەكان" ئەھرام" لىرەدا بونيان ھەبىت، ئەمانە ئامادەن سەدان كەسى وەك تۆ بكەنە قورباني، لەبەرئەوہى ئەم سىستەم و پىكخراوہ پارىزەرى توانا و سەرەوت و سامانى ئەوانە، ھەربۆيە بەھەموو باوەرپىكى پوچيانەوہ پارىزگارى لىدەكەن و ھەر كەسىكىش سەرىپچى بكات، ئەوا بەناوى "ئامون" يان بەناوى "فېرەئون" لەناوى دەبەن.

دوای ئەوە "توتەمس" وتی: کاتێک من چومە ناو قوتابخانەی ھونەرە جوانەکانەو ھەندە خوشحال بوم کە ھەک بۆی دوای مەرگم لەناو قوچەکیەکاندا "ئەھرام" دەمئێژن. کاتێک لەسەر تەختە ڕەشەکان دەستم بەوینە کێشان کرد و ئەوکاتە قوڕی خوشەکراوم بۆ دروستکردنی پەیکەر بەکارھێنا و سەرھتا مۆم بەسەر قالبی ھەر پەیکەریکدا دەپۆژا، بۆئەوھێ لەسەر ئەو قالبانە پەیکەریکی بەردینیان لێ دروست بکەم، ھەک تینویەک بوم کە بەناو گەشابێتەو ھەموو کاریکی خۆم بەتامەرزۆییەکی زۆرەو ئەنجام دەدا، تا ئەوھبوو پۆژیکیان ئەوھم بەبیردا ھات کە بەپێی خواست و نازەزوی خۆم پەیکەریک دروست بکەم و وینەیک بکێشم. بەلام لەو پۆژەدا ھەموو مامۆستایانی قوتابخانەی ھونەرە جوانەکان دەنگی نازەزاییان بەرزکردەو و وتیان: ئەو پەیکەری تۆ دەتەوێت دروستی بکەیت لەگەڵ یاساکاندا ناگونجیت، چونکە ھەر بەوشیوھە ھەریەک لەم پیتانە، ھەلگری شیوھەکی تایبەت بەخۆیەتی و بێ لەو شیوانە، ناتوانیت ھیچ شیوھەکی تر بنوسیت، لەبەرئەوھێ ھەریەک لەشیوھە و پەیکەرەکان لەھونەرە جوانەکانیشدا ھەلگری شیوھەکی تایبەتن و ناتوانن لێیان لا بدەن و شیوھەکی تریان لێ دروست بکەن و پەنگیکی تازەیان تێدا بەکار بەینن.

لەسەرتای پەیداوونی ھونەرە جوانەکاندا، شیوازی دانیشتنی پیاویک کە لەسەر زەوی ڕاوەستاو دەستتیشانکراو دەبێت ھەربەو شیوھێ کە باوباپیرانمان کێشاویانە، دووبارە بیانکێشینەو ھەسەرتای دروستبونەو، ھونەرەندان، شیوازی بەرزکردنەوھێ پێی و لاخیک لەکاتیکدا ڕێدەکات لەشیوازی وینەکیشاندا دیاری کردووە و ئەگەر ئێمە بەپێچەوانەئەو ھەوانەو وینەیان بکێشین ئەوا لەمحالەتەدا دوچاری کوفر دەبین و ناتوانن ئێمە بە ھونەرەندیک لەقەلەم بدەن، گەر ھەموو کەسیک بەپێی یاسا و نەریتەکان، وینەکیشی و پەیکەرتاشی بکات، ئەوا ئێمەش ئەو کەسە لەقوتابخانە کەماندا ھەریدەگرین و بۆنی "پایرۆس" و قوڕی خوشەکراو و قەلەم و کەرەستەئە بەردینی پێدەدەینن، ھەرکەسیک نەیەوێت بەپێی یاسا و نەریتە کۆنەکان ڕەفتار بکات، ئەوا لەقوتابخانەئە ھونەرە جوانەکان دەری دەکەن.

ئەئە "سینۆھە" منیش ھەک تۆم و لە قوتابخانەدا بەمامۆستاکانی خۆم وتوو، بۆچی دەبیت وا بێت و بۆچی دەبیت وا نەبیت؟ بۆچی سینەئە پەیکەریک لەھەموو کاتیکدا دەبیت ڕەنگی شین بێت و بۆچی چاوەکانی بەرەنگی سور دەکەن؟ ئایا باشتەر

نیه که ئیمه چاری په یکه ریک رهش بکهین و جله کەشی بهرنگی ئەو قوماشانە ی که له بهریدایه تی بکیشین؟

به لام کاهینه کان که له هه مووشوینیکدا مامۆستان، منیان له قوتابخانه دهرکردو ههر له بهر نه وهش تو له ئیستا دا من له فرۆشگایه دا بهم هه لاناوسانی نیوچاوانمه وه ده بیینی؟ به لام ئەی "سینۆهه" سه ره پرای ئەوه ی کاهینه کان له م په رستگا و قوتابخانانە ی که له م په رستگایه دا دروستکراون به هه ردوو ده ستیان چه سپاون به نه ریت و یاسا و دروشمه کانی خۆیانە وه و هه ولی ئەوه ددهن که هه ر بیرکی تازه له په حمی دایکدا خه فه بکهن و نه هیلن هه یچ که سیک هه نگاو ی که به ره و گوپان بنیت، من زور جوان هه ست به وه ده که م که جیهان به شیوه یه کی سه یر له گوپاندایه ه.

ئەم خه لکه ی که ئیستا له شه قامه کانی "تبس" دا هه نگاو ده نین، سه ره پرای ئەوه ی هیشتا باوه پریان به "ئامون" و ته واوی خودا کانی میسه ره، به لام لییان ناترسن و گوینا ده نه شیوازی پۆشاک له به رکردن، ئەم گوینه دانەش که شتووه ته راده ی بی شه رمی، چونکه خه لکی به بی شه رمیه که وه سینه و ورگی خۆیان له ژیر پارچه په نگا وره نگه کاندادا ده پۆشن، له کاتی که خودا کان مرۆقه کانیان به روتی دروستکردوه، بۆئه وه ی مرۆقه به رده وام پوت بیت و هه یچ کاتی که ش جهسته یان دانه پۆشن، بگه ره ژنانیش وه ک پیاوان بی شه رمن، ئەوانیش پۆشاکه لیک له بهر ده کهن که سینه و ورگی خۆیان پی داده پۆشن.²²

هه رکاتی که بیر له م با به تانه ده که مه وه، واهه ست ده که م که ئیمه له دوایین چه رخدا ده ژین و به م زوانه کۆتایی به جیهان دیت.

ئه گه ر په نجاسال پینش ئیستا ژنیک یان پیاوی که پۆشاکیکی له بهر بکرده یه که سینه ی داپۆشیایه، به سزای سوکایه تی کردنی خودا کان به رده بارانیان ده کرد و ئیستا هه مان ئەم ژن و پیاوانه به نازادی له شه قامه کانی "تبس" دا هاتوچۆ ده کهن.

²² خۆینەر ده بیت ناگاداری ئەوه بیت ئەوه ی له م کتیبه دا نوسراوته وه راستی میژوییه و له میسری کۆندا جلی خه لکی به شیومه که بووه که سینه و ورگی دانه ده پۆشی.

ئۆۋھ! جىهان چەنىك كۆن بوو و خۆزگەم بەر كەسانەى كە دوو ھەزارسال پىش
 ئەم قوچەكە مەزنانە و ھەزار سال پىش دروستكردى قوچەكە بچوكەكان پۆشتون و
 بەزىندوى نەماون كە ئەم ھەلومەرجهى ئىستا بەچارى خويان ببىنن.
 پىكى خواردنەوھەكان سەرەپراى ئەوھى دلمانى خۆش دەكرد، پۆھىشمانى
 بەشىۋەيكە سوک كرددوھ كە وەك بلىى پەرەسىلكەبىن و لەوهرزى پايزدا دەستمان
 بەسەماكردن كرديت^{۲۲}.

(توتەمس)وتى: باشتروايە ھەستىن و پىرۆين بۇ مالىك كە بەزم و پابواردنى تىدا بىت
 و تەماشاي سەما بگەين، بۆنەوھى ئەمشەو پىر لە "بۇچى" نەكەينەوھ.
 منىش فرۆشيارەكەم بانگ كرد و ئەوئىش ھات و ھەردوو دەستى لەسەر ئەژنۆى
 دانا و سەرى دانەواند و منىش يەكىك لەودوو ئەنگوستىلە زىويەم پىدا، بۆنەوھى
 بەھاي خواردنەوھ و ناوكە شوتىەكەى لى دەرىكات، فرۆشيارەكەش دواى داشكاندى
 بەھاي خواردنەوھ و ناوكە شوتىەكە، چەند ئەنگوستىلەيەكى مسىنى وەك باقى
 پىداينەوھ، منىش يەكىك لەئەنگوستىلە مسىەكانم دا بەر شاگردەى كە شەرابى بۇ
 ھىناين و ئاوى بەدەستماندا رشت.

كاتىك ويستمان لەو فرۆشگايە بىينە دەرەوھ، مەيفرۆشەكە لىم نرىك بويەوھ و
 سەرى بۇ دانەواندم و وتى: ئەگەر ھەز دەكەيت لەگەل كچانى سريانيدا پابويىرى من
 ھەندىكىان دەناسم و نامادەم كە رىنمايىت بگەم و مالى ئەم كچانەت پىننىشان بەم،
 مەرجى چونە ناو ئەو جۆرە مالانەش ئەوھىە كە تۆ گۆزەيەك خواردنەوھم لى بگىرىت و
 پىرۆيت بۇ مالى ئەوان، ئەوانىش ھەركە خواردنەوھەكان بەدەستتەوھ بىنى يەكسەر
 پىنى چونە ژورەوت پىدەدەن.

"توتەمس" وتى: من رقم لەكچانى سريانىە كەزۆرەبەيان تەمەنى داىكىمان ھەيە،
 واھەستدەكەم ئەوان ئەو كەسانە بن كە كاتىك باوكم لاوبوو لەگەلىاندا پابواردووھ.
 فرۆشيارەكەش وتى: من مالى كچانىكتان پىننىشان دەدەم كاتىك چاوتان
 بەرۇخسىارىان بگەويت دلتان لىوانلىوى خۆشى بىت و ئەوانىش بەخۆشحالئەوھ
 نامادەن بىنە "خوشك" لى ئىوھ.

²³ لەمبەرئەوھى لەمبىردا لەوهرزى پابازدا بەرز دەبىتەوھ، بەرەسلىكەكانىش لە پابازدا دەردەكەوتن.

بەلام "توتمس" پەسەندى نەكردو منى لەو فرۆشگايە بىردە دەرەو و لەشە قامەكانى شاردا دەستمان كرد بەرى كردن.

شارى "تبس" شەو و پوژى بۇنيە، شەويش وەك پوژ لەشە قام و كوۆلانەكانى شاردا سەرقالى ھاتوچۇن.

دەولە مەندە خوشبەختەكانىش بەسەر كەژاوە كەيانەو، لەشە قامەكانەو تىدە پەرىن، لەبەرامبەر مائە سۆزانيەكاندا و لەسەر چوار پىيانەكاندا مەشخەل داگىرسابوو.

لەھەندىك مالى ئەو ناچەيە دەنگى موزىكى سىراني "موزىكى سورى" دەبىسترا و لەھەندىكى شيان دەنگى تەپلى رەشپىستەكان، ئىمە بەھوى دەنگى تەپلەكانەو دەمانزاني كە ئەو مائە رەشپىستەن و "توتمس" لەوباو رەدابوو كە ھەندىك لەژنە رەش پىستەكان جوانن و گەر مروۆ ئەوانە بەناونىشانی خوشكى خوى ھەلبىزىرەت دەبىتە كەسىكى بەختەوەر^{۲۴}

من زۆر جار شەوانە، لەگەل باوكمدا، بۇئەھوى سەردانى مائە نەخوشەكان بکەين لەشە قامەكانى "تبس" ەو تىپەردەبووم، بەلام تا ئەو شەو ش نەمدەزاني بارودۆخى ناومالى سۆزانيەكان بەچ شىوئەيەكە.

"توتمس" منى بىردە ناو مالىكى بچوكەو كە بەناوى مالى "پشیلە ترى" بانگ دەكرا و لەویدا قالى نەرم لەسەر زەويەكەي راخرابوو، لەسەرى چراكانىشەو كلاًوئەيەكى زەرديان دانابوو. ژنە لاوەكانى ئەو مائە، لەژىر پوناكى زەردى چراكاندا جواتر دەردەكەوتن، بىنيم ھەندىك لەمانە سەرقالى ژەننى شمشال و ھەندىكى ترىشيان سەرگەرمى ژەننى عودن. يەكىك لەكچەكان كاتىك چاوى بەمن كەوت شمشالەكەي لەسەر زەوى دانا و ھەستا و ھات بۇلام و دەستى خستە سەر دەستم و كچىكى تر لە "توتمس" نزيك بويەو و دەستى خستە سەر دەستى ئەو. ئەو كچەي دەستى خستبوو سەر دەستى من، دەستى بەرز كەردمەو و تەماشايەكى كرد، دواي ئەو تەماشاي سەرە تاشراو كەمى كرد و پرسى: ئايا تۆ لەقوتابخانەي پزىشىدا

²⁴ چوار ھزار سال لەھو پېش، لەولائى مىسردا، ئاسايى بوو كە كورپىك خوشكىكى خوى وەك ھاوسەر ھەلبىزىرەت و ھەر لەبەرئەوموش، پياوان ھاوسەرمكانى خۇيان بەخوشك بانگ دەكەن.

دەخوینی یان لەقوتابخانەى مافناسى یان لەقوتابخانەى بازرگانى و ئەستیرە ناسیدا؟ بەلام لەبەرئەو دەستی "توتمس" لە دەستی من زبەرتبوو بەوى وت كە ئەو خویندكارى ھونەرە جوانەكانە، چونكە دەستی ئەوانەى كارى بەرد و پەيكەرتاشى دەكەن لە دەستی پزیشكان و خویندكارانى بەشەكانى تر زبەرتەر. پاشان لەبەرئەو زىادەپۆییم لەخواردنەویدا كرد، دەقاردەق لەبیرم نیه چى پویدا، بەشیوھىەكى ناديار واھەست دەكەم لەو مائەدا لەنیوانى من و رەش پيستیك تیکچونیک دروست بوویت، كاتیک بەئاگا ھاتەوہ خۆم لەپال ئەو مائە لەناو جۆگە ئاویکدا بینىوہ و بینیم كە ئەنگوستیلە زیوین و ئەنگوستیلە مسیەكانم دیار نین، لەوکاتەدا گوتەى باوكم ھاتەویداد كە دەبیوت كاتیک مرۆڤ بخواتەوہ، دەرئەنجامەكەى ئەوہ دەبیت كە كاتیک چاوى دەكاتەوہ خۆى لەناو جۆگە ئاویکدا دەبینیتەوہ، "توتمس" یش منى بردە كەنار پوبارى "نیل" ھوہ بۆئەوہى لەویدا دەست و روخسارى قوپاویم بشۆرم.

كاتیک گەرامەوہ بۆ مالى ژيان، رۆژ بوبویەوہ، سەرەپای ئەوہى بەھوى زىادەپۆیم لەخواردنەویدا بارودۆخم باش نەبوو، خۆم گەیاندە بەشى نەخۆشى گوى، چونكە لەو رۆژەدا دەبوو لەو بەشەدا ئەرکە پزیشکیەكانم ئەنجام بدایە.

لەرپرەوہكەدا مامۆستاكەم، كە پزیشكى فەرمانرەوایان بوو و پسپۆرى نەخۆشى گوى بوو، كاتیک منى بینى و تەماشایەكى جلە دپاوەكانى كرد سەرم داخست، وتى: "سینوھە" ئایا تۆ دوینی شەو لەمالى سۆزانیەكاندا بوى؟ منیش سەرم دانەواند.

مامۆستاكەش وتى: بەیئە با چاوم بەچاوانت بكەویت، منیش چاوەكانم پینیشان دا، دواى ئەوہ تەماشای زمانى كرد و لیدانى دلئى گرتم و وتى: تۆ دوینی شەو زۆرت خواردووہتەوہ و بۆ خویندكارىكى مالى ژيان زىادەپۆیى لەخواردنەویدا زۆر خراپە، چونكە توانای كارکردنى ناهیلئیت.

تۆش ئەگەر خۆت چارەسەر نەكەیت، تاسبەى بەیانىەكەى تەمەل دەبییت و ناتوانییت پرپەدل كار بكەیت، وەرە با دەرمانیكت پیبەدەم بۆئەوہى ناوسكت پاك بكاتەوہ و پاشماوہى خواردنەوہكە لەناو سكتدا لەناو ببات، بەلام بەمەرجیک چیت نەلیت "بۆچى" چونكە لەمالى ژيانەوہ رۆشتن بۆ مالى سۆزانیەكان و خواردنەوہ شتیكى نەنگ نیه، بەلام پرسینی "بۆچى" نەنگیەكى مەزنە.

من تائەوشەۋە ھەستەم بەھاوخەۋى ھىچ ژنىك نەكردبوو، لەۋباۋەرەدا نەبوم كە بونى ژن، بۇ پىياۋ تا ئەۋ پادەيە مايەى پارى بون بىت.

دواى ئەۋە ھەر ھەلىكەم بۇ بىرەخسايە دەمقۇستەۋە و ھەر ئەۋەى بىرىك زىو و مسم دەست بەكەوتايە يەكسەر دەپۇشتم بۇ مالى سۆزانيەكان، لەبەرئەۋەى ھەندىك لە نەخۇشەكان لە مالى ژياندا مس و بەتايىبەت زىويان پىدەداين. بۇ ئىمە گرفت نەبوو خۇشلە كانزايىيەكان بەدەست بەيىن.

دواى ئەۋە ئاگادارى ئەۋە بووم مامۇستايانى قوتابخانە كە لەپراىرودا لەبەرامبەر مندا رەشپىن بوون، سەرەپاى ئەۋەى دەيانزانى سەردانى مائە سۆزانيەكان دەكەم، پىم گەشپىن بون، چونكە پەيىان بەۋەبىرد كەمن بەشپوۋەيەك لەشپوۋەكان بەلايەنە خۇشگوزەرانىيەكانەۋە پەيوەست بوم و چىتر بىر لەپەرخنەگرتن ناكەمەۋە.

ھەرلەۋكاتانەدا فىرعەون بەناۋى "ئامن ھوتب" زۇر بەسەختى نەخۇش كەوت و پزىشكى فەرمانرەۋايان نەياندەتوانى چارەسەرىكى بۇ بدۇزئەۋە، سەرەپاى ئەۋەى لەپەرسىتگاي "ئامون" پۇژى جارىك لەپىرى فىرعەونەۋە قوربانىان پىشكەشى خوداى پەرسىتگا دەكرد، ئەم قوربانىيە نەدەبوۋە ھۆى مايەى چارەسەركردنى نەخۇشپەكەى.

دەگىرئەۋە فەرمانرەۋا سەرەپاى ئەۋەى كوپى خودايە پقى لەخوداى "ئامون" ھەلگرت لەبەرئەۋەى چارەسەرى نەخۇشپەكەى بۇ نەكردبوو، بۇيە دەستەيەكى نارد بۇ"نەينەۋا" كە دەكەۋىتە نىۋەندى دوو پروبار"بىن نەرىن"، بۇئەۋەى بۇ چارەسەركردنى داۋاى يارمەتى لەخوداى "نەينەۋا بەناۋى"عەشتار"ەۋە بەكەن و ئەم بابەتە لەپروى مىللىيەۋە ئەۋەندە مايەى نەنگ بوو كە ھىچ كەسنىك نەيدەۋىرا بەدەنگى بەرز بلىت فىرعەون بۇچارەسەركردنى خۇى داۋاى ھاۋكارى لەخوداى نەينەۋا دەكات و بەردەۋام لەبەرخۇيانەۋە باسى ئەم بابەتەيان دەكرد.

پۇژىكىيان پەيكەرى خوداى نەينەۋا خۇى كرد بەشارى "تبس"دا و من بىنىم كۆمەلىك پۇحانى كە پىشكىكى دىژو لول و ئالۇزىيان ھەبوو چواردەۋرى پەيكەرەكەيان داۋە.

بەۋشپوۋەى لىك دەدايەۋە كە من خويىندكارىكى پۇشنىپىم، لەۋەيكە خودايەكى بىگانە ھاتوۋە بۇئەۋەى فىرعەونى ئىمە چارەسەر پكات، زۇر نازارى دەدام و ئاگادارى

ئەو بەبووم كە تەواوی خویندكاران و مامۆستایانی مالى ژيان وەك من دلگرانی ئەم بابەتەن.

خوای بیگانه تا یەك هەفتە پێش بەرزبۆنەرەى ئاستی روبرارى "نیل" لە "تبس" دا بوو، بەلام نەیتوانی کاریكى بەسود ئەنجام بدات و چارەسەرى فیرەون بکات و ئیمەش هەموومان زۆر خوشحال بوین بەوەى خودای بیگانه نەیتوانیوه تیمارى نەخۆشیەكەى بکات.

"پاتور" سەرکونتیكەرى فەرمانرەوایان وەك تەواوی پزیشكى فەرمانرەوایانى تر هاتبوو بۆ مالى ژيان، بەلام ئەویش وەك ئەوانى تر بۆماوەیەك هیچ گرنکیەكى بەمن نەدا.

بەلام كاتیک زانى من چیتروەك جارێن پرسیار ناکەم و نالیم "بۆچی"، كەمیک بەلای مندا هەستى بزوا و پیتی وتم "سینۆهه" باوكت پیاویكى مەزن و شەریفە، بەلام وەك تەواوی مەزنە راستەقینەكان هەژارە و منیش بەهۆى ئەوەى باوكت هاوپیەكى دلسۆزى من بووه، هەرودها بەهۆى ئەو پزێهەى هەمە بۆ مەزنى و شەرافەتى باوكت، دەمەویت هاوکاریەكت بکەم.

من نەمدەزانى كە "پاتور" چ هاوکاریەكم دەكات، تائەو بوو پۆژیکیان هەوآیاندا كە "پاتور" بۆ كونكردى سەرى فیرەون دەروات بۆ كۆشكى فەرمانرەوایى.

رۆشتىن بۆئەۋەي كون بگەينە سەرى فىرەون

تەۋاۋى پزىشكەكان لەچارەسەركردنى فىرەون بېھيوا بون، تەنھا يەك رېڭاى چارەسەركردن مابوو، ئەۋىش ئەۋە بوو كە درزىك بگەنە سەرى و بزائن ئايا ھىچ عەبىيەك لەمىشكىدا ھەيە يان نە؟ ئەم كارە لەھەموو لايەكەرە بەسودبوو، چونكە ئەگەر مىشكى ھەر كەموكورتىيەكى تىدا بىت، ئەوا لەم حالەتەدا چارەسەرى ئەو كەموكورتىيەيان دەكرد، ئەگەر ھىچ كەموكورتىيەكى تىدا نەبىت ئەوا ھەلمى ژەھراۋى ناۋى ئىسقا نەكان دەھاتە دەرەۋە و سەرى فىرەون سوكتەر دەبوو.

ئەو پوژەى بېرىار بوو "پاتور" بېروات بۇ كۆشكى فەرمانپەرەۋايى و كون بكاتە سەرى فىرەون، بەيانی زوۋ ھات بۇ مالى ژيان و بانگى كردم و جانقاىەكى رەشى پىدام و وتى: كەرەستەى نەشتەرگەرەيەكانم كەخراۋەتە ئاگرەۋە يان لەناو سوپراۋدا كولېنراۋە ھەموۋى لەناو ئەم جانقادايەو ئەمرۆ ھەز دەكەم پىش ئەۋەى بېرۆين بۇ كۆشكى فەرمانپەرەۋايى، لىرەدا كون بگەمە سەرى چەند كەسىكەرە، بۆئەۋەى كەمىك مەشق بەدەستەكانم بگەم، ھەرۋەھا دەمەۋىت لەو نەشتەرگەرەيەدا تۆ كەرەستەى نەشتەرگەرەيەكان بەدەيت بەدەستەۋە.

تىگەشتەم كە بابەتى ھاۋكارىيەكەى ئەۋەبوو، چونكە كاتىك خويندكارىك لەلايەن پزىشكى فەرمانپەرەۋايىيەۋە ھەلبىزىردىت بۆئەۋەى كەرەستەى نەشتەرگەرەيەكانى بدات بەدەستەۋە، ەك ئەۋە ۋايە من خويندكارى تايبەت و نزىكى ئەوم و شايستەى ئەۋەيە لەكارە پزىشكىيەكاندا ھاۋكارى بگەم.

دوای ئەوه "پاتور" لەپیشەوه و منیش لەدەوای ئەوهوه خویمانکرد بەبەشیکدا
کەنەخۆشی چارەسەرنەکراو و ئیفلیج و ئەو کەسانەى لیبوو کەسەریان بریندار بوو،
کەلەویدا دەخەوینران.

"پاتور" دوای ئەوهى خۆى کرد بەو شوینەدا سەرى چەند کەسیکیانى پشکنى،
دوای ئەوه سەرى دوو کەسیانى بۆ نەشتەرگەرى کونتیکردن هەلبژارد. یەکیکیان
پیرەمێردیک بوو کە هیچ چارەسەریکی نەبوو، مەرگ بەلایەوه دەبوو مایەى
خۆشبەختى. ئەویتریان بەندەیهکی رەشى کەتە بوو بەهۆى بەردیکەوه کە درابوو
لەسەرى نەدەیتوانى قسە بکات و نەئەندامەکانى جەستەى بجولینیت.

هەردوکیان برده ژورى نەشتەرگەریهوه و یەکسەر گوشراوى تلیاکیان تیکەلى
خوینبەرى جەستەیان کرد، بۆئەوهى هەست بەهیچ ئازاریک نەکەن.

منیش زۆر بەخیزایى سەرى هەردوکیانم تاشى، دوای ئەوه شلەمەنیەکی کەفاویم
بەسەریاندا ساوى، چونکە لەکتییدا نوسرابوو پیش هەر نەشتەرگەریهک دەبیت
شوینى نەشتەرگەریهکە لەپێى دەرمانەوه پاک بکریتهوه.

"پاتور" چەقۆکەى خۆى گرتە دەست و پیستی سەرى بپى و پیستەکەى لەدوو
لاوه کرد بەدوو بەشەوه.

لەمکاتەدا لەهەردوولای پیستی سەرهوه خوین دەپژا، بەلام "پاتور" گوێى بەو
خوینە نەدەدا.

دوای ئەوه "پاتور" نامیرى کونکردنى ئیسقانى سەرى گرت بە دەستەوه و
چەقاندیه ناو سەرى و هەرکە نوکی نامیزهکە بپیک رۆچوو، لەناوسەریا سوپاندی،
بەشیوهیهک کە پارچەیهک ئیسقانى خپى لەسەرى جیاکردەوه و میشکی سەرى
نەرکەوت.

"پاتور" تەماشایەکی سەرى کرد و وتى: من هیچ گرفتیک لەسەرى ئەم پیاوهدا
نابینم و ئیسقانهکەى خستەوه جیبى خۆى و دوو لای پیستەکەى کە کۆى کردبوووه
چەسپاندنى بەیهکەوه و سەرى بەست.

بەلام هەر لەوکاتەى ئەو خەریکی بەستنى سەرى بوو، رەنگى کەسى نەخۆش شین
وهرگەرا و گیانى لەدەست دا. کاتیک لاشەى ئەو پیاوهیان برده دەرەوه، لەبەرئەوهى
سەرۆکی مالى ژیان و کۆمەلێک خویندکار لەوى نامادە بوون "پاتور" بەدەنگێکی بەرز

بەخویندکارەکانی وت یەکیکتان کە لەوانی تر لاوترە بپرات بۆئەوێ کەمیک خواردنەوێم بۆ بەینیت، چونکە دەستم کەمیک دەلەرزیت.

یەکیک لەخویندکارەکان پۆشت و پیاڵەیهک خواردنەوێ بۆ هیئا و ئەویش خواردیەو، دوای ئەو دەستی لە لەرزین کەوت، ئەوکات فەرمانی دا بەندە رەش پیستەکە بۆئەوێ نەشتەرگەری بۆ بکەن بیبەستنەوێ و لەسەرخۆ وتی: کەرەستەکانی قالدگیری ئیسقانی سەر نامادە بکەن.

جاریکی تر کەرەستەکانی نەشتەرگەریم دایەوێ دەستی و ئەویش بەپەلە پیستی سەری شەق کرد، بەلام ئەمجارەیان بەفەرمانی ئەو دوو کەس، یەکیکیان لەلای راستەوێ و ئەویتریان لەلای چەپەوێ ریگیان لەخوینپرشتنی سەری کابرای لەهۆش چوو دەگرت، چونکە "پاتور" نەیدەویست خۆی بەم جوړە کارە لاوەکیانەوێ سەرقال بکات، بۆئەوێ کارە سەرەکیەکە خۆی بەئەنجام بگەیەنیت.

لەمالی ژياندا، پیاویکی نەخویندەوار هەبوو، کاتیک دەهاتە ژوورسەری کەسیکی نەخۆش، خوینپرێژی برینی کەسی نەخۆش رادەوێستا، بەلام "پاتور" لەوکاتەدا نەویست سود لەو پیاوێ وەرگرت، بۆئەوێ لەکاتی کونکردنی سەری فیرەوێندا بییتە مایە راکرتنی خوینی سەری.

دوای ئەوێ پیستی سەریان هەلدری "پاتور" ئیسقانی سەری بەندەکە ی پیشانی من و ئەوانی تر دا و بینیمان کە بەشیک لە ئیسقانەکە بەهۆی بەرکەوتنی بەردیکەوێ چالیک لەسەریدا دروست کردوێ.

ئەوکات بەچەقویەکی تاییبەت و مشاریک ئەو بەشە ی لە ئیسقان و دەورووبەری کە پارچە ئیسقانیکی بەئەندازە ی لەپەدەستیک لەسەری جیاکردەوێ، "پاتور" میشکی بەندە رەشپیستەکە ی پیشانی هەموان دا کە سپی بوو و تەکانی دەخوارد.

ئیمە بینیمان کە بریک خوین پرژاوێتە سەر میشکەکە و لەناو میشکیدا مەییوێ، "پاتور" وتی: هۆکاری ئەوێکە ئەم پیاوێ ناتوانیت قسە بکات و ئەندامانی جەستە ی بجولینیت بونی ئەم خوینە مەییوێ ناو میشکیەتی.

پاشان بەوریاییوێ خوینە مەییوێکە ی بەپارچە پارچە ی لەمیشکی جیاکردەوێ، هەرەها پارچە ئیسقانیکی بچوک لەسەر میشکەکە بوو ئەویشی دەرھینا.

له کاتیڤدا ئه و سه رقالی ئه م کارانه بوو، ئه وانی تر قالبی ئه و ئیسقانه یانگرت که له سه ری جیا بوبویه وه، به لام به چه کوشیکی دارین ده یاندا له ئیسقانه که بۆئه وهی پۆچون و قوپاویه که ی نه مینیت و پیک بیته وه، ده وای ئه وه قالبیان گرت و خستیانه ناو قالبیکی زیوی تها وه وه، پاشان ئه و قالبه زیوهی له ناو ئاودا کولاندبوویان ساردیانکرده وه و دایان به "پاتور" و "پاتور" یش ئه و پارچه زیوهی که به ئه ندازه و شیوهی ئیسقانه شکاوه که بوو، خسته سه ر ئه و کونه گه وهی که له سه ریدابوو، وه به وهی چه ند گه ره یه کی بچوکه وه زیوه که یان به لاکانی چوارده وری ئیسقانه که دا به سته وه و پیستی سه ریان دایه وه به سه ر ئیسقان و پارچه زیوه که دا و ده وای ئه وه دووریانه وه و وتی: ئیستا ئه م پیاوه به یینه وه هۆش خوی، به لام ناییت بۆماوهی سی پۆژ بزویت.

پیاویان بیدار کرده وه، ئه و پیش ئه وهی کون بکه نه سه ری، نه یده توانی قسه بکات و ده ست و پیی بچولینیت، ده وای ئه و نه شته رگه ریه هه م ده ستی کرده وه به قسه کردن و هه م ده ست و پیی که وتنه وه جو له، "پاتور" پیی وت: ناییت بۆماوهی سی پۆژ سه رت بچولینیت.

کاتیڤ کابرای به نده که یان برد بۆئه وهی له ژوره که ی تر دا بیخه وینن "پاتور" به ئیمه ی وت: ئه گه ر ئه م پیاوه تا سی پۆژی تر نه مریت ئه و ا چاک ده بیته وه و ده توانیت له مالی ژیان بچیته ده ره وه و تۆله له و که سه ش بکاته وه که سه ری شکاندوه، ده وای ئه وه خویندکاره کانی بلاوه پیکرد و به منی وت: ئیستا کاتی ئه وه یه که ره سته کانه بچه یته ناو ناگه ره یان له ناو سویراودا بیانکولینیت، بۆئه وهی برۆین بۆ لای فیره ون و تۆش له گه لندا ده بیت.

منیش زۆر به خیرایی که ره سته ی نه شته ریه کانی "پاتور" م شوورد و خستنه ناو ناگه ره وه و کۆلاندنم، ده وای ئه وه له مالی ژیان چوینه ده ره وه و له وکاته ی خه ریکی هه لگرتنی جانتا که ی بووم، له ناو که ژاوهی فه رمانه وه ایدا که له به رده م مالی ژیاندا چاوه پیی ده کردین دانیشتین و له گه ل پیاویڤدا که بونی ئه و ده بووه هوی وه ستانی به ربونی خوین، رینگای کۆشکی فه رمانه وه اییمان گرته به ر.

ئه و کۆیلانه ی که که ژاوه که یان له سه رشانیان هه لگرتبوو به شیوه یه ک به ریوه ده چون که که ژاوه که به هیچ شیوه یه ک نه ده جولا و منیش به جوړیک هه ستم به شانازی ده کرد،

چونکه بدمزانی به مزوانه دهرومه ناو کوشکی فرمانرہ واییه و فیرعون له نزیکه و
ده بینم.

دوای ئه وهی بؤما ویهک به که ژاوه که وه پوشتین و گه شتینه که نار پوباری "نیل" و
سواری که شتی فرمانرہ وایی بوین، ریگای "مالی زیرین" به واتا کوشکی
فرمانرہ وایمان گرتہ بهر.

کاتیک له وی نزیک بوینه وه ئه وهنده به له م وکه شتی گرانبه هامانبینی که به داری
به هادار دروست کرابوون له گه ل هندی به له م و که شتی تر که به ته وای پوباری
"نیل" یان داپوشیبوو.

خه لکی به دهم هاواره وه ده یانوت کونتی که ری سهری فرمانرہ وایی هات، هه موو
ده ستیان به هیما ی ماته مینی بهرز کرد بویه وه و ده گریان، چونکه ده یانزانی هیشتا
هیچ شتی که روینه داوه، به لام دوای ئه وهی سهری فیرعه و نیان شق کرد زیندوو
ده بیته وه.

ئیمه له بهرام بهر کوشکدا له که شتی که دابه زین و له و دهروزهی که به "زه نبهق"
ناوبانگی هیه ئیمه یان ره وانه ی ناو کوشک کرد.

که سه مهن و پیاوه خانه دانه کان له بهرام بهر ئیمه دا ههردوو ده ستیان له سهر
ئه ژنویان دانا و سهریان بو دانه وان دین، چونکه ده یانزانی ئیمه که سانیکین که هه لگری
مه رگین.

ئیمه یان ره وانه ی ژوری خه وتنی فیرعون کرد و بینیم فیرعون له سهر چوارپایه ک
پاکشاوه که به ئاوریشمیکی ناسک داپوشرابوو. پایه ی چوارپاکانیشی په یکه ری
خوداکان بوو.

فیرعون له وکاته دا هیچ یه ک له هیماکانی فرمانرہ وایی پیوه نه بوو، پوخساری
هه لئاو سا بوو، جهسته شی به پروتی ده بینرا و سهریشی بو لایه ک سوراند بوو، له لایه کی
ده میه وه لیک ده چوپرایه خواره وه.

من کاتیک فیرعونم به و حاله وه بینی ناگاداری ئه وه بووم که توانای ئه م جیهانه
به راده یه ک ناجیگیره که فیرعون له سهر ته ختی نه خوشی و مه رگ، له گه ل هه ژارترین
که سانیک که له مالی ژیاندا چاودیریان لی ده کردن و دهمردن، جیاوازی نه بوو.

بەلام تەواوی بەشەکانی ئەو ژۆرە شکۆمەندبوو، لەسەر دیوارەکان وینەیی گالیسکەیی فەرمانزەوایی بەدی دەکرا و فیرەون بەسەر ئەو گالیسکانەو تیری دەگرته شێرەکان.

رەنگە ئالتونی و شین و سورەکان لەسەر دیوارەکانی ئەو ژۆرەدا دەدرەوشانەو و گۆمیکیشیان لەناوەکی ژۆرەدا دروستکردبوو کە تییدا ماسی و مراویەکان لەحالی مەلەکردنابون و هەندیک قازوقولنگیش بەئاسمانی ئەو گۆمەو لەحالی فڕیندابون. ئیچە هەردوو دەستمان لەسەر ئەژنۆمان دانا و لەبەرامبەر فیرەوندا سەرمان دانەواند.

"پاتور" و "من، دەمانزانی کە کونکردنی سەری فیرەون بێسودەو حالی ئەو لەئێستادا ئەوەمان پێ نیشان دەدات کە دەمریت، بەلام نەریت وایە دەبیت سەری فیرەون کونی تی بکریت پێش ئەوەی بمریت، بۆئەوەی هەلمی ناو میشکی بیتە دەرهوو نەلین خۆیان لەدوایین هەول بۆچارەسەر کردنی دزیووتەو. من جانتا رەشەکەیی "پاتور" م کردەو کە بەداری "ئابنوس"²⁵ دروستکراو، بۆئەوەی کەرەستەکانی لەکاتی نەشتەرکەریدا پێبەم.

پێش ئەوەی بچینه ژۆرەو، پزیشکانی فەرمانزەو، قژی فیرەونیان تاشی بوو، نامادەیان کردبوو بۆ نەشتەرگەری.

"پاتور" فەرمانی دا بەو پیاووی کە دەبوو هۆی ئەوەی پێ لەخوینپێژی بگریت بەلاسەری فیرەونەو پراوەستیت و سەری لەنیو هەردوو دەستیدا رابگریت.

بەلام لەمکاتەدا شاژنی میسر بەناوی "تی تی" هاتە پێشەو و وتی نەخیر! تا ئەوکاتە من بەهۆی گرنگی هەلومەرج و مەزنی شوینەکە نەمتوانیبوو شاژن و فەرمانزەوای میسر و خوشکەکەیی کە هەموویان بەمەبەستی ماتەمینی دەستیان بەرزکردبوویەو ببینم.

²⁵ ئابنوس، ئەم وشەبە لەوشەیی پۆنانی "ئابانوس" مو وەرگراو کە درەختیکە لە هیندسات و حەبەشەدا دەروپت وەک درەختی گۆنر گەشە دەکات و گەورە دەبیت. بەرمکەیی لەبەری ترئ دەجیت، گەلاکەشی وەک گەلاکی داری سنۆبەرە و گۆلەکەشی لەگۆلی خەنە دەجیت. دارمکەیی قورس و بەهیز و رەقە و هەلگری چەند پەلەمکی رەشە و دواي ئەوەی بڕیانەو بۆماوئەیک دەخەنە ناو ناووە بۆئەوەی پەمکارچە رەش ببیت..... سەرچاوە "فەرەنگی عمید" ... وەرگێر.

جىنشىنى فىرەئون بەشىۋەيكە كە لەسەرەتاي ئەم كىتەبەدا وتىم، لەھەمان ئەو سالىھى من لەدايك بوم لەدايك بوو، بەلام لەمن بالا بەرزتربوو و چەناكەيەكى پان، بەلام سنگىكى بۇ ناوۋە كۆپى ھەبوو، ئەويش ەك دايك و خوشكەكەى دەستى بەرزكردبوويەو.

خوشكەكەى بەيەكەك لەكچە جوانەكانى مىسر لەقەلەم دەدرا، لەبەرئەوۋى وئىنەى ئەوم لە پەرستگاي "ئامون" دا بينىبوو ئاگادارى ئەم بابەتە بووم. بەتاييەت زۆر باسى "تى تى" شارئى مىسر كە لەوكتەدا ئىككى قەلەو و گەنم پەنگ بوو دەكراو دەيانوت كە ئەو ئىككى ئاسايى بوو ە ھەر لەبەرئەوۋەش ناوى باوبايرانى لەبەلگەنامە سەرەكەكاندا نەھاتوۋە.

ئەو پياۋەى ئامادەبونى دەبوو ھۆى خوئىن ەستان، كاتىك بىستى شارئەكە وتى نەخىرا دوو ھەنگاۋ چوۋە دواۋەو.

ئەو پياۋە بەكەسىكى لادىيى و نەخوئىندەوار لەقەلەم دەدرا و بچوكتىن زانىارى لەبارەى زانستى پزىشكەو نەبوو، بەلام لەبەرئەوۋى ئامادەبونى دەبوو ھۆى ئەوۋى پىگا لەخوئىنبەربوون بگرىت، ئەويان لەمالى ژيان بەكاردەھىنا بۇ پىگرتن لە خوئىنبەربوونى كەسانىك كە نەشتەرگەرييان بۇ دەكردن. من لەوباۋەپەدام ھۆكارى ئەو پياۋە كە ئامادەبونى دەبوو ھۆى ئەوۋى بەتەواۋى ئەو خوئىنبەربوونە راۋەستىت ئەوۋەبوو كە جۆرىك بۆنى ناخۆشى لى دەھات. ئەم بۆنە بەئەندازەيەك توندبوو، ئەگەر بىشيانشۆردايە ھەر لەناۋ نەدەچوۋ، ەك ئەو مېخەى دايدەچەقېننە مېشكى مرقۇقەو، پۇدەچوۋە ناۋ مېشكەو. لەبەرئەوۋى مېشك و دەمارەكان فەرمانرەوايى ئەندامانى جەستە دەكەن، پىي لەو خوئىنبەربوونە دەگرت.

من دلىئاننىم لەوۋى بۆنى ئەو دەبىتە ھۆى ەستانى خوئىن، بەلام لەبەرئەوۋى ھىچ پونكردنەوۋەيەكى جىيى باۋەپەمان بۇ ئەم بابەتە نىە، واى بۇ دەچم كە بۆنى ئەو پى لەم خوئىنپزىيە بگرىت.

شارئ وتى: من پى نادەم ئەم پياۋە بەدەستەكانى سەرى خودا بگرىت، بەلكو خۆم سەرى دەگرم.

"پاتور" وتى: خانم كۆنتىكىردنى سەر دەبىتە ھۆى ئەۋەى لەسەرىدا خوينىرېژى دروست بىيىت و بەباشى نازانم تۆ چاوت بەو خوينىرېژى بەكەۋىت. بەلام شارن وتى: من لەتەماشاكردنى خوينى خودا ناترسم و خۆم سەرى بەدەستەكانم دەگرم.

لەبەرئەۋەى پزىشكە فەرمانرەۋايىەكان پىش ھاتنە ژورەۋەى ئىمە فىرەۋنىان بىھۆش كىردبوو "پاتور" ىش دەيزانى كە ئەو گوىى لەدەنگى ئىمە نىە و ئەگەر گوىشى لى بىت تواناى كاردانەۋەى نىە، بۆيە دەستى بەقسەكرد و لەھەمان كاتدا بەچەقۆ بەردىنەكەى خۆى پىستى سەرى فىرەۋنى ھەلدېرى و لەبەرخۆيەۋە دەيوت: فىرەۋن كە لەخوداكانە بەرەو ئاسمان دەروات و لەكەشتى زىپىنى "نامون" ى باوكى جىنشىن دەبىت. فىرەۋن لە خۆرەۋە ھاتوۋەتە بون و دەگەرپىتەۋە بۆ لاي خۆر و ناۋى ئەو بۆ ھەمىشە لەيادەكاندا دەمىنىتەۋە... ھەى پياۋى بۆگەن... تۆ لەكوىى، بۆچى نايەيت ئەم خوينە بوەستىنى.

دوايىن رستەكانى "پاتور" ناراستەى پياۋىك كرا كە دەبوو بەنامادەبونى رپى لەم خوينبەربوونە بگرتايە، چونكە "پاتور" دەبىنى خوين لەژىر پىستى سەرى فىرەۋنەۋە دەپزىتە خوارەۋە و ئەوكات تىگەشت كە ئەو پياۋە لەۋى نامادە نىە.

ئاشكرا بوو كە ئەو پياۋە لەترسى شارن پاشەكشەى كىردوۋە و پالى داۋە بەديۋارەكەۋە و كاتىك بىستى لەگەل ئەودا قسە دەكات لەچوارپا و سەرى فىرەۋن نىك بويەۋە و دەستى بەرزكردەۋە و ھەر كە دەستى بەرزبويەۋە خوينى سەرى فىرەۋن كە پىرژابوۋ بەسەر جەستەى شارندا راۋەستا، بەلام بۆنىكى كەسكون بەناۋ ژورەكەدا بلاۋ بويەۋە.

"پاتور" دواى راۋەستانى خوينەكە دەستى بەكونكردنى ئىسقانى سەرى فىرەۋن كىردو لەھەمان كاتدا سەرقالى قسەكردن بوو، بەلام ئەو لەبەرئەۋە قسەى دەكرد كە تەنھا شتىك بلىت، چونكە دەيزانى پزىشكىك لەكاتى لەتكردنى سەردا دەبىت قسە لەگەل كەسوكارى نەخۆشدا بكات، بۆئەۋەى بەقسەكانى ھەست و بىريان پەرت بكات و تا بەھۆى ئەو نەشتەرگەرىەى ئەنجامى دەدات نەترسن.

"پاتور" وتى: خانم، خودا دواى ئەۋەى پۆشت بۆ ئاسمان لەلايەن "نامون" ەۋە بەرەكەتى بەسەردا دەپزىت.

لەم کاتەدا جینشینی میسر لە "پاتور" نزیك بویەو وەتی: تۆ هەلە دەکەیت "ئامون" بەرەکەتی بەسەردا ناپۆزیت، بەلکو ئەو دەچیتە ژێر پارێزگاری "ئاتون" هەو. "پاتور" وەتی: تۆ راست دەکەیت و من هەلە بووم، باوکت "ئاتون" چاودێری و پارێزگاری لی دەکات. منیش مافم بە "پاتور" دەدا کە نەزانیت فیرعون زیاتر بەچ خودایەکەو پەییوەستە، چونکە بەدنیایییەو مەوۆ ناتوانیت لەو تیبگات کە ئەو خودایە جیی سەرنجی هەموو کەسێکە کێیە، لەمیسردا زیاد لە سەدخودا هەیه و بگرە ئەو کاهینانەش کە کاریان ئەویە ناوی خوداگان بزانی، ناتوانن بانگەشەیی ئەو بکەن کە ناوی هەموو خوداگانیان لەبەرە.

جینشین دەستی کرد بەگریان و "پاتور" لەکاتی قسەکردنیدا دڵنەواییشی دەدایەو تائەوکاتەیی ئیسقانی سەری فیرعونیی بەتەواوی پیری و پارچە ئیسقانی کە لەهەموو لایەکەو بەپانی دوو پەنجە درێژ بوو، لەکاسەیی سەری جیاکردەو. من و "پاتور" بەوردی تەماشای میشکی فیرعونمان دەکرد کە میشکیکی پەنگ خۆلەمیشی هەبوو لەهەمان کاتیشدا دەجولایەو.

"پاتور" وەتی: "سینۆهە" چراکە لەمبەرەو بگرە بۆئەوێ بێتوانم بەباشی ناو سەری ببینم، منیش بەشیوێهە چراکەم گرت کە پوناکی بۆناو سەری بەدەرەوشیتەو و "پاتور" وەتی: زۆر باشە، زۆر باشە، من کاری خۆم ئەنجام دا و چیتەر هیچ کاریک لەمن ناوێشیتەو، بەلکو "ئاتون" دەبییت پیریاری خۆی بدات، چونکە لێرە بەدواوێ ئێمە ئەرکی خۆمان بەخوداگان دەسپێرین.

ئەوکات ئیسقانی سەری لەسەرخۆ خستەو جیی خۆی، بەلام دواي ئەوێ ئیسقانه کە لەسەری جیا کرایەو، من هەستم کردکە حالی فیرعون سەرەرای ئەوێکە بیهۆش بوو تا رالەهەیکە باشتر بوو.

دواي ئەوێ "پاتور" برینەکەیی بەستەو، بە شارژنی وەتی: ئەگەر خوداگان پیری بدەن و ئەو تا هەلەاتنی خۆر بەزیندویی بمانییتەو، ئەوا زیندوو دەبییتەو، ئەگینا دەمریت²⁶.

²⁶ هەر بەوشیوێ کە دەبینی "پاتور" کاتی ک بەهۆیت بە شارژنی میسر بێت کە فرعون کۆچی دواي دماکات، هیج تیبینی ئەو ناکات کە ئەو بەم قسانەیی خەمگین دەبیت و بێ هیج پێشەکیە راستەوخۆ ئەم قسەبەیی بۆ دماکات، چونکە خەلگی لەمیسردا

ئەوکات "پاتور" دەستی بەھیمای ماتەمینی بەرزکردەو و ئیمەش لەگەڵیدا ھەمان شتمان کرد، دوای ئەوەش کەرەستەى نەشتەرگەرێهەکانم کۆکردەو و خستنمە ناو ناگرەو و دوای پاککردنەو ھیان خستنمە ناو جانتاکەو.

شاژن پێی وتین کە من دیاریهەکی شایستەتان پێدەدەم، دوای ئەو و تى ئیوھ ئیستا دەتوانن بپۆن و ئیمەش لەو ژورەى کە فیرعەونى تیدا خەوتبوو پۆشتینە دەرەو و پۆشتین بۆ ژوریکى تر و لەویدا خواردنیان بۆ ھیناین و بەندەیکیش ئاوی بەسەرە دەستماندا پرشت.

من پرسیارم لە "پاتور" کرد کە بۆچی جینشین دەیوت باوکی لایەنگری خودای "ئاتون" ە نەک "ئامون".

"پاتور" یش وتی: ئەم بابەتە داستانیکى دورو درێژە، ئەگەر بەھویت لەسەرەتاوھ بۆت باس بکەم زۆر درێژە دەکیشیت، لەبەرئەو تەنھا ئەوھت پێ دەلیم کە "ئامون" ھوتب" کە ھەر ئیستا کونمان کردە سەری، پۆژیکیان وا لیکى دەدایەو کە خودای "ئاتون" خۆی پینیشان داوھ و ھەر لەبەرئەوھش خودا پەرستگایەکی لەم شارەدا دروستکرد کە ئیستا جگە لەخیزانی فەرمانرەوایان ھېچ کەسیک سەردانى ئەم پەرستگایە ناکات و کاهینی ئەم پەرستگایەش پیاویکە بە "ئامى" بانگ دەکریت، ئەم کەسە و ژنەکەى، پەرستیاری جى نشینی میسر بون و ئەو جینشینەى کە تۆ ئیستا بینیت شیرى ئەو ژنەى خواردووە و "ئامى" کچیکى ھەبە بەناوی "نفر تى تى" لەبەرئەوھى ئەم کچە لەگەل جینشیندا ھاوشیرە بەناچاری پۆژیک دەبیتە خوشکى.^{٢٧}

"پاتور" پیکیکى خواردووە و وتی: ئەى "سینۆھە" بۆ پیاریکی پیری وەک من ھېچ شتیک لەوھ چێژ بەخسترنیە کە بخوات و بخواتوھ و بەتایبەت قەسە لەسەر ئەو بابەتانیە بکات کە ھېچ پەيوەندیەکی بەوھونەى، چونکە پیرەمیردەکان زۆر حەزیان لەقەسەکردنە.

بەمشۆبەک شەوو رۆژ بمریان لەمەرگ کردووتەوھ کە ھېچ کەسیک لەمیستنى ئەوھکە کەسیک مردووە یان دەمریت رفاچلەکیت، بەلام پێی کاربکەر دەبیت.

^{٢٧} ئەو ناوانەى کە تۆ لێرەدا دەبانخوینیتەوھ چەند ناویکی میژوبین و "نفر تى تى" ھەمان ئەو کەسەبە کە لەدواپیدا دەبیتە شاژنى میسر و مەبەستى "پاتور" لەوھکە دواجار دەبیتە خوشکى ئەوھبە کە رۆژیک دەبیتە ھاوسەرى ئەو، چونکە لەمیسردا شوکردنى خوشک بەبیرا رێ پێدراو بوو.

من ئەگەر کونیک بکەمە نیوچەوانی خۆمەوہ ئەوا دەبینی نەینیکەلیکی زۆر لەناو نیو چەوانمدا شاردراوہتەوہ، ئایا تۆ ھەرگیز بیرت لەوہ کردووہتەوہ کە بۆچی ھەموو ژنەکانی فیرعون بەردەوام کچیان دەبیت نەک کوپ.

وتە: نەخیر من ھەرگیز بیرم لەم بابەتە نەکردووہتەوہ.

"پاتور" وتی: ئەو فیرعونە ی کە ئیستا ئیمە کونمان کردە سەری، لەسەردەمی لاویەتیدا خۆی زیاد لە پینج سەد شیریو گاکۆوی لەباشوری سوئاندا راوکردووہو پیاویکی بەھیزبوو کە لە "تبس" دا ھەر پۆژە و لەگەڵ ئافرەتیکیدا دەخەوت، سەرەپای ئەوہش لەتەواوی ئەم ژنانە جگە لە کچ ھیچی تریان نەبووہو تەنھا ئەو شارژنە کوپکی بوو کە ئیستا جینشینی باوکیەتی، ئایا تۆ ئەم بابەتە بەشتیکی ئاسایی لیکدەدەیتەوہ؟

ھۆکاری ئەوہی لەم فیرعونە جگە لەکچ ھیچی تری نەبووہ ئەوہیە کە شارژن بەھۆی پزیشکی فرمانرەوایان پیتی لەم کارە دەگرت، بەوہی ئەوکوپانە ی کە لەدایک دەبون نابیت بەزیندوی بەمیننەوہو ھەراکاتیک کوپیک لەدایک ببوایە، ھەر لەوکاتەدا دەیکوشت.

دوای ئەوہ "پاتور" چاویکی لیداکرتەو وتی: ئەی "سینۆھە" تۆ پشت بەمجۆرە ھەوالانە مەبەستە، لەبەرئەوہی شارژن یەکیکە لە میھرەبانترین و باشترین ژنانیک کە لەمیسردا ژیاون.

ئیمە ماوہیەک سەرقالی خواردن و خواردنەوہ بوین و منیش چیژم لەخواردنی فرمانرەوایی وەرگرت، چونکە ھەستی چەشتنی من بپرسار دەدات ئەو جۆرە خواردنانە بەچ شیوہیەک لیدەنن، کە لەخواردنەکانی مالی ژیان چیژ بەخشت بوو. کاتیکمان زانی شەو داھات.

"پاتور" وتی: "سینۆھە" دەستم بگرە و لەم کۆشکە بمبەرە دەرەوہ، چونکە خواردنەوہ گەرچی خوشحالی بەدل دەبەخشیت، بەلام مەستمان دەکات و من بی ھاوکاری تۆ لەوانیە لەکاتی پیکردندا بکەوم. منیش دەستیم گرت و لەکۆشک پۆشتینە دەرەوہ و کاتیک پۆشتینە دەرەوہ بینیم پوناکیەکانی شار لەلای بەشی پۆژھەلاتیەوہ، ئاسمانی پوناک کردووہتەوہ.

سەرەپای ئەوەی من زیاد لەپادەى ئاسایى خواردوووە مەتەو، لەخۆمدا هەستم بە خوشحالى دەکردو دلم داواى ژنىكى دەکردو وتم: "پاتور" من دەبیت پرۆم و لەمالى يەكێك لەسۆزانیەكاندا، ژنىك بە دەست بەینم و بیکەم بە خوشكى خۆم.

"پاتور" وتى: هەموو كەسىكى لاو لەكاتى شەودا، كاتىك كارى پۆزانی تەواو دەبیت، بىر لە ئىشقى دەكاتەو، بەلام ئىشقى بونى نیه.

وتم: ئایا تۆ نكولى لەبونى ئىشقى دەكەیت؟... دەى كەواتە ئەو چیه كە ئیستا من بەرەو پرۆى مالى خوشگوزەرانى و سۆزانیەكان پەلكیش دەكات؟

"پاتور" وتى: ئەوەى تۆ بەلاى مالى سۆزانیەكان و خوشگوزەرانى پەلكیش دەكات ئەوەیە كە تۆ پىویستت بەژنىكە، چونكە پیاو، ئەگەر نەتوانیت ژنىكى لاو بە دەست بەینیت و لەلاى خۆیدا بیخەوینیت، ئەوا خەمگین دەبیت، بەلام داواى ئەوەیکە ئەو ژنە بوو بە خوشكى، لەرابردو دلتەنگتر دەبیت.

وتم: بۆچی وایە؟، بۆچی پیاویك داواى ئەوەى ژنىكى كرد بە خوشكى خۆى، لەرابردو خەمگینتر دەبیت؟

"پاتور" وتى: ئەوپرسىارەى تۆ لەمنى دەكەیت، پرسىاریكە كە خوداكانیش نەیانتوانیووە وەلامى بدەنەو. لەو تەهى ئەم جیهانە هەیه بەوشیوێه بوو و داواى ئەو شەر بەوشیوێه دەبیت و هەر جارىكیش پیاویك لەگەل ژنىكدا هاوخەوبییت و ئەو ژنە ببیتە خوشكى ئەوا زۆر زیاتر لەو كاتژمیرانى كە ئەو ژنە هیشتا نەبوو تە خوشكى دوچارى خەم و پەژارە دەبیت.

وتم: "پاتور" ئایا تۆ هیچ كاتىك ئاشق نەبویت؟

"پاتور" وتى: ئەگەر بتەوینت لەبارەى ئىشقهو لەگەل مندا بدوینیت، ئەوا هانى ئەو دە دەیت وەك فیرەون كونیك بكەمە سەرت، بۆئەوێ ئەو هەلمە سوتینەرەى كە لەكاسەى سەرتدا كۆبوو تەو بەینمە دەرەو، چونكە ئەوێ دەبیتە هۆى ئەوێ تۆ لەبارەى ئىشقهو بدوینیت هەمان ئەو هەلمانەیه كە لەسەرتدا كۆبونە تەو، چونكە ئىشقى بونى نییەو ئەوێ بەناوى ئىشقى ناو دەبریت، ئەو پىویستیەیه كە ژن و میرد هەیانە بۆ یەكترى، بۆئەوێ ببنا خوشك و براى یەكتر.

لەبەر ئەوەى "پاتور" زۆرى خوارد بویەو نینگەرانى خۆى دەربرى و وتى: بمبەرە ئەو ژورەى كە لەكۆشكى فەرمانرەوايیدا بۆیان تەرخانكردوم و لەویدا بمخەوینەو تۆش

ھەر لەو ژۆرەدا بخەو، چونکە ئیتمە ئەمشەر دەبیئت لەم کۆشکەدا تاکاتی مردنی فیرعون بمینینەو، دەرچونی ئەو بآلندەیه ببینن کە لەلوتییەو دیتە دەرەو. و تەم: "پاتور" گونجاونییە لە دەمی پیاویکی وەک تۆوہ قسەى وا بیھودە و پەر و پوچ بیئەدەرەو.

"پاتور" وتی: ئایا من قسەى بیھودە و پەر و پوچ دەکەم؟

و تەم: بەئى، چونکە لەکاتی مردندا بآلندە لەلوتى مرۆفەوہ نایەتە دەرەو، لەبەرئەوہى خودى من، پيش ئەوہى بپۆمە مالى ژيان و پۆشتنم بۆ ئەو قوتابخانەیه بریکی زۆر خەلکیم بەچاوی خۆم بینيوہ کە مردوون و لەلوتى هیچ یەک لەمانەوہ بآلندەیهک نەھاتووەتە دەرەو، سەرەپای ئەوہش زانستی پزیشکی دەئیت کە لەجەستەى مرۆفدا تەنھا یەک شوین ھەیه کە گیانەوہریک دەتوانیت تیندا بژی، ئەویش سکی ژنە، لەمحالەتەدا بەچ شیوہیەک بآلندەیهک دەتوانیت لەناو جەستەى مرۆفدا بژیەت، سەرەپای ئەوہش لە لوتیەوہ بیئەدەرەو.

"پاتور" وتی: ھەى "سینۆھە" بەھۆى ئەم پەرخانەتەوہیە کە بەرزبونەوہى پلەت لە مالى ژياندا بۆ ماوہیەکی دریزخایەن راگیراوە، سەرەپای ئەوہش ھیشتا دەستت لەم جۆرە پەرخانە ھەلنەگرتووە، ھیشتا تەمى نەبویت، لەبەرئەوہى فیرعون کۆپى خودایە جیاوازە لەکەسانی تر و کاتیکیش دەمریت لەلوتیەوہ بآلندەیهک دیتە دەرەو و ئەو بآلندەیهش پۆحى ئەوہ کە دواى مەرگیش فیرعون ھەر بەزیندویى دەمینیتەوہ. بۆ جاریکی تر "پاتور" چاوی لیداکرتەوہ و وتی: ئەگەر دەتەویت ببیت بەپزیشک و بتوانى چارەسەرى خەلکی بکەیت و زۆرەى نەخۆشەکانت بکوژیت و لەم پنیەوہ سەرۆت و سامانیکی لەپادە بەدەر و بەندە و کەنیزەگەلیکی لەپادە بەدەر بەدەست بەینى و لە "تبس" دا کەسیکی بەناوبانگت لى دەرچیت و ھەموو شەویک لەکۆشکەکەتدا میوانداری و ھەرا بەرپا بکەیت، دەبیئت باوہرت بەوہبیئت کە لەکاتی مەرگدا بآلندە لەلوتى فیرعونەوہ دیتە دەرەو. خەلکانى تریش وەک تۆن و زۆر باش دەزانن کە لەنیوان مەرگی فیرعون و پرسیواترین سوآلکەرى ئەم شارەدا لەدیدى پسپۆرانی جەستەوہ ھیچ جیاوازیەک بەدى ناکریت، بەلام ئەمانە زیڕ و زیو و بەندە و کەنیزەى جوان و دانەوێلە و گۆشتیان دەویت، دواى ئەوہش بەو شیوہیە خۆیان

نیشانەدەن که بەرپاستی باوەریان بەرە هیناوە که فیرەوێن کۆری خودایە و داوی مەرگیشی بەلندەیهک لەلوتیەوه دیتە دەرەوه.

بەلام ئەگەر تۆ، سبەیی لەمائی ژیاندا بلیت که ئەمشەر من ئەم قسانەم بۆکردیت، من نکولیان لی دەکەم و دەلیم که تۆ بوختان بە دەمی منەوه دەکەیت، دانیابە که قسەیی منیان لا پەسەند ترە و تۆ بەسزای تاوانبارکردنی پزیشکیکی فەرمانرەوایان و مامۆستای مائی ژیان لە قوتابخانە دەتکەنە دەرەوه، بەبەلگەیی ئەوهی تەواوی ئەندامی فەرمانرەوایان که لەمائی ژیاندا کار دەکەن، وەک من، زۆر پەییوەستن بە زێر و زیو و خواردن و ژنانی جوانەوه.

ئەیی "سینوھە" وەرە و باوەشتم پێدا بکە و بمبەرە ژورەوه بۆئەوهی بخەوم و تۆش بخەویت، چونکە لەبەرەبەییانی سبەیدا، دەبییت چاودیری دەرچونی ئەو بەلندەیه بکەین که لەلوتی فیرەوێنەوه دیتە دەرەوه و بە دەستی خۆمان بنوسین ئەو بەلندەیه مان بیینی که لەلوتی فیرەوێنەوه دەهاتە دەرەوه و داوی لەشەقەیی بال و پۆشت بۆ ناسمان.

من وەک بەندەیک که خاوەنەکەیی لەباوەش دەگریت، ئەوم لەشوینیکیکەوه بۆ شوینیکی تر دەگواستەوه، ئەو پیاوێ کیش سوکەم لەباوەش گرت و بردمە ناو کۆشکی فەرمانرەواییەوه و لەو ژورەیی که بۆ ئەویان نامادەکردبوو خەواندم.

بەلام خۆم نەمدەتوانی بخەوم، چونکە لاویەتیم ریگی خەوی لیگرتبووم، بۆیە لەو کۆشکە پۆشتە دەرەوه و لەبەرەبەر کۆشکی فەرمانرەواییدا، لەناو گولەکاندا پارووستام و خۆم سەرقالی پوناکی شار و ئەستێرەکانی ناسمان کرد، لەکاتیکیدا که بۆنی گولەکانم دەکرد ئەو ژنە جوانەم کەوتەوه یاد که پۆژیکیان هات بۆ مائی ژیان و خۆی بەناوی "نفر نفر نفر" ناساند و داوی لیکردم برۆم بۆ مالیان، بەلام من نەپۆشتم، چونکە لەوه دەترسام ئەو ژنە کاریکم لەگەڵدا بکات که خوشکەکان لەگەڵ براکانیاندا دەیکەن.

بەلام لەو شەوهدا ئارەزوی ئەو ژنەم دەکرد و بەخۆم دەوت، چەندیکی باش دەبوو گەر ئەو بەهاتیە بۆ لام، یان بمرانیاوە مائی لەکوینیە و هەر ئیستا بپۆشتایەم بۆ مالهەکی.

جېنشېنى مىسر و نەخۆشى پەرگەم

لەناكاو لەناو گولەكاندا دەنگىكم بەرگوى كەوت، ناگادارى ئەو بوم كە يەكك لىم نزيك دەبىتەو و ھەمان ئەو كەسەش لىم نزيك بويەو و تەماشايەكى كردم بۇئەوھى بىمناسىتەوھ.

منىش ئەوم ناسیەوھ و زانىم كە جېنشېنى مىسرە و بەبىنىنى ئەو كوپە لاوھ لەشوینىكى ئاوادا سەرم زۆر سوپما و زۆریش ترسام و ھەردوو دەستم خستە سەر ئەژنۆم و سەرم بۇ دانەواند.

جېنشېن وتى: سەرت بەرز بکەرەوھ، چونكە ھىچ كەسك لىرەدا چاوى بەئىمە ناکەوئیت و پىويست ناکات لەبەرامبەر مندا سەر دانەوئىنى، ئايا تۇ ھەمان ئەو كەسەنىت كە ئەمپۇ لەژورى باوكمدا، چەقۇ و چەكوشت دەدا بەدەست ئەو پىرە مەيمونەوھ؟

من كە سەرم سوپمابوو لەبىستنى ناوى پىرەمەيمون، سەرم بەرز كەدەوھ و جېنشېن وتى: مەبەستى من لە مەيمونى پىر ئەو "پاتور" ھىە كە ئەمپۇ كونى كەدە سەرى باوكم و ئەم ناوھ دايكم لەوى ناوھ و ھەركاتىك باوكم بمریت ئەویش و تۆیش دەكوژرین.

لەم قسەھى دواىى زۆر ترسام، چونكە نەمدەزانى ئەگەر كون بکەنە سەرى فیرەونىكەوھ و بەھوى ئەو نەشتەرگەریەوھ چاك نەبىتەوھ، دەبىت ئەو كەسەى كونى كەدەوھتە سەرى بكوژریت.

"پاتور" منی لەم بابەتە ئاگادار نەکردبوو، من سەرم لەو سۆرمابوو کە بۆچی ئەو پیاووە شتی وای بە من نەوتبوو، یان منیک کە هیچ تاوانیکم لەم کارەدا نیە بۆچی دەبێت بکوژریم.

ئەو کەسە لەکاتی نەشتەرگەریدا چەقۆ و چەکۆش دەدات بە دەستی پزیشکەووە بێتاوانە و نایبێت بەکوشتی بدەن، لەبەرئەوێ ئەو دەستی لەچارەسەرکردنی نەخۆشدا نییە.

جینشین وتی: من دەزانم کە ئەمشەو خودا دەبینم، بەلام لەکۆشکی فرمانەرەوایی خودادا سەردانم ناکات، بەلکو لەدەرەوێ کۆشکدا خۆیم پیشان دەدات.

من دەزانم لەکاتی دەرکەوتنی خوادا، جەستەم دەکەوێتە لەرزە و دەنگم دەگیرێت، بۆیە دەبێت کەسێک هاوکاریم بکات. کاتیکی تۆم لەسەر پێی خۆمدا بینی و دەزانم کە پزیشکی بۆیە بریارمدا لەگەڵ خۆمدا بنبەم... وەرە با پرۆین.

من نەمدەویست لەگەڵ ئەو لاوەدا پرۆم، لەبەرئەوێ "پاتور" پێی وتبووم لەکاتی مەرگی فیرەوندا ئیمە دەبێت لەکۆشکدا بمینینەو، بەلام نەمدەتوانی سەرپێچی لە فرمانی جینشین بکەم و ناچاربووم لەگەڵیدا پرۆم.

جینشینی میسر، پارچە قوماشیکی کورتی لەکەمەری پێچابوو، بەشیوویەکی کە پانەکانی دەبێران و من بینیم کە ئەو لەمن بالا بەرزترە و بەشەقاوی درێژرێ دەکات.

کاتیکی گەشتینە کەنار پوباری "نیل" جینشین وتی: دەبێت لەم پوبارە بپەرینەو و خۆمان بگەینەنیئە پۆهەلات، ئەو "قایخ" - بەلەم "هێ" کە لەکەنار پوباردا بەسترا بوویەو، پەتی بەستنەوێ کە کردەو و هەردوو کمان سواری قایخ بوین و من دەستم کرد بەسەول لێدان. کاتیکی گەشتینە ئەوبەری پوبارەکە، جینشین بێئەوێ قایخەکە بپەستێتەو لێی دابەزی و بەجێی هێشت و ئاریش قایخەکە لەگەڵ خۆیدا برد و ئیمەش رێگای پۆژەهەلاتمان گرتەبەر، لەبەرئەوێ جینشین بەپەله پێی دەکرد، ناچاربووم بەدوایدا رابکەم و بەو هۆیەو سەرتاپای جەستەم ئارەقی لێ دەچۆرا، دواجار گەشتینە شوینیک کە شاری "تبس" و باخەکانی کەوتە پشتمانەو و سی گەردۆلکە کە دەکەوتنە پۆژەهەلاتەو و پاسەوانی "تبس" بون، دەرکەوتن.

کاتیک گەشتینە شوینیک کە هیچ کەسیکی لیوە دیار نەبوو، وە هیچ دەنگیک لەو ناوچەیدا نەدەبیسترا، لاوەکە لەسەر زەوی دانیشت و وتی: ئا لێرەدا خودا خۆیم پیشان دەدات.

من سەرم سوپمابوو کە بەچ شیوێهێک خودا خۆی پیشانی ئەو دەدات، ئایا منیش چاوم پێی دەکەوێت یان نە؟

کاتیک پوژ بویەو و خۆر هەلەت، جینیشین بانگی کرد "سینۆهە" خودا هات، دەستم بگرە، چونکە دەستم دەلەرزێ.

منیش دەستیم گرت و هەرچی خۆر زیاتر بەرز ببوایەتەو و روژانی جینیشین زیاتر دەبوو، کەوتە سەر زەوی و پێچی لەخۆی دەدا، ئەوکات من کە لەگۆرانی بارودۆخی ئەو ترسابوم، ئاسودە و هیۆر بومەو، چونکە زانیم کە جینیشین توشی "پەرکەم" بوو و ئەم جۆرە نەخۆشیەم لە مائی ژیاندا بینیبوو.

کاتیک کەسە نەخۆشەکان دوچاری پەرکەم دەبن، لەوانەیە زمانی خۆیان بەدەدانیان بچێن، بۆیە دارێکی درێژ دەخەنە هەردو لای دەمیەو، من لەو شوینەدا دارم پێ نەبوو بۆئەوێ بێخەمە ناو دەمیەو بۆئەوێ زمانی خۆی بەدەدانی نەبچێنیت، بۆیە ناچار بوم پارچەیهێک لەکراسەکە ی خۆم بدرم و بێخەمە ناو دەمیەو بۆئەوێ زمانی خۆی لەت نەکات.

ئەوکات هەریەو شیوێهێک کە لەکتییدا نوسراوەتەو، بۆ چارەسەرکردنی دەستم کرد بەشیلانی جەستە ی و کاتیک سەرقالی شیلانی جەستە ی بوم، شەهینیک وەک ئەوێ لەناو خۆرەو بێتە دەرەو پەیدا بوو بەلاسی ئیمەو دەستی کرد بەسەماکردن و وەک بلیی بیهوێت بەسەر سەری جینیشینەو بنیشیتەو.

من لەدلی خۆمدا وتم: لەوانەیە ئەو خودایەکی کە جینیشین چاوەرپێی بوو هەمان ئەو شەهینە بێت، بەلام دوا ی چەند خولەکیک لایکی جوان کە ریمیکی بەدەستەو بوو و وەک کیو نشینەکانی خەلکی سوریا تەنھا نیوێ جەستە ی بەپۆشاک داپۆشرا بوو دەرکەوت.

ئەو کۆرە لاو ئەوێندە جوان بوو کە بوو هۆی ئەوێ من لەبەرامبەریدا کپنوش ببەم، چونکە وامدەزانی ئەو خودای جینیشینە.

لاویش بەزمانی ولاتی میسر پرسی: ئەو کەسە کییە؟ ئایا نەخۆش کەوتوو؟

منیش وتم: ئەگەر تۆ خودایت، چارەسەری ئەم لاوە نەخۆشە بکە و ئەگەر چەتەشی، دلنیا بە لەوەی هیچمان پێ نیه که پیتی بدەین، ئەو شەهینە ی که لە ئاسماندا سەمای دەکرد هاتە خوارەووە لەسەر شانی ئەو کورپە لاوە نیشتهووە و لاویش وتی: من خودا نیم و کورپی ژن و پیاویکم که پەنیر دروست دەکەن، بەلام توانیومە فیری نوسین بېم و پيش بینی ئەوەیانکرد رۆژیک دیت من دەبەمە فرماندە ی کهسانی تر و ئیستا دەپۆم بۆ شاری "تبس" بۆئەوەی خزمەتی فیرەوون بکەم، چونکه بیستومە فیرەوون نەخۆش کەوتوووە و پادشایەکی نەخۆشیش پیوستی بەکەسانیکی وەک منە، بۆئەوەی پارێزگاری لی بکات.

دوای ئەوە تەماشایەکی جینشینى میسری کرد و وتی: ئایا ئەو بەم نەخۆشیە دەمریت؟

وتم: نەخیر... نەخۆشیەکە ی نابیتە هۆی مردنی، بەلام مروۆ لەهۆش خۆی دەبات و مروۆی بیهۆشیش دەستەلاتی خۆی لە دەست دەدات.

جینشین لەوکاتەدا هاتەووە هۆش خۆی، بەلام بەهۆی سەرمای بەیانیهووە لەرزى لی هاتبوو، لاوی پم بە دەستیش نیووە پۆشاکەکی بەری خۆی داکەند و جینشینى پى داپۆشی و وتی: ئیستا دەتەویت چی بکەیت؟

وتم: ئەگەر تۆ هاوکاریم بکەیت دەبەینەووە بۆشار و لەوی کەژاوەیەکی بۆ پەیدا دەکەین و سواری کەژاوەکە ی دەکەین و دەیکەرنینەووە بۆ مال.

جینشین دانیشت، بەلام بەشیوێهەک دەلەرزى که لاوی پم بە دەست هاوکاری کردم بەنیووەی پۆشاکە ی ئەوم پیداپۆشی و پى وتی: ئەم لاوە دەولەمەندە، چونکه دەستیکی سپى و ناسکی هەیه، دوای ئەوە دەستی منیشی گرت و وتی: تۆش دەستیکی ناسکت هەیه، کارت چیه؟

وتم: من پزیشکم و لە قوتابخانە ی مالى ژيان فیری زانستی پزیشکی بوم. لاوی پم بە دەست وتی: بە دلنیا ییەووە ئەم کورپە لاوەت هیناوە بۆ ئیترە بۆئەوە ی لیژەدا چارەسەری بکەیت، بەلام باشتەر وابوو هەندیک جلت پى لەبەر بکردایە، چونکه هەوای سەرلەبەیانیا نى بیابان زۆر ساردە.

جینشین بههۆی گهرمای پۆشاک و بهرزبونهوهی خۆر له لهرزین كهوت و لهناكاو چاوی بهو كۆره لاوه كهوت و وتی: ئەم كۆره زۆر جوانه، لێی پرسى: ئایا تۆ لهلايهن خودای "ئاتون" هوه هاتویت بۆ لای من؟
لاوی ڕم بهدهستیش وتی: نهخیر...

جینشین وتی: ئەمڕۆ دەمتوانی خودای "ئاتون" ببینم و هەر ئەوكاتهی خۆر ههلهات چاوم پێی كهوت و وامدهزانی ئەو تۆی نارِدووه بۆ لام.

لاو وتی: من لهلايهن خوداوه نههاتوم، بهلكو لهدوینى شهوهوه كهوتومه ته پرى بۆنهوهی ئەمڕۆ بچمه ناوشاری "تبس" و ببمه خزمهتكارى فیرعون، دواى ههلهاتنى خۆر ببینم شههینهكهم بهرهو پێش دهستی كرد بهفرین، وام ههستکرد لیرهدا شتیك ههبیئت كه سهرنجی شههینهكهی بهلاى خۆیدا پراکیشابییئت، كاتیك هاتم ئیوهم لیرهدا ببینی.

جینشین وتی: بۆچی ئەم ڕمەت بهدهستهوهیه؟
لاو وتی: سهرى ئەم ڕمه لهمهفرهخ دروستكراوه و من هاتوم تاكو بهخوینى دوژمنانى فیرعون سورى بكهم.

جینشین وتی: من ڕقم لهخوینرێژییه، لهبهرنهوهی ڕشتنى خوین خراپترین شته.
لاوی ڕم بهدهست وتی: من بیروباوهڕیكى پیچهوانهى تۆم ههیه و لهوباوهڕهدام كه ڕشتنى خوین دهبیته هۆی پاكردنهوهی میلهتهكان و بههیزیشیان دهكات و خوداكان خوینیان خۆشدهویئت، چونكه بهخواردنى خوین قهلهو دهبن، تا ئەو كاتهی ئەگهرى جهنگ ههبیئت، بهردهوامى بهخوینرێژیش دهدریئت.

جینشین وتی: من کاریك دهكهم چیتر جهنگ دروست نهبیئت.
لاوی ڕم بهدهستیش تهماشایهكى منى كرد و وتی: وهك بلیی ئەم كۆره شیت بیئت، چونكه ههمیشه جهنگ بووه و بهبهردهوامیش دهبیئت و ههركاریك كه میلهتهكان بیهكن بۆنهوهی خۆیان لهجهنگ دور بخهنهوه، زیاتر لهجهنگهوه نزیك دهبنهوه، چونكه جهنگ وهك ههناسهدان پیویستی ژيانى میلهتهكانه.

جینشین تهماشای خۆرى كرد و وتی: تهواوى میلهتهكان كۆرى ئەون، چونكه ئەو "ئاتون" ه و دواى ئەوه بههیمای دهستی پهنجهى بۆ خۆرهكه پراکیشا و بهردهوامى بهقسهكانى دا، تهواوى سهردهم و زهویهكان بهوهوه پهیوهست دهكرین و من

له "تبس" دا پەرستگایه کی بۆ دروست دهکەم، شیوهی ئەو پەرستگایه بۆ هەموو فرمانرەواکان دەنێرم، لەبەرئەوهی من لەوهوه هاتوم و بۆ لای ئەویش دەگەریمهوه. لای پەم بە دەستیخ دەوای بیستنی ئەو گوتانە ی روی لەمن کردو وتی: هیچ گومانیک لەوهدا نیه که ئەو شیتە و تۆش مافی خۆتوو که ئەوت هیئاووته ئەم بیابانه بۆئەوهی چارهسەری بکەیت.

منیش وتم: ئەو شیت نیه، بەلکو لەرحالە ی توشی پەرکەم دەبیت توانیویه تی خودای خۆی ببینیت، بەلام ئیمه مافی ئەوهمان نیه دەرپاری ئەوهی بینویه تی پەرخنە ی لیبگرین، چونکه هەمووکهسیک دەتوانیت هەر خودایه کە خۆی حەزی لیبکات بپەرستیت و بە پینی گوتەکانی ئەویش پەفتار بکات.

ئیمه جینشینمان هەنگرت و بەرهو پوی شار بردمان و لەبەرئەوهی بەهوی کاریگەری ئەو پەرکەمهوه لاواز ببوو لەهەردوو لاه هەردوو بازویمان گرت و شەهینەکەش لەبەرمانهوه لەحالی فریندا بوو، لەنزیك شاردا بینیم کاهینیک بە کەژاویه ک و کۆمەلێک بەندهوه چاوه پیری جینشین دەکەن، بەلیکدانهوهی خۆم، بەلایه نی کهم زانیم که ئەو کاهینه "نامی" یه.

یه کهمین هەوال که "نامی" به جینشینی گەیاند ئەوه بوو که باوکی فرعهون "نامن هوتب" ی سینیم کۆچی دوا یی کردوو و پۆشاک ی که تانیان لەبەر کردوو و کلاویکیان کردوو ته سهری.

"نامی" به منی وت: "سینۆهه" ئایا جینشین توانی خودای خۆی ببینیت. وتم: خودی ئەو دەلیت که خودای خۆی بینوه، بەلام من تەنها چاودیری ئەوهم دەکرد که توشی هیچ زیانیک نەبیت و خەریکی چارهسەرکردنی بوم و لەوکاته دا نەمزانی خودا لەچ کاتی کدا خۆی ناشکرا کردوو، بەلام تۆ چون ناوی من دەزانی، چونکه لەوباوه پەردانیم لەهیچ شوینیکدا چاوم بەتۆ که وتبیت.

"نامی" وتی: ئەرکی من ئەوهیه که ناوی تۆ بزنام و ئاگاداری هەموو ئەو پوداوانه بێم که لەناو کۆشکی فرمانرەوا ییدا پرو دەدات، هەروهه تیگە شتم که شهوی رابردوو جینشین که ئیستا فرعهونه دو چاری نەخۆشی "پەرکەم" بووه و دەبیت تەنها بیت، چونکه هەرکاتی ک هەست بهوه بکات خەریکه توشی ئەم حاله ته دەبیت، تەنهای هەلدەبژێرت، ئەگەر نەشیه ویت تەنها بیت ئیمه هەولی ئەوه دەدەین

كەبەتەنھايى بيهيلىنەۋە. لەبەرئەۋەى نايىت ھىچ كەسىك چاۋى بەنەخۇشى "پەركەم"ى جىنشىن بىكەۋىت و بەو حالەۋە تەماشاي بىكات كە كەف لەدەمىۋە دەچۆرپىت. شەۋى رابردوۋ كاتىك من بىنيم جىنشىن دواى دەرچونى لەكۆشك چاۋى كەوت بەتۆ لىي بىخەم بووم، چونكە دەمزانى تۆ پزىشكى، سەرەراى ئەۋەش، بەكاهىنى پەرسىتگاي "ئامون" لەقەلەم دەدرىت، چونكە تا ئەۋكاتەى كەسىك نەبىتە كاهىنى پەرسىتگا، لەقوتابخانەى مالى ژياندا پەسەندى ناكەن، من كاهىنى پەرسىتگاي "ئاتون"م، سەرەراى ئەۋەى من و تۆ پەپرەۋى لەدوۋ خوداى جىاواز دەكەين، بەلام رىگەمدا شەۋى رابردوۋ جىنشىن لەگەل تۆدا بېۋاتە دەرەۋە، تەنھا ھىچ نەبىت پزىشكىك چاۋدىرى لى بىكات و من دۇنيا بوم كە دوپارە دوچارى "پەركەم" دەبىتەۋە.

ئەۋكات بەدەستى ھىماى بۇ لاۋى پم بەدەست كرد و وتى: ئەۋ لاۋە كىيە؟
 وتم: ئەۋ لاۋىكە كە ئەمرۆ سەر لەبەيانىكەى لە بىباباندا پىمان كەوت لەبەكترى و شەھىنىكىش بەلاسەرىۋە سەماى دەكرد، ئەۋەش ھەمان ئەۋ بالندەيەيە كە بەسەر شانىۋە نىشتوۋەتەۋە.

"ئامى" وتى: ئايا ئەۋكاتەى جىنشىن دوچارى "پەركەم" بوو، ئەم لاۋە لەۋى نامادە بوو، ئايا دىمەنى نەخۇشىيەكەى ئەۋى بىنى.
 وتم: بەلى.

وتى: لەمخالەتەدا دەبىت ئەم لاۋە بكوژىن.

پرسىم: بۇچى؟

وتى: لەبەرئەۋەى جىنشىن لەئىستادا فىرەۋەنە و ئەگەر خەلكى بزائن كە فىرەۋەنى ئىمە توشى نەخۇشى "پەركەم" بوۋە و جار ناجارىك دوچارى ھىرشى ئەم نەخۇشىە دەبىت و لەھۆش خۆى دەچىت، چىتر ھىچ مەمانەيەكى پى ناكەن.

تم: ئەۋ لاۋەى لەبەرچاۋتدايە ئەمرۆ لەبىباباندا ئەۋ نىۋە پۇشاكەى لەبەرى كردبوو دايكەند و جىنشىنى پىداپۇشى، بۇئەۋەى لەسەرماندا نەلەرزىت و خۇشى دەلىت تەنھا بۇ ئەۋە ھاتوۋە، كە لەگەل دژمئانى فىرەۋەندا بىجەنگىت، سەرەراى ئەمەش لاۋىكى زۆر سادەيە و ھىشتا نازانىت كە جىنشىن دوچارى نەخۇشى "پەركەم" بوۋە.

"نامى" لاوهكەى بانگ كرد و وتى: بېستومە كە تۆ ئەمپۇ خزمەتى جىنشىنت كردوۋە، بۆيە ئەم ئەنگوستىلە ئالتونە وەك پاداشتىك لەبەرامبەر خزمەتكردنت بە جىنشىن وەرگرە.

دواى ئەم قسانەى "نامى" ئەنگوستىلەيەكى ئالتونى بۆ ھەلدا، بەلام لاو ئەنگوستىلەكەى نەگرتەوہ و ئەنگوستىلە كەوتە سەر زەوى.

"نامى" وتى: بۆچى ئەو ئالتونەى پىتتى دەدەم لىم وەرناگرىت؟ كوپى لاويش وتى: لەبەرئەوہى من تەنھا گوپرايەلى فەرمانەكانى فیرعەونم، نەك كەسانى تر، واديارە فیرعەونىش ھەمان ئەم لاوہیە كە تاجىكى لەسەردايە و ئەمپۇ ئەم شەھىنەم منى بەرەو پووى ئەو پىنمايى كرد.

ئەوكات لاو بەرەو پووى فیرعەونى تازە پۇيشت و وتى: من ھاھتوم بۆئەوہى بېمە خزمەتكارى تۆ، ئايا تۆ كە ئەمپۇ فیرعەونى، من وەك خزمەتكارى خۆت پەسەند دەكەيت؟

فیرعەون وتى: بەلى، من تۆ دەخەمە ناو خزمەتەوہ، بەلام دەپىت ئەم پمەت بەدەيت بەدەستى يەككە لەم بەندانەمەوہ، چونكە من زۆر رقم لەو پمەيە كە دەپىتە ھۆى خوينپرشتن، ھەموو مىلەتان بەيەكسانى تەماشاش دەكەم، چونكە ھەموويان كوپى "ئاتون" ن، لەبەرئەوہ ناپىت ھېچ كاميان ئەوئىترىا بكوژىت.

كوپى لاويش پمەكەى دا بەيەككە لەبەندەكان و ئەوكات فیرعەون سواری كراۋەكەبوو و ئىمەش بەپى دواى كەوتىن، تا ئەوكاتەى گەشتىنە كەنار پوبارى "نیل" و سواری كەشتى بوين و پىمان نايە كۆشكى فەرمانپەرەوايىەوہ.

كۆشكى فەرمانپەرەوايى پەر بوو لەخەلكى، فیرعەون دواى ئەوہى چوۋە ناو كۆشكەكەوہ، ئىمەى بەجى ھىشت و پۇشت بۆ لای شارن، بەواتا دايكى.

لاوى پم بەدەستىش لىنى پرسىم: ئىستا من چى بكەم و پېرۇم بۆ كوى؟ وتم: لىرە نەجولپىت تا فیرعەون لەرۇژانى تردا بتىبىنىت و كارىكت بۆ ديارى بكات، چونكە فیرعەون خودايە و خوداكانىش شت زوو فەرماۋش دەكەن، ئەگەر نەتبىنىتەوہ ھەرگىز ئەوہى نايەتەوہ ياد كە تۆى وەك خزمەتكارىكى خۆى پەسەند كردوۋە.

لاوى پم بەدەستىش وتى: من زۆر نىگەرانى ئايندەى مىسرم.

لىم پرسى: بۆچى نىگەرانى؟

وتی: له بهرئوهی فیرعونی تازه مان له خوین دترسیت و حزنناکات خوینرئوی
 بهرپا بکات و دهلیت که تهوای میله تکان له بهرچاوی ئه ودا یه کسانن و منیش که
 جهنگاوهرم ناتوانم ئه م ییروباوهره په سهند بکه م، چونکه دهزانم ئه م باوهره به لای
 سه ربازیکه وه زور زیانبه خشه، به هر حال دهرؤم رمه که م له کابرای بهنده وهرده گرمه وه.
 وتم: من ناوم "سینوهه" یه و له مالی ژیاندا، که ده که ویته ناو په رستگای "ئامون" هوه
 ده ژیم، نه گهر هرکاتیکی پیویستت به من هه بوو وهره بو لام.

من له و لاوه جیابومه وه و بهرهرپوی ژه وره که ی "پاتور" که شهوی رابردوو تییدا
 خه تبوو پوشتم و ئه ویش هرکه چاوی پیم کهوت زمانی نارپه زایی باداو
 وتی: "سینوهه" تو دوچاری هه له یه که بویت که لیبور دنی نیه.
 پرسیم: تاوانم چیه؟

"پاتور" وتی: له و شهوهی که فیرعون کوچی دواپی ده کرد تو له م کوشکه
 پوشتیته دهره وه و شهوت له یه کی که له ماله سوزانیه کاندای تیپه پراندووه و به هوئی ئه وهی
 تو لیله نه بویت که سی که منی لیله له خه و هه ل نه ستاندووه و من ئاماده ی کوچی
 دواپی فیرعون نه بوم و فرینی ئه و بالنده یه م له لوتیه وه نه بیینی.

منیش وتم: نه بونم له م کوشکه دای تاوانی من نه بوو، به لکو جینشین فرمانی پیدام
 له گه لیدا برؤم، ئه وکات به سه رهاته که م له سه ره تاوه تا کوتایی بو گپرایه وه.
 کاتی که "پاتور" گوئی له قسه کانی من بوو وتی: په نا به "ئامون"، چونکه فیرعونی
 تازه مان شیته.

وتم: شیت نیه، به لکو توشی نه خووشی "په رکه م" بووه و هه ندیکجار ئه م نه خووشیه
 هیرشیی بو ده بات.

"پاتور" وتی: په رکه م و شیته یه کی که، چونکه که سی که که توشی نه خووشی
 "په رکه م" بیته، هزریکی دروستی نیه و زور زوو ده بیته ئامیری دهستی که سانی ترو
 من زور خه م بو خه لکی میسر ده خوم که ده بیته له ژیر فرمانه وایپی ئه م فیرعونه
 نه خووشه دای ژیان به سه ر بیهن.

له مکاته دای له رپی دادوهری مه زنه وه له وه ئاگاداریان کردینه وه که فرمانی داوه
 ده بیته برؤین بو لای بوئه وهی به پیی یاسا سزایه کمان به سه ردا به سه پیئن، چونکه

ياسا دەلېت كاتېك فيرعون بەھۆى كونكردىنى سەريەوہ كوچى دوايى بكات، دەبېت ئەو كەسانەى كە دەستيان لەم كارەدا ھەبووہ بكوژيڻ.

من بەبيستنى ئەم ھەوالە لەرزم ليھات، بەلام پاتور دوبارە چاويكى ليذاگرتمەوہ بوئەوہى نەترسم و لەسەرخۆ وتى: ئەم ياسايە ھەرگيز بەواتا راستەقېنەكەى جيئەجى ناكريت.

كۆمەلېك سەرباز ھاتن و ئيمەيان برە لاي دادوهرى مەزن لەكووشكى فەرمانرەوايى و بينيم چل پيىستى لولكراو، كەھەلگري چل ياساي ولاتى ميسرە لەلاى ئەوہ و ھەريەك لەو لولانە تۆماريک بوو كە ياساكانيان لەسەر ئەو پيىستە لولكراوہ دەنوسىەوہ.

"پاتور" دواى چونە ژورەوہ و پۆشتنى بۆ بەردەم دادوهر، لەگەليدا قسەى كرد و ئيمەش سى كەس بوين كە ياسا بەشايستەى كوشتنى دەزانى، يەكيكيان "پاتور" و ئەويتريان من و سينيەميان ئەو پياوہ بوو كە بەنامادەبوونى دەبووہ ھۆى وەستانى خوين.

دواى ئەوہى ئيمە پۆشتينە بەردەم دادوهر، سەربازەكانى ريگاي چونە دەرەوہيان گرت، بوئەوہى نەتوانين ھەليين و دواى ئەوہ جەلادېك ھاتە ژورەوہ. دادوهرى مەزن وتى: تۆ بەھۆى ئەوہى كە نەتوانيوہ چارەسەرى فيرعون بكەيت، شايستەى مەرگى و ئيستا دەبېت بمریت.

ئەو لاوہ بەدبەختەى كە نامادەبوونى دەبووہ ريگر لەبەردەم خوئنبەربووندا سەرتاپاي دەلەرزى و "پاتور" بەدەمى بى ددانەوہ پرسى: ئايا داىكى تۆ زىندوہ يان نە؟

ئەو پياوہش وتى: داىكم چوار سال لەمەوپيش كوچى دوايى كردوہ. "پاتور" يش بەدادوهرى وت: كەواتە يەكەم دەبېت ئەم پياوہ لەناو ببەن، چونكە داىكى لەجياھانېكى تردا ئاوگوشتى لۇبيا و نۆكى بۆ نامادە كردوہ و چاوەرپى دەكات.

پياوى داماویش نەيدەزانى بەگالتەوہ ئەم قسانە دەكات، بۆيە لەبەرامبەر جەلاددا لەسەر ئەژنۆ كەوت و جەلاد شمشيرە گەرەكەى خۆى كە رەنگيكي سورى ھەبوو

جولاندهوه و لەسەر خۆ خستیه پشتملى ئەو پیاوه و بیئەوهی ئەو شمشیرە هیچ زیانیك بەو پیاوه بگەیهنیت پیاوهكە لەهۆش خۆی چوو.

جەلاد بەسەربازەکانی وت: ئەو پیاوه لەبەردەمیدا لا بیهن و دواى ئەو من لەسەر ئەژنۆ کەوتم و جەلاد بەدەم پێکەنینەوه شمشیرەكەى خۆى خستە سەر مەلم و دواى ئەوه بى هیچ برین و زیانیك هەستامەوه.

کاتیك نۆرەى "پاتور" هات، جەلاد تەنها بەوه پازى بوو كە شمشیرەكەى بەلاسەرەوه تەکان بدات.

ئەوکات پێیان وتین كە فیرعەونى تازە، دەیهویت پاداشتی ئەوکارەمان پێبدات كە ئەنجاممان داوه، ئیغمەش لەژورى دادوهر هاتینه دەرەوه، بەلام هەرچیان كرد، نەیانتوانى ئەو پیاوهى كە لەهۆش خۆى چوو بیهیننەوه هۆش خۆى و بەسەر سوپمانەوه ئاگادارى ئەوه بوون كە مردووه.

من ناتوانم بلیم هۆكاری مەرگی ئەو چی بوو، چونكە هیچ جۆرە نەخۆشیەكى نەبوو، مەگەر ئەوهى بلیم لەترسى مەرگ مردووه و سەرەپرای ئەوهى ئەو پیاوه كەسیكى نەزان بوو، بەلام خەمم بۆ ئەو مەرگەى دەخوارد، چونكە لە نمونەى كەسیكى وەك ئەو بەدى نەدەكرا و لەتەواوى ئەو ماوهیهى كە من كاری پزیشكیم ئەنجام دەدا، كەسیكى وەك ئەوم نەبینى كە بەنامادەبونی ببیتە هۆى وەستانی خوینبەرەبونى كەسیك كە نەشتەرگەرى بۆ دەكەن.

فیرعەونى تازە ملوانكەیهكى ئالتونى دا بە "پاتور" و ملوانكەیهكى زیوینیشى دا بەمن، ئەو دوو ملوانكەیهیان لەملمان ئالاند و هەردووکیشمان پۆشاكى كەتانمان لەبەر كرد، كاتیكیش لەكۆشكى فەرمانرەوايیهوه گەرامەوه بۆ مالى ژیان، تەواوى خویندكارەكان لەبەرامبەر مندا كرنوشیان برد و مامۆستایانیش چەورەییان بۆ دەكردم.

نوسینی راپۆرتى نەشتەرگەرى فیرعەون لەلایەن "پاتور" هوه سپیدرا بەمن و پێى وتم: "سینۆهه" لەم راپۆرتەدا تۆ دەبییت چەند شتیك بنوسیت، یەكەم كاتیك كونمان كرده سەرى فیرعەون بۆنیكى خۆش لەمیشكى فیرعەونەوه دەهات، دووهم لەكاتى مەرگدا بینیمان كە لەلوتى ئەوهوه بالندەیهك هاتە دەرەوه و راستەوخۆ بەرەو خۆر پۆشت.

وتم: "پاتور" ئەگەر ھەلەنەكەم ئەوكاتەي فیرعون كۆچى دوايى كرد ھىشتا خۆر ھەلنەھاتبوو.

"پاتور" یش وتى: گەمژە خۆر ھەمیشە ھەيە، بەلام ھەندى كات لەسەروى ئاسۆيە و ھەندىكات لەخوار ئاسۆيە.

وتم: زۆر باشە ئەوھش دەنوسم.

"پاتور" وتى: ئەوھش بنوسە كە فیرعون چەند ساتىك پىش ئەوھى بمرىت چاوى كردهوہ و لەگەل خوداكاندا قسەي كرد و وتى: دەگەرئیمەرە بۇ لاتان.

منیش پاپورتىكى چوپوپو سەرنج پراكىشم دەربارەي مەرگى فیرعون نوسى، كاتىكىش "پاتور" ئەو پاپورتەي خویندەوہ دەستى كرد بەپىكەنن و وتى: زۆرباش پاپورتەكەت نوسيوہ، دواي ئەوہ پاپورتە پزىشكىيەكە بۆماوہى حەفتا پۆژ، ھەموو پۆژىك لە پەرسنگاي "ئامون" و پەرسنگاكانى تری شارى "تبس" دا دەخویندرايەوہ.

لەو حەفتا پۆژەدا كە تەرمى فیرعون لەمردووخانە بوو بۇ ژيانى جىھانىكى تر ئامادە دەكرا و خەرىكى مۆمياكردنى بون، تەواوى مەيخانە و مائە سۆزانیەكان داخرايون، بەلام لەم حالەتەشدا، وەك بابەتى لەسىدارەدانى پزىشكان، تەنھا بەشىوہەيەكى پوكەش ئەو ياسايەيان پيادە دەكرد، چونكە تەواوى مەيخانە و مائە سۆزانیەكان دوو دەرگايان ھەبوو، خەلكى لەدەرگاي دواوہ خۆيان بەم جۆرە شوینانەدا دەكرد و دەيانخواردەوہ و پايانندەبوارد.

ھەرلەو پۆژانەدا كە لەمائى ژياندا سەرقالى مۆمياكردنى تەرمى فیرعون بون مژدەيان پىدام كە قوناخى خویندەنم لە مالى ژياندا كۆتايى پىھاتووہ و دەتوانم لەھەر ناوچەيەكى شاردا كە خۆم حەزم لىيى بىت كارى پزىشكى خۆم ئەنجام بدەم.

مائى ژيان خاوەنى چواردە بواری پسيپورى زانستى بوو، كە خویندكار حەزى لەھەركامىكيان ببوايە دەيتوانى ھەليانبژىت و منیش بەخۆشحالیوہ لەم قوتابخانەيە دەرچوم و بەو مليونكە زيوينەي كە فیرعونى تازە پىي بەخشىبووم مالىكى بچوك و بەندەيكىشم پىكەرى بەناوى "كاپتا" كەتەنھا چاويكى ھەبوو، ئەويش دواي ئەوہى تىگەشت كە من پزىشكم وتى: من لەھەموو شوینىكدا دەلیم كە ھەردوو چاوم كویر ببوو خاوەنەكەم چاويكيانى بۆچاككردمەوہ.

داوام له "توتمس" ی هاورپم کرد که ماله کهم به وینه پرازینیته وه و ئه ویش وینه ی خودای پزیشکی له سهر دیواری ژوره که مدا کیشا و وینه یه کی خوشمی کیشا و خودای پزیشکی له و وینه یه دا ده یوت که "سینوهه" باشتین خویندکاری من و تیژیبتین و زیره کترین پزیشکی "تبس" ه.

به لام بۆ ماوه ی چند پۆژیک له مالدان دانیشتم و هیچ نه خوشیک سهردانی ماله که می نه کرد بۆئه وه ی چاره سهریان بکه م.

بهشی ههشتهم

من بوم به پزیشکی کهسه ههزاره کان

پوژیکیان له ژوری پزیشکی خۆمدا که چاوه پێی نه خوشه کانم ده کرد بینیم یه کێک له پاسه وانانی باره گای ده ولت خوی کرد به ژوردا و پرسى: کى "سینۆهه" یه؟
وتى: من "سینۆهه" م
وتى: "پاتور" بانگت ده کات.
پرسیم: "پاتور" له کوێیه؟ وه لای دایه وه که نه و له کۆشکی فرمانبره وایى چاوه پێت ده کات.

پرسیم: ئایا نازانى چ کارێکی به منه؟
وتى: وابزانم په یوه ندى به فیرعه ونى رابردوه وه هیه.
من ههستام و پوشتم بو باره گا و "پاتور" م دۆزییه وه و نه و پێی وتم: "سینۆهه"
به و شیوه ی خۆتده زانى ئیمه دوایین که سانیک بوین که چاره سه ری فیرعه ونى رابردومان ده کرد، هه ر له بهر نه وه ش مۆمیا کردنى تهرمه که شى ده بیئت له ژیر چاوه پێرى ئیمه دا نه نجام بدریئت.

وتى: بۆچی ئیستا نه م فرمانه مان پیده ده ن، چونکه گه ر به هه له دا نه چوبم ماوه یه که خه لکانى تر ده ستیان به م کاره کردوه.

"پاتور" وتى: ئاماده بونى ئیمه له نه نجامدانى مه راسیمى مۆمیا کردندا، لایه نیکى به رزراگرتن له خۆ ده گریت، له بهر نه وه ی من ناتوانم له م کاره دا به شداری بکه م، نه م کاره م به تۆ ده سپیرم.

وتى: ئیستا من ده بیئت چى بکه م؟

"پاتور" وتى: تۆ ئىستا دەبىت برۆيت بۇ "مالى ژيان" و باشتراويه خواردن و پۇشاك لهگەل خۇتدا بېهيت، چونكه پراوهستانى تۆ لهویدا زياد لهپانزه پۇژ دريژه دهكيشييت و لهو ماوهيهدا تۆ دهبيته چاودىرى دوايين كارى مؤمياكردى فىرعمون.

وتم: نايابهندهكهشم لهگەل خۇمدا بېه يان نه؟

"پاتور" وتى: باشتراويه لهگەل خۇتدا نهبيهيت، چونكه ئەو وهك تۆ پزىشك نيه و لهوانيه سهرى سور بىمىنيت لهو شتانهى كه لهمالى ژياندا دهبيينيت. من كه پزىشكم، تا ئەو كاته، وامدهزانى ئەوهى لهبارهى مهرگوه پيويسته بيينم بينيومه، وامدهزانى چيتر شتيك نهماوه كه بهمهرگوه پهيوهست بكرىت و من نهبيينيت.

لهپيشهكيهكهدا باسى ئەوهم كردووه كه ئيمهى پزىشكانى مىسر، مؤمياكردن به بهشيك له زانستى پزىشكى لهقهلم نادهين، چونكه كهسه ئاساييهكانيش دوتوانن ئەم كاره بكن، بهلام دواى ئەوهى پۇشتم بۇ"مالى ژيان"ئاگادارى ئەوه بووم كه زور بههلهدا چووم و ههلهى من لهوهوه سهراچاوهى دهگرت كه وهك تهواوى پزىشكانى مىسر، بوارى پسپوريمان، بهكەسانيكهوه پهيوهست دهكەين كه لهزانكوى"مالى ژيان"دهرچون.

ئيمهى پزىشكان بههوى كورتبىنى و لهخۇباييمانوه وا دهزانين تهنه پىنگاى گرتنه بهرى كارى پيشهيهى ئەوهيه كه مروقه خولى خویندن لهقوتابخانهى پزىشكى مالى ژيان تهواو بكات، ئەگەر كهسيك ئەم قوتابخانهيه تهواو نهكات، ناييته كارناس و پيشهكارىكى پزىشكى.

بهلام كاتيك پۇشتم بۇ"مالى ژيان" لهويدا كرىكارگەليكم بينى كه لهژيانياندا پييان نهناوته "مالى ژيان"هوه، سهرهپاى ئەوهش پسپورى ئەوان لهبوارى ههلهوشانى جهسته"تشریح"لهمن كه پسپورى پزىشكى بووم زور زياتر بووم.²⁸

²⁸ وهك"سينوهه" نوسهرى ئەم كتيبه لههكك كه بهشمكانى ئاپنهدا، بهلاهمنى كهم بهوردیهوه باسى مؤمياكردى جهستهى دوو كهس له خۇشهويستانى، دهربارهى مؤمياكردن جهستهكان له مالى ژياندا رون دهكاتموه، ليردا ناييت كه جهستهى فىرعمونيان بهج شيويهك مؤميا دهكرد و بهشيويهكى گشتى شيوازى مؤمياكردن"بهپهلى يهكهم" تايىمت بهفىرعمون و سهروكه مەزنەكانى پهريستا و كهسه دولتمەندەكان ئەوه بوو كه سهريتا همرچى لهسينه و ورگ و كاسهى سمردا بووايه دهرمان دمهينا، ههروها هيلكهى چاويشيان دهرمهينا"لهبهرنهوهى دهگەنييت" و جهستهكهپان بۆماوهى چل تا شەست پۇژ لهسوئراوى خەستدا دا دنا و دواى ئەوهى جهستهپان لهناو سوئراوهكهدا دهرمهينا، شوپنه چالمكانى جهسته و چاويان پر دهكرد له نغرون"كاربوناتى دوو و سوڊيومى هايدروخين. و پسپورانى مؤمياكارى ئەم سهردمه بهو شيويهى كه وهركير له

منیش دواى ئەوھى گەرامەوھ بۇ خانەى پزىشكىيەكەى خۆم بۇماوھى چەند پۇژىك ھەموو پۇژىك خۆم دەشۇرد، بۇئەوھى بۇنى ئەو مردووانەم پىئوھ نەمىنىت كە لەمردووخانەدا پىمەوھ چەسپىبوون.

ئەمجارەيان نەخۇشەكان سەردانىان كىردم و بۇچارەسەركردنى نەخۇشەىە جىوازەكانيان داواى دەرمانيان لى دەكردم.

من لەماوھىيەكى كورتدا لە"تېس"لەنىئو ھەژارەكاندا خۇشەويست بوم، چونكە ھەرچيان لەبەرامبەر چارەسەردانىاندا پىبدايەم لىم وەردەگرتن و وەك پزىشكى فەرمانزەوايان لەخۇبايى نەبوم بۇئەوھى بلىم كىرى چارەسەركردنى من زىپران زىوھ. شەوانەش بەھزى ئەوھى دلم ھەلگىرى گەرمى سەردەمى لاويەتى بوو دەپۇشتم بۇ مەيخانە و لەگەل دۇستى خۆم"توتەمس" دەمخواردەوھ و دەربارەى بارودۇخى ئەو سەردەمە لەگەل يەكتردا دەدواين.

"ئامن ھوتب"ى سىيەمى فەرەونى مىسر كە من چاودىرى مۇمياكردنى بووم، قوچەكى "ھەرم"ى نەبوو، بۇ ئەوھى لاشەكەى تىدا بنىژن، لەبەرئەوھى فەرەونيان لەمەكىك لەگۇرە ئاسايەكاندا ناشت. بەلام دواى ئەوھى فەرەون نىژرا، كورەكەى كە جىنىشىنى بوو لەسەر تەختى فەرمانزەوايى دانىشت و وتيان ئەو دەيەوئىت سەرەتا خۇى لەلاى خوداكانى پاك بىكاتەوھ، دواى ئەوھ بەشپوھىيەكى سەرەكى بىيئە فەرەونى مىسرو لەچارەروانى ئەو ماوھىيەى كە جىنشىن پاكز بىيئەوھ، داىكى رىشىكى درىژى بەچەناكەيەوھ نا ھەروھەا كلكىكى شىرى بەپشتىوھ ھەلئواسى و كاتىك رپى دەكرد لەكەمەرى خۇى دەبەست و لەسەر تەختى فەرمانزەوايى دادەنىشت و لەباتى كورەكەى خۇى بەكاروبارى ولاتەوھ سەرقال دەكرد.

داىكى جىنشىن يەكەمىن كار كە ئەنجامىدا ئەوھبوو كەدادوھرى مەزنى لەكارەكەى خۇى دەركردو لەجىگەى ئەودا"ئامى"كە وتم بە كاھىنى پەرستگاي"ئاتون"لەقەلەم

گۇفارى گرېر(چارەسەر كىردن) چاپى فەرەانسەدا خوئندىبوى ئەو باوھەردان مۇمياكارانى مىسر رۇنى روھكى"گەرچەك" بان رۇنى گونجى"بان بۇ ئەو نىترۇنە زىاد دەكرد ئەوكات جەستەھان لە زورۇكى گەرمدا دادەنا بۇئەوھى شىي كەم بىيئەوھ و دواى ئەوھ مەشرىتى بان ئەو مۇمايەى كە"قىرى سروشتى"بان بەسەردا مالى بوو سەرتاپاى جەستەھان بەو شرىتە دەپىچا و لەجەوت لاوھ ئەو شرىتە لە جەستە دەپىچرا و ئەوكات جەستە مۇميايىكراوايان لەمردووخانەكەدا دەردەھىنا و دەھانېرد بۇ گۇرستان بۇ ئەوھى ئەوى بىنىژن.

دەدرە کردە دادوهری مەزن و "نامی" لەجی دادوهری کۆن، لەبەرامبەر چل تۆماری چەرمی کە هەلگری یاساکانی میسر بوو دانیشت و دەستی کردە بپارێدان. بەهۆی ئەم پوداوووە هەندیک لەخەلکی خەوگەلیکی سەیریان دەبینی و پەشەباگەلیکی نانااسایی هەلیانکرد، بۆ ماوەی دوو پۆژ لە "تبس" باران باری و ئەم بارانە بەشیک لەوگەنمانە ی داپۆشی کە لەکەنار پوباری نیلدا کۆیان کردبوویەو. بەلام هیچ کەسیک سەری لەم پوداوووە سوپ نەما، لەبەرئەوێ هەمیشە وابوو، هەر کاتی کاهینەکانی پەرستگای "نامون" توپە بین، ئەم جۆرە بەسەرھاتانە پوو دەدات و لەمکاتەدا کاهینەکانی پەرستگای "نامون" یش زۆر توپە بون بەوێ "نامی" کە پیاویکی گومناووە ببیتە دادوهری مەزنی ولات.

سەرەپای ئەوێ کاهینەکانی پەرستگای "نامون" توپەبون، بەلام لەبەرئەوێ موچە ی سەربازەکان بەشیوہیەکی ریک و پیک دەگەشتە دەستیان و لەپوی خواردن و خواردنەووە هیچ کیشەییەکیان نەبوو، بۆیە هیچ پوداویکی دلئەزین پوی نەدا.

تەواوی پادشاگان بۆ مەرگی فیرعەونی میسر بەداخ بون و لەولاتە دراوسێکانەووە پارچە تاتە قوپی خۆشەکراو کە چەند وشەییەکی ماتەمینی و جی داخی تیدا تۆمارکراوو دەنێردرا بۆ میسر، پادشای "میتانی" یش کچە شەش سالیەکی خوی نارد بۆئەوێ ببیتە خوشکی جینشینی میسر، بەواتا فیرعەونی تازە²⁹.

ولاتی "میتانی" دەکەوتتە سوریا و نزیکێ دەریاووە کە مەودای سنوری نیوان سوریا و ولاتانی باکورە و ئەو کاروانانە ی کە لە نیوان دوو پوبارەووە دین لەولاتی "میتانی" یەو تیدەپەرن و خویان دەگەییەننە دەریا.

هەموو شەویک من و "توتمس" لەمەخانەدا باسی ئەم جۆرە شتانەمان دەکرد، هەندیکاتی ش بەپیی خواستی "توتمس" دەپۆشتین بۆ مائی سۆزانیکان و من لەوی تەماشای سەمای کچەکانم دەکرد، بەلام زۆر چیژم لەسەمایان وەرئەدەگرت. لەو پۆژەوێ کە "نفر نفر نفر" لە "مائی ژیان" دا بینیبوو، چیتەر هیچ کچیک بەلامەووە

²⁹ ولاتی "میتانی" لەو ولاتە بماناوبانگانە ی جیھانی کۆن بوو لە رۆژھەلاتی ناوەرێستا و دێرین ناسمکان دەلین کە جەھی ولاتی میتانی لەبەشی "علیایا" لەسەر سەرچاوکانی دووپوباری فرات و دێجلە بوو و فەرمانرێوابانی "میتانی" لەھەمنێک سەردەمنا ولاتی خویان لە خۆرئاواووە تا قەراخ دەریای میدیترانە کە لەمرودا قەراخ دەریا ولاتی سوریا بەرھراوان کردبوو و ولاتی دوو ناو کە لەنوسراوەکاندا دەپۆنننەو "نیوان دوو پوبار" ه کە دووپوباری دێجلە و فوراتی پیدای تیدەپەرن.

سهرنج پراکیش نه بوو، ژنی جوانیش وهک خواردنی خوشتام وایه کاتیک مروؤ خواردنیکی خوش بخوات دوی نه وه ناتوانیت خواردنی بیتام بخوات، گهرچی "نفر نفر" نه بوو به خوشکم، به لام له وانه یه له بهر نه وهی هیشتا نه بووه به خوشکم، بویته هوی نه وهی نارهنوی نه و ژنه بکه م.

شهوانه کاتیک ده گهرامه وه بؤ مال، به هوی خواردنه وه کانه وه زور زوو خهوم لیده کهوت و به یانی که هه لده ستام مهستی له پرحمدا نه ده ما و "کاپتا" بهنده یه کچاوه کهم ناوی ده کرد به ده ست و ده موچاومدا و خواردنی نان و ماسی سویری پیده دام.

دوی نه وهی پارویهک نان و ماسی سویرم ده خوارد، له ژوری خه وه که مه وه درو شتمه ژوری پزیشکیه کهم و که سه هه ژاره کانیش بؤ چاره سه سرکردنیان سهردانیان ده کم، مندالی هه ندیک له ژنه کان نه وهنده لاواز بون که ناچار بوم نوکه ره کهی خوم بنیرم بؤ نه وهی نان و گوشت و میوه یان بؤ بکریت و بیان بدات.

نه گهر نه م خهرجیه بیسودانه م نه کردایه، نه وا ده متوانی ده وله مه ندبیم، به لام ههرچیم به ده ست بهینایه یان له مه یخانه و سوژانیخانه کاندایه خهرجم ده کرد، یان ده مه خشیه وه به سه ره که سه هه ژاره کاندایه.

پوژیکیان "توتمس" هات بؤ ژوری پزیشکیه کهم و وتی: "سینوهه" نه مرو له مالی یه کی که له خانه دانه کان ناههنگ ده گپردریت و چند هونه رمه ندیکیشیان بانگیشتی نه و ناههنگه کردوه که برؤن بؤ نه وی و کاتیک منیان بانگیشتی نه و میوانداریه کرد منیش وتم: من و "سینوهه" پیکه وه به شداری له و ناههنگه دا ده که یین.

پرسیم: نه و که سه ی که میوانداری خه لکی ده کات کییه؟

نه ویش له وه لامدا وتی: ژنیکه، به لام ژنیککی زور ده وله مهنده که ده توانیت نه نگوستیله نالتونیه کان وهک نه نگوستیله مسینه کان خهرج بکات³⁰.

ههر دوکمان خومان شور دو عه ترمان له له شمانداو به ره و نه و ماله پوشتین که "توتمس" باسی کرد بوو، هیشتا نه گه شت بوینه نزیک نه و ماله، گویمان له دهنگی ناوازی موزیک ژنه کان بوو، له هه مان کاتدا بوئی عه تر نه وازشی لوتمانی ده کرد.

³⁰ نه نگوستیلهی نالتون و مس و مک باره له و سه رده مه دا رهواجیان هه بووه و مامه له مان پیکر دووه.

کاتیك خویمان کرد به و ماله دا پیمان نایه ناو ته لاریکی زور فراوانه وه، من به چاوی خویم بینیم که لهو ته لاره دا، کو مه لیکی زور له جوانترین ژنانی "توتس" ناماده بوون و هندیك لهو ژنانه هاوسه ریان هه بوو و هندیکی تریشیان بیوه ژن بوون.

کوپانی لاو و پیریش لهوی ناماده بوون و به لاسه ری ئه و ته لاره وه وینه ی خودای خواست و ناره زو به دی ده کرا که سه ری له شیوه ی پشیله وینه کیشرا بوو. هندیك لهو ژنانه که ناره زوی ئه وه ریان ده کرد ناشقیکی ده وله مهند بیته به شیان، پیکی خوار دنه وه ریان به رز ده کرده وه و به ده ستیان هیمایان بو خودای خواست و ناره زو ده کرد و دوا ی ئه وه ده یا خوار ده وه.

به نده کان له ناو ته لاردا به گۆزه یه کی پر له خوار دنه وه به ملاو لادا ده جولان و خوار دنه وه ریان ده رشته ناو پیکه خالیه کانه وه و ئه وه نده گول پزای بووه سه ر زهوی، که به ته واوی زهوی ناو ئه و ته لاره داپوشرا بوو، له و کاته دا "توتس" وتی: ته ماشاکه، نایا له هیچ شوین و له هیچ ساتیکی ته مه نندا ئه وه نده ژنی جوانت بینیه وه؟
وتم: نه خیر.

"توتس" وتی: تو که ده توانی زیر و زیو به ده ست بهینی و خوشکت نیه، که واته یه کیك لهم ژنانه بکه به خوشکی خوتم.

له ناکاو ژنیك له ناوه پاستی ئه و ته لاره وه به ره و پوی ئیمه هات و هه رکه چاوم پیی که وت دلم حالگرتی و وتم: "توتس" و ابزانم خودا کانش عاشقی ئه م ژنه ن... ته ماشاکه به چ شیوه یه ک پیده کات و چ چاوو ده میکی جوانی پیوه یه؟

به لام من سه رم له وه سوپما بوو که بوچی سه ره پای ئه وه ی ئه و ژنه له ته واوی ژنانی ناو ئه و ته لاره جوانتر بوو به لام پیاوه کان چوار ده وریان نه گرتبوو.

"توتس" وتی: ئه م ژنه، خاوه ن ماله و ئه م ئاهه نگه ش به بوئه ی خودایه ک که ناره زوه کان ده هیئته دی به رپا کراوه، بوئه وه ی ئه و ژنانه ی که میردیان نیه بتوانن له م ئاهه نگه دا داوا له خودا بکن هاوسه ریکیان پی بیه خشیت، ئه وانه ش که هاوسه ریان هه یه ناره زوی ئه وه بکن هاوسه رگه لیکی ده وله مهندتر بکاته به شیان.

وتم: "توتس" من ئه م ژنه م بینیه و ده یناسم، نایا ئه و ژنه "نفر نفر نفر" نیه؟
"توتس" وتی: با.

وتم: ئەوکاتەى من له "مالى ژيان" دا بوم، له ناکاو ئەم ژنه خۆى کرد به ویدا و قسهى له گه لندا کرد.

"نفر نفر نفر" لیمان نزیکیویه وه زهرده خه نهى بۆ ههردو کمان کردو منیش به سه سه سو پرمانیکه وه په یم به وه برد سه ره پای نه وهى لیوه کانی زهرده خه نه ده کهن، چاوه کانی پیناکه نن، له و کاته دا "نفر نفر نفر" ده ستی خسته سه رده سه تی "توتمس" و نامارژهى بۆ یه کیك له دیوارى ته لاره که کرد و وتی: من له تو که وینه ت له سه ر ئەم دیوارانه بۆ کی شایوم زۆر پازیم، ئایا کریکه یان پیدایت؟

"توتمس" وتی: به لى من کریى خۆم وه رگرت و دواى ئەم قسانه چاوانى ئەو ژنه رویان کرده من و تیگه شتم له وهى که ده مناسیته وه، هه ره له وکاته دا خۆم پیناساندو وتم: من "سینۆه" ی پزیشکم.

ئەو ژنه ش وتی: من که سیك به ناوی "سینۆه" ده ناسم که له مالى ژياندا ده خوینیت.

وتم: من هه مان ئەو سینۆه م.

ژنه ش له وکاته دا ته ماشای روخسارى کردم و وتی: درۆ ده کهیت، تو ئەو "سینۆه" نیت! له به ره نه وهى "سینۆه" کوپیکى لاو بوو که له روخسارىدا هه یچ چرچ و لۆچیه که به دی نه ده کرا، به لām نیستا له نیوان دوو برۆتدا چرچ و لۆچی ده بینم، سینۆه روخسارىکی جوانى هه یوو، به لām تو بالا و روخسارىکی په ژمورده ت هه یه.

وتم: "نفر نفر نفر" من "هه مان ئەو" سینۆه" م، نه گه ر با وه پش ناکه ییت، به لگه یه کت بۆ ده مینه وه بۆ نه وهى هه یچ گومانیکت له ناسنامه ی من نه بییت، ئەو به لگه یه ش بریتیه له و ئەنگوستیله ی که له مالى ژياندا پیتدام.

ئەوکات ئەو ئەنگوستیله یه ی که له ده ستمدا بوو پیم نیشاندا و وتی: له به ره نه وهى تو رقت له منه، فه رموو ئەنگوستیله که ی خۆت به ره وه بۆ نه وهى هه یچ یادگاریه کی تو له لای من نه مینیت، ده پرۆم و چیت سه ر به مالى تو دا ناکه م.

"نفر نفر نفر" وتی: ئەو ئەنگوستیله یه ی من با له لای خۆت بی، چونکه ئەم ئەنگوستیله یه به لای تو وه گرانبه هایه، چونکه زۆر به ده گمه ن پى ده که ویت که من دیاریه ک به که سیك به خشم، لی ره ش مه پۆ، دواى نه وهى میوانه کان روشتن، قسه ت له گه لندا ده که م.

ئەوكات من يەككەك لەبەندەكانم بانگ كرد بۇئەھوى خواردەنەوہ بكا تە پىكەكەمەوہ و ئەوہى ئەو بۇى رىشتم خۇشترىن و بەچىزترىن خواردەنەوہبوو كە تائەوكاتە خواردەبىتتەوہ، چۈنكە دەمزانى "نفر نفر نفر" منى خۇش دەوئت و ئەگەر پقى لەمن بوايە پىيى نەدەوتەم كە تا كۇتايى ئەم ئاھەنگە لەمالەكەيدا بىمىنمەوہ.

ھەندىك لەمىوانەكان بەھۇى زىادەپەوييان لەخواردەنەوہدا توشى پشانەوہ دەبون و بەندەكانىش لەوكاتەدا كاسەيەكيان بۇ دەھىنان بۇئەھوى بېرشىنە ناو ئەو كاسەيەوہ. بگرە "توتەمس" يىش بەھۇى ئەو زىادەپەويەوہ دوچارى پشانەوہ بوو، بەلام لەو ئاھەنگەدا دوو كەس خۇيان لەزىادەپەھوى خواردەنەوہ پاراست، يەككىيان ژنى خاوەن مال و ئەويترىان من كە ئارەزوى ئەوہم دەكرد قسەى لەگەلدا بكام.

كاتىك زەوى ئەو تەلارە لە پىكى شكا و گۆزەى خالى داپۇشرا، ژنان و پياوانىش بەشىوہيەك لەھۇش خۇيان چوبون كە چىتر ھىچ كەسىك نەيدەتوانى نەقسە بكا تە و نە بىيىستىت، ژەنيارەكانىش دەستيان لەژەنن ھەلگرت و بەندەكانىش خۇيان كرد بەژوردا بۇئەھوى خاوەنە مەستەكانيان بېنەوہ بۇمالى خۇيان.

ئەوكات "نفر نفر نفر" ھات و منى لەژورى تەلارى ئاھەنگەكە برە ژورىكى ترەوہ و لەتەنىش خۇيەوہ داينىشاندم و منىش لىم پىرسى: ئەم مالە ھى تۇيە؟
ژنەكە وتى: بەلى ئەم مالە ھى منە.

وتم: ئەگەر وايىت كەواتە تۇ زۇر دەولەمەندى.
ژنەكەيش وتى: لە "تېس" دا ھىچ يەك لەو ژنانەى كە ئامادەن لەگەل پياواندا خۇشەويستى بكام بەئەندازەى من دەولەمەند نىن.

دواى ئەوہ نەوازىشى دەستى كردم و وتى: بۇچى ئەو پۇژەى پىم وتى وەرە بۇ مالى من، نەھاتى؟

وتم: ئەو پۇژە لىت دەترسام، چۈنكە مندال بوم.
"نفر نفر نفر" وتى: ديارە دواى ئەوہى بويت بەپياو لەگەل ژنانىكى زۇردا پاتبواردوہ و زۇرجار سەردانى مالە سۇزانىيەكانت كردوہ؟

وتم: بەلى ھەموو شەويك دەپۇشتم بۇ مالە سۇزانىەكان، بەلام تا ئەم ساتەى لەتەنىشتتەوہ دانىشتوم، ھچ ژنىك نەبوو تە خوشكى من.

"نفر نفر نفر" وتی: درۆ دەکەیت، چۆن ئەکریت پیاویک هەموو شەویک بپروات بۆ مالی سۆزانیەکان و ئەوژنانە نەبوین بەخۆشکی.

وتم: چونکه هەركاتێك یهكێك له و ژنانه به‌رهو روم ده‌هات تۆم ده‌هاته‌وه یادو هەر ئەوکاتە‌ی لەش و لاری تۆم لەئەندێشە‌مدا ببینیایه ناگاداری ئەوه دەبوم که چیتەر ئەو ژنه له‌به‌رچاوی مندا بونی نیه.

"نفر نفر نفر" وتی: ئەگەر تۆ درۆ بکەیت، ئەو پڕۆژە‌ی من دەبمه خوشکت پە‌ی بە‌راستی ئەم بابە‌ته دەبەم و ناگاداری ئەوه دەبم درۆت له‌گە‌لدا کردوم.
وتم: من درۆ ناکەم و هیچکاتێکیش درۆم نە‌کردوو. "نفر نفر نفر" پرسی: ئیستا دە‌ته‌وێت چی بکەیت؟

وتم: تا ئە‌م‌پ‌رۆ من با‌وه‌رم بە‌خوداکان نە‌بووه و با‌وه‌ربون بە‌خوداکانی‌شم بە‌به‌شێک له‌خە‌یال پ‌ل‌اوی له‌قه‌لە‌م داوه، بە‌لام ئیستا دە‌پ‌رۆم و له‌ته‌واوی پ‌ه‌رستگاکاندا بۆ سوپاسی ئە‌وه‌یکه خوداکان منیان بە‌تۆ گە‌یان‌دوووه و چ‌اوم بە‌تۆ که‌وتوووه قوربانی پ‌یشکە‌ش دە‌کە‌م، د‌وای ئە‌وه‌ش عە‌تر دە‌ک‌رم و د‌ه‌رگای م‌الە‌کە‌ت عە‌ترپ‌رێژدە‌کە‌م، بۆ‌ئە‌وه‌ی کاتێک له‌مال ه‌اتیتە د‌ه‌ره‌وه بۆ‌نی عە‌تر بکەیت، گ‌ولێش له د‌ره‌خت و نە‌مامە‌کان دە‌کە‌مه‌وه، بۆ‌ئە‌وه‌ی کاتێک له‌مال ه‌اتیتە د‌ه‌ره‌وه بیان‌پ‌رێژمه بە‌رپ‌یت.

ژنه‌که وتی: ئە‌و کاره مە‌که، چونکه ئە‌مانه هیچ کارێک تیناکە‌ن، چونکه منیش خ‌اوه‌نی عە‌تر و گ‌ولم و پ‌یویستم به‌ عە‌تر و گ‌ولێ تۆ‌نیه، ئە‌گەر حە‌ز دە‌کەیت من ب‌یمه خوشکی تۆ‌وه‌ره با ب‌رۆین بۆ‌ ناو باخ، بۆ‌ئە‌وه‌ی د‌استانێک بۆ ب‌گ‌یرمه‌وه.
وتم: "نفر نفر نفر" من تۆم دە‌وێت نە‌که د‌استانە‌کانت.

ژنه‌که وتی: ئە‌گەر منت دە‌وێت، ئە‌وا دە‌ب‌یت گ‌وێ له‌د‌استانە‌کانیشم ب‌گ‌ریت، له‌وانه‌یه ئە‌مشه‌و پ‌ازیبم له‌گە‌ل تۆ‌دا بنووم، حە‌ز دە‌کە‌م پ‌یکه‌وه نان ب‌خۆین، ئە‌وکات ب‌رۆین بۆ‌ ناو باخ. منیش کاتێک بۆ‌نی گ‌ولێ "نا‌قا‌قی‌ا" م کرد، بە‌ش‌ی‌وه‌یه‌ک خ‌ۆش‌حال بوم که دە‌م‌ویست "نفر نفر نفر" له‌نامێز ب‌گ‌رم، بە‌لام ئە‌و خ‌وی لێ‌ دور خ‌ستمه‌وه و وتی: س‌ه‌ره‌تا گ‌وێ له‌د‌استانە‌کە‌م ب‌گره.

پ‌وناکی مانگ له‌ناو ه‌ه‌س‌یری باخه‌که‌دا د‌ه‌ره‌وشایه‌وه و گ‌ولێ س‌ه‌ر ه‌ه‌س‌یره‌که به‌ه‌وی ئە‌وه‌ی شه‌و بوو د‌ه‌م‌یان داخ‌ستبوو و ب‌النده‌کانی شه‌ویش د‌ه‌ستیان به‌ خ‌ویندن کرد.

به پیی فرمانی ژنهکه، بهندهیک مراوییهکی برژاوو خواردنهوهی بو هیناین و نیمهش دستمان کرد بهخواردن و خواردنهوه و هرچاریک بمویستایه "نفر نفر نفر" له نامیز بگرم ئەو دەییوت: سەرەتا گوێ لەداستانهکههه بگره، دوای ئەوه ئەگەر ئەوهی بۆم باسکردنی پهسەندت کرد، دەبمه خوشکت.

به لام سەر لهنوێ وروژانی سەردەمی لایهتی هانی دام له نامیزی بگرم و پینگرم لهوهی داستانهکههه بو بگیڕیتتهوه، بویه پیم وت: "نفر نفر نفر" نایا ئەکریت من لهه شهوهدا لهژیر پوناکی ئەم مانگهدا سەری تاشراوی تۆ ببینم؟ ژنهکه وتی: کاتییک رازی بویت ببه خوشکت، قره دهستکردهکانم لا دهبم و پیت پیدهدهم دهست بهینی بهسەرمدا و نهوازشی بکهیت³¹

³¹ دهبیئت بئین که حوار ههزار سال لهوهو پيش لهولاتی میسرنا ژنه خانهدانهکان سەری خۆیان دهتاشی و هژی دهستکردیان لهسەر دهمرد و یهکیک له مەزنترین سەرگهوتنهکانی بیاویکی میسری لهلای ژنیکدا نهوییه که بتوانیت سەری تاشراوی ژنیک ببینیت و نهوازشی بکات.

بەشى نۆيەم

دلتهزىن ترين روداوى سەردەمى لاويەتيم

ئەوكات "نفر نفر نفر" وتى: لەكۆندا پياويك بوو، كە بە "سات نە" بانگ دەكرا، پوژىكيان بۇ بينىنى كىيىكى دەگمەن پۇشت بۇ پەرسىگاۋ لەوى چاۋى بە ژنە كاهىنەيەك كەوت و لەيەكەم بينىنىدا شەيداي بوو، كاتىك گەپرايەۋە پەيامىكى بە بەندەكەيدا نارد بۇ ئەۋ ژنە كە بىت بۇ مالىيان و بۇمارەي كاترمىرك بىتتە خوشكى و لەبەرامبەر ئەۋەي لەگەلدا ھاۋخەبوۋە ئەنگوستىلەيەكى قورسى ئالتون ۋەردەگرىت. ژنەكە وتى: من نايمە بۇمالى "سات نە"، لەبەرئەۋەي ھەموو كەسىك چاۋى بەمن دەكەۋىت و ۋا لىكى دەدەنەۋە لەو جۇرە ژنانەم كە زۇر بەھەرزان خۇي ھەپراچ دەكات، بۇيە بەئاغاكەت بلى كە ئەۋ بىت بۇ مالى من، چونكە مالى من چۆل و خەلۋەتە و كەسى تىدا نىە.

"سات نە" پۇشت بۇ مالى كاهىنەكە و ئەنگوستىلەيەكى قورسى ئالتونى لەگەل خۇيدا برد بۇئەۋەي پىيدات، ژنەيش كە دەيزانى ئەۋ بۇچى ھاۋوۋە، وتى: تۇ دەزانى كە من كاهىنەم و ژنىك كە كاهىن بىت خۇي بەھەرزان نافرۇشىت.

"سات نە" وتى: تۇ كەنيزەك نىت تاكو مامەلەي كرىنت لەگەلدا بكەم، بەلكو من شتىكم لەتۇ دەۋىت كە كاتىك ژنىك پىشكەشى پياويكى بكات، چىتر ھىچ كەموو كورتىكە لەودا بەدى ناكرىت و ھەر لەبەرئەۋەش بەھاي ئەۋ شتە لەھەموو شوئىنىكدا ھەرزانە.

ژنى كاهىنەش وتى: ئەۋ شتەي تۇ لەمنت دەۋىت ھەرزانتىن و بىنرخ ترين شتە و بگرە لەسەنئىرى مانگاش كە لەبىباباندا رۇئىراۋە ھەرزانتەرە، بەلام لەھەمان كاتدا

بەگراتىر تىن شتىش لەقەلەم دەدرىت. ئەم شتە بۇ ئەوكەسانەى ھىچ گىرنگىەكىان پى ئەداو ھەرزانتىر تىن شتە، بەلام ھەركە پىاويك گىرنگى دا بەم شتە ، دەبىتتە گىرانتىر تىن شت و ئەو پىاوش ئەگەر خوازىارى بىت، دەبىت بەنرخىكى زور گىران بىكرىت. ئىستا بلى چەنىكم پىدەدەيت، بۇئەو ەى من بۇ ماو ەى كاترئىرىك بىمە خوشكت؟

"سات نە" وتى: من ئامادەم دوو ئەوئەندەى ئەو ئالتونەى بۇم ھىناوئىت پىت بەدم.

ژنى كاھىنىش وتى: ئەو شايستەى ژنىكى ەك من نىە، ئەگەر تۇ خوازىارى من بىت، دەبىت ئەو ەى ھەتە و نىتە بىدەى بەمن.

پىاوش كە خوازىارى ئەو ژنە بوو وتى: ھەرچىم ھەيە پىتتى دەدم و لەھەمان كاتدا دادنوسىكىان ھىنا و پىا و مال و كىلگە و بەندەكانى خۇى و ھەرچى زىر و زىوو مىسى ھەبوو كىر بەناوى ئەو ژنەو ە و پىى بەخشى، ئەوكات دەستى درىزكرد بۇئەو ەى قژى دەستكردى ژنەكە لەسەرى لا بىات و ماچىكى سەرى بكات، بەلام ژنەكە نەپھىلاو وتى: دەترسم دواى ئەو ەى بۇماو ەى كاترئىرىك منت كىر بە خوشكى خۇت، لىم بىزار بىت و بگەرپىتتەو ە بۇ لاي ژنەكەى خۇت، ئەگەر تۇ دەتەوئىت من بىمە خوشكت، دەبىت ھەر ئىستا ژنەكەت دەربكەيت.

ئەو پىاوش كە چىتر ھىچ بەندەىكى لەبەردەستدا نەمابوو، يەكىك لە بەندەكانى ژنەى نارد بۇئەو ەى ژنەكەى لەمال بكاتە دەرو ە و ئەوكات وىستى قژە دەستكردەكەى لەسەرى لا بىات.

بەلام كاھىنەكە وتى: لەو ژنەى كە دەرتكرد سى مندالت ھەيە، بۇيە منىش دەترسم پۇژىك بىت سۆزى باوكايەتى تۇ بەزەو مندالەكانت پەلكىش بكات و دواچار فەرامۇشم بكەيت، بۇيە ھەركاتىك وىستت من بەدەست بەنىنى، سەرەتا دەبىت مندالەكانى خۇت بەنىنىت بۇ ئىرە بۇئەو ەى بەدەستى خۇم بىانكوژم و گوشتى جەستەيان بەدم بەسەگ و پشىلەكانم.

"سات نە" يەكسەر بى ئەملاو لا لەرپى بەندەى ژنەكەو مندالەكانى خۇى ھىنا و سپاردى بەدەستى ژنە و ژنى كاھىنىش چەقۇيەكى بەردىنى گرت بەدەستەو ە و ھەرسىكىانى كوشت و ھەرلەوكاتەى كە پىاوشكە سەرقالى شەراب خواردنەو ە بوو، ژنەكە گوشتى لاشەى مندالەكانى دا بەسەگ و پشىلەكانى.

ئەوکات وتى: وەرە ئىستا بۆماوەى كاترمىزىك دەبمە خۆشكت و دۇنيا بە كە لەكانگای دلمەوہ لەگەلدا رادەبویرم، چونكە ھەموو ژنىك كاتىك نامادە دەبىت لەپوى سۆزەوہ بىتتە خوشكى پياويك كە بزانيت خۆى بەھەرزان نەفرۆشتووہ، تاكە جياوازی ژنە ھەراچ فرۆشەكان لەگەل ژنانى وەك مندا كە كاهینە و ئابرودارم ئەوہیە كە ژنە ھەراچ فرۆشەكان خۆيان بەھەرزان دەفرۆشن، بەلام ژنە ئابرومەندەكان خۆيان بەبەھايەكى گران دەفرۆشن.

من وتم: "نفر نفر نفر" من ئەو داستانانەم بىستووہ كە بۆت گىپرامەوہ و دەزانم كە تەواوى ئەم پوداوانە لەخەودا پروو دەدات و كۆتايى ئەم داستانەش "سات نە" كە خەوتبوو، لەخەو رادەچلەكى و سوپاسى خوداكان دەكات كە منداڵەكانى زىندون.

"نفر نفر نفر" وتى: وانى، ھەموو پياويك كاتىك ئاشقى ژنىك دەبىت وەك "سات نە" وايە و بۆئەوہى بتوانىت ئەو بەدەست بەيىت نامادەيە سامان و ژن و منداڵەكانى خۆى لەپىناويدا بكاتە قوربانى، ئەو كاتانەش كە ئەم قوچەكى "ھەرەم" مەزنانەيان دروست دەكرد، بەوشيوہیە بووہ و كاتىك با و خۆر قوچەكەكانىش لەناو دەبات ھەر وادەبىت. ئايا تۆ دەزانى بۆچى سەرى خودای ئارەزووہكان لەشيوہى پشیلە دروست دەكەن و وینەى دەكىشن؟

وتم: نەخیر.

"نفر نفر نفر" وتى: بۆ ئەوہى بلىن ژن، وەك پەنجەى پشیلە وايە، لەبەرئەوہى كاتىك پشیلەيەك بىەويت نيچىرەكەى خۆى فریوودات پەنجە نەرمەكانى خۆى بەسەريدا دەخشىنىت و نيچىرىش چىژ لەنەرمى پەنجەكانى وەردەگرىت، بەلام لەناكاو نوكى تىژى چىرەكەكانى لەژىر ئەو پىستە نەرمەدا دىنە دەروہ و پۆى دەكاتە ناو جەستەى نيچىرەكەيەوہ، منىش لەبەرئەوہى نامەويت ھىچ زيانىك لەمنەوہ بىينىت و لەدوايىدا بىرم بكەيت، پىت دەلىم "سىنۆھە" لىرە بېرۆ و جارىكى تر نەيەيت بۆ ئىرە.

وتم: "نفر نفر نفر" تۆ خۆت ئەمپرو بەمنت وت كە نەپروم و لىرە نەيىنمەوہ، بۆئەوہى قسەم لەگەلدا بكەيت.

ژنەكە وتى: بەلى من ئەوہم وت و ئىستاش پىت دەلىم بېرۆ، بۆئەوہى ھەركاتىك بتەويت سودم لى وەرگرىت، زۆر گران بەسەرتدا دەشكىتەوہ و لەدوايىشدا نەفرەتم لىدەكەيت كە بومەتە مايەى زىانت.

ۋەت: مەن ھەرگىز گەلبى لىزىيانەكانى خۇم ناكەم، ئەگەر مەبەستى تۇ ئالتون و زىو و مەسە، ھەرچىم ھەيە پېشكەشتى دەكەم، بۇئەۋەي پەسەندەم بىكەيت.

"نفر نفر نفر" ۋەت: ئەمپۇ بەۋ شىۋەي كە بىنىت ئاھەنگىكى مەزىنە بەدەستەۋە بو، ئەم ئاھەنگەش مەنى شەكەت كىردوۋە و ئىستاش دەمەۋىت بىخوم و تۇش بېرۇ و پۇژىكى تر ۋەرە بۇ لام، ئەگەر لەھەمان ئەۋ پۇژەدا ئەۋەي لىت داۋا دەكەم جىبەجىبى بىكەيت، دەبمە خوشكت.

مەن ھەرچەندىك ھەۋم دا بۇئەۋەي ئەۋ شەۋە لەگەل ئەۋدا بەسەر بەرم، پارزى نەبو، بۇيە مەنىش ناچار بووم لەمالەكەي بېرۇمە دەرەۋە و گەرامەۋە بۇمالى خۇم، بەلام تا بەرەبەيان لەۋرۇژانى ئىشقى "نفر نفر نفر" خەۋم لى نەكەۋت.

پۇژى دۋايى، سەرلەبەيانى زوۋ ئەۋ پاسپاردەيەم دا بە بەندەكەم "كاپتا" كە بەتەۋاۋى ئەۋ نەخۇشانەي پراگەيەنىت كە سەردانم دەكەن، ئەمپۇ تاقەتى چارەسەركردنى ھىچ كەسىم نى، دۋاي ئەۋە پۇشتم بۇ سەرتاشخانە و خۇم شۇرد و عەترم دا لەخۇم و پىگاي مالى "نفر نفر نفر" م گرتە بەر.

لەۋى بەندەيك مەنى بىرە ژورەكەي ئەۋ و بىنىم سەرقالى خۇپازاندەيە و مەن كە پىشتم بەدۇستايەتى شەۋى رابىردوۋ بەستىبو، بۇيە خۇم لى نىزىك كىردەۋە، بەلام ژنە مەنى لەخۇي دور خىستەۋە ۋەت: "سىنۇھە" بۇچى ھاتى بۇ ئىرە.... بۇچى بویتە مایەي بىزارىم؟

ۋەت: "نفر نفر نفر" خۇشم دەۋىت و ئەمپۇ لەبەرئەۋە ھاتوم بۇ ئىرە كە تۇ بەپىنى ئەۋ بەلىنەي پىت دام بىيەتە خوشكم.

ئەۋ ژنەش ۋەت: ئەمپۇ دەبىت خۇم زۇر بەجۋانى بىرازىنمەۋە، چۈنكە بازىگانىك كە لەسورىاۋە ھاتوۋە دەيەۋىت ئەمپۇ لەگەل مەندا تىپەرىنىت و تۋىەتى لەبەرامبەر يەك پۇژدا يەك پارچە گەۋەرم دەدەم.

دۋاي ئەۋە "نفر نفر نفر" لەسەر تەختە خەۋەكەي خۇي پاكشا و ئەۋ ژنەي كە كەنىزەي بوۋ بەپۇنى عەترنامىز دەستى كىر بەشىلانى جەستەي.

لەبەرئەۋەي ئەم دەۋىست بېرۇم، ئەۋ ۋەت: "سىنۇھە" بۇچى بویتە مایەي سەرنىشەم و لىرە ناپۇيت؟

وتم: له بهرئەوهی من ئارەزوی تۆ دەکەم... له بهرئەوهی دەمەویت تۆ یەکهەمین ژن بیت که دەبیتە خوشکی من.

"نفر نفر نفر" وتی: جارێکی تر وەك دوینی شەو پیت دەلیم که من نامەویت ئازارت بدهم و پیت دەلیم پرۆ بەدوای ئیش و کاری خۆتدا و وازم لی بهینە.

وتم: "نفر نفر نفر" ئەگەر لە ئیستاوه تا شەو لە گەلمدا بیت هەرچیت بویت پیتی دەبەخشم.

ژن پرسى: تۆ چیت ههیه؟

وتم: بریک ئەنگوستیلەى زیوو مسم ههیه که لەنەخۆشەکانم وەرگرتوو بەناو نیشانی کریمی چارەسەرکردنیان، هەر وەها خاوەنى مالىکم که نەخۆشخانە کەشم لەوییه، ئەم ماله ئەو خۆیندکارانەى که لەمالى ژيان دەر دەچن و پنیوستان بەنەخۆشخانەیه که بەبەهایهکی باش دەیکرن.

"نفر نفر نفر" ئیش هەر بەوشیوهی که لەسەر تەختە خەوه کهى راکشابوو و که نيزه کهى جهستهى بهرۆنى عهتراوى دهشیا وتی: زۆر باشە "سینۆه" پرۆ و دادنوسیك بهینە بۆئەوهی ئەم بابەتە بنوسیت و ئەو بەلگە نامەیه لەلای دادوهری مەزندا دابنیت، بۆئەوهی ئەم گواستنەوهی سەر وەت و سامانە لایەنى یاسایی وەرگریت و تۆ نەتوانی لەنایندەدا لیم وەرگریتهوه.

منیش کاتیک تەماشای "نفر نفر نفر" م دەکرد که ئەندامیکی له مەر مەر سپی تر و پاکتری ههبوو، بەرپادیه که گرفتاری ئیشقی بوبوم که نەمدەتوانی بەسەر دەرۆنى خۆمدا زالیم و وا ههستم دەکرد که بەخشینی ئەوهی ههमे و نیمه له بهرامبەر ئەوهی یه که پرۆ له گەل ئەو ژنەدا بەسەر ببهم زۆر له وه بینرختره، بۆیه و تم: "نفر نفر نفر" ئیستا دەرۆم و دادنوسیك دههینم.

ژنە که وتی: له ههموو حاله تیکدا ئەمرۆ ناتوانم له گەل تۆدا بم، بەلام تۆ کابرای دادنوس بهینە و ههموو سەر وەت و سامانیکی خۆتم بۆ بگوازەر وه و منیش له پرۆژیکی تردا له گەلتدا دەبم.

من زۆر بەپهله دادنوسیکم هیئا و ئەوهی هه مبوو له زێر و زیو و مس و مال بگره بەندە کهى خۆشم گواسته وه بۆ "نفر نفر نفر" و ئەویش ئەو بەلگە نامەیهی که له دوو پهردا نوسرابوو وەرگرت و یهکیکیانی دهق کردو ئەو یتریانی دا بە دادنوسه که بۆ

ئەوێ لەلای دادوهری مەزندا داینیت، من بینیم کە بەلگەنامەکەى خۆى خستە ناو سنوڤىكى بچوکهو و وتى: زۆر باشە من ئیستا دەپۆم و تۆ سبەى وەرە بۆ ئێرە، بۆئەوێ ئەوێ لەمنت دەوێت پێتى ببەخشم.

من ویستم لەنامیزی بگرم، بەلام هاواری کرد لیم دور کەو، چونکە ئارایشتەکەم تیک دەدەیت.

دوای ئەو سواری کەژاوێهە بوو و لەگەڵ بەندەکانیدا پۆشت، منیش گەرامو و بۆمائی خۆم و شتە تایبەتەکانى خۆم کوکردو، بۆئەوێ کاتیک خاوەن مائی تازه دیت بتوانیت بیته ناو مالهکەیهو.

"کاپتا" کاتیک بینی خەریکی کوکردنەوێ کەلوپەلەکانم، وتى: چیه دەتەوێت کوچ بکەیت؟

وتم: نەخیر، من هەموو شتیکی خۆم هەرەها تۆشم داو بەیەکیکی تر و بەمزوانە کەسیک دیت و ئەم ماله و تۆ دەخاتە ژێر پکیفی خۆیهو و کاتیک لەلای ئەو کار دەکەیت دزی کەمتری لی بکە، چونکە لەوانەیه ئەو لەمن بێبەزەیی تر بیته و زۆر بەهیز دارکاریت بکات.

"کاپتا" لەبەرامبەر مندا کپنوشی برد و وتى: گەرەم، دلێ پیری من تۆی خۆش دەوێت و من لەخۆت دور مەخەرەو، چونکە من ناتوانم لەلای کەسیکی تردا کار بکەم، راستە کە من هەندیک شتم لەتۆ دزیو، بەلام زیاد لەپراوەی ترازوی دادوهری دزیم لی نەکردویت و لەکاتژمێرە گەرمەکانی پۆژدا کە تۆ لەمالدا دەحەوايتهو من لەکوچه و کوڵاندا باسی چاکى تۆم بۆ خەلکی دەکرد و بەهەموو کەسیکم دەوت کە "سینۆهە" ی خاوەنم مەزنتترین پزیشکی میسرە، لەکاتیک کوپەلەکانی تر لەپشت سەری خاوەنەکەیانەو بە باسی خراپەیان دەکردن و ئاواتی مەرگیان بۆ دەخواستن.

دلێم بەو قسانەى تەنگ بوو و دەستیکم خستە سەرشانى و وتم: "کاپتا" هەستە.... زۆر بەکەمی ئەو پوو دەدات کە من بەندەکەى خۆم بە "کاپتا" بانگ بکەم، چونکە دەترسام کە ئەو وا هەست بکات لەهەموو پویەکەو هاوشانى منە و لەگەڵ مندا هیچ جیاوازیەکی نیە، بۆیە زۆریەى جار بە تیمساح یان دز یان گەمژە بانگم دەکرد.

کاتیك بەندەكە گوئی لەناوی خۆی بوو دەستی كرد بەگریان و هەردوو پێمی خستە سەر سەری و وتی: خاوەنە جوامیڕەكەم دەرم مەكە و پازی مەبە كەسانی تر دارکاری بەندە پیرەكەت بكەن و بەرد بەنیوچەوانیدا بكێشن و ئەو خواردنەیی دەرخوارد بدن كە دەبییت بپێژیتە ناو روبرەكانەوه.

سەرەرای ئەوهی دلم بۆی دەسوتا گالۆكەكەیی خۆم هەنگرت- بەلام نەك زۆر بەتوندی- بەگالۆكەكەیی دەستم دەمكوتا بەپشتیدا و پیم وت: كورە هەیی تیمساح هەستە سەر پێ و ئەوەندە مەگری، ئەگەر دەبینی كە من تۆ لەخۆم دور دەخەمەوه، لەبەرئەوهیە كە چیتەر ناتوانم خواردنت پێبەم، چونكە هەموو شتیکی خۆم داوه بەكەسیکی تر، بۆیە ئەم گریانەت بیسوده.

"كاپتا" هەستایە سەرپێ و بەهیمای ماته مینی دەستی خۆی بەرز كردهوه و وتی: ئەمڕۆ یەكێكە لەرۆژە شومەكانی میسر.

دوای ئەوه كەمێك بیری لێكردهوه و وتی: "سینۆهه" تۆ سەرەرای ئەوهی لاویت یەكێكی لەپزیشكە بەناوبانگەكان و من پێشنیاری ئەوهم بۆت- هەیه كە هەرچەنێك زیوو مست هەیه هەلیانگەرە و ئەمشەو سواری گەشتی دەبین و لیڕە دەپۆین، تۆ نەخۆشخانەیهك لەیەكێك لەشارەكانی میسر كە دەكەوێتە بەشی خوارەوهی ئەم روبرەوه بۆ خۆت دەكەیتەوه، ئەگەر لەوێش بونە مایەیی دەردی سەریمان، ئەوا ئەو كات دەتوانین بپۆین بۆ ولاتی "سور" و لەولاتی "سور" دا زۆر پێز لە پزیشكە میسریەكان دەگرن³². ئەگەر ناتەوێت لەولاتی سوردا بژیت، ئەوا دەتوانین پێگای "میتانی" یان ولاتی "نیوان دوو روبرار" بگڕینه بەر، من بیستومه كە لە ولاتی "نیوان دوو" دا دوو روبرار هەیه كە ئاراستەیی پۆشتنی ناوهكەیان بەپێچەوانەوهیە، چونكە لەباتی ئەوهی بەرهو باکور پروات بەرهو باشور دەروات.

وتم: "كاپتا" من ناتوانم لە "تبس" هەلبێم، لەبەرئەوهی ئەو رشتە و پەتانەیی میان بەئێرەوه بەستوووتەوه، لەو سیمانەیی كە لە مس دروستیان كردون بەهێزترە.

بەندەكەم لەسەر زهوی دانیشت و سەری بەهیمای ماته مینی تەكانداو وتی: خودای "ئامون" ئیمەیی بەجی هێشتوو و چیتەر ئیمەیی خوش ناوێت، چونكە

³² مەبەست لە ولاتی سور "عەرەبستانی" ئێستایە كە دێكەوێتە بەشی رۆژەهلای دەریا سورەوه.

ماوهیه که تو دیاریت پیشکەشی پەرستگای "نامون" نە کردووہ... من لەوباوہ پرەدام ئەگەر ھەر ئەمڕۆ دیاریەک پیشکەشی خودایەکی تر بکەین، ئەوا دەتوانین لە ھاوکاری خودای تازە بەھرمەند بین.

وتم: "کاپتا" تو ئەوەت فرامۆش کردووہ که من چیتەر هیچ شتیکم نیە که بتوانم پیشکەشی خودایەکی تری بکەم، بگرە تووش که بەندەوی من بویت ئیستا پەیوەستی بەیەکیکی ترەوہ.

"کاپتا" پرسی: ئەو کەسە کییە، ئایا پیاوہ یان ژنە؟

وتم: ژنە.

ھەرکە "کاپتا" تیگەشت خاوەنە تازەکەوی ژنە، بەشیوہیەک ھاواری کرد که من ناچار بوم بەھەرپەشەوی گالۆکەکەم بیدەنگی بکەم. دواي ئەوہ وتی: ھەي دایکە بۆچی ئەو پوژەوی من لەدایک بوم، منت بەپەتی ناوکم نەخنکاند بۆئەوہی زیندو نەمیتم و بەرگەوی ئەم نەھامەتی و دەردیسەریە نەگرم؟ بۆچی من وەک کۆیلەیک لەدایک بوم که دواتر گرفتاری ژنیکی بيم، لەبەرئەوہی ژنەکان ھەمیشە لەپیاوان بیبەزەبیترن، ئەویش ژنیکی وەک ئەم ژنە که ھەموو شتیکی لی زەوت کردویت و ھەر ئەم ژنەش لەبەیانێوہ تا ئیوارە پارمان دەنیت و ناھیلیت بۆ ساتیکیش بھوینیوہ و ناسودە بین، ھەرگیز خواردنیکی باشیشم پینادات، ئەویش لەحالیەتیکیدا ئەگەر من وەک خزمەتکاری خۆی بیاریزیت و پەسەندم بکات، ئەگینا من بەکانزاگەریک دەفرۆشیت بۆئەوہی لەکانی کانزاکەیدا سەرقالی کارکردن ب، دواي چەند پوژیک بەھۆی کارکردن لەناو کانە کانزاکەیدا بەسەختی دەمرم، بیئەوہی هیچ کەس لاشەم مۆمیا بکات و گۆرینک بۆ خەوتن ھەبیّت؟^{۳۳}

من دەمزانی کہ "کاپتا" راست دەکات و لەمالی "نفر نفر نفر" دا جی نیشتهجی بونی پیرەمیردیکی وەک ئەو نیە که تەنھا یەک چاوی ھەیە، بەدڵنیاییوہ ئەو ژنە دەفرۆشیت بەکەسیکی تر که بەدەرەفتارانە مامەلە لەگەل "کاپتا" دا بکات و ئەویش لەماوہیەکی زۆر کورتدا بەھۆی سەختی ژیانەوہ کۆچی دواي دەکات. گریانی کابرای

³³ ئەمکۆندا گریکارەکان نامادە نەدەبیون لەناو کانە کانزاگاندا کار بکەن و بۆ دەرھێنانی کانزاگان بەزۆر ھانی کۆیلەکانیان دەدا

بەندە منیشی هینایە گریان، بەلام نەمدەزانی ئایا بۆ ئەو دەگریم یان بۆ خۆم کە هەموو شتیکم لەدەست دابوو.

کاتیك "کاپتا" بینی من دەگریم هیور بویەو و لەجینی خۆی هەستایە سەرپی و دەستی خستە سەر سەرم و وتی: هەموو ئەم شتانه تارانێ منە کە نەمدەزانی خاوەنەکەم قوماشیکی ئاو نەدیوو سادەییە و ئاگاداری بارودۆخی ژیان نیە و نازانیت کە کورپیکی لاو شەوانە لە لەمالەکەیی خۆیدا دەحویتەو، دەبیئت ژنیکی لاویش لەتەنیشت خۆیەو بخەوینیت.

من هەرگیز لەژیاندا کورپیکی لاوی وەک تۆم نەدیووە کە بەو شیوەییە گرنگی بەژنان نەدات و هیچ کات ئەو پوی نەداوە کە تۆ داوام لێ بکەیت بپۆم یەکیک لەو ژنە لاوانەیی کە لەمالە سۆزانیەکاندا بەزۆری بەدی دەکرین، بۆتی بەینم. ئەو پیاوێی ئەزمونی لەگەڵ ژناندا نەبیئت، وەک مشتیک گیای وشک وایە و یەکەمین ژنیکی کە پێی دەگات وەک "تەنور"ی ئاگر وایە و هەرئەوێی گیا وشکە کە هەڵدەنە ئاو تەنورە کەوێ یەکسەر ئاگر دەگریت. کورپیکی لاوی بێ ئەزمونیش کاتیکی چاوی بەژنیکی لاو دەکەوینت، ئاگر دەگریت و بۆئەوێی بتوانیت بەدەستی بەینیت، هەموو شتیکی خۆی دەکات بەقوربانی، ئیتر ئاگاداری ئەو نیە چ زیانیکی بەخۆی دەگەییەنیت، منیش داخی ئەو دەخۆم کە بۆچی تۆ لەبارەیی ژنانەو پرسیارت لەمن نەکردوو، بۆئەوێی پینماییت بکەم و پینت بلیم کە لەجیهاندا، کاتیکی ژنیکی پیاویکی خوش دەوینت کە بزانییت ئەو پیاوێ خاوەنی پارویەکی گوشتە، هەر ئەوێی ئاگاداری ئەو بوو ئەو پیاوێ وەک سواڵکەریکی هیچ شتیکی بەدەستەو نەماوە خۆی لێ بەدور دەگریت و دواي پیاویکی تر دەکەوینت کە خاوەنی نان و گوشت بیئت. بۆچی پراویژت لەگەڵ مندا نەکرد بۆئەوێی پینت بلیم، کاتیکی پیاویکی بیەوینت لەژنیکی نزیکی بییتەو دەبیئت داریکی لەگەڵ خۆیدا ببات و هەرئەوێی خۆی کرد بەمالی ژنەدا سەرەتا داریکی بکیشیئت بەنیوچەوانیدا.

ئەگەر ئاگاداری ئەم حالەتانه نەبیئت، هەمان پوژ ئەو ژنە دەست و پینت بەپەتیکی دەبەستیئت و چیتەر دواي ئەو لەو ژنە پزگارت نابیئت، مەگەر ئەوکاتەیی کە هیچت بەدەستەو نامیینیت و دەست بەسواڵکردن دەکەیت، ئەوکات ئەو ژنە دەستبەردارت

دەبىئەت ۋە ھەرچەنىك پىياو شەرمەنتر بىت زووتر گرفتارى ئەو ژنە دەبىئەت ۋە رەنج ۋە زىيانىكى زىياترى لى دەبىئەت.

ئەگەر تۆلەباتى ئەۋەى پىرۆيت بۇ مالى ئەم ژنە، ھەموو شەۋىك ژنىكت بۇ ئەم مالى بەيئىنايە ۋە بەرەبەيانان ئەنگوستىلەيەكى مست پى بەخشىايە ۋە دواى ئەۋە ۋازت لى بەيئىنايە ئەۋە ئەمپۇ من ۋە تۆ گرفتارى ئەم بەدبەختىە نەدەبىئەت.

بەندەكەم بۇ ماۋەيەك قەسەى خۆى كرد، بەلام من گويم لەقسەكانى ئەۋ نەدەگرت، لەبەرئەۋەى نەمدەتوانى ئەندىشەى خۆم لە "نفر نفر نفر" دور بخەمەۋە ۋە ئەۋ بەندە ھەرچى پى دەۋتم: لەگوئيەكەمەۋە دەچۋە ژورەۋە ۋە لەگوئيەكى ترمەۋە دەردەچۋە. ئەۋ شەۋە تا بەيئىنى زىاد لە دەجار بىدار بومەۋە ھەموو جارىك دواى بىداربونم "نفر نفر نفر" م دەھاتەۋە ياد ۋە خۆشحال بوم بەۋەى كە لەپۇژى دواييدا چاوم پى دەكەۋىت.

بەرادەيەك پەرۋشى دىدارى بووم، كاتىك پۇژى دواى پۇشتم بۇ مالى ئەۋ ژنە ھىشتا لەخە ھەلنەستابوو، بۇيە ۋەك سۋالكرىك لەبەردەم مالىكەيدا دانىشتم، تا ئەۋ كاتەى لەخە ھەستا.

كاتىك خۆم كرد بەژورەكەيدا بىنيم كەنيزەكەى خەرىكى شىلانى جەستەيەتى ۋە ھەركە منى بىنى وتى: "سىنۆھە" بۇچى بویتەتە مايەى تەمبەلىيم؟
ۋەتم: من ئەمپۇ ھاتوم بۇئەۋەى نانت لەگەلدا بخۆم ۋە رابوئىرم، چونكە تۆ دويىنى بەلىنت پىدام كە ئەمپۇت لەگەل مندا بەسەربەيت.

"نفر نفر نفر" باۋىشكىكى دا ۋە وتى: تۆ دويىنى درۆت لەگەلدا كردم.

ۋەتم: بەچ شىۋەيەك درۆم لەگەلدا كردويت؟

ژنەش وتى: دويىنى تۆ ۋا خۆت دەنۋاند كە بى لە بەندەيەك ۋە مالىك ھىچى ترن نىە، لەكاتىكدا من لىكۆلىنەۋەم لەسەر تۆ كردوۋە ۋە زانىم كە باوكت كوئىر بوۋە ۋە ناتوانىت بنوسىت، بۇيە مۇرى خۆى بەتۆ داۋە ۋە وتويەتى تۆ دەبىئەت مالىكەى بفرۆشى.

"نفر نفر نفر" راستى دەكرد، باوكم لەبەرئەۋەى كوئىر بوۋە ۋە نەيدەتوانى بنوسىت، مۇرەكەى خۆى بەمن دابوو، بۇئەۋەى مالىكەى بۇبفرۆشم، چونكە دايك ۋە باوكم دەيانويست لەشارى "تبس" پىرۆن ۋە كىلگەيەك بىكپن ۋە لەدەرەۋەى شاردا ژيانى

خویان تیپەرینن، دایکیشم لەو کینگەیهدا جوتیاری بکات، لەهەمان شوێنیشدا بھینیتەوہ تا ئەوکاتەى کۆچى دواى دەکات و لەگۆرەکەى خۆیدا دەھینێژن.

وتە: مەبەستت چیه؟

ژنەکەش وتی: تۆ کۆرپى تاقانەى باوکى خۆتیت و باوکت کچى نیه بۆئەوہى دواى مەرگى بەشى ھەرە زۆرى سامانەکەى بەو بېەخشیت، بۆیە تەواى سامانەکەى دەبیت بەھى تۆ. لەبەرئەوہ ماڤى ئەوہت ھەیه، لەوکاتەى کە باوکت ھیشتا لەژياندايە مائەکەى ئەویشم پى بەدەیت، چونکە ئەو مۆرى خۆى بەتۆ داوہ و تۆى لەفرۆشتنى ئەو مائەدا نازاد کردوہ.

کاتیک ئەم قسەيەم لەدەمى ئەو ژنە بیست لەشم کەوتە لەرزین، چونکە من دەستەلاتى مائەکەى خۆم لەدەستدا بوو، بەلام ناتوانم مالى دايک و باوکم بە "نفر نفر بېەخشتم، بۆیە پیم وت: ئەم داوايەى کە تۆ لەمنى دەکەیت زۆر سەیرە، لەبەرئەوہى ئەگەر من ئەم خانووە بەدەم بەتۆ، دایکم چیتەر ناتوانیت ببیتە خاوەنى کینگەيەک کە پاشماوہى ژيانى لەویدا بەسەربیات.

"نفر نفر نفر" بەکەنیزەکەى خۆى وت، لە ژورەکەى بېراوتە دەرەوہ و من بۆ لای خۆى بانگ بکات و وتی: "سینۆھە" وەرە و دەست بەسەرمدا بھینە و منیش بەخۆشى و تامەرزۆییەوہ ھەستام و دەستم بەنەوازشکردنى سەرى کرد.

ژنەکە وتی: دەبیت بزانیتم من لەو ژنانە نیم کە خۆى بەھەرزان بفرۆشیت و ئەو مائەى کە دوینى پیت بەخشیم شایستەى من نییە، ئەگەر حەز دەکەیت چیتەر لیوەرگريت دەبیت مالى باوکیشتم پى بېەخشیت، بۆئەوہى بزانیتم خۆم بەھەرزان نەفرۆشتوہ.

وتە: "نفر نفر نفر" دوینى تۆ بەلینت پیدام کە ئەمپۆت لەگەل مندا تیپەرینى و باسى مالى باوکمت نەکرد.

ژنەکە وتی: لەبەرئەوہى دوینى ھیشتا ئەو زانیاریەم پى نەگەشتبوو کە دەستەلاتى فرۆشتنى مالى باوکت ھەیه و چیتەر ئەوہى دوینى بوو لەگەل دوینیدا پۆشت، ئەمروش پۆژیکى نوئیە، ئەگەر مالى باوکیشتم پى بېەخشیت، ئەمپۆ تا ئیوارە لەگەل مندا رادەبویری، بەمەرچیک سەرەتا بپۆیت و دادنوسەکە بھینیت و

بەلگەى گواستەنەۋەى ئەو مالەشم پى بەدەيت، دواى ئەو لەگەلمدا رابويىرە، چونكە من متمانەم بەبەلئىنى پياۋان نىيە، لەبەر ئەۋەى درۆزىن.

ۋەتم: "نفر نفر نفر" ھەرچى تۆ پىم بلىيت وا دەكەم.

ژنە منى لەخۆى دور كردهۋە و ۋتى: سەرەتا بىرۆ دادنوسەكە بەيئە و كارى گواستەنەۋەى مالەكە تەۋاۋ بكة، دواى ئەۋە من تا شەۋ ھى تۆم.

من لەمال چومە دەرەۋە و بۆ جارىكى تر دادنوسەكەم ھىنايەۋە، ئەمجارەيان مالى باۋكەم كە دەمزانى دواى گۆرەكەيان تاكە دارايى و سامانى باۋكەم دام بە"نفر نفر نفر".

كاتىك دادنوسەكە ويستى پروات، من زيوم پى نەبوو پىي بەدەم، بەلام ژنە ئەنگوستىلەيەكى بارىكى زيوى پىداۋ ۋتى: ئەمە كرىي ئەو كارەيە كە بۆئىمەت ئەنجامدا و دواى ئەۋە دادنوسەكە لەمال رۆشە دەرەۋە.

ئەۋكات "نفر نفر نفر" فەرمانى دا بەبەندەكانى خواردنى بەيانىمان بۆ بەيئەن و ئەۋانىش ناز و ماسى سويز و ئاۋجۇيان بۆ ھىناين، دواى ئەۋە "نفر نفر نفر" ۋتى: ئەمرۆ من تا ئىۋارە ھى تۆم و تۆ لەم مالەدا دەخۆيت و دەخۆيتەۋە و لەگەل مندا رادەبويىرى.

لەۋكاتەۋە تا كەمىك پىش ئاۋابونى خۆر من لەمالى "نفر نفر نفر" بوم، ئەۋيش بەسۆزەۋە رەفتارى لەگەلدا دەكردم و پىي پىدام نەۋازشى سەرى بكەم و دەيوت: من ئەمرۆ دەبىت شتگەلىكت فىربكەم كە ھىشتا فىرى نەبويت و فىربونى ئەم شتانەش بۆ مامەلەكردن لەگەل خوشكىكتدا زۆر پىويستە، بەپىچەۋانەشەۋە ئەمشەۋ خوشكەكەت ھىچ چىزىك لەنەۋازشەكانى تۆ ۋەرناگرىت.

كاتىك خۆر گەشتە شوينىك كەئاشكرابوۋ شەۋ نزيك بۆتەرە، ژنەكە پىي ۋەتم: "سىنۆۋە" ئىستا بەتەنھا جىمبەيلە، چونكە ماندوم و دەبىت كەمىك جەۋىمەۋە و بىر لەئارايشتى بەيانىم بكەمەۋە. قزىشم كەمىك درىژ بوۋە ئەمشەۋ دەبىت بۆم بتاشن و ساف ببىتەۋە، بۆئەۋەى ئەگەر پياۋىكى ترى ۋەك تۆ ويستى لەگەل مندا رابويىرى، چىز لەسافى سەرم ۋەرگرىت. منىش بەخەمى ئەۋەى دەبىت لەم ژنە دور بكەمەۋە پىگاي مالى خۆم كە دەمزانى چىتر بەمنەۋە پەيوەست نىيە گرتە بەر و كاتىك گەشتە مالەۋە ئىتر شەۋ داھاتبوۋ.

كاتىك شەرمەزارى و پەشىمانى زۆر بەھىز بىت، ھەندىكات لەتلياك خەوھىنەر تر دەبىت و من لەو شەوھەدا لەشەرم و پەشىمانى فرۆشتنى مالى باوكم خەوم ليكەوت و لەبەرئەوھى پۆزى پيشوو لەمالي ئەو ژنە زۆرم خواردبوويەوھە تا بەياني بيدار نەبومەوھە.

لەبەرەبەياندا ھەر كەچاوم كردهوھە، ئەندامى جوان و نەرم و سەرى سافى "نفر نفر نفر" م ھاتەوھە ياد و زانيم كە ناتوانم لەمالمدا بىنمەوھە، ئەويش لەماليكدا كە چيتر بەمنەوھە پەيوەست نىھ، بۆيە لەمال چومە دەرەوھە و پىي مالى ئەو ژنەم گرتەبەر.

من وامدەزاني كە ئەو خەوتووھە، بەلام دەرکەوت بيدارە و لەباخچەكەيدايەتى كاتىك منى بينى پرسى: "سینۆھە" بۆچى ھاتى و چيت لەمن دەويت؟
 وتم: ھاتوم بۆئەوھى لەتەنيشت تۆدابم و ھەك دويني نەوازنى سەرت بكمە و داوات لى بكمە لەگەل مندا رابويىرى.

ژنيش وتى: ئايا ھيچت ھەيە پىم بەدەيت، بۆئەوھى ئەمپۆ كاتەكاني خۆمت بۆ تەرخان بكمە.

تم: مالى خۆم و مالى باوكم پىداويت و چيتر ھيچ شتيكى تر شك نابەم، بەلام لەبەرئەوھى پزىشكم و دەرچوى قوتابخانەى مالى ژيانم، لەئايىندەدا كاتىك دەولەمەندبوم، ئەو ديارىيە كە ئەمپۆ دەبىت بىدەم، ھەك قەرزىك پىت دەدەمەوھە.

"نفر نفر نفر" پىكەنى و وتى: ناتوانم متمانە بەبەليني پياوان بكمە، لەبەرئەوھى تا ئەوكاتە لەسەر بەلينيكەى خويان دەمىنن كە لەگەل ژنيكدا رادەبويرن و ھەركە چەندجاريك لەگەلیدا رايان بوارد و تىريوون، بەشيۆەيەك ئەو ژنە لەياد دەكەن كە تا دوا تەمەنيان بيريان نەكەويتەوھە. بەلام لەبەرئەوھى توانيت پەيرەوى لەرنيماييەكاني من بكەيت و ھونەرى سود وەرگرتن لەژن فير بوويت، لەوانەيە ئەمروش ھەز بكمە لەگەل تۆدا رابويىرم و پىگە چارەيەك بۆ ديارىيەكەى ئەمپۆ ببينمەوھە.

من لەتەنيشت ئەوھە دانىشتم و سەرم خستە سەر سينەى، ژنەكە فەرمانى بەبەندەكاني كرد كەخواردن و خواردنەوھەمان بۆ بەينن و وتى: لەبەر ئەوھى لەوانەيە ئەمپۆ تۆ لەلای من بىنيتەوھە، بۆيە ھەر لەئىستاوھ دەست بەخواردن و خواردنەوھە دەكەين.

دوای ئەوێ بۆ ماوێهێك خواردمانهوه "نفر نفر نفر" وتی: "سینۆهه" من بیستوومه كه باوك و دایكت خاوهنی گوپێكن كه دروستیان كردووه و پازاندویانهتهوه، لهبەرئەوێ دەستەلاتی سامانی باوك و دایكت له دەستی تۆدایه دەتوانی ئەم گوپێش بەدیت به من.

وتم: "نفر نفر نفر" ئەو قسەیهی تۆ دەیکهیت من گریژدەوی "نەفرهت" دەکات، من به چ شێوهیهك دەتوانم گوپێ دایك و باوكم به تۆ ببه خشم و بیمه هۆی ئەوێ ئەم جوتە به دبەخته له جیهانهكهی تردا بێ شوین بن و جهستهیان وهك كه سه تاوانبار و كۆیلهكان ههڵدەنه ناو پووباری "نیل" هوه.

"نفر نفر نفر" وتی: بۆچی پازنی نیت كه دایك و باوكت بێ گوپ بن، بهلام پازنی دەبیت من خۆم ههراچ فرۆش بكه.

وتم: من دوینی و پیری دیاریهكم پی بهخشیت، ئایا ئەم دوو دیاریه ئەوهنده بههیاان نیه كه تۆ ئەمڕۆ بێ ئەوێ هیچ دیاریهکی ترم لی وهگریت لهگهڵ مندا بهسهر بهریت؟

ژنهكه وتی: ئەم دوو دیاریهێ كه تۆ دات به من بههای نیو پوژی جوانی من نهبوو، ئیستاش پیاویکی خهلكی ولاتی "نیوان دوو ئاو" هاتوو و ئامادهیه لهبهرامبهر ئەوێ یهك پوژ لهگهڵ ئەودا تیپهپینم، سهه "دین"^{۲۴} ئالتونی پاكم پیدات.

دوای ئەوه پێکیکی تر شهرابی دامی و وتی: ئەگەر ههز دهكەیت لهلای من بیت و ههراچەنێك كه خۆت بتهویت من بکهیته خوشکی خۆت، دهبیت گوپێ باوك و دایكیشتم پی ببهخشیت.

وتم: زۆر باشه.

ههه ئەوێ ژن زانی كه من به بهخشینی گوپێ دایك و باوكم پازنی بوم، ناردی به دوای كابرایی داد نوسدا و ئەویش هات و بهلگهنامهی بهخشینی گوپێ دایك و باوكمی نوسی و بۆ جاری دووهم كرپی زهحمهتی پیندا، چونكه من هیچ شتیكم نهبوو بهوی بدهم.

³⁴ بێن: بهكەى كۆشانهى ميسره كه نزيكهى يهك گرام دهبیت.

ئەسكەت پىنى وتىم: وەرە با ئەم باخە بەجى بەيلىن و برۆينە ژورەو، چونكە باخ كەنيزەك و بەندەى تىدايە لەوانەيە بمانىين، يۆيە لىرەدا ناتوانىن لەگەل يەكترا رابويىرين.

دواى ئەوەى پۆشتىنە ژورەو "نفر نفر نفر" وتى: من ژنىكم كە بەلئىنەكانى خۆم دەبەمە سەر و تۆ لەئايىندەدا نالئيت كە من فرىو داويت. چونكە لەبەرئەوەى تۆ ديارىەكت پى بەخشيوم، منيش تا ئىوارە لەلاى تۆ دەبم و دەتوانى ئەو وانانەى كە دويىنى فيرم كردىت ئەمرۆش بەكارىان بەيىنى بۆئەوەى. منيش بەهۆى بونى تۆوە لەم مالدەدا كاتى خۆش بەسەر بەرم.

بەندەكان پىنج جۆر گوشت و حەوت جۆر شىرىنى و سى جۆر خواردنەوہيان بۆ هيئان، بەلام مەستم كرد كاتىك كارەكەرەكان دەكەونە پشتمەوہ پىم پىدەكەنن و گالتم پى دەكەن، چونكە دەيانزانى من بگرە كۆرى داىك و باوكيشم بە "نفر نفر نفر" داوہ تەنھا بۆئەوەى پۆژىكى تر لەلاى ئەو بەسەر بەرم.

نازانم ئەو پۆژە بۆچى بەو خىرايىنە تىپەرى و بۆچى ئەو خۆشيانەى كە مرۆڤ بە كانزاگەلىكى زۆر دەيانكړىت لەماوہى چەند ساتىكدا كۆتاييان پىدئيت، بەلام پۆژە ناخۆشە كۆتاييان نىە.

كاتىكم زانى پۆژ كۆتايى پىهات و شەو داھات، "نفر نفر نفر" وتى: ئىستا كاتى ئەوہيە كە تۆ لەمالەكەى من برۆيتە دەرەو، چونكە شەو و من ماندوم و دەبىت خۆم بۆ پۆژىكى ترى ئارپايشكردنم ئامادە بكەم.

وتىم: "نفر نفر نفر" من حەز دەكەم ئەمشەرىش لەلاى تۆ بىنم و سبەى بەيانىەكەى لىرە دەپۆم.

ژنەيش وتى: بۆ ئەوەى ئەمشەو لەلاى من بىنئيتەوہ، دەتەوئيت چىم پى بەدەيت؟ وتم: من چىتر هىچ شتىكم بەدەستەوہ نەماوہ كە پىتى بەدەم و لەپىناو تۆدا بگرە داىك و باوكيشم لەجىهانەكەى تر بى شوين كردوہ و ئىستا گرفتارى تورەيى "ئامون" م.

ژنەكە وتى: دەتوانى نەيەيت بۆ ئىرە، مەگەر من پىم وتويت بىت بۆ ئىرە و لەگەلمدا رابويىرى؟

من پیداکری ئەوەم کرد که شهو لەلای بمانم، "نفر نفر نیش و تى: نابیت چونکه ئەمشه و ئەو بازرگانەى که لەولاتی "دوو ناو" وەو هاتوو، دەبیت بیت بو ئیره و ئەویش لەبەرامبەر ئەم مانەویدا سەد "دین" ئالتونم دەداتى و من ناتوانم چاوپۆشى لەو هەموو زێرە بکەم. دووبارە ئەگەر تۆ شتیکت هەبوايه و بەمنت بدایه، لەوانەبوو که من قەرەبوی هەندیک لەزبانەکانى خۆم بکردایه تەو، بەلام لەبەرئەوێ هیچت نیه دەبیت لیره برۆیت.

ئەوکات لەلام هەستا و پۆشت، بۆئەوێ پرواتە ژورەکهى ترەو و منیش دەستیم گرت بۆئەوێ رى لەپۆشتنى بگرم، لەوکاتەدا بەهۆى ئەو خواردنەوێیهى که "نفر نفر" پێیدا بوم نەمدەزانى باسى چى دەکەم.

ژنەکه کاتیک بینی زۆر بەهێز دەستیم گرتوو و ناهێلم پروات هاواری کرد و بەبەندەکانى خۆی و ت: چ کەسێک رێى بەئێو دا ئەم سوالکەرە بێننه مالهکەى منەو. هەرئیستا ئەو لەم ماله دەکەنه دەرەو و ئەگەر بەرگری لەپۆشتنه دەرەو کرد، ئەوکات بەدار لى بەن بۆئەوێ نەتوانیت بەرگری لەخۆى بکات.

بەندەکان هیرشیان بو هینام و منیش سەرەرای ئەوێ مەست بوم ویستم، بەرگری لەخۆم بکەم و نەپۆمه دەرەو، بەلام ئەوان دار بەدەست پژانە سەرم و ئەوئەندەیان لیدام که خوین لە سەر و پوخسار و سینە و زکم دەچۆرا و دواى ئەو گرتیمان و فریاندامە دەرەو.

کاتیک خەلکی کۆبۆنەو و پرسیان بۆچی ئەم پیاوئەتان بریندار کردوو و تیان: لەبەرئەوێ سوکایەتى بە خانمەکهى ئیمە کردوو و هەرچی پیمان و ت که خانمی ئیمە ژنیک نیه که خۆى بەهەرزان بفرۆشیت، هیچ گوى لینهگرتین و دەیویست بەزۆر لەگەل خانمەکه ماندا رابویریت و ئیمەش ناچار بوین دەری بکەیت.

من ئەم قسانەم لەحالی نیو بیهوشیدا دەبیست و ئەوئەندەیان کوتەک لیدابوم که نەمدەتوانى هەنگاوبینم، بۆیهەرلەو شوینەدا، بەوهموو خوین و برینەو خەوم لیکەوت.

سەرلەبەیانى زوو بەهۆى دەنگى پێى رێبواران و دەنگى گالیسکهکان لەخەو هەستام. تەواوى جەستەم نازارى دەکرد، مەستی شەرابیش بەتەواوى لەجەستەم

دەرچوبو. به لآم ئه وه ندهی ههستم به نازاری شهرمه زاری و په شیمانی ده کرد، ئه وه نده ناگام له نازاری جهستم نه بوو.

که وتمه پری و خۆم گه یانده که نار پوباری "نیل" و له وی خوینی جهستم به ناوی نیل پاک کرده وه و دواي ئه وه پریگای دهره وهی شارم گرته بهر، چونکه ئه وه نده شهرمه زار بیوم که نه مده توانی بگه پیمه وه بۆ ماله که ی خۆم.

سی پۆژ و سی شهوم له ناو چهره قامیشی که نار پوباری "نیل" به سهر برد و له م ماوه یه دا بیجگه له ناو پریک گیای خوراکی هیچ خواردنیکی ترم دهست نه که وت. دواي ئه و سی پۆژه گه پامه وه بۆ شار و ماله که ی خۆم، بینیم ناوی پزیشکیکی تر به سهر دیواری ماله که ی مندا هه لواسراوه و ئه م بابه ته ئه وه دهرده خات که دهستیان به سهر ماله که شمدا گرتوه.

به نده کۆنه که م "کاپتا" له و ماله هاته دهره وه و کاتیک منی بینی دهستی کرد به گریان و وتی: خاوه نه به دبخته که م، خانووه که ی تۆ پزیشکیکی لاو دهستی به سهردا گرتوه و من ئیستا به ندهی ئه وم و کاری بۆ ده که م.

دواي ئه وه وتی: ئه گه ر بمتوانیا به تاکه چاوه که ی خۆم به تۆ دها بۆئه وه ی له م به دبخته پزگارت بکه م، چونکه دایک و باوکت کۆچی دوا بیان کردوه.

وتم: په نا بۆ "نامون" دواي ئه وه دهسته کانم بهرز کرده وه و پرسیم: به چ شیوه یه ک دایک و باوکت مردن؟

"کاپتا" وتی: له بهر ئه وه ی تۆ ماله که ی ئه وانته فرۆشتبوو، ئه مپۆ سهر له به یانیه که ی له لایه ن دادوهری مهزنه وه پۆشتن تاکو ئه وان له ماله که یان دهریکه ن و دهست به سهر ماله که یاندا بگرن و بیده ن به خاوه نه راسته قینه که ی، به لآم دایک و باوکت تهخت له سهر زه وی که تبون و جوله یان نه ده کرد، هیشتا پوننه بۆته وه نایا مردون یان ههر دواي ئه وه ی زانیویانه له ماله که یاندا دهریانه که ن زه هریان خواردۆته وه و کۆتاییان به ژیا نی خویان هینا وه، به لآم تۆ ده توانی پزۆیت و لاشه که یان که هیشتا له و ماله دایه به بیته مردوو خانه.

وتم: نایا تۆ چاوت به دایک و باوکت که وت؟

"کاپتا" وتی: دوینی خاوه نه که م تازه هاتبوو بۆئه وه ی سهردانم بکات و دایکیشی کاریکی زۆری به سهردا دام، بینیم باوکت هاتوه بۆ ئیره.

له بهرئوهی باوکت کویره، نهیده توانی ری بکات و دایکیشتم دهستی گرتبو و هردوکیان هاتبون بۆئوهی چاویان بهتۆ بکهویت، من تیگه شتم که دایکیشتم بههوی پیرییهوه نهیده توانی ری بکات.

ئهوان دهیانوت که کاربه دهستانی دادوهری مهزن هاتون بۆمال و مۆریان لههه موو شتیك داوه و تیان ئه مانه ده بیئت هه ئیستا ئه م ماله چۆل بکهن ئه گینا ههردوکیا بهزۆر دهکهینه دهرهوه.

باوکیشتم له کاربه دهستانی پرسى بوو که بۆچی دهیانه ویت ئهوان له ماله بکهنه دهرهوه. ئهوانیش له وهلامدا و تبویان که "سینۆهه" کوپه کهی ئیوه ئه م ماله داوه بهژنیکی بهدناو، تهنا بۆئوهی بتوانیت چیژی لی وهرگریت.

باوکت داواى لی دهکردم، پیئت بلیم که سهردانى بکهیت، بهلام من نه مدهزانى تۆ له کویت؟

ئهوکات باوکت که کویر بوو، ویستی شتیك بنوسیئت و بیئات بهمن، وتی "کاپتا" پارچه مسیکی باریکم پی بده بۆئوهی بتوانم له پیری دادنوسیکه وه نامهیه که بنوسم، بۆئوهی هه رکاتیك کوچی دوايیم کرد ئه نامهیه بکهویته دهستی کوپه کهم.

منیش پارچه مسیکی باریکم له پاشه کهوته کانی خۆم دا به باوکت، داواى ئه وه له گهل دایکتدا رۆشتن.

وتم: "کاپتا" ئایا باوکم له پیری تۆوه هیچ په یامیکی بۆ به جی نه هیشتم، بهنده کهش وتی نه خیر.

دلَم له ناو سینهمدا له بهرد رهقتر ببو، به شیوهیه که نه مده توانی له سه ر پیى خۆم بوهستم، بۆیه له سه ر زهوی دانیشتم و وتم: "کاپتا" هه رچی پاشه کهوتی زیو و مست ههیه بیانیهینه و بیده بهمن، چونکه ئیستا که دایک و باوکم مردون، من بۆ مۆمیا کردنی ئهوان به نه ندازهی گهردیکی خۆل کانزا شک نا بهم.

ئهگهر من زیندوو بمینم مس و زیوه کهت بۆ دهگه پرنمه وه و ئهگهر زیندوش نه مینم "نامون" پاداشتت ده داته وه.

"کاپتا" دهستی کرد به گریان و وتی: ئهگهر تۆ داواى تاکه چاوه کهشم بکهیت، ناماده م پییتی ببه خشم، بهلام زیو و مسم نیه.

به لآم ئه وهنده پيداگريم له سهر كرد تا رۆشت و دواى ئه وهى به وردى ته ماشاى چوارده ورى خۆى كرد بۆ ئه وهى هيچ كه سيك چاوى لى نه بيت، به رديكى له باخچه كه دا هه لكه ند و له ژير ئه و به رده كو نه دا شتيكى دهره ينا و ئه وهى له و شته دا بو، برىتى بوو له چهن پارچه زيو و مسيک، دواى ئه وه دای به من و وتى:

ئهى خاوه نه ديړين و خوشه ويسته كه م ئه م زيو و مسهى كه به توى دهم پاشه كه وتى ته مهنى منه و بى له وانه له م جيهانه دا هيچ شتيكى تر شك نابم.

منيش وتم: "كاپتا" له بهر ئه وهى پزيشكم ئه گهر زيندوو بمينم ده ئه وه نده ت پى دهممه وه.

من دهمتوانى پرۆم و له و بارودوخه سه خته دا قهرز له "پاتور" پزيشكى فرمانه روا و له "توتمس" بكم، به لآم لاويكى بينه زمون بوم و وامده زانى ئه گهر قهرزيان لى بكم، كه سايه تى خۆم له لای نه وانداه ده ست دهم.

كاتيك رۆشتم بۆ مالى دايك و باوكم بينيم دراوسينكانم كۆبونه ته وه و روخسارى دايك و باوكم ره شه، له ناوه راستى ژوره كه دا هيشتا ناگر له ناو مقله يه كى گليندا ماوه.

تيگه شتم كه دايك و باوكم له پرى دوكله ئى خه لوزه وه خويان كوشتوو و مه قله ئى مه زنيان پر كردوو له خه لوز و ناگريان تى به رداوه، له بهر ئه وهى دهرگاي ژوره كان داخرابوون كوچى دوايان كردوو.

دايك و باوكم له پارچه قوماشيك پيچا و داواى ولاخداريكم كرد و پارچه مسيكم پيدا و پيم وت دايك و باوكم ببه بۆ مردوخانه.

له وى ئاماده نه بون دايك و باوكم وهرگرن و ده يانوت كه سه ره تا ده بيت پارهى مۇميا كردنى ئه و دوو كه سه بده يت، بۆ ئه وهى سه ره تا بيانخه ينه ناو سوپراوه وه.

من دهموت تا ئه وكاته ئىوه مۇميايان ده كهن من كرپى كاره كه تان بۆ په يدا ده كم، به لآم كرپكارانى مردوخانه ئه م پيشنياره ئى منيان په سه ند نه كرد.

تا ئه وهى كرپكارىكى به ته مهن كه له كاتى مۇميا كردنى لاشه ئى فيرعه وندا بوو به هاوپيم و له ويدا زۆر ده سه ئه لاتى هه بوو، پشتگيرى ئه وهى ليكردم كه كرپى مۇميا كردنى دايك و باوكم به يه كجار يان به ش به ش بدم.

دوای ئەوھى بازىنەھكى پەتەننىان لەپىيى باوك و دايكم بەست بۆئەوھى لەناو مردووهكانى تر ديارىن، خستىيانە ناو ھەسىرئىكى سوپراوى تايىبەت بەكەسە ھەژارەكانەوھ.

كاتىك دۇنيابوم كە لاشەيان لەناو سوپراودا جىگىر بوو گەرامەوھ بۆمال، بۆئەوھى ئەو پارچە قوماشەى كە لەویدا ھەلمگرت و دايك و باوكم تىوھ پىچابوو بگەرىنمەوھ. چونكە چىتر ئەو پارچە قوماشە بەئىمەوھ پەيوەست نەبوو، ھى خاوەن مالى تازە بوو، ھەركاتىك من ئەو پارچە قوماشەم دەق بگردايە دزىيەك دەكرا.

كاتىك دەمويست لەمال بچمە دەرەوھ و سەردانى "مردووخانە" كە بكەم، پياويك كە لەگۆشەيەكى نزيك دوكانى نانەواكەوھ دادەنىشت و نامەى دەنوسى ھەستايە سەرىپى و ھاواری كرد...سىنۆھە...سىنۆھە.

منيش خۆم لى نزيك كردەوھ و ئەويش پاپىرۇسىكى پىدام و وتى: ئەم نامەيە باوكت بۆى نوسىويت و راپسپاردبووم كاتىك تۆم بينى پىتى بەم.

منيش نامەكەم كردەوھ و بەمشىوھە خويندەوھ:(سىنۆھە، كورپى خۆشەويستمان، بەھۆى ئەوھيكە مال و گۆرەكەى ئىمەت فرۆشتووھ خەمگىن مەبە، چونكە باشتر وايە ئىمە گۆرمان نەبىت و بەتەواوى لەناو بچىن بۆئەوھى لەجىھانەكەى تردا توشى ئەركى گەشتى درىژخايەنى ئەو جىھانەى تر نەبين، تۆ كاتىك ھاتىت بۆ مالى ئىمە، ئىمە ھەردوكمان پىر بوين و ھاتنى تۆ بۆ مالى ئىمە، دواین سألەكانى تەمەنى ئىمەى لىوانلىوى خۆشى كرد و بویتە مايەى شادىمان، بەو ھىوايەى مندالەكانى تۆش ببەنە مايەى خۆشەختىت، ئىمە بەخەيالئىكى ئاسودەوھ ئەم جىھانە بەجى دەھىلئىن و بى گۆر بەرەو پوى نەبونئىكى رەھا ھەنگا و دەنئىن، بەلام دەزانين كە تۆ ھەزەت نەكردوھ ئىمە بى گۆر بين، بەلكو ئەو روداوى كە تۆ دەستەلاتت بەسەرىدا نەشكاوھ، بووھ ھۆى ئەوھى ئەم كارەساتە بىتە پىش)

كاتىك من ئەم نامەيەم خويندەوھ بۆماوھەيك گريام و ھەرچى نوسەرى ئەو نامەيە ھەولئى ئەوھى دەدا دۇنەوايىم بداتەوھ، بەلام من ھىور نەدەبومەوھ، كاتىك فرمىسكى چاوەكانم تەواو بون بە نامەنوسەكەم وت من ھىچ جۆرە كانزايەكم پى نىە كە لەبەرامبەر گەياندىنى ئەم نامەيەدا بەتۆى بەم، بەلام ئامادەم لەبەرامبەردا نىوھى پۆشاكەكانى خۆمت پى بەم.

نیوہی پۆشاکیکانی خۆم دا بەنوسەری نامەکە و ئەویش بەسەر سوپرمانەوہ جەلەکانی لی وەرگرتە و بۆماوہیەک تەماشای کردن بۆئەوہی بزانیٹ ئایا گرانبەها و نوین یان نە، لەناکاو خۆشحال بوو و وتی: "سینۆهە" سەرەپای ئەوہی خەلکی باسی خراپەیی تۆ دەکەن و دەلین کە تۆ مائی دایک و باوکت و بگرە گوپی ئەوانیشت فرۆشتووہ و ئەوانت لەجیہانەکەیی تردا بی شوین و مال کردووہ، دەستکراوہیی تۆ لەپادە بەدەرە و چیتەر لەمەودا ھەرکەسیک بیەویٹ باسی خراپەیی تۆ بکات بەرگریٹ لی دەکەم.

بەلام نیستا کە تۆ نیوہی پۆشاکیکەیی خۆت بەمن داوہ، خۆت بەنیوہ پۆشاکی ماویتەوہ، خۆری گەرمیش دەدات لەشان و جەستەت و جەستەت دەسوتینێ و خوین و کیمی لیدیت.

وتە: تۆ نازانی بەگەیانندی ئەم نامەییە چ خزمەتیکت بەمن کردووہ و بەچ شیوہیەک منت خۆشحال کردووہ، بۆیە تۆ نیوہی پۆشاکیکەم ھەلگرە و خەمی منت نەبی.

کاتیکی ئەو پیاوہ پۆشت من جگە لەو دەستە جەل، ھیچی ترم شک نەدەبرد و ریگای مردووخانەکەم گرتە بەر، بۆ ئەوہی لەوی وەک کریکاریکی ئاسایی کار بکەم، تا ئەوکاتەیی مومیاکردنی تەرمی دایک و باوکم تەواو دەبیٹ.

وہستای پیری مردووخانە کە لەرابردوودا منی دەناسی بە "راموز" بانگیان دەکرد، پییم وت: من حەز دەکەم بێمە شاگردی ئەو لەگەڵیدا کار بکەم. ئەویش وتی: من زۆریش خۆشحال دەبم کە تۆ وەک شاگردی خۆم پەسەند بکەم، بەلام تۆ دەرچوی قوتابخانەیی مائی ژیانی و پزیشکی، بەچ شیوہیەک خۆت پازی کردووہ کە بییت و لیژەدا بییتە شاگردی من.

وتە: پەییوہست بونم بەژنیکیوہ منی پسا کردووہ، ئەو ژنە ھەرچیم ھەبوو لی داگیر کردم و ئەمرۆ نە نەخۆشخانەم ھەییە و نەمائیکی کە بتوانم کاری پزیشکی تیدا بکەم، کەسیکیش نیە کە بتوانم زێرو زیوی بەقەرز لیوہرگرم و مائیکی بکرم. "راموز" یش بەدەم بیرکردنەوہوہ سەریکی راوہشانندو وتی: ھەرچاریک دەبیستم کە پیاویکی بەدەخت بووہ تیدەگەم کە ژنیکی دەستی لەبەدەختکردنیدا ھەییە.

من ماوہی چل پۆژ و چل شەوم لەمردووخانەدا بەسەربرد و لەو ماوہیەدا وەک یەکیکی لەپرسواترین کریکارانی ئەو دەزگایە سەرقالی مومیاکردنی لاشەیی مردووہکان

بوم، کریکارهکان لهبهرئهوهی دهیانزانی کهمن لهچینی ئهوان نیم و بهدبختی منی هیئاوته مردووخانه، پیستری کاریان بهمن دهسپارد، بۆئهوهی لهم پرییهوه - لهبهرئهوهی که لهوان خویندهوارترم و پروانامهی درچونم ههیه- تۆلهم لی بکهنهوه. منیش بهناچاری فهزمانهکانی ئهوانم لهکاتی خۆیدا ئهنجام دهدا، بۆئهوهی بتوانم دایک و باوکم مۆمیا بکهم، تاکه خوشبختی من ئهوه بوو که بتوانم دایک و باوکی خۆم وهک یهکیک لهکسهسه دهولهمندهکان مۆمیا بکهم.

بهدهستی خۆم، بهسۆز و خوشهویستییهکهوه ورگ و سینهی دایک و باوکم لهت کرد و گهده و پریخۆله و دل و سی و گورچیله و ئهندامه ههناوییهکانی تری ئهوانم دهرهینا و سکیانم پپرکرد لهقامیشی پپر له پۆن، ههر بهوشیویهیهی که له مردووخانهدا لهکاتی مۆمیاکردنی تهرمی فیرعهوندا فیر ببوم.

ئهوکات دهقاودهق بهپیی رهوشی "راموز" که جاری پيشوو، له مردووخانهدا بینیبوم، میشکی دایک و باوکم لهپیی کونکردنی لوتیانوه دهرهینا و ناو کاسهی سهریانم پپرکرد لهپۆنی مۆمیایی³⁵.

دایک و باوکم ددانی دروستکراویان نهبوو و منیش هیشتا ددانی دروستکراوم نیه، ئهگهر زووتر پهیم بهم داهینانه ببردایه، دوو تاقم ددانی دهستکردم بۆ دایک و باوکم دروست دهکرد که لهجیهانهکهی تردا بتوانن بهناسودهیی نان بخۆن³⁶.

ئهی خوداکان گهواهی دهرین که من بۆ مۆمیاکردنی لاشهی دایک و باوکم پۆن و دهرمان و پارچه قوماشی مردووخانهم نهدریوه، بهلکو وهک کریکاریکی پسوا... وهک بهندهیک... لیردها کارم کردوو و خواردنی خۆشم نهخواردوو و شهرایم نهنۆشیوه و ئهوه پارچه مسانهی که لهبهرامبهر کارهکهمدا پینیان دهدام پۆن و دهرمان و پارچه قوماشم پی کریوه، بۆئهوهی مۆمیاکردنی دایک و باوکمی پی تهواو بکهم.

³⁵ پۆنی مۆمیا ههمان ئهوشتهیه که ئیمه لهم سهردهمهدا به قهر ناوی دههین.

³⁶ سینۆزه گپرهومری ئهم بهسهرهاته بهوشیویهی که خۆی لهم کتیبیدا باسی دهکات داهینهری ددانی دروستکراوه و ئهمهش سملینههری نهویه که توانیویهتی ددانی دروستکراو لهمادهیهکی حیواوز له عاجی فیل دروست بکات و پيش ئهو، ددانی دروستکراویان بهوشیویهی باسیان کردوو تهنا لهعاجی فیل دروست کردوو، لهبهرئهومش کسه بهرمان نهپاندهتوانی بینه خاوضی ددانی دروستکراو، چونکه ئهوهنده پارهیان نهبوو که ددانیکی ناوای پی بکرن.

له "گهرم خانە" دا تەواوی ئەو پۆنەیی لەناو کاسەیی سەر و سینە و سکی دایک و باوکدا بوو پۆچووە ناو گۆشتی جەستەیانەووە و دواي ئەووی گۆشتەکە وشک بوو هەرچی ئاو لەناو گەردەکانی گۆشتیاندا بوو، بوون بەهەلم.

کاتیکی کۆتایی بەدواین قۆناخ هات، زانیم کە دەبیئت لاشەیی دایک و باوک لەمردووخانە دەربکەم، ئاگاداری ئەووە بووم کە کیشی جەستەیی دایک و باوک، یەکی لەسەر سی کەمی کردوووە بەبەرورد لەگەڵ ئەوکاتەدا کە هینامن بۆ ئێرە.

لەو چل شەو و پۆژەیی من لەمردووخانەدا بووم، پەفتاری کریکارانی بەدەرەفتار و زبیری ئەوی لەبەرانبەر مندا گۆرانکاری بەسەردا هات و لەجاران باشتەر بوون، گەرچی بەردەوام جینیویان پێدەدام و سوکایەتیان پێدەکردم، بەلام هیچ توپەیی و پقیکیان لەبەرانبەرمدا نەبوو، سوکایەتیەکانی ئەوان بەشیک بوو لەسروشتیان، لەبەرئەووە نەیان دەتوانی گۆرانکاری لەخۆیاندا دروست بکەن.

کاتیکی ئاگاداری ئەووە بوون دەمەویئت تەرمی دایک و باوک لە مردووخانە دەربکەم هاوکاریان کردم و لەدەرمامەتی کائزاکانی خۆم پیستی مانگایەکی باشیان بۆ کریم، منیش تەرمی دایک و باوکم خستە ناو پیستی مانگاکەووە و بەپەتیکی چەرم دورینمەووە.

ئەو پۆژەیی دەمویست لەمائی مەرگ بێمە دەرەووە "راموز" پیی و تەم: لێرە مەرۆ و تا دواین تەمەنت لێرە بمیئەرەووە، چونکە دەرمامەتی کریکارێکی مردووخانە لە پزیشکی فەرمانرەوایان کەمتر نیە و تۆ ئەگەر تەنھا نیووی دەرمامەتی خۆت پاشەکەوت بکەیت، لەسەردەمی پیریدا وەک یەکیکی لەکاهینەکان ژیانی خۆت بەسەر دەبەیت و دەبییتە خاوەنی بەندە و کەنزەکیش، چونکە خەلکی رقیان لەکارکردنی ئێرەییە، پکابەریمان لەگەڵدا ناکەن، بەلام من نەمەدەتوانی لەوی بمیئەرەووە، لەبەرئەووەی لەدلی خۆمدا بیرم لەووە دەکردەووە، ئەو پیاووی دەتوانیئت کاریکی مەزنتەر ئەنجام بدات نابییئت خۆی بەکاری بچوکهووە سەرقال بکات.

لەنیووەندی جینیو و پیکەنین و گالته جاپی کریکارەکاندا مائناواییم لە "راموز" کرد و چەرمی مانگاکە کەتەرمی دایک و باوکمی تێدابوو خستە سەر شانم و لەمردووخانە هاتمە دەرەووە.

خەلقى لەكۆلانەكاندا لىم دور دەكەوتنەرە و لوتى خۇيان دەگرت بۇئەوہى بۇنى من بەرلوتيان نەكەوئیت، چونكە بەجۆرىك بونى مردووخانە لەمنەوہ بەر لوتيان دەكەوت كە ھەموويانى بىزاردەكرد و ترسيان لیدەنيشت.

"تبس" دووشارى مەزنى لى بوو، يەككىيان شارى زىندووہكان و ئەويتريان شارى مردووہكان، شارى مردووہكان دەكەوئیتە ئەوبەرى "نيل" ەوہ و لەكاتى شەودا، شارى مردووہكان بەواتا ناوہندى گۆرى مردووہكان، لەشارەكان باشتەر پارىزگاريان لى دەكرا.

من دەمزانى كە مەحالە بتوانم خۆم بەكەم بەشارى مردووہكاندا، لەبەرئەوہى پاسەوانەكان دەستبەجى دەيانكوشتم، بەلام دەمتوانى خۆم بە دۆلى فەرمانرەواياندا بەكەم. دۆلى فەرمانرەوايانىش دەكەوئیتە ئەوبەرى نيلەوہ، بەلام لەسەرەوہى شارى مردووہكانەوہ دەكەوئیتە بەشى باشورىەوہ و تەواوى فيرعەونەكانى مىسر لەسەرەتاي دروستبونى جياھانەوہ تا ئەمۇ لەدۆلى فەرمانرەواياندا نىژراون.

لەشەودا، بەوشىوہى كە شارى مردووہكان لەژىر پارىزگارى پاسەوانەكاندايە، بەلام دۆلى فەرمانرەوايان وانىيە، لەبەرئەوہى پاسەوانان و خەلقى دەزانن كە كاھينەكان كاتىك فيرعەونىك لەگۆر دەننن، بەشىوہىكە گۆرەكەى تەليسمائى دەكەن كە ھەر كەسىك بىيەوئیت خۆى بكات بە گۆرستانى مردووہكاندا دەمرىت.

من بەھىچ شىوہىك باوہرم بەتەليسم نىيەو لەوياوہرەدانىم كە تەليسم بتوانىت مروؤ بكوژىت، بەلام واى بۇ دەچم كە كاھينەكانى مىسر دواى ئەوہى فيرعەونىك دەننن، دار و ديوار و تەواوى شتەكانى ناو گۆرستان بگرە خودى تەرمى فيرعەونىش ئالودەى جۆرىك زەھر دەكەن كە بەھۆى تىپەربونى كاتىش لەناو نەچىت و ئەو كاريگەريەى بىنىت، ئەگەر كەسىك بۇ دزى كردن بىتە ناو ئەم گۆرستانەوہ و بىيەوئیت كەلوپەلى گرانبەھى ناو گۆرستانەكە ببات بەھۆى ئەو زەھرەوہ دەمرىت. بەلام من خوازىارى مەرگ بوم و پىشوازىم لیدەكرد و بەخۆم دەوت ئەگەر من بتوانم گۆرىك بۇ دايك و باوكم بەدەست بەينم چىتر مردن بەلامەوہ گرنگ نىيە.

گرنگ ئەوہىيە دايك و باوكم لەناو نەچن و لەجياھانىكى تردا بژىن و دەست بەگەشتە درىژخايەنەكەى خۇيان بەكەن، بۇئەوہىش لەناو نەچن دەبىت لاشەيان

لەگۆرپیکدا بنیژریت، ئەگینا تەرمی مۆمیایی کراو بەهۆی ھەواو و شى ھەندەوەشیت و لەناو دەچیت.

لە پۆژدا تەرمی دایک و باوکم خستە سەرشانم و پۆشتم بۆ بیابان بۆئەوێ ھیچ کەسیک نەمبیت و کاتیک شەو داھات چاوەرێم کرد کەمیکیش بەسەر تاریکیدا تیپەریت و چەقل و کەمتیارەکان بێنە دەنگ، ئەوکات گەرامەوہ بۆشار و زەنگنیکم بۆ ھەلکەندنی زەوی کړی.

کاتیک گەشتمە دۆلی فەرمانرەوایان، نیوہی شەو تیپەرپیوو، سەرھرای ئەوہی دەمبینی کە مارەکان لەبنی درەختە کورتەبالاکانەوہ تیدەپەرین، بەلام سەرھرای ئەوہش لییان نەدەترسام و لەچەند شوینیکیشدا چارم بەمارەکۆلەکان "دوو پشک" کەوت، بەلام لەوانیش نەدەترسام، چونکە داوای مەرگم لەخوداکان دەکرد، بنەمای سەرەکیش ئەوہیە کاتیک مروۆ خوازیا مەرگ بیت، مەرگ بەلایدا ناچیت.

من ھیچ زانیاریەکم لەبنکەى پاسەوانیەکان نەبوو و نەمدەتوانی خۆمیان لى پیاڕیزم، بەلام ھیچ یەک لەوانە چاویان بەمن نەکەوت و نەبوونە پێگرم، لەوانەشە منیان بینیبیت و وایان زانیبیت یەکیکم لەو مردووانەى کە کەرەستە و خواردەمەنى خۆم بەشانم ھەلگرتبیت و بەنیو گۆری فیرەونەکاندا ھاتوو چۆ دەکەم.

بۆماوہیەک بەنیو گۆری فیرەونەکاندا ھاتوچۆم کرد و بەدوای گۆرپیکدا دەگەڕام کە بتوانم دەرگای گۆرەکەى بکەمەوہ و تەرمی دایک و باوکمى تى بکەم، بەلام ناگاداری ئەوہ بووم کە تەواوی دەرگاگان بەستراون و کردنەوہى دەرگا دەبیتە ھۆی لەدایک بونی گومان، لەمکاتەدا پاسەوانەکان ناگاداری ئەوہ دەبن کە مردوویەک لەگۆری فیرەوندا نیژراوہ.

من لەمەرگ ناترسم و ئەوہى بەناوی تەلیسمی فیرەون بانگی دەکەن بەھیچ شیوہیەک نامتوقینى، ئەگەر بمتوانیایە گۆرپیک بۆ دایک و باوکم فەراھەم بکەم خەیاڵم ناسودە دەبو، ئەگەر بشمزانایە دوای ئەو کارەم دەمرم.

کاتیک تیگەشتم ناتوانم دەرگای ھیچ یەک لەگۆرەکان بکەمەوہ، لەپال یەکیک گۆرەکانی دەرەوہى دەرگا کە بەھۆی ئەو زەنگنەى کە لەگەل خۆمدا ھینابوم گۆرپیکم لەناو خاکیکى لمیدا ھەلکەند و بۆ دەرکردنی خۆلى ناو گۆرەکە بى لەدەستەکانم ھیچ

شتیکی ترم شك نه ده برد و دهسته کانیشم بههوی بهرکه وتنی له گهل زووخه بهرده کاندای بریندار و خویناوی بوون، به لام من هیچ گرنگیه کم پی نه ده دان.

ئه وهنده ئه و چاله م کهند تا کو بووه چالیکی قول به نه اندازه ی گونجاندنی له گهل جهسته ی دایک و باوکم، دوی ئه وه چه رمی گاکه م خسته ناو چاله که وه و خولم به سه زیداکرد، له بهرئه وه ی بنی گوپی فیرعه ون لم بوو هیچ گرفتیکم له له سپینه وه ی شوین ده ست و پییه کانم نه بوو.

ئه وکات هه ناسه یه کی ناسوده ییم هه لکیشا، چونکه دلنیا بوم که دایک و باوکم بههوی ئه وه ی که له پال فیرعه وندان له جیهانه که ی تردا له روی خواردن و خواردنه وه وه هیچ گرفتیکیان نابیت، چونکه بهرده وام له گهل فیرعه ندا ژیان به سه ر ده بن و سود له نان و گوشت و شه رایی ئه و وهرده گرن.

کاتیك سه رقائی رشتنی خول بوم به سه ر ته رمه که یاندا، ده ست م بهرشتیکی ره ق که وت و کاتیك هه لمگرت بینیم شتیکی خری بچوکه و به ده وری ئه و شته خرده ا به ردی گرانبه هایان پیوه لکاندوه، تیگه شتم له و شت و مه کانه یه که له کاتی ناشتنی لاشه ی فیرعه ون له گهل خویندا ده یان برد بوئه وی و له ویدا لییان که وتوووه و دوی ئه وه بههوی ته لاری نارامگای فیرعه ونه وه که وتوووه ته ژیر خوله وه.

ئه و شته خرده هه لمگرت و دوی ئه وه ده ست م بهر ز کرده وه و مألناواییم له دایک و باوکم کرد و وتم: هیوادارم لاشه تان بو هه میشه بمینیته وه.

کاتیك له دولی فرمانه روایان چومه ده ره وه و خوم گه یانده وه که نار پوباری "نیل"، گزنگی به ره به یان له هه له اتندا بوو، هه ر له ویدا زه نگنه که م فریدایه پوباره که وه و له ته نیشته پوباره که وه پراکشام، به لام بههوی ماندویه تی و نازاری جهسته م خوم لی نه ده که وت.

تا دواچار ماندووویه تی له راده به ده ر له هوش خومی بردم، وابزانم خوم لیکه وت و کاتیك دهنگی مراویه کان بهر ز بویه وه له خه و پراچه نیم و بینیم خور هه له اتوووه و له پوباری "نیل" دا که شتی و قایخه کان سه رقائی هات و چون و ژنانی جل شوریش له که نار پوباره که دا سه رقائی قسه کردن و جل شورندن.

به ره به یانیکی پوناک و هیوا به خش بوو، به لام دلنی من خه مگین بوو، به راده یه که هه ست م به جهسته ی خوم نه ده کرد. جله کانم ته نها نیوه ی جهسته می داده پووشی و

گهرمی خۆر پشتی سوتاندبووم و پارچه مسیڤم شك نهدهبرد تا نان و ئاوجۆی پییکرم.

جهستهه بۆنی دزیوی مردووخانهی لیدههات، چونکه هیشتا له "نیل" دا خۆم نهشۆردبوو.

من بهو ههلوهرجه نالهبارهمهوه نهمدهتوانی روو لههاورپیکانم بکهه و داوی هاوکاریان لی بکهه، لهبهرنهوه نهگهر بهو حالهوه چاویان بهمن بکهوتایه، ئاگاداری نهوه دهیون که گرفتاری نهفرهتی خودایهک بوم و چیتر ههموو کهسیگ ئاگاداری نهوه بووه که من مائی خۆم و دایک و باوکم بگره قهبرهکهشیانم لهپیناو ژنیگدا فرۆشتوو، نهمدهتوانی بهه ههموو بهدناویهوه، خۆمیان لی نزیگ بکهمهوه.

بیرم لهوه دهکردهوه چی بکهه و بهچ شیویهکه سکم تیر بکهه، لهناکاو ئاگاداری نهوه بووم که مرۆقیگ لهنزیگمهوه دهجوئیت. بهرادهیهک سهروچاوی نهو پیاوه ترسناک بوو که من لهو کاتهدا راستهوخۆ وامدهزانی مرۆقه نهی، چونکه لهباتی لوت کونیکی فراون لهناوهراستی روخساریدا بهدی دهکرا، ههروهها ههردوو گوئی نهبوو، دیار بوو که گویکانیان بریوه.

نهو پیاوه لاواز دهبینراو دهستیکی گهوره و کلۆسنی ههبوو، کاتیگ پهیی بهوه برد کهمن ئاگاداری بووم، پرسی: نهو شتهی لهناو دهسته داخراوهکانتدایه چیه؟
منیش دهستم کردهوه و نهو پیاوه چاوی بهگوئی فیرعهون کهوت و ناسیهوه و وتی: بیده بهمن چونکه من بهختیکی شووم ههیه و زۆر پیویستم به بهختیکی باشه و بیستومه که ههکهسیگ گویهکی وای ههبیئت خوئشهخت دهبیئت.

وتم: من پیاویکی ههژارم و جگه لهوه هیچ شتیکی تر شک نابهه و دههویئت لهلای خۆم بیپاریزم بۆنهوهی بییته هۆی بهختهوهیریم.

پیاوهکه وتی: سهههراپی نهوهی منیش ههژارم و تۆش ههژاریت، نامادهه لهبهرامبهه نهو گویهدا، نهنگوستیلهیهکی زیوینت پی بدهه.

داوی نهوه نهنگوستیلهیهکی زیوینی لهژیر کهمهربهندهکهیهوه دهههینا و ئاراستهی منی کرد و منیش وتم: گوئی خۆم نافروشم.

ئەوپیاوہ وتی: تۆ ئەوەت فەرماؤش کردووہ ئەگەر بمویستایە بئی بەرامبەر ئەم گۆیەت لی زەوت بکەم دەمتوانی ئەو کارە بکەم، چونکە کاتیگ تۆ خەوت لیکەوتبوو دەمتوانی بتکوژم و ئەو گۆیەت لی بدزم.

وتم: بەگویی براو و لوتی براوت ئاشکرایە کە پیاویکی تاوانبار بویت و دواى ئەوەی هەردوو گوی و لوتیان بریویت، بۆ کارکردن ناردویتیاں بۆ کانه کانزاکان و نیستاش لەکانە کانزاکان هەلھاتویت، بۆیە دەبیئت لیڕە هەلبییت، چونکە ئەگەر پاسەوانەکان بین و لیڕەدا بتبینن، دەستگیرت دەکەن و دەتگەریننەوہ بۆ ناو کانه کانزاکان، لەوکاتەدا گەر منت بکوشتایە ئەوا سەر بەرەوخوار هەلیان دەواسیت تا ئەو کاتەى دەمردیت.

پیاوہکە وتی: تۆ خەلکی کوئییت و لەکوئیوہ دییت کە هیشتا ناگاداری ئەوہ نیت تەواوی ئەو بەندەانەى لەکانە کانزاکاندا کاریان دەکرد نازاد کراون.

وتم: چۆن شتی وا پوو دەدات؟

پیاوہکەیش وتی: ئەم فیرعەونە نوییە کە تازە لەسەر تەختی فەرمانرەوایی دانیشتووہ، پێش ئەوہش جینشینی میسر بوو، بەلام دواى ئەوەى چووہ سەر تەختی فەرمانرەوایی تەواوی بەندەکانی لەکانە کانزاکاندا نازاد کرد، ئیتر لەمەو دوا تەنھا ئەو کەسانە لەکانە کانزاکاندا کار دەکەن کە نازادن و موچەش وەر دەگرن.

واھەستم کرد کە ئەو پیاوہ راست دەکات، چونکە من چل شەوو چل پوژ لە مردووخانە بوم، ناگاداری هیچ هەوالیک نەبوم و نەمدەزانى کە فیرعەونى تازە و لاو، بەندەى کانه کانزاکانى نازاد کردووہ.

پیاوہکە وتی: من سەرەپرای ئەوەى بەندەیک بوم و لەکانە کانزاکاندا کارم کردووہ، لەخوداگان دەترسم و ھەر لەبەرئەوہش کاتیگ تۆ خەوتبویت نەمکوشتی، تۆ دەتوانی ئەو "گۆیە" لەلای خۆت بپاریزی و بۆ بەدەستھێنانى خۆش بەختى سودى لیوہرگریت.

بەلام من سەرم لەوہ سوپمابوو کە فیرعەونى تازە بەواتا "ئامن ھوتب" ی چوارەم بەچ شیوہیەک بەندەکانى لەکانە کانزاکاندا نازاد کردووہ، ئایا ناگاداری ئەوہ نیە کە مەحالە پیاویکی نازاد براوت لەکانە کانزاکاندا کار بکات.

ئەگەر مروۆ شیت نەبیئت بەندەى کانه کانزاکان نازاد ناکات، لەبەرئەوہى بەیەکجاری کاروباری کانه کانزاکان لەکار دەکەوئیت، سەرەپرای ئەوہش زۆریەى ئەو

بهندانهی له‌کانه کانزاکاندا کار ده‌کەن له‌چینی تاوانباران و نازادکردنی ئەوانەش
له‌شاره‌کاندا ده‌بیتته‌هۆی دوو زمانی و ناشوبه‌یه‌کی مه‌زن.

پیاوی گۆی و لوت ب‌پراو وه‌ک ب‌لێی په‌یی به‌بیرکردنه‌وه‌کانی من بردییت وتی: من
له‌وباوه‌په‌دام خودای فیرعه‌ونی تازه‌مان خودایه‌کی شیت بیت.

پرسیم: بۆچی؟

وتی: له‌به‌رئه‌وه‌ی خودا، هانی فیرعه‌نی تازه‌ی داوه‌ ته‌واوی ئەو تاوانبارانه‌ی له
کانه‌کانزاکاندا کار ده‌کەن نازاد ب‌کات، ئیستاش ئەمانه‌ نازادانه‌ له‌شار و بیابانه‌کانی
میسردا ده‌گه‌ڕین و چیت‌یه‌ک "دین" زیو و زیڤ و مس له‌زه‌وی ده‌رناهیتریت و میسر
گرفتاری هه‌ژاریه‌کی ترسناک ده‌بیتته‌وه، گه‌رچی من بیگانه‌ بوم و به‌بیتاوانی ب‌پاریان
له‌سه‌ر دام که‌ له‌کانه‌کانزاکاندا کارب‌که‌م، به‌لام له‌به‌رامبه‌ر هه‌ر که‌سیکی بیتاواندا
هه‌زاران تاوانباری راسته‌قینه‌ له‌کانه‌کانزاکاندا کاریان ده‌کرد و ئیستاش نازاد بون.

له‌کاتی قسه‌کردندا پیاوه‌که‌ ته‌ماشای سه‌رتاپای جه‌سته‌می ده‌کرد و ئاگاداری
ئه‌وه‌بووم که‌ له‌بۆنی ئەو مردوو‌خانه‌یه‌ی له‌جه‌سته‌ی منه‌وه‌ ده‌هات ب‌یزار نیه‌ و وتی:
خۆر پینستی جه‌سته‌تی سوتاندووه، به‌لام من پۆنم هه‌یه‌ و ده‌توانم بیساوم به‌پشتتدا.
هه‌رله‌وکاته‌ی که‌ به‌پۆن پشتمی ده‌هه‌نو، ده‌یوت من سه‌رم له‌وه‌ سوپه‌ده‌مینێ که
بۆچی چاودیری له‌تۆ ده‌که‌م، چونکه‌ کاتیکی کۆته‌کیان له‌من ده‌دا و جه‌سته‌م ب‌ریندار
ده‌بوو، نه‌فره‌تم له‌خودا‌کان ده‌کرد که‌ بۆچی منیان دروستکردووه‌ و منیان گرفتاری
سته‌می که‌سانی تر کردووه‌ و هه‌یج که‌سیکیش پارێزگاریم لی ناکات.

من ده‌زانم که‌ ته‌واوی تاوانبار و به‌نده‌کان، خۆیان به‌بیتاوان له‌قه‌لم ده‌دن و ئەو
پیاوه‌شم وه‌ک ئەوانی تر لیک ده‌دایه‌وه، به‌لام له‌به‌رئه‌وه‌ی چاکه‌ی له‌گه‌ندا کردووم و
جه‌سته‌می به‌پۆن مالبوو، سه‌ره‌پای ئەوه‌ی له‌وکاته‌دا ته‌نها بوم، لیم پرسی: ئەو
سته‌مه‌ی له‌به‌رامبه‌ر تۆدا کردیان چی بوو؟ باسی ئەو سته‌مه‌م بۆ بکه‌، بۆئه‌وه‌ی بۆ ئەو
سته‌مه‌ت به‌داخ ب‌م.

پیاوه‌که‌ وتی: من که‌ ئیستا له‌به‌رامبه‌رتۆدا له‌سه‌ر زه‌وی دانیشتم و لوت و گۆیم
نیه‌، پۆزانیکی خاوه‌نی مال و کیلگه‌ و مانگا بوم و نان له‌مال و ئاوجۆ له‌گۆزه‌مدا به‌دی
ده‌کرا، به‌لام له‌به‌دبه‌ختی من پیاویکی له‌که‌نار ماله‌که‌مدا به‌ناوی "نانو کیس" ده‌ژیا، ئەو
پیاوه‌ ئه‌ونده‌ کیلگه‌ی هه‌بوو که‌ نه‌تده‌توانی چاوت به‌کۆتاییه‌که‌ی بکه‌ویت و

به‌پراده‌یهك مانگای هه‌بوو كه ژماره‌یان له‌خۆلی بیابان زیاتر بوو، به‌لام من داوا له‌خوداكان ده‌كهم كه جه‌سته‌ی سیس بكات و هه‌لیوه‌شینییت و هه‌رگیز ده‌ست به‌گه‌شتی دوا‌ی مه‌رگی نه‌كات، ئه‌و پیاوه‌ سه‌ره‌پای ئه‌و هه‌موو کیلگه‌ و مانگایه‌ چاری بری‌بووه‌ کیلگه‌ بچوکه‌که‌ی من بۆئه‌وه‌ی کیلگه‌که‌م له‌چنگ ده‌ربكات، به‌رده‌وام بیانوی پێده‌گرتم و هه‌موو سالیك له‌وه‌زی پایزدا دوا‌ی به‌رزبونه‌وه‌ی ئاستی پویاری نیل، کاتیك نه‌ندازیاره‌كان ده‌هاتن و نه‌ندازه‌ی زه‌وی کیلگه‌کانیان ده‌گرد، سه‌رم له‌وه‌ سوپ ده‌ما كه‌ کیلگه‌که‌م بچوکه‌تر بووه‌ و نه‌ندازیاره‌كان كه‌ دیارییان له‌"ئانو کیس" وه‌رگرتبوو، به‌شیک له‌زه‌ویه‌که‌ی منیان خستبووه‌ سه‌ر زه‌ویه‌که‌ی ئه‌و، سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ش من به‌رگریم له‌خۆم ده‌کرد و ئاماده‌ نه‌بوم کیلگه‌که‌می له‌به‌رامبه‌ر چه‌ند بازنه‌ ئالتون و زیویکدا پی‌ بفرۆشم.

له‌و سه‌رده‌مه‌دا خوداكان پینچ کوپ و سی‌ کچیان پێدا‌بوین، کچه‌ بچوکه‌که‌م له‌هه‌مویان جوانتر بوو، کاتیك"ئانو کیس" کچه‌ بچوکه‌که‌م ده‌بینییت ناشقی ده‌بییت، یه‌کیك له‌به‌نده‌کانی خۆی نارده‌ لام و وتی: کچه‌ بچوکه‌ی خۆتم پی‌ بده‌ و من چیت کارم به‌تۆوه‌ نابییت.

من كه‌ ده‌مویست جوانترین کچی خۆم بۆئه‌وه‌ بده‌م به‌شوو كه‌ له‌کاتی پیریدا هاوکاریم بكات، بۆیه‌ نه‌م دا به‌و، ئه‌وه‌بوو پوژیکیان"ئانو کیس"ئه‌مجاره‌یان بیانوی ئه‌وه‌ی پینگرتم كه‌ سالیکیان به‌ره‌می دانه‌ویله‌ زۆر كه‌م بووه‌ و من دانه‌ویله‌م له‌و به‌قه‌رز وه‌رگرتوووه‌ و هیشتا قه‌رزه‌که‌یم نه‌داوه‌ته‌وه‌. من سویندم به‌خوداكان خوارد كه‌ وا نیه‌، به‌لام ئه‌و ته‌واوی به‌نده‌کانی خۆی هینابوو بۆ ئه‌وه‌ی گه‌واهی ئه‌وه‌م له‌سه‌ر بدن كه‌ دانه‌ویله‌ی به‌قه‌رز پینداوم، له‌هه‌مان پوژدا به‌نده‌کانی پزانه‌ سه‌رم و ویستیان بمکوژن و من جگه‌ له‌داریک بۆ به‌رگریکردن له‌خۆم هیچی ترم پینه‌بوو، بۆیه‌ داره‌که‌م به‌ر نیوچه‌وانی یه‌کیك له‌ به‌نده‌کانی كه‌وت و گیانی له‌ده‌ست دا.

ئه‌وكات ده‌ستگیریان كردم و گوئی و لوتیان بریم و ناردمیان بۆ كانه‌ كانزاكان، ئه‌و پیاوه‌ش مال و کیلگه‌که‌می له‌به‌رامبه‌ر قه‌رزه‌ خه‌یالیه‌که‌یدا داگیر کرد و ژن و منداله‌کانیشمی فرۆشت، به‌لام کچه‌ بچوکه‌که‌م"ئانو کیس" کچی و بۆماوه‌یه‌ك وه‌ك كه‌نیزه‌یه‌ك بۆ خزمه‌تکردنی خۆی پایگرتبوو، دوا‌ی ئه‌وه‌ش کردیه‌ ژنی یه‌کیك له‌به‌نده‌کانی.

ماوهى دە سائە من لەكانە كانزاكاندا سەرقالى كارکردنم، تا ئەو بوو بەفەرمانى فیرعهونى لاو نازاد كرام، كاتىك گەرامهوه بۆ مال و كىنگەكەم، بىنیم كە هیچ شوینەوارىکیان نەماوه و كچه بچوكەكەم كە خوشكى "نانو كیس" بوو دیار نەماوه و دەلین كە لە "تبس" دا لەمالىكدا بەناونیشانى خزمەتكار سەرقالى كارکردنە.

"نانو كیس" ئەو كاتەى من لەكانە كانزاكاندا كارم دەکرد مرد، ئەویان لەشارى مردووهكاندا ناشت، بەلام من زۆر حەز دەكەم بېرۆم و بزەم لەسەر گۆرەكەى چى نوسراوه، چونكە بەدنيايیهوه دەبیت تاوانەكانى ئەو پیاوه لەسەر كىلى گۆرەكەى نوسرابیت، بەلام لەبەرئەوهى خویندەواریم نیه نازەم نوسراوى سەر گۆرەكان بخوینمەوه.

وتم: من خویندەواریم هیه و دەتوانم نوسراوى سەر گۆرەكەیت بۆ بخوینمەوه، ئەگەر حەز دەكەیت دەتوانم لەگەلتدا بيم بۆ شارى مردووهكان و هەرچى لەسەر گۆرەكەى نوسراوه بوتى بخوینمەوه.

پیاوهكە وتى: هیوادارم تەرمەكەت بۆ هەمیشە بمینیت، ئەگەر ئەم هاوكاریەم لەگەل بكەیت، زۆر خوشحال دەبم.

وتم: من لەكانگای دلمهوه نامادەم لەگەل تۇدا بيم بۆ شارى مردووهكان و نوسراوى گۆرې "نانو كیس" ت بۆ بخوینمەوه، بەلام نازانى كە بەمحالەوه پیمان پینادەن بېرۆینە ناو شارى مردووهكانەوه.

پیاوه لوت بپراوهكە وتى: تیگەشتم كە ئاگادارى هیچ شتیك نیت، چونكە ئەگەر ئاگادار بوايەیت، دەتزانى كە فیرعهونى تازە دواى ئەوهى بەندەكانى لەكانە كانزاكان نازاد كردووه، وتویەتى: لەبەرئەوهى ئەمانە سالانىكە لەدیدارى مردووهكانیان بيبەش بون، بۆیه مافى ئەوهیان هیه بېرۆن بۆ شارى مردووهكان و سەردانى مردووهكانى خویان بكەن.

من و پیاوى لوت بپراو كەوتینە پى، تا گەشتینە شارى مردووهكان و لەویدا ئەو پیاوه كە ناونیشانى گۆرې "نانو كیس" ی وەرگرتبوو، منى برده سەر گۆرې ئەو كابرایه و بىنیم لەبەرامبەر ئەو گۆرەدا بړىك گۆشتى كولاوو میوه و گۆزەیهك شەراب دانراوه، پیاوى لوت بپراو بړىك شەرابى خواردووه و بەشى منیشى دا، پاشان داواى لىكردم كە نوسراوى سەر گۆرەكەى بۆ بخوینمەوه، منیش بەم شیوهیه بۆم خویندەوه:

(من که "ئانو کیس"م، گهنم چاندووه و درهختم نیژاوه و بهرهمی کیلگه و باخم زۆره، چونکه لهخوداگان دهرتسم... یهک لهسهر پیئنجی بهرهمهکهم داوه بهخوداگان و پوباری "نیل"یش تارادهیهک هاوکاری کردم و بهردهوام کیلگهکانی منی ئاودییری دهکرد و هیچ کهسیک لهکیلگهکهی مندا برسی نهبووه و نه مهیلآوه هیچکام له دراوسی کیلگهکانیشم برسیان بیئت، چونکه لهو سالانهی که بهرهم باش نهبوو، من هاوکاری هممویانم کردووه و دانهویلهم پیداون. من فرمیسکی چاوی ههتیوانم دهرسپری و ئهوهش لهمن نهدهوهشایهوه که داوای قهرز لهو بیوهژنانه بکهم که هاوسهرهکانیان قهرزارم بون، ههرجاریک که پیاویک دهرمد، من بۆئهوهی ئازاری ژنهکهی نهدهم چاوپوشیم لهقهرزهکانی خۆم دهکرد. لهبهرئهوهیه که لهسهرتاسهری ولآتدا بهچاکه ناوم دههینن و لیم پازی بون، ئهگهر مانگای کهسیک دیار نهمایه، گایهکی تهندروست و قهلهوم لهباتی مانگا ونبووهکهی پیدهدا، من لهکاتی ژیانمدا پریم لهوه دهگرت که ئهندازیاران کیلگه زهویهکانم بهناحقی ئهندازه بگرن و زهوی کهسیک بهیهکیکی تر بدن. ئهوه ئهو کارانهیه که من "ئانو کیس" لهژیاندا ئهنجام داوه بۆئهوهی خوداگان لیم پازی بن و لهو گهشته دور و دریزههی که من داوی مهرگم دهیگرمه بهر هاوکاریم بکهن.)

کاتیك نوسینی سهركیلهکهم بهتهواوی خویندهوه، پیاوی لوت بپراو دهستی کرد بهگریان.

لیم پرسی: بۆچی دهگریت؟

وتی: لهبهرئهوهی دهزانم که لهبهرامبهر "ئانو کیس" ههلهیهکی زۆر گهرهم کردووه، چونکه ئهگهر ئهو پیاوه چاکهکار نهبوایه، ئهوهیان لهسهر کیلی گۆرهکهی نهدهنوسی، چونکه ههرشتیک بنوسریتهوه راست و دروسته، تا ئهه جیهانه بمینیت خهلکی ئهه نوسراوه لهسهر کیلهکهی دهخویننهوه، لهبهرئهوهی تهرمی پیاویکی چاک ههرگیز لهناو ناچیت، ئهه ههر بهوشیویه بهزیندویی دهمینیتتهوه، بهلام من داوی مهرگم نامینم، لهبهرئهوهی لاشهی تاوانباران ههلهدهنه ناو پوباری نیلهوه و ئاوی پوباریش لاشهکهی بهرهو دهریا پهلکیش دهکات و دهبمه خوراکی گیانهوهره دهریاییهکان.

من زۆر سەیرم لە قەسەى ئەم پیاوێرە لوت بپاروێ هات، ئەو کات تیگەشتم کە بە چ شێوێهێک گەمژەیی جووری مروۆ هێچ کات لەناو ناچیت و لەهەموو قووناخ و سەردەمیکدا دەتوانیت نەزانی و ئەفسانە پەرسەتییان بقۆزیتەوێ و سویدیان لێوێر بگریت، هەزارەها ساڵە کە کاهینەکانی میسر بەپشت بەستن بەنوسینەکانی "کتیبی مردووەکان" کە خۆیان نوسیویانە، بەلام دەلێن لەخواری بۆمان دابەزیوێ، لەپێی ئەم کتیبەوێ خەلکیان کردە کۆیلەى خۆیان و هەموو پێشەنگیەکی میسر هی ئەوانە. بۆئەوێ نەهێلن چاکسازی لەگەمژەیی خەلکیدا بگریت، دەلێن هەر وشەیهێک لە "کتیبی مردووەکاندا" سەرەپای ئەوێ لەسەر زەویدا نوسراوێتەوێ، لەئاسمانیشدا لەلای خوداگان نوسراوێتەوێ و پارێزراوێ و هەرگیز لەناو ناچیت.

هەرەها بۆئەوێ بیروبووێ خەلکی لەبەرامبەر "کتیبی مردووەکاندا" نەگۆپیت. بەو شێوێهێ دەیکەنەپروو کە هەر نوسراوێک بەهۆی ئەوێ نوسراوێتەوێ دروستە و نکولی لێناکریت و بەشێوێهێکیش ئەم بیروبووێ پوچووێتە نیو بیروبووێ خەلکیهێو کە پیاوێکی وەک ئەو بونەوێرە بەدەختە کە گوێ و لوتی بپاروێ سەرەپای ئەوێ بەهۆی ئەم دژایەتی و گومانی هەلەى "ئانو کیس" هێو زیندانی کرا و دە ساڵ لەکانە کاندازاگاندا ژیاى بەسەر بردوێ، کاتێک دەبینیت لەکیلی گۆپێ "ئانو کیس" ئەم بابەتەنە نوسراوێ، واهەست دەکات ئەوێ نوسراوێ راستیهێکی حاشاهەنەگروێ هەلەى کردوێ کە "ئانو کیس" ی بەپیاوێکی بیبەزەیی و ستەمکار لەقەلەم داوێ.

پیاوێ لوتبپاروێ کە فرمیسی چاوهکانی سەپێ و ئەو گوشت و میوهێهێ کە لەوێ بوو کیشایهێ بەردەمی خوێ و وتی: وەرە بخۆ و سکت تیرکە، لەبەرئەوێ ئەمرۆ پوژی بەندانی کانە کاندازاگانە و پێیان بەمن داوێ بێمە ناو شاری مردووەکانەوێ و دەتوانم ئەم خوارینە بخۆم.

دوای ئەوێ بەهۆی خوارینە گوشت و میوه و شەراب گەشایهێوێ، بەگۆپەکەى وت: "ئانو کیس" بەپێی ئەو شتەى لەسەر کیلەکەت نوسراوێ تۆ پیاوێکی باش بویت، و اباشە ئیستا بەشیک لە کاسەى ئالتونین و زیوین و میسینی ناو گۆپەکەت بەدەى بەمن و من ئەمشەو دیم و ئەم قاپانە لەتۆ وەرەگرم.

منیش بەترسەوێ هاوارم کرد: هەى پیاو! دەتەویت چی بکەیت؟ نایا دەتەویت ئەمشەو بییت بۆ ئێرە و دەست بۆ گۆپێ ئەم پیاوێ درێژ بکەیت؟، مەگەر نازانی هێچ

گوناهىك له گوناھى دزىنى گۆرەكان مەزنتىر نىه و بهھىچ شىۋەيەك خوداكان لەمكارەت نابورن؟

پىياۋى لوت بىراۋ وتى: بۇچى ئەۋەندە قىسەى يىھودە دەكەيت، مەگەر تۇ خۆت ئەۋەت لەسەر كىلى گۆرەكەى نەخوئىندەۋە كە"ئانو كىس"كەسىكى زۆر چاكە و بەردەوام بەپىنى فەرمانى خوداكان رەفتارى كردوۋە، كەۋاتە بەھىچ شىۋەيەك بەۋە رازى نابىت كە قەرزاي من بىت، ئەگەر ئەۋ ئىستا زىندوو بوايە، داواكەى جىبەجى دەكرىم، چونكە ھىچ گومانىك لەۋەدا نىه كە ئەۋ دەستى بەسەر مال و كىلگە و ژن و مندالەكانى مندا گرت و مالەكەى منى خستە رىزى سامانەكەيەۋە و ژن و مندالەكانىشىمى فرۆشت و كچە بچوكەكەمى ۋەك كەنزەيەك كرده خزمەتكارى خۆى، لەبەرئەۋەى"ئانو كىس" قەرزاي منە بەخۆشخالىەۋە قەرزەكەى خۆى دەۋاتەۋە پىم و من ئەمشەۋ بۇ ۋەرگرتنەۋەى مافى خۆم دىم بۇ ئىرە و تۆش دەتوانى لەگەلمدا بىت و بەشىك بۇ خۆت ھەلگىرى، لەبەرئەۋەى ئەۋ دەبىت داواكەى من جىبەجى بكات، ئەۋەى من لىى ۋەردەگرمەۋە بەمن رەۋايە و دەتوانم بەشىك لەۋ سامانە دواى ئەۋەى لەۋى ۋەردەگرم بەدم بەتۆ، ئەمەش باشتەرە لەۋەى تۆ ئەمانە لەگۆردا دەربەئىنى.

ئازادى ئەۋ بەندانەى كە لەكانە كانزاكاندا كاريان دەكرى، ھەرۋەھا ئەۋەيكە بەندەكان پىيان پىدراۋە سەردانى شارى مردوۋەكان بكن، بەتەۋاۋى سىستەمى شارى مردوۋەكانى لەناۋ برد، ئەۋ شارەى كە لەشارى زىندووۋەكان زياتر پارىزگارى لىدەكرا، لەۋشەۋەدا كەۋتە ژىر ھىرشى كۆيلەكانى فەرھودەۋە.

من و بەندەى لوت بىراۋ چوئىنە ناۋ گۆپى"ئانو كىس"ەۋە و ئەۋەى لەتوانامانداۋو بۆنمونە كاسەى زىپ و زىو و مىسى گۆرەكەيمان ھەلگرت بۇ خۆمان، لەھەمان كاتدا پىياۋى ئازادكراۋ دەيوت ئەۋەى لەم گۆرەدا بۇخۆمى دەيبەم ، مافى خۆمە و كارى من دزى كردن نىه.

كاتىك زىپ و زىو و مسمان لەشارى لەمردوۋەكانەۋە گواستەۋە بۇ دەرەۋەى شار، بىنيمان تەۋاۋى پاسەۋانانى شارى مردوۋەكان كە ئەركيان پاراستنى شار و پىگرتنە لەدزىكردن، ۋەك بەندە ئازادەكان ئەۋانئىش دەستيان كرى بەفەرھود كردن و كاتىكىش كەشتىنە كەنار پوبارى نىل، بىنيمان ھىشتا فەرھود لەشارى مردوۋەكاندا بەردەۋامە.

گەشتنی ئیমে بە کەناری پوباری "نیل" ھاوکات بوو لەگەڵ گزنگی بەرەبەیان و بەتەواوی پوژبویەوه، لەوکاتەدا بێک لەکپیارانی سوریا لەوبەری پوبارەوه، چاوەرێمانبوون کە کەرەستە دزراوەکان لەدزەکان بکەنەوه.

ئەوهی ئیমে هینابومان فرۆشتمان بەکپیاریکی سوریاييی بەبەری چوارسەد "دین" زیڕ.

ئەم بێرە زیڕە، دوسەد "دین" ی بەر من کەوت و پاشماوەکەشی بەندەهی لوتبڕاو بردی بۆخۆی و وتی: بۆ بەدەست هینانی زیڕ و زیو، پێگایەکی ئاسانمان دۆزیووتەوه، چونکە ئەگەر ئیमे بۆماوەی پینچ سال لە لەنگەرگای پوباری "نیل" دا کریکاریمان بکردایە، ئەماندەتوانی ئەو هەموو زیڕە لەوماوەیەدا بەدەست بهینن.

دوای ئەوهی ئالتونەکەمان دابەش کرد، لەیەکتەر جیا بوینەوه و بەندەکە بەلایەکدا پوشت و منیش بەلایەکی تردا.

بۆئەوهی بۆنی مردووخانەکە لەخۆم پاك بکەمەوه "کافور و پېشک" ³⁷ م کپی و لەکەنار پوباری "نیل" دا خۆم پاك شت، بەشێوێهە کەبۆنی مردووخانەکە بەتەواوی بەجەستەمەوه ئەما و پاك بومەوه، ئیتر خەلکی لێم دور ناکەونەوه.

دوای ئەوهی دەستیك پۆشاکم کپی و پوشتەمە فرۆشگایەکەوه بۆ ئەوهی نان بخۆم، کاتیك سەرقالی خواردن بوم دەنگە دەنگیک لەشاری مردووکانەوه بەرگویم کەوت، بینیم کە بوق لێدەدەن و گالیسکە جەنگیەکان کەوتونەتە پێ.

لەو کەسانەم پرسى کە زانیاریان زیاتر بوو، چی پویداوه؟ ئەوانیش وتیان سەربازە تاییبەتەکان، کە پاسەوانی فیرعەونن، فەرمانی ئەوهیان پێدراوه کە بەندە نازادەکان سەرکوت بکەن کە لەوه زیاتر لەشاری مردووکاندا دزی نەکەن.

ئەو پوژە پێش ئەوهی خۆر ئاوا بیئت، زیاد لەسەد کەس لەبەندە تازە نازادکراوەکان کە لەپراپردوودا لەکانە کانزاکاندا کاریان دەکرد، سەربەرەوخوار بەسەر دیواری شاری "تېس" دا هەلیان واسین و کوشتنیان، دوای ئەوه دزی و دەنگەدەنگی شاری مردووکان خامۆش بوو.

³⁷ پېشکی جوړنک گیاهه کاتیك وشکی دکنهوه، وەك سابون کەف دکنات و لەشی مروؤ لەهەموو پېسەک پاك دکنهوه.

ئەو شەوہەم لەسۆزانیخانەيەكدا بەسەر بىرد، مەبەستەم ئەوہوبو كەمىك خۆش بگوزەرىنم و رابويىرم، بەلام ھىچ يەك لەژنانى سۆزانیخانەكەم نەكردە خوشكى خۆم. دواى دەرچونم لەو سۆزانیخانەيە، پۆشتەم بۆ ميوانىخانەيەك و لەوى خەوتەم و بەرەبەيانى پۆژى دوايى گەرامەوہ بۆ مالا كۆنەكەم بۆئەوہى قەزرى "كاپتا" بەندەى كۆنم بەدەمەوہ و سوپاسى بكەم، چونكە ئەگەر ئەو ئەو پاشەكەوتە كەمەى پىنەدابام، ئەوا من نەمدەتوانى تەرمى داىك و باوكم بگەيەنمە مردووخانە.

"كاپتا" كاتىك چاوى پىم كەوت دەستى كرد بەگريان و وتى: ئەى خاوەنە كۆنەكەم، وام دەزانى مردويت، بەخۆم دەوت ئەگەر زىندوو بىت، ئەوا دىتەوہ بۆلام بۆئەوہى بىرك زىو و مىسى ترم بەقەرز لىوہەرگىت، چونكە ئەو زىوو مىسىكى بەقەرز لەمن وەرگرتوہ، كەسىكىش جارىك زىو و مىس بەقەرز بدات بەكەسىك ئەوا تالەژياندايىت دەبىت زىو و مىسى بەقەرز بداتى.

مىنىش سەرەراى ئەوہى وامدەزانى مردويت، پاشەكەوتەم بۆ پۆژى تەنگانەم دەكرد، بۆئەوہى بتوانم ھاوكارىت بكەم دزىم لە خاوەنەكەم و داىكى (كە خودا بكات لاشەى پارچە پارچە بكەن) دەكرد، داىكىشى بەردەوام بەدار لىى دەدام، بەم تازەبىيانە ھەپەشەى ئەوہى لىكردوم كە بمفرۆشيت، لەبەرئەوہى تۆ ھاتويت واچاكە پىكەوہ لىرە ھەلبىين و بىرۆين بۆ شوپىنىك كە لەم تىمساحەوہ دور بىن.

من دوودل بوم لەوہەلامدانەوہى، بۆيە ئەو وتى: خاوەنە كۆنەكەم، ئەگەر لە پاشەكەوتەكردنى ژيان دوودلىت، ئەوا من بىرك كانزەم ھەيە و دەتوانىن بۆخۆمان خەرجى بكەين، كاتىك ئەم كانزەيانە تەواو بون، من كار دەكەم و ناھىلم برسيت بىت، بەمەرجىك لەدەستى ئەم ژنە پزگارم بكەيت كە ەك تىمساح وايە و لەدەستى كۆپەكەيشى.

وتەم: "كاپتا" من ئەمبۆ بۆئەوہ ھاتوم بۆ ئىرە كە قەرزەكەى خۆمت بەدەمەوہ، چونكە دەزانم ئەوہى تۆ بەمنت دا كۆى پاشەكەوتى تۆيە لەماوہى ئەم چەند سالەدا. ئەوكات بىركى زۆرتەر لەو كانزەيەى كە "كاپتا" پىنەدابوم خستەم نىو مشتىوہ و ئەويش كاتىك ئەو بىرە كانزەيانەى بىنى لەخۆشياندا دەستى كرد بە سەماكردن، بەلام لەدراييدا ناگادارى ئەوہ بوو كە بۆ پىاويكى ەك ئەو كە كەسىكى پىرە، مايەى نەنگىيە.

دوای ئەوێ لەسەماکردن وەستا وتی: گەرەم، دوای ئەوێ کانزاکانی خۆم پێدایت دەستم کرد بەگریان، چونکە وام دەزانی تۆ چیتر کانزاکانی خۆم بۆ ناگەرپنیتەو، تکایەلیم زویر مەبە، چونکە ئەو کەسێ تەمەنیک بەندەیی کردووە، بەرگەیی ئەم جوړە حالەتانه ناگریت، دلێ زۆر لاوازه و ناتوانیت بپره کانزاکانی خۆی بەکەسانی تر بدات و ئاسودە خەیاڵ دانیشییت تەنانهت ئەگەر ئەو کەسێ خاوەنی خۆشی بییت .

وتی: "کاپتا" سەرەپای ئەوێ من قەرزەکەیی تۆم داووتەو، بۆ قەرەبوکردنەوێ ئەو چاکەییەکی لەگەڵ مندا کردت، تۆ لەخاوەنەکەت دەکرمەو و ئازادت دەکەم.

"کاپتا" وتی: ئەگەر تۆ من بکپیت و ئازادم بکەیت، من شوینیک شک نابەم کە بۆی بپروم و ئەو کەسێ کە تەمەنیک بەندە بووییت، ناتوانیت بەئازادی بژی، من بەندەییەکی یەک چاوم و دەبییت خاوەنم هەبییت، بیخاوەن وەک مەرپکی یەک چاوم وام کە شوانەکەیی خۆی و نکرديیت، بۆیە ئامۆژگاری ئەوەت دەکەم کە لەخۆرا کانزاکانت بۆ کپینی من بەفپرو مەدە، چونکە من هی تۆم و تۆ دەتوانی لەگەڵ خۆتدا بمبەیت.

دوای ئەو بەتاکە چاوەکەیی چاویکی لیداگرتم و وتی: خاوەنە دەستکراوەکەم، لەبەرئەوێ من خۆپاریزی و ئاگاداری خۆم لەدەست نەدابوو، هەموو پوژیک پرسیارم لەبارەیی کەشتیەکانەو دەکرد، ئەو زانیاریانەم بەدەستەیناوە کە لەم ماوەیەدا کەشتیەکی لێرەو بەرەو "ئزمیر" دەپرات و ئیمە دەتوانین سواری ئەم کەشتیە بین و خۆمان بگەییەنینە "ئەزمیر"، تاکە گرفتیک کە بونی هەبییت لەپیماندا ئەوێ کە پیش دەرچونمان بەم کەشتیە دەبییت دیاریەکی پیشکەشی خۆداکان بکەین، بۆئەوێ بی هیچ گرفتیک بگەینە شوینی مەبەستی خۆمان، لەبەرئەوێ من چیتر باوەرم بە خۆدای "ئامون" نەماوە، هیشتا خۆدایەکی ترم نەدۆزیووتەو کە دیاریەکەیی پیشکەش بکەم.

بۆیە لەچەند کەسیکم پرسی کە ئایا دەتوانن پینماییم بکەن و خۆدایەکم پێ نیشان بدن کەمن بتوانم بیپەرستم و دیاری پیشکەش بکەم، ئەوانیش لەو لāmدا وتیان خۆدای فیرەون بەناوی "ئاتون" پپەرسته، پرسیم ئەو خۆدایە بەچی دەژی و بەچ شیوێەکی خۆدای خۆی دەکات؟ وەلامیان دامەو: کە خۆدای "ئاتون" لەپێ راستیەکانەو دەژی و خۆدای خۆی دەکات، تیگەشتم کە ئەم خۆدایە بەکەلکی من

نایهت، گەر خودایهك بیهوئیت بهراستییهكان بژی و لهم رییهوه خودایی خوئی بکات، شتیکی نهگونجاوه، نیستاش خاوه نه خوشهویستهکهم نایا تو دهتوانی پیم بلئیت چ خودایهك بیهرستم؟

من نهو "گوئیهی" - بهواتا نهو شته خرهی - که له بهرام بهر گوپی فیرعه وندا له کاتی ناشتنی دایک و باوکمدا دۆزیبومهوه پیمداو وتم: نهو خودایه بیهرسته.

"کاپتا" پرسى: نهوه چیه؟

وتم: فیرعه ون، باوهپی بهو خودایه هه بوو و وایدەزانی که خوشبهختی بو دهینئیت و منیش لهو ساتهوهی نهو گوئیهم بهدهست هیناوه ههست دهکهم بهناپراستی خوشبهختیدا ههنگاو دهنیم، نهگەر توش نهو گوئیه لهلای خوت بیاریزی لهوباوه پردهام که کهسیکی خوشبهختت لیدهرده چیئ و منیش لهم کاتدا سود له خوشبهختی تو وهردهگرم. له کاتیکیدا نهو گوئیته هیه پۆشاکهکانی خوت بگوپه و پۆشاکیکی وهک دانیشتوانی سوریا له بهر بکه، بۆنهوهی بهو کهشتیهی که باستکرد خومان دهریاز بکهین، من واههست دهکهم که نهو گوتهیهی تو دهریارهی نهوهی ناییت پارهی خوم بو کرپنی تو به فیرو بدهم زور پراسته، چونکه نیمه لیروهه تا "نزمیر" خهرجی پیویستمان پییه و کاتیکیش چوینه ناو نزمیرهوه دهینت بریک کانزیمان هه بیئت بۆنهوهی لهویشدا خهرجی بکهین تا نهوکاتهی من دهست بهکاری پزیشکیه کهی خوم دهکهم، ههروهها دهینت نهوهشت پیراگهیهنم که منیش په لهمه بۆنهوهی زووتر لهشاری "تبس" دهریچم، له بهر نهوهی کاتیکی بهنیو شهقامهکانی "تبس" دا ههنگاو دهنیم، واههست دهکهم هه رکهسیک چاوی پیم دهکهوئیت جنیوم پیدهدات، منیش دواى نهوهی لهم شاره روشتم، هه رگیز ناگه پریمهوه بو "تبس".

"کاپتا" وتی: گه ورم، هیچکاتیکی له بارهی نایندهوه بریاری یه کلائی مه ده، چونکه تو نازانی که له نایندهدا چی روو ده دات و چ به سه رهاتیک دیته پییش، له بهر نهوه له مپروه بریاری نه گه پانه وهت بو شاری "تبس" مه ده، چونکه له وانیه لهو گه پانه وهیهت قازانجیکی زور به دهست بهینی.

سه ره پای نه وهش هه رکهسیک تینویه تی خوئی به ناوی رو باری "نیل" بشکینئیت، ناتوانئیت بهردهوام به ناوهکانی تر خوئی تیروناو بکات، بویه "نیل" بهلای خویدا دوباره په لکیشی دهکاته وه. من نازانم که تو لیروهه چ کاریکت کردوه که بهم شیویهه رقت

له "تبس"ه، بهلام بریاری تو بۆ بهجیهیشتنی "تبس" بهلای منهوه کاریکی ژیرانهیه. "سینووه" من ئهو دلدنیاییهت پیده بهخشم که ئهم کاره هرچی بیئت فراموش دهکیت، چونکه لاویت و لاویش دوای چهند سالیك بهسهراتهکانی رابردوو فراموش دهکات، کهسه بهتمه نهکانیش ئهگهر وهک لاوهکان ته مه نیکی دریزیان له پیش بویه ئهوا بهسهراتهکانی رابردوویان فراموش دهکرد، بهلام له بهرئهوهی که میان ته من ماهه، ههلی فراموشکردنی پوداوهکانی رابردوویان بۆ ناره خسیئت. هر کرداریک که مروّقه ئهجامی دهدات، وهک ئهو بهرده وایه که فری دهریته ناو دهریاوه، ئهم بهرده، دوای ئهوهی دهکویته ناو ئاوه که وه دهنگیکی مهزن دههینیته بون و شه پۆلانیك له ناو ئاوه که دا دروست دهکات، مروّقه وا ههست دهکات که هرگیز کاریگهری ئهو وروژان و شه پۆلانه له ناو ناچیت، بهلام دوای چهند ساتیک که ئاو هیور دهبیتهوه، مروّقه بهخوی دهلیت ههرده لیلی بهرد فری نه دراوته ئهو ئاوهوه، ئهگینا بهو شیویه نارام نه ده بوو.

توش دوای چهند سالیك ئهو بهسهراتهی که له شارهدا بهسهرت هاتوه فراموش دهکیت و بهسهروهت و سامانیکی زۆروهوه دهگه پیتتهوه بۆ "تبس"، ئهگهر تا ئهوکاته من له لیستی بهنده ههلهاتوهکاندا مابیتم، تو دهتوانی پاریزگاریم لی بکهیت و نه هیلیت ئازارم بدن.

وتم: من ههركاتیک دهستهلات و سامانم هه بیئت نامادهم پاریزگاری له تو بکه، بهلام من به شیویه که له "تبس" ده پۆم که چیت نه گه پریمهوه بۆ ئیره.

لهوکاته دا یکی خاوه نه کهی "کاپتا" ی بانگ کرد و ئه ویش پوشت، بهلام له کاتی پوشتنیدا وتی: له سهه سوچی ئهو کۆلانه دا چاوه پریم بکه هه ئیستا ده گه پریمهوه. من له ده رگای ئهو ماله دور که وتمه وه و له سوچی کۆلانه که دا چاوه پریمی "کاپتا" م ده کرد.

زۆری نه خایاند که "کاپتا" له حالیکدا که سه به تهیه کی به دهسته وه و کلویکی به سهروهوه بوو هات و بینیم که له دهسته کهی تریدا چهند ئهنگوستیلهیه کی مس ده بینریت و ئه ویش هه مان ئه وه ئهنگوستیلانه ی پینیشان دام و وتی: ئهم ژنه که دا یکی ته واوی تیمساحه کانه، منی بۆ کرینی هه ندیک شت ناردوووه بۆ بازار، بهلام هیچ شتیکی بۆ نا کریم، چونکه من هه موو شته تایبه تییهکانی خۆم که شایه نی هه لگرتن بن

و پیویست بن لهگهَلْ خۆمدا هیناومه و خستومه ته ناو ئەم سەبەتە یەو، بۆئەوهی لیڤه برۆین و ئەم ئەنگوستیلە مسەش بە سەرما یە گەشتە کە مان زیاد دەکەین.

بینیم "کاپتا" لە ناو سەبەتە کەیدا پۆشاک و قژنکی دەستکردی هەنگرتوو و کاتیك لەسنوری مالّ دور کەوتینەو و گەشتینە کەنار روبراری "نیل" لەویدا پۆشاکەکانی خۆی گۆپی و قره دەستکردە کەشی کردە سەری.

منیش داریکی تاشراوم بۆ کړی، چونکە بینیمو کە خزمەتکاری کەسە مەزنەکان داریک بە دەستیانەو دەگرن و دوا ی ئەو لەلەنگەرگای کەشتیە سوریه کان نزیک بوینەو بینیم کە کەشتیە کە لەحالی رۆشتندا یە.

کەشتیەوانی کەشتیە کەش خەلکی سوریا بوو، کاتیك زانی کە من پزیشکم و دەمەویت برۆم بۆ "نزمیر" بەخۆشحالیەو پیشوازی لەمن و "کاپتا" کرد، لەبەرئەوهی هەندیک لە کریکارانی کەشتیە کە نەخۆش بون و بەهیوای ئەو بوو چارەسەریان بکەم. دیاربوو ئەو گۆیە کە لەپال گۆپی فیرعەوندا دۆزیبومو و بوو بەمایە خۆشبەختیمان، چونکە کارەکانمان زۆر بەناسانی ئەنجام دەدا و دەمانتوانی بەناسانی گەشتی خۆمان بکەین، "کاپتا" ش کاتیك چاوی بەو گۆیە کەوت وەك خودایەکی راستەقینە دەستی کرد بەپەرستنی.

نەخۆشپەكى گۆزراو و نەناسراو

كەشتى كەوتە جوئە و بۆماوئە بىست و چوار پۆژ بەسەر روبرارى نىلدا پۆشتىن، تاكو بەدەريا گەشتىن و لەماوئە ئەم بىست و چوار پۆژەدا بەبەردەم شار و پەرسىگا و كىلگە و ئازەلىكى فراواندا تىپەرىن، بەلام من چىژم لەتەماشاكردنى سەرەت و سامانى مىسر وەرنەدەگرت، چونكە پەلەى ئەوئەم بوو كە زوتر لەو و لاتە بپۆمە دەرەوئە و خۆم بگەيەنمە شوينىك كە هىچ كەسىك نەمناسىت.

كاتىك لەروبارى "نىل" دەرچوین كەشتى خۆى كرد بەدەريادا، كاتىك چىتر "كاپتا" نەيدەتوانى هەردوو كەنارى "نىل" ببىنىت زۆر شلەژا و پىتى و تم: ئايا باشتىنە كە لەم كەشتىە دابەزىن و لەپىتى وشكانىشەوئە خۆمان بگەيەنەنە "ئزمىر"؟.

منىش پىم و ت: لەپىتى وشكانىشەوئە چەتەى لىيە و هەرچىمان هەيە لىمان زەوت دەكەن و لەوانەيە خۆشمان بكوژن.

كرىكارانى كەشتى كاتىك دەرياي بەرفراوانيان بىنى بەپىتى نەرىتى خۆيان بەبەردىكى تىژ پوخسارى خۆيان پوئەوئەى بەم كارەيان خوداكان بكەن بەهاوپىتى خۆيان و بە بى هىچ كىشەيەك بگەنە مەبەستى خۆيان.

گەشتىارانى ناوكەشتىەكە كەزۆربەيان خەلكى سورىا بون، لەتەماشاكردنى ئەم دىمەنە ترسان، هەرەوئا ئەو مىسرىانەى بەم كەشتىە كوچيان دەكرد، بەهەمان شىوئە زۆر ترسان.

مىسرىەكان داواى هاوكارىيان لەخوداى "ئامون" دەكرد و "سرىانى" هەكانىش داواى هاوكارىيان لە "بەل" دەكرد، (كاپتا) ش خوداى خۆى هئىنايە دەرەوئە و لەبەرامبەريدا

دهستی کرد به گریان، بۆئوهی ده ریا بکاته هاوړپئی خوی و بهم بۆئیه وه
ئهنگوستیله یه کی مسیشی هه لدایه ناو ده ریاوه، به لام له دواییدا بۆ مسه که ی زۆر
به داخ بوو.

ئهم روداوانه که میك دریزهی کیشا تائه وه بوو سهول لیدره کان که تا ئه وکاته
له روبرای نیل و ده ریادا سهولیان لیدهدا، ده ستیان له سهول لیدان هه لگرت و
چارۆکه کانیان هه لدا بۆئوهی به رده وامی به رۆشتنی خویان بدن.

ئه وکات هه موو شتیك ئارام بویه وه و چیتر کریکاره کانی ناو که شتی که پوخساری
خویان بریندار نه ده کرد و ئه وانه ی سواری ئه و که شتی ش بون هاواریان بۆ خودای
خویان نه ده کرد، به لام دوا ی ئه وهی چارۆکه کان هه لدران و که شتی که له رۆشتندا خیرا
بوو، ئه مجار پرو به پروی شه پۆله کانی ده ریا بوونه وه.

"کاپتا" کاتیك بینی که شتی به وشپوهیه ته کان ده خوات ترسا و یه کیك
له گوریسه کانی که شتی که ی به توندی گرت و دوا ی چند ساتیک به دم هاواره وه
تیگیه یاندم که به شپوهیه که گه ده ی هه لده چی وهک بلیی خه ریکه له ده میه وه دینه
ده ره وه و دلنیا یه ده مریت.

"کاپتا" که وای ده زانی خه ریکه ده مریت، به منی وت: که وره م من هیچ گله ییه کم
له تو نیه، له به رنه وهی تو منت نه هینا بۆ ئیره، به لکو ئه وه من بوم که به تو م وت ده بیّت
له "تبس" برۆینه ده ره وه و بچین بۆشاریکی تر.

کاتیك مردم لاشه که م فریبده ره ناو ده ریاوه، له به رنه وهی ئاوی ده ریا سویره و وهک
هه سیره سویره کانی مردوخانه، ناهیلنیت لاشه که م هه لپوه شیت.

کریکارانی که شتی له به رنه وهی له زمانی میسری تیده گه یشتن کاتیك گوئیان له م
قسه یه بوو به پیکه نینه وه پنیان وت: پیاوی یه ک چاو، له ناو ئه م ده ریا یه دا گیانه وه ری
وای تیدایه که ددانه کانیان له ددانی تیمساح گوره تر و تیزتره و پیش ئه وهی لاشه ت
بگاته بنی ده ریا که، پارچه پارچه ت ده که ن و قوتت ده دن.

"کاپتا" کاتیك ئاگاداری ئه وه بوو که لاشه که ی له ناو ئاوی سویری ده ریادا
نامینیت و گیانه وه ره دپنده کانی ده ریا ده یخۆن و له ت و په یقی ده که ن، دهستی کرد
به گریان.

دوای ماوهیەك بەندە كۆنەكەم دەستی كرد بەرشانەو، دوای ئەویش كۆچەرە میسری و سریانیەكانیش دەستیان كرد بەرشانەو و ئەوێ لەناو گەدەیاندا بوو هەلیانەنجایەو و پەنگی پوخساریان پەشداگەرا، دوای ئەو پەنگی سەوزباویان لەخۆگرت.

من سەرم لەبیینی نەخۆشكەوتنی بەكۆمەلی ئەمانە زۆر سوپما، چونكە لە"مائی ژیان"دا مامۆستاكانی ئیمە، باسی ئەم جۆرە نەخۆشیەیان بۆ نەكردبوین و نەمدەزانی ئەو چ جۆرە نەخۆشیەكە. نەخۆشییە گویزراوەكان كە لەناكاو كۆمەلیكی زۆر نەخۆش دەخات، ناسراوە، تەواوی پزیشكانی دەرچوی"تبس"زانایاریان لەبارەییەو هەیه.

هەزاران سألە كە ئەم نەخۆشیە دەستینشان و ناشكرا كراوە و كەرەستەى چارەسەر كەردنیشیان فەراھەم كراوە و هیماكانی ئەم نەخۆشیەش ناشكرا و دیارن، بەلام ئەم نەخۆشیە گویزراوە لەنەخۆشیە گویزراوەكانی تر نەدەچوو، من لەوباو پەردام ئەگەر تەواوی پزیشكانی فەرمانرەوای میسر كۆ ببەنەو ناتوانن ئەو نەخۆشیە زوو گویزراوە كە لەماوهیەكی كورتدا بەسەر هەموو گەشتیارانی ئەم كەشتیەدا زال بوو دەستینشان بكەن.

ئەم نەخۆشیە نە"كۆلیرا"بوو نە"تاعون"و نە"ئاوئە"، چونكە لەم سالی نەخۆشیەدا، كەسی نەخۆش سەرەتا "تا" دەیگریت، بەلام ئەوانەى دەرشانەو "تا"یان نەبوو و سەریشیان ژانی نەدەكرد.

من بۆنى دەمیانم كرد بۆئەوێ بزانی ئایا وەك نەخۆشی"تاعون" بۆنىكی ناخۆش لەدەمیانەو نایەتە دەرەو، بەلام لەواندا هەستم بەو بۆنە ناخۆشە نەكرد، تەماشایەكی رانیشیانم كرد بۆئەوێ بزانی ئایا وەك نەخۆشی"تاعون" لەلا رانیاندا دوامەل پەیدا نەبوو، بەلام ئەو دوامەلەشم بەرچا و نەكەوت و لەسەر جەستەشیان تلوقی ئاوە بەدی نەدەكرا، لەنیو تەواوی ئەوانەى دەرشانەو، تەنھا تاكە كەسیكیشم نەبیینی كە"تا"ی هەبیت.

سەرم لەو سوپمابوو كە ئایا ئەم چ نەخۆشیەكە كە هیماكانی لەهیچ یەك لەكتیبە كۆنەكاندا نەنوسراوە، بۆیە بەترسەو پۆشتم بۆ لای كەشتیەوانەكە و پیم وت: لەناو كەشتیەكەى تۆدا نەخۆشیەكی ترسناك بلاو بوو تەو كە تا ئەمڕۆ پینشینەى

نەخۇششەكى ئاۋا لەمىژرودا بەدى نەكرارە، چۈنكى مەن پزىشكى مىسىرم و دەرىچى قوتابخانەنى "مالى ژيان" م ، ھىچ زانىيارىكەم لەبارەى ئەم نەخۇششەو نىە، بۇيە پىت دەلىم دەبىت يەكسەر بەرەو كەنار دەريا بېرۆيت، بۇئەوہى كەسە نەخۇشەكان بگوازىنەوہ بۇ وشكانى.

كەشتىەوانەكە وتى: مەگەر تۇ تا ئىستا بەكەشتى سەفەرت نەكردوہ؟

وتم: نەخىر.

كەشتىەوانەكەش وتى: ئەم نەخۇششە كە پزىشكىكى مىسىرى وەك تۇ ھىچ زانىيارىكى لەبارەوہ نىە، نەخۇشى دەرياي پىدەلەين و ھۆكارەكەى زۇر خواردنە، لەم كەشتىەدا كۆچەرەكان گەر حەزىكەن لەسەر ئەركى كۆمپانىي سىرپانى كە خاۋەنى ئەم كەشتىەيە، خواردن دەخۇن، خواردنى ئەوان بەبەشيك لە كرپى كەشتىەكە لەقەلەم دەدرىت. بەلام "سىنۆھە" تۆ كاتىك سوارى ئەم كەشتىە بویت وتت كە لەسەر ئەركى خۆت خواردن دەخۆيت، ھەر لەبەرئەوہش لەزۇر خۇرى خۆت پاراستوہ، ھەر لەبەرئەوہشە كە ھەموويان نەخۇشن، بەلام تۆ تەندورستىت باشە، بەلام ئەمانە كە دەزانن لەسەر ئەركى كۆمپانىيا نان دەخۇن، تا دەتوانن ورگى خۇيان پېر دەكەن لەخواردن، بۇئەوہى بەبۇچونى خۇيان لەمامەلەى سواربونيان بۇ سەر ئەم كەشتىە فرىو نەخۇن و تا ئەوكاتەى لەسەر پوبارى نىل دەپۇشتىن پېرخۇرى ئەمانە ھىچ زىيانىكى نەبوو، چۈنكى پوبارى "نىل" پوبارە و شەپۇلى نىە، بەلام ئىستا كاتىك چوپىنە ناۋ دەرياۋە، ئەمانە لەدوای ھەر ژەمىك زۇر خۇرى گىرفتارى ھەمان نەخۇشى دەبن، ئەوہى لەگەدەياندا كۇيان كرديوہتەوہ بەھۇى پشانەوہە ھەلى دەھىنجنەوہ و ئەم ھەلپىنجانە لە تەكانى خواردنى كەشتىەوہ سەرچاۋە دەگرىت كە ئەویش ھۆكارەكەى بۇ شەپۇلى دەريا دەگەرپىتەوہ.

وتم: بۇچى لەم كاتى شەپۇلانەدا كەشتىەوانى دەكەن، كە دلنيان لەوہى سەرنشىنانى ئەم كەشتىە بەو شىۋەيە نەخۇش دەكەن؟

كەشتىەوانەكە وتى: ئەم كەش و ھەوا و شەپۇلانە باشتىن كەشە بۇ كەشتىەوانى، چۈنكى تاكو "با" ھەلنەكات ئىمە ناتوانىن سود لەچارۆكەكان وەرېگرىن،

سەرەپای ئەوەی تۆ پزیشکیکی میسریت، ئەم زانستی پزیشکیە لەمنەوه قیڤبە کە چارەسەری نەخۆشەکانی دەریا تەنھا نان نەخواردنە و ئەگەر سەرنشینانی کەشتی نان نەخۆن، دوچاری ئەم نەخۆشیە نابن.

وتم: ئایا ئەوانەى کە نەخۆش کەوتوون دەمرن؟

کەشتیەوانەکە وتی: کاتیك کەشتی دەگاتە کەنار دەریا و ئەوانە لەکەشتی دابەزین، لەتەواوی ئەو کەسانەى کەنار دەریا تەندروستتر دەبن، چونکە قورسى گەدەیان بەهۆی پشانەوهى يەك لەدواى يەكەوه لەناو چوو و نەخۆشى دەریا کاتیك بەردەوام دەبێت کە کەشتی لەناو دەریادا لەحالی پۆشتندا بێت و هەر ئەوهى گەشتە کەنار دەریاکان ئەم نەخۆشیەش لەناو دەچێت.

لەم گفتوگۆیەدا بوین... شەو داھات، لەکاتیكدا کەلەھیچ شوینیکەوه کەناری دەریا بەدی نەدەکرا، بەکەشتیەوانەکەم وت: ئایا تۆ لەم شەو تارىکەدا پرىگای خۆت ون ناکەیت، ئایا لەباتى ئەوهى بەرەو "ئزمیر" بکەویتە پرى ولاتى مروّە خۆران ناگریتەبەر؟³⁸

کەشتیەوانەکە وتی: من داواى هاوکارى لەخوداکان دەکەم و هەر لەبەرئەوهش پرىگا و نناکەم، لە پۆژدا خودای خۆر هاوکارىم دەکات و کاتیكیش شەودادیت خودای مانگ و خودای ئەستیرەکان هاوکارىم دەکەن و ناهیلن بەرەو ولاتى مروّە خۆران بڕۆم. منیش دواى ئەوهى کابرای کەشتیەوانم بەجى هیشت و خزامە گۆشەیهکی ئەو کەشتیەوه بۆئەوهى بخەوم، بەلام تا بەیانى بەهۆى جۆلەى ئەملاولای کەشتیەکە و دەنگى چارۆکە و شەپۆلى دەریاوه خەرم لى نەکەوت.

پۆژى دواى کەمىک خواردنم دا بە "کاپتا" بەلام نەبخوارد، ئەوکات من لەوه دلتیا بوم کە ئەو دەمریت، چونکە هەرگیز ئەوه پوینەداوه کە "کاپتا" هەلى خواردنى بۆ بڕەخسیت و نەيقۆزیتەوه.

حەوت شەو و پۆژ، ئیمە لەدەریادا بوین و پۆژى هەشتەم شارى "ئزمیر" مان لى دەرکەوت، کاتیك گەشتینە لەنگەرگا چارۆکەکان داگیرانە خوارەوه و کریکارانى

³⁸ جوار ھزار سال لەھووېئیش، دانېشتوانى خەلكى باكورى دەريای ميلېترانە نېوه دړنده بون و مېسرېهكان وايان دھزانى مروّە

خۆرن.

كەشتى سەولەكانیان گرتەووە دەست، بۆئەوێ گەشتیەكە بگەینەنەووە كەنار دەریا و منیش بەسەر سوپمانەووە بینیم كە بەندەكەم، و تەواوی ئەو سەرنشینانەى كە بیگیان بون، هەرئەوێ كەشتى خۆى كرد بەناو لەنگەرگادا، هەستانه سەرپى و كەوتنە پى و هەموویان دەیانوت كە برسێانه و داواى خواردنیان دەكرد. من هەرگیز ئەوهم بەچاوی خۆم نەبینیبوو كە كۆمەلێك نەخۆش كەوا چاوەروان دەكرا دواى ماوەیەكى كورت بمرن، لەناكاو هەموویان چاك ببێنەووە و بكەونە پى و قسە لەگەڵ یەكتردا بكەن و پێبکەن، ئەوكات تیگەشتم كە زانست، كۆتایی نیه و مرۆفە هەرچەنێك بخوینیت، هیشتا هەر پێویستی بەفیریونە، چونكە سەرەپای ئەوێ ئیمەى پزیشكانى مسرى مەزنترین پزیشكانى جیهانین، بەلام هیشتا بەئەندازەى كەشتیەوانیكى نەخویندەوار زانیاری و ئەزمونمان نیه و هاوکارانی من لە "تبس" دا ئاگیان لەبونی ئەم جۆرە نەخۆشیە نیه كە یەكسەر چارەسەر دەكریت.

سوریا بەناوی ولاتی سور و میسریشیان بەناوی شانشینى پەش بانگ دەكرد³⁹ و هەرۆك چۆن پەنگى خاكى ئەم دوو ولاتە جیاوازی هەیه، بەهەمان شیۆه هەموو شتیكى سریانى و میسرى جیاوازه.

میسر ولاتیكى تەخت و بیشاخ و گرد و بەرزاییه، بەلام سوریا ولاتیكە كە هەلگری شاخه و لەنیوان دوو كیودا دەشتاییهكى پان و بەرینیش بەدى دەكریت و لەناو هەر دەشتیك لەم دەشتانەدا میلەتیك دەژیت و هەریەك لەم میلەتانە پادشایەکیان هەیه و تەواوی ئەم دەستەلاتدارانەش باج و سەرانه بە فیرعون دەدەن.

لەكەنار دەریاكانى سوریا، خەلكى بەهۆی پراوه ماسى و دەریاوانیۆه ژیانى پۆژانەى خۆیان دابین دەكەن و لەناو وشكانیشدا كەرەستەى ژیانیان كشتوكال و چەتەگەریه و هیزی سەربازی فیرعون هەرگیز نەیتوانیۆه چەتەكانى سوریا لەناو بیات.

لەمیسردا خەلكى پوتن، بەلام خەلكى سوریا سەر تا پینان جل لەبەر دەكەن، جلۆبەرگەكانیان لەخوری دروست دەكەن، بەلام هەمان ئەم خەلكە كە سەرتاپایان پۆشاكە، كاتیك بیانەویت خۆیان لەپاشەرۆكانیان خالی بكەنەووە، بینەوێ پڕۆن بۆ

³⁹ بەهۆی پەنگى خاكى ولاتەكەیانەووە بەوشیۆمە بانگیان دەكردن.

شوینیکی تایبەت دەست بە ئەنجامدانی ئەم کارە دەکەن. لەهەموو شوینیکیدا بیئەوهی گوی بەدەن بە خەلکی کەهاتوو چۆ دەکەن و دەیانبینن، کاری خۆیان ئەنجام دەدەن.

پیاوانی سوریا پێش و سمیلکی درێژیان هەیە و هەر شاریکی ئەو وڵاتە خودایەکی تایبەت بە خۆی هەیە و بۆ خوداکانیان مەژۆ دەکەن بەقوربانی.

هەندیک کار کە لەمیسردا دزیوێ لە سوریا دا پێیدراوه، بۆنمونه هاوخەوی ژن و پیاو کە لەهەندیک ئاھەنگدا ژن و پیاوھەکان بەشیوہیەکی ئاشکرا کاری سیکسی خۆیان دەکەن.

هەرچاریک فیرەون پایەداریک بنیریت بۆئەوهی باج لەفەرمانرەوایانی سوریا وەرگریت، ئەو کەسە پلەوپایەدارە ئەم کارە وەک فەرمانیکی دورخستەوهی لەوڵات لەقەڵەم دەدات، چونکە بریکی زۆر لەمیسریەکان ناتوانن لەگەڵ بارودۆخی دانیشتوانی سوریا دا خۆیان بگونجینن.

سەرەرای ئەوێش لە "نزمیر" دا پەرستگایەکی بەناوی "ئامون" هەیە و ئەو میسریانەیی لەوێ نیشتەجێ بون دیاری پێشکەشی ئەو پەرستگایە دەکەن.

ماوہی دوو سال لە "نزمیر" مامەوہ و لەم ماوہیەدا فیتری زمان و نویسی "بابل" ی بوم، چونکە پێیان و تەم ھەرکەسیک زمان و نویسی بابلی بزانیت دەتوانیت بپروات بۆ تەواوی شارە بەناوبانگەکانی جیھان و لەهەموو شوینیکیدا دەتوانیت لەگەڵ پیاوانی دەرچوی بوارە زانیستیەکاندا گفتوگۆ بکات.

نویسی "بابلی" لەسەر تەختە قوریکی خۆشەکراو لەرێی قەڵەمی کە لەشیوہی نوکە پرمادیە دەنوسن، دواي ئەوہ دەیانخەنە ناو ئاگرەوہ بۆئەوهی وەک خشت رەق و وشک بێتەوہ.

من لەسەرەتادا سەیرم لەوہ دەھات کە بۆچی نویسی "بابلی" ش وەک نویسی میسری لەسەر "پاپیروس" ناینوسن، دواي ئەوہ ئاگاداری ئەوہ بوم کە پاپیروس لەناو دەچیت بەلام ئەم تەختە قورە سورکراوانە بۆ ھەمیشە دەمیننەوہ، ئەمەش ئەوہمان پێنیشان دەدات کە فەرمانرەوا و پادشاکان بەچ خیراییەکی بەلین و پەیمانەکانی خۆیان فەرامۆش دەکەن.

یەکیک لەو شتانەیی لەسوریا دا هەیە و لەمیسردا نیە ئەوہیە کە لەسوریا دا پزیشک دەبیت بپروات بۆ لای نەخۆش و ھەرگیز نابینیت نەخۆشیکی بپروات بۆ لای پزیشکیک.

کاتیڭ پزیشک دەروات بۇ مالى نەخۇشېڭ، وا ھەست دەکات کە خوداکان ئەویان ناردوو، بۇیە یەكسەر کرئی ئەرکەکەى پېش ئەوہى نەخۇشەکە چارەسەر بکات پئی دەدن، ئەم کارەش لەقازانجى پزیشکدایە، چونکە نەخۇش کاتیڭ چارەسەر دەکریت، کرئی پزیشکەکەى لەبیر دەچیت.

ھەریەک لەکەسە دەولەمەندەکانى سوریا پزیشکیکی تابیعتیان ھەیە و تائەوکاتەى تەندروستن، دیارى پیدەدەن، بەلام دواى ئەوہى نەخۇش کەوتن، ئەو دیاریەى کە دەبیٹ بەپزیشک بدریت دەبدریت تا ئەوکاتەى چارەسەر دەکریت و تەندروستی باش دەبیٹەوہ.

بەندەکەم لەو پۆژەوہى ئیمە گەشتوینەتە "ئزمیر" ھانى ئەوہم دەدات کە بەشېڭ لەو پارەیەى لەرپئی کارى پزیشکیەوہ بەدەستم ھیناوە، بەدەین بەکەسانیک بۆئەوہى بپۆن بۇشارەکانى تر و لیھاتویى من لەبواری پزیشکیدا بەخەلکی شارەکانى تر بگەیەنن. "کاپتا" دەیوت ئەگەر تۆ لەم شارەدا ناوبانگى دەربکەیت چیت ناچار نیت بۇ چارەسەرکردنى نەخۇشەکان سەردانى مألەکانیان بکەیت، بەلکو ئەوان سەردانى مالى تۆ دەکەن.

ھەرچى من پیم دەوت کە لەسوریدا نەخۇش ناروات بۇ مالى پزیشک، بەلکو پزیشک دەبیٹ بپرات بۇمالى نەخۇش، ئەو ئەم قەسەیەى منى لا پەسەند نەبوو و دەیوت: لەسەرتادا وایە، بەلام دواى ئەوہى خەلکی بەم کارە راھاتن سەردانى مألەکەت دەکەن، چونکە خەلکی گەمزەن و زۆر زوو ملکەچى مۆدیلى پۆژ دەبن، بەتایبەت ئەگەر ئەو مۆدیله لەولاتیکى بیانیهوہ بیٹ، ئەوان ھەرئەوہى زانیان کە پۆشتن بۇ مالى پزیشک مۆدیلى ئەو سەردەمەیە، نەریتى خویان پشنگوی دەخەن و نەریتى میسر بەرپۆہ دەبەن.

یەکیڭ لەو کارانەى "کاپتا" ھانى دام ئەنجامى بەدەم ئەوہ بوو کە لەکۆلان و شەقامەکانى سوریدا سەردانى پزیشکەکان بکەم (لەبەرئەوہى پزیشکان ناچاربون سەردانى کەسە نەخۇشەکانیان بکەن و ھەمیشە لە کۆلان و شەقامەکاندا دەبینرن) و پئیان بلیم کە:

—من "سینۆه" پزیشکی بەناوبانگى میسر و خویندەم لە "مالى ژیان" تەواو کردوو و لەسەرتاسەرى جیھاندا ناسراوم و ئەوہندە زانیاریم لەبواری پزیشکیدا

ھەيە ئەگەر خۇداكان لەگەل مندا ھاوپا بن مردوش زىندوو دەكەمەو و كوڤرەكانىش بىنا دەكەم، بەلام زانست لەھەموو شوڤن و ولاتىكدا بەيەك شيوہ نىە، ھەر ولاتىك جوړىك نەخوشى تايبەت بەخويان ھەيە.

لەبەرئەو ھاتوم بۇ شارى ئيوہ، بۆئەو ھى ئاشنايەتى لەگەل نەخوشىەكانى ئيوہدا پەيدا بەكەم و چارەسەريان بەكەم و زانبارىەكى تەواو لەزانستى پزىشكى ئيوہدا بەدەست بەيئەم. من نامەويئەت پەكەبەرى ئيوہ بەكەم، چونكە نەھاتوم بۆئەو ھى زىڤ و زيو بەدەست بەيئەم، زىڤ و زيو. بۇ من وەك ئەو خاكە وايە كە لەژىر پىمدايە.

لەبەرئەو ھەركاتىك بىنيقان خۇداكانى ئيوہ، لەكەسيكى ئيوہ توپە بوو و دوچارى نەخوشىەكى چارەسەرنەكراوى كرد، بىنيڤن بۇ لاي من لەوانەيە بەھوى چەقۇ پزىشكىەكانمەو بۆتوانم چارەسەرى بەكەم، چونكە دەزانم ئيوہ ھەرگىز بۇ چارەسەركردنى نەخوشىەك چەقۇ بەكار ناھيئەن و ھەميشە بۇچارەسەر كردنيان پشت بەدەرمان دەبەستن.

ئەگەر تەوانيم ئەو نەخوشانەي ئيوہ دەياننيرنە لاي من لەپرى چەقۇكانمەو چارەسەر بەكەم، لەبەرامبەر ئەو چارەسەريەدا ئەو زىڤ و زيوہى دەيدەن بەمن لەگەل ئيوہدا دەيكەم بەدوو بەشەو، ئەگەر نەشمەتوانى ئەوا دەيانگەريئەمەو بۇ لاي ئيوہ و ئەگەر ديارىەكيشيان پىدام، ئەو ديارىەشتان لەگەلدا دەكەم بەدوو بەشەو.

كاتىك من بەوشيوہيە لەگەل پزىشكىكى سوڤيادا قسەم دەكرد، ئەو خەرىكى خوراندنى پىشى بوو و دەيووت ھىچ گومانىك لەو ھى كە خۇداكان زانستيان بەتۇ داوہ، چونكە قسەكانى تۇ، بەتايبەت ئەو بەشەي كە بە دابەشكردنى زىڤ و زيوہو پەيوەست دەكرىت بەرگويئەم كەوت، بەلاى منەو زۆر ماىەى خۇشحالىە.

بەلام لەبەرئەو ھى تۇ لەپرى چەقۇو چارەسەرى نەخوشەكان دەكەيت، ئەگەر بشتەويئەت ناتوانى پەكەبەرى لەگەل ئيوہدا بەكەيت چونكە ئيوہ نەخوشەكانمان لەپرى دەرمانەو چارەسەر دەكەين.

ئيوہ لەو باوہرەداين نەخوش بە چەقۇ چارەسەر ناكريئەت، بەلكو دەمريئەت، تەنھا شتىكت پى رادەسپىرم ئەويش ئەوہيە كە ھەرگىز لەپرى جادوگەريەو چارەسەرى كەسيك نەكەيت، چونكە ئەگەر بتەويئەت لەپرى جادوگەريەو چارەسەرى خەلكى بەكەيت، لەو كەسانە دواكەوتوو تر دەبيئەت كە لەتۇ فيئابازترن.

من باوەرم بەو قەسەيە بوو و دەمزانى كە لە سورىادا جادوگەرەكان لەشەقام و كۆلانەكاندا وەك پزىشكەكان لەحالى گەپراندان و لەپزى جادوگەريەو كەسانى گەمژە چارەسەر دەكەن.

ئەوانىش يان دەمرن يان بەتپپەروبونى كات چاك دەبنەو.

لەمىسرى ئىمەشدا جادوگەر ھەيە، بەلام جادوگەرى لە ولاتى ئىمەدا ھونەرىكى تاييەت بە كاهينەكانە. كاهينەكانىش تەنھا لەناو پەرسىتگاكاندا كارى جادوگەرى ئەنجام دەدەن، ئەگەر كەسك لەدەرەوئى پەرسىتگادا جادوگەرى بكات، سزايەكى سەختى بەسەردا دەسەپىنن.

ئەو دەرئەنجامەي كە من لەچارەسەريەكانم لە "ئزمير" دا بەدەستم ھىنا، زۆر مايەي سەرسوپمان بوو و زۆرى نەخاياند كە ناوبانگى من لەشارو و دەرەوئى شاردا بلاو بويەو.

من لەبەرامبەر ئەو كەسە نەخوشانەي كە ھىچ چارەسەريەكيان نەبوو و دەيانناردە لاي من بەپرك و پىكى رەفتارم لەگەندا دەكردن و ھەرچىم لەكەسە نەخوشەكان وەرگرتايە دەمكرد بەدوو بەشەو و بەشىكىم دەدا بەو پزىشكە سريانىەي كە ئەو نەخوشەي ناردووتە لام و بەخودى كەسە نەخوشەكەشم دەوت كە پروات بۇ لاي پزىشكەكە و پى بلىت چىم پىداو.

رنگا چارەسەريەكانى من چەقۇ بوو و ھەرچارىك پىش ئەوئى ئەو چەقۇيە بەكار بەيئەم بەجوانى بەئاگر پاكەم دەكردەو دەقاودەق بەپىي نەرىتى مالى ژيان .
رۆژىكيان پياويكى كوئىر ھات بۇلام، ئاشكرا بوو كە ماويەكە لەلای پزىشكە سوريەكان چارەسەردەكرىت، بەلام تا دەھات نەخوشىەكەي خراپتر دەبوو.
ئەو كەرەستە چارەسەريەي بۇ كوئىرى ئەويان بەكار دەھىنا برىتى بوو لەوئى كەناوى دەميان تىكەلى قور دەكرد و دەيانخستە سەر چاوي.

بەلام من بۇ چارەسەركردنى ئەو پياو، دەرزىم بەكارھىنا و سەرھتا ئەو دەرزىم خستە ناو ئاگرەو و دواي ئەوئى جوان پاك بويەو، بەو دەرزىە چاويم چاك كەردەو و بەھۆي ئەم چارەسەريەو دوبارە بينايى بۇ گەپرايەو.

ئەم بابەتە بەرادەيەك لەپروى ناوبانگەو ھاوكارى كردم كە لەتەواوي شارى "ئزمير" دا منيان بە نوئىنەرى خوداكان لەقەلەم دەدا، دەيانوت ھەرەك چۆن

خوداكان دەتوانن بىنايى بەچاۋ بېخىش، "سىنۆھە"ش دەتوانىت چاۋيان پى بېخىشەت.

بازرگانان و كەسە دەۋلەمەندەكانى سورييا، لەبازرگانان و كەسە دەۋلەمەندەكانى ئىمە پېرخۇرتىن و پۇژى چەند ژەمىك خواردنى كۆلئىنراۋ دەخۇن، خواردنى كۆلئىنراۋىش جەستەيان قەلەۋ دەكات و دوچارى گىرقتەكانى گەدە و تەنگە نەفەسى دەبن.

دوای ئەۋەى من ناۋبىانگىم دەركرد، نەخۇشەكان بىئەۋەى سەرەتا سەردانى پىزىشكەكانى تر بكن، پاستەوخۇ سەردانى منيان دەكرد و منىش بەھۋى چەقۇۋە چارەسەرم دەكردن و خوئىنى ئەوانم ەك خوئىنى ئەو بەرازەى كە سەرى دەبېن دەپژاند.

من دەرمانم بەپىيى تواناي دارايى نەخۇش دەفرۇشت، ئەگەر بىمزانىيە كە كەسى نەخۇش دەۋلەمەندە، دەرمانەكەم بەگران پى دەفرۇشت، بەلام كاتىك بىمزانىيە كە نەخۇش كەسىكى ھەژارە، دەرمانەكەم زۆر ھەرزان پى دەفرۇشت و لەۋباۋەپەردا بووم كە دەبىت لەدەۋلەمەند زۆر ۋەرگىرىت و بىدەيت بەكەسى ھەژار، بەتايبەت ئەگەر كەسى ھەژار لەچىنى بەندە و كرىكاران بىت.

"كاپتا"ى بەندەكەى منىش ديارى لەكەسە نەخۇشكان ۋەردەگرت و زۆرىك لەنەخۇشەكان پىش ئەۋەى بىن بۇ لاي من دېرۇشتن بۇ لاي ئەو بۇئەۋەى لەپىيى ئەۋەۋە زىاتر ھاۋكارى و وردىبىنىەكى زىاتر لەنەخۇشەكەياندا بكم.

"كاپتا" ھەموو پۇژىك لەمالەكەماندا نانى بەپرىك سۈلكەر دەدا، بۇئەۋەى بېرۇن لەچۈاردەۋرى شاردا باسى چارەسەرىيە سەيرەكانى من بۇ خەلكى بكن و بلىن ئەم پىزىشكە مىسرىيە لەسەرتاسەرى جىھاندا وئەى نىە.

من زىپ و زىۋىكى زۆرم بەدەست دەھىنا و ئەو زىپ و زىۋەى كە لەبىژىۋى ژيانى من زىاتر بو، لەكۆمپانىيەى كەشتىەۋانى سوريادا دەمخستە گەر.

لەسوريادا، كۆمپانىياگەلىكى تىدابوو كە سەرمایەكانيان دابەشى چەند بەشىكى بچوك كراۋە و ئەم بەشە بچوكانەش خەلكى دەيانكېرى.

ئەم بەشە بچوكانەش دابەشى چەند بەشىكى بچوكتر دەكران و ناۋى يەك لەسەر دە-يەك لەسەر سەد-يەك لەسەر ھەزار-يان لىدەنا.

تەواوی دانیشتوانی "نزمیر" بگره گەداکانیش ئەم بەشە بچوکانەیان دەکەری و لەئەنجامدا دەبۆنە هاوبەشی سەرمایەیی کەشتیەوانیەکان.

هەندیگات دواي ئەوێ دەست بەگەشتەکانی دەکات دیار نامینیت و چیتەر ناگەریتەو، بەلام کاتیگ گەرایەو سۆدیکی زۆر بەخاوەنی سەرمایەکان دەگەیه نیت. من تا ئەوێ دەمتوانی لەمجۆرە پشکانەم دەکەری بۆئەوێ لەقازانجی کۆمپانیاکانی گەشتیەوانیدا هاوبەش بێم.

لەمیسردا ئەم جۆرە پەوشە باو نیە و هەر لەبەرئەوێش لەوێ کەشتیگەلیکی مەزنی وەک کەشتیەکانی سوریای تیدا بەدی ناکریت.

لەولاتی ئێمەدا کاتیگ خاوەنی کەشتیەک کۆچی دوايي دەکات یەکسەر کەشتیەکی لەناو دەبەن، بەلام لەسوریادا لەبەرئەوێ کەشتی بەکۆمپانیاو پەیوێست دەکریت و سەرمایەیی ئەو کۆمپانیاپەش خەلکی دەیدەن، مەرگی یەک یان چەند کەسیگ هیچ کارێگ لەهەلومەرجی کەشتیەوانی ناکات، لە"نزمیر" کۆمپانیاگەلێکم بینیوێ کە پینج سەد سال تەمەنی تیپەراندوێ.

یەکیگ لەسۆدەکانی بەگەر خستنی سەرمایەکانم لەکۆمپانیاکاندا ئەوێ بوو کە هەرگیز لەمالەکەمدا زێر و زیویکی فراوان بەدی نەدەکرا، بۆئەوێ دزەکان تەماعم تیپکەن و بەمەبەستی دزینی بێن بێمکوژن.

لەکاتیگدا من وردە وردە خەریک بوو دەولەمەند دەبوم "کاپتا" تادەهات قەلەوتر دەبوو و پۆشاکگەلیکی جوانتریشی لەبەر دەکرد و جەستەیی بەعەترگەلیکی خۆشبۆن دەمائی، سەرەپای ئەوێ بەتەمەن بوو ژنگەلیکی لاوی لەباوەشی خۆیدا دەخەواند و هەندیگات جۆریگ لەخۆبایی بەسەریدا زال دەبوو کە بگره لەبەرامبەر منیشدا بێشەرم دەبوو، ئەوکات من گۆچانەکی خۆم بۆ دەردەهینا و چەند دانەیهکی بەهیزم لەشان و پشتی دەدا.

بەپادەیهک زێر و زیوم بەدەست دەهینا کەبۆ وەگەر خستنیان لەکۆمپانیاکاندا دوچاری دەردیسەری دەکرم و نەمدەزانی چی لەو هەموو کانزایانە بکەم.

سەرکەوتنی من لەدوو شتەوێ سەرچاوەی دەگرت، یەکەم ئەویکە پکابەریم لەگەل پزیشکانی سوریادا نەدەکرد چونکە بەشیوێیهکی گشتی نەخۆشگەلێکم چارەسەر دەکرد کە ئەوان بەدەستیوێ دەستەپاچە بوون.

دوۋەم: ئەۋەيكە ھىچ ترسىڭم لە بەكارھىنانى چەقۇدا نەبوو.

كاتىك پزىشكىكى سىرئانى نەيدەتۋانى كەسىكى نەخۇش چارەسەر بىكات پىيى دەۋت ئەۋ دەمرىت، لەم حالەتەدا خەلكىش ئەۋيان بەمردوو لەقەلەم دەدا.

ئەگەر مەن دىۋى بەكارھىنانى چەقۇ، سەرگەۋتم لەچارەسەر كىردى ئەۋ نەخۇشدا بەئىنايە لەم حالەتەدا ھەموان دەستخۇشيان لەم زانستەى مەن دەكرى، ئەگەر كەسى نەخۇش بىمردايە، ھىچ كەسىك سىكالى لى نەدەكرىم، چۈنكە دەيانزانى كە كەسى نەخۇش لەھەموو حالەتەدا مەردوو.

لەبەرئەۋە بەناسودە خەيالى بىنەۋەى ھىچ ترسىڭم لەمەرگى كەسى نەخۇش ھەبىت، چەقۇكەم لەچارەسەر كىردىدا بەكار دەھىنا.

ھەندىكاتىش سودم لەزانستى پزىشكى سورىا ۋەردەگرت، چۈنكە ھەندىك لەزانستەكانى ئەۋان، بەتايىت لەبارەى گەرمكردى كانزاكان بۇ چارەسەر كىردى بىرەنەكان، شايستەى بەكارھىنان بوو.

كاتىك بەۋرەدەيە زىپم كۆكرىدبويەۋە، ھەستەم بەۋە كىرد كە چىتر پىۋىستەم بەزىر نىيە، چۈنكە لەبەرچاۋم بەھى خۇى لەدەست دابوو ۋ ھەر بۇيە چىتر دىۋى ئەۋە ھەندىكات نەخۇشە ھەژارەكانم لەبەرئەۋە چارەسەر دەكرى كە تەنھا زانىارى پزىشكى خۇم زىاتر بىكەم.

لەماۋەى ئەم دوو سالىەى كە لە"ئزمىر"دا بوم، بەھۇى تەنھايىمەۋە ئازارى زۇرم دەكىشا، چۈنكە ژنىك بەپىيى خواستى خۇم بەدەست نەدەھىنا ۋ زۇرىش لە ژنە سۆزانيەكان بىزار بوم، چۈنكە"نفر نفر نفر" بەشىۋەيەك مەنى لەۋ جۇرە ژنانەى كە تەنھا لەپىناۋ زىپ ۋ مەس دا پىاۋان لەنامىزى خۇياندا دەخەۋىنن بىزار كىردبوو كە بگرە ئەۋكاتانەش كە دەپۇشتەمە ناۋ پەرسىتگى سورىاۋە بۇئەۋەى لەگەل ژنىكدا ھاۋخەۋن بىم، ئەم نەفرەتە سەرتاپامى لىۋانلىۋ دەكرى.

لە"ئزمىر"دا ئەگەر پىاۋىك بىيەۋىت بۇماۋەيەكى دىارى كراۋ لەگەل ژنىكدا پابوۋىرىت، دەپوات بۇ پەرسىتگا ۋ بۇماۋەى كاترمىرىك يان پۇژىك يان شەۋىك يەكىك لەژنەكانى پەرسىتگا دەكاتە خوشكى خۇى.

سورىا خۇداگەلىكى زۇرى تىدايە كە بەناۋبانگىرىنىان "بەل"ە.

"به‌عل" خودایه‌کی خوینمژه که پیویستی به‌قوریانی هه‌یه و ئەم خودایه دزی ناسایی قه‌ده‌غه کردووه و له‌به‌رامبه‌ردا ئەو دزیه‌ی که به‌فیل ده‌کریت نازاد کردووه. له "نزمیر" دا ئەگەر که‌سیک بۆ تیرکردنی سکی منداله‌کانی خۆی ماسیه‌ک بدزیت، ئەوا ده‌یبه‌ن بۆ په‌رستگای "به‌عل" و له‌به‌رامبه‌ر ئەو خودایه‌دا پارچه‌ پارچه‌ی ده‌کن. به‌لام ئەگەر که‌سیک زیو ئاویتته‌ی ئالتون بکات و دوا‌ی ئەوه ئەو ئەنگوستیله‌ کانه‌یه‌ به‌ناونیشانی ئالتونیکی پاک به‌که‌سانی تری به‌رووشیت، هیچ ره‌خنه‌یه‌کی لیناگرن، چونکه له‌پێی فیله‌وه ئەم مامه‌له‌یه‌ی کردووه و فیلیش یه‌کیکه له‌ هونه‌رانه‌ی که شایسته‌ی ده‌ستخوشیه.

هه‌رله‌به‌ره‌وه‌ش له‌م ولاته‌دا هه‌موو که‌سیک له‌ناسینه‌وه‌ی زێر و زیودا زۆر شاره‌زان و هه‌ر ئەوه‌ی ئەنگوستیله‌ی زێر یان زیویان گرت به‌ده‌ستیانه‌وه ده‌زانن پا‌که یان ئالوده‌یه.

خودای میپینه‌ی دانیشتیوی "نزمیر"، خودایه‌که به‌ناوی "عه‌شتار" که هه‌موو پوژیک پو‌شاک‌ی به‌ری ده‌گۆپن. ئەم خودایه له په‌رستگایه‌کی مه‌زندا نیشته‌جییه و له‌ناو ئەو په‌رستگایه‌دا سه‌دان کچ که‌به‌روکه‌ش "هیشتا" په‌رده‌ی کچینیان له‌ده‌ست نه‌داوه "به‌لینیان داوه ته‌نها خزمه‌تی ئەو بکه‌ن، به‌لام ئەمانه ته‌نها به‌روکه‌ش وا خۆیان نیشان ده‌ده‌ن که هیشتا په‌رده‌ی کچینیان له‌ده‌ست نه‌داوه و به‌پینچه‌وانه‌ی ئەو ناونیشانه‌ی هه‌یانه ئەرکی ئەوان ئەوه‌یه که خۆیان فی‌ری نه‌ریت و هونه‌ری دل‌پینی بکه‌ن، بۆئه‌وه‌ی بتوانن له‌گه‌ل ئەو پیاوانه‌ی که سه‌ردانی په‌رستگا ده‌کن رابوین.

له "نزمیر" دا په‌رستگای "عه‌شتار" ده‌قارده‌ق وه‌ک ماله‌ سو‌زانیه‌کانی میسر وایه و ژنان له‌ویدا پینشوازی له‌پیاوان ده‌کن و پیاوان هه‌رچیان پێ بدن له‌پاریزگاری کردنی "عه‌شتار" دا خه‌رجی ده‌کن.

له‌میسردا ئەگه‌ر پیاویک له‌ناو په‌رستگادا کاری سینکسی له‌گه‌ل ژنی‌کدا بکات، ئەوا ئەو پیاوه به‌سزای ئەو کاره‌ی ده‌ینین بۆ کانه‌ کانه‌کان بۆنه‌وه‌ی له‌وێ وه‌ک به‌نده‌کان کاری پینکه‌ن و ژنه‌که‌ش له‌په‌رستگا ده‌رده‌که‌ن، به‌لام له "نزمیر" دا ئەم جو‌ره په‌یوه‌ندیانه له‌ناو په‌رستگای "عه‌شتار" دا نازاده و سریانیه‌کان ده‌لین له‌به‌ره‌وه خودی "عه‌شتار" ئەم کاره‌ی له‌ناو په‌رستگادا نازاد کردووه چونکه ده‌زانیت له‌مه‌ریه‌وه ده‌رامه‌تیکی زۆری ده‌ست ده‌که‌ویت.

ئەگەر پیاویك نەيەوئت بېرات بۇ پەرستگای "عەشتار" و لەگەل ژنانی ئەویدا رانەبوئیرئت یان دەبیئت ژن بەیئیت یان دەبیئت کەنیزەکیك بۇ خۆی بکړت.

لەوانەيە لەهیچ شوئینیکی جیهاندا بەئەندازەي سوریا کەنیزە و کۆیلە بۇ فرۆشتن بونی نەبیئت، لەبەرئەوہی ھەموو پوژیک کەشتیەکان لەشوئینە دورەکانەوہ دین و ئەو کۆیلە و کەنیزانەي کە لەگەل خۆیاندا ھیناویانە بۇ فرۆشتن دەیانھیننە ناو بازارەوہ.

لەئیو ژنە کەنیزەکاندا ھەموو جوړیک بەپیی خواستی پیاو بەدی دەکړت و نرخیشیان بەو شیوہیەش گران نیە و ھەموو کەسێک دەتوانئت کەنیزەيەك بەپیی خواستی خۆی بکړت و بیباتەوہ بۆمالی خۆی و لەگەلیدا رابوئیرت.

خودی حکومەتی "نزمیر" یش بەندە و کەنیزە کەمئەندامەکان دەکړت.

ئەم جوړە کۆیلانە بەنرخیکي زۆر کەم دەکړدريئ و حکومەتیش کار یان جوانیان لی ناوئین، چونکە مەبەستیان ئەوہیە بیانبەن بۇ پەرستگای "بەعل" و لەبەرامبەر ئەو خودایەدا بیانکەن بەقوربانی.

حکومەت لەو باوہرەدایە "بەعل" ناتوانئت لەوہ تیبگات کە فریوی دەدەن و ژن یان پیاویکی کەمئەندامیان بۇ کردوہ بەقوربانی.

ھەندیکاتیش ئەو جوړە کەنیز و بەندەانە زۆر پیرن و ددانیان لەدەمدا نەماوہ، کاتیك کە دەیانەوئت لەپەرستگای "بەعل" دا بیانکەن بەقوربانی، پارچەيەك قوماشیک بەپوخساری "بەعل" ە وە دەپيچن بۆئەوہی چاوی بەقوربانیەکانی خۆی نەکەوئت.

منیش بۆئەوہی لەئیو دانیشتوانی "نزمیر" دا شایەنی ریز بم، قوربانیم پيشکەشی خودای "بەعل" دەکرد، بەلام من لەباتی کوشتنی کۆیلەيەك یان کەنیزەيەك، بەھای کۆیلە یان کەنیزەيەك کە دەبوو بکړتە قوربانی دەدا بە پەرستگا، بۆیە زۆر لەو زپ و زیوہی کە دەمدا بە پەرستگا بۆئەوہی کۆیلەيەك یان کەنیزەيەك بکەن بەقوربانی ناوبانگیم دەردەکرد.

ئەو ژنانەي کە لەپەرستگای "عەشتار" دا بون، زۆر جوان بون، چونکە نەریت وابوو کە جوانترین کچانی سوریا بۇ خزمەتکردنی پەرستگای "عەشتار" ھەلبژیردريئ و کاتیك دەگەشتنە تەمەنی بالخی، ناشنای ھونەری دلرفینیان دەکردن بۆئەوہی بزائن بەچ شیوہيەك بتوانن پیاوان شەیدا خۆیان بکەن، بۆئەوہی بتوانن زپ و زیویکی زیاتریان بۇ پەرستگا لیوہرگرن.

ھەموو شەۋيەك من دەپۇشتىم بۇ پەرسىتگاي عەشتار-لەبەرئەۋەي پىاۋان لەشەۋدا
دۋاي ئەۋەي دەستيان لەكارەكانى پۇژيان ھەلدەگرت دەپۇشتىن بۇ ئەۋى و لەگەل
يەكىك لەكچانى پەرسىتگا كە ناۋنىشانى "كچ"يان ھەبوو كاتيان بەسەر دەبرد.

من چىتر ئەو "سىنۇھە"سادە و شەرمەنى كە شەۋانە دەپۇشت بۇ مالى سۆزانىھەكان
نیم، بەلكو بۇ چىژ ۋەرگرتن لە ژنان چاوم كرابوئەۋە و دەمزانى كاتىك پىاۋىك بىەۋىت
لەگەل ژنىكدا رابوئىرئىت، بەچ شىۋەيەك دەبىت سودى لىۋەرگرت.

دۋاي ئەۋەي چەند جارىك پۇشتىم بۇ پەرسىتگاي "عەشتار" بىنىم ئەو ژنانەي كە
دېۋن بۇ ئەۋى ھەرىەكىكىان جۇرىكى تايىبەت بەھونەرى دۇرپىنى و رابواردن
دەزانىت و ئەمەش يەكىكە لەسود و نەرىتەكانى ئەم پەرسىتگايە، كەتەنھا مەبەست
بەدەست ھىنانى دەرامەتە.

ھەرىۋىە ئەۋپىاۋانەي سەردانى ئەم پەرسىتگايە دەكەن، ھەرچارە و لە
رابواردنەكانىاندا فىرى شىتگەلىكى تازە دەبن، و ئەم جۇزايەتەش دەبىتە ھۇي ئەۋەي
پىاۋان بىزار نەبن لەپۇشتىن بۇ پەرسىتگاي "عەشتار".

من شىتگەلىكى زۇر لەو ژنانەي ئەۋى فىرىبوم و وردە وردە لەرابواردن لەگەل ژناندا
شارەزايىەكى تەۋاوم پەيدا كرد، سەرەپاي ئەۋەي لەھەر جارىك رابواردندا ھەستىم
بەخۇشەك دەكرد، بەلام لەدلەۋە لەو ژنانەي ئەۋى بىزاربوم، چونكە دەمزانى كە ھىچ
جىاۋزىەكىان لەگەل ژنى مالا سۆزانىھەكانى مىسردا نىە.

"كاپتا" پۇژىكىان زۇر بەوردى لەمنى پوانى و وتى: گەۋرەم من لەپوخسارى تۇدا
سەرەپاي ئەۋەي لاۋىت، بەلام چەند چرچ و لۇچىەك دەبىنم.
وتم: وانىە.

ئەۋىش وتى: بەلىۋ اىە و ھۇكارى ئەۋەي ئەم چرچ و لۇچىە لەپوخسارى تۇدا
دروست بوۋە ئەۋەيە كە ئەو ژنانەي لەنامىزىان دەگرت لەكانگاي دلئەۋە خۇشت
ناۋىن، ئەگەر پىاۋىك ئەو ژنەي خۇش بوئت كە لەگەلىدا رادەبوئىرئىت ئەۋا ھىچ كات
پىر نابىت.

من لەدوۋ شت دەترسم، يەكىكىان رابواردنتە لەگەل ئەو ژنانەي كە خۇشت ناۋىن،
چونكە دەزانى ئەمانە كاتىن و بەم ھۇيەۋە پىر بىت، دوۋەم ئەۋىكە بەسەرھاتى "نفر

نفر نفر" دوباره ببیتهوه و ژنیکی ببهزهیی، تۆ بکاته دیلی خۆی و دوباره شکستمان پی بهینیت.

وتم: دلنیا به که چیت من ناکهومه داوی" نفر نفر" و هاوشیوهکانیهوه.

"کاپتا" وتی: ئەگەر پیاویک تا دواین پۆژی ژیا نی توانای پیاوهتی تیدا بمینی، ئەگەری ئەوه هیه بکەویته داوی ژنیکی ببهزهیی و ته ماعهوه و هه موو شتیکی خۆی له دهست بدات، منیش ههولی ئەوه ددهم تۆ له هه ره شهی ژنانی زێر و زیو په رست پرگار بکه، ده بیته که نیزه یه کت بۆ بکه م که بتوانی شه وانه له مانی خۆتا له گه لیدا پابویری.

پنج پۆژ داوی ئەوه، شه ویکیان کاتیک خۆم کرد به ژوره که ی خۆمدا بینیم "کاپتا" له گه ل ژنیکیدا خۆی کرد به ژوره که مدا.

ئەو ژنه، نه خه لکی میسر بوو نه خه لکی سوریا و شیوهی زۆر له خه یله مروژه خۆره کان ده چوو، چونکه قژی زهرد و پوخساری سپی و چاویکی شینی هه بوو. ئەو ژنه نه بالابه رز بوو و نه لاواز، هه روه ها سینه یه کی بچوکی هه بوو، من له و باوه ردا بوم ئەگه ر ته وای ژنه مروژه خۆره کان به و شیوه یه بن، ئەو و لاتی مروژه خۆره کان له مانی خودا کان باشتره.

"کاپتا" کاتیک ئەو ژنه ی کرد به ژوردا جله کانی به ری دا که ند، بۆ نه وه ی وه ک خۆمان "وه ک میسر یه کان" پوت بیت و داوی ئەوه دهستی کرد به پیا هه لدان به سه ر جوانی ئەو ژنه دا و وتی: ئەم ژنه که نیزه یه که ده ری وانه کانی ئیمه له که نار ده ریای نه ته وه مروژه خۆره کان فه راندویانه و من ئەمرۆ له بازاری کویله فه روشه کاندا له و جوانتم ده ست نه که وت. له پوخساری ژندا هه یج هه میایه کی ترس به دی نه ده کرا و پنده کانی و ددانه سپی و دره وشاوه کانی پینیشان دده م و دهستی به سه ر هه ندیک به شی ئەندامی ده ینا که ده ست بردن بۆ ئەو به شه ئەندامانه مایه ی نه نگ بوو و منیش له وه تیگه شتم ئەگه ر ژنیکی له خه یلی مروژه خۆران نه بیته به وشیوه یه بیشه رم نابیت.

ئەم ژنه، به زووی به وشیوه یه ک خوو ی به منه وه گرت که بونی ده بووه هۆی مایه ی سه ر ئیشه ی من، چونکه ئەو ژنه به رده وام ده یویست له گه لیدا پابویرم، به لام من له پیدا گه ر یه کانی ئەو به ته نگ ها تبوم، بۆیه ئەو ژنه م به خشی به "کاپتا".

بەلام ئەو ژنە لەگەل ئەودا نەدەسازا و لە"كاپتا"ى دەدا و لەدەستى ئەو ھەلەھات و دەھاتەوہ بۆ لای من، كاتىك من لەوم دەدا خوڭشحال دەبوو و دەيوت، لەبەرئەوہى تۆ بەھىزى، لەو باشتەر دەتوانى لەگەل مندا رابوئىرى.

پەيوەندى ئىمە و ئەو ژنە بەو شىوہىيە بەردەوام بوو، تانەوہى پوژىكىيان يەكىك لەفەرمانرەوايانى سوزيا. ھەريەوشىوہىيەى پىم وتن كە ژمارەيان زۆرە سەردانى "ئزمىر"ى كرد و بۆ چارەسەرکردنى نەخوڭشەكەى ھات بۆ لام و كاتىك چاوى بەكەنيزەكەى من كەوت زۆر سەيرى لىھات، منىش لەوكاتەدا تىگەشتم كە ئەندامى كەنيزەكەم زياتر سەرنجى ئەو بەلای خویدا راکىشاوہ، چونكە كەنيزەكەم، وەك ژنە ميسرىيەكان لەمالدا بەپروتى دەگەرا و ئەو فەرمانرەوايەش ھەرگىز ژنىكى بىگانەى بەپروتى نەبىنيوہ.

من كە بىنيم چا و لەو كەنيزەيەم: ھەلناپرىت، پىم ناساند و بەكەنيزەكەم وت: خواردنەوہ بۆ فەرمانرەوا بەيئە، داوى ئەوہى فەرمانرەوا زانى كە ئەو كەنيزى منە، وتى: "سىنۆھە" من دەمەويت ئەم كەنيزەيەت لى بىكرم، ھەرچەنىكىش زىر و زيوم لى داوا بكەيت پىتى دەدم.

تا ئەو پوژە لەپىداگرى كەنيزەكەى خۆم كە دەيوست بەردەوام لەگەلیدا رابوئىرم زۆر بىزار بووم، بەلام كاتىك بىنيم ئەو فەرمانرەوايە داواى ئەو كەنيزەيەم لىدەكات، پىم ھەيف بوو كەنيزە جوانەكەى خۆمى پى بفرۆشم.

چونكە دەمزانى ھەرچى بىت ھەندىك شەو پىويستم پىتى دەبىت، ئەگەر ئەم كەنيزەيەم نەبىت، ئەوا ناچار دەبم برۆم بۆ پەرسنگاى "عەشتار" و لەگەل ژنانى ئەويدا رابوئىرم.

سەرەراى ئەوہش، ھەرنەوہى فەرمانرەوا خوازىارى كەنيزەكەى من بوو، بەھای لەبەرچاوم زياتر بوو، چونكە كاتىك دەبىنين كالاكانمان كىريارىان نى، بەبى نرخ دىنە بەرچاومان، بەلام كاتىك كىريارىان بۆ پەيدا بوو، لەبەرچاومان بەھادار دەبن.

ئىستا كاتى ئەوہ ھاتووہ باسى داھىنانەكانى خۆمتان بۆ بكەم. كاتىك لەمردووخانە كارم دەكرد، ئەوہم ھات بەمىشكدا ئەگەر بتوانرىت ددانەكان بەھوى جۆرىك پوكەشەوہ بپارىزىن، ئەوا ئەو ددانە لەھەموو زىانىك بەدور دەبىت.

لەمردووخانەدا کاتیك مردوو دەولەمەندەکانیان مۆمیا دەکرد، ددانەکانیان بەتویرژیکى ئالتونى دادەپۆشى و ئەم پوپۆشە ئالتونى دەچەسپینرا بەگۆشتى پوکی ئەو مردوووە. لەئەنجامدا کاتیك هیماکانى ھەلۆەشان لەجەستەى مردودا پەیدا دەبیت، ددانەکان لەپوک جیانەدەبۆنەو و دواى ھەزار سال ددانەکانى وەك خۆیان دەمانەو.

ددانى مردووەکان، دواى مۆمیاکردنیاں لەناو ناچن، چونکە ددانەکان دواى مەرگ بۆگەن ناکەن و ھەلناوەشین، بەلام لەپوک جیادەبنەو، بۆیە بەھۆى ئەو زێرەو بەپوکەو دەیانبەستەو بۆئەو لى جیا نەبنەو.

من لەویاوەردا بوم ئەگەر بتوانریت ددانى مرۆفە زیندووەکان بەرپوپۆشیکى ئالتونى داپۆشین، لەوانەى پى لەناوچون و ھەلۆەشانی ددان بگریت، تا ئەوکاتەى لە"تیس"دا بوم، کەمدەرەمەتیم پى پینەدەدام دەست لەو کارەو بەدەم، بەلام دواى ئەو پۆشتم بۆ"ئزمیر" و زێر و زیو لەبەرچاوم ئەو بەھایەى خۆیان لەدەست دا، بپیارم دا ئەو بابەتە تاقى بکەمەو و تیگەشتم کە پوپۆشکردنى ددان بەئالتون، دەبیتە رێگر لەبەردەم ئەو کە ددانى مرۆفە زیندووەکان خراب و کلۆر ببن.

ئەو فەرمانەرەواىەش کە بۆ چارەسەرکردنى خۆى سەردانى کردبوم، دەیویست چارەسەرى ددانەکانى بۆ بکەم، رازى بوو بەو کە من بەرپوپۆشیکى ئالتون ددانەکانى بۆ داپۆشم، بۆئەو لەئایندەدا خراب نەبیت، دواى ئەو ددانەکانى سەرەو و ددانەکانى خوارەو بەرپوپۆشى زێر پاراندەو، پى و تەم: "سینۆھ" تۆ نەریکی زۆرت بۆ من کیشا و ددانەکانى منت لەھەرپەشەى ھەلۆەشان و پوکەنەو پاراست و ئەو برە پارەى پیمداویت گەرچى زۆرە بەلام سەرەرای ئەو لەناستى ئەو زانستەى تۆدا نى.

سەرەرای ئەو پیاوہتیت بەسەر منەو ھەى، لەبەرئەو من پیاویکی راستگۆم پیت دەلیم کە خوازیارى ئەم کەنیزەى تۆم، ئەگەر ئەم کەنیزەىم پى بفرۆشى، نرخیکی باشت پیدەدەم و ئەگەر پیم نەفرۆشى، دلنیا بە لىتتى دەفرینم و ئەگەر بەرگریش بکەیت ئەو ناچارم بکۆژم.

من تانیستا له گهل كه نيزه ی مروؤ خوره كاندا رامنه بواردوه و ده بیئت پیم بفروشی بوئه وهی له گهلیدا رابوییرم و بزانه نایا چیژی له ژنه چاو ره شه کانی نیمه كه قژیکی رهشیان ههیه زیاتره.

کاتیك فه رمانره وا ئه م قسه یه ی کرد بهنده کهم "کاپتا" - دوای ئه وهی پنی ناو ته سوریا وه، له سه ودا گه رانی سوریا وه ئه وه فیرو بوو که به چ شیوه یه ک بازار گهرم بکات - له وی ناماده بوو و بوئه وهی بازار ی مامه لکه گهر متر بکات و پادشا هانی ئه وه بدات له به رام بهر ئه م که نيزه یه دا به هایه کی زورمان پی بدات، به ده م هاواره وه ده یوت: ئه مرو شو مترین پوژی ژيانی خاوه نه که مه، خوژگه هه ر له دایک نه بوما یه و ئه م پوژه م به چاوی خو م نه بی نیایه، چونکه له م پوژه دا تو ده ته وی ت خاوه نه که م له تاکه که ره سته ی خو شی بی به ش بکه ی ت و ئه و که نيزه ی که هه موو شه وی ک له با وه شیدا ده خه وی ت لی زه وت بکه ی ت، من ده زانه هه رگیز ه یچ ژنیکی تر ناتوانی ت وه ک ئه م ژنه دلی خاوه نه که م ئه وه نده خو ش حال بکات، چونکه ژنیکی تر به و جوانیه وه به دی ناکه ی ت، ته ماشای بکه پوخساری له مانگی چواره جوان تره و دوو مه مانی له میوه ی ترنجی "ئزمیر" بچو کترن، نایا ورگی ریکی ئه وت بی نیوه که ه یچ ده رپه ری نیکی تی دا به دی ناکری ت، نایا له ناوه راس ته ی ئه م وه رگه دا چالی ناوکی ده بی نی، ته ماشاکه له سه رتا پای جه سته ی ئه م ژنه دا تاکه مویه که به دی ناکری ت و بالای ئه م که نيزه یه له شیر ی مانگا سپی تره و له پا قله ی کولاویش نه رم تره، من دل نیام که خودا کان ته واوی ره نگه جوانیه کانیان کو کرد وه ته و له پوخسار و جه سته ی ئه م ژنه دا به کاریان هی ناوه، چونکه قژی زه رد و چاوی سه وز و لیوی سور و ناخونی خه نه یی و ئه ندامی سپیه و دوو گو ی مه مانی نه ر خه وانیه.

کاتیك بهنده کهم به وشیه یه بازاره که ی گهر مده کرد، پادشا به راده یه کی زور ورو ژابوو، ههروه ها به هوی ئه و په یوه ست بونه ی به که نيزه که ی منه وه هه یبوو به ده م هه ناسه برکیوه وتی: "سینۆهه" من ده زانه که که نيزه که ت زور جوانه به لام هه رچه نی کم لی داوا بکه ی ت پی تی ده ده م، ئه گه ر رازیش نه بی ت ئه م که نيزه یه م پی بفروشی ئه وا به دل نیاییه وه ده ت کوژم.

من ده ستم به رز کرده وه که بهنده کهم بی ده نگ بکه م، ئه ویش ناله و گریان ی خو ی بری و منیش روم کرده پادشای "ئامورو" که یه کی ک بوو له فه رمانه روه ایانی ولاتی سوریا و پیم وت:

ئەم ژنە بەلامەوہ زۆر خوشەوئستە و ئەگەر ئەو لەبەرامبەر زېردا بفرۆشم، دلتیابە خیانەتم لەخۆم کردووہ، لەبەرئەوہش حەزناکەم ئەم ژنە لەلایەن منەوہ بفرۆشیریت، بەلام ئامادەم بئەرامبەر کەنیزەکەى خۆمت پێشکەش بکەم، بۆئەوہى تۆ بەیادی ھاوپیئەتى ئیمەوہ بتوانى بیکەیت بەخوشكى خۆت و لەخۆشیەکانى بەرھەرەمەند بیت.

پادشای "نامورو" کاتیک زانی من ئامادەم کەنیزەکەى خۆمى پێشکەش بکەم، بەجۆریک خوشحال بوو و ھاواری کرد: ئەى "سینوھە" من لەو باوەرەدا نەبوم کە میسریەک ئەوئەندە دەستکراوہ و لیبوردە بیت، لەبەرئەوہى لەسەردەمى مندالیئەوہ تا ئیستا ھەرچى میسریم بینوہ کاربەدەستانى فیرەون بون و دەھاتن بۆئەوہى باجمان لى ۆەرگرن و بەردەوام دەستیان بۆ ۆەرگرتن کراوہ بوو و ھەرگیز دەستیان بۆ ئەوہ درێژنەکردوہ شتیک بەکەسانى تر بەدەن.

تۆ یەکەمین میسریت کە بۆت سەلماندم ئەکریت لەمیسردا کەسانیک بەدى بکریت کە دەستى بەخشینیان ھەبیت، ئەگەر پۆژیک بییت بۆ ولاتى "نامورو" بەلینت پى دەدەم کە تۆ لەلای راست خۆم دادەنیشینم.

ئەوکات بەندەکەم پۆشاکى بۆ کەنیزەکەم ھینا و ئەویش لەبەرى کرد و لەگەل پادشای "نامورو" کە پیاویکی لاو و بەھیز و کەتە و پشیکى رەش و درێژى ھەبوو چووہ دەرەوہ، کاتیک دەرپۆشتە دەرەوہ بینیم تەماشای ئەو پیاوہ بەھیزە دەکات کە خاوەنى تازەییەتى و زۆر خوشحال دیارە.

دواى ئەوہى پادشا پۆشت "کاپتا" دەستى کرد بەبۆلە بەسەرمدا و وتى: بۆچى ھیچ شتیکت لەپادشای "نامورو" ۆەرنەگرت، لەکاتیک ئەو ئامادە بوو داواى ھەرچى بکەیت پیت بەدات.

وتم: من لەبەرئەوہ ئەو کەنیزەییەم بى بەرامبەر بەو دا چونکە لەئایندەدا ھیچ کەسنىک نازانیت چى پوو دەدات و چى بەسەر ئەم جیھانەدا دیت، بۆنى ھاوپیئەكى مەزن بۆ پۆژە رەشەکان زۆر بەسوودە و لەوانەییە پۆژیک پتویستم بەوہ بیت برۆم بۆ ولاتى ئەو پیاوہ و لەوى لەھەرپەشەى دژمنان ئاسودە خەيال بى، گەرچى ئەم پیاوہ ولاتیکى بچوکى ھەییە و لەداراییەکانیدا جگە لە مەر و ولآخ ھیچ شتیکى ترى تیدا

بەدى ناكىرىت، بەلام سەرەپراي ئەوئەش دۇستايەتى ئەو بۇ من لەكاتى دەرکەوتنى ھەر ھەرەشەيەكدا خۇي بۇ خۇي دەستكەوتىكە.

پادشاي "ئامورو" بۇماوەى سى پۇژى تر لە "ئزمير" دا مايهوہ وکاتىكىش ويستى بېرات، بۇ مالئاوايى ھاتەوہ بۇ لام و وتى: "سىنۆھە" ئەگەر تۇ تەواوى زىپ و زيوى مىسرت پى بديەم ، بەئەندازەى ئەوہى ئەم كەنيزەيەت پىدام خۇشحال نەدەبوم، چونكە ئەم كەنيزەيە خۇشەويستىرین ژنە كە من تانىستا بينيىيىتم و دۇنيام كە ھەرگيزىش تىرى لىناخۇم.

ئەگەر تۇ پۇژىك سەردانى ولاتەكەى من بکەيت، داواى ھەرچىم لى بکەيت پىتى دەدەم، جگە لە دوو شت يەكىيان ئەم كەنيزەيە و ئەويتريان ئەسپە، چونكە لەولاتەكەى ئىمەدا ئەسپ زۇر كەمە و بېرىكى كەم لەويىدا بەدى دەرکىت و بۇ كالىسكە جەنگيەكانى من زۇر پىويستە.

بى لەو دوانە داواى ھەرچىم لى بکەيت پىتى دەدەم و ھەرکەسىكىشت بویت بۇتى دەكوژم، ئەگەر لە "ئزميردا" كەسانىك دژمنايەتى تۇ دەكەن، پىم بلى، من لەپىنى كەسە ھەلپژاردەكانى خۇمەوہ لەھەمان ئەم شارەدا بۇتى دەكوژم و دۇنياش بە كە ناوى تۇ ناھىنىرىت.

داواى ئەم قەسەيە پادشاي "ئامورو" ماچى كردم و پۇشت، بەلام من چەند شەويك بەھۇي ئەوہى لەكەنيزەكەى خۇمەوہ دور بوم ھەستم بەبىزارى كرد، چونكە بەو پراھاتبوم و ھەندىك شەويش بۇ قەرەبوى شەوہ لەدەست چووەكانم دەپۇشتم بۇ پەرستگاي "عەشتار"، بەلام ئەو ژنانەى كە لەوى بون نەياندەتوانى وەك كەنيزەكەى خۇم بىنە مايهى خۇشحالىم.

ئەوكات ئاو و ھەوا گەرم بوو و وەرزی نيوہ بەھار گەشت و گولەكان شەكۆفەيان كرد و پەرەسىلەكەكان دەستيان بەسەما و فېرىن كرد و كەشتيەكان لە لەنگەرگاي "ئزمير" دا كەوتنە جولە بۇئەوہى بېرۇن بۇ ولاتانى تر و لەويوہ كالا و كۆيلە و كەنيزەك لەگەل خۇياندا بەيىن.

شارى "ئزمير" لەنيوہ بەھاردا دەورۇژىت، چونكە كاتى جەژنى دەرھىنانى خوداى "تەموز" لەژىر خۇلدا .

كەشیشەكانى سورييا ھەموو سالیك لەوەرزى پايزدا خودای "تەموز" بەخاك دەسپێرن و لەنیووە بەھاردا لەپوژنیكى گەرما، لەژێر خۆل دەردەھیننەو.

كاتیك پوژى دەرهینانى پەیکەرى خودای "تەموز" دیتە پێشى، پوژى شادمانى گشت خەلكى "ئزمیر" بوو، لەو پوژەدا ژن و پیاو لەشار دەردەچن و دەپوون بۆ بیابان و تەواوى ژن و پیاوھەكان لەم پوژەدا لەبیاباندا، بەئاشكرا لەگەڵ یەكترا رادەبویرن.

من ئەو پوژە پوشتەم بۆ بیابان بۆئەوھى بزائەم خەلكى چى دەكەن و بینیم كەشیشەكان پەیکەرى خودای "تەموز" یان لەژێر خۆلدا دەرهینا و خەلكى خۆشحالى خویان دەربەرى و كەوتنە سەماكردن و دەیانوت خودای "تەموز" زیندوو بووئەتەو و ئەو خودایەش كەخودای گەرمایە ھەرەك چۆن زەوى و ئاو و ھەواى دەوروبەر گەرم دەكات، گەرمیەكیش بەجەستەى مرۆفە دەبەخشیت و وا لەژن و پیاو دەكات كە پێویستیان بەیەكتر بێت.

ئەوكاتەى كە خودای "تەموز" یان لەژێر خاكدا دەردەھینا، من بینیم كە كۆمەلێك ژن گالیسكەيەك بەدواى خویاندا رادەكێشن و لەسەر ئەو گالیسكەيەدا پەیکەرى "كیری" پیاویان دانائو، ئەو پەیکەرەشيان لەدار تاشى بوو.

من سەرم سوپما لەوھى كە مەبەست لەم كارە چى، تائەوھىكە لەناكاو بینیم ژنان و پیاوان تێكەلى یەكتر بون و بینەوھى شەرم لەیەكترى بكەن لەئامیزى یەكتریدا خەوتن و ئەم كەردارە ئازەلیە تا شەو بەردەوام بوو.

دەردەھى ھەندىك لەخێلەكان دەبیت لەم جۆرە رەفتارانەیانەو ھەلینجینی، چونكە لەمیسردا كە میلەتێكى شارستانی ھەيە، ھەرگیز ئەم جۆرە رەفتارانەیان لى ناوھشیئەو.

ئەندىك لەژنە پیرەكان كە نەیاندەتوانى كەسیك بۆ خویان پەيدا بكەن، تەكایان لەپیاوان دەكرد كە لەو پەيوەندیانە بنبەشيان نەكەن، لەبەرئەوھى من لەو ئاھەنگەدا تەنھا تەماشای بووم، زیاتر تەك لەمن دەكرا، بەلام من ژنە پیرەكانم بەنەفرەتەو لەخۆ دور دەكردەو و پێم دەوتن كە خوداكان سنورێكیان بۆ ژنان دانائو و كاتێك ژنێك ئەو قوناخە تەمەنەى تێپەراند، چیتەر نابیت بێر لەو بەكاتەو پەيوەندى سێكسى لەگەڵ پیاواندا بكەن، چونكە ئەگەر خوداكان بیانویستایە ژنیش وەك پیاوان تا دوا تەمەنیا ن لەگەڵ رەگەزى بەرامبەردا پەيوەندى سێكسى بكەن، سنورێكیان بۆ خواست و ئارەزووھەكانیان دانەدەنان.

(ھورم ھب) ئاشناي پيشين

دوای ئەم جەژنە، لەسنورى سوڤياو ھەوالت ھات كە خيئەكانى "خېرى" دوبارە دەستيان كړدووه تەو بەھيرش بردن.

ھيرشى خيئەكانى "خېرى" شتيكى تازە نەبوو، لەبەرئەوې ھەموو ساليك لەوهرزى بەھاردا دەستيان دەكرد بە ھيرش بردن، بەلام لەو سالەدا زۆر بيشەرم بون و بگەشتنايەتە ھەر شوينيكەو ھەسەوانە ميسرەكانيان دەكوشت و لەھەنديك شوينيشتا سەرۆكى ناوچەكانيان دەكوشت و لەشاريكي بچوكيشدا، تەواوي پادشا و تەواوي دانيشتوانەكەي، بگرە ژن و مندالەكانيشيان دەكوشتن.

كاتيك ئەم ھەوالتە گەشت بە فيرعەون، بۆ پوبەپروبونەوې خيئەكانى "خېرى" لەميسرەو ھەشكرىكى بۆ ناردن، منيش تيگەشتم كە جەنگيكي مەزن لەنيوان ھيزى سەربازى ميسرى و خيئەكانى "خېرى" بەرپا دەبيت.

من ھەرگيز گۆرەپانى جەنگ نەبينيو ھەيچ زانيارىكەم لەبارەي بريندارانى گۆرەپانى ئەو جەنگەو نەبوو و نەمدەزاني كە گورز و شمشير و پم چ جۆر برينيك لەجەستەي مرۆقدا دروست دەكات.

پيوستى بەدەستى ھينانى زانيارى تەواو دەربارەي بريندارانى گۆرەپانى جەنگ منى ھان دا كە ئەو گۆرەپانە ببينم و ھەر بەو ھۆيەشەو ھە "ئزمير" دەرچوم و بەرەو باشورى ئەو ولاتە كەوتە پى و لەشاريكي بچوك بەناوي "ئورشەليم" گەشتم بەھيزى سەربازى ميسر كە لەكەنار پوبارى "نيل" ھو ھاتبون. ئەم ھيزە بەپنجەوانەي ئەوې

ناوبانگیان پیدەکردوو، زۆر بەھیز نەبون و لەکۆمەڵیک گالیسکەى جەنگى و دوو ھزار تیروکەوان ھاویژ و پرم بەدەست پیکدەھاتن.

کاتیك چومە ناو ئۆردوگاوه، ویستم چاوم بەفەرمانپەرەواى ھیزی سەربازى بکەویت و پرسیم فەرمانپەرەواى ھیزی سەربازى کئیە، بۆئەوێ مۆلەتى لى وەرگرم لەگۆرەپانى جەنگدا کارى پزیشكى خۆم ئەنجام بەدم.

پێیان وتەم كە فەرماندەى ھیزی سەربازى كەسىكى لاو و جوانە بەناوى "ھورم ھوب"، من داوام لیکردن بۆ لای ئەو و ھەر ئەوێ ئەوم لەدورەوہ بینى ئاگادار ئەوہ بووم كە زۆر ئاشنا دیتە بەرچاوم، دواى ئەوێ لى نزیك بومەوہ، یەكسەر ھاتەوہ یادم كە "ھورم ھب" ھەمان ئەو لاوہیە كە پۆژیک من لەگەل جینشینى میسردا پۆشتم بۆ بیابان، لەبەرەبەیاندا ئەو لەگەل شەھینەكەیدا دەرکەوتن و دواى ئەوہ چووہ ژیر بارى خزمەتى جینشینى میسر بەواتا فیرعەونى تازەوہ.

"ھورم ھب" یش منى ناسیەوہ و وتى: ناھ.... "سینۆھە" تۆ لیڤە چى دەكەیت؟ ھەموو خەلكى میسر باسى ئەوہ دەكەن كە تۆ مردویت و نەفرەتى داىك و باوكت تۆیان لەناو بردووہ لەبەر ئەوێ تۆ گۆرەكەیان ت فرۆشت.

دواى ئەوێ پرسىارى ئەوێ لیکردم كە چیم بەسەر ھاتووہ، منیش تا ئەو شوینەى پنیویست بوو باسى سەرگوزەشتى خۆم بۆ كرد و وتەم: كە بومە قوربانى ژنىك بەناوى "نفر نفر نفر".

(ھورم ھب) یش وتى: منیش لەگەل ئەو ژنەدا خەوتوم و ئەو دەیویست دەست بەسەر ھەموو شتىكى مندا بگریت، بەلام بەپینچەوانەى تۆ مال و گۆرى داىك و باوكم پى نەفرۆشت، بەلكو بەم شىلاقەى بەدەستمەوہیە تەمینیەكى باشم دا، چونكە "سینۆھە" دەبیئت ئەرەت پى بلیم كە ژن تا ئەوشوینە شایەنى پزىزە كە نەگۆرابیئت بەتیمساحیك، بەلام كاتیك وەك تیمساح كەسىكى تەماعارى لى دەرچوو، لەم كاتەدا دەبیئت وەك رسواترین كۆیلە مامەلەى لەگەلدا بکەیت.

دواى ئەوہ منیش پرسىارى كاروبارى میسر لیکرد و "ھورم ھب" یش لەوہ لآمدا وتى: نازانم نەتەوہى میسر چ گوناھىكیان كردووہ كەخوداكان ئەم فیرعەونەیان كردووہ بە پادشای ئەوان، چونكە ئەم فیرعەونە كەسىكى بیمنیشك و شیتە.

خودای ئەم فیرعەونە، کە ئەو ناوی خووی لەو وە بە دەست هیناوە خودایە کە وەك خودی ئەو شیتە و شتگە لیک دەلێت کە شیتەکانیش نایلێن.

ئایا لەبیرتە کاتیک ئەم فیرعەونی پادشایە تەواوی ئەو بەندەانە ی کە لەکانە کانزاکاندا کاریان دەکرد نازاد کرد؟

ئایا بیستت یان بینیت کە نازادی ئەم بەندەانە چ نازاوەیەکی لەگەڵ خودیدا هینا و بە چ شیوەیە کە ئیمە بۆ ئەو هیمنی و ناسایش بۆ شاری "تبس" بگەرینینەو، ناچار بوین هەموویان بکوژین.

وتم: بەلێ، کاتیک بەندەکان لە کانە کانزاکان نازاد کران، خودی من لە "تبس" دا بوم و بینیم بە چ شیوەیە کە هیرشی فەرهودیان بۆ شاری مردووەکان "هینا" و هەموو شتیکیان تالان کرد.

(هورم هب) وتی: فیرعەون سەرەپای ئەو هیمنی کە نازاد کردنی کۆیلە ی کانە کانزاکان چ نازاوەیەکی ناوەتەو، هیشتا لەقسەکانی خووی پاشگەز نەدەبویەو و دەیوت هیچ جیاوازیە کە لەنیوان کۆیلە یە ک و سازادە یە کدا نیە و خودا بەندە و کۆیلە و کەسە وەجاخزادەکان بەیە ک چا و تەماشای دەکات و نایبیت کۆیلەکان ناچار بکرین لەکانە کانزاکاندا کار بکەن.

من دانیام کە فیرعەونە کۆنەکانی میسر، کاتیک لە قوچە کەکاندا گوێیان لەم قسانە دەبیت، لەرز دایان دەگریت و لەسەرەتای جیهان تا ئەمرو، هیچ پادشایە کە نەهاتوو و بلێت هیچ جیاوازیە کە لەنیوان کەسە وەجاخزادەکان و کۆیلەکاندا نیە و ئەمەش وەك ئەو وایە کە بلێت: هیچ جیاوازیە کە لەنیوان ئاوجۆ و هەنگویندا نیە.

یەکیک لەقسە سەیرەکانی ئەم فیرعەونە ئەو یە کە پێی وتم: دەبیت بەشیوەیە کە خێلەکانی "خیری" لەسەر بەرە ی خوێان دانیشینم کە هیچ خوینیک لەنیوانماندا نەپرژیت.

ئایا ئەگریت بینەو هی خوین پرژیت بتوانیت کەسە دەرندەکان ئارام بکەیتەو؟ تۆ "سینۆه" کە پزیشکیت، ئایا دەتوانی بی خوینپرشتن ورگی کە هەلدەری و پرخۆلە کویرە ی لەورگیدا دەرپهینی، بۆ ئەو هی نەبیتە هۆی مەرگی ئەو کەسە؟ فیرعەون دەنگی جەنگی ئەم خێلانە کە لەدەنگی دەرندەکان خراپترە نەبیستوو، بۆ ئەو هی بزانیت کە ناتوانیت بەنەرم و نیانی رفتارێان لەگەڵدا بکریت.

"ھورم ھب" دواى ئەم قسانەى پىڭەنى و وتى: بەلام من پشت بەقسەى فىرعەون نابەستم و بەشىۋەيەك خوينيان دەريژم كە ھەموويان لەو پەشيمان بينەو كە بۆچى ھەر لەسەرەتاو لەدايك بون.

من بپريارم داو بەشىۋەيەك پيشكى ئەم خيلاڤە لەبنەو ھەلكيشم، بۆئەوھى لەئايىندەدا لەوهرزى بەھاردا خيلاڤەكانى "خەيرى" جاريكى تر ھيرش نەبەنە سەر ھىچ كەسيك.

بەلام "سینوھە" من قەرزى تۆم، چونكە من ھىچكاتىك ئەو ھەرامۆش ناكەم كاتىك نىمە لەگەل جينشىنى مىسردا پىڭەو لەبىابانەو گەراينەو، ويستيان بىكوژن، بەلام تۆ قسەيەكت كرد كەبوو پىڭر لەبەردەم كوشتنى مندا و لەو پۆژەدا تۆ بەھرز و مېشكى خۆت منت لەمەرگ پزگار كرد.

ھەرلەبەرئەوھش من ئىستا لەناو ئەم ھىزى سەربازىھى خۆمدا رېزت لىدەگرم و رېت پىدەدەم تۆش لەگەل نىمەدا لەجەنگدا نامادە بيت و چارەسەرى سەربازەكان بکەيت و كرىكەشت لەسەر ئەركى فىرعەون پىدەدەم، ھەركاتىكيش من بىكار بىم تۆ لەگەل مندا دەبيت و لەگەل منيشدا نان دەخۆيت.

ئەوکات "ھورم ھب" پىڭىكى لەشەراب نۆشى، دواى ئەو وتى: كاتىك ھەوالى ھيرشى خيلاڤەكانى "خەيرى" گەشتە "تبس" و فىرعەون ويستى ھىزىك بنىرېت بۆ سوريا، ھىچ يەك لەفەرمانرەوايانى سەربازى مىسر نامادە نەبون فەرماندەيى ئەم ھىزە سەربازىھە لەئەستۆ بگرن، لەبەرئەوھى دەيانزانى خيلاڤەكانى "خەيرى" كەسانىكى خوينمژ و جەنگاوەرن و ھەريەك لەوانە بەبىانوى شتىكەو فەرماندەيى ئەم ھىزەيان رەتكردەو.

چونكە سەرەپاى ئەوھى دەترسان لەوھى كە بكوژىن، دەيشيانزانى كە لەزېر و زىو مس بەدور دەبن، چونكە لەبىابانى سوريادا زېر و زىو نى، لەكاتىكدا لەچواردەورى فىرعەوندا زېر و زىوئىكى فراوان بەدى دەكرىت.

بەلام من سەرەپاى ئەوھى لەتەواوى فەرمانرەوايانى فىرعەون لاوترم، ئەم ئەركەم لەئەستۆگرت، بۆئەوھى ھەرەشەى "خەيرى" ھەكان لەناو بىبەم و كاريك بکەم كە چىتر ئەمانە نەتوانن ھيرش بۆ سوريا بىبەن.

فەرمانپره‌وایانی فیرعون که سهرهت و سامانیکی زوریان ههیه له‌گه‌ل کاهینه‌کانی "ئامون" دا هاوده‌ستن و هه‌ولئ ئه‌وه ده‌دهن که کاریگه‌ری خودای "ئامون" له‌ناو نه‌چیت و وه‌ک خوی بمینیته‌وه.

ئه‌مه‌رۆ له‌میسردا، له‌نیوان خودای فیرعون "ئاتون" و خودای کۆنی میسر "ئامون" دا جه‌نگیکی مه‌زن هه‌لگیرساوه و هیشتا دیار نیه که کی له‌م شه‌رده‌دا سه‌رکه‌وتن به‌ده‌ست ده‌هینیته‌.

به‌و شیوه‌ی من لیسی تیگه‌شتوم "ئامی" دادوه‌ری مه‌زنی میسر و کاهنی خودای "ئاتون" ده‌یه‌ویته "ئامون" له‌میسردا له‌ناو ببات و له‌مکاره‌شدا فیرعون پشتیوانی ده‌کات.

فیرعون ده‌زانیت که خودای "ئامون" به‌پرا‌ده‌یه‌ک له‌میسردا به‌هیز بووه که کاهینه‌کانی "ئامون" فەرمانپه‌وایی فیرعون په‌سه‌ند ناکه‌ن و له‌هه‌موو با‌به‌تیگدا که به‌رژه‌وه‌ندیان له‌گه‌ل فەرمانه‌کانی فیرعوندا نه‌گونجیت، فەرمانیک له‌لایه‌ن "ئامون" وه‌ه ده‌رده‌که‌ن بۆئه‌وه‌ی له‌و پێیه‌وه‌ ئه‌و فەرمانه‌ی فیرعون په‌ت بکه‌نه‌وه.

فیرعون و دادوه‌ری مه‌زن له‌وه زیاتر ناتوانن به‌رگه‌ی فەرمانپه‌وایی خودای "ئامون" و کاهینه‌کانی بگرن، له‌به‌رئه‌وه‌ش هه‌ولئ ئه‌وه ده‌دهن خودای "ئاتون" ئه‌وه‌نده مه‌زن بکه‌ن که خودی "ئامون" له‌ناو بجیت، به‌مشیوه‌یه‌ش فەرمانیان به‌من داوه له‌م گه‌شته‌دا بپۆمه هه‌ر شاریک په‌یکه‌ریک بۆ خودای "ئاتون" دروست بکه‌م و من په‌که‌مین په‌رستگا لیڤه له "ئۆرشه‌لیم" دا دروست ده‌که‌م.

من باوه‌رم به‌خودای "ئامون" هه‌یه نه‌ک به "ئاتون" به‌لام له‌باوه‌رهدام که فیرعون له‌م به‌شده‌ا به‌هه‌له‌دا نه‌چووه و ئه‌و بواری رامیاریه‌ی که گرتویه‌ته به‌ر دروسته‌، چونکه جیی په‌سه‌ند نیه که ولاتیکی وه‌ک میسر فیرعونی هه‌بیته، به‌لام کاهینه‌کانی "ئامون" له‌باتی ئه‌و فەرمانپه‌وایی ولات بگره‌ ده‌ست.

مه‌به‌ستم ئه‌وه‌یه له‌به‌رئه‌وه‌ی فەرمانپه‌وایانی میسر له‌گه‌ل کاهینه‌کانی "ئامون" دا هاوده‌ستن، له‌ئێستا‌شدا به‌رژه‌وه‌ندیه‌کانیان له‌ژێرباری هه‌ره‌شه‌دا ده‌بینن، ناتوانن له‌مکاته‌دا له‌میسر دوربکه‌ونه‌وه و به‌رگری له‌به‌رژه‌وه‌ندیه‌کانی خۆیان نه‌که‌ن، ئه‌گه‌ر له‌گۆرانه‌کاریه کتوپه‌رکه‌کانی میسر نه‌ترسابان، له‌وانه‌بوو په‌کیک له‌وان فەرمانده‌یی ئه‌م هه‌یزه سه‌ربازیه‌ی له‌ئه‌ستۆ بگرتایه و له‌میسره‌وه به‌اتبا بۆ سو‌ریا.

وتم: منیش هیچ نکولیه‌کم له بواره پامیاریه‌کانی فیرعه‌ون نیه، به‌لکو هه‌موو مافیکی پییده‌دم که به‌هه‌موو شیوه‌یه‌ک له‌دهسته‌لاتی کاهینه‌کانی "ئامون"‌کم بکاته‌وه و ئه‌وه‌ی جیی باوهر و په‌سه‌ندکردنی من نه‌بیت ئه‌وه‌یه که فیرعه‌ون ده‌لیت من حمز ده‌کم راستگۆیانه‌ فرمانره‌وایی خۆم بخمه‌ پرو و منیش ئەم بابته به‌هه‌ره‌شه ئامیز ده‌زانم، له‌به‌رئه‌وه‌ی راستی و راستگۆیی وه‌ک شمشیر تیز وایه که هه‌رگیز نابیت بدریت به‌ده‌ست مندالیکه‌وه، چ بگات به‌وه‌ی بدریته ده‌ستی پیاویکی شیتی وه‌ک فیرعه‌ون.

کاتیك شه‌و داهات من له‌یه‌کیك له‌ده‌واره‌کانی نزیک ده‌واری "هورم هب"‌دا که‌میك چه‌وامه‌وه و کاتیك سه‌ربازه‌کان زانیان من پزیشکم، هه‌ولی ئه‌وه‌یان ده‌دا له‌گه‌ل مندا ببه‌ هاوهری، چونکه هه‌موو سه‌ربازیک هه‌ولی ئه‌وه ده‌دات ئه‌و پزیشکه‌ی له‌گۆره‌پانی جه‌نگدا تیماری برینه‌کانی ده‌کات سه‌رنجی هاوهرییه‌تی به‌لای خۆیدا راکیشیت. به‌ره‌به‌یانی پوژی دوا‌یی، بوقه‌کان هاتنه‌ ده‌نگ و سه‌ربازه‌کانی له‌خه‌و هه‌ستاند و سه‌رکرده‌کان له‌شوینی خۆیاندا راوه‌ستان.

کاتیك سه‌ربازه‌کان پزریان به‌ست و له‌شوینی خۆیاندا راوه‌ستان "هورم هب"‌قامچی به‌ده‌ست له‌ده‌واره‌که‌ی خۆی هاته‌ ده‌روه و به‌نده‌یکیش چه‌تریکی به‌لاسه‌روه راگرتبوو و به‌نده‌یکی تریش باوه‌شینی ده‌کرد بۆئه‌وه‌ی میسه‌کانی لی‌درو بکاته‌وه. "هورم هب"‌ له‌به‌رامبه‌ر سه‌ربازه‌کاندا به‌م شیوه‌یه ده‌ستی کرد به‌قسه‌کردن:

– ((ئهی سه‌ربازانی میسر، که له‌نیو ئیوه‌دا ره‌شتپێستگه‌لیکی پیس و سه‌ربازانی ته‌مه‌لی سووریاستان تیدا به‌دی ده‌کریت و هه‌مووتان به‌شیکن له‌هیزی سه‌ربازی میسرو وه‌ک رانه‌ مانگا ده‌بوهرینن و هاوار ده‌کن، من ئه‌مرۆ ده‌مه‌ویت ئیوه‌ په‌وانه‌ی گۆره‌پانی جه‌نگ بکم، بۆئه‌وه‌ی بزانه‌ ئایا ده‌توانن له‌گه‌ل "خیری"‌یه‌کاندا بجه‌نگین یان نه‌، کاتیك بزانه‌ ناتوانن له‌گه‌لیاندا بجه‌نگین، به‌هیوای ئه‌وه ده‌بم هه‌مووتان له‌و جه‌نگدا بکوژین، بۆئه‌وه‌ی من ناچار نه‌بم به‌ته‌نهایی په‌یکه‌ری دزیوی ئیوه‌ له‌گه‌ل خۆمدا بگه‌رینمه‌وه بۆ میسر و به‌کۆمه‌لیک سه‌ربازی راسته‌قینه‌ و ئازا له‌میسره‌وه بیمه‌وه بۆ ئەم جه‌نگه‌.

- ئۆھۈي.... تۆ دەلىم "سەرتىپ" كە لوتت شەقى بردوۋە، لەقەيەكى باش لەر سەربازە بدە چونكە كاتىك من قسە دەكەم قنگى دەخورىنىت، چىتر كاتىك قسەت بۇ دەكەم نەبىنم قنگت بخورىنىت-

ئەمرۆ كاتىك ئىمە ھىرش دەكەينە سەر "خەبىرى" يەكان، خۇم لەپىش ھەمورتانەۋە دەپۇم و شان بەشانى ئىۋە لەگەل "خەبىرى" يەكاندا دەجەنگىم، من ئاگام لەدانە دانەى ئىۋە دەبىت بۇئەۋەى بزائىم كامتئان لەگۆرەپانى جەنگدا پاشەكشە دەكات يان پىك و پىك ناچەنگىت.

ئىۋە لەۋە دىنيا دەكەمەۋە كە ئەم قامچىەى من ئەمرۆ خويىنى لى دەتكىت و ئەم خويىنە ھى ئەۋ كەسانەيە كە لەگۆرەپانى جەنگدا پىك و پىك نەجەنگىون، لەۋەش دىنيا تان دەكەمەۋە كە ئەم قامچىەى من لە ەرمى "خەبىرى" يەكان ھەرەشەئامىزترە، چونكە ەرمى ئەۋان نوكىكى مسىنى ھەيە ھەرۋەھا زۆر زوش دەشكىت.

"خەبىرىەكان" لەپىشت ئەم شاخەۋەن كە لەبەرچاۋاتاندايە و ئەمشەۋ سەربازانى پىشكىنەر پۇشتن بۇئەۋەى بزائىن ژمارەيان چەندە، بەلام ترسان و ھەلھاتن و نەيانتۋانى دەقاۋدەق بزائىن چەند كەس دەبن.

"خەبىرى" ەكان تەنھا شتىكى ترسناكيان ھەيە، ئەۋشتەش دەنگيانە، بەلام ئەگەر لەدەنگيان دەترسن ئەۋا قوپى خوشەكرا "قوپى سەناعە" بكنە گويىتەنەۋە بۇئەۋەى گويىتان لەدەنگيان نەبىت، بەلام لەبەرئەۋەى ئەم قوپە خوشەكراۋە ناھىلىت گويىتان لەفەرمانى فەرماندەكەتان بىت، باشترايە ئەۋكارەش نەكەن.

قوپ بەسەرى ئەۋ كەسەى بى وردبون و قەرەۋل گرتن تىرىك بەاۋىزىت، ھەرۋەھا قوپ بەسەرى ئەۋ كەسەش كە دەقاۋدەق بەپىنى فەرمانى بەرپرسەكەى تىر نەھاۋىزىت. سەرکەۋتن لەجەنگدا تەنھا لەئازايەتەۋە سەرچاۋە ناگرىت، بەلكو لەۋەشەۋە سەرچاۋە دەگرىت كە سەربازەكان ۋەك ئەۋەى تاكە كەسىك بن، بەيەك شىۋە گويىرايەلى فەرمانى بەرپرسەكەيان بن.

ئەگەر ئەمرۆ سەرکەۋتن بەدەست بەيىنن تەۋاۋى دارايى و مانگا و مەرى "خەبىرى" يەكان دەبىت بەھى ئىۋە و من نە دانەيەك بازنە زىپ و زىو ھەلدەگرم و نە مانگا و مەرىك.

"خېیری" ئەکانی ئەمرۆ زۆر دەولەمەندن، چونکە شار و لادینگەلیکی زۆریان داگیرکردوو و دەستیان بەسەر تەواوی سامانەکانیاندا گرتوو، لەبەرئەوێش گەر سەرکەوتن بەدەست بهێنن ئەو هەموو سامانە دەبیّت بەھی ئیو.

لەکاتی سەرکەوتندا ئەک تەنها سامانەکانیان بەلکو ئەمشەو ژنەکانیشیان دەبیّت بەھی ئیو، بەلام ئەگەر شکست بخۆن قامچی خوینمیژی من، پیشوازیتان لێدەکات. کاتیک سەربازەکان گوێیان لەم قسانە بوو، شمشیر و پرمەکانیان دەدا لەپشت قەڵخانەکانیان و کەواندارەکانیش دەستیان بەرپاتەکاندنی کەوانەکانیان کرد و لەم پێیەوه وروژانی خۆیان پیشان دا.

"هورم هب" وتی: واهەست دەکەم ئیو حەز دەکەن هەرچی زووترە لەگەڵ خێڵەکانی "خېیری" دا بجەنگین، بەلام پێش ئەوێ برۆین بۆ گۆرەپانی جەنگ، دەبیّت لێرەدا پەرستگایەک بۆ خودای فیرەون دروست بکەین.

خودای فیرەون بەناوی "ئاتون" خودای جەنگ نیە و بەکەلکی ئیو ناخوات، چونکە هیچ هاوکارێهەکتان ناکات.

لەبەرئەوێ پێویست بەوێ ناکات هەمووتان بۆ مەراسیمی بەرپاکردنی ئەم پەرستگایە لێرە بن، هیلی دواوێ لەشکری سەربازی بمیننەوه و ئەوانی تر بکەونه پێ.

ئەمرۆ ئیو دەبیّت سەرقالی پێپێوانی سەربازی خۆتان بن، بۆئەوێ خۆتان بگەیهننە. خێڵەکانی "خېیری"، بەلام بزائن کاتیک بەوان گەشتن، من مۆلەتی حەوانەوتان پێنادەم و دەبیّت لەهەمان ئەوکاتەێ کە ماندون، لەگەڵ ئەواندا بەردەوام بجەنگین بۆئەوێ توانای هەلھاتنتان نەمینیت.

دواي ئەو "هورم هب" قامچیکەێ خۆی پراوێشان و سەربازەکانیش لەدواي هیما تاییبەتەکانیانەوه کەوتنە پێ.

هیماي کەوتنە پێی هەندیک لەگروپە سەربازێهەکان دەمی شیر بوو و گروپەکانی تریش دواي بەرزکردنەوهي سەری تیمساح دەکەوتنە پێ.

لەپیش و دواوێ گروپی سەربازەکان، کالیسکە سەربازێهەکان پێیان دەکرد، بۆئەوێ داپۆشەری ئەوان بن و نەهیلن هیرشێ لەناوکاویان بۆ بیری.

کاتیك سەربازەكان پۆشتن ھیزەكانی دووھە سەربازی لەگەڵ "ھورم ھب" دا و ھەندیک لە پلەوپایەداران بەرھە ئەو شوینەھە کە پەرسنگای "ئاتون" ی تیدا دروست دەکرا کەوتنە پێ و منیش لەگەڵیاندا پۆشتم.

بیستم کە خاوەن پلەوپایەکان لەگەڵ یەکتەدا قسەیان دەکرد و دەیانوت ئەم بانگەشەھە کە ئەمرۆ "ھورم ھب" کردی جی پەسەندکردن نیە، چونکە تا ئەو شوینەھە ئێمە لەبیرمان بێت لەکاتی جەنگدا سەرکردەھە ھیزە سەربازەکان لەدوای ھیزی سەربازەکانەوھە رادەوھەستن و لەسەر کەژاوھەیک چاودیتری لەسەربازەکانیان دەکەن بۆئەوھە ھەلنەھەین، بەلام ئیستا "ھورم ھب" دەلیت کە ئەو لەپیش سەربازەکانەوھە ھەنگاو دەنیت و لەگەڵ دژمندا دەجەنگیت و ئیمەش دەبیت پەپرەوی لەم فەرمانەھە بکەین و پیشرەوی سەربازەکانمان بین.

لەمھالەتەدا چ کەسێک پێ لەھەلھاتووھەکان دەگریت و چ کەسێک کرداری سەربازەکان یاداشت دەکات؟

چونکە خودی سەربازەکان خۆیندەواریان نیە بۆئەوھە پەفتار و کرداری سەربازە ھاوشانەکانیان یاداشت بکەن، لەم کاتەدا تەنھا خاوەن پلەوپایەدارەکان خۆیندەواریان ھەبە و دەتوانن ئەوھە یاداشت بکەن کە کام سەرباز بویژ بوو و کامیان ترسنۆک یان ھەلھاتووھە.

"ھورم ھب" کە بەرھەپیش دەپۆشت گوی لەم رابوؤچونانەبوو و جارنارجاریکیش قامچیکەھە خۆی رادەوھەشاندو زەردەخەنەھە دەکرد، تائەوکاتەھە گەشتینە لای پەرسنگاکە.

بهشی دوانزه یهه

خودایه کی ناسایی (بو میسریه گان)

په رستگاکه بچوک بوو، بههوی که می کاته وه هلی نه وه یان بو نه په خسا بنمیچ "سهقف" ی بو دروست بکهن، بریک دار و قوری خوشه کراویان وه که ره سته ی مال دروست کرد تیدا به کارهینا.

کاتیک گه شتینه به ردهم په رستگاکه وه بینیمان له ناو خانووه که دا په یکه ری خودای تیدا نیه و سه ربازه گانی هیزی دواوه له نیمه زیاتر له نه بینینی خودا سه ریان سوپما و به یه کترین دهوت نه مه چ جور په رستگایه که که خودای نیه، منیش وه که سه ربازه گان سه یرم لیده هات، چونکه تانه و پوژه په رستگایه کی بی خودام نه بینیه و هه رجاریک که ده چومه ناو هه ر په رستگایه که وه خودایه کم تیدا ده بینی.

"هورم هب" که ناگاداری سه رسوپمانی هه موویان بوو وتی: نهو خودایه ی که فیرعه ونی نیمه ده یپه رستیت خودایه کی سه یره که ناتوانم پیناسه که یتان بو بکه م، له بهر نه وه ی خوشم نازانم نهو خودایه به چ شیوه یه که.

نهو خودا سه یره نه چاو و نه ده م و نه ورگ و نه ده ست و نه پی و نان ناخوات و شه راب و ناو جوش ناخواته وه و فیرعه ون ده لیت که خودای نهو له شیوه ی مروا قدا نیه و نابینریت، به لام نه گه ر نیوه بتانه ویت بیناسن له وانه یه شتیکی خری وه که خور بیته به رچاوتان⁴⁰.

⁴⁰ مهبستی خودای تاك و تمنهابه و میژوو نهوه پیشان ده دات که نه م فیرعه ونه بو یکه مینجار له میسر دا بانگه وازی بو په رستنی خودای تاك و تمنهابه کردووه.

سەربازەکان گەرانهو و تەماشایەکی خۆریان کردو بەناپەزاییەکەو لەبەر خۆیانەو دەستیان کرد بە قسەکردن و من تیگەشتەم کە لەبەر خۆیانەو دەیانوت فیرعون شیت بوو، چونکە ئەگەر کەسیک شیت نەبویت خودایەکی بی چاو و دەم و سک و دەست و پی ناپەرستیت.

"هورم هب" یش وەک سەربازەکانی خۆی لیککی دەدایەو و فیرعونی بەشیت لەقەلەم دەدا.

دوای ئەو کاهینیکی لاو کە قژی نەتاشیبوو و نیو پۆشاکیکی کەتانی لەبەردابوو هات و بینیم گۆزەیهک شەراب و قاپیک پۆنی زەیتون و چەپکیک گیای تازەیی بەهاری لەپەرستگادا دانا، دوای ئەو دەستی بەخویندەوێ سەروێک کرد کە دەیوت خودی فیرعون ئەمەیی بۆ خودای خۆی داڕشتوو و ئیمە لەو سەروە تیگەشتین و سەربازەکانیش کە نەخویندەوار بون، وەکو جاران لەهیچ شتیک تیگەشتن.

ئەم سەروە باسی ئەوێ دەکرد کە "ئاتون" خودایەکە کە نابینریت، بەلام لەهەموو شوینیکدا هەیه و بەروناکی و گەرمی خۆی زەوی پوناک دەکاتەو و تەواری خۆشی و نیعمەتەکانی زەوی و پواری نیل لەووە سەرچاوە دەگریت. هەروەها وتی ئەگەر "ئاتون" نەبیت شیر ناتوانیت لەشەودا پراویکات و مار لەکون بیته دەر و بەچکە لەهیلکەدا هەلبییت. ئەگەر "ئاتون" نەبیت عیشق نایەتە بون و هیچ پیاویک ناتوانیت ژنیک بکاتە خوشکی خۆی و هیچ مندالیک لەسکی دایکیەو پی نانیتە ئەم زەویەو.

کاهینی لاو دوای ئەم پونکردنەوانە وتی: پادشای میسر کۆپی خودایە و وەک باوکی بەهیزە و فەرمانرەوایی ولاتی میسر و ئەو ولاتانەیی کە لەژێر فەرمانرەوایی و پارێزگاری میسر دایە دەکات.

کاتیک سەربازەکان گوییان لەم ناوەرۆکە بوو، شمشیر و پرمەکانیان کوتا بە قەڵخانەکانیاندا و بەمشێوێ شادی و خوشحالی خۆیان دەرپرسی، چونکە تەنها بەباش لەدوایین بڕگەیی ئەو سەروە تیگەشتن، دەیانزانی هیچ گومانیک لەوێدا نیە کە پادشای میسر کۆپی خودایە، هەمیشە وابوو و لەنایندەشدا بەوشێوێ پادشای میسر کۆپی خودا دەبییت.

بەمشێوەیە مەراسیمی کردنەوهی پەرەستگای "ئاتون" خۆتای پێهات و دواى ئەوه ئیমে کەوتینه پى و مەپەستم لەئیمە، هیژی دواوهی سەربازى و پایەدارانى فەرماندەى لەشکرى "هورم هب" ه.

"هورم هب" سواری گالیسکە جەنگیەکەى خۆى بوو و لەپیش هیژە سەربازیهکەیهوه بەرهوپیش دەپۆشت و لەدواى ئەویشەوه کۆمەڵیک فەرماندەى سەربازى پێیان دەکرد و دواى ئەوانیش سەربازەکان و جارێکی تر دواى ئەوانیش کۆمەڵیک پایەدارانى سوپا پێیان دەکرد.

هەندیک لەپایەدارانى سەربازى سواری گالیسکە سەربازیهکان بوبون و هەندیکى تریان لەسەر کەژاوهیهک دانیشتیبوو، بەلام من سواری و لاخیک بوم و جانتاکەم کە پیویستی پزیشکی تێدابوو، بۆنمونه دەرمان و کەرەستەى نەشتەرگەرێهەکانیشم تێکردبوو.

ئیمە تا ئەوکاتەى سێبەرەکان بەرزبونەوه پێمان کرد و تەنها نیوهرۆ، بۆماوهیهک بەمەبەستی خواردنى نان پاوهستاین و پاقلەى کولۆ کە بەسەرشیدا پۆنى زەیتونمان بەسەردا رشتیوو خوارد و هەندیکات هەندیک لەسەربازى ماندوو یان نەخۆشەکان لەپێکردندا دوا دەکەوتن و لەقەراخ پێدا دادەنیشتن، ئەوکات پایەدارانى سەربازى کە لەدواوه بون بەقامچى دەکەوتنە گیانیان.

جارێکیان بینیم کە گالیسکەى جەنگى پایەدارێکی سەربازى لەپال سەربازێکی ماندوودا کە لەقەراخ پێدا لەسەر زهوى دانیشتیبوو پاوهستا و پایەدارەکە لەگالیسکەکەى خۆى دابەزی و بەجووتە پى خۆى هەلدايه سەر ورگی سەربازەکە، ئەو سەربازەش بەهۆى ئەو لیدانە بەهیز و لەناکاوه مرد، بەلام هیچ کەسێک ناپەرەزایى خۆى لەبەرامبەر ئەم کارەدا نەخستە روو، لەبەرئەوهى ئەو سەربازەى کە بۆپۆشتن بۆ جەنگ بەکرى دەگیریت، ناییت تەمەلى لەخۆى نیشان بدات.

کاتیگ سێبەرەکان بەرزبونەوه ئیمە گەشتینه سەر تەپۆلگەگەلیک کە سەرەتا ناوچە کوێستانیهکان بوو، لەناکاو لیژمەى بارانیگ بەسەر سەربازەکاندا بارى و ئاشکرا بوو کە پێک لە "خیری" هەکان لەو تەپۆلگەیهدا بۆسەیان دانبوو و سەربازەکانى ئیمەیان بەدیلى گرت.

بههوی بهلیشاو بارینی تیرهوه ئهو سهربازانهی که سهرقائی سرود وتن بون، لهسرود خویندن کهوتن، بهلام "هورم هب" گوی بهم تیر هاویشتنه نهدا و کاتیک خویمان گه یانده بهشی پیشهوهی هیزی سهربازی، هیزی سهربازانی پیش و دوا و ناوهرستی سوپا یهکیان گرت "هورم هب" فرمانی دا که سهربازهکان بهپهله لهوی دور که ونهوه، بوئهوهی بتوانن خویمان بگهیهننه بهشی سهرکی هیزی سهربازی "خبیری" یهکان و هیرشیان بو ببهن، بوئهوهی کاتی ئهوهیان بو نهره خسیت تیرهاویژمان بکن.

گالیسکه جهنگیهکانمان بههیرشیک تیرهاویژانی که نار ریگاکانیان په رته وازه کرد و ئیمه بهرده و امیمان دا به ریگردنمان.

لهپال مندا پایه داریکی سهربازی که به پرسی نازوقهی سهربازی بو، بهسواری ولاخیک به ره و پیش دهر و شت و له بهرئهوهی له به یانیهوه تا ئیواره له تهنیشت یه که وه ریمان ده کرد بو به هاویریم و داوای لیکردم ئه گهر کوژرا من کاریک بکم که لاشه کهی له ناو نه چیت و تهرمه کهی بگهیهنمه وه دست که سوکاری خوی، بوئهوهی مؤمیای بکن، ههروه ها دهیوت که "خبیری" هکان خه لکیکی نازاو و بیبهزه بین و تا ئهوکاتهی شه و دادیت هه موومان ده کوژن.

هیشتا یه که له سهر چواری پوژ مابوو، دهشتیکی فراوان له ناوهراستی کیوهکاندا دهرکهوت و ناشکرا بو که ئیره نوردوگای "خبیری" هکانه، تا چاو کاری ده کرد دهواری رهشی یه که له دوا یه کی هه لدراو ده بینرا و له بهرام بهر دهوارهکاندا "خبیری" هکان به قه لخان و رمه دهره وشاوهکانیان به شیوه یه که هاواریان کرد که له بیاباندا دهنگی ده دایه وه و ترسی له دلهکاندا ده وروژاند.

"هورم هب" سهربازهکانی خوی ریگ خست و پمبه دهستهکانی له ناوهراست و تیرهاویژنهکانیش له وهردوو لای هیزی سهربازیدا دانا، ئهوکات به هه موو هیزی به گالیسکه جهنگیهکانی وت، هه رئهوهی من فرمانم پیدان دهست به هیرش کردن بکن و ئیمهش له دوا یه ئه وه وه دین.

ههروه ها چهند گالیسکه یه کی قورسیشی له لای خویدا راگرت و فرمانی دا که بهردهوام له گه ل ئه ودا بن و له و دور نه که ونه وه.

"هورم هب" کاتیک ئاگاداری ئهوهبوو که سهربازهکانی لههراوهوریای "خبیری" هکان و بریسکهی قهخان و رمهکانیان ترساون، هاواری کرد، ههی پیاوانی میسر و سووریا، ههی رهشپیستهکان که ئیوهش بهشیکن لههیزی سهربازی میسر، لهو هراوهوریایه نهترسن، چونکه هاوار و ههراو هوریا ههچهنیك بههیز بیئت بهبهشیک لهبا لهقهلهم دهریئت و ناتوانیئت هیچ زیانیکمان پی بگهیهنیئت، ههروهها ئهوهش بزنانن که ژمارهه سهربازانی "خبیری" یهکان زور نیه و نهو دهوارانهش کهدهیبینن شوینی ژنان و مندالهکانیانه و نهو دوکهلهش نیشانهی ئهوهیه که خهریکی چیشیت لیئانن و ئیوه نهگهر بیویری و نازایهتی خوتان نیشان بدن، نهمشه و خواردنهکهی نهوان دهخون و ژنهکانیشیان چهورهیی و قسهی خوشتان بو دهکن و منیش بهئهندازهی تیمساحیک برسیمه و حمز دهکم لهبهرژهوهندی ئیمهدا کوئایی بهم جهنگه بیئت، بوئهوهی بتوانم نهو نانه بخوم.

پیش ئهوهی "هورم هب" فرمانی هیرش بردن دهرکات، سهربازهکانی "خبیری" لهکاتیکدا هاواری گوئی ههژنیان لی بهرز دهبویهوه هیرشیان بو بردین و بینیم که ژمارهه سهربازهکانیان لهوهی ئیمه زیاتره.

کاتیک رم بهدهستهکانی ئیمه بینیان نهو سهربازه ترسناکانه لیئان نزیك دهبنهوه تهماشایهکی دواي خویان کرد و منیش وهك نهوان، تهماشای دواي خوم دهکرد بوئهوهی بزانه لهچ ریگایهکهوه دهتوانین ههلبینن، بهلام لهدوامانهوه ئهفسهرانی بهش قامچیه ترسناکهکانیان که بهردیکیان پیوه بهستبوو، بهدهستیانهوه رایاندهوهشاندن و شمشیزهکانیان دهرهوشایهوه، سهربازهکانی ئیمهش تیگهشتن لهوهی ریگای ههلهاتنیان نیه.

سهرهپای ئهوهش ههمویان ماندو و برسی بون و بیریان لهوه دهکردهوه نهگهر ههلبینن، سهربازهکانی "خبیری" زور بهخیرا خوئیانیان پی دهگهیهنن و دهیانکوژن. نهوه بووه هوی ئهوهی بیرى ههلهاتن لهمیشکی خویان پاك بکهنهوه، بویه لهیهکتر نزیك بونهوه لهنیو سهربازهکاندا هیچ مهودایهك بهدی نهدهکرا، بوئهوهی دژمن نهتوانیئت بهنیویاندا تیپهپریت.

کاتیک لیئان نزیك بونهوه تیرهاویژانی "خبیری" تیرهکانی خویان هاویشیت، بهلام سهرهپای ئهوهی دهنگی... ویزه... ویزی... تیرهکان زور ترسانك بوو و لهههموو

ساتیکدا هه‌په‌شهی مهرگی له‌مروقه‌کان ده‌کرد، من به‌هوی ئەم دەنگه‌دەنگانه‌وه وروژابووم، له‌به‌رئەوه‌ی دیمه‌نی‌کم دەبینی و دەنگه‌لێکم دەبیست که تا ئەو کاته نه‌ بستبوم و نه‌بینیبوم.

"هورم هوب" له‌مکاته‌دا قامچیه‌که‌ی خۆی به‌رزکرده‌وه‌و ده‌ستی کرد به‌ پاته‌کاندانی، بوقه‌کانیش هاتنه‌ دەنگ و دوای ماوه‌یه‌کی تر گالیسکه‌ جه‌نگیه‌کانیش که‌وتنه‌ پێ و له‌دوای ئەوانیش‌ه‌وه‌ ته‌واوی سه‌ربازه‌کانی ئی‌مه‌ پێیان ده‌کرد و به‌شیوه‌یه‌ک هاواریان ده‌کرد که من ئاگاداری ئەوه‌ بووم که ده‌نگی ئەوان زال بوو به‌سه‌ر ده‌نگ و هاواری "خه‌یری" ه‌کاندا.

من ده‌مزان‌ی که سه‌ربازه‌کانی ئی‌مه‌ له‌به‌رئەوه‌ هاواریان ده‌کرد بۆئەوه‌ی ترس له‌خۆیان دور بکه‌نه‌وه‌ و منیش وه‌ک ئەوان هاوارم ده‌کرد و له‌کاتی هاوارکردندا هه‌ستم به‌وه‌ کرد که ناترسم.

سه‌ربازه‌کانی خه‌یری سه‌ره‌پای ئەوه‌ی نازا بوون، به‌لام گالیسکه‌ی جه‌نگیان نه‌بوو گالیسکه‌کانی ئی‌مه‌ درز و بلاوه‌ی خسته‌ نیویانه‌وه‌ و به‌وه‌یه‌وه‌ پێی بۆ پم به‌ده‌سته‌کانی ئی‌مه‌ کرده‌وه‌ و هه‌رئەوکاته‌ی پم به‌ده‌سته‌کانی ئی‌مه‌ خۆیان کرد به‌و درزو به‌ینانه‌دا، به‌پێی فه‌رمانی "هورم هب" تیرهاوئێژه‌کانیشمان دژمنیان تیرباران کرد. دوای ئەوه‌ سه‌ربازانی هه‌ردوو به‌ره‌که‌ پێژانه‌ نیویه‌کتره‌وه‌، به‌لام له‌دوره‌وه‌ کلاوی "مه‌فره‌غی" و په‌ره‌ درێژه‌کانی نه‌عامه‌ که "هورم هب" به‌کلاوه‌که‌ی سه‌ریه‌وه‌ به‌ستبووی ده‌بینرا و ئەویش له‌پێش هه‌موو سه‌ربازه‌کانی خۆیه‌وه‌ ده‌جه‌نگی.

ولاخه‌که‌ی منیش به‌هوی ده‌نگه‌دەنگی ئەو جه‌نگه‌وه‌ زۆر ترسا و بۆ ناوه‌پراستی جه‌نگه‌که‌ غاری دا هه‌رچی ویستم پێی لێبگرم نه‌متوانی و ده‌مبینی که سه‌ربازانی "خه‌یری" نازایانه‌ ده‌جه‌نگین و کاتیکیش که ده‌کەون هه‌ولێ ئەوه‌ ده‌دن له‌پێی شمشیر یان نێزه‌کانیا‌نه‌وه‌، ئەسپ یان سه‌ربازه‌کانمان بکوژن، هه‌روه‌ها ته‌ماشای هه‌ر لایه‌کی خۆم ده‌کرد خوی‌نم ده‌بینی و به‌پرا‌ده‌یه‌کش کوژراو و بریندار که‌ت‌بونه‌ سه‌ر زه‌وی که نه‌مه‌ده‌توانی بی‌شیان ژمێرم.

له‌ناکاو سه‌ربازه‌کانی "خه‌یری" پێکه‌وه‌ به‌ده‌م هاواره‌وه‌ ده‌ستیان کرد به‌ پاشه‌کشه‌کردن و هۆکاری ئەم پاشه‌کشه‌شیان بۆئەوه‌ ده‌گه‌رێت‌ه‌وه‌ که گالیسکه‌ جه‌نگیه‌کانی ئی‌مه‌ توانی ترز بخاته‌ ریزه‌کانیا‌نه‌وه‌ و بلاوه‌یان پێبکه‌ن و خۆیان

بگه یهنه دهواره هه‌لدراوه‌کانیان بۆئه‌وه‌ی ئاگری تیبه‌ربدهن، سه‌ربازه‌کانی "خیری" یش کاتیگ بینیان ژن و مندال و مانگا و مه‌ره‌کانیان له‌ژیر باری هه‌ره‌شه‌ی له‌ناوچوندان، ناچار بۆ پزگارکردنیا به‌ره‌و پوی ده‌واره‌کانیان رایانکرد، هه‌رئه‌مه‌ش بووه‌ هۆی له‌ناوچونیا، چونکه گالیسکه جه‌نگیه‌کانمان گه‌رانه‌وه‌ بۆیان و سه‌ربازه‌کانیشمان له‌دواوه‌ خۆیانیا پی گه‌یاندن و "خیری" هه‌کانش له‌نیوان دوو ده‌سته هیرش به‌ردا هه‌مویا به‌کوشت دران، به‌هه‌موو ئه‌و نازایه‌تییه‌ی که هه‌یانبوو، ئه‌وانه‌یان که‌مان هه‌لهاتن بۆئه‌وه‌ی خۆیان له‌مه‌رگ پزگار بکه‌ن.

هه‌ر سه‌ربازیک "خیری" که ده‌کوژرا یه‌کسه‌ر ده‌یانپشکنی و سه‌ربازه‌کانی ئیمه‌ش، ئه‌وه‌ی سوودی لی ده‌بینرا لییان ده‌فراند و ده‌ستیکیشیان ده‌به‌ریه‌وه، بۆئه‌وه‌ی دوا‌ی کۆتایی هاتنی جه‌نگ له‌ئوردوگای میسردا له‌به‌رامبه‌ر شوینی دانیشتنی فه‌رمانده‌دا له‌سه‌ریه‌ک هه‌لیانچن.

دوا‌ی ئه‌وه‌ی ده‌رکه‌وت که "خیری" یه‌کان شکستیان خواردوو و توانای به‌رگریکردنیا نیه، توپه‌یی پیاوکوشتن به‌سه‌ر سه‌ربازه‌کانی ئیمه‌دا زالبوو، هه‌رکه‌سیک بجولایه‌ته‌وه‌ ده‌یانکوشت، بگه‌ر مینشکی منداله‌کانیشیان به‌گورزه‌کانیا پارچه‌ پارچه‌ ده‌کرد و مانگا و مه‌ره‌کانیشیان له‌زیان پیگه‌یاندن ئه‌مانه‌ بینه‌ش نه‌بوون.

تائه‌وه‌ی "هورم هب" فه‌رمانی دا کۆتایی به‌جه‌نگ به‌ینن و خۆیان له‌کوشتنی که‌سانیک که به‌زیندوویی ماونه‌ته‌وه‌ بپاریژن، و ته‌نها به‌دیلی بیانگرن بۆئه‌وه‌ی له‌دوایدا بتوانن بیانفرۆشن.

تا کۆتایی جه‌نگ و لاخه‌که‌ی من ئه‌ملا و لا غاری ده‌دا و جوتیه‌ی ده‌وه‌شاند و مینیش زۆر به‌زه‌حمه‌ت توانیم خۆمی له‌سه‌ر راگرم بۆئه‌وه‌ی نه‌که‌وم، دواچار یه‌کیک له‌سه‌ربازه‌کانی ئیمه‌ به‌داری نیه‌که‌ی دای له‌پۆزه‌ی و لاخه‌که‌م و هیوری کرده‌وه و توانیم پی بنیمه‌ سه‌ر زه‌وی، له‌به‌رئه‌وه‌ی سه‌ربازه‌کان بینیبویان ئه‌م و لاخه‌ به‌چ شیوه‌یه‌ک نازاری منی داوه، چیت له‌و ساته‌ به‌دواوه‌ منیا به‌ کوپی که‌ر "ابن حمار" بانگ ده‌کرد.

له‌کاتیگدا سه‌ربازه‌کانی ئیمه‌ سه‌رقالی کۆکردنه‌وه‌ی مانگا و مه‌ر و ژنه‌کان و فه‌ره‌ودکردنی سامانی "خیری" هه‌کان بون، من له‌گۆره‌پانی جه‌نگدا به‌هاوکاری

کۆمه لیک له سهربازان خهریکی چاره سهرکردنی برینی هه ندیک له برینداره کان بوم و کاتیک شهو داها، له بهردهم پوناکی شهو ئاگرانهی که له بهرامبهر پینگاکه دا دایانگیرساندبوو، بهرده وامیم به چاره سهرکردنی برینی برینداران ده کرد.

له کاتیکدا که برینداره کانم له نازاراندا هاواریان ده کرد، دهنگه دهنگیکیش له چواردهوری ئوردوگاوه ده بیسترا، شهو دهنگه دهنگه ش، دهنگی شهو ژنانه بوو که سهربازهکانی ئیمه له نیوان خویاندا دابهشیان ده کردن و لییان بههرمه مند ده بون، هه ندیکاتیش ناچار ده بوم پیستی سهریک که که وتبوو به سهرچاوی سهربازیکدا هه لده مه وه و بیگه پینمه وه شوین خوی و بیدورمه وه یان ریخۆله ی سهربازیک تر بضمه وه ورگی و سکی بدورمه وه.

کاتیکیش که ده مزانی هیچ ئومیدیک له چاره سهرکردنی سهربازیکدا نیه، بریک زۆر تریاکم پۆ ده کرده ناو خوینبه ره کانیه وه و دوا ی شهو ئاوجۆم پیده دا، بو شه وه ی گیانی بسپیریت بی شه وه ی هه ست به هیچ نازاریک بکات.

من ته نها سهربازه میسریه کانم چاره سهر نه ده کرد، به لکو بریندارانی "خیری" شم تیمار ده کرد، له بهر شه وه ی به زه ییم پییاندا ده ها ته وه، به لام دوا ی شه وه ی چاره سهری چه ند برینداریک "خیری" م کرد و برینه کانیانم به ست، دهنگی شهو ژنانه یانم بیست که که وتبونه ژیرده ستی سهربازهکانی ئیمه وه و شه وانیش شهو پارچه پیچراوانه ی که به سهر برینه کانیانه وه به ستبوم کرده وه و فرییان دا و به وه ی خوینریژیانه وه مردن و منیش زۆر به زه ییم به سهربازهکانی "خیری" دا ده ها ته وه، له بهر شه وه ی ده مزانی که سهرکه وتنی هیزی سهربازی میسری به سهر شه واندا، مایه ی شانازی نیه، چونکه "خیری" هکان هیزیک سهربازی توکمه نه بون، به لکو به به شیک له خیله کان له قه له م ده دران و برسیتی شه وان ی هانی فره ودی ده دا و وه ک ته واوی دانیش توانی سوریا، به ژیرده ستی فرعه ونی میسر له قه له م ده دران.

یه کیک له و شته دلته زینانه ی که به چاوی خۆم بینیم شه وه بوو که ته واوی سهربازهکانی "خیری" چاویکی عه بیداریان هیه و من له نیواندا بگره که سینم نه بینی که خاوه نی چاویکی ته واو بیت، دیار بوو که نه خوشی چاو له نیو شه واندا نه خوشیه کی گشتگیر بووه.

ئەو شەو تەواوی سەربازەکان حەوانەو و تەنھا پاسەوانەکان بەبێداری مانەو، چونکە ترسی ئەو هەبوو ئەو بەشە "خیری" ئەی کە هەلەتۆن، شەو هەلکۆتە سەرمان.

بەلام لەشەودا هیچ شتێک روی ئەدا و من تا بەیانی سەرقالی چارەسەرکردنی بریندارەکان بوم و بەرەبەیان کاتیک "هورم هب" لەخەو هەستا و ناگاداری ئەو بوو کە تەبەیان بەبێداری ماومەتەو، منی بانگکردە لای خۆی و وتی من دوینی بینیم بیئەوێ چەکت بەدەستەو بیئ، بەچ بویریەکەرە خۆت خستە ناو جەنگاومەرەکانەو، بەلام دەبیئ پیت بلیم کە ئەرکی پزیشکیک لەگۆرەپانی جەنگدا، دواي کۆتایی هاتنی جەنگ دەست پێدەکات، پیویست بەو ناکات خۆی بخەیتە نیو ئەو شەر و پێکدادانەو، دواي ئەو هەرکاتیک برۆین بو هەر جەنگیک، تۆ دانیشە بجەویرەو، تا ئەو کاتە کۆتایی بەجەنگ دیت، دواي ئەو خۆت سەرقالی چارەسەرکردنی سەربازەکان بکە.

من لەبەرئەوێ ماندوو و شەکت بوم "هورم هب" ملیوانکەیهکی زیڤی پێدام و وتی: ئەمەش پاداشتی نازایەتی دوینی و بیخەوی ئەمشەوتە. ئیستاش برۆ بخەو، بەلام من سەرەرای ئەوێ ماندوو بوم واهەستم دەکرد کە ناتوانم بخەوم، چونکە کاتیک روناکی خۆر هەلدیت خەو لەچاوی مرۆفدا نامینیت.

وتە: "هورم هب" من دوینی تۆم بینی بەبەردەوامی لەپیش سەربازەکانەو خەریکی شەرکردن بویت و سەرەرای ئەوێ هەموو تیرەکان بەناپراستەي تۆ دەهاتن- لەبەرئەوێ دەیانزانی کە تۆ فەرماندەي هیزی سەربازی میسریت - بگرە یەک تیریش بەری تۆ نەکەوت.

"هورم هب" وتی: لەبەرئەوێ شەهینەکەم بەردەوام بەلاسرەمەو سەمای دەکرد و من لەهەموو هەرەشەیهک دەپاریزیت و هەرگیز هیچ تیریک بەر من ناکەوینت، هیچ تیر و شمشیر و گورزیک نەیدەتوانی خۆی بەمندا بکیشینت، هەر بەو هۆیەو من لەوێکە لەبەرچاوی کەسانی تردا بەپیاویکی نازا لەقەلەم دەدریم هەست بە خوشی و لەخۆبایی ناکەم، چونکە دەزانم بەوشیوێ خەلکانی تر لیکێ دەدەنەو من کەسیکی نازا نیم.

ھەركەسىڭى تىرىش لەجىنى مىندا بوايە دەيتوانى ئازايەتى خۇي نىشان بدات،
 منىش لەبەرئەوۋە لەپىش ھەموو كەسىڭەوۋە شەپ دەكەم بۇئەوۋە مىسرىبازە مىسرىبەكان
 لەسەر جەنگ پابەينىم، چونكە تائىستا نىزىكەى چل سالە مىسرىبەكان لەگەل ھىچ
 كەسىڭدا نەجەنگاون و ئاشتىكەى بەردەوام نەرىتى جەنگاۋەرىيانى لەناو بردوۋە و
 ھەرئەوۋە مىسرىبازەكانم دوبارە لەسەر جەنگ و شەپ كىردن پەروەردە كرانەوۋە و خۇيان
 پىۋە گرتەوۋە، چىتر لەدژمن نەترسان، ئەوكات منىش وەك فەرماپەروەىيانى مىسر لەسەر
 كەژاۋەيەك دادەنىشم و لەدوای گۆرەپانى جەنگەوۋە پادەوۋەستم و لەوۋىۋە جەنگەكان
 بەرپىۋە دەبەم.

وتەم: "ھورم ھب" بەچ شىۋەيەك ئەكرىت شەھىنىك كە بەلاسرەتەوۋە سەمادەكات،
 دەتوانىت تۆ لە گەزىدەيى تىر و شمشىر و نىزە و گورزەكان پىارىزىت؟

"ھورم ھب" وتى: من لەوباۋەپەدا نىم كە پارىزەرى من ئەو شەھىنە بىت، بەلكو ئەم
 شەھىنە تەنھا ھىمايەكە كە پىم نىشان دەدرىت بۇئەوۋەى پىم بلىت تا ئەو پۇژەى
 نۆرەم نەيەت بەكوشت نادرىم، لەبەرئەوۋەش ھىچ بەلگەيەك نىيە بۇئەوۋەى من بترسم و
 دەزانم مروۋ تەنھا جارىك زىاتر ناكوزرىت و ھىچ كەسىك ناتوانرىت بەدى بكرىت كە
 دوو جار بەكوشت دراىت، ھەرلەبەرئەوۋەش نايىت بۇ پوداۋىك كە تەنھا جارىك پوو
 دەدات، بىيىتە ھۆى ئەوۋەى لەسەرتاپاي تەمەنتدا بترسىت، ھەرلەبەرئەوۋەش پى بەترس
 نادەم پۇچىتتە ناو دەرونمەوۋە و لەبەرئەوۋەى ناترسم مەرگىش بەرەوۋەم نايەت تا ئەو
 پۇژەى نۆرەم نەيەت، لەو پۇژەشدا چ كەسىكى بوپر و ئازا يان ترسنوك بىم ،
 لەكۇتايىدا ھەر دەرم.

تىگەشتم كە "ھورم ھب" راست دەكات و ھۆكارەى ئەوۋەيكە مەرگ بەرۋكى ناكرىت
 ئەوۋەيە كە چاۋ نەترسە و سەربازانى خۇش "بەخت" ىش ئەو سەربازانەن كە
 چاۋنەترس و بوپر و بەختى ئەوانىش ھەمان ئەو بوپرى و ئازايەتتەيانە.

ئەو سەربازەش كە ترسنوك بىت بەختىشى نىيە و لەجەنگدا يەكەمىن كەس
 بەكوشت دەدرىت و ئاۋات و ئارەزوى فەرھود و ملوانكەى زىپر و ژنە جۋانەكان لەگەل
 خۇيدا دەباتە جىھانىكى ترەوۋە.

لەھەمان ئەو كاتەدا من لە "ھورم ھب" جىابومەوۋە و بۇماۋەيەك خەوتەم و پىش
 نىۋەپۇش، لەخەو ھەستام و بىنىم كە سەربازەكانى ئىمە سەرقالى ئاھەنگ و

خۆشگوزەرائین و بەپەنجەکانیان ھیما بۆ شوینیک دەکەن و دەستنیشانەکانیشیان ئەو سەربازە بریندارانەن کە ھیچ چارەسەریکیان نیە، چونکە دەیانزانی ئەو سەربازانە ھیچ چارەسەریک بەدەردیان ناخوات و بەکەلکی کۆیلاپەتیش نایەن و ناشتوانن بیانفرۆشن.

ئەو پۆژە و شەوی دواى ئەویش سەربازەکان ئیমে لەگەڵ ژنانی "خیری" دا پاریاندەبوارد و چەند کەسیک لەو ژنانە بۆئەوێ گرفتاری سەربازەکانی ئیমে نەبن بە قرە درێژەکانیان خۆیان خنکاند. شەوی سینیەمیش بۆنی لاشەى سەربازە میسری و "خیری" یەکان کە لەبیاباندا کەوتبون بەشیوەیەک ئاویتەى ھەوا بوو کە نەت دەتوانی ھەناسە بەدیت، تا بەیانی ئیমে نەمانتوانی لەقوزەى چەقەل و کەمتیارەکان کە سەرقالی خواردنی لاشەى مردووھەکان بون بخەوین.

بە "ھورم ھب" م وت: ئەگەر لەم بیابانەدا بمینینەو، ھەموو سەربازەکان بەھۆی بونی ئەم لاشانەو توشی نەخۆشی دەبن و "ھورم ھب" یش لایەنگری ئەوێ کرد کە ھێزەکەى لەم بیابانە دور بخاتەو و بریندارە سەختەکانیش بەگالیسکە سەربازیەکان بنیریت بۆ "ئۆرشەلیم".

ئەو دەیوت: لەبەرئەوێ "خیری" یەکان لەکاتی ھەلھاتندا خودای خۆیان لەگەڵ خۆیاندا بردوو و بەرپرسیانی پشکنینی سەربازیەکانیشمان دەلین کە ئەوانە لەم نزیکانەدان، منیش دەبییت بپۆم و ئەو خودایەیان لی زەوت بکەم.

پۆژی دواى، دواى ئەوێ بریندارە سەختەکانمان گواستەو بۆ "ئۆرشەلیم" (ھورم ھب) بەکۆمەلێک گالیسکەى سەربازیەو بەخیرایەکی زۆر کەوتە پى و منیشی سواری گالیسکەکەى خۆى کرد و وتی: دەمەویت تۆ ھاوبەشى جەنگەکانی خۆم بکەم بۆئەوێ بزانی بەچ شیوەیەک میشکی پاشماوھەکانی "خیری" دەسووم بەزەویدا.

کاتیک ئیमे لەناکاوا و بیئەوێ "خیری" یەکان ئاگایان لی بیت ھێرشمەن بۆ بردن، ئەوان سەرقالی گۆرانى وتن بون و ئەو مانگا و مەپەى کە بەدەستیان ھینابوو- ئیمش دەمانزانی ئەو ھەموو ئازەلە لە جوتیارە سوربەکانیان زەوت کردوو- لەبەرخۆیانەو لیبان دەخوڕین و ئیمش وەک زریانیک بەسەریاندا دابارین و پینش ئەوێ بتوانن بەرگری لەخۆیان بکەن گالیسکەکانمان پیر و لاوی کرد بەژیرەو و

ئیسقانه كانى لەژێر چەرخى گالیسكەكاندا ورد و هان كرد و سەربازە میسرەیهكانیش
هەرکەسیکیان بگرتایە دەیانکۆشت.

لەكاتیكدا ئەوانى تر لەترسى گیانى خۆیان، مەپ و مالات و دەستكەوتەكانى
خۆیان بەجى هیشت و هەلھاتن.

"هورم هب" فەرمانى دا مانگا و مەپەكان كە لەبیاباندا پژ و بلاو بوون كۆیکەنەو
دواى ئەو خوداى "خبیرى" یەكانمان لەسەرزەوى هەلگرت و گەپزاینەو و پینگاى
"نۆرشەلیم" مان لەگەل تەواوى سەربازاندا گرتە بەر.

"هورم هب" لەیەكەمىن راوەستانیان بۆئەو كەمىك بەهۆینە خوداى
"خبیرى" ئەكانى لەبەرچاوى سەربازەكانیدا پارچە پارچە كرد و دواى ئەو فەرمى دا و
بەم بۆنەیهو سەربازەكانى شادى و خوشحالى خۆیان دەرپەرى، چونكە دەیانزانى
كە "خبیرى" ئەكان چیتەر خودایان نیه، لەبەرئەو لەهەر كاتیكى تر هەژارتەر كەوتون و تا
ئەو شوینەى لەبیرم مابیت خوداى "خەبیری" ئەكان كە پەیکەریكى دارینى هەبوو
بەناو "یهودیان" یەهوه "بانگ دەكرد.

كاتیك چومە ناو "نۆرشەلیم" ئەو سەرم لەو سۆرما كە بۆچى پزێژەیهكى زۆر لەو
بریندارانەى كە من چارەسەرم كردبون مردون، لەكاتیكدا دەمزانی كە برینەكەیان بەو
پادەیهش هەپەشە نامیز نەبوو و بەدلىناییهو چارەسەر دەكران تا لەدوایدا نەینى
ئەم بابەتەشم بۆ ناشكرا بوو.

بەوشیوهیه كاتیك بەپێى فەرمانى "هورم هب" تەواوى سامانە بەدەست
هاتووێكانى ئەو جەنگەیان هینا بۆ "نۆرشەلیم" و لەگەل كۆیلە و كەنیزەكاندا
فروشتنیان و هەرچى زیەر و زیو و مىسى بەدەست هاتوو لەفروشتنى
سامانى "خبیرى" یەكان بەدەست هات لەنیو سەربازەكاندا دابەش كرا و بەهوى ئەو
بەرك لەبریندارەكان مردبون، بۆیه سەربازەكانى تر بەركى زیاتریان لەو دەستكەوتەدا
بەدەست هینا و بەرپرسی "نازوقەى" هیزى سەربازى كە هاوڕێى من بوو وتى:
لەهەموو جەنگیكدا ئەمە روو دەدات و هیچ خواردن و خواردنەوێهەیان بە سەربازە
بریندارەكانى خۆیان نەدەدا، بۆئەوێ بمرن، چونكە دەزانن هەرچى پزێژەیان كەمتر
بیت، دەستكەوتیكى زیاترى جەنگەكانیان دەست دەكەوێت.

پېژەنەيەكى زۆرى سەوداگەران و بازىرگانانى سوريە لە "ئۆرشەلىم" دا كۆبونەووە و دەستكەوتى جەنگيان دەكړى و ھەريەك لەوانەش كۆمەليەك لەو ژنانەى كە خۇيان بەھەرزان دەفروشت لەگەل خۇياندا ھىناوو و سەربازەكانى ئىمەش زىږ و زيو و مسيان دەدا بۆئەوھى بتوانن بۆماوھى كاتژمىرئىك لەگەل يەكئىك لەو ژنانەدا رابويړن و كاتى خۇش بەسەر ببەن و ئەم زىږ و مسەش، لەمړئىيەو دەبوو بەشى سەوداگەرانى سوريە.

لەبەيانئىيەو تا ئيوارە و لەشەووەو تا بەيانى، لە "ئۆرشەلىم" دا دەنگى "تەمورە و شمشال" و سەنتور و تەپل و عود" دەھات و شەراب و ئاوجو، بەردەوام لەگۆزەكانەووە دەپژانە ناو پىكەكانەووە و سەربازە ميسىريەكانىش ھەلىيان دەقوپان و لەگەل ئەو ژنانەى-خۇيان ھەراچ فروش دەكرد- رايان دەبوارد.

ھەندى جارىش لەئيو سەربازە سەرخۇشەكاندا شەپكى ترسناك دروست دەبوو و چەقۆكانيان رويان دەكردە سىنە يان وركى يەكتريەووە يان گورزەكانيان ھەندىجار دەچەقاندە نيوچەوانى يەكترى، ئەوكات "ھورم ھب" فەرماندەى لەشكرى ميسر، چەند كەسىكى بەسەرنگونى لەسىدارە دا، بەلام لەبەرئەوھى ئەم گىرە و كىشەيە پروژانە دوبارە دەبوويەو، پۆژ نەبوو كۆمەليەك بەسەرنگونى لەسىدارە نەدرئىت.

سەربازەكان سەرەراى ئەوھى بەچاوى خۇيان دەيانىنى سەربازە ھاوشانە جەنگاوەرەكانيان لەسىدارە دراون، بەلام پەنديان لەم پروداوہ وەرئەدەگرت، چونكە تا ئەوكاتەى لەجىھاندا شەراب و زىږ و زيو و ژن بونى ھەبئىت، بړىكى مەست، لەسەر زىږ و زيو يان ژن، ناكۆكيان لەگەل يەكدا دەبئىت، لەئەنجامدا شەپ لەنيوانياندا دروست دەبئىت و ھەندىكىشيان لەم جۆرە جەنگانەدا دەكوژرئىن و بكورزەكانىش لەسىدارە دەدرئىن.

ئەو دەستكەوتانەى كە سەربازەكان لەرئى جەنگەكانەووە بەدەستيان دەھيئا، دەياندا بەشەراب يان ئەو ژنانەى خۇيان ھەراچ فروش دەكرد و پلەوپايەدارانى ميسرىش ھەك سەربازەكان، بەشە دەستكەوتەكانى خۇيان دەدا بەشەراب و ژنەكان، ھەلبەت بەو جىوازىيەى كە پلەوپايەدارەكان حەزيان لەو جۆرە ژنانە نەبوو كە خۇيان ھەراچ فروش دەكرد و ئەو ژنانەيان بۆ خۇيان ھەلدەبژارد كە خۇيان گران دەفروشت، چونكە دەيانزانى، ژن ھەرچەنيەك جواتر بئىت گراترە.

لەنيو پلەۋپايەدارانى لەشكىرى سەربازىدا تەنھا "ھورم ھب" گىرنگى بەزنان نەدەدا و من لەو خۇپراگرى و خۇپاريزىيەى ئەو سەرم سوپمابوو. لەكاتىكدا "ھورم ھب" لاو و جوان بوو و ھەموو ژنىك ئىتر گران بىت يان ھەرزان فرۇش، بەتامەزىۋە ئامادە بوو خۇى بىكاتە خوشكى ئەو.

"ھورم ھب" سودى لەسەرۋەت و سامانى كۆيلە دەست بەسەردا گىراۋەكان ۋەردەنەگرت و لەبەرامبەردا سودى لەسامانى سەۋداگەرەكان ۋەردەگرت. ئەۋىش كاتىك كۇتاييان بەمامەلەكانيان ھىنا، بۇيە ئەۋكاتەى سەۋداگەرەكان ويستيان سامان و كۆيلەكانى خۇيان بگوازنەۋە بۇ شوينى خۇيان، "ھورم ھب" وتى: ھەموو سەۋداگەرىك دەبىت لەسەدا دەى ئەو دەرامەتەى لەم كپىن و فرۇشتەدا بەدەستى ھىناۋە بەناۋىنشانى مافى پاراستنى ناسايش بەدن بەو.

"ھورم ھب" بەسەۋداگەرانى وت: لەتەۋاۋى ئەو ماۋەيەى كە ئىۋە سەرقالى مامەلە بون، يەك كەس لەسەربازان و دانىشتۋانى شار نەيانۋىراۋە دەست بۇ سەرۋەت و سامانەكانى ئىۋە درىژ بىكەن، چۈنكە من شەو پۇژ چاۋدىرى ئەۋەم كىدۋە كەسىك سەرۋەت و سامان و زىپ و زىو و مىسەكانى ئىۋە نەدىت. ئەگەر من نەبۋايەم ئىۋە نەك تەنھا نەتاندەتۋانى سەرۋەت و سامان و كۆيلە و كانزاكانتان لىرە بىبەن بۇ شوينى خۇتان، بەلكو سەربازانى مەست و خوينخۋارەكانم ئىۋەشيان ۋەك ئەۋانى تر بەكۋشت دەدا.

ئەم گوتەيەى دروست بوو و "ھورم ھب" بەشىۋەيەك ناسايشى ئەو ناۋچەيەى پاراستبوو كە يەك ئەنگۋستىلەى مسىش لەھىچ سەۋداگەرىك نەدزرا.

سەۋداگەرانىش زانىان ئەگەر بەخۋاستى خۇيان باجى لەسەدا دەى خۇيان نەدەن، لەۋانەيە. ھەموو شتىكى خۇيان لەدەست بەدن، بۇيە باجى خۇيان دا بە "ھورم ھب" و مال و گيانيان بە بىۋەيى لە "ئۆرشەلىم" بىدەۋە بۇشوينى خۇيان. منىش بەبۇنەى كۇتايى ھاتنى جەنگ، ھىچ كارىكم بەدەستەۋە نەمابوو، بۇيە پۇشتەم بۇلاى "ھورم ھب" بۇنەۋەى مالئاۋايى لى بىكەم و بگەپىمەۋە بۇ "ئزمىر".

لەكاتى مالئاۋايىدا "ھورم ھب" پىنى وت: دۋىنى نامەبەرىك نامەيەكى لەلايەن فىرەۋنەۋە بۇ ھىنابووم و فىرەۋنىش لەم نامەيەدا، گلەيى ئەۋەى لىدەكردم كە بۇچى خوينپىژى و كۋشت و كۋشتارم خستۋەتە نىۋ "خەبىرى" ھەكان، منىش دەمەۋىت ئەۋە

بەفیرەون بلیم ئەو کە سرود بۆ خوداکەى خۆى دەخوینیت و وادەزانى دەتوانیت ميسر و سوريا بەناشتى خوازی و ئیشق و خوشەویستی کردن لەگەڵ ھاوڕەگەزەکانى خۆیدا، بەرپۆه بیات، هیشتا دیمەنى هیرشى خیلى "خەبىرى" هەکانى بۆشارىک یان ناوچەیهک بەچاوى خۆى نەبینیوه و ئەگەر دەبینیت کە بەچ شیوہیەک ئەم خیلانە هیرش دەکەنە سەر شار و ناحیە و لادیکان و پیاو و مندالى ئەو خیلە بەکوشت دەدەن و لەگەڵ ژنەکانیشیان - وەک ژنە لەش فرۆشەکان - رادەبویرن و دواى ئەوەش وەک کەنیزەیهک دەیانخەنە پوو بۆئەوہى لەبازاردا بیانفرۆشن بە سەوداگرەکان، لەوکاتەدا بۆى دەردەکەویت کە ناتوانیت زەوى بەناشتى خوازی و ئیشق و خوشەویستی بەرپۆه بیات، چونکە زۆر مەحالە کەسێک کە توانای کوشتن و فرهود و تالانى هەبیت و سود لەو توانایەى وەرئەگریت. تەنھا لەیەک حالەتدا پیاویکی بەتوانا کە دەتوانیت تالانى و کەسانى تر بەکوشت بدات و دەست بەسەر ژن و سەرۆت و سامانیاندا بگریت، سود لەو توانایەى وەرئەگریت، ئەو حالەتەش ئەوہیە کە پێویستی بەدارایی و ژنانى جوان نەبیت.

ئێستا من لەگەڵ سەربازەکانى خۆمدا دەگەرپمەوہ بۆ ميسر و دانیام کە فیرەون دەلیت: سەربازەکان نازاد و پیرۆبلاو پى بکە، بەلام من پیرۆبلاوہیان پیناکەم ، لەبەرئەوہى لەتەواوى ميسردا، تەنھا یەک لەشکرى سەربازى کە ئەزمونى جەنگیان بەچاوى خۆیان بینیوه لەشکرەکەى منە.

وتە: "ھورم ھب" ئایا لەوباوہرەدايت ميسر پێویستی بەم ھیزە سەربازىہ بیت؟ چونکە ميسر بەرپادەیهک بەھیز و دەولەمەندە کە دۆژمنى نیە، بۆئەوہى ناچار بیت، چاودێرى لەم ھیزە سەربازىہ بکات کە ئەزمونى جەنگیان بەچاوى خۆیان بنیوه.

"ھورم ھب" وتى: ولاتیکى وەک ميسر کە دەیان پادشای سوريا لەژێر پارێزگارى ئەودایە و ھەرلەبەرئەوہش پێویستی بە لەشکرىکى بەھیز ھەبە بۆئەوہى ناشتى لەنیوا فرمانرەویاندا پياریزیت، من بەم تازەبیانە بیستومە کە پادشای ولاتى "ئامورو" لەسوریادا سەرقالى کۆکردنەوہى ئەسپ و دروست کردنى گالیسکەى جەنگیە و ئاشکرایە کە نیازى وایە یاخى بیت.

وتە: من ئەم پادشایە دەناسم، لەبەرئەوہى لەرپرەدوودا چارەسەرى ددانیم کردووه و ئەویش لەوکاتەدا کەنیزە جوانەکەى منى بینى و زۆر حەزى لیکرد و پینەمە

پەيوەست بوو، بۆيە منيش ناچار بوم كەنيزەكەى خۇمى پيىدەم و منيش بيژن مامەوہ.

"هورم ھب"وتى: "سینۆھە" ئايا تۆ ئامادەيت ھاوکارى من بکەيت، بەواتا گەشتىكى مەزن بۆ من ئەنجام بەدەيت و لەبەرامبەردا ھەرچەنىك زېر و زيوت بویت پيىتى دەدەم.

وتم: بۆچى دەتەويت من ئەم گەشتە بکەم؟

"هورم ھب"وتى: تۆ پزیشكى ئازادى و دەتوانى بېرۆيت بۆ ھەموو شوينىك، لەبەرئەوہى پزیشكى ھەموويان متمانەت پيىدەكەن و من دەزانم كە ولاتى"ھاتى و بابل"زۆر رېز لە پزیشكە ميسرىەكان دەگرن.

ھەوالىكى ترسناك لەبارەى چەكە جەنگىەكانى"ھاتى و بابل"يەكانەوہ بيستوہ، بۆنمونه بيستومە "ھاتى"يەكان نيزە و شمشيرەكانيان بە كانزايەكى رەش دروست دەكەن كە ناوى ئەو كانزايە "ئاسن"ە و ھيچ كەسيكىش نازانیت ئەم كانزايەيان لەكوئوہ بەدەست ھيئاوہ، بەلام لەشمشير و نيزەكانيان ھەرەشەئاميزتر گاليسكە جەنگىەكانيانە و بيستومە كە گاليسكە جەنگىەكانيشيان بەم ئاسنە رەشە دروست دەكەن و بەرادەيەك ئەم گاليسكانەيان پتەون"محكم" كاتىك بەر گاليسكە مسينەكانى ئيمە بکەون وەك دار تىك و پىكيان دەشكىنىت، بۆيە بەدەست ھيئانى زانىارى پيويست لەبارەى ئەو كانزايە و چەكى ميلەتەكانى تر و گاليسكەكانيان لەتۆ شايستەترم بەدى نەكرد، چونكە تۆ پزیشكى و دەتوانى بېرۆيت بۆ ھەموو شوينىك و لەھەموو گرنگتر شارەزاي زمانى نيونەتەوہيى"بابل"يت، ھەر لەمپيەوہ دەتوانى قسە لەگەل ھەموو كەسينكدا بکەيت و ھيچ كەسيكىش گومانى سيخوپريت ليناكات، لەبەرئەوہى ھيچ كەسيك ھزرى بۆ ئەوہ ناروات كە پزیشكى زانىارى لەبارەى سيستەمە سەربازيەكانەوہ ھەبيت، سەرەراى ئەمانەش تۆ كەسيكى ھوشيار و ژيريت و دەزانى چ جۆر زانىارىەك سود بەمن دەگەيەنيت، لەكاتىك كەسانى تر بيھەستن و كاتىك فيرعون كەسانىك بۆ بەدەستھيئانى زانىارى دەنيريت، كاتىك دەگەپيئەوہ تەنھا زانىارى ريشى پادشاي"بابل" و ژنەكانى بۆ فيرعون دەھينن.

بەلام تۆ دەتوانى لەولاتانى تردا زانىارى پيويست كۆ بکەيتەوہ، بۆنمونه چەند سەربازيان ھەيە و چەكى سەربازەكانيان چيە و ئاسن چيە و بەچ شيوہيەك بەدەست

دیت، ئایا دروست كراوه یان وەك مس لەزەوی دەردەهینریت، ھەرەھا دەتوانیت لەو تیبگەیت كە توانای میلەتەكانی تر تا چ رادەیهكە، دواى ئەوێ ئەم زانیاریانەت بەدەست هێنا دیت بۆ لام بۆ میسر و ئەوێ دەیزانیت بۆم دەگێریتەو.

وتم: "ھورم ھب" من چیت ناگەریمەو بۆ میسر.

"ھورم ھب" وتی: ھەلەیت، كەسێك ئاوی "نیل"ی خواردیبت ناتوانیت دلى لەمیسر ھەلكەنیت، ئەم قسەییەى تۆ لەگوێ مندا وەك وزە وزى میش بئسوودە، چونكە دەزانم پۆژیک دیت بەیەكجاری دەگەریتەو بۆ میسر و من لەویاوەردام ئەگەر تۆ رازى بیت لەسەر ئەوێ زانیاریم لەبارەى سیستەمى فرمانرەواى و هیزی سەربازى و چەك و جۆرى مەشقەكانى میللەتانى ترم بۆ بەینى، من سویدیكى زۆر لەو زانیاریانەى تۆ وەردەگرم، چونكە من هیوادارم لەئاینەدا بتوانم بەھۆى ئەم زانیاریانەو سنورى دەستەلاتى میسر بەرفراوانتر بكەم و پادشاكانیان لەپیناوە بەرژەویندى و لاتەكەماندا ملەكەچ بكەم، لەمەردا میسر ئەو پلەوپایەى كە دەبیت ھەبیت، نیەتى. لەكاتیکدا میللەتى میسر ھەلبژاردەترین میللەتى جیھانە و خوداكان میللەتى میسرین لەبەرئەو ھەپیش ھەموو میللەتانى ترەو دادەنن، بۆئەوێ فرمانرەواى میللەتانى تر بكن، بەلام خودى میسرەكان، بەھۆى تەمەلیانەو نایانەوئیت سود لەم تاییەتەندیەیان وەرگرن و فیرەونى ئیمەش لەباتى ئەوێ ھیزە سەربازىەكان بۆ ولاتانى تر بنیریت، بەھۆى دودلى و گومان و ھزریەو، جۆریك خودای خەیاڵپلاوى لەھزرى خۆیدا چەسپاندوو كە بەردەوام باسى ناشتى و ئیشق و خۆشەویستى كردن لەبەرامبەر ھاوڕەگەزەكاندا دەكات.

كاتیک "ھورم ھب" ئەم قسانەى بۆ دەكردم، بەوردبونەوئەوێكەو بۆم دەپوانى و ھەستم كرد كە ئەو لەبەرچاوم مەزن بوو.

چونكە تا ئەوكاتى كەسێك ھەلگری ئەو نامادەكارىە نەبیت، نابیتە ھەلگری ئەم جۆرە بیژگانە و ھەموو شتیكمان لەئەندیشەكانمانەو سەرچاوە دەگریت و ئەو كەسەش كە ئەندیشە و ھزریكى مەزنى ھەیه و نامادەیه بیر و ھزرى خۆى كرداری بكات، ئەوا كەسێكى مەزنى لى دەردەچیت.

بویه پیم وت: "هورم هب" تا ئەمڕۆ من تۆم بە پیاوینکی جەنگاوهری شایسته له قەلەم داوه و له و باوه پەدا نەبوم هەلگری نامادەیی بەرپۆبردنی ولات تیدا بیئت، بەلام ئەمڕۆ لەتۆدا نامادەییەك بەدی دەكەم كه له وانهیه فیرعەونیش هەلگری ئەو نامادەییە نەبیئت. "هورم هب" وتی: ئایا نامادەیت من بەسەرکردەى خۆت له قەلەم بەدەیت؟ توانا ژیانیهكانى خۆت بە تواناكانى منوهره پەيوهست بكەیت؟
وتم: بەلى نامادەم. ...

"هورم هب" وتی: "سینۆهه" تۆ لەمڕۆ بەدواوه لە ولاتانی تردا دەبیته چاو و گوێی من و منیش بەبۆنەى تۆوه زانیاری لەبارەى دەستەلاتی پاشایەتى ولاتانی بیگانە بەدەست دەهینم، ئەگەر پلەوپایەم بەرزبویهوه و گەشتمە شوینیکى بەرزتر لەمەى كه هەمە، ئەوا تۆ لەخۆشى و سەرکەوتنەكانى خۆمدا هاوبەش دەكەم و ئەگەر بەرزیش نەبومەوه و بەپێچەوانەوه پلەم نزم بویهوه، تۆ هیچ زیانىك نابینی، چونكه وهك رابردوو هەر بەپزیشكى دەمینیتەوه و دەتوانی بەهۆى كاری پزیشكیتەوه زۆر و زیو بەدەست بهینیت و سەرکردایەتى من و بەندەى تۆ، له وانهیه بۆ تۆ سویدیكى زۆرى هەبیئت، بەلام هیچ زیانىكت پى ناگەیهنیئت.

ئەوكات "هورم هب" بریكى زۆر ئالتون، زۆر لەوه زیاتر كه من چاوهپیم دەكرد پیدام و كۆمەلێك سەربازى راسپارد كه من بگەیهننەوه "ئزمیر" بۆئەوهى هیچ كهسێك لەریدا نەتوانیئت ئەم سامانەم لى زەوت بكات.

كاتێك خۆم كرد بە "ئزمیر" دا، ئالتونى خۆم دا بەچەند كۆمپانیایەك و لەبەرامبەردا تەختە قورپى خۆشەكراو كه لەناو ئاگردا سور كراوه تەوه وەرگرت و لەسەر ئەو تەختە قورپە سوركراوه بەرى ئەو ئالتونەى من دا بوم بەو كۆمپانیایە نوسرابوو و جگە لەخۆم هیچ كهسێكى تر ناتوانیئت ئەو برە ئالتونە له بابل یان ولاتى "هاتى" یەكان وەرگریتەوه، لەبەرئەوه ئەگەر دزەكانیش ئەم تەختە قورپانەم لەریدا لى بدزن، ئەوا هیچ سویدیكى لى وەرناگرن و منیش هیچ زیانىكم لى ناكەویئت، چونكه لەم حالەتەدا دەتوانم بگەریمەوه و تەختە قورپینەى تریان لى وەرگرمەوه.

له و باوه پەدام یەكێك له تابیەتمەندیە مەزنەكانى ئەم سەردەمە له بەرامبەر سەردەمە دڕندەكانى تردا ئەوهیه كه ئیমে دەتوانین بریكى زۆر ئالتون لەشیوه تەختە قورپێكدا هەلگرین و ناچار نین خودی ئالتونەكه هەلگرین، بۆئەوهى دز و چەتەكان تەماعی ئەوه بیانگریئت ئەوهى هەمانە و بەگشتى بەرھەمی تەمەنیك كۆکردنەوهى سامانمانە لى بدزن.

گەشتە درىژخايەنەكەم

ئىستا پىش ئەۋەي بلىم لە ولاتانى تردا چىم بىنى، ھەز دەكەم ئەۋەتان بەينمەۋە ياد كەسەردەمى گەشتە درىژخايەنەكەم، يەككە لەباشترىن پۇژەكانى تەمەنمە و دەزانم كە چىتر ئەو پۇژانە نابىنمەۋە.

چونكە لەوكاتەدا لاو و بەھىز بوم و خۇر لەبەرچاومدا پوناككەكى زىاترى ھەبوو و شنى باش بۇنىكى خۇشى بەلوتىمدا دەدا و ژنەكانىش جواتر دەھاتنە بەرچاوم. .
ھىچ جىاوازيەك لەنيوان خۇر و شنى "با" و ژنەكاندا نىە، بەلام مروۇ لەسەردەمى پىرىدا بەشىۋەيەكى تر تەماشايان دەكات.

كاتىك دەستم كەرد بە گەشتەكەم، ماۋەي چل سال جىھان لەھالى ناشتى و نارامى تىپەراندبوو لەھەموو شوئىنك كاروانەكان، بەنازادى ھاتوچۇيان دەكرد و كەشتىەكان بەنىو پوبار و دەرياكاندا بى ھىچ ھەستكردن بەھەرەشەي چەتەكان. دەرياۋانى خۇيان دەكرد.

لەناو ئەو ولاتانەدا، جوتيارەكان بەھۇي بەردەوامى ناشتى، بەرھەمىكى زۇريان لە كىلگەكانيان كۆ دەكردەۋە و دەياندا بەخاۋەنەكانيان و لەھەموو شوئىنكدا "نىل" ناسمانى لەباتى "نىل"ى زەمىنى مىسر كىلگەكانى تىرناو دەكرد.

مانگا و مەرەكان لە دەشتەكاندا دەلەۋرپىن و شوانەكانىش پائىيان بە دارىكى درىژەۋە دەدا، بۇئەۋەي شىمال بۇ مەرەكانيان بژەنن و ئەۋانىش بەوردى گوييان لى دەگرت.

بەرىكى زۆريان لە درەختى ھەنگور بە دەست دەھینا و درەختى مېوھەکانى تر لە ژىر بارى بەرھەکانیاندا دەچەمانەوھ و بەسەر تەواوى پەرستگاگاندا دوکەل بەرز دەبویەوھ، چونکە لە تەواوى پەرستگاگاندا مانگا و مەريان دەکرد بە قورىانى و لییان دەنا.

ھەموو شتىک پەوتى ناسايى خۆى بە پێوھ دەبرد، بەواتا دەولەمەندەکان سال لەدواى سال دۆلەمەتر و ھەزارەکانیش سال لەدواى سال ھەزارتر، چونکە خوداگان کارىکیان دەکرد کە ھەموو سالیک سەرۆت و سامانى دەولەمەندەکان زیاتر بىت و ھەزارەکانیش سال لەدواى سال خۆیان ھەزارتر لەسالى پيشوو ببینن.

لەبواوھ پەدام لەوکاتەدا خوداگانیش وەك دەولەمەند و کاهینەکان تەندروست و قەلەو بون و ھەموو پوژىکیان بەخۆشى بە پێوھ دەبرد، چونکە کاتىک ناشتى لەسەر زەویدا بەرقەرار بىت، ئەوا کارى خوداگانیش لەسەر زەویدا کەم دەبیتەوھ، لەمکاتەدا زیاتر دەتوانن بچەوینەوھ و کاتى خۆش بەسەر بەرن.

ئەمرۆ، ئاوات بۆ ئەو پوژانە ناخۆم، چونکە "خۆزگە" کارى پیاویكى ژىر و جیھان دیدە نیه و بەئاوات و خواردن و خۆزگە کردن ناتوانىت بارودۆخى پابردوو بگەپىنیتەوھ بۆ دواوھ، بەتايبەت ئەگەر بگەپىنیتەوھ، چونکە ھیچ کەسىک ناتوانىت تەمەنى لاویەتى خۆى بگەپىنیتەوھ.

پيش ئەوھى دەست بەگەشتەکەم بکەم، ھەر بەوشیوھى کە و تەم گەپامەوھ بۆ "ئزمیر" و "کاپتا" ی کارەکەرم، ھەرئەوھى چاوى پىم کەوت بەرەو پروم پاریکرد و فرمىسكى شادى لەتاکە چاوەکە یەوھ چۆپایە خوارەوھ و وتى: ئەمرو پىرۆزترین پوژەکانى ژيانى منە، لەبەرئەوھى دەبینم تۆ گەپایتەوھ بۆ مال.

من وام دەزانى لەو جەنگەدا کوژراویت و چیت چاوم پىت ناکەویت و خەمى ئەوھ دەخوارد کە چى بەسەر لاشەکەتدا دىت و کى مۆياى دەکات، بەلام بەخۆم دەوت لەبەرئەوھى تۆ مردویت تەواوى سامانەکەت لە کۆمپانیاگاندا دەبىت بەھى من.

بەم گەپانەوھى ت زۆر خۆشحال بوم، چونکە بى تۆ سەرھپاى ئەوھى دەولەمەند دەبوم، وەك مەپىک و ابوم کە شوانەکەى خۆى ون کردبىت، لەکاتىکدا لەمپوڤدا وەك مەپىک وام کە خاوەنى ھەیه.

کاتىک تۆ لیڤرە نەبویت، زیادتر لەوھى لەکاتى ئامادە بونى تۆ لیڤرە دزیم نەکردووه و زۆرىش ھەولم داوھ مالەکەت بى کەم و کورتى بەیلمەوھ پەرتەوازەيى بەسامانەکەتەوھ

بەدى نەكرىت، گەرانه‌وهى تۆ بۇ ئىره دەقاودەق وەك ئەوپۇژە وايە كە لىره پۇشتى،
خاوهنى مالىكى پىك و پىكى.

دواى ئەره ئاوى هينا و پىنى شۆردم و ئاوى كرد بەسەر دەست و پوخسارىشما و
هەر بەوشىوويه بەردەوام قسەى دەکرد. من پىم وت: ئەوئندە قسە مەكە، لەباتى ئەوه
كەلوپەل گەشتەكەم نامادە بكە، چونكە من دەمەوئت گەشتىكى درىژخايەن دەست
پىبەكەم.

كاتىك "كاپتا" بىستى من دەمەوئت گەشتىكى درىژخايەن بگرەم بەر دەستى كرد
بەگرىان و گلەيى لەخوداكان كرد كە ئەويان هيناوئەتە بون و وتى: من بۆچى لەم
جىهانەدا هاتومەتە بون، كە نايىت بەهېچ شىوويهك هېچ كات بۇ ماوويهكى درىژ
خايەن خۆشەخت بىم.

من ئەركىكى زۆرم كىشاوہ تا خۆم قەلەو كردووہ و ئىستاش تۆ دەتەوئت دەست
لەم ژيانە خۆشە ھەنگرىت و بېرۆى و منىش كە ناچارم لەگەل تۆدا بىم و دوبارە
لەكاتى ئەم گەرانه‌مدا لاواز دەبمەوہ.

وتم: تۆ ناچار نىت لەگەل مندا بىيت و دەتوانى لىرەدا بىمىنئەوہ.

"كاپتا" وتى: ئەگەر ئەم گەشتەى تۆ يەك دوو مانگىك دەخايەنئىت، من لىره
دەمامەوہ، بەلام لەبەرئەوهى دەتەوئت گەشتىكى درىژخايەن ئەنجام بەدەيت، ناچارم
لەگەلئندا بىم، چونكە ئەگەر من لەگەل تۆدا نەبم و پىنمايىت نەكەم، تۆ وەك
گويرەكەيەكت لى دىت كە دزىك ھەردوو پىنى بەستىتەوہ و خستىتتە سەرشانى
بۆئەوهى بىبات، لەم حالەتەدا گويرەكەكەش ناتوانئىت بەرگرى لەخۆى بكات، يان وەك
ئەو كەسە وايت كە چاويان بەستىت و تواناى پىكردى نەبىت و لەھەموو
ھەنگاويكىدا دەكەوئت، ئەگەر من لەگەل تۆدا نەبم ھەموو كەسىك بەئەندازەى تواناى
خۆى زىر و زىو و سامانى ترت لى دەدزىت، لەكاتىكدا ئەگەر من لەگەل تۆدا بىم تەنھا
من دزىت لىدەكەم و دزىنى من باشترە لەدزى كەسانى تر، چونكە كەسانى تر لەكاتى
دزىياندا، گوئى بەھېچ شتىك نادەن، لەكاتىكدا من بەرپۇژەيەكى كەم دزىت لىدەكەم و
بەردەوام بەشى ھەرە زۆرى سامانەكەت بۆ تۆ دەھىلمەوہ، ئايا باشتر نىە ھەر لىرەدا
لە "ئزمىر" لەمالەكەى خۆتدا بىمىنئەوہ و خواردنى خۆش بخۆين و سود لەزىر و
زىوى خۆت وەرگرىت و گرفتارى ھەرپەشە و گرفتەكانى كەشتكردن نەبىن.

"كاپتا" بە تىپەپونى كات ئەۋەندە بېشەرم بويو كە لەدىلى خۇيدا واى لىك دەدايەۋە كە لەگەل مندا ھاۋبەشە و دەيوت "مالى ئىمە" و "خواردنى ئىمە" و "زىر و زىۋى ئىمە".

منىش بۇئەۋەى بەيىرى بەينمەۋە كە ئەۋ بەندەى منە، نەك لەسەرۋەت و سامانى مندا ھاۋبەش بىت، ھەرۋەھا بۇئەۋەى گريانى ئەۋ ھۆكارىكى راستەقىنەى لەخۇ بگرىت گالۇكەكەى خۇم بۇ ھەلگرت و چەند دانەيەكم كىشا بەپشت و ناۋدەستىدا و پىم وت: "كاپتا" تۇ ئەۋەندە تامەزىۋى دىزى كردن بويت پۇژىك دىت بەھۇى ئەم دىزىتەۋە لەسىدارە دەدرىيت و پۇژىك دىت دەتبىنم سەرۋرژىر ھەلىانواسىۋى.

دوچار "كاپتا" پازى بوو بەم گەشتە و كەرەستەى گەشتەكەمانى نامادە كرد و كەوتىنە پى. ئەگەر "كاپتا" م لەگەلدا نەبۋايە لە پىى دەرياۋە لە "نزمير" ھەۋە خۇم دەگەياندە "لوينان"، بەلام "كاپتا" دەيوت بىكوژم باشتەر لەۋەى سۋارى كەشتى بىيت. من سۋارى كەژاۋەيەك بوم، بەلام و لاخىكم بۇ "كاپتا" كېرى، لەبەرئەۋەى "كاپتا" لەبەشى خۋارەۋەى جەستەى برىنى ھەبوو، بەسۋار بونى ئەۋ و لاخە ئازارى پىدەگەشت، بۇيە بەشىك لەۋ پىگايەى بە پى دەبرى و دەيوت پىكردن بەپىنى خۇى باشتەر لەۋەى سۋارى ئەۋ و لاخە بىيت.

كاتىك گەشتىنە "لوينان" من درەختە بەرزەكانى "سدر" م بىنى و ئەۋ درەختانە بەرادەيەك بەرزىون ئەگەر باسى بەرزىم بگردايە ھىچ كەسىك لەمىسردا باۋەرى پى نەدەكردم، ھەر لەبەرئەۋەش باسكردنى بەرزايىم پىشتگوى خست، لەشەخل و چېرى دارستانى "سدر" بۇنىكى خۇش دەھات و ئاۋى پاك بەجۇگەلەى ئەۋ دارستانەدا تىدەپەرى و منىش بەخۇم وت: لەۋلاتىكدا كە ئەۋەندە جوان و خۇشبونە ھىچ كەسىك تىيدا بەدبەخت نىە.

تاگەشتىنە شوپنىك كە بەندەكان خەرىكى برىنى درەختى "سدر" بون و بەشانىان دەيانگۋاستەۋە و لەرپىگە شاخاۋىەكانەۋە بەرەۋ خۋار دەيانبردن بۇئەۋەى بىيانگەيەننە قەراخ دەريا و بارى كەشتىان بەكن.

كاتىك من چاوم بە برىنى بەندەكان كەوت كە مىشى لى ئالابوو، ئاگادارى ئەۋە بووم كە لەۋ و لاۋتە جوان و بۇنخۇشەشدا خەلكانىكى بەدبەختى زور بەدى دەكرىن. دۋاى ئەۋە لە "لوينان" تىپەپرىن و پىگاي شارى "مىتانى" مان گرتە بەر.

له "میتانی" دا "کاپتا" خوشحالی خۆی دهردهبیری، چونکه لهوکاتهوهی خۆمان کرد بهو شارهدا، خه لکی زۆر به جوانی پیشوازیان لی دهکردین و له بهرئهوهی دهیانزانی که "کاپتا" بهندهی منه، خواردنی خوشیان پیده دا و "کاپتا" دهیوت زۆرباشه گهر ههرگیز ئەم شاره به جی نه هیلین و به زدهوام لی ره بمینینهوه، به لام من بۆ کو کردنهوهی زانیاری سه ریازی هاتبوم و ئەمده توانی له ویدا بمینمهوه و ده بیته دواي به دهست هیئانی ئەو زانیاریانه برۆم بۆ "بابل".

له "میتانی" دا شتیك كه زیاد له ههر شتیکی تر سه رنجی ئیمه پاكیشا جوانی ژنه كانیان بوو، ژنه كان، هه موویان بالابه رز و به هیز و جوان بون، هه رئهوهی زانیان من پزیشکیکی میسریم هاتن بۆ لام و سكالایان له ساردی میرده كانیان ده کرد و ده یانوت كه هاوسه ره كانمان ناتوانن هه موو شهویك له گه لماندا رابوین و ئەم بابته شه بووته مایه خه می ئیمه.

من بینیم كه پیستی ئەو ژنانه ئەوهنده سپیه كه تییه ربونی خوین به نیو ره گی شینباوی ژیرپیستیاندا ده بینریت.

پزیشکانی میسر، له کۆنهوه، ناشنای چاره سه رکردنی ساردی په یوهندی سیکیسی هاوسه ران بون و له هیچ ولاتیکی تر دا، به ئەندازه یی میسر، لیها توویان له چاره سه رکردنی ئەم نه خو شهیدا نیو منیش هه رجاره و ده رمانیکم ده دا به ژنه كان كه ده رخوا ردی میرده كانیان بدن، به روخساریاندا ده مزانی كه ده رنه نجامیکی باشیان به دهست هیناوه. ئەو ژنانه شه دواي چه ند رۆژیک ده هاتن بۆ لام و سوپاسیان ده کردم و ده یانوت: ئیستا هاوسه ره كه ی ده توانیت هه موو شهویك له گه لیدا هاوخه و بیته، به لام ناتوانم بلیم نایا ئەو ژنانه ئەو ده رمانه یان له من وه رده گرت ده یاندا به هاوسه ره كانیان یان به خو شه و یسته كانیان. له بهرئهوهی له "میتانی" دا ژنه كان راهاتبون بی له هاوسه ره كانیان، له گه ل پیاوانی تریشدا رابوین، سه ره پای ئەوهی ژنه كانیان بالابه رز و جوانن، به لام به ده گه من ده بینی مندالیان هه بیته و تیگه شتم كه خودا كان نه فره تیان له میله تی "میتانی" کردوه، چونکه کاتیك مندالی تازه له دایك نه بن، زۆربه ی ئەو میله ته له پیرمیرد و پیره ژن پیک دیت و ئەوکات ورده ورده به ره و له ناوچون ده چن. سه ره پای ئەوهی به ریزه یه کی زۆر چاره سه رکردنی ساردی په یوهندی سیکیسی هاوسه ران بو به مایه ی ناوبانگی من، هه روه ها چاره سه رکردنی یه کیك

لهكەسه دەولەمەندە بەتەمەنەكانی "میتانی" سەرکەوتنی منی بەتەواوی لەو ولاتەدا ناشکرا کرد.

ئەو پیاوێ پیرەمێردێک بوو کە سەرئێشە ھەراسانی کردبوو و دەیوت کە بەردەوام لەگوێکانیدا دەنگێک لەشیوەی دەنگی ھەرەگرە دەبیستی و دەیوت سەردانی تەواوی پزیشکانی "میتانی" کردووە، بەلام نەیانتوانیوە چارەسەری ئەم سەرئێشەییە بکەن.

پۆژنیکیان من پیم وت: بێت بۆ مالی من، بۆئەوێ پشکنینێک بۆ سەری بکەم و دواي ئەوێ ھات، دامنیشان و بەپەنجەي دەستم دام لەچەند شوینیکی جیاوازی سەری و وتی: ھیچ شوینیکی سەرم ئیش ناکات.

دواي ئەوێ چەکوشیکم بەدەستەوێ گرت و بەو چەکوشە، دامەوێ لەچەند شوینیکی جیاوازی سەری و دەیوت ھەست بەنازاری تازە ناکات، بەلام وەك پێشوو ناو سەری نازاری دەکرد.

لەکاتیئەدا بەچەکوشەکەم دەمدا لەچەند شوینیکی جیاوازی سەری، لەناکاو ئەو پیاوێ ھاواری کرد و بورایەوێ و من تینگەشتم کە گرفتی سەری لەھەمان ئەو شوینەدا بێت کە چەکوشەکەي بەرکەوتووێ. منیش ئەو شوینەم بەشتیک دیاری کرد، دواي ئەوێ بەپزیشکە "میتانی" یەکانم وت دەمەوێت کون بکەمە سەریەوێ. پزیشکەکانیش وتیان: ئەگەر کون بکەیتە سەریەوێ دەمریت.

وتم: منیش بەلینی ئەوێتان پێنادەم کە چارەسەری بکەم، بەلام دەتوانم بلیم ئەگەر ئەو دومیەلە لەسەریدا دەربھینم لەوانەي بەزیندویی بمینیتەوێ، بەلام ئەگەر کون نەکەینە سەریەوێ و ئەو دومیەلە دەرنەھینریت، بەدانیایەوێ دەمریت.

پزیشکەکان نکلۆیان لەوێدا دەکرد کە دومیەلێک لەسەریدا ھەبیت، دواي ئەوێ خۆم قسەم لەگەڵ نەخۆشەکەدا کرد و وتی: بەم سەرئێشە بەردەوامەوێ، من ھەموو پۆژنیک دەجار دەمرم، ئەگەر کون بکەیتە سەرمەوێ، بۆ یەكجار دەمرم و پزگارم دەبیت. پۆژنیکم بۆ نەشتەرگەری سەری دیاری کرد و برباربوو کۆمەلێک پزیشکی ئەو ناوچەي بێن و تەماشای ئەم شیوێ چارەسەریەي من بکەن، بەمەرجیک ھیچ دەست تێوێردانیك لەکارەکەمدا نەکەن.

لەو پۆژەدا، من بە پینی ئایینی "مالی ژیان"ی "تبس" کەرەستەیی نەشتەرگەرەکانم پاککردەوه، هەر وەها خودی کەسی نەخۆشیشم پاککردەوه و بېرێک زیوم ئامادە کرد، بۆئەوهی دواى ئەوهی بېرێک لەئیسقانی سەری لا دەبریت لەباتی ئەو پارچە ئیسقاندەدا داینیم.

ئەوکات "تلیاکم" پۆکردە پەگی نەخۆشەوه، بۆئەوهی هەست بە ئازار نەکات و لەهەمان ئەو شویئەدا کە دەمزانی ئەو دومەلە لەویدا، پارچە ئیسقانیکی کاسەیی سەریم دواى هەلدپینی پیستی سەری دەرھینا و دواى ئەوه میئشکی کەسی نەخۆش دەرکەوت.

کەسی نەخۆش هەستی بەھیچ جۆرە ئازاریک نەدەکرد، بگرە چاوەکانیشی کرابونەوه و هەرئەوهی میئشکی سەری دەرکەوت بەپزیشەکانم وت وەر نە پێشەوه و هەموویان بیانیان کە لەسەر میئشکی کەسی نەخۆش دومەلێک بەئەندازەیی هیلکەیی پەرەسێلکەیه ک بەدی دەرکیت، پیم وتن لەوانەیه بەهۆی ئەم دومەلەوه بیت کە ئەو هەموو سەرئیشەیهی بۆ دروست بویت و ئیستاش من ئەم دومەلە لەمیئشکی جیادەکەمەوه.

کاتیك خەریکی جیاکردنەوهی ئەو دومەلە بوم "کاپتا" کە هەندیک کەرەستەیی نەشتەرگەری و قالبگیری بۆ هەلگرتبوم، ئەندازەیی ئیسقانی هەلکناوی گرت و تیاوهی زیوی تیکرد و پارچە زیویکی لەشیوهی ئیسقاندەدا لەقالبەکەدا دەرھینا.

منیش ئەو پارچە زیوم دواى ئەوهی سارد بویەوه، خستە سەر جینگە کونی سەری کابرای نەخۆش و پیستی سەریم داپۆشێهوه و دوریمەوه، مەلەمێکم بەسەر شوینی دورینەکەدا ریزا و لەنەخۆشم پرسی، ئیستا تەندروستیت چۆنە، کەسی نەخۆشیش هەستایە سەری و پینی وتم هەست بەھیچ ئازاریک ناکات و دواى چەند سالیك، ئەوه بۆ یەكەمجارە خۆی بەناسودەیی ببینیت، منیش پیم وت: تا ئەوکاتەیی ئەو برینەیی سەرت بەتەواوی ساریژ نەبیتهوه ناییت تەکانی بەدیت و باشترین پەوشیش ئەوهیه کە رابکشیئت و چەند پۆژیک لەجینگەدا بجمیتهوه.

برینی ئەو پیاوه ساریژ بوو و بەشیوهیهکی تەواو چاک بویەوه و دواى ئەوهی چارەسەرکرا، بپاری دا قەرەبوی ئەوه بەداتەوه کە لەرابدودا بەهۆی ئەم سەرئیشەوه نەیدەتوانی بەئارەزوی خۆی رابویریت و سەرئیشەکەیی نەیدەھیلا خۆی سەرقالی ئەم

جوړه خوشگوزهرانیانه بکات، بویه شهوئیکیان بهبونهی گهرمی ناو و ههواوه لهسهریاندایا شهربابی دهخواردوه، بههوی مهستیوه کهوته سهر زهوی و سهری شکا و مرد، بهلام ههموو خه لکی بهتایبته پزیشکانی نهو ولاته لایهنگری نهوهمیان کرد که مهرگی نهو بههوی سهرخوشیهوه بووه و بههیچ شیوهیهک بهمنهوه پهیوهست ناکریت، چونکه من نهوم لهچنگی مهرگ و نازار پزگارم کردبوو، نهام چارهسهریم بهشیوهیهک له ولاتی "میتانی" دا ناوبانگی دهکرد که ناوبانگی گهشته "بابل".

نهو ولاتهی لهژیر دهسته لاتی "بابل" دایه چهند ناویکی ههیه و ههنديچار به "کلده" بانگی دهکن و ههنديک کاتیش به "خوسه" بانگی دهکن، بهلام من به "بابل" بانگی دهکم، لهبهرنهوهی کاتیک ناوی "بابل" دههینرایه زمان ههموو کهسینک دهیزانی باسی کوئی دهکریت؟ و "بابل" یش ولاتیکه که زهویهکی بهپیت و تهختی ههیه و تا چاوت کار دهکات زهوی دهبینی و کیوی تیدا نابینریت.

له میسردها، ژنه میسریهکان، کاتیک ناشهوانی دهکن لهسهر نهژنو پادهوستن و یهکیک لهبهرداشهکان بهدهستیان دهسورپننهوه، بهلام له "بابل" دا ژنه بابلیهکان لهکاتی هارپنی گهنمدا لهسهر پنیان پادهوستن و ههردوو بهردی بهرداشهکه بهناراستهی پیچهوانهی یهکتری دهسورپننهوه و نههمش لهکاری ژنه میسریهکان دژوارتره.

له "بابل" دا درهخت بهپادهیهک کهمه، نهگهر کهسینک درهختیک بهپرتهوه گرفتاری تورپیی خوداکان دهبیت و تهواوی دانیشتونای "بابل" قهلهون و خواردنی چهور و ناردين دهخون، ههروهها له "بابل" دا بالندهیهکی سهیرم بینی که نهیدهتوانی بهفریت و ههر نهام بالندهیهش لهزوربهی مالهکاندا ههبوو و بهناوی "میشکی مالی" بانگیان دهکرد.

سهرهپای نهوهی مییشکی مالی نهوهندهش گهوره نیه، هیلکه دهکات کهههر یهک لهو هیلکانه بهنهندازهی هیلکه تیمساحیک دهبیت و دانیشتونای "بابل" هیلکهی نهام مییشکهیان دهخوارد و سهیر لهوهدا بوو نهام مییشکه ههموو پوژیک هیلکهیهک دهکات، لهکاتیکدا تیمساح یان بالندهکانی تر لهکات و وهزی تاییهتتدا هیلکه دهکن.

دانیشتوانی بابل به هیلکهی ئەم مریشکه خواردنگه لیکی جوراوجوری پی دروست دهکەن، بەلام من ئەو جورە خواردنەم نەدەخوارد، بەلکو خۆم بەو جورە خواردنانهی که دەمناسین پازی دەکرد.

"بابل" یەکان دەلین شارەکهیان کۆتترین و مەزنترین شاری جیهانه، بەلام من باوەر بەم قسهیه ناکەم، چونکه "تبس" لە "بابل" مەزنتر و کۆترە، بەلام دەتوانم بڵیم که شکۆمەندی "بابل" لە "تبس" زیاترە و ئەو دیوار و تەلارانهی که لە "بابل" دا ههیه لە "تبس" دا بەدی ناکریت.

لە "بابل" دا دیوارهکان بەرادهیهک بەرزن که زیاتر لەکیو دەچن و مالهکانیشان چوار نھۆم یان پینج نھۆم دەبییت و لەھیچ شوینیکدا بگره لە "تبس" ی منیشدا بازرگانیاخانهیهکم بەئەندازەى مەزنى بازرگانیاخانهى "بابل" نەبینیوه.

خودای خەلکی "بابل" بەناوی "مردوک" بانگ دەکریت، بەلام "عەشتار" ییش دەپەرستن و دەروازهیهکی مەزنیان بۆ دروست کردووه که بەدەروازهی "عەشتار" بانگی دهکەن و ئەم دەروازهیه له دەروازهی پەرستگای "ئامون" ییش بەرزترە.

لەم دەروازهیهوه، شەقامیک بە منارهی "مردوک" کۆتایی دیت و ئەم منارهیهش بەشیوهیهک دروستیان کردووه که جادهیهک بەچواردهوری ئەو منارهیهدا سەردەکهویت تا دەگاتە تروپکی ئەو منارهیه، بەرادهیهکشی ئەو جادهیه پانه کهچەند گالیسکهیهک لەتەنیشیت یەکهوه تیدەپەرن.

لەسەرەوهی ئەم مناره بەرزەیشەوه، ئەستیره ناسهکانی تیدا نیشتەجی بون بۆئەوهی پیوهی جولهی ئەستیرهکان بگرن و رۆژە خۆش و ناخۆشهکان دەستنیشان بکەن و هەمویان بەپینی ئەو پوژنامانە کار دەکەن.

دەلین ئەستیره ناسهکان دەتوانن لەرپی ئەستیرهکانەوه پیشبینی روداوی کهسهکانیش بکەن، بەلام بەمەرجیک ئەو کهسهی دەیهویت لەبەرامبەر روداوهکانی ئایندەدا رابووستیت، دەبییت بزانییت لەچ کاتژمیر و پوژیکدا لەدایک بووه، من لەبەرئەوهی نازانم لەچ پوژ و کاتژمیریکیدا لەدایک بوم، نەمدەتوانی سەردانیان بکەم.

من دواى ئەوهی خۆم کرد بە "بابل" دا، بەهۆی ئەو تەختە قوڕە سورکراوانهی که لەگەل خۆمدا هینابوم هەرچەنیک ئالتونم ویست لەبازرگانیاخانهکانی "بابل" دا

وهرمگرت و دواى ئەو له ميوانخانەيهكى چەند نەوۆى مەزندا لەنزىك "عەشتار" دا پراوەستام.

لەم ميوانخانەيه شويىنى نىشتەجى بونى ئەو كەسە دەولەمەندانەيه كە دىن بۆ"بابل"، بەلام لەو شارەدا مالىان نيه، بۆ نمونە "بالويز"ەكان كاتىك لەولاتىكى ترەوہ خويان دەكەن بە"بابل" دا، لەم ميوانخانەيهدا نىشتەجى دەبن و بە كەژاوہيهكى مەزنى ميوانخانە كە چل بەندە لەسەر شانيان هەلى دەگرن دەپۆن بۆ لاى پادشاي "بابل"

تەواوى بەشەكانى ئەم ميوانخانەيه ديوارىكيان هەيه كە خشتەكانى هەلكۆلراو و وەك شوشە وان، كاتىك مرۆڤ دەست بەسەر خشتەكاندا دەهيىنيت، وەك ئەو وايە كە دەست بەسەر ئاوى مەنگدا بخشيىنيت و هيج جوړە هەستىكى زبر و ناپىك لەو ديوارەدا بەدى ناكريت.

بە بنمىچى "سقف" ئەو ميوانخانەيه كەزۆر لەزەويهو بەرزە، گوليان ناشتووہ و تا كەسيك ئەوہى من باسى دەكەم بەچاوى خۆى نەيبىنيت، واہەست دەكات من باسى ئەفسانەيان بۆ دەكەم.

ئەم ميوانخانە چەند نەوۆميه كە بە"كۆشكى عەشتار"بانگ دەكریت، بە گەشتياران و خزمەتكارانيانەوہ ئەوندە قەرەبالخە كە بەئەندازەى ناوچەيهكى شارى "تبس" خەلكى تيدا كۆ بووہتەوہ.

كاتىك ئيمە لە"تبس" دا بوين پىيان دەوتين"بابل" دەكويتە كۆتايى جيهانەوہ و دواى ئەويش چيتر هيج جيهانىك بونى نيه.

دواى ئەوہى خۆم كرد بەناو"بابل" دا و لەگەل دانىشتوانى ئەو ناوچەيهدا قسەم كرد، بيستم دەلین"بابل" چەقى جيهانە و لەبەشى پۆژەهلاتى"بابل" دا ئەوہندە زەوى و ميللەت بەدى دەكرين ئەگەر شەش مانگى يەك لەدواى يەك بەشەو پۆژ پى بكن ناگەنە كۆتايى ئەو زەويه.

منيش باوہرەم بەم قسەيه كرد، چونكە لە"بابل" دا ميللەتگەليكم بينى كە هيج يەك لەو كەسانە لەميسردا نەدەبينزان و بگرە چاوم بەكەسانىك كەوت كە رەنگيان زەرد بوو، بيئەوہى پۆخساريان بەشتىك رەنگ كرديت و هەمووشيان بازرگانبون و كەلوپەلەكانيان جوړىك قوماشى ناسك بوو كەلە"بابل" دا دەيانفرۆشت و من

لە "بابل" يەكەنم بېستوو، كە دەيانوت ئەو پارچە قوماشە ناسەكە نەلە خورى مەر و نە لەرېشكى "شاهدانە"⁴¹ "دروست دەكرىت، بەلكو جۇرىك كرمى تايبەت ئەم پارچەيە دروست دەكات و من زۆر سەرم لەو قسەيەيان سوپما، چونكە تا ئەو پۆژە نەمبېستبوو كە كرمى قوماش چنىش ھەيىت.

"بابل" يەكەن مېللەتېكى بازگانين و ھەمويان خۇيان بەبازگانىيە سەقال كردوو، بگرە خوداكانىشيان سەرقالى بازگانين.

ئەمانە زۆر پقيان لەجەنگە، لەبەرئەوھى جەنگەكان پىنگاى بازگانى دەپرن و كاروانى ھەلگىرى كالاكان دەگەپىننەو.

"بابل" يەكەن دەلېن دەبىت بەردەوام ھەموو پىنگاكان بۇ بازگانى بەپروى ھەموو جىھاندا بگرىنەو و لەھەموو شوپىنېكەو ئازادانە بىن و لەويوھ بپۇن بۇ ھەموو شوپىنېك.

بەلام بۇ بەرگىرى كردن لە "بابل" سەربازگەلېكى بەكرىگىراويان بەكرى گرتوو، ئەم سەربازانە بەسەر منارە و ديوارى چواردەورى "بابل" دا پاسەوانى خۇيان دەكەن. ديمەنى شىوازى پۇشتىنى سەربازى ئەم ھىزانە خودەيەكى زىپ و زىوى سەيريان ھەيە.

من لەسەرەتادا وام دەزانى ئەم خودەيەى ئەوان يەك پارچە زىپ و زىوھ، بەلام لەدواييدا بۆم ئاشكرا بوو كە خودەكانيان لە "مەرغ" دروست دەكەن و بەسەريدا پوپوشىكى زىپ يان زىو دەكىشن.

سەربازەكان دەسكى شمشىرەكانيان لە ئالتون دروست دەكەن، بۆئەوھى نىشانى بدەن كە دەولەمەندن.

گاليسكەيەكى جەنگى جوانىشيان ھەيە كە من ھاوشىوھى ئەم گاليسكانەم لەولاتانى تردا بگرە لەميسرىشدا نەبىنيوھ، و "بابل" يەكانىش پىيان وتم: كابرانى ميسرى ئايا لەھىچ شوپىنېكدا گاليسكەيەكت بەو جوانىە بىنيوھ؟ منىش لەولامدا پىم دەوتن: نەخىر؟

⁴¹ شاهدانە: گياپەكى يەك سالىھە لەشيوھى گياى "گەزنە" كە بەرزايەكەى دەكاتە دوو مەتر. گەلاكەى درېژە و تۆمكەشى بەنەندازەى فستقېك دەبىت كە جەور و بۇنىكى ناخۇشى ھەبە. لەو تۆموشى پۇنىكى لى دەرگنەوھ كە بۇ نامادە كردنى سابۇن سودى لى و مردمگرن.. و مرگىپ سەرجاوھ "فەرھەنگى عمەيد".

پادشای "بابل" کوپێکی لاوه که هیشتا ریش و سمیڵی دەرئەکردوو و هەر لەبەرئەوهش کاتیکی دەستی بەفرمانرەوایی خۆی کرد، ریشیکی دەستکردی بەپەتیک بەچەناکەیهوه دەبەست، بۆئەوهی نیشانی بدات پیاویکی بەلخه و کاتیکی چومه ناو "بابل" بیستم که چهزبان لەنوکتە و داستانی پیکەناویە.

لەولاتی میسرەدا، قوتابخانەیی پزیشکی مالی ژیانه و ئەو ریکخراوه هەلگری نیوهندیکی زانستیه.

بەلام لە "بابل" دا نیوهندی زانستی شار منارهی بەرزی "مردوک" و تەواوی پزیشکه مەزن و ئەستیره ناسانی پلهوپایه بەرز لەوین و من بەزوویی پەیهوئەندیم بەهەندیکی ئەستیره ناس و پزیشکانی ئەو منارهیهوه کرد و ئەوهم بۆ ناشکراوو که لە "بابل" دا ئەوهندهی گرنگی بە ئەستیره ناسی دەدریت، بەو پراڤیه گرنگی بەزانستی پزیشکی نادهن.

بۆیه لە "بابل" دا زانستی پزیشکی تیۆری بوو نەك کرداری و من دواي ئەوهی چومه ناو منارهی "مردوک" بینیم که پزیشکهکان لەبارەیی چارهسەرکردنی نەخۆشهکان گفتوگۆ لەگەڵ یهکتیدا دەکەن، بیئەوهی لەسەر لاشەیی کەسه نەخۆشهکان زانستی پزیشکی خۆیان کرداری بکەن، لەکاتیکیدا لە "مالی ژیاان" دا لەتکردنی جەستەیی مروۆی گرنگیهکی زۆری پێدەدرا و پزیشک تا ئەوکاتەیی بەدەستی خۆی لاشەیی مردووکان لەت نەکات، زانسته پزیشکیهکانی بەدەست ناهینیت.

من دەمويست لەمبارەیهوه گفتوگۆ لەگەڵ پزیشکانی ئەم "منارهیه" بکەم، بەلام لەبەرئەوهی تاز چوبومه ناو شاری "بابل" هوه، بیرم لهوه کردوه که دەبمه مایهیی نازاری ئەمانه و وا لیکی دەدەنوه که من دەمەوینت خۆم بەسەریاندا بسەپینم، یان هاتوم بۆ لایان بۆئەوهی سوکایهتیاان پی بکەم.

بەشى چواردەم

چاويىگەوتن لەگەل پادشاى "بابل" دا

كاتىك لەولاتى "ميتانى" بوم نابانگى من گەشتبوه "بابل" و لەوئىش گەشتە گوئى پادشاى "بابل" و دواى ئەوهى من لە ميوانخانەى "بابل" دا نىشتەجى بوم و گفتوگوم لەگەل پزىشك و پسيپورانى منارەى "مردوك" كرد، پوژىكيان لەلايەن پادشاى "بابل" هوه پياويك هات بەدوامدا و وتى پادشاى دەيهويئ چاوى پيئت بكهويئ.

"كاپتا" بەندەكەم كاتىك ئەمەى بيست كە لەلايەن فەرمانرەواى بابلهره بانگيشت كراوم ترسا و وتى: نەپرويئ.... چونكە پوشتن بۆ لاى فەرمانرەوايەك هەرەشەناميزە.

پرسيم: بۆچى؟

"كاپتا" وتى: ئەم فەرمانرەوايە جياوازه لە فيرعەون و ئيمە نايناسين و نازانين خوداى ئەو بەچ شيوەيهك بىر دەكاتەوه و چى پى دەليئت، لەوانەيه دواى ئەوهى چاوى پيئت كەوت، بەكوشتت بدات.

وتم: "كاپتا" من پياويكى پزىشكم و كاريكم نەكردوه كە شايستهى مەرگ بم و فەرمانرەواى "بابل" بەكوشتم بدات.

"كاپتا" وتى: ئەگەر دەتەويئ بپرويئ بۆ لاى منيش لەگەل خوتدا ببه، بۆئەوهى ئەگەر بەكوشتت درايت منيش لەگەلتدا بكوژريم، چونكە دواى كوشتنى تۆ ژيان بۆ پياويكى وهك من كە بەندەيهكى پيرم شايستهى بەردەوام بونى نيه و من پيش تۆ شايستهى ئەوهم بمرم، چيتر ئەگەر دەتەويئ بپرويئ بۆ لاى پادشا بپرو و پييان بلى كە كەژاويهكت بۆ بهينن، بۆئەوهى بەريزهوه بپرويئ بۆ بارەگاكي، چونكە پزىشكى خەلكى ميسر كە خوئندنى لە "مالى ژيان" دا تەواو كردوه، پياويكى مەزنە و

شایسته‌ی ئەوێه بەرپزەوێه پینشوازی لی بکەن و سینیەمیش ئەمپۆ مەپۆ بۆ لای
فەرمانپەرەوا.

پرسیم: بۆچی ئەمپۆ نەپۆم بۆ لای؟

"کاپتا"وتی: لەبەرئەوێه ئەمپۆ پشوی تەواوی بازگانێخانە و فرۆشگا و
کرێکارانی "بابل"ە، چونکە ئەستیرەناسەکان دەلین کە ئەمپۆ کارکردن و لەمال چۆنە
دەر بەدەختیان بۆ دەهینیت، چونکە ئەمپۆ حەوتەمین پۆژە.

منیش بەسەر سوپمانەوێه پرسیم: هەفتە چیه؟

بەندەکەم وتی: کاتیک پۆشتیت بۆ منارە "مردوک" بۆئەوێه گفتوگۆ لەگەڵ
پزیشکانی ئەویدا بکەیت، بەپینی قسە خزمەتکارانی میوانخانە کە تیگەشتم کە
لێرەدا مانگیکیان کردووە بەچوار بەشەوێه و هەر بەشیکی بەهەفتەیک بانگ دەکەن و
هەر هەفتەیکیش لەحەوت پۆژ پیک دیت و شەش پۆژی ئەو هەفتەیکە خۆیان
بەکارکردنەوێه سەرقال دەکەن و پۆژی هەفتەمیشی دەست لەکارکردن دەکێشنەوێه،
چونکە ئەستیرەناسەکان کە پەییوەستن بە ئەستیرە و خوداکانەوێه، خوداکان پینان
پاگەیان دون کە کارکردن لەپۆژی حەوتەمدا بەدەختیان بۆ دەهینیت و نابیت لەو
پۆژەدا لەمال پۆژنە دەرەوێه و بین بۆ بازار، هەرەوێه نابیت دۆست و خزمانیشیان
لەمالەکانی خۆیاندا ببینن.

منیش دواوێه ماوێهیک بیرکردنەوێه بە "کاپتا" م وت: تۆ راست دەکەیت و لەبەرئەوێه
لێرەدا کارکردن و لەمال دەرچون لەپۆژی هەوتەمدا بەهەرەشە نامیزی دەزانن، ئیمەش
کە بیانین دەبیت پەچاوی نەریتەکانی ئەوان بکەین، چونکە لەوانەیکە خوداکانی "بابل"
لەبەر هۆکار و بەرژەوێه نەدیە کە ئەم پۆژەیان بۆ کارکردن بەزیانبەخش دەزانن و ئیمە
ئەگەر لەم پۆژەدا پۆین بۆ لای فەرمانپەرەوا دوچاروێه گرفتیک ببین.

ئەوێه بوو بەنیردراوی فەرمانپەرەوام وت: من سەیرم لەوێه دیت کە تۆ بەچ شیوێهیک
ئەمپۆ، کە پۆژی حەوتەمە، من بانگیشتی لای فەرمانپەرەوا دەکەیت، لەکاتی کدا دەزانن
کە ئەمپۆ پۆژی کارکردن نیە.

برۆ و بەفەرمانپەرەوا بلێ کە سبەوێه خۆم دیم بۆ لای، بەمەرجیک کە ژاوەیکەم بۆ
بنیریئت، بۆئەوێه بەسواری ئەو کە ژاوەیکەم بۆ لای، چونکە من پیاوێکی ئەوێه نەدەش
بچوک نیم و شایسته‌ی ئەوێه کە بەرپزەوێه پینشوازیم لی بکریئت.

ئەو پیاوھ پۆشت و پۆژی دوايی گەپرایەوھ و بینیم کەژاوەیەکی بچوک، لەو جۆرە کەژاوانەیی کە سەوداگەرەکان بۆ خستنه روی کالاکانیان تا بەردەم بارەگای فەرمانرەوا سواری دەبن، لەگەڵ خۆیدا هیناوھ.

"کاپتا" کاتیك ئەوھى بینى بەتورەییەوھ وتی: من داوا لەخودای "مەردوک" دەکەم بەقامچیهکەى خۆی کە لە دوپشکی مەزن دروست کراوھ تەمیی ئیوھ بکات... ئیوھ چۆن نەتازانیوھ کە خاوەنەکەى من پیاویك نیھ کە سواری ئەم جۆرە کەژاوانە بییت، زۆر زوو ئەمە بیەنەوھ و چاوم بەناوچاوتان نەکەریت.

ئەو بەندەانەى کە کەژاوەکەیان هینابوو و دەیانویست منی پی ببەن، زۆر سەیریان لەم قسانە ھات و بەھۆی ئەم قسانەوھ کۆمەلێک خەلک لەبەردەم میوانخانەکەدا کۆبونەوھو بەدەم پینکەنینەوھ بە"کاپتا"یان وت ئیمە دەمانەویت چاومان بە خاوەنەکەت بکەریت، بەچ شیوہیەک ئەم کەژاوەیە بچوکە بۆ ئەو.

"کاپتا" کەژاوەیەکی لەخاوەنی میوانخانەکە کە چل بەندە لەسەرشانیان ھەلیان دەگرن بەکری گرت، بۆئەوھى پیی بروین بۆ بارەگای فەرمانرەواى "بابل" و منیش لەو کاتەدا لەمیوانخانەکە ھاتمە خوار.

کاتیك خەلکی منیان بەجلوبەرگی میسرى و ملیوانکەییەکی زۆرەوھ بینى بیئەنگ بون و چیتەر نەیانتوانى بەزمانى گالته نامیزەوھ روی تیبکەن، چونکە زانیان پیاوی بیانی لەولاتی خۆیدا کەسیکی بەوشیوہیەش کەم نیھ، کە دەیەویت بپوات بۆ کۆشکی پادشای "بابل".

یەکیك لەو بەندانی میوانخانەش لەدواى کەژاوەکەوھ کەرەستەى پزیشکی منى لەجانتایەکی تاییبەتدا ھەنگرتبوو و "کاپتا" بەندەکەى منیش، لەپیش کەژاوەکەوھ سواری ولأخیک بوو بوو.

ئیمە بەم حالەوھ گەشتینە کۆشکی فەرمانرەوایی و کۆمەلێک لەدانیشتوانى شاریش تا نزیک کۆشک دوامان کەرتبون.

لەوێ من لەکەژاوەکە دابەزیم و لەبەردەم کۆشکەکەدا کۆمەلێک پاسەوان، قەلخانى سپى و زەردى خویان بەیەکەوھ چەسپانڈبوو و بەجۆریک بەقەلخانەکانیان شیوھ دیواریکیان دروست کردبوو و کاتیك منیان بینى قەلخانەکانیان لەیەکتر جیا کردەوھ و من بەنیویاندا چومە ناو کۆشکەکەوھ.

پیاویکی پیر کەپوخساری پاک و تاشراوی نیشانی دەدا کە یەکیکە لەزاناکانی ئەو
 ولاتە و گوارەییەکی زردی لەگۆی کردبوو و کۆلمەکانیشی چرچ و لۆچی تیکەوتبوو لیم
 نزیك بویەو و وتی: من ئاگاداری ئەو دەنگ و ھەراو ھوریا یە بووم کە لەنیو شاردا
 دروستت کردوو و خاوەنی چوار ولات-مەبەستی پادشای "بابل" ە- دەپرسیت ئەو
 پیاو کێیە کە ھەرکاتیک خۆی ئارەزوی لی بیئت دیت بۆ لام و کاتیکیش من بانگی
 دەکەم سەرپێچی لەداواکەم دەکات.

منیش لەو لەمدا و تەم: ئەی پیاوی پیر، تۆ کێیت کە بەوشیوەیە قسەم لەگەڵدا
 دەکەیت؟

ئەویش وتی: منیش پزیشکی تایبەتی خاوەنی چوار ولات و لەناو "بابل" یشدا
 خاوەنی ناوبانگ و پزیزم، بەلام تۆ کێیت کە بە تەماعی زیڕ و زیو بەم ھەموو دەنگە
 دەنگەو ھاتووت بۆ ئێرە و کاتیک خاوەنی چوار ولات داوای ھاتنی تۆ دەکات
 بانگیشتەکە ی پەت دەکەیتەو، من ھیشتا بەتەواوی تۆ نانا سەم، بەلام ئەو ھەش بزانی
 ئەگەر فەرمانرەوای "بابل" زیڕ و زیوت پی بدات، دەبیئت نیووی ئەو زیڕ و زیووم
 پێبەدەیت، ئەگینا ناھێت لێرە کاری پزیشکی خۆت ئەنجام بەدەیت.

و تەم: ھەی پیرەمیژد، من ھیچ کاتیک دەربارە ی زیڕ و زیو لەگەل کەسانیک کە پرسیار
 دەکەن و داوای کانزەم لێدەکەن قسە ناکەم. ئەم کارە لەئەستۆی بەندەکەمدایە و ئەو
 ئەم جۆرە کارانەم بۆ جیبەجی دەکات، بەلام لەبەرئەو ھەمی تۆ دەلیت من پزیشکم و
 کەسیکی بەتەمەنیشی، من ھاوپیئەتیت لە دژمنایەتیت بەباشتر دەزانم و ھەز دەکەم
 لەگەل تۆدا بیمە ھاوپی و دەبیئت ئەو ھەش بزانی کە من بۆ بەدەست ھینانی زیڕ و زیو
 نەھاتوم بۆ "بابل"، بەلکو تەنھا بۆ کۆکردنەو ھەمی زانیاری لەبوار ی پێشەکە ی خۆمدا
 ھاتوم بۆ ئێرە، داوای ئەو ھەردوو بازنە ی دەستم کە لەزیڕ دروست کراو، دەبەخشم
 بەتۆ.

داوای ئەم قسە یە ھەردوو بازنەکەم لەمەچەکم دەرھینا و دام بەو، بەھۆی ئەم
 پەفتارە ی من بەشیو ھەیک خۆشحال و سەرسو پەماو بوو کە چیتەر داوای ئەو ھەمی
 شتیکی نەوت و پاز ی بوو کە بەندەکەم "کاپتا" ش لەگەل مندا پەروا تە لای فەرمانرەوا.
 پادشای "بابل" کە بەناوی "بورا بوریاش" بانگ دەکریت کاتیک پۆشتم بۆ لای، وام
 دەزانی مندا لێ، چونکە پێیان وتبووم کاتیک گەشتە پەلی فەرمانرەوا یە تە ھیشتا

سمیل و پِیشی لی دهرنه هاتبوو و پِیشیکی دهستکردی به پوخساری خویوه دهچه سپاند. به لام بینیم که سیکی لاره و نهوم بۆ ئاشکرا بو، نهو که سانهی زانیاری نه میان پیدابوم له پرابردودا چاویان پی که وتوو، هر بهوشیوهی له نیو که سانی نه خویندهوار و نه زاندا باوه، تیپه پربونی کات له کاتی گپراندهدا فراموش دهکن و نهوه ناهیننهوه یاد خویان که هه موو مندالیک گهوره ده بییت و دهگاته قوناخی ههرزه کاری و لایه تی.

له پال "بورابوریاش" دا شیریکی بچوک هه بوو کاتیک چاوی به ئیمه کهوت نه پراندی. نهو پیره میردهی که دهیوت پزیشکی فرمانه وایه، کاتیک چوه ژوره وه کپنوشیکی بۆ برد و "کاپتا" بهنده کهی منیش لاسایی نهو کابرایه ی کردهوه، به لام بۆ جاریکی تر شیره کهی نه پراندی و بهنده کهم بهوشیوهیه که ترسا که له جیی خوی ههستایه سه ری و هاواری کرد.

به پاپه رین و هاواره کهی فرمانه وای هیئایه پیکه نین و "کاپتا" ش وتی: نه م گیانه وه ره توریه لی ره ببه ره دهره وه، چونکه من له هه موو ته مه نمدا گیانه وه ریکی له وه ترسناکترم نه بینیه و دهنگی نه م گیانه وه ره له دهنگی گالیسکه جهنگیه کانی سه ربازی "تبس" ده چییت کاتیک دواي ئاوابونی خۆر ده گه پرتنه وه ناو سه ربازخانه که یان.

"کاپتا" نه م وشانهی به زمان "بابلی" هیئایه زمان و فرمانه وواش بهوشیوهیه که پیده که نی که فرمیسک له چاوانی ده تکانه خواره وه.

له دوا ییدا نه وهی هیئایه وه یاد خوی که منی بۆ چاره سه سرکردنی نه خوشیه کهی بانگیشتی ئیره ی کردوم و دهستی خسته سه ر پوخساری و هاواری کرد و بینیم که له پوخساریدا ئاوسانیکی مه زن ده رکه وتوو و بههوی گه ریه ی نهو ئاوسانه وه چاویکی به باشی نابینریت.

نهو پیره میردهی که دوو بازنه کهی لی وه رگرتبوم، به فرمانه وواي وت: نه مه هه مان نهو پزیشکه خویه سه نده میسریه یه که تو دوینی بانگیشت کرد و نه هات و وتی نه مرۆ دیت، بویه باشترا وایه هه رفیستا به سه ربازه کانی خۆت بلایی به نینه کانیان ورگی کون کون بکن.

فەرمانپره‌واش وتی: من ئیستا نایکوژم، له‌بەرئەوه‌ی بانگیشتی ئیرەم کردووه بۆئەوه‌ی ئەم نازارەم لەناو ببات و چەند شەویکە نەمتوانیوه بخوم و لەم ماوه‌یه‌دا جگە لەخواردنە شلەمەنیەکان هیچ شتیکی ترم نەخواردووه.

پیرەمیردیش وەك ئەو كەسەى كە دەستی بە‌گریان کردبیت وتی: ئەى خاوەنى چوار ولات، ئیئمه لەم چەند پۆژەدا لە پەرستگای "مردوك"دا قوربانیمان بۆ دايت و پۆشاکى سورمان لەبەر کرد و تەپلمان لێدا و سەمامان کرد، بۆئەوه‌ی ئەو نازارەى كە لەدەمى تۆدا جیگیر بووه لەجیى خۆى دەربكەين.

بەلام تۆ پیت پینەداين ئیئمه دەست لەدەمى تۆوه بەهين، ئەگەر پیت پیندایهين دەمانتوانى چارەسەرت بکەين و لەوباوهرەدا نيم ئەم پیاوه بیانیه بتوانیت چارەسەرت بکات.

فەرمانپره‌واش پوی لەمن کرد و وتی: تۆ کینیت و ئایا دەتوانى بزانی كە ئەم نازارەى من لەچییه‌وه دروست بووه؟

وتم: من "سینۆهه"م پزیشکی میسریم و بە‌کۆپى کەر ناسراوم، لەبەرئەوه‌ی تا ئیستا چاوم بە‌دەمت نەکه‌وتووه، ناتوانم بلیم کە‌نازارە‌کە‌ی لەوه‌وه سەرچاوه دە‌گرنیت كە یه‌كێك لە‌ددا‌نه‌کانى هاروت کیم و برینی تیدایه و ئەم برین و کیمە‌ش لە‌بنى ددا‌نه‌کان‌دا جیگیر بووه و ئەم ئاوسانه‌ی بۆ دروست کردویت و ئاوسانى پوخساریشت هەر لەوه‌وه سەرچاوه‌ی گرتووه.

هۆ‌کارى دروست بونى ئەم کیم و برینه ئەوه‌یه كە تۆ ددا‌نه‌کانى خۆت لە‌کاتى خۆیدا پاك ناکه‌یته‌وه و کاتیک ریشکى ددا‌نه‌کانیش بە‌ته‌واوى ده‌گه‌نیت، هه‌لت نە‌کیشاوه، چونکە کاتیک ریشکى ددان ده‌گه‌نیت، ده‌بیت هه‌لی‌کیشیت.

فەرمانپروا وتی: من دە‌مزانى کاتیک ریشکى ددا‌نه‌کان ده‌گه‌نن ده‌بیت هه‌لی‌کیشریت، بەلام کیشانى ددان ئەوه‌نده نازاربه‌خشه كە ناتوانریت به‌رگه‌ی بگيریت.

وتم: نازارى کیشانى ددان لە‌میسردا ئەوه‌نده‌ش نازار به‌خش نیه، ئەگەر تۆ بتە‌ویت من ئەو ددا‌نه‌ت به‌بى هیچ نازاریک ده‌کیشم، بەلام ئە‌مرۆ ناتوانم ئەم کاره بکەم، لەبەرئەوه‌ی ددا‌نه‌کە‌ت ئاوساوه و سەرە‌تا ده‌بیت ئەم ئاوسانه لە‌ناو به‌هين و

هەموو کیم و برینیکی نۆو ددانەکانت پاک بکەینەوه، دوای ئەوه دوای چەند پوژتیک، دەست بەکێشانی دەکەین.

فەرمانپەرەش پرسی: ئایا دەتوانی برینی بنی ددانم دەرپهین و پاکی بکەیتەوه؟
 وتم: بەلێ، من بۆ دەرکردنی برین و کیمی ناو دەمت، ناچارم ئاوسانی دەمت
 بەچەقۆ لەت بکەم، سەرەرای ئەوەش بەپێی شیوازی "تبس" کاردەکەم بۆئەوهی زۆر
 نازارت پێ نەگات، بەلات سەرەرای ئەوەش پێت دەلیم کە لەتکردنی ئەو ئاوسانە، بۆ
 دەرپهینانی برین و کیمەکەمی بەپراوەیهکی کەم نازارت پێ دەگەینیت، چونکە خودی
 خوداکان نازارەکانیان هیناوتە بون و بگرە فەرمانپەرەیاوایش لەم نازارە یەزدانیانە
 جیا ناکرێنەوه و ئەوانیش وەک کەسە ئاساییەکان دووچاری نازارەکان دەبن.

من بە "کاپتا"م وت: یەکسەرە ئاگریک ئامادە بکات بۆئەوهی من چەقۆکان لەناو
 ئاگردا پاک بکەمەوه، لەکاتیکی ئەو خەریکی ئامادەکردنی ئاگرەکە بوو، پڕیک شەراب
 لەگەڵ کەمیک تلیاکم دەرخواردی فەرمانپەرەوی "بابل" دا.

کاتیکی ئەو شەرابەکەمی خواردەوه و ماوہیەکی بەسەردا تێپەری وتی: واھەست
 دەکەم چیتەر پیویستم بەتۆ نەبیت، چونکە ئیستا هەست بەھیچ نازاریک ناکەم.
 وتم: ئەم هیوریە کاتیە و دوای ماوہیەکی تر دوبارە نازارەکانت سەر هەلەدەنەوه.
 ئەویش وتی: تۆ دەبیت هەندیکی تر لەو دەرمانەم پێ بدەیت بۆ ئەوهی ئەم نازارەم
 بەتەواوی لەناو بچیت.

تم: ئەو دەرمانەمی من ئاویتەمی ئەم شەرابەمی دەکەم و دەرخوازدی تۆی دەدەم،
 تەنھا بۆ یەک جار بیزیان دەتوانیت سودی لی وەرگرت، ئەگەر بۆ جاری سێیەم و
 چوارم، سودی لی وەرگرت خوی پیوہ دەگرت و هۆگری دەبیت، ئەوکات تۆ بۆ
 زیندوو مانەوت پیویستت بەم دەرمانە دەبیت، بیئەوهی بتوانیت ئەم نازارەت بۆ
 هەمیشە لەناو ببات.

کەواتە بهینە ئیستا کە هەست بەنازار ناکەیت، من ئاوسانی بن ددانت شەقار بکەم
 و برین و کیمەکەمی دەرپهینم.

فەرمانپەرەوی "بابل" رازی بو بەوهی ئەو نەشتەرگەرێە بچوکەمی بۆ ئەنجام بدەم و
 منیش دوای ئەوهی چەقۆکانم لەناو ئاگردا پاک کردەوه و ساردم کردەوه، لیی نزیک
 بومەوه و سەریم خستە باوہشمەوه و دەمیم کردەوه، سەرەرای ئەوهی بەخواردنی

کەمێک تلیاک کەمێک لە ئازارەکانی کەم کردبوو، بە لām دواى ئەوەی ئاوسانى ناو دەمىم هەلدەری، لە ئازاردا هاواری کرد و شێرەکەى راپەڕی و نەڕاندی بە لām پەلاماری نەدا.

دواى ئەو پادشای بابل چیتەر هاواری نەکرد، چونکە ئازارەکانی لە ناو چوبو و دەرکردنی کیم و برینی ناو دەمی، ریی ئەوەی لیگرتبوو کە قسە بکات. کاتیک برین و کیمی ناو دەمىم هینایە دەرەو، وتی: هەى پزیشکی میسری تۆ پیاویکی گرانبەهایت، لە بەرئەوێ ئیستا هەست بە هیچ ئازاریک ناکەم. پزیشکی پیریش کە لەوێ نامادە بوو وتی: ئەگەر ریت پێدایەم ئاوسانى ناو دەمت لەت بکەم، وەك ئەم پیاوێ میسریە دەمتوانی برین و کیمی ناو ئاوسانەکە دەر بهینم و هەموو ئازارەکانت لە کۆل بکەمەو.

منیش وتم: ئەو پیاوێ راست دەکات، ئەگەر فرمانەرەوای رازی بوايە ئەو پیاوێ ئاوسانى ناو دەمی لەت بکات، هەمان ئەم دەرئەنجامەى بە دەست دەهینا، بە لām ئەم پیاوێ بەتەمەنە نە یویرا پێداگری لەسەر ئەنجامدانی ئەو کارە بکات و ئەم ئاوسانەى ناو دەمت لەت بکات، چونکە دەترسا ببیتە مایەى توپەیی تۆ.

لەم کاتیکدا پزیشک دەبیت کەسیکی بویر و ئازا بیت و پێداگری لەسەر کارەکانی خۆی بکات و لەترسی کەسى نەخۆش نابیت بتوقیت ئیتر ئەو نەخۆشە پادشاش بیت یان نە، من لە "تیس" دا هەرگیز لە هیچ نەخۆشیک نەترساوم.

پادشای "بابل" کە بەتەواوی لە هەموو ئازاریک رزگاری بوو وتی: "سینۆه" سەرەپای ئەوەی تۆ پیاویکی بویری و بى هیچ ترسیک قسەى خۆت دەکەیت، من چاوپۆشی لەم بێشەرمیەت دەکەم، چونکە تۆ پیاویکی شایستەى.

لێرەدا نابیت هیچ کەسیک فرمانەرەو لەحالی هاوارکردن و ئازار کێشاندا ببینیت، بە لām بەندەکەت منى لەحالی هاوارکردندا بینی، بە لām من چاوپۆشی لەم حالەتەش دەکەم.

لە بەرئەوێ بەندەکەت منى هینایە پیکەنین و بوبە مایەى خۆشحالی من، دواى ئەو پوی کردە "کاپتا" و وتی: جاریکی تر هەستەرە سەر پی و من بهینەرە پیکەنین. "کاپتا" وتی: من ئەم کارە ناکەم، چونکە ئەمە پێچەوانەى شەرف و کەسایەتى تەمەن پیری منە.

فەرمانپرواش وتی: من ئیستا کاریک دەکەم که تۆ شەرف و کاسایەتی بەتەمەنی خۆت فەرامۆش بکەیت.

فەرمانپەرەوا ھێمایەکی بۆ شێرەکەیی خۆی کرد و شیریش ھەستایە سەر پی، لەو کاتدا فەرمانپەرەوا "کاپتا" ی پیشانی شیرەکەیی دا و گیانەوھریش سەرە گەرەکەیی خۆی بەپەروی "کاپتا" دا وەرگەراند، ئەوکات بەھەنگاویکی لەسەر خۆ بەرھەوپی پۆشت. ھەرچی شیر لە "کاپتا" نزیکتر ببوایەتەو، بەندەکەم بۆ دواوە پاشەکشەیی دەکرد، تائەوھە گەشتە لای پایەییەکی ئەو کۆشکە و لەمکاتدا شیر دەمی کردەو و نەپاندی و "کاپتا" ش لەترساندا باوھشی بە پایەکەدا کرد و وەک ئەو مەیمونەیی کە لەمیسردا بەسەر درەختەکاندا سەردەکەون زۆر بەخیرایی بەسەر پایەکەدا سەرکەوت.

فەرمانپەرەوا بەشیوھەیک پێدەکەنی کە بەلای راست و چەپ و پیش و دواوا دەکەوت و کاتیکی تیری خوارد لەپیکەنین، وتی: بریسەمە خواردنم بۆ بەینن.

پزیشکی بەتەمەنیش بەو قسەییە زۆر خوشحال بوو، چونکە ئارەزووی خواردنی فەرمانپەرەوا ئەوھە دەسەلماند کە حاڵی چاک بوو، تەو و ئیستا بەتەواوی تەندروستەو تامەزرۆیی خواردنی بۆ گەرپاوەتەو و دواوی چەند ساتیک خواردنیان بۆ ھینا.

کاتیکی فەرمانپەرەوا سەرقالنی نان خواردن بوو، چیتەر گوئی بەبەندەکەم نەدەدا و شیریش لەبیینی ئەو پایەدا ھەستا و گەرپاوە بۆ لای فەرمانپەرەوا و بەندەکەشم دواوی ئەو تەوانی لەو پایەو پی بنیتە سەر زەوی ئەو کۆشکە.

منیش بەفەرمانپەرەوام وت: ئیستا ئازاری ددان، لەناو چوو، بەلام لەبەرئەوھە ددانەکەت خراب بوو، دوبارە دوچاری ئازار دەبیت و ھیچ پێگە چارەییەکی تەرت بەدەستەو نە جگە لەوھە ئەو ددانە خراپەت بکیشین و لەو باوەرەدام کە تۆ ھەزرت لەخواردنی شیرینی و خواردنی شیرینی ئەم ددانەتی خراب تر کردوو، چونکە لێرەدا شیرینی بە شیلەیی خورما دروست دەکەن و ئەم شیلەییەش زیان بە ددان دەگەییەنیت، بەلام لەمیسردا، شیرینی بەشەکرێک دروست دەکریت کە جوړیک میرو لە دەییەنیتە بون و ھەمان ئەو شەکرەش زیان بە ددان دەگەییەنیت.

فەرمانپەرەوا وتی: مەگەر میرو لەکان دەتوانن شەکر دروست بکەن؟

وتەم: بەلێ جۆریک میڕولە لەمیسردا ھەبێت کە لەشیوەی ئەو زەردەوالانەبە کە لەم ولاتەدا بەخورماکانەو دەنیشنەو و دەبخون، بەلام کەمێک لەو زەردەوالانەش بچوکتەر و ئەم جۆرە میڕولەبە، شەکرێکی شیرین دروست دەکات کە ئەویش زیان بەدەدان دەگەیهنێت و بۆ بەھێزکردنی جەستە زۆر پێویستە.

فەرمانەرە واتی: تۆ خوشباوەرێ ئیمەت قۆستوو تەو و درۆمان لەگەڵدا دەکەیت، چونکە ئەو جۆرە زەردەوالەبە ناتوانێت شەکر دروست بکات.

وتەم: پیاویکی راستگۆ، ھەمیشە دوچاری گرفت دەبێت، چونکە ئەگەر راستگۆ بێت، کەسانی تر باوەرێ پێناکەن و ھەرەکە چۆن ئیستا باوەر بەو ناکەیت کە لەمیسردا ئەو جۆرە زەردەوالانە شەکر دروست دەکەن، ئەگەر من بەمیسریەکان بلیم کە لە "بابل" دا بەئەندەبە کە ھەبێت نافرێت و بەردەوام لەگەڵ مەژوودا دەژیت، و ھەموو پۆژیک ھێلکەبە بەئەندازە ھێلکەبە تێمساخێکیان بۆ دەکات، ھێچ کەسێک باوەر بەم قسەبە ناکات، بەلام ئەگەر بتوانم ئەم جۆرە بەئەندەبە لەگەڵ خۆمدا ببەم بۆ مێسر، بۆئەوێ خەلکی بەچاوی خۆیان ببینن و بگەن ئەو باوەرەبە کە درۆیان لەگەڵدا ناکەم.....

لەم کاتەدا فەرمانەرە واتی: ئیستا وەرە و لەگەڵ مندا نان بخۆ....

وتەم: من بەبە کە مەرج نانت لەگەڵدا دەخۆم، ئەو مەرجەشم ئەوێبە کە فەرمان بەدەیت خواردن بەدەن بەو بەندەانەبە کە منیان لەمیوانخانەو ھینا بۆ ئێرە، چونکە ئیستا ئەوانیش برسێانە.

فەرمانەرە واتی: فەرمانی دا خواردن بەدەن بەو بەندەانەبە کە منیان بەکەژاوەبە ھینا بۆ ئێرە و شەراب و خورماشیان پێبەن، چونکە لە "بابل" دا شەراب لەخورما دروست دەکەن.

بهشی پانزویهیم

پیشینی کردنی روداوہکانی نائندہ

کاتیگ ویستم له کووشکی فرمانپروا بیمه دهرهوه، فرمانپروا وتی: "سینۆهه" ئیمه جهژنیگمان له پیشه و نهو جهژنهش "پادشای درۆینه" یه و لهم پوژهدا دهبیئت بیئت و تهماشای ئهم ئاههنگه مان بکهیت، چونکه دلنایام له ولاتی میسردها ئهم جوړه جهژنه نیه.

وتم: زورباشه دیم....

فرمانپروا واش بهدمه پیکه نینهوه وتی: لهو پوژهدا، بهندهکته سهیری زور خوش دهبیئت.

پرسیم: بوچی؟....

فرمانپروا واش وتی: له بهرنهوهی زوریک له خه لکی دههینیته پیکه نین.

له کاتی گه پانه وهم بو میوانخانه، بهندهکانی ژیر که ژاوه که تیر خواردن و شهرا بیان خواردبوو و گورانیان دهوت و باسی چاکه ی منیان بویه کتری دهکرد و خه لکیش له دوا ی ئه مانه وه رییان دهکرد، حزیان دهکرد وهک ئه وان گورانی بلین و باسی چاکه ی من بکهن.

ئهم بابته بو بههوی ئه وهی ناوبانگیم له ناو "بابل" دا بلاو بیئته وه و خه لکی دهیانوت "سینۆهه" پزیشکی میسر پیاویکه که بهندانی ژیر که ژاوه که ی تیر دهکات.

پیش ئه وهی جهژنی پادشای درۆینه- که من له ویاوه ردها نیم چ له "بابل" دا یان له هر ولاتیکی تردها بونی هه بیئت- دهست پینبکات (من باسی ئهم جهژنه دهکه م) چونکه بریاربوو ددانی پادشای بابل بکیشن "بورابوریاش" بانگی کردم و من پیش کیشانی

ددانه که ی بریک تلیاکم پز کرده ناو خوینبهره کانیه وه و به لایه نی کهم بی هیچ نازاریک ددانه که یم کیشا و پزیشکانی بابل که لهوی ناماده بون و وایان دهرانی فرمانره وا به بونه ی نازاری ددان کیشانه که یه وه فرمانی کوشتمم بو دهره کات، زور سهیریان لیها و لییان پرسیم چیت کرد که پادشا ههستی به هیچ نازاریک نه کرد؟

وتم: نه و دهرمانه ی که من پوم کرده ناو خوینبهره کانیه وه، هه لگری تابیعته ندی له ناو بردنی نازاره و یه کیکه له دهرمانه پله یه که کانی میسر، نه دهرمانه له پیستی گیایه ک کوده کریته وه و نهو جوړه گیایه ش تنها کاهینه میسریه کان دهیچینن و نه کی ناماده کردنی نه دهرمانه ش له پیستی نهو گیایه له نه ستوی نه واندایه و هه رگیز شیوازی کورده وه و ناماده کردنی نهو جوړه دهرمانه فیری خه لکانی ناسایی ناکه ن، چونکه نه دهرمانه هه موو جوړه نازاریک له ناو دهبات، نه گهر بکه ویتته دهستی خه لکیه وه، چیت خه لکی له هیچ نازاریک ناترسن و بهو هویه شه وه سیسته می کومه لگا هه لده وه شیت، چونکه چیت هیچ که سیک له سزا و نازاره جهسته ییه کان ناترسیت.

فرمانره وا وتی: من چهز ده کهم بریک لهو دهرمانه م هه بیت.

وتم: من بریک لهو دهرمانه ت دده می، به مهرجیک بی لهو رینماییه ی من پیستی ده نیم نابیت به کاری بهینی، چونکه به پیچه وانه ی رینماییه کان به کار بهینریت، وهک زهر ده بیتته هو ی له ناو بردنت....

پادشاش پرسی: نیستاش له بهر نه وه ی ددانه که مت بی هیچ نازاریک هه لکیشا، چه پاداشتیکت له من ده ویت؟

وتم: من پیویستم به زپر و زیو نیه، چونکه ده توانم به هو ی نهو زانسته مه وه زپر و زیو به ده ست بهینم، به لام چهز ده کهم ده ستلات و هیزی تو ببینم و بزانه له شگری سه ربازیت تا چه راده یه که، بوئه وه ی کاتیک گه پرامه وه بو میسر باسی چاکه و هیزی تو بکه م، نهوکات هه موویان له باسکردنی نهو ده ستلاته ی که هه ته سه ریان سوپر ده مینی.

نه وه ی لیستی داوا ده کهم فرمان بدهیت له شکره که ت به شیوه یه کی سه ربازی ری بکه ن، بوئه وه ی من چاوم به سه رباز و کالیسکه جهنگیه کانت بکه ویت.

پادشاش داواکه ی منی په سه ند کرد و منیش بهو هویه وه زور خوشحال بوم، چونکه ده متوانی په ی به هیزی سه ربازی "پادشا" ببه م.

پوژیک پيش ريكردنی سهربازی به "كاپتا" م وت: سهرباز و گالیسكهكانی پادشام بو بژمییره و بزانه لهشكري پادشا "بورابورباش" له چند سهرباز و گالیسكهی جهنگی پيك دیت.

"كاپتا" ش وتی: من ئەو ژمارهیه لهکیوه بهینم كه بههویانهوه سهربازانی "بابل" یان پی بژمییرم، چونكه دهلین كه ژماره سهربازانی "بابل" لهژمارهی خوئی بیابان زیاتره. وتم: گه مره پیویست بهوه ناكات كه دانه دانهی سهربازهكان بژمییری، چونكه ههردستهیهك لهسهربازهكان لهدوای هیمایهكهوه ری دهكهن، نهگهر تنها هیماكان بژمییری ژمارهی خودی سهربازهكان بهدهست دههینن.

لهپوژی ريكردنی سهربازیدا، پادشا ریشیكي دهستكردی بهچهناكهیهوه چهسپاندو بینیم تنها ئەو سهربازانهی كه لهخودی "بابل" دا بون چهکیان بهدهستهوهیه و ئەوانهش كه لهولایهتهكانی ترهوه بو ئەم ريكردنه سهربازیه ناماده بون، زوربهیان نیزهیان نهبوو و كهموكورتی لهچاوی ههمویاندا بهدی دهكرا. من شهست جار، تیپهپوونی شهست سهرباز كه ههر یهكێکیان ههنگری هیمایهك بون ژماردو تیگهشتم كه ههردستهیهك لهو دهسته سهربازانه، شهست كهپهت شهست سهربازه.

چونكه له "بابل" دا ژمارهی شهست زور پیروژه، گروهه گالیسكهكانیش شهست كهپهت شهست بون.

گالیسكهكانیان به كانزایهکی سهیر و تازه بهناوی ناسن دروست كردبوو و لهژیر ههر گالیسكهیهكهوه دوو نوكه رمی ناسنینی مهزن دهپهپیبوو كه لهجهنگدا زور ههپهشهنامیزه، بهلام بینیم كه نوکی ههندیك لهپهكان ژهنگیان هیناوو و چهرخي ههندیك له گالیسكهكانیش لهكاتی ريكردنی سهربازیدا لهژیر گالیسكهكان دهردهچوو. سهربازهكان بهپیزی شهست كهسی پییان دهكرد بوئهوهی ئەم ريكردنه سهربازیه زووتر تهواو بییت، ههر ریزه گالیسكهیهكیش لهپانزه گالیسكه پيك دههاتن و بهدهسته دهسته پییان دهكرد.

لهنیو سهربازانی پادشادا تنها سهربازی پاسهوانه تایبهتهكان سهرنج پاكیش بون، بهلام ههندیك لهوانیش ئەوهنده قهلهو بون كه نهیاندتهوانی بهناسانی ری بكن و ريكردنی ههمان ئەم سهربازانهش دهبووه هوی ئەوهی تهماشا چیان پیبكهن.

کاتیك شهو داهاٲ، فرمانپروا بانگی كردم و وتی: "سینۆهه" ئایا ئه مرۆ له شكری سهربازی منت بینى....

وتم: بینینى ئه م له شكهرهٲ ئه مرۆ چاوانى منى رهش كرد، چونكه سهربازهكانى تۆ لهلمى كهنا ر دهريا و ئهستیرهكانى ئاسمان زیاترن و من دواى بینینى ئه م له شكهرهٲ، تیگشهٲم كه تۆ بههیزترین پادشای سهرزهویتی.

پادشای "بابل" یش وتی: "سینۆهه" پهسهند كردنى ئه م داواكاریهى تۆ، ئهركیكى زۆرى خسته سهرمن، چونكه من ئه م پركردنه سهربازیه م پركخستوه و دهبیٲ بۆماوهى چهند پوژیک تا ئه و كاتهى سهربازهكان لیروهه دهگهړینهوه بۆ شوینى خویان، خواردنیان پئیده م و بوجهى خواردنى ئه مانهش، بهئه ندازهى بوجهى یهكسالى میرنشینیك دهبیٲ.

له م چهند پوژدها كه سهربازهكان لیردها دهمیننهوه، دهردیسهریهكى زۆر دیته پئیش، له بهرنهوهى دهستدریژی دهكه نه سهر ژنهكانى ئه م شاره و ناشتوانریت پئیان لى بگیریت، دواى ئه وهى پوشتیشن، بۆ ماوهى مانگیك شهقامهكان به نا ئارامى دهمیننهوه، چونكه ئه م سهربازانه تا ئه و كاتهى بگهړینهوه میرنشینی خویان، له پئیدا، ههركه سیك بینن روتى دهكه نهوه.

به لآم سهره پرای ئه و هه موو شتهش من زۆر خو شحالم كه توانیم له شكری سهربازی خۆم پئشانى تۆ بدهم و تۆش هیز و توانای سهربازی منت بینى. ئیستا پیم بلى ئایا فیرعه ونى میسر كچى ههیه.

پرسیم: چ كارێكت به كچى فیرعه ونه وه ههیه؟

پادشای "بابل" وتی: من ههز دهكهم كچه كهى بیٲ به هاوسهره م، گه رچى ئیستا چوارسه د ژنم ههیه، به لآم هیچ یهك له مانه نابنه كچى فرمانپروه اى میسر و من زۆر ههز دهكهم هاوسهریكم هه بیٲ كه كچى فیرعه ونى میسر بیٲ!

وتم: "بورا بوریاش" ئاگات له خۆت بیٲ له و پوژه وهى ئه م جیهانه دروست بووه، كچى فیرعه ونى میسر، به رده وام ده بیٲه هاوسهرى براكهى خۆى و ئه گه ر براشى نه بیٲ، ئه و به هیچ شیوه یهك شوو ئاكات، به لكو دهرواته په رستگاره و ده بیٲه كا هینه یهك و ئه م قسه یهى كه تۆ كردت له لای خوداكانى میسرى كفره، به لآم من له م قسه یهٲ دلگران نابم، چونكه تۆ خوداى میسر نانا سیت.

پادشای "بابل" وتی: من بپارم داوه تامی کچی فیرعون بکەم و بزانی هاوخەوی لەگەڵ ئەودا چ چێژیکی هەیه و ئەگەر فیرعون کچی خۆیم پێ نەدات، من ئەم لەشکرە خۆم پەوانەیی ولاتەکەمی دەکەم و میسری بۆ وێران دەکەم و بەزۆر دەست بەسەر کچەکەیدا دەگرم.

وتم: "بورابوریاش" فیرعەونی میسر، هیشتا زۆر لاوه و بەم تازەییانە ژنی هیناوه، و هیشتا کچی نەبووه و گریمان خوداکانی میسر پیدانی کچی فیرعەونیان بەبێگانە قەدەغە نەکردوه، ئەو هیشتا کچی نیه و ناتوانیت لەئێستادا کچی خۆیت پێ بدات، دان بەخۆتدا بگره تا ئەو کاتەمی دەبیتە خاوەنی کچیک و دوای ئەوه بیر لەسود وەرگرتنی کچی فیرعەون بکەرەوه.

فەرمانپەرەش وتی: "سینۆهه" من ئەمپۆ، ماوهیهکی درێژخایەنە لەگۆرەپاندا دانیشتوم و تەماشای پەوتی سەریازی سەریازەکانی خۆم کردوه بۆیه ماندوو بووم، لەبەرئەوه حەز دەکەم بگەریمەوه بۆ شوینەکەمی خۆم و لەگەڵ ژاندا رابوویم و تۆش کە پزیشکی دەتوانی پڕۆیت بۆ هەموو شوینیک، بۆیه لەگەڵ مندا وەرە بۆئەوهی چاوت بەژنەکانی من بکەویت و من یەکیک لەو ژنانە بەشیۆهیهکی کاتی بەتۆ دەدەم بۆئەوهی لەگەڵیدا رابوویم، بەلام ناگادار بە سکی پڕ نەکەیت، چونکە گەر سکی پڕ بیت، لەدایک بونی ئەو منداڵە گرفتم بۆ دروست دەکات، لەبەرئەوهی هەموویان وا دەزانن کە ئەو لەمن سکی پڕ بووه.

وتم: "بورا بوریاش" قسەمی وا مەکە، چونکە ئەوه پەسەند کراو نیه کە پیاویک ژنی خۆی بەشیۆهیهکی کاتی بدات بەکەسێکی تر بۆئەوهی لەگەڵیدا رابوویم.

"بورا بوریاش" وتی: بۆچی شایەنی پەسەند کردن نیه، ژنەکانی من ئەگەر بزانی کە من نامادەم بەشیۆهیهکی کاتی بیان دەم بەکەسانی تر بۆئەوهی لەگەڵیاندا رابوویم، زۆریش خۆشحال دەبن، چونکە من بەتەنهایی، ناتوانم لەگەڵ چوارسەد ژندا رابوویم.

دوای ئەوه لێی پرسیم: تۆ چەند ژنت هەیه؟

وتم: من ژنم نیه.

"بورا بوریاش" بەسەر سوپمانەوه پرسی: مەگەر تۆ سەلتی؟

وتم: نەخێر.

پادشاي بابليش پرسى: ئەگەر سەلت نىت بەچ شىۋەيەك دەتوانى بى ئن بژىت، و خۆت سەرقالى بواری پزیشكى بکەیت، چونکه تا ئەوکاتەى پياو لەگەل ژندا رانەبویرىت، بىر و ھەستى بەتەواوى كۇنابىتەوہ و ناتوانىت خۇى بەكارىكەوہ سەرقال بکات. ئەگەر دەتەوئت لەژياندا خۆشبەخت بىت، وەك من ژنگەلىك لەمىللەتە جۇراوجۇرەكان بەيئە، بۇئەوہى ھەرىەك لەم ژنانە، بەپىئى نەرىتى مىللەتى خۇيان جۇرىك پەيوەندى سىكىسىت لەگەلدا ئەنجام بدن و تۇ ھەرچارە و جۇرىك چىژىيان لى وەردەگرىت.

سەرەپاى ئەوہى من نەمويست بىرۇم بۇ مالى فەرمانپەرەوا، بەلام پادشاي "بابل" منى لەگەل خۇيدا بىردە ژورەوہ و بىنىم ژنەكانى لەمىللەتە جۇراوجۇرەكان پىك دىن و زۇر لاو و جوانن و ھەرىەك لەوانە پۇشاكى مىللى خۇيانىان لەبەركردوہ.

ھەندىك لەو ژنانە لەبەرئەوہى تازە لەولاتانى دورەدەستەوہ لەرپى فرۇشيارانى كۆيلەوہ ھىنرابون، ناتوانن بەزمانى "بابل"ى بدوئىن، بەلام ھەمويان پىدەكەنن و ھەرىەك لەو ژنانە ھەولى ئەوہيان دەدا سەرنجى پادشا بەلاى خۇياندا پاكىشن.

كاتىك بىستىيان فەرمانپەرە دەيەوئت يەكىك لە ژنەكانى خۇى بەشىۋەيەكى كاتى بەمن بدات بۇئەوہى لەگەلدا رابوئىرم، ئەوكات ھەرىەك لەو ژنانە ھەولى ئەوہيان دەدا سەرنجى من بەلاى خۇياندا پاكىشن.

فەرمانپەرەواش پىئى وئم: ھەزەت لەكاميان بۇخۆتى ھەلبژىرە، بەلام من خوازيارى ھەمويان بوم، لەبەرئەوہ نەمدەتوانى تەنھا يەكىكىيان ھەلبژىرم، سەرەپاى ئەوہش لەتورەيى و گۇرپىنى پراى پادشا زۇر دەترسام، چونكە كاتىك مۇقۇك لەگەل پادشايەكى ھەوہس بازاد دا بژىت، دەبىت ناگاي لەخۆشى بىت، چونكە لەوانەيە لەناكاو گۇرانكارى بەسەر رابوئىچونى پادشاشدا بىت.

ئەوہبوو وئم: لەبەرئەوہى لەحالى گەشتكردندام و بۇ بەدەست ھىنانى زانستى جۇراوجۇر ھاتوم، ناتوانم ژنىك بۇ خۇم ھەلبژىرم، چونكە خوداكانى ئىمە وتويانە كاتىك سەرقالى بەدەستى ھىنانى زانستن، خۇتان لەژن ھىنان بپارىزن.

ئەى خوداكانى مىسر داواى لىبوردنتان لىدەكەم كە ئەم درۆيەم بەزمانى ئىۋەوہ كردوہ، بۇئەوہى پادشاي "بابل" بەيئەمە ئەو باوہرەى چىتر دەستبەردارم بىت، جگە لەو رىگەيە رىگەچارەى ترم بەدەستەوہ نەبوو.

كاتىك ژنهكان بينيان من ناماده نيم هيچ كام لهوان ههلبژيرم، سوکايه تي و گالتهيان پيڊهکردم و دهيانوت دياره توش وهك نهو کۆيلانه وايت كه لهمالی پادشادا سهرقالی خزمهت کردنی خاوهنهکهيانن و ناتوانی لهگهله ژناندا رابویرن.

پادشای "بابل" یش کهوای دهزانی بهپیدانی یهکیک لهژنهکانی بهمن، خوشحالم دهکات، زور دلگران بوو و وتی: نهگهه تۆ منت لهنازاری ددان پزگار نهکردبایه، ئیستا فهرمانی کوشتمم دهدايت.

دوای ئهوه پری پیدام بپۆم و پيش ئهوهی بپۆم، دوباره باسی جهژنی پادشای درۆینهی بۆکردمهوه و وتی: بههار وا خهريکه دیت و کاتی جهژنی پادشای درۆینه نزیک دهبیتهوه، بۆیه خۆت بۆ چیژ وهگرتن لهم ئاههنگه ناماده بکه.

پيش ئهوهی باسی جهژنی پادشای درۆینهتان بۆ بکه، دهبیته باسی ئهوه بابتهتان بۆ بکه که بهمنهوه پهیوهست دهکریت.

پۆژیکیان بۆ تهماشاکردنی شوشهی گهورهکهه پۆشتم بۆ "مردوک". باوهه ناکهه ئهه شوشهیه لههیچ شوینیکی ئهه جیهانهه ههبیته، له "بابل" دا دروست دهکریته و جۆره شوشهیهکی نهستور و ناسکی وهه پارچه سههۆلیکی درهوشاوه وایه و هیچ پهلهیهکی تاریکی تیدا بهدی ناکریته.

بهلام کاتیک مرۆف لهپشتی ئهه شوشهوه، تهماشای شتیك دهکات، بهپرادهیهک ئهوشته بهگهورهی دهبینیت که پرایدهوهشینیت و دهیترسینیت، ئهوپۆژهی من پۆشتبوم بۆئهوهی تهماشای ئهه شوشهیه بکهه مرۆچهیهکیان هیئا و من ئهه شوشهیهم گرت بهدهستهوه و لهپشتی ئهه شوشهوه تهماشای ئهه مرۆچهیهم کرد خهريک بوو لهترساندا ههلبیم، چونکه ئهه مرۆچهیه ئهوهنده گهوره بوو که لهپری گهورهیهیهوه لاشهیه بهئهندهزی لاشهیه ئهسپیکی لیهاتبوو.

دوای ئهوهی چاوم کهوت بهه شوشه گهورهکههه، پۆشتم بۆ نهومی سههروه که شوینی ئهستیرهناسهکانه و داوام لیکردن پيشبینی نایندهم بکه. لهبهرئهوهی نهدهزانی لهچ بهروار و لهکوی لهدایک بوم نهیانتوانی پيشبینی نایندهم بکه، بهلام پیمان وتم که تۆ لهبنهچهدا میسری نیت.

وتم: هیچ گومانیک لهوهدا نیه که من لهناو سهبهتهیهکدا بوم که بهدهم پوباری نیلهوه ناو دهیردم و ژنیك منی کرد بهکۆپی خوی و ئهه سهبهتهیهی گرتوه.

ئەستىرەناسەكان وتيان، سەرەپاي ئەۋەي تۇيان لەسەر پوبارى نىل دۇزىۋەتەۋە، تۆ نە مىسرېت و نە خەلكى ۋلاتىكى تىرى، بېرۇيت بۇ ھەر شوئىنىكى ئەم جىھانە، بەيىگانە لەقەلەم دەدرىيت.

ۋتم: ئەم گوتهىەت شايەنى پەسەند كىردن نىە، چۈنكە لەم جىھانەدا ھىچ نەبىت شوئىنىك ھەيە كە منى تىدا لەدايك بوم و ھەمان ئەۋ شوئىنەش نىشتمانى منە و من لەۋ نىشتمانەدا، بەپىاۋىكى بىگانە لەقەلەم نادىم.

ئەستىرەناسەكان وتيان لەجىھاندا ئەۋشوئىنەي كە تۆي تىدا لەدايك بوە بونى نىە. ۋتم: كەۋاتە من لەكۆي لەدايك بوم؟

يەكىك لەئەستىرەناسەكان وتى: لەۋانەيە تۆ كوپى خوداكان بىت و لەئاسمانەۋە دابەزىبىتە سەرزەۋى.

ۋتم: لەۋلاتى ئىمەدا، تەنھا يەك كەس كوپى خوداكانە و ئەۋ كەسەش فىرەۋنە. ئەستىرەناسەكان وتيان: بەھرحال چارەنوسى تۆ وامان پىدەلىت كە بېرۇيت بۇ ھەر شوئىنىكى ئەم جىھانە بەيىگانە لەقەلەم دەدرىيت و شوئىنىك نىە كە نىشتمانى تۆ بىت و لەبەرئەۋەي ۋايە، كەۋاتە تۆ لەئاسمانەۋە ھاتووت و كوپى خوداكانى.

ئەۋكات من بەسەرسورمانەۋە بىنىم كە ئەستىرەناسەكان لەبەرامبەر مندا سەريان دانەۋاند و لىم پىرسىن: بۇچى ئەم كارە دەكەن.

ئەۋانىش لەۋەلامدا وتيان: ئىمە دۇنيانىن كە تۆ كوپى خوداكانىت، بەلام دەزانىن كە لەم جىھانەدا لەدايك نەبوت، لەبەرئەۋە مەرجى خۇپارىزى ئەۋەيە كە پىزت لى بگرىن، بۇئەۋەي ئەگەر بەراستى كوپى خوداكانىت، لەپوى پىز و مامەلەكردنمانەۋە لەگەل تۇدا ھىچ كەموكورتىەكمان نەبىت و لەلاي خوداكان تاۋانبار نەكرىن.

من كە دەمزانى كوپى خوداكان نىم، لەۋ قسانەيان زۇر سەرم سوپما و ئەۋانم بەھۆي بىمىشكىيانەۋە بەئەفسانە پەرسىت لەقەلەم دا.

بەشى شانزەيەم

جەزنى پۇژى درۆگردن

كاتىك وەرزى بەھار دەست پىدەكات، دانىشتوانى "بابل" بۆماوەى دوانزە پۇژ ناھەنگ دەگىپن. لە پۇژى سيانزەيەمدا مەراسىمى ئەم جەزئە، لەرپى درۆيەكى مەزن بەواتا "پادشاى درۆينە" كۆتايى پىدیت.

لەماوەى ئەم دوانزە پۇژەدا خەلكى لە "بابل" دا جوانترین جل لەبەر دەكەن و كچانى لاويش دەپۇن بۇ پەرسىگا "عەشتار" و لەوى خۇيان دەدەن بە دەست پياوانەو، بۆئەوہى لەگەلىاندا رابويىرن و ھەر پياويك دواى ئەوہى لەگەل ژنىكدا رايىوارد، ديارىك دەدات بەو ژئە و ژئانىش ئەم ديارىك كۆ دەكەنەو، بۆئەوہى كاتىك شوپان كرد دارايىەكى تەواويان لە دەستدا بىت.⁴²

ھىچ كەس سەرى لەم نەرىتە سوپ نامىنىت و ھىچ پياويك كاتىك ژن دەھىنىت چاوەرپى ئەو ناكات ژئەكەى پەردەى كچىنى پاراستىت.

لەم دوانزە پۇژەدا، ھەموويان سەرقالى رابواردن و خوشى خۇيانن و خۇيان بۇ جەزنى پۇژى سيانزەيەمى بەھار نامادە دەكەن.

بەيانى پۇژى سيانزەيەم من لەمىوانخانە دانىشتبوم و لەناكاو ئەوہم بىست كە كۆمەلىك سەرباز پۇژانە ناو مىوانخانەكەو و ھاواريان كرد پادشاى ئىمە لەكوينيە؟ پادشامان پى بدەنەو ئەگىنا ھەمووتا دەكوژين.

⁴² جھيز، وشەيمكى عەرمىيە و بەواتاى كەلوپەل و ئەو شتومەكانەى بوك دەببات لەگەل خۇيدا بۇ مالى ھاسەرمەكى، دىت. لەھەندىك ولاتدا نەرىتىك باو، ئەو نەرىتمەش ئەوہى كاتىك ژنىك شۆدەكات ئەركى بېكەينانى بەشىكى ئەو خۇزانەى لەمستۇدايە، بۆمونە ھەموو پىداويستىمكى ناو مال لەمستۆى كەسوكارى ژئەپ، بۆمونە پەكىك لەو ولاتانە "ئىرانە".....
وەرگىز.

ئەم كۆمەلە سەربازانە بەتورەییەووە ھاواریان دەکرد و ھەموو نھۆمەكان گەران تا گەشتنە ئەو نھۆمەى منى تیدا نیشتهجى بوم و ھاواریان دەکرد پادشای خۆمان پى بدەنەووە.... پادشاكەمان نەشارنەووە.

سەربازەكان لەبەردەم ژورەكەمدا دەستیان كرد بەھەراوھوریا و "كاپتا"ى بەندەم لەترساندا، خۆى كرد بەژێر چوارپاكەمدا و پى و تەم: وايزانم لە"بابل"دا شۆرشىك بەرپا بوو و پادشاش بەھۆى ئەو شۆرشەووە ھەلھاتبىت و لاىەنگرانى وايان زانىبىت كە ئەو لەم ميوانخانەيەدا بىت، بۆيە ھاتون بۆ ئێرە.

منیش دەرگای ژورەكەم كردەووە و بەسەربازەكانم وت: ئايا من دەناسن؟
من"سىنۆھەم"بەكوپى كەر ناسراوم، پزیشكى مىسریم و ددانى پادشای ئیووم ھەلكىشا و ئەو تەنھا بۆئەوھى من خۆشحال بكات، لەم شارەدا پى سەربازى "مەسىرە" بەلەشكەرەكەى ئەنجام دا و ئەگەر دەتائەوئیت نازارى من بدەن، دەپۆم بۆ لاى پادشاكەتان و سكالاتان لى دەكەم.

سەربازەكانىش وتیان:ئەگەر تۆ"سىنۆھە"یت ئىمە بەدواى تۆدا دەگەپىن و مەبەستمان لەم كارە تەنھا دۆزىنەوھى تۆ بوو.

پرسیم: چ كارىكتان بەمن ھەيە؟

وتیان: بەندەكەى تۆمان دەوئیت.

لیم پرسین: چ كارىكتان بە بەندەكەى من ھەيە؟

سەربازەكانى وتیان: ئەمرو، پۆزى جەژنى پادشای درۆینەيە و پادشا فرمانى بەئىمە داوھ كە بەندەكەى تۆى بۆ ببەين.

وتەم: پادشای ئیووم چ كارىكى بە بەندەكەى من ھەيە؟

وتیان: ھىچ شتىك لەمبارەيەووە نازانين، ئەگەر بەندەكەتەان پى نەدەيت، پوتت دەكەينەووە و بى جل و بەرگ دەتەبەين بۆ كۆشكى پادشا و بۆئەوھى بيسەلمىنن بەپراستى ھەرەشە دەكەن، بەجولەيەك جلو بەرگەكەمیان لەبەرمدا ھەلدىرى و پوتیان كردمەووە، ئەوكات بەسەرسورمانەووە تەماشايان كردم، چونكە تا ئەوكاتە نەيانبىنىبوو كە پياويك"ئەندامى نىرىنەى" خەتەنە كرابىت.

يەككە لەسەربازەكان وتى: پەنا بە"مردوك"ئەم پياوھ بۆچى واىە؟

ئەوى تریان پرسى: ئايا تەواوى پياوانى مىسر بەوشیوھيەن؟

وتم: بەئێی لەمیسردا، پیاوان ھەر لەسەردەمی مندالییدا خەتەنە دەکرین.
 یەکیک لەوانە وتی: ئەم بابەتە بەلای ئیئە هیچ گرنگیەکی نیە.
 ئەوی تریان ھاواری کرد و وتی: ئیئە کەسیکمان لەتۆ دەوێت و تۆش دەبییت
 پیمان بەدەیت، ئەگینا....

وتم: لەکورتی بیپرنەو و بلین چیتان دەوێت؟
 سەربازەکان پیکەو و وتیان: یان بەندەکە ی خۆتمان پی نیشان بەدە، یان تۆ بەپروتی
 بەشەقامەکانی "بابل" دا دەتگێڕین و دەتەین بۆ کۆشکی فەرمانرەوایی.
 "کاپتا" کە لەژێر تەختە خەوێکەدا لەترساندا دەلەرزێ، ھاتە دەرەو و وتی:
 خاوەنەکەم بەپروتی نەبەن بۆ کۆشکی فەرمانرەوایی، چونکە پێزی ئەم پزیشکە
 بەناوبانگە لەناو دەچیت و من ئامادەم لەگەڵ ئیئەدا بۆ ھەركوێ بلین دیم.
 کاتیکی سەربازەکان "کاپتا" یان بینی، لەخۆشیاندا ھاواریان کرد و وتیان پەنا
 بۆ "مردوک" ... پادشای ئیئە پەیدا بوو.... ئیئە پادشای خۆمان دۆزییەو و ئیئە
 دەیبەین بۆ کۆشکی فەرمانرەوایی.

"کاپتا" بەسەرسوپرمانەو تەماشای سەربازەکانی دەکرد و کاتیکیش سەربازەکانی
 سەرسوپرمانی ئەویان بینی بەدەم ھاوار و خۆشیەو و وتیان: تۆ پادشای چوار ولاتی؟
 تۆ فەرمانرەوای ئیئەیت و ئیئە ھەر بەقەد و بەالت دەتناسینەو.
 ھەندیک لەسەربازەکان لەبەرامبەر "کاپتا" دا سەریان دادەنەواند و ھەندیک تریان
 بەلەقە کەتیبونە گیانی بۆئەوێ خیراتر بکەوێتە پێ.

"کاپتا" وتی: خاوەنەکەم، لەویاوەرەدام من لەولاتیکیدا دژیم کە ھەموو خەلکەکە ی
 شیت بیئت و لەئیستاشدا نازانم ئایا لەسەر ھەردوو پێی خۆم پێ دەکەم یان لەسەر
 سەرم؟ لەوانەشە خەو بیینم و ئەوێ دەیبینم دیمەنی خەو بیینم بیئت، ئەگەر لەم
 ولاتەدا منیان سەرەوخوار ھەلواسی، تۆ مەھیلە گیانەوەرەکان لاشەم بخۆن و
 تەرمەکەم مۆمیا بکە و لەمیسردا بمنێژە.

یەکیک لەسەربازەکان بەدەم پیکەنینەو و وتی: لێرەدا تەرمی مردووێکان
 گیانەوەرەکان ناخۆن، لەبەرئەوێ ئیئە تەرمەکەیان فری دەدەینە ناو پووبارەو و
 ناویش لاشەیان بەرەو دەریا دەبات.

"كاپتا" وتى: گەرەم مەھىلە تەرمەكەم فرى بىدەنە ناو روبرەو، چونكە لەم حالەتەدا من ناتوانم لەجىهانىكى تر بژىم.

سەربازەكان بەدەم پىكەننەو و تىيان توانىمان پادشاىەكى باش پەيدا بكەين، لەبەرئەوئەى لەكاتى قسەكردندا ترەترى تىناكەوئەت، لەبەرئەوئەى "كاپتا" نەيدەويست لەو ميوانخانەيە بىتە دەرەو، بەلەقە ئەويان بەرپى خست و لەگەل خۆياندا برديان.

دوای ئەوئەى "كاپتا" بەزۆر پۆشت، من بەپەلە جلم لەبەرکرد و لەدوای ئەو پۆشتەم بۆ كۆشكى فەرمانرەوایی و لەوئەى دەيانزانى كە تىكە لاويەكى تەواوم لەگەل پادشادا ھەيە، ھىچ كەسنىك پىنى چوئە ژورەوئەى لى نەگرتەم.

كاتىك چومە ناو كۆشكەو بىنىم كۆمەلەك خەلكى زۆر لەناو كۆشكى فەرمانرەواییدا كۆ بوئەتەرە و ھەمويان ھاواریان دەكرد و سەربازەكانىش بەو روژانەو، نىزەكانى دەستيان رادەوئەشاندا.

من دانیابوم لەوئەى لە "بابل" دا شوپشك بەرپا بوو و ئەگەر لەمىرنشینهكاندا سەربازەكان كۆنەكەنەو و ئامادەيان نەكەن، لەوانەيە "بورا بورىاش" ی پادشاى "بابل" لەفەرمانرەوایی لا بىریت، چونكە لەھاواری ئەو كۆمەلە خەلكەو ديار بوو كە راي خۆيان دژى "بورا بورىاش" دەرەبەرن.

بىئەوئەى كەسنىك رىم لى بگىرت خۆم كرد بەناو تەلارەكەدا و دەمزانی كە پادشاى "بابل" لەوئەى و بىنىم كاهىنى مەزنى پەرسنگاى "مردوك" و بىركى تر لەكاهىنەكانى تر لەو تەلارەدا ئامادە بوون.

كاتىك "كاپتا" خۆى كرد بەئۆ ئەو تەلارەدا، لەناكاو كاهىنى مەزنى پەرسنگاى "مردوك" لەحالىكدا كە بەپەنجەى دەستى ھىماى بۆ پادشاى "بابل" دەكرد وتى: ئەم كوپرە كە ھىشتا رىشى دەرئەكردووە لىرە بكەنە دەرەو... ئىمە ئامادە نىن ئەو بەپادشاى خۆمان لەقەلەم بەدەين.

ئەوانىتر بۆ لایەنگرى راي ئەم پیاو و تىيان، ئەم پیاو لىرە دەرەكەن و ئىمە ئامادە نىن لەو زياتر مندالەك فەرمانرەواییمان بكات... يە لا دەرى بكەن.

كاهىنى مەزنى پەرسنگاى "مردوك" بەپەنجەى دەستى ھىماى بۆ "كاپتا" ی بەندەى من كردو وتى: ئىستا ئىمە توانىومانە پادشاىەكى بالخ و ژىر بۆ خۆمان پەيدا بكەين و

وهك فرمانپره وایهك ههلیبژیرین، بۆئوهی لهپوی ژیری و ئهئیدیشهوه فرمانپره واییمان بکات.

ههرئوهی ئهه قسهیه لهدهمی کاهینی مهزنهوه هاته دهرهوه، ئهه کهسانی لهویدا ناماده بون هیرشیان بۆ پادشای لای "بابل" برد و بهدهم پیکه نین و گالتوه هیماکانی فرمانپره واییان لهسهه و سینهی لای برد و جلیان لهبهردا نههیشت و دهستیان بۆ دهست و پپی دهبرد و دهیانوت تهماشاکه که دهست و پپی چهنیک لاوزه و هیشتا بۆنی شیر لهدهمی دیت، و ناتوانیت بییته مایهی چپژی ژنهکانی خوی، بۆیه لهباتی ئهه ئهه پیاوه-دهستیان بۆ بهندهکهی من پراکیشا-دهنیرینه مالهکهی، بۆ ئهوهی بتوانیت بۆماوهیهکی کورت بییته که رهستهی خوشی ژنهکانی.

"بورا بوریاش" کاتیك هیماکانی فرمانپره واییان بهسینهوه دارپی بگره بچوکتیرین بهرگری لهخوی نیشان نهدا و من بینیم لهگهله شیرهکهی خویدا، که کلکی لهناوگهلیدا پراگرتبوو پۆشته گۆشهیهکی ئهه تهلارهوه.

کاتیك بینیم پۆشاکی فرمانپره واییان کردووه ته بهری بهندهکهه و هیماکانی فرمانپره واییان بهسهه و سینهیهوه ههلواسیوه، نهه دهزانی ئایا لهسهه ههردوو پپی خوی ری دهکات یان لهسهه سههه دهپوات.

"کاپتا" لهسهه ئهه تهختهی که پینتر پادشا لهسههه داده نیشت، دانیشاند و لهبهرامبهردا کپنوشیان بۆ برد و ماچی زهویان کرد، بگره خودی "بورا بوریاش" که پوت و قوت بوو لهبهرامبهه "کاپتا" دا کپنوشی برد و وتی: ئهه دهبیته بییته پادشای ئیمه، چونکه لهه ولاتهدا لهه ژیرتر و دادپهروهترمان دهست ناکه ویت.

بهندهکهه، بهشیوهیهکه سههه سورمابوو که نهیده توانی قسه بکات، بهلام من بینیم که قرهکانی لهژیر هیمای فرمانپره واییی که بهنیوچه وانیهوه ههلیانواسیوو وهك سیخ قیت راوه ستابون.

کاتیك ئهه کهسانی لهناو ئهه ژورهدا بون دهستیان کرد بهپهرخه گرتن لپی "کاپتا" هاواری کرد بیدهنگ بن و ههموویان لهوکاتهدا بیدهنگ بون، ئهه ویش وتی: من لهویاوه پهه دام جادوگهریک جادوی لههمن کردووه، و شتگهلیک دههینیتته بهرچاوم که راسته قینه نین، چونکه مهحاله بتوانی شتیك پهسههه بکهیت که لهناکاو پیاویکی وهك من که بهه ولاته بیگانهه، بکهنه پادشای خویان.

ئامادە بولۇش زامانى ناپەزايىيان بەرزكردەۋە و بەدەم گالته و پىكەننەۋە وتيان وا نىە، تۆ پادىشاى ئىمەيت و ھىچ كەسىك جادوى لەتۆ نەكردوۋە و ئىمە لەكانگای دلمانەۋە تۆمان وەك پادىشاى خۆمان ھەلبىژاردوۋە.

"كاپتا" وتى: من سەرەپاى ئەۋەى حەز ناكەم بىمە پادىشاى ئىۋە بەلام ناشتوانم بەپىچەۋانەى رابوۋچونى ئىۋە رەفتار بكەم، چونكە پىژەى ئىۋە زىاترە، بەلام پىرسىارىك لەئىۋە دەكەم و داۋاتان لىدەكەم كە ۋلامىكى تەۋار و دروستم بدەنەۋە... ئايا من پادىشاى ئىۋەم؟

ھەمويان بەيەك دەنگ ھاۋارىيان كىرد: بەلى... بەلى... تۆ پادىشاى ئىمەى و دوبارە لەبەرامبەرىدا كىرۋوشىيان بۆ برد و يەكىك لە ئامادە بوان كە پىستى شىرىكى لەبەركىدبوو و لەبەردەم تەختى "كاپتا" لەسەرزەۋىدا دانىشت و نەپاندى.

"كاپتا" جارىكى تر ھاۋارى كىرد بىدەنگ بن و ھەموويان بىدەنگ بون. بەندەكەى من وتى: ئەگەر من پادىشاى ئىۋە بىم، دەبىت گويپرايەلى فەرمانەكانم بن. ھەموويان ھاۋارىيان كىرد: ھەرچى تۆ بىللىى ئەنجامى دەدەين

"كاپتا" وتى: لەبەرئەۋەى من بومەتە پادىشاى ئىۋە، ئەمىرۆ دەبىت ئاھەنگ بگىرىن و بەندەكانىش بۆ ئەم ئاھەنگە بانگ بكەن.

كۆمەلىك لە بەندەكان كە لەۋى ئامادەبون لە "كاپتا" نىك بونەۋە و وتى: ھەرئىستا شەراب و خۋاردن بەيىنن، بۆئەۋەى من بىخۆم و لەپى شەرابەۋە خۆم شادمان و خۆشحال بكەم و كەسانى تىرىش وەك من سكىان تىر و سەريان گەرم بكەن.

بەندەكان وتيان خۋاردن و شەراب لەژورەكەى تىدا ئامادەىە و دۋاى ئەۋە ئەويان بەرز كىردەۋە و بەدەنگە دەنگ و ھاۋار و پىكەنن بىردىيان بۆ ژورەكەى تر، منىش لەگەل ئەۋاندا پۆشتم و بىنىم لەۋ تەلارەدا جۆرەھا خۋاردن و خۋاردنەۋەيان داناۋە و ھەموو كەسىك، بەئارەزۋى خۋىيان جۆرى خۋاردن و خۋاردنەۋەيان ھەلدەبىژىرن و دەيخۆن و دەيخۆنەۋە.

"بورا بورىاش"ى پادىشاى رابردوۋ وەك بەندەكان شەروالىكى بەكەمەرىۋە بەستبوو، لەناۋەپراستى ئەۋ ئاپۆرەيەدا بەھەموۋ لايەكدا پرايدەكردو پىكى شەرابەكانى لەبەر خۋىۋە ھەلدەپىشت و چىشتى بەجلوبەرگى ئامادە بواندا دەپىژاندو بەم كارەى ھانى دەدان جىنو بدەن، لەھەيۋانى كۆشكى فەرمانپەرۋايدىدا، ھەسىرەكانىيان پىر

کردبوو له ئاوجۆ و شەراب و ھەموو کەسێک دەیتوانی بەو پێکانەى کە لەتەنیشت ھەسپەرەکاندا دەبینران، ئاوجۆ یان شەراب بخۆنەو و لەگەڵ خورما و ماست و جۆریک چەوری کە لەشیر دروستی دەکەن و زۆر خوشتامە^{۴۲} سکی خۆیان تێر بکەن. کاتیەک سەکەکان تێر و سەرەکان بە ئاوجۆ و شەراب گەرم بوون، ھەراوھوریاھەکی سەیر لەناو کۆشک و ھەیاندا بەرپا بوو کە من تا ئەو پۆژە ھاوشیۆھى ئەوم بەچاوی خۆم نەبینیۆھ.

جیاوازی پلەوپایە و چینەکان لەناو چوون و ھەموو کەسێک لەگەڵ ئەوی تردا گالته و گەپی دەکرد و ئەو کەسانەى تا دوینى لەبەرامبەر "بورا بوریاش" دا کړنوشیان دەبرد، ئیستا ئیسقانی پاشماوھى خواردنەکانى تێدەگرن و ئەویش بەدەم پێکەنینەو ئیسقانی دەگرته ئەوانەى ئیسقانیان تیگرتبوو.

لەنیۆ ئەم ھەراوھوریاھەدا خۆم گەیانده لای بەندەکەم و پیم وت: "کاپتا" ئیستا ھەموویان سەرخۆشن و ھیچ کەسێک ناگای لەتۆنیە، ھەستە بێنەوھى ھیچ کەسێک ناگای لیمان بیت لێرە برۆین، چونکە من واھەست دەکەم دەرئەنجامى ئەم کارە بەباش کۆتایی نایەت.

"کاپتا" کە سەرقالی خواردنی پارچە گوشتى سورکراوھى و لاخ بوو وتی: ئەوھى تۆ دەیلیت لەگوئى مندا وەك وزە وزى مینش وایە و من ئەم قسەییەى تۆ پەسەند ناکەم و دەست لەم خۆشحالیه ھەلناگرم و بەجیى ناھینم، مەگەر نابینی ئەم میللەتە بەچ سۆز و خۆشەویستیەکەوھە منیان بەپادشای خۆیان ھەلبژاردووه؟ ئایا من دەتوانم لەبەرامبەر ئەو ھەموو خۆشەویستی و پەییۆستبۆنەدا خۆم بەکەسێکی "نمەك سۆل" پێشانى ئەم میللەتە بەدەم و دەستیان لى ھەلگرم و برۆم؟ چیتر لەئیستا بەدواوھ تۆ نابیت من بەناوئى "کاپتا" بانگ بکەیت، چونکە من پادشای چوار و لاټم و تۆ ھەرجاریک کە ویستت قسەم لەگەلدا بکەیت، دەبیت پیم بلێی ھەى پادشای چوار و لاټ و وەك ئەوانى تر لەبەرامبەرماندا کړنوشم بۆ ببەیت.

وتم: "کاپتا".... ئەم پادشاییەى تۆ جگە لە گالته و درۆیەکی مەزن ھىچى تر نیە، چونکە مەحالە ئەم میللەتە تۆ کە بەندەییەکی بیانییت بەپادشای خۆیان ھەلبژیرن و من

⁴³ سینۆھە لێرەدا مەبەستى "کەرى" ە. کە بەژنینى ماست دروست دەبیت.

دەترسم سەرئەنجامی ئەم گالتهیه بۆ ئیئمە ھەرەشە نامیز بیئت و تا کاتمان بە دەستەوہ ماوہ ھەستە بۆئەوہی خۆمان لەشوینیکدا بشارینەوہ، یان ئەوہی لێرە بپۆین و ئەگەر ھەستیت و لەگەلمدا بیئت من لەبەرامبەر ئەو بیئەرمیہی لەبەرامبەر مندا نواندوتە دەبەخشم و بە گالۆکەکی دەستم تەمیت ناکەم.

"کاپتا" دەمی کە ئالودەیی چەوری بوو پاک کردەوہ و بەو پارچە ئیسقانیہی کە بە دەستیوہ بوو ھەرەشەیی لیکردم و ھاواری کرد ئەم میسریہ پیسکەیی لێرەدا دور بکەنەوہ، ئەگینا ناچار دەبم بە دارێک ھەرچی ئیسقانیہتی بیشکینم.

ھەر ئەوہی "کاپتا" ئەم قسەییہی کرد ئەو پیاوہی پۆشتبووہ ناو پیستی شیرەوہ، ھیرشی بۆ کردم و دامی بەزەویدا و بەچرئۆکەکانی جەستەمی پۆشاندا و خەریک بوو سەرتاپای جەستەم بریندار بکات، بەلام خۆشبەختانە، بوقەکان ھاتنە دەنگ و بانگەوازی ئەوہیان کرد کە پادشای تازە دەبیئت بپروات کاروباری دادگا بەرپۆہ بەریت و شیرە درۆینەکەش لەوکاتەدا وازی لێھینام.

دادگای "بابل" لەنزیک کۆشکی فرمانزەوازییدا بوو، کاتیک "کاپتا" یان برد بۆ ئەوہی، بۆئەوہی دەست بەئەنجامدانی دادپەرورەیی بکات ویستی خۆی لەجیبەجیکردنی ئەم ئەرکە بدزیتەوہ و تی: من متمانەییکی تەواوم بە دادگای "بابل" ھەییە و باشتەر وایە خودی دادوہرانی ئەو دادگایە کاروبارەکان بەرپۆہ ببەن.

بەلام خەلکی ئەم قسەییہی ئەویان پەسەند نەکرد و وتیان ئیئمە دەمانەویت خودی پادشای تازەمان دادپەرورەیی دادگا بەرپۆہ ببات، بۆئەوہی بزانی ئایا میئشکی ھەییە و ژیرە و دەتوانیئت بە پیئیی نەریت و شیوازەکان بەشیوہییکی دادپەرورەرانە بپارەکانی خۆی دەربکات یان نە؟

"کاپتا" یش ناچار بوو کاری دادگا بەرپۆہ بەریت و خەلکی ئەویان لەسەر کورسی دادوہری "بابل" دا دانیشاند و قامچی و دەستبەند کە ھیئامی جیبەجیکردنی دادوہرین لەبەردەمیدا دایاننا و یەکەم کەس کە بۆ سکالاکردن لەدادوہر نزیک بویەوہ، پیاویک بوو کە جلۆبەرگیکی شپیی لەبەردابوو و من بینیم کە موی سەری بەتەواوی سپی بوو. دواي ئەوہ تیگەشتم کە سپییەتی قژی لەو خۆلەمیشەوہ سەرچاوہ دەگریئت کە بەسەری خۆیدا پۆشتووہ و جلەکانی خۆی بەئەنقەست درپۆہ، بۆئەوہی بتوانیئت بەو حالە شپەوہ بجیتە بەردەم پادشای دادوہر.

چونکه له "بابل" دا ئەو کەسانەى خۆيان زۆر بەستەم لیکراو دەزانن هەول دەدەن لەپروى پوکەشەوہ بارودۆخیکى خراپ و شەریان هەبیت، بۆئەوہى سۆزى دادوهر بەلای خۆيان پراکیشن.

پیاو لەبەرامبەر بەندەکەمدا زەوى ماچ کرد و وتى: ئەى فرمانپەرەى چوار ولات، لەمرودا هیچ کەسێک بەئەندازەى تۆ دادپەرەوهر و ژیر نیه، بۆیە من هاتوم داواى جیبەجى کردنى دادپەرەوریت لیبکەم، من ژنیکم هەیه کە چوارسالە لەگەل مندا ژيان بەسەر دەبات و لەماوہى ئەم چوارسالەدا سکی پڕ نەبوو، بەلام بەم تازەبیانە سکی پڕ بوو، سەرەپای ئەوہى هەندیک خەلک پیم دەلین ژنەکەت مندالیکی زۆلى لەسکدايە، من ئەو گوتهیەیانم پەسەند نەکرد، تا ئەوہى دوینى خۆم ژنەکەم لەگەل سەربازیکدا بینى پرایدەبوارد.

من لەو کاتەدا نەمتوانى ئەو سەربازە دەستگیر بکەم، چونکە ئەو لەمن بەهێزتر بوو و هەرئەوکاتەى خۆم کرد بەماندا هەلەت، بەلام نیستا جەرگی رەشم پڕبوو لەخەم و گومان و نازانم ئەو مندالەى کە لەسکی ژنەکەمدایە ئایا مندالی منە یان مندالی ئەو سەربازەیه، منیش نیستا هاتوم بۆ لای تۆ بۆئەوہى داوات لى بکەم، ئەم گرفتەم بۆ چارەسەر بکەیت و من لەم گومانە بەهینیتە دەرەوہ، بۆئەوہى من بزاتم لەبەرامبەر ئەم مندالەدا چ ئەرکیکم لەسەر شانە.

"کاپتا" بەنیگەرانیەوہ تەماشای ئەوانەى دەورووبەرى خۆى کرد، چونکە نەیدەزانى چ وەلامیکى بداتەوہ کە هاوشانى دادپەرەورى بیئت و لەناکاو داواى لە بەندەکان کرد یەکی داریک هەلگرن و لەم کابرایە بدەن.

بەندەکانیش بەتییلا کەوتنە گیانى ئەو پیاوہ و داواى ئەوہى باشیان لیدا، ئەو پیاوہ بەئامادەبوانى وت: ئایا بپریارى پادشا لەبەرامبەر مندا دادپەرەورانە بووہ و من کە بۆ سکالاکردن هاتوم، دەبیئت دارکاری بکریم.

خەلکی داواى بیستنى قسەى ئەم پیاوہ داوايان لە "کاپتا" کرد بۆیان پونکاتەوہ و لییان پرسى: بۆچى فرمانپەرەى چوار ولات فرمانى دا دارکاری ئەم پیاوہ بکەن.

"کاپتا" وتى: پیاویک کە ئەوئەندە گەمژە بیئت، شایستەى ئەم دارکاریەیه، چونکە ئایا دەتوانریت ئەوہ پەسەند بکریت کە پیاویک خاوەنى کینگەیهکی بەپیت بیئت و کینگەکەى خۆى بەبى هیچ بەرھەمیک بەهینیتەوہ و هیچ تۆویکی تیدا نەچینیت و

کاتیڭ کهسانی تر بین و له‌روی سوژ و چاکه‌کاریانه‌وه، له‌و کیڼگه‌یه‌دا توو بچینن، نه‌و بیټ و سکالا دژیان بهرز بکاته‌وه که بوچی کهسانی تر توویان له‌زه‌ویه‌که‌ی نه‌ودا وه‌شان‌دووه.

به‌لام نه‌گهر نه‌و کیڼگه‌یه‌ی هیچ شتیکی تیډا نه‌چینراوه و به‌ره‌لاکراوه، داوا له‌که‌سانی تر بکات توی تیډا بچینن، نایا ده‌بیټ گله‌یی و سکالا له‌خودی نه‌و کیڼگه‌یه بکه‌ین که داوی له‌که‌سیکی تر کردووه تووی تیډا بچینیت؟ هه‌لبه‌ت نه‌خیر، هه‌رله‌به‌رته‌وه‌ش نه‌و ژنه مافی خو‌یه‌تی په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل پیاو‌یکی تر‌دا ببه‌ستیټ، چونکه نه‌م پیاووه نه‌یتوانیوه داواکانی جیبه‌جی بکات و نه‌وی وه‌ک کیڼگه‌یه‌ک به‌ره‌لاکردووه.خه‌لکی داوی بیستنی نه‌م قسانه هاواری ده‌ستخو‌شیان لی به‌رزبویه‌وه و ستایشی ژیری و دادپه‌روهری "کاپتا" یان کرد.

نه‌وکات پیره‌میږدیک له‌کاپتا نیزیک بویه‌وه و و‌تی: نه‌ی فه‌رمان‌په‌وای چوار ولات، من له‌به‌رامبه‌ری تو و نه‌م پایه‌دا که یاساکانی "بابل" ی له‌سه‌ر نوسراوه، داوی جی‌بجی‌کردنی دادپه‌روه‌ریت لیډه‌که‌م و سکالای منیش نه‌وه‌یه.

له‌مدوا‌ییانه‌دا له‌کو‌لانیک‌دا مالیکم دروست کرد، به‌لام نه‌و نه‌ندان‌یاره‌ی که مال‌ه‌که‌ی منی به‌ته‌نده‌ریک دروست کردبوو، منی فریو‌دا و که‌ره‌سته‌ی خراپی له‌دروست کردنی مال‌ه‌که‌م‌دا به‌کاره‌ینابوو و به‌هیچ شیوه‌یه‌ک بیری له‌بته‌وی و جیگری مال‌ه‌که نه‌کردبویه‌وه، بو‌یه له‌ناکاو مال‌ه‌که‌م روخا و ویزان بوو و که‌سیک که له‌وکو‌لانه‌وه تیډه‌په‌پری له‌کاتی روخانه‌که‌دا به‌کوشت دا و نیستا که‌سوکاری که‌سی مردوو داوی قه‌ریوی زیانی مردنی که‌سی مردوی خو‌یان له‌من ده‌که‌ن، له‌کاتی‌ک‌دا من هیچ تاوانیکم نیه و نیستا ده‌بیټ چی بکه‌م و چی به‌که‌سوکاری مردوو بلیم؟

"کاپتا" بیری لیکرده‌وه و و‌تی: نه‌و شته‌ی تو بوټ باسکردم بابه‌تیکی زور نالوزه و له‌وکاته‌دا له‌دادوه‌رانی "بابل" که له‌وی ناماده‌بون پرسی، له‌مباره‌یه‌وه یاسا چی ده‌لیت؟

دادوه‌رانیش نه‌و پایه‌ی که یاساکانی له‌سه‌ر نوسرابوو پیشانی "کاپتا" یان دا و وتیان: نه‌گهر مال به‌هو‌ی که‌مته‌رخه‌می یان فیلی ته‌نده‌روه به‌روخیت و خاوه‌ن مالی تیډا به‌مریت، خودی نه‌و ته‌نده‌ره‌ی نه‌م مال‌ه‌ی دروست کردووه له‌سزای نه‌و تاوانه‌یدا به‌کوشت ده‌دریت.

لەکاتی پوخانی ئەو مالهەدا کوپری خاوەن مال بکوژیت، کوپری ئەو تەندەرە ی که ئەم مالهەی دروست کردووە بەسزای کوشتنی خاوەن مال بەکوشت دەدریت.

بەلام یاسا لەبارە ی کوشتنی کەسانی ترەووە هیچی نەوتوو، بەلام ئیمە بەمشێووە شیکردنەووە ی بۆ دەکەین که هەر جۆرە زیانی که لەکاتی ویران بونی مائیکدا بکویت لەهەر کەسیک، دەبییت خودی تەندەری ئەو ماله قەرەبوی ئەو زیانە بداتەو، لەکاتی کدا ئەگەر کابرای تەندەر نەیهویت قەرەبوی ئەم زیانە بداتەو، دەبییت بەهەمان ئەندازە زیانی پی بگەیهن.

"کاپتا" وتی: من نەمدەزانی که لەم ولاتەدا تەندەرائی دروستکردنی خانوو، ئەوێندە فیلباز بن، نیووەی کەرەستە ی دروستکردنی خانوی خەلکی دەدزن و نیووەکە ی تری لەخانوی کابرادا بەکار دەهینن، یان بەو کەمتەر خەمیووە مائی خەلکی دروست دەکەن که بەوشێووە پرۆخیت و من چیتەر دوا ی ئەو ئەگاداری خۆم دەبم که گرفتاری ئەم جۆرە تەندەرە فیلبازانە نەبم.

بەلام بیرو بۆچونی من لەبارە ی سکالای ئەم پیاو، ئەوێکە خزمانی کەسی مردوو داوا ی قەرەبوی زیانی لیدەکەن ئەمە یه:

خزمانی کەسی مردوو دەبییت پرۆنە بەردەم مائی ئەو ئەندازیارە ی که دروست کردنی ئەم مالهە ی لەئەستۆگرتوو و یەکەم پرێبوار که لەوێو تیدەپەریت بەکوشت بەدن، بۆئەووە ی بەپینی یاسا مامەلە ی لەگەلدا بکریت، بەلام ئەگەر خزمانی کابرای پرێبوار ی کوژراو وە ک خزمانی پرێبوار ی مردووی یەکەم داوا ی قەرەبوی زیان پرێبوار ی دوویم بکەن. ئەوا لەمخالەتەدا ئەو کەسانە ی که پرێبوار ی دوویمیان لەبەردەم مائی تەندەردا کوشتوو، دەبییت قەرەبوی ئەو زیانە لەئەستۆ بگرن.

بۆچونی من لەبارە ی تاوانباری سەرەکی ئەوێه که لەم پوداوەدا هیچ کەسیک بەئەندازە ی ئەو کەسە ی که لەبەردەم مائیک که بەسستی بنیات نراو و تیپەرپووە تاوانبار نیه، چونکه هیچ پیاویکی ژیر لەبەردەم خانوویە ک که لەوانە یه لەهەرکاتی کدا پرۆخیت تینا پەریت.

یان بەلایەنی کەم، دوا ی ئەووە ی دروستکردنی مائیک دەدات بە تەندەریک، دەبییت بەبەردەوامی چاودیری لی بکەیت، بۆئەووە ی ساخته و فیل لەدروست کردنی ئەو مالهەدا نەکات.

لەبەرئەوێ هەلنەستاوه بەئەنجامدانى ئەو کارە، بەواتا چاودێرى لێنەکردووه، کابرای تەندەر لەم کاتەدا مافی خۆیەتى فىلى لیبکات و مالهەمى بەشیوہیەك بۆ دروست بکات کە دواى ماوہیەکی کورت بپۆخیت، چونکە تا ئەوکاتەى کەسە گەمژەکان فریو نەدەیت و زیانیان پى نەگەيەنیت ژیر نابن.

بۆجاریکی تر خەلکی ستایشى دادپەرورەرى "کاپتا"یان کرد و ئەو پیاوہى کە بۆ سکالاکردن ھاتبوو، بەدلتەنگیەکەوہ لەو شوینە دور کەوتەوہ.

ئەوکات سەوداگەریکی قەلەو کە کراسیکی گرانبەھا لەبەردابوو، لە "کاپتا" نزیک بووہوہ و وتى: سەروماقلەيەکی وەک منیش پۆشت بۆ پەرسنگای "عەشتار" بۆئەوہى بتوانیت لەگەل کچیکدا رابویریت.

منیش یەکیک لەو کچانەم دەستنیشان کرد کە بۆ نامادەکردنى پێویستى ژیانى ھاوسەرى لەیەکەمىن پۆژەکانى بەھاردا دین بۆ پەرسنگای "عەشتار" و لەگەلیدا پیکەوتم کە بپیک زىوی پێبەم و لەبەرامبەردا لەگەلدا رابویریت.

دواى ئەوہى بپە زىوہەم پێدا پێویستى بەوہکرد لەبەر شتیکی ئاسایى بۆ ماوہیەکی کورت لى دور بکەومەوہ، دواى گەرانەوہم بەسەرسوڤمانەوہ بینیم کە ئەو لەگەل پیاویکی تردا لەحالى رابواردنایە، لەکاتیکیدا بپیک زىوی لەمن وەرگرتووہ و بەلینى پێدابوم کە چاوەرپى گەرانەوہم بکات.

کاتیکی پیم وت: ئەو بپە زىوہى پیم دابوو بۆم بگەریختەوہ. لەوہلامدا وتى: تۆ بپاریت دابوو لەگەل مندا رابویرى، ئیستا کە ئەو پیاوہ لیرە نیە دەتوانى لەگەلدا رابویرى.

وتم: من کاتیکی دەمویست لەگەل تۆدا رابویرم کە تۆ ھیشتا پەردەى کچینیت لەدەست نەدابوو، بەلام ئیستا ئەو پەردەى کچینیت لەدەست داوہ.

بەلام ئەو کچە ئەم قسەيەى منى پەسەند نەکرد و وتى: من ئەو بپە زىوہت بۆ ناگەرینمەوہ، چونکە ئەوہى تۆ دەتویست لیم بکپیت ھەمە و دەتوانى ھەرنیستا بیکپیت.

منیش پیم وت: من قاپیکی قوڤى سورکراوى بیعیبم لەتۆ کپى و نرخەکەیشم پێدايت و بۆ کاریکی تاییبەت بۆماوہیەك لیت دور کەوتمەوہ، بەلام بەھەر حال ئەم قاپە ھى منە و تۆ ئەم قاپەت بەمن فرۆشتبوو، مافی ئەوہت نەبوو، بەھیچ کەسیکی تری

بفرۆشى يان بېدەيت بەزەويدا و بېشكىنى، كاتىكىش گەرامەو، پارچەي قاپە شكاوۋەكەت پېنىشان دام و وتت ئەو ھەمان ئەو شتەيە كە تۆ لەمنت كېرى.

كاتىك "كاپتا" گوئى لەم قسانە بوو، قامچيەكەي خۇي ھەلگرت و بەتورەبىيەو ە پايتهكاند و تى:

من لەھىچ شوئىنكدا، بەئەندازەي دانىشتوانى ئەم شارە كەسانى نەزان و گەمزەم نەبىنيو ە كە سكالآ لەشتگەلىكى مندالانە بكن.

ئەي كابرەي بازركان، ئەگەر تۆ بۆ كېرىنى ميوەيەكى تازە بېرۆيت بۆ بازار، دواي ئەو ەي ئەو ميوەيەت كېرى يەكسەر دەيخۆت يان جىي دەھىلىت چەند پۆزىكى بەسەردا بېرات و دواي تىپەپېونى ماوئەك، ئەگەپىتەو ە ئەلىيت بۆچى ئەو ميوەيەي كە كېرۇمە بەوشىوئەي سىس و شلەقاو؟

كچىكى لاويش كە ھىشتا پەردەي كچىنى لەدەست نەداو ەك ئەو ميوە تازەي ەي، كېرار ھەر ئەوكاتەي ميوەكەي كېرى دەبىت بىخوات، ئەگەر كچى لاويش بەھەمان شىوئەي ميوەكە بەجى بەلىت و بېرات، لەكاتى گەرانەوئەيدا بېنىت كە ميوەكەي سىس و شلەقاو بوو يان بەگوتەي خۆت ەك ئەو قاپە ورد بوئىت نابىت سكالآي لى بكەيت.

تۆ لەباتى ئەو ەي سكالآ لەم كچە بكەيت، دەبىت سوپاسى بكەيت كە ھاوكارى كرديت، چونكە پىش گەرانەوئەت، ئاستەنگىكى لەبەردەم تۇدا لا برد، ئەو ئاستەنگەش ئەگەر بەمەتەو ە بۆ تۆ دەبوو مەيەي گرفت و دەردىسەرى، بۆيە ئەركى ئەو زەحمەتەي خستە ئەستوى كەسىكى ترەو، بۆئەو ەي تۆ بى ھىچ گرفتىك لەگەلىدا پابوئىريت و لەبەرئەو ەي ديارە كە تۆ پياويكى نەزانى و نازانى بەھا و پىزى ميوەي تازە چەنىكە، من تۆ بەو ە تاوانبار دەكەم كە چىتر لەمەودا دەبىت لەگەل قاپە شكاوۋەكاندا پابوئىرى.

دوبارە خەلكى ھاواری دەستخوشيان لى بەرز بوئەو ە و ستايشى ژىرى و دانايى "كاپتا" يان كرد، بەندەكەم لەشىوئەي وتارخوئىندندا بە دادوئەرانى وت:

من ئەمپۆ بەشىوئەيەكى پىويست دادوئەرىم ئەنجام دا و ئىستا ماندوم و دەبىت كەمىك بەھوئەمەو، ئەگەر سكالآكارانى تىرىش پەيدا بون، ئىوئەي دادوئەر دەبىت لىكۆلىنەو ە لەسەر سكالآكانيان بكن.

سکالای پیاوی بازرگان منی لەوہ ئاگادار کردوہ کہ من ئیستا فرمانرہوام و لەمالہکەمدا چوارسەد ژنم ھەبە و دەبیئت بڕۆم و لەگەڵیان رابوویرم و من خۆم بۆ ئەم رابواردنە ئامادە دەبینم، چونکہ ئەک تەنھا خواردن توانای پێبەخشیوم، بەلکو لەو کاتەوہی بومەتە فرمانرہوای چوار ولات توانایەکی لەپادەبەدەر لەخۆمدا ھەست پێدەکەم کہ لەسەردەمی لاریەتیشدا ھەلگری ئەو ھیز و توانایە نەبوم.

خەلکی بەھەرراوھوریا و شادی "کاپتا"یان بەرھو مال برد، بەلام لەنیو خەلکیدا یەکیک خۆشحالی خۆی دەرئەدەبیری و پێنەدەکەنی ئەوکەسەش "بورا بوریاش"بو و لەھەمان ئەو کاتەدا خۆی گەیانندە من و وتی: "سینۆھە" تۆ پزیشکیت و دەتوانی خۆت بکە ی بەمالەکەمدا و بڕۆ و مەھیلە بەندەکەت، دەست لەژنەکانی منوہ بدات، چونکہ ئەگەر ئەو کارە بکات، ھەر ئەم ئیوارە یە پیستی دەکەنم و بەسەر دیواردا ھەلی دەواسم بۆئەوہی وشک ببیئتەوہ.

با خۆی لەدەستدریژی ژنەکانم بیاریزیت، من بیاری مەرگیکی ئاسانی بەسەردا دەدەم و پێیان دەلیم بەشێوہیەک بیکوژن کہ ھەست بەھیچ ئازاریک نەکات. وتم: "بورا بوریاش" ھەرچی تۆ بلینیت من ئەنجامی دەدەم، بەلام من دلگرانم بەوہی تۆ بەم جلی کۆیلایەتیوہ دەبینم و جەرگی رەشی من ئاویتە ی خەم بووہ، چونکہ ناتوانم بەرگە ی ئەوہ بگرم کہ خەلکی تۆ بکەنە مایە ی گائتە جاپی خویان.

"بورا بوریاش" وتی: ئەمپۆ، پۆژی درۆی مەزنە، بەواتا فرمانرہوای درۆینە یە و لەم پۆژەدا، کەسیک بەناونیشانی پادشای "بابل" ھەلدەبژیرن، بەلام فرمانرہوای ئەو لەپۆژیک زیاتر درێژە ناکیشیت و تەواوی دانیشتوانی "بابل" ئاگاداری ئەم بابەتەن، بەلام لەھەمان ئەم کاتە ی کہ من و تۆ قسە لەگەل یەکتەردا دەکەین بەندەکەت بەرھو پوی مائەکە ی من دەروات و من ترسی ئەوہم ھەبە کہ دەستدریژی بکاتە سەر ژنەکانم، لەبەر ئەوہ تۆ بڕۆ و مەھیلە ئەمە پوو بدات.

من و "بورا بوریاش" بەرھو پوی مائەکە ی پۆشتین و من لەکاتی پیکردندا دەربارە ی نەریتی پۆژی درۆی مەزن، داوای پونکردنەوہم لیکرد و ئەویش وتی: ھەموو سالیک میللەتی "بابل" سەیرخۆشتە ی و گەمژەترین کەس بۆ ماوہ ی پۆژیک، بۆ فرمانرہوای ئەو ھەلدەبژیرن و فرمانرہوای ئەو پیاوہ گەمژە یە لەبەر بەیانوہ دەست پێدەکات و خودی پادشاش وەک بەندەیک خزمەتی دەکات.

له مپوژدهدا، ئەم فەرمانپەرەوا کاتیە، هەرچی بویت دەتوانیت ئەنجامی بدات، لهبەرئەوهی من بینیم که بەندەکەت زۆر سەیرخۆش و گەمزەیه، بۆیه خۆم پێم وتن ئەو بوپوژتیک فەرمانپەرەوایی هەلبژێرن.

من پرسیم: دواى ئەوهى ئەمپۆ، کۆتایی پێهات، چی لەم فەرمانپەرەوا یە کپوژەیه دەکەن؟

"بورا بوریاش" وتی: کاتیک ئەمپۆ کۆتایی پێدیت، هەرەک چۆن ئەویان لهبەرەیاندا کردیان بە فەرمانپەرەوای "بابل" چەند ساتیک دواى ئاوابونی خۆر دەیکوژن و بپاری کوشتنی ئەو لەلایەن پادشاهە بەواتا منەوه دەردەچیت.

ئەگەر ئەو کەسەى که بۆماوهى پوژتیک فەرمانپەرەوایی کردووه، لەماوهى فەرمانپەرەواییه کەیدا هەولێ کوشتنی خەلکی و دەستدریژی کردنی ژنانی خەلکی نەکات، ئەوا لەکاتی ئاوا بوندا، زەهر دەپوژنە ناو شەرابەوه و دەرخواردی دەدەن و ئەویش بێ هیچ نازاریک گیان لەدەست دەدات.

بەلام ئەگەر لەماوهى ئەو پوژدهدا، دەستەلاتی خۆی بۆ شتی نەشیواو بەکارهینا، لەمخالەتەدا من بەئەشکەنجەوه بپاری کوشتنی دەدم.

لەپرابردوودا، جاریکیان، لەهەمان ئەم پوژدهدا، فەرمانپەرەوای راستەقینەى "بابل" که وهک خەلکانی تر سەرقالی خۆشگوزەرانى بوو، بەهۆی خواردنی ئاوگوشتینکی زۆر گەرم که هەندیک دەلین زهريان کردبووه ئەو خواردنەوهوه گیان لەدەست دەدات..... هەرەها وتی: ئەو پیاوه گالتهجاپ و گەمزەیهى که تەنها بۆ ماوهى یەک پوژ بۆ فەرمانپەرەوایی هەلبژێردرابوو، دواى مەرگی فەرمانپەرەوای راستەقینە، بۆماوهى سى و شەش سال لە "بابل" دا فەرمانپەرەوایی کرد و هەرلەبەرئەوهش ئەمپۆ خۆم لەخواردن و خواردنەوه پاراست، بۆئەوهى گرفتاری چاره‌نوسی فەرمانپەرەوای پێشوو نەبەوه.

کاتیک من و "بورا بوریاش" گەشتینە بەردەرگای مانی پادشا بینیم خۆین لەدم و لوتی "کاپتا" وه دەچوینت و بەتاکه چاره هەلئاساوه کەیهوه بەرهو دەروه دیت.

وتم: "کاپتا" ئەوه چیت بەسەردا هاتووه، بۆچی بەوشیوهیه بریندار بویت؟ "کاپتا" وتی: تەماشاکه لەو ماله‌دا چیان بەمن کردووه؟ کاتیک خۆم کرد بەم ماله‌دا ویستیان ژنه پیر و کەنیزه رەش و قەلەوه‌کانم پێدەن و منیش وتم: پەم لەم جۆره ژنانەیه و بەره‌وپوی ژنیکى لاو و جوان پوشتەم، بەلام ئەو ژنه، وهک شیرى مینە

په لاماری دام و به شیوهیه که به پیلاوه که ی سهر و چارومی پی کوتا که بووه هوی نهوهی چاوم به و شیوهیه بناوسیّت و ناواش خوین له لوتمه وه بیّت.

"بورا بوریاش" کاتیک گوئی له قسه ی بهنده کهم بوو، پیکه نینیکی زور گرتی و بوئه وهی نه که ویته سهرزه وی، خوی به بازوی منه وه پاگرتبوو.... "کاپتا" وتی: "سینوهه" من ناویرم جاریکی تر برۆمه نه و ماله وه، چونکه نه و شیت بووه، نه گهر جاریکی تر پی بنیمه نه و ماله وه به دلنیا ییه وه ده مکوژیت، بویه تو برۆ و کاسه ی سهری نه و ژنه له ت بکه، بوئه وهی نه و پرۆحه شه پهنگیزه ی که له میشکی نه و دایه بیته ده ره وه و من بتوانم له ئامیزی بگرم، چونکه نه گهر نه م ژنه شیت نه بوایه، به وشیه وهی هیرش ی بو نه ده کردم و سهر و چارومی به وشیه وهی خویناوی نه ده کرد، له کاتی که دا من پادشای نه وم و مافی نه وه م هیه بیکه مه خوشکی خوم.

"بورا بوریاش" پیی وتم: "سینوهه" برۆ و بزانه بارودۆخی ناو ماله کهم به چ شیوهیه که و نه و ژنه ی په لاماری نه م گهره یه ی داوه کییه. نه مرۆ، له بهر نه وهی پۆژی پادشای درۆینه یه، من ناتوانم بچمه ناو ماله که ی خومه وه، به لام له بهر نه وهی تو پزیشکی ده توانی برۆیته هه موو شوینیک، بگر ده توانی برۆیته ماله که ی منیشه وه و له بو اوه پرده دام، نه و ژنه ی که په لاماری بهنده که ی تو ی داوه کچیکی لاه و به م تازه ییانه بو یان هیناوم و ده مویست بیکه مه هی خوم، به لام هیشتا وه ک گیانه وه ره درهنده کان وایه و من چاوه ری نه وه ده که م که میک هیور بیته وه.

من نه مده ویست بچمه نه و ماله، به لام "بورا بوریاش" زور تکای لیکردم نه م داوایه ی په سه ند بکه م، بویه خوم کرد به ماله که یدا، به ندانی نه و ماله له بهر نه وهی ده یانزانی من پزیشکم ری یان لی نه ده گرتم.

بنیم بیسه ره بیه که فرمانه وه یی نه و ماله ده کات و هه ندیک ژنی پیر خو یان پازاندوه ته وه، بوئه وهی له پۆژی جه ژنی پادشای درۆینه دا پابوین و ههر نه وهی چاویان به من که وت هه والی "کاپتا" یان لی ده پرسیم و ده یانوت بزنه چاخه که ی ئیمه بو کوی پۆشتوه و بوچی رانه وه ستا بوئه وهی له گه ل ئیمه دا کاتی خوش به سه ر به ریت.

ژنیکی په شپیت هه بوو که وه که بهنده که ی من قه له و و مه مکیکی زل و به سه ر ورگیدا شو پ بویه وه، به ره و پوم هات و پرس ی: بزنه چاخه که م بو بگه رینه ره وه،

بۆئەوئەى بتوانم لەنیۆ مەماندا بیگوشم... ئەو فیلهى خۆم بۆ بگه‌رینه‌ره‌وه بۆئەوئەى به‌شفره‌كانى له‌نامیزم بگه‌ریت.

به‌نده‌كان چوارده‌وریان گه‌رم و وتیان: هیچ خه‌مى ئەم پیره‌ژنانه‌ت نه‌بیّت، له‌به‌رئەوئەى هیچ كام له‌مانه‌ شیت نه‌بون، و ئەم په‌فتارانه‌ش له‌وه‌وه سه‌رچاوه ده‌گه‌ریت كه ئەمپۆ خۆیان بۆ پاریاردن و كاتى خۆش به‌سه‌ر بردن ناماده‌کردوه، به‌لام له‌نیۆ ژنانى ئەو ماله‌دا ته‌نها كچىكى لاو هه‌یه كه هه‌ر له‌سه‌رتای هاتنى بۆ ئەم ماله‌، له‌هه‌موو كه‌سه‌ك توره‌یه و ئەمپۆش شیت بووه و نه‌ك ته‌نها پادشای درۆینه‌ى به‌سه‌ختى بیرن‌دار و پراوناوه، به‌لكو چه‌قۆیه‌كى به‌ده‌سته‌وه‌یه، هه‌رئەوئەى ئیمه‌ بمانه‌وێت لێى نزیك ببینه‌وه، په‌لامارمان ده‌دات، تۆ ده‌بیّت بپۆیت و شیتى ئەم ژنه‌ چاره‌سه‌ر بکه‌یت.

به‌نده‌كان، پینمایان كردم و منیان برده‌ هه‌یوانى گه‌وره‌ى ئەو ماله‌ى كه خشته‌گه‌لكى ساف و دپه‌وشاوه‌ى هه‌بوو. له‌ناوه‌پراستی ئەو هه‌یوانه‌دا هه‌سیره‌ك هه‌بوو، كه په‌یكه‌رى گیانه‌وه‌رانى ده‌ریایى كه له‌به‌رد دروست كرابوو له‌ویدا ده‌بیرن‌ان و له‌ده‌یان ده‌مى ئەم په‌یكه‌رانه‌وه ئاو فواره‌ى ده‌كرده ئاو هه‌سیره‌كه.

له‌كه‌نار ئەو هه‌سیره‌دا ژنێكى لاو به‌جلێكى شپ و دپاوه‌وه پالى به‌یه‌كێك به‌په‌یكه‌ره‌كانه‌وه دابوو، كاتێك چاوى به‌من كه‌وت هه‌ستایه سه‌رپى، له‌قژ و جله‌كانیه‌وه ئاو ده‌چۆرا و دیاربوو تازه له‌وه‌سیره‌ هاتووته ده‌ره‌وه و چه‌قۆیه‌كى به‌ده‌سته‌وه بوو، كه به‌تیشكى خۆى ده‌دره‌وشایه‌وه.

كاتێك من لێى نزیك بومه‌وه، ئەو كچه‌ لاوه كه به‌نده‌كان كاتێك شه‌پریان له‌گه‌لدا كردوه جله‌كانى به‌ریان دپاندبوو، شتیكى وت، به‌لام هه‌راوه‌وریای به‌نده‌كان و هاژهى فواره‌ى ئاوه‌كان نه‌یانه‌یلا بزانم ئەو كچه‌ چى وت.

بۆیه به‌به‌نده‌كانم وت: لێره بپۆن و ئەم هه‌یوانه‌م بۆ چۆل بکه‌ن و ناوى فواره‌كانیش بپرن، بۆئەوئەى بتوانم گویم له‌قسه‌ى ئەم كچه‌ بیّت.

به‌نده‌كان پۆشتن و ناوى فواره‌كانیش بپران، ئەوكات من توانیم گویم له‌ده‌نگى ئەو ژنه‌ بیّت و بیستم كه ئەو سه‌رقالى خویندنى ئاوازیكه و كۆلمه‌كانیشى له‌ورواژندا سوور وه‌رگه‌پاون.

پېم وت: ئەي ژن بىدەنگ بە و ئەم چەقۇيەي دەستت فرى بدە و وەرە بۇ ئىرە بۇئەوھى چارەسەرت بگەم، چونكە بىگومان تۇ شىت بویت.

ئەو ژنەش لەباتى ئەوھى گوپرايەلیم بکات، وتى: ھەي مەيمون، ئەگەر بىيىتە پىشەوھە من ئەم چەقۇيەم پۇ دەكەمە ناو جەرگى رەشتەوھە، لەبەرئەوھى من زۇر توپەم. منىش وتم: ھەي ژن، چەقۇكەت فرى بدە، چونكە ھىچ رەبەرئەيەتەك لەگەل تۇدا نىيە و نامەوئیت ھىچ زىانىكت پى بگەيەنم.

ژنىش وتى: چەند پىاويك ھەمان ئەو قسەيەي تۇيان کرد و وتیان ھىچ نىيازىكى خراپیان لەبەرئەمبەر مندا نىيە، بەلام من تىگەشتەم ئەمانە دەیانەوئیت فریوم بدەن، بۇئەوھى سودم لىوەرگرن ھەر لەبەرئەوھش ئەم چەقۇيەم بەدەستەوھىيە، بۇئەوھى ھەر پىاويك لىم نىزك بويەوھ بىكوژم، بەتايىبەت ئەو پىرەمىردە يەك چارەي كە وەك مەشكە ئاوسابوو، دەكوژم.

وتم: ئايا ئەوھ تۇ بویت كە پادشای "بابل" ت بەو شىوہیە برىندار کردوھ؟ ژنەكە وتى: بەلى من بووم و خوشحالم كە توانیومە لوتى خویناوى بگەم، چونكە بگرە پادشای "بابل" یش نابیئ دەستم لىوہ بدات، چونكە منیان پىشكەشى خودای خۇمان کردوھ و من دەبیئ لەبەرئەمبەر خودا خۇماندا سەما بگەم.

وتم: ھەرچەنىك خۆت حەزت لىيەتى لەبەرئەمبەر خودای خۆتدا سەما بگە، ئەم بابەتە پەيوەندى بەمنەوھ نىيە و من پزىشكەم و ئەركم ئەوہیە نەھىلم تۇ كە ئىستا شىت بویت، بەم چەقۇيەي دەستت خۆت برىندار بگەيت، ئەگەر تۇ برىندار بگرىت پادشای "بابل" زىانمەند دەبیئ، چونكە بەندەكانى پىيان وتووم كە ئەو تۇى بەنرخىكى گران لەبازارى كۆيلە فرۇشاندا كپىوہ.

ژنەكەيش وتى: من كۆيلە نىم، بۇئەوھى نرخم لەسەر دابنىن و لەبازارى كۆيلە فرۇشەكاندا بمفرۇشن. من كچىك كە بەزۇر فراندوميان، گەر بەرئەدەيەكى كەم ھەستت ھەبوایە، تىدەگەشتى من چى دەلیم.

لەمكاتەدا، ژنە تەماشايەكى دواى خۆى کرد و وتى: بەندەكان پۇشتونەتە سەر درەختەكان بۇئەوھى گوئ لەقسەي من و تۇ بگرن، ئايا ناتوانى بەزمانىكى تر قسەبگەيت، بۇئەوھى ئەوان تىنەگەن ئىمە باسى چى دەكەين.

من به زمانی میسری دستم کرد به قسه کردن و وتم: من خه لکی میسرم و ناوم
 "سینوهه" یه به کوپی که ره ناسراوم، له به ره ئه وهی پزیشکم، نابیت لیم بترسی.
 هر ئه وهی گوپی لیبوو که به زمانی میسری ده دویم، به ره و پروم هات و وتی: من
 نه مده زانی که تو میسریت، ئه گینا زووتر لیت نزیك ده بومه وه، چونکه ده زانم که
 پیارانی میسری له کاتی مامه له کردندا زور له گه ل ژناندا به کار ناهینن، سه ره پرای
 ئه وهی متمانه یه کی ته واوم به تو هیه به لام ناتوانم چه قوکه ت پی بدم، له به ره ئه وهی من
 پیویستم به م چه قویه هیه و ده مه ویت ئه مشه و کاتیک پادشای "بابل" یان هر که سیکی
 تر بیت و بیه ویت له گه ل مندا رابویریت، ره گی ملم به م چه قویه ده پرم بوئه وهی بمرم،
 بوئه وهی له به رامبهر خودای خو مدا بی نابرو نه بم، ئه گهر تو ده ته ویت من به زیندووی
 بمینمه وه و له خودا کان ده ترسی، من له م ولاته ده ربکه، به لام بزانه هر کاتیک منت لی ره
 ده رکرد، من ناتوانم پاداشتی تو، هر وه ک چون ژنانی تر پاداشتی پیوان ده ده نه وه،
 بده مه وه، له به ره ئه وهی من خو م ته رخانی خودای خو م کردو وه و هیچ پیاو یک نابیت
 سود له من وه رگریت، مه گهر ئه و کاته ی که خودای من پیم بلیت، خوازیاری ببه و چیژ
 له ها و خه وی ئه و پیاو وه ره گره.

وتم: من هیچ مه به سستیکی خراپم نیه و توش ده بیت له مرو وه ئاسوده خه یال
 بیت، به لام پوشتنی تو له مالی پادشای "بابل" کاریکی بی میشکیه، چونکه لی ره دا
 هه موو که ره سته یه کی ژنانی تو فه راهمه و خواردن و پوشاک و هه موو شتیکی ترت
 بویت پیتی ده دن.

ژنه که وتی: من له ولاتی خو شمدا نان و پوشاکم هه بوو، پوشاکی ئیره به لای منه وه
 سه رنج پاکیش نیه، به لام ئه وهی که وتت هیچ مه به سستیکی خراپت له به رامبهر مندا
 نیه، ئه وه یان با به تیکه که هر کاتیک منت له "بابل" ده رکرد، ده توانین پیکه وه قسه ی
 له سه ر بکه ین، چونکه گهر چی من خو م ته رخانی خودای خو مان کردو وه، به لام ئه گهر
 خودای من بلیت پیاو یک بو خو م هه لبریزیم، ئه و کات ده توانم رازی بم به وهی سودم لی
 وه رگریت.

وتم: هه ی ژن، من مه به سستی ئه وه م نیه تو له "بابل" ده ربکه م و لی ره بته مه ده ره وه،
 له به ره ئه وهی پادشای "بابل" ها و پیی منه و هر کاتیک تو له مالی ئه ودا بفرینم، ئه و له م
 حاله ته دا به پیچه وانه ی نه ریتی ها و پییه تی ره فتارم له گه لدا کردو وه.

دەبىئەت ئەۋەش بىزنى ئەۋ پىۋەھى كە يەك چاۋى ھەبۋو و ۋەك مەشكە ئاۋسابو، پادىشاى ھەمىشەيى "بابل" نىيە، بەلكو پادىشاى درۋىنەي ئەۋ ۋلاتەيە و تەنھا بۇ ماۋەي يەك رۇژ و تەنھا "ئەمپۇ" فەرمانپەرۋايى دەكات، لەپۇژى دوايىدا پادىشاى ھەمىشەيى "بابل" ئەۋەي كە تۆي كېۋە، فەرمانپەرۋايى دەكات و ئەۋ كەسىكى لاۋ و بالايەكى جوانى ھەيە و بەھىۋاي ئەۋەيە كە چىژ لەھاۋخەۋيەكانى تۇ ۋەرگىت و لەۋاۋەرپەشدام تۇش چىژ لەھاۋخەۋيەكانى ۋەرگىت.

ھەرلەبەرئەۋەش داۋات لىدەكەم ئەم بىرە مندالانەت بخرە لاۋە و ئەۋ چەقۇيە بدە بەمن.

ژنەكە وتى: ئەگەر ئەم چەقۇيەي خۇمت پىدەم، ئەۋا تۇ دەبىئەت پارىژگاريم لى بگەيت.

منىش وتم: بەلى پارىژگاريت لى دەكەم، بۇئەۋەي ھىچ كەسىك نەتوانىت زىانت پى بگەيەنىت.

ئەۋكات ژنەكە وتى: ناوم "مىنا" يە و لەبەرئەۋەي تۇ بەلىن دەدەيت پارىژگاريم لى بگەيت، بۇئەۋەي ھىچ كەسىك نەتوانىت زىانم پى بگەيەنىت، ئەم چەقۇيەت پى دەدەم، ھەرۋەھا لەبەرئەۋەي مىسرىت، دەزانم كە درۇم لەگەلدا ناكەيت و ھەۋلى فرىودانم نادەيت.

ئەۋكات بەدەم زەردەخەنەۋە چەقۇكەي پىدەم و منىش لىم ۋەرگىت و بەرپىكەۋتم، بەلام كاتىك پىم دەكرد تىگەشتم كە "مىنا" بەپىدانى ئەۋ چەقۇيە پىم منى لەبەرامبەر ئەركىكى مەزندا پراگرتۋە، چۈنكە چىتر دۋاي ئەۋە دەبىئەت پارىژگارى لى بگەم، لەكاتىكدا بەچ شىۋەيەك نەتوانىت پارىژگارى لەژنىكى جوان و لاۋ لەمالى كەسىكى مەزندا كە ئەۋمالەش مالى "بورا بورياش" ە بگىت؟ لەھەمان كاتدا ويستم بگەپىمەۋە چەقۇكەي بۇ بگەپىنمەۋە، بۇئەۋەي ھىچ بەلىنىك لەنىۋان من و ئەۋدا نەمىنىت، بەلام بەندەكەكان چۋاردەورىان گىرم و لەۋەيكە تۋانىۋمە چەقۇكەي لى ۋەرگىم، ستايشيان دەكردم و دەيانوت، ئەم ژنە ئەگەر ئەم چەقۇيەي لەلاي خۇي بپاراستايە خۇي يان كەسانى ترى بەكۋشت دەدا، بەلام ئىستا دلىنباين لەۋەي نە لەبەرامبەر خۇيدا مەبەستىكى خراپى ھەيە نە لەبەرامبەر كەسانى تردا.

كاتىك لەو مائە ھاتمە دەرەو "بورا بورياش" بەرەو روم ھات و بەدەم پىكەننەو
پرسى: چى بوو؟ نایا گومانەكەم لەجى خۆیدا بوو؟ ئەو ژنەى كە بەندەكەى تۆى
برىندار كرد، ھەمان ئەو كەنیزە لاوھىە كە بەم تازەبىيانە بۆيان كرىوم.

وتم: بەلى و ئەم ژنەش بەھۆى بەدپەفتارى نۆكرەكانت بەوشىوھىە توپە بوو و
بپارىى داوھ خۆى نەدات بەدەست ھىچ پىاوئىكەوھ و باشتر واىە، بۆماوھىەك لىى نزيك
نەبىتەوھ، با ھەر بۆ خۆى تەنھا بىت، تا ئەوكاتەى وردە وردە توپەبىيەكەى ھىور
دەبىتەوھ و پازى دەبىت كە تۆ لەگەلیدا ھاوخەو ببىت.

"بورا بورياش" وتى: تۆ بۆ دىيىكردى ئەم ژنە ئاسودە خەيال بە، چونكە من
ژنانى لاو زۆر باش دەناسم و دەزانم بەچ شىوھىەك دەبىت پراو و دىيىيان بكەيت، ئەمە
يەكەمجارم نىە كە ژنىكى لاو و توپە پى بنىتە مالى من و داواى لى بكەم لەگەل مندا
پابوئرىت و پەتم بكاتەوھ.

ئەو كچە جوانانەى كە ھىشتا لەگەل مندا ھاوخەو نەبون لىم دەترسن و وا ھەست
دەكەن دوچارى ھەپشەھىەكى مەزن بونەتەوھ، بەلام كاتىك دىن بۆ لام و چاويان
بەلاوھىەتى من دەكەوئت بەرادەھىەك پىمەوھ پەيوەست دەبن كە چىتر دواى ئەوھ گلەبى
ئەوھم لىدەكەن كە بۆچى تەواوى كاتى خۆمىيان بۆ تەرخان ناكەم و ئەگەر لەگەل
ژنانەكانى ترم پابوئرم ئىرەبىم پىدەبەن، ھەركاتىكىش لاوھىەتى و جوانى من كارىان
تىنەكات، بى لەم حالەتەش پىگايەكى ترم بۆ مالى كردنىيان بەدەستەوھىە، ئەو
پىگايەش داركارىە. من فەرمان دەدەم ئەو كچە لاوھ سەركەشە بەدەمدا بخەن و
بەندەكان بەدارى بارىك ئەوھندەى لىدەن تا خوئىن لەگشت گىانەوھ دەچۆرئت و
كاتىكىش شەو بىت نەتوانىت بخەوئت، ئەم ژنە دواى ئەوھى جارىك يان دوچار
داركارى كرا، بەشىوھىەك گوئپرايەل دەبىت كە ھەرگىز سەرىپچى لەفەرمانەكانم
نەكات.

"بورا بورياش" دواى ئەم قسانەى بەپىكەننەىكى تر لىم دور كەوتەوھ و منىش
بەرەو پوى تەلاى ميواندارى پۆشتم.

"كاپتا"ى بەندەبىشم، سەرەپراى ئەوھى بەدەستى "مىنا" برىندار كرابوو، دواى
ئەوھى گەپرايەوھ بۆ ناو تەلاى ميواندارى، بەھۆى خواردنەوھوھ نازارەكانى خۆى
فەرماؤش كرد.

خەلکێکی زۆر چوار دەوریان گرتبوو و هانی ئەوەیان دەدا کە پەفتار و قسەى گالته نامیزیان بۆ بکات، لەو باوەر دەدام بەندەکەى من لەو بوارەدا نامادەکارىەکی سروشتى تێدا بەدى دەکرا، بۆیە قسە و پەفتارگەلێکی لەخۆى نیشان دەدا کە خەلکى دەورو بەرى دەهینایە پیکەنین.

لەتەلارى میوانداریدا خەلکى بەشیوەیەک سەرگەرمى خۆشگوزەرانى خۆیان بون کە هیچ کەسێکیان هیچ گرنگیەکی بەمن نەدەدا. لەوکاتەدا ویستم خۆم بگەیهنمە "کاپتا" و پێى بلێم کە هەستیت و لێزە هەلبیت، بەلام ناگاداری ئەوەبوم کە ئەوانى تر بەشیوەیەک چوار دەورى بەندەکەى منیان گرتبوو کە من نەتوانم بەچپە و نەهینیوە قسەى لەگەڵدا بکەم، سەرەرای ئەوەش "کاپتا" بەرادیەک گەشتبوو ئەو باوەرەى کە بوو بە پادشا کە لەوانەبوو فرمان بەدات خەلکانى تر سوکایەتیم پێ بکەن و لێم بدەن.

من نەمدەویست بەندەکەم لە "بابل" دا بەکوشت بدریت و پزگارکردنى لەمەرگ بەئەركى خۆم دەزانى، گەرچى ئەو بەهۆى مەستىوە خۆى ون کردبوو، بەلام هەر بەندەىەکی تر لەباتى "کاپتا" ئەگەر لەناکاو ببیتە پادشا خۆى ون دەکات.

سەرەرای "کاپتا"، من بەلێنم بە "مینا" داو و دەبیت ئەو بەلێنەى خۆم بەجى بهینم. پادشای "بابل" وتبوی ئەو کچە ئەگەر جوانى من ببینیت، لەو توپەییەى هینور دەبیتەو و خۆى دەهاوێژیتە باوەشمەو، بەلام ئەم گوتهیه پەسەند ناکەم، چونکە ئەگەر "مینا" بیویستایە خۆى بەدات بەدەست "بورا" بوریاش "هوه" ئیستا خۆى بەدەستەو داوو.

من هیچ گومانێکم لەو دەدا نەبوو کە "بورا" بوریاش "فرمان بەبەندەکانى خۆى دەدات دارکارى ئەو کچە بکەن، منیش نەمدەویست "مینا" بەدەستى بەندەکان دارکارى بکړیت و جەستەى بریندار بکەن، لەبەرئەوێ مىسریم "مینا" پشتمى بەبەلێنەکەى من بەستوو و متمانەىەکی تەواوى بەمن هەیه و چەقۆکەى دەستى خۆى پێدام، ئیمەى مىسریش رى نادەین ژنێکی جوان دارکارى بکړیت.

من دوو ئەركم لەئەستۆداوو، یەكێک لەئەرکەکانم پزگارکردنى بەندەکەم و ئەویتریان ئەركێکی دۆستانە بوو لەبەرامبەر پزگارکردنى "مینا" دا.

له بهرامبهر نه نجامدانی ئه رکی یه کهم، هیچ گومانیکم له نه نجام دانیدا نه بوو، ئه گهر "بورا بوریاش" ییش لیم توپه بییت، چونکه بهنده کهی من هیچ تاوانیکی نه کردووو بوئه وهی به دهستی دانیشتوانی "بابل" بکوژریت.

به لام له بهرامبهر ئه رکی دووه ممد زور دودل بوم، چونکه "بورا بوریاش" به وهی ئه وهی متمانه یه کی ته واوی به من هه بوو، منی نارده ناو ماله کهی خوی، ئه گهر "مینا" له م ماله دا بفرینم و له گه ل خومدا بیبه م، ئه وا له م حاله ته دا خیانه تم له متمانه ی هاوپییه تی کردووو.

به لام "مینا" ش متمانه یه کی ته واوی پیکردبوم، چاوه پیتی ئه وهی لی ده کردم که من ئه و له "بابل" ده ریکه م یان نه هیلم دارکاری بکه ن.

ئه گهر بمتوانیایه له "بابل" دا بمینمه وه، داوام لی ده کرد که دارکاری "مینا" نه که ن، ئه ویش له محاله ته دا داواکه ی منی په سه ند ده کرد، به لام له بهرئه وهی من ناچار بوم بهنده کهم له مهرگ پزگار بکه م، نه مده توانی له "بابل" دا بمینمه وه و ده بیته "کاپتا" پزگار بکه م و ئیمه هه ردوکمان له وی هه لبین.

له بهرئه وهی له گه ل "کاپتا" دا هه ندیم له م حاله ته دا "مینا" به ته نه ایی ده مینیته وه و دارکاری ده کریت، بوئه وهی ئه و دوچاری ئه م سته مه نه بیته، ناچار ده بم ئه ویش له گه ل خومدا بفرینم، سه ره پای ئه وهی پادشای "بابل" فراندنی "مینا" به کرداریکی پیچه وانیه ی هاوپییه تی بزانیته و وا هه ست بکات که من خیانه تم لیکردووو.

مرۆڤ له جیهاندا، له هه موو کاتیکدا له کار و په فتاره کانی خۆیدا نازاد نیه، له بهرئه وهی چاره نویسی مرۆڤ نه ستیره کان ده ستنیشانی ده که ن و هه ندیکات ناچار ده بن، کارگه لیک نه نجام بده ن که خۆیان هه ز به نه نجامدانی ئه و کاره نه که ن.

ئه وه بوو که هه موو گومان و دودلیه کی خوم وه لا نا و بپیرام دا هه م "کاپتا" له مهرگ پزگار بکه م و هه م "مینا" له و سته مانه ی که چاوه پیتی ده که ن پزگار بکه م.

لەيئناو رزگار كردنى دوو كەسدا

دوای نيوەپۇ پۇشتەم بۇ قەراخ پوبار و لەكەشتيەك نزيك بومەوہ كە دە سەول
لیدەرى ھەبوو و بەسەول لیدەرەكانم وت: من دەزانم كە ئەمپۇ پۇژی جەژنى پادشای
درۆينەيە و ئيوەش ئاوجۇتان خواردووہ تەوہ و ھەز دەكەن ئەمپۇ تا شەو كاتى خوش
بەسەر بەرن، بەلام پۇژەكانى جەژن زوو تیدەپەپريت، دوای ئەوہ پۇژانى برسیتى و
ئەرك كيشان دەست پیدەكاتەوہ، بۆيە ژير ئەو كەسەيە كە فريوى خوشيەكانى پۇژی
جەژن نەخوات و بير لەپۇژانى تر بكاتەوہ، ئيوە ئەمپۇ دەتوانن كار بکەن و موچەيەكى
باش لەبەرامبەر ئەم كارەتاندا وەرگرن و بەم موچەتان، دەتوانن لەبەيانیەوہ تا دوو
ھەفتەى تر بخۆن و بخۆنەوہ و لەگەل ژناندا رابويړن.

سەول لیدەرەكان پرسیان: ئیمە دەبيت چى بکەين؟

وہتم: سەرەپای ئەوہى ئەمپۇ پۇژی جەژنە، مام كۆچى دوایى كردووہ، چونكە
كاتيك خوداكان بيانەويت كەسنيك بمرينن، ھيچ گرنگيەك بەوہ نادەن كە ئەو لەپۇژی
جەژن و خوشى يان لەپۇژی خەم و ناخوشەكاندا بمریت و منيش ناچارم بەپيى
پاسپاردەى مام، ئەمشەو تەرمەكەى ليړە ببەم و بيگەيەنمە شوينيك كە باوبايرانى
تيدا نيژراوہ كە دەكەويقە نزيك سنورى ولاتى "ميتانى"، بى لەو تەرمە كەنيزەكەشم
لەگەلدا ديئت، چونكە پياويكى وەك من ناتوانيت بەتەنھايى كارەكانى خوى بەئەنجام
بگەيەنيت، بۆيە دەبيت ژنيك خواردنى بۇ دروست بكات و ئيمە ئەمشەو ليړە دەپوين
و من لەبەرامبەر ئەم كارەدا دوو ئەوہندەى كرڼى ئاساييتان پى دەدەم.

سەول لیدەرەکان وتیان ئیئمە ئامادەین بەوەی تۆ بگەیهنینه شوینی مەبەستت، بەلام لەکاتی شەودا ئیئمە لەسەر ئەم پوبارە سەول لیدەرەکان، چونکە لەکاتی شەودا پۆحە نازاردەر و ھەرەشە ئامیزەکان لەھەردوولای پوبارەکەوھن یان لەسەر ئاوەکەدان و ھاوار دەکەن و ئیئمەش لەھاوارەکانیان دەترسین و لەوانەشە کەشتیەکەمان وەرگیرن.

وتم: من ھەرنیستا دەپۆم و مەریک لەپەرستگادا دەکەم بەقوریانی، بۆئەوەی ئەم پۆحە نازار بەخشانە ھیچ زیانیگمان پێ نەگەینن و کاتیگیش بەمەبەستی خۆمان گەشتین دەنگی ئەو ئەنگوستیلە زیوانەیی کە من پیتانی دەدەم ئەوەندە بەھیز دەکەوێتە بەرگویتان کە ئیو بەھیچ شیوێک دەنگی پۆحە نازار بەخشەکان نەبیستن.

سەول لیدەرەکان پرسیان: تۆ چ کاتیگ دەیت؟

وتم: ناتوانم پیتان بڵیم لەچ کاتیگدا دیم، بەلام بەدەنیایییەو لەچارەکی یەکەمی نەمشەودا خۆم دەگەینەمە لای ئیو، بەلام ئیو لەھەموو حالەتەکاندا بەکەشتیەکی خۆتان لەھەمان ئەم شوینەدا چاوەڕێی من بن و لێرە تەکان نەخۆن، ئەگەر وا ھاتە پیش کە من درەنگم کەوتم، ھەر لێرەدا لەناو گەشتیەکاندا بخەون، بەلام کەشتیەکە نەبەن بۆ ھیچ شوینیکی تر، چونکە لەوانەییە من لەچارەکی دووەمی شەودا یان نزیکیی بەرەبەیاندا بەتەرەکی مام و کەنیزەکەم بێم بۆ ئیو، ئەگەر کەشتیەکە بێن بۆ شوینیکی تر، لەم حالەتەدا ناتوانم بتاندۆزمەو.

دوای ئەو ئەنگوستیلەکی زیویم دا بەھەر سەول لیدەرێک و بێم وتم: ئەم ئەنگوستیلە وەک پیشەکی پیتان دەدەم بۆئەوەی دانیابن و بزائن ئەمشەو دیم و ئەم کەشتیەتان بەکەسی تر مەدەن و کاتیگ گەشتینە مەبەستی خۆمان، چوار ئەنگوستیلەیی تر دەدەم بەھەریەک لەئیو و بەھۆی ئەوەی ئیو لەبەر تەماعی زێر و زیو نەمکوژن، وەک خۆتان دەزانن کە لە"بابل"دا کۆچەر و گەشتیارەکان ھەرگیز زێر و زیو لەگەڵ خۆیاندا ھەنناگرن، بەلکو ھەوڵە لێگەڵ خۆیاندا ھەندەگرن و کاتیگیش گەشتنە مەبەستی خۆیان، ئەو ھەوڵەیان دەگۆڕن بە کانزاکان و منیش دوای ئەوەی گەشتینە شوینی خۆمان، ھەوڵەکەم دەگۆڕم بە کانزا و پاشماوەی کرێکەتان لەوی دەدەمی.

سهول لیدرهکان دواى ئەوهى ئەنگوستیلە زیویهکیان وەرگرت دلتیا بون لەوهى ئەگەر من بگهیهننه شوینى خۆم، سویدیکی زۆرم لى وەردهگرن و ههریهک لهوانه دهبیته خاوهنى پینچ ئەنگوستیلە و دلتیا دهبن لەوهى شهو تا بهیانی چاوهپیم بکهن.

من دواى گهپانهوهه لهکهنار روبرار، "خیکه" یهکی بچوکم کړی، دواى ئەوه پوشتم بو پهرستگا و لهوی مهپیکم کرد بهقوربانى و خوینی مهپهکهه پرشته ناو "خیکه" کهوهو بهو چهقویهى "مینا" بهمنى دابوو بهرهو مالى "بۆرابویرایش" پوشتم.

کاتیك دەمويست برۆمه ناو مالهکهوه، "خیکه" ی پر لهخوینم خسته ناو جانتای کههستهی پزیشکیهکهه بو ئەوهى هیچ کهسیک چاوی پئی نهکهویت و ههرئهوهى خزمهتکارهکان چاویان پیم کهوت چواردهوریان لیگرتم و و منیش پیم وتن: پوشتبوم بوئهوهى دهرمان بو ئەم ژنه شیتته بهینم و ئیوه دهبیته ژورهکهى ئەوم پى نیشان بدن. خزمهتکارهکانیش، منیان برده لای ژوری ئەو ژنه و منیش بهوانم وت: من لهگهله ئەم ژنه دا بهتهنهایى بهجى بهیلن، بوئهوهى لهپئی ئەم دهرمانانهوه ئەو پوچه زیانبهخشانهى که لهدهرونى ئەودا جیگیر بون و ئەویان شیت کردوه، لهجسته و بونایهتی ئەودا دهریکهه.

خزمهتکارهکانی پوشتن و من به "مینا" م وت: ئەمشهوه دهمهویت تو له م ماله بفرینم و لهگهله خۆمدا لهم ولاته دهرتبهکهه، بهلام بهمهرجیک تو ملکچهی فهرمانهکانی من بیت.

"مینا" پرسى: دهبیته چی بکهه؟

"خیکه" بچوک و چهقۆکهه پینیشان دا و پیم وت: من ئەم شهو ئەم چهقویهت لا بهجى دههیلیم و دهپۆم و بهخزمهتکارهکانیش دهلیم دواى پوشتنى من نابیت هیچ کهس خوی بکات بهم ژورهى تۆدا.

⁴⁴ خیکه، وهک مەشکه وابه، بهلام مەشکه له پێستی بزنی دروست دهرتت، و خیکهش لهپێستی کاره بزنی دروستی دهمکن و شیوهی نامادکردن و دروست کردنی لهگهله مەشکه جیاوازه، چونکه خیکه به "توو" خۆشەى دهمکن، دواى ئەموش دۆشاوی توو دهمکوئین و تیی دهمکن تا وای لیدیت بهکهلکی ئەوه بیت که پوینی تیبکههت، بهلام مەشکه بهجهوت خۆشەى دهمکن. ههروهها شیوازی بهکارهینانیشی لهگهله مەشکه دا جیاوازه، چونکه مەشکه زیاتر بو ناو بهکاری دهمینن، بهلام خیکه، بو ههگرتنی پوین نازهل بهکار دهمینرت

ھەرئەھدى شەۋ داھات تۆ دەبىت دەمى ئەم "خىگە" يە بکەيتەۋە و بېرىك خوین بەرۇخسار و دەست و سېنەتدا بېرىشى و چەقۇگەش دەبىت لەتەنىشت خۆتەۋە دانىيت.

من لەسەرەتای شەۋدا دىم و كاتىك خۆم دەكەم بەژورەكەى تۆدا دەلیم: تۆ بەم چەقۇيە خۆت كوشتوۋە و تۇش لەركاتەدا خۆت بکە بەمردوو، بۆ ئەۋەى ھەمويان لەۋە دلنباين كە تۆ گيانت تىدا نەماۋە.

ئەۋكات من خزمەتكارەكان دەھىنمە ئەۋ باۋەرەى كە دەبىت تۆ لىرە بېمە دەرەۋە لەركاتەدا تۆ لەشتىك دەپىچم و لەۋى دەرتدەكەم و لەدەرەۋە دەست و پوخسار و سېنەت دەشۆرم و لەگەل خۆمدا دەتەبەم.

"مينا" پازى بوو كە بەپىيى فەرمانەكانى ئەۋ پەفتار بكات و منىش لەژورەكەى ھاتمە دەرەۋە و بە خزمەتكارەكانم وت كە ھىچ كەسىك ئىتر خزمەتكارى ئەم مالمە يان ژنى ئەم مالمە بىت نابىت خۆى بكات بەژورى "مينا" دا، چونكە ئەگەر كەسىك دەرگای ئەۋ ژورەى بكاتەۋە و خۆى بكات بەژوردا، پۇجە زيانبەخشەكان كە بەھۆى ئەۋ دەرمانەۋە لەجەستەى "مينا" دىنە دەرەۋە، لەكاتى چۈنە ژورەۋەياندا دەچنە جەستەى ئەۋان و دواجار ئەۋان ۋەك ئەۋ كچە شىت دەكەن و خۆشم لەسەرەتای شەۋدا سەردانىكى تىرى دەكەمەرە و خۆم دەكەم بەژورەكەى ئەۋدا.

خزمەتكارەكان بەترسەۋە وتیان: دلنبايە كە ناھىلین ھىچ كەسىك خۆى بكات بەژورەكەى ئەۋدا و ئىمەش خۆمانى لى نىك ناكەينەۋە.

دواى ئەۋە پۇشتم بۆ كۆشكى فەرمانرەۋايى و بىنیم بەندەكەم ھىشتا لەتەلارى ميوانداریە.

بەلام كۆمەلىك لەۋكەسانەى كە سەرقالى خواردنەۋە بون، بەھۆى مەستیانەۋە لەۋ تەلارەدا خەويان لىكەۋتوو و ئەۋانىتر كەم تا زۆريان مەستبون، بەلام "بۇرا بۇرياش" ھۆش و ھەستى لەسەر خۆى بوو.

خۆر بەرادەيەك ھاتبوۋە خوار كە تىشكە ئەرخەۋانىەكانى لەناۋ ژورى تەلاردا دەدرەۋشانەۋە و منىش لە "بوراۋورىاش" م پىرسى: چ پۇژىك جەژنى پادشای درۆينە كۇتايى پىدىت.

ئەۋىش ۋتى: كاتىك خۇر لەپىشت ئەۋ رۇبارەۋە ون بىت، كۆتايى بەم جەژنە دىت و بەندەكەى تۇش بەۋ ژەھرەى كە بۇى دەپژنە ناۋ شەرابەۋە دەرخواردى دەدەن و دەمرىت، دۋاى ئەۋە لاشەى دەكەنە ناۋ كاسەيەكى گلىنەۋە و دەيبەنە ناۋ ژىرزەمىنەكەم و لەپال ئەۋ كەسانەى كە لەھەمان ئەم پۇژەدا بەكۈشت دراۋن دادەنرىت.

ۋتم: "بۇرۇبارىاش" بەندەى من، ۋەك خۇم خەلكى مىسرە و خەتەنەشيان كىرۋەۋە و خوداكانى ئىمە دەلئىن، كاتىك مۇۋە دەمرىت، دەبىت لاشەى مۇميا بكەن، بۇئەۋەى لەجىھانىكى تردا بەزىندۋىى بەمىنىتەۋە.

"بۇرۇبارىاش" ۋتى: كاتىك لاشەى مۇمياكرا، چى لى دەكەن؟

ۋتم: دۋاى ئەۋەى لاشەيمان مۇمياكرد، دەينىژىن.

"بۇرۇبارىاش" ۋتى: من رازىم كە بەندەكەى خۇت بەپىى نەرىتى خۇتان مۇميا بكەيت، بەلام دۋاى ئەۋە دەبىت لاشەكە بەدەيتەۋە بەخۇمان، بۇئەۋەى بىخەينە ناۋ ئەم كاسە گلىنەۋە و لەژىر زەمىندا داينىن.

ۋتم: مۇمياكردنى لاشەى كەسە ۋەجاخزادەكان شەست تا حەفتا پۇژ درىژە دەكىشىت، بەلام لاشەى بەندەكان دەتۋانرىت لەماۋەى سى پۇژدا مۇميا بكەين.

"بۇرۇبارىاش" ۋتى: زۇرباشە لاشەكەى لەماۋەى سى پۇژدا مۇميا بكە.

منىش ۋەلامم داىەۋە: ناتۋانم ئەم كارە لىرەدا ئەنجام بەدەم، لەبەرئەۋەى ئەگەر لاشەى بەندەكەى خۇم لەم كۆشكەدا مۇميا بكەم، ھەمۋو ئەۋ كەسانەى كە لىرە دانىشتون، بۇ نمونە تۆ، بەھۋى بۇنى ھەرەشەنامىزى ئەم تەرمەۋە دەمرىت و دەبىت ئەۋەت پى بلىم ئەم لاشەيە، يەكسەر دەبىت مۇميا بكرىت، ئەگىنا ھەۋاى گەرمى "بابل" ھەر ئەمشەۋ لاشەكەى دەگەننىنى و ئەركات ناتۋانن مۇمياى بكەين، ھەر لەبەرئەۋەش تۆ پىم پى بەدە ئەمشەۋ ھەر ئەۋكاتەى بەندەكەى من دەمرىت، من لاشەكەى لەم كۆشكە بىمە دەرەۋە بۇئەۋەى لەكەنار رۇباردا لەشۋىنىكى دۇردا، مۇمياى بكەم و لەم شەۋەۋە كە من لەم كۆشكە دەپۇمە دەرەۋە تا سى پۇژى تر تۆ من نايبىنى و نايبىت بىشىبىنى، چۈنكە لەم سى پۇژەدا لەتۇ نرىك بىمەۋە بۇنى ئەم لاشەيە دەبىتە ھۋى مەرگى تۆ.

"بورا بوریاش" وتی: منیش تا ئەم سى پۆژە هیچ کاریکم پیت نیه، تا ئەو کاتەى خۆت دیت بۆ لام.

لاو تەماشایەکی خۆری کرد و ئەویش وتی: لەبەرئەوێ خۆر لەپشت پوبارەو و ن بوو کەواتە جەژن کۆتایی پێهاتوو و تا چەند ساتیکی تر زەرەکە دەرخواردی بەندەکەتی دەدەن و برۆ خۆت چاوییری لەم کارە بکە کە بەنامادەبونی تۆ کە پزیشکی ئەو زەرە دەرخواردی ئەو پیاو بەدەن... لەکاتیئێدا ئیمە سەرقالی ئەم گفتوگۆ بوین، من بەهۆی هەلومەرجی خزمەتکارانی کۆشکی فرمانەرەواییەو تێگەشتم کە جەژنی پادشای درۆینە کۆتایی پێهاتوو، چونکە هەموویان بەیەکەو لەچواردەوری "کاپتا" دور کەوتنەو، بەلام "کاپتا" کە بەهۆی خواردنەوێ شەراب مەست بوو، نەیدەتوانی پەیی بەگۆرانی پەفتاری خزمەتکارەکان ببات.

من خۆم گەیانده لای پزیشکی "بورا بوریاش" و پیم وت: کە پادشا فرمانی بەمن داوێ خۆم زەرە دەرخواردی ئەو پیاو بەدەم کە ئەم برۆ پادشای درۆینەى "بابل" بوو. ئەو پزیشکەش قسەکانی منی لا پەسەندبوو، چونکە سەرەرای ئەوێ وای دەزانی من درۆی لەگەڵدا ناکەم، لەپۆژی پادشای درۆینەدا ئەوندە شەرابی خواردبویەو کە نەیدەتوانی لەسەر هەردوو پێی خۆی پراوەستیت و هەرئەوێ زانی کاری دەرخواردانی ژەر بە "کاپتا" من لەئەستۆی دەگرم، زۆر خوشحال بوو و وتی: نایا دەزانی دەبیت بەکام ژەر بیکوژیت؟

وتم: بەلى من لەپێی پزیشکە "بابل" یەکانەوێ ئاشنای هەموو ژەرەکانی تر بوم. پزیشکی پادشاش بەهۆی مەستی لەپراوە بەدەر یەو کە بەچەپ و راستدا دەکوت وتی: بەلى دواى ئەوێ بەندەکەت مرد، من دەبیت پشکنینیکی تەواوی بۆ بکەم، بۆئەوێ دڵنیا بام لەوێ کە مردوو.

وتم: هەر ئەو کاتەى مرد، من دیم ئاگادارت دەکەمەو، بۆئەوێ بیت و پشکنینی بۆ بکەیت.

پزیشکی پادشای "بابل" ییش وتی: کەواتە من دەپۆم دەخۆم و کاتیئێ بەندەکەت مرد، وەرە و ئاگادارم بکەرەو، ئەگەر خەوتبوم، هەلمسینە.

وتم: هەمان کار دەکەم بۆئەوێ بزانی بەندەکەى من مردوو یان نا.

كاتىك لەپزىشكى پادىشاى جيا بومەو، بېرىك تىياكم پىشتە ناو شەرابەو، بەلام ئەۋەندە تىياكم تىكردبوو كە بەندەكەم دواى خواردەنەوئى ئەو شەرابە بەشىۋەيەك لەھۇش خۇى بچىت كە چىتر واھەست بىكەن كە مردوۋە.

دواى ئەۋەى بەو شەرابە ناۋىتە بەتلىياكەو پىشتە بۇ لاي "كاپتا" و پىم وت: تۇ ئەمپۇ پادىشاى چوار ۋلاتىت و ھەموويان لەم پوۋەو تۇ باش دەناسن و منىش لايەنگرى ئەۋە دەكەم كە تۇ پادىشاى "بابل" ايت.

بەلام ھەرىبەوشىۋەى دەزانى من نەھاتوم كە بۇ ھەمىشە لە "بابل" دا بىمىنمەۋە و ئىستا دەمەۋىت بېرۇم، بەلام پىش ئەۋەى بېرۇم يەك ئارەزوم ھەيە كە دەبىت بىتە دى.

"كاپتا" پىرسى: چ ئارەزۋىەكت ھەيە؟

وت: ئارەزۋى ئەۋە دەكەم كە بەدەستى خۇم يەك پىك شەرابت پىبىدەم، بۇئەۋەى دواى ئەۋەى گەرامەۋە بۇ مىسر بتوانم بەمەموو خەلكى بلىم كە من "سىنۇھە" ى ناسراو بە كوپى كەر، كەسىك كە بەدەستى خۇم شەرابم دەر خواردى پادىشاى "بابل" داۋە، بۇئەۋەى لەوكاتەدا خەلكى بەمەزنىەكەۋە تەماشام بىكەن و پىشتىگرى ئەۋ مەزنىەتەم بىكەن.

"كاپتا" وتى: من ئەمپۇ بەپىيى پىۋىست شەرابم خواردوۋەتەۋە و چىتر ھەز لەخواردەنەۋە ناكەم، بەلام لەبەرئەۋى تۇ دەلىيى ئارەزۋى ئەۋە دەكەيت بەدەستى خۇت شەرابم پى بەدەيت و منىش ئەمپۇ كەسىك نەبوم كە پىكى شەرابى ھىچ كەسىك پەت بىكەمەۋە، ئەو پىكەش بەدەستى تۇ دەخۇمەۋە، ۋەك بلىيى دەزانم لەۋانەيە بەشىۋەيەك مەست بىم كە نەتوانم لەجىيى خۇم ھەستىم.

ئەۋەكات پىكى شەرابى لەدەست ۋەرگرتەم و بەيەك قوم ھەلىدايەۋە دواى ئەۋە پىكە خالىيەكەى فرى دا.

لەمكاتەدا چراكان داگىرسان و بىدەنگى بالى بەسەر كۇشكى فەرمانپەرۋايدا كىشا، چۈنكە ھەمويان زانىان چىتر كاتى خۇشى ۋشادى كردن تەۋاۋ بوو و ئەگەر كەسىكىش ھەۋلى ئەۋە بەدات خۇشى و شادى لەخۇى نىشان بەدات بەكۋىش دەدرىت. دواى چەند ساتىك بەندەكەم، تاجى فەرمانپەرۋاىي لەسەر داكەند و وتى: ئەم كلاۋە بۇ سەرى من زۇر تەنگە و فشارى بۇ سەرم ھىناۋە بۇيە ئىسقانى سەرم نازار دەدات،

ههست بهشلیهك له پیکانمدا دهكهم و پیلوهکانیشم ورده ورده خهریکه قورس دهبن و واههست دهكهم خهریکه خهوم لیدهکهوئیت.

"کاپتا" لههمان نهو شوینهی که دانیشتبوو راکشا و دواى چند ساتیک خهوی لیکهوت و من دهمزانی که خهوی نهو لهو تلیاکهوه سهراوهی گرتوه، دواى چند خولهکیکی تر، ورده ورده قورس دهبیئت و وای پیدیت که ههرکهسیک چاوی به "کاپتا" بکهوئیت، وا دهزانیئت گیانی دهراچوه.

خزمهتکاری کوشکی فرمانپهواوی نهو تاجهی که "کاپتا" لهسهری داکنه خستهی سهری "بورابوریاش" و جلی پادشایی لهبهرکرد و پادشای راستهقینهی "بابل" لهسهر تهختی پادشایی دانیشت و دواى نهوه وتی: سهرهپای نهوهی نهمرپو پوژی جهژن و خوشی بوو، من زور ماندووم و دهبیئت بخهوم و زور زووش نهو که سانهی که بههوی مهستیانهوه لییره خویان لیکهوتوه، بهزوری گورز لهکوشکی فرمانپهواوی بیانکهنه دهروه و نهه گهمژهیهش - دهستی بو کاپتا راکیشا - کاتیک بهتهواوی گیانی دهراچوو بیخهنه ناو کاسه گلینهیهکهوه.

خزمهتکاری کوشکی پادشای "بابل" بهشیوهیهك بهگورزی دهستی کهوته گیانی مهستهکان و نهوانهی خویان لی کهوتبوو، که لهماوهی چند ساتیکدا مهستهکان هاتنهوه هوش خویان و خهوتوهکانیش لهخهه ههستان و ههموویان پیکهوه ههلهاتن.

منیش له "کاپتا" نزیک بومهوه و تهماشام کرد که تهواوی هیما وینهیهکانی مهرگ لهپوخساریدا پهیدا بووه، دواى نهوه بهبهندهکانم وت: برپون و بهپزیشکی پادشا بلین بیت بو ئیره و پشکنینیك بو نهه پیاره بکات، بوئهوهی لهوه دننیا بیت که مردوه، لهوکاتهدا بهندهکان پوشتن و پزیشکی پادشای "بابل" یان لهگهل خویاندا هینا که لهکاتی مهستیدا خهوی لیکهوتبوو و زیاد لهنیو کاتژمیر نهخهوتبوو و هیشتا مهستی لهسهری دهرنهپهپیوو و بهچاوهی نیوه کراوهوه هات.

من دهمزانی لهو حالهدا تاقتی نهوهی نیه پشکنینیکی تهواوی بو بهندهکهه بکات و نهگهر پشکنینی تهواویشی بو بکات، دهگاته نهو باوهپهی که مردوه.

بهلام پزیشکی پادشای "بابل" که دهیویست هرچی زووتر بگه پیتته و بخهویت، بویه هه پهمه کی تهماشایه کی بهنده که می کرد و وتی، بیگومان مردوه، همرئیستا بیخه نه ناو گۆزه یه کی گلینه وه و ده می گۆزه که به قوپری خوشه کراو بیهستن.

بهنده کانی "بورا بوریاش" بهنده که می منیان خسته ناو گۆزه یه کی گلینه وه و کاتیگ سهرقالی ناماده کردنی قوپره خوشه کراوه که بوون من به لینی پادشام هینایه وه یاد "بورا بوریاش" و وتم: ده بییت تهرمی "کاپتا" م پی بدهیت بۆنه وه ی بیبهم و مؤمیای بکه م.

"بورا بوریاش" به بهنده و خزمه تکاره کانی وت: "سینوهه" ی پزیشکی میسر ریگای پیدراوه تهرمی نه م پیاوه له م کۆشکه ی من بیاته دهره وه و مؤمیای بکات و هیچ که س نابییت ری پی لی بگریت و بییته مایه ی دهردیسه ری نه و ناگاتان له خوتان بییت که دوا ی نه وه ی لی ره پۆشته دهره وه، بۆما وه ی سی پۆژ و شه و پی نه نیته نه م کۆشکه وه و نه گهر ویستی بیته ناو نه م کۆشکه وه دارکاری بکه ن، چونکه سهرقالی مؤمیاکردنی تهرمی نه و پیاوه یه و له وانیه بۆنی هه ره شه نامیز له گه ل خویدا بهینیته ناو نه م کۆشکه وه و بییته مایه ی له ناو چونی من.

منیش که پیش وهخت گه ژاوه یه کم ناماده کردبوو، نه و گۆزه گهره یه که تهرمی "کاپتا" ی تیدا بوو لی وهرگرتن و خسته مه سهر نه و گه ژاوه وه و له پیدای پیش نه وه ی له که ژاوه که نزیک بیمه وه، چهند کونیکم کرده نه و قوپره خوشه کراوه ی که ده می گۆزه که یان پیگرتبوو، بۆنه وه ی بهنده که م نه خنکیت.

کاتیگ دنیابوم که "کاپتا" له کۆشکی پادشای بابل "هاتووته دهره وه و له ناو نه و گۆزه یه دایه و خراوته سهر گه ژاوه که وه، دوا ی نه وه یه کسه ر پۆشتم بۆ مالی "بورا بوریاش" و به خزمه تکاره کانم وت: دهرۆم بۆ نه وه ی تهماشای کاریگه ری دهرمانه که م له سهر "مینا" بیبیم.

کاتیگ خۆم کرد به ژوره که ی "مینا" دا تیگه شتم که فرمانه کانی منی جیبه جی کردوه و دهست و سینه و پوخساری خویناوی کردوه و چه قۆ خوینینه که شی له ته نیشتیه وه داناوه.

بەترس و تۆقانیکی درۆینهوه لهو ژوره هاتمه دهرهوه و بانکی خزمهتکارهکانم کردو پیم وتن: مهگەر ئیوه شیت بون که دوباره پیتان پیداوو چهقویهکی تر بهدهست بهینیت، بۆئهوهی خۆی پی بکوژیت.

کاتیك خزمهتکارهکانی چاویان بهخوین کهوت، لهزریان لی هات و هیچ کهسیك نهیویرا لهو که چه نزیك ببیتهوه و بزانیت ئایا "مینا" بهراستی مردووہ یان هیشتا گیانی تیدا ماوه، چونکه خزمهتکارهکان زۆر لهخوین دهرسن و بههیچ شیوهیهک ناماده نین لهجستهیهکی خوینینهوه نزیك ببهوه.

هموویان بهلهرز و شیواویهکهوه تهماشایان دهکردم و چاوی تۆقوویان پرسیاری ئهوهی لی دهکردم که ئیستا چی بکهین؟ بهوانم وت: لهم روداوهدا ئیوه بهئهندازهی من یان لهمن زیاتر بهرپرسیارهتیتان لهئستودایه، چونکه من پزیشکم و هاتوم چارهسهری ئهم ژنه شیته بکه، جاری یهکهم لهبهرچاوی ئیوه ئهم چهقویهم لهدهست سهند، بهلام نازانم ئهو بهچ شیوهیهک توانیویهتی چهقویهکی تر بهدهست بهینیت و خۆی پی بکوژیت.

ئیستا تاکه پینگهچاره ئهوهیه که من ئهم ژنه لهبهرهیهک بپیچم و لیوه بیبهمه دهرهوهو ئیوهش ههر ئهمشه و یان سبهی بهیانیهکهی کهنیزهیهکی تر بکړن و لهباتی ئهودا داینین، ئهگەر "بورابوریاش" پرسی بۆچی سهر و پوخساری ئهم کهنیزهیه گۆراوه، پیی بلین لهبهرئهوهی ئهو شیت بووه و پۆحه نازار بهخشهکان ناویتهی جهستهی بون و گۆرانکاریان بهسهر و پوخساریدا هیناوه.

خزمهتکارهکان تهماشای یهکتریان کرد و پرسیان ئیمه لهکوئوه کانزا بهدهست بهینین بۆئهوهی کهنیزهیهکی پی بکړین.

وتم: من نرخي کهنیزهیهکتان پیدهدهم و کاتیك کهنیزهیهکی تازهتان کړی و هیئاتان بۆئهم ماله جوان بپرازیننهوه و فیری نهیرتی پهسهندکردنی لهلایهن "بورا بوریاش" هوه بکهن. و من دلنیام کاتیك پادشای "بابل" چاوی پیی بکهوئیت که کهنیزهیهکی مالی بووه بهرادهیهک خوشحال دهبیت که ئاگای لهگۆپینی پوخساری نابیت. دواي ئهوه پارچه زپریکم دا به خزمهتکارهکان که زیاتر لهنرخي کهنیزهیهکی جوانه و ئهوانیش بهرهیهکیان بۆ هینام و منیش "مینا" م لهو بهرهیه پیچا و بیئنهوهی خۆم به روکردنهوهکانهوه دوا بخه "مینا" م خسته سهر شانم و لهو ماله چومه دهرهوه،

چونکه دەمرانی کاتیك دەبیئت کاریك به خیرایی ئەنجام بدریئت هەرچه نیک که متر له باره یه وه بدویئت باشتره، چونکه به هۆی قسهی درێژخایه نه وه چەند گرفتیکت له کاره که دا بۆ دیته پێشه وه که ده بیته هۆی ترس و گومانی که سه لاوازهکان و ته وای خزمه تکارهکانیش که سانی لاواز و ترسنۆک بون.

"مینا" شم گواسته وه بۆ که ژاوه که و خوشم سواری گه ژاوه که بوم و کهوتینه پێ تائه وهی له پوباره که نزیک بوینه وه.

پیش ئه وهی بگهینه نزیک پوباره که وه، به کۆلبه رهکانم وت: که ژاوه که له سه ره زه وی دانین و سه ره تا ئه و گۆزه گلینهی که "کاپتا" ی تیدایه له پێی کۆلبه رهکانه وه گواسته وه بۆ ناو گه شتییه که.

ئه وکات به کۆلبه رهکانم وت: ئیوه که ژاوه که دور بخه نه وه بۆ ئه وهی منیش پۆخی به نده که ی خۆم لێره دور بخه مه وه و کاتیك ده گه پێنه وه من نابینن، چونکه چیتر من پۆشتوم، به لام که ژاوه که تان له جیی خۆیدا ده مینیتته وه و ده توان هه لێگرن و بگه پێنه وه بۆ کۆشک.

دوای پۆشتن و دور کهوتنه وهی کۆلبه رهکان من "مینا" م له که ژاوه که هینایه ده ره وه و برده مه که نار پوباره که وه و له ناو به ره که ده رم هینا بۆ ئه وهی ده ست و پوخساری خۆی بشۆریت.

دوای ئه وهی له گه ل "مینا" دا سواری که شتییه که بوم و له تاریکی شه ودا که شتییه که مان که و ته پێ و له که نار دور که و ته وه.

سه ول لێده ره کان به بینینی "مینا" سه ریان سوپ نه ما، چونکه من به وانم وتبوو له گه ل که نيزه که ی خۆمدا کۆچ ده که م و ئه وانیش وایان ده زانی که نه و که نيزه ی منه.

به م شیوه یه، من له شه ویکدا "بابل" م له دوای خۆمه وه به جی هیشت و خۆم له ولاتیك دور خسته وه که له وانه بوو له ویدا له پێی پێشه ی پزیشکیه وه سه رووت و سامانیکی زۆر بیته به شم.

بەشى ھەژدەيەم

مينا و ھاتنەوہى ھۆشى كاپتا

كاتىك ئەوئەندە لەشار دور كەوتىنەوہ كە چىتر پۆشنايى شارى "بابل" مان نەدەيىنى، "مينا" بەزمانى ميسرى كە سەول لىدەرەكان لىنى تىنەدەگەشتن دەستى كرد بەقسەكردن و وتى: من ئەمشەو بەھۆى جىبەجى كردنى فەرمانەكانى تۆ بۆگەنم كرد.

پرسىم: بۆچى بۆگەنت كردوہ؟

"مينا" وتى: لەبەرئەوہى تۆ پىت وتم دەست و پى و پوخسارم خويناوى بكەم، ھەرلەبەر ئەو خوينە ھەرچەنىك خۆم بشۆرم بۆنى ئەو خوينەم لىنايىتەوہ.

وتم: مەبەستت لەم قسەيە چىە.

"مينا" وتى: مەبەستم ئەوہى كە تۆ منت فرىوداوہ و منت ھانى ئەوہ دا بەھۆى خويناوى كردنى خۆمەوہ بۆگەن بكەم.

وتم: كورە ھەى ژنى نەفرەتى، من بەرادەيەك ماندوم كە تاقتى ئەوہم نىە قسەت لەگەندا بكەم، بەيئە كەمىك بخەوم، چونكە ئەو زەحمەتەى ئەمپو و ئەم شەو لەپىناو پزگار كردنى تۆدا داومە، يەكىكە بوو لەئەركە قورسەكانى ژيانم و دواى دەرچونم لەقوتابخانەى "مالى ژيان" ى ميسر ھەرگىز گرفتارى وام بەخۆمەوہ نەبىنيوہ، چونكە ئەگەر ئەو زەحمەتەى ئىمە دەيكىشىن تەنھا يەك جەستە يىت بەرادەيەش قورس نىە، بەلام كاتىك مروۋە سەرەپاى ئەوہى گرفتارى ئەركى جەستەيەك ببىت، ئەركى پۆحىشى لەئەستۆ بگريت زۆر ماندوو دەبىت، بۆيە لەمپوڊا من ھەم گرفتارى ئەركى

جەستەیی و ھەم پۆچی بوم. سەرەپرای ئەو دوانەش، بۆ پزگار کردنی تۆ، من زیانیکی دارایی و سامانیی مەزنیشم لیکەوتووھ.

چونکە ئەگەر تۆ نەبوا یەیت و ئەو داوایەت لەمن نەکردایە بۆئەوھێ پزگارت بکەم و لەمال بئفرینم، من دواي چەند پۆژیکی تر، بەناونیشانی پزیشکی مەزن و پلە یەکی "بابل" لەلای راستی پادشای ئەو وڵاتەدا رادەوہستام و ئەوہندە زێر و زیو دەبووہ بەشم کە کەشتیەکی وەک ئەم کەشتیە ئیستای ئیمە سواری بوین توانای ھەلگرتنی باری زێر و زیوی منی نەبوو.

بەلام تۆ منت ناچارکرد کە چاوپۆشی لەم سووہ مەزنە بکەم و تۆ لە "بابل" بفرینم، لەئایندەدا ھەموو سالیک لەھەمان ئەم پۆژەدا کیسە یەک خۆلەمیش بەسەرمدادەپۆژم، بۆئەوھێ ئەوہ بەینمەرە یاد خۆم کە ئەمپۆر یەکیکە لەپۆژە نەگبەتبارەکانی تەمەن.

"مینا" وتی: ئەگەر تۆ ئەوہندە من بەھۆکاری نەگبەتیەکانی خۆت دەزانی، کەواتە باشتەر وایە خۆم ھەلدەمە ناو ئەم پۆبارەوہ بۆ ئەوھێ لەدەستم پزگارت بیئت. دواي ئەوہ "مینا" جۆلە یەکی کرد بۆئەوھێ خۆی لە کەشتیەکەوہ ھەلدا تە ناو پۆبارەکەوہ.

بەلام گرتم و وتم: "مینا" من ئەمپۆر زەحمەت و ئەرکیکی زۆرم کیشاوہ، بەلام سەرەپرای ئەوہش دالم خۆشە لەبەرئەوھێ تۆم پزگار کردووہ و ئەگەر تۆش خۆت ھەلدەیتە ئەم ئاووہ و نوqm ببیئت، ئەکات بەدبەختیەکانم مەزتر دەبن، چونکە تێدەگەم دواي ئەو ھەموو زەحمەتە ی کە کیشاوہ، نەمتوانی پری لەمەرگی تۆ بگرم. بە تەواوی خوداکانی بابل و میسر و سوریه سویندت دەدەم، ئەو بیرە لەمیشکتدا لابە و بخوہ، ئەگەر حەزیش ناکەیت بخویت، لەگۆشە یەکدا بیئدەنگ دانیشە، بۆئەوھێ من بتوانم بخوہم.

ژن بیئدەنگ بوو و لەگۆشە یەکی کەشتیەکەدا دانیشت و منیش بەو بەرھێ کە "مینا" م پی پێچابوو خۆم پێداپۆشی بۆئەوھێ بخوہم.

چونکە سەرەپرای شەوی چواردە یەمی وەرزی بەھار بوو و بۆلبولەکان لەھەردوو لای پۆبارەدا دەستیان کردبوو بەچرین. لەقلەقەکان لەناو چرە نەجەکانی قەراخ پۆباردا دەنگەدەنگیان نابو یەوہ، ھەواش لەشەودا زۆر فینک و خۆش بوو.

دوای چەند ساتیك "مینا" ش هاته ژێر بەرەكەوه و وتی: لەبەرئەوهی دەزانم هەوا ساردە حەز دەكەم خۆم بەتۆوه بچەسپینم، بۆئەوهی بەگەرمای جەستەم گەرمەت بکاتەوه.

من بەهۆی دەنگی "مینا" وه خەوم لیکەوت و لەبەرەبەیاندا لەخەو هەستام و هەستم کرد که کەشتیه که ناجولیت، بۆیه هەستامه سەرپی و بینیم که سەولێدەرەکان دەستیان لەسەول لێدان هەلگرتوو، و منیش پیم وتن: بۆچی سەول لێنادهن.

ئەوانیش وتیان: ئیمە لەشەوهوه تا بەیانی سەولمان لێداوه و ئیستاش دەستمان وهک داری سەولەکەمان وشک هەلها توه و کەمەرمان ئیش دەکات و ناتوانین سەول لێبدهین، دەبیت نان بخۆین لەبەرئەوهی لادییهک لەقەراخ ئەو روبرەدا بەدی دەکریت پرۆ لەو لادییه گوشت و ماستمان بۆ بهینه، بۆئەوهی تیر نان بخۆین. وتم ئیستا کاتی نان خواردن نیه و من کاتیک نیوه پرۆ بگهینه هەر ئاوا ییهک خواردنتان بۆ دەکرم بۆئەوهی تیر نان بخۆن. من پیم وتن دەبیت زۆر زوو خۆم بگهینه شۆین باوای پیرانی خۆم و ئەگەر ئیوه لێرەدا نان بخۆن ئەوا دوا دەکەوین و ئەوهش بزانی ئەگەر بتانەویت سەریچی لەفەرمانەکانم بکەن، من جادوگەریکی زۆر بەتوانام و دەتوانم فەرمانرەوایی تەواوی پۆحه ئازار بەخشەکان بکەم بۆئەوهی هیرشنان بۆ بهینن و گوشتی جەستەتان پارچە پارچە بکەن و بیخۆن.

سەرەرای ئەوهی "بابل" یەکان لەجادوو دەترسن، بەلام ئەمانە لەم هەرەشەیهی من نەترسان، چونکە دەیانزانی پۆژ بوو تەوه و خۆر بەلا سەریانەوه دەدرەخشیتەوه و لەپۆناکی پۆژدا پۆحه زیانبەخشە ترسناکەکان نامینن.

دوای ئەوه بینیم یەکیک لەوانه وتی: ئەو یەک کەسه و ئیمە دە کەس، بۆیه دەتوانین هەرچیمان بویت لێی بکەین. سەول لێدەرێکی تر کاتیک گوێ لەم قەسەیه بوو سەولەکە ی خۆی بەرز کردەوه بۆئەوهی بیکیشیت بەناوچاومدا، بەلام لەمکاتەدا هاواری "کاپتا" ی بەندەم لەناو گۆزه گلێنەکەدا بەرز بویەوه.

سەول لێدەرەکان دانیابون لەوهی تەرمی مامم لەناو ئەو گۆزه گلێنەدایه، کاتیک پەییان بەوه برد که کابرای مردوو زیندوو بوو تەوه زۆر ترسان، یەک لەدوای یەک خۆیان هەلدا یه ناو ناوه کەوه و کەشتی بی سەول لێدەر مایهوه، بەلام من توانیم ئەو

كەشتىيە بگەيەنمە كەنار رۇبار و لەوى لەنگرى كەشتىيەكەم ھەلدايە ناو ئاۋەكەوھە
بۇئەۋەي خۇرەي ئاۋ نەيبات.

"مينا" لەخە ھەستابوو و خەرىكى پىكخستنى قزى بوو و من بەيىنىنى ئەو زۇر
خۇشحال بوم، چونكە بىنىم كە "مينا" زۇر لەۋە جوانترە كە من لەمالى "بورا بورياش" دا
چارم پىي كەوتبو.

"كاپتا" لەناۋ گۆزە گلئىنەكەدا ھاۋارى دەكرد و بەدەست و پىي دەيدا لە گۆزەكە و
من لىي نزيك بومەۋە و سەرى گۆزەكەم شكاند، چونكە قورە خۇشەكرارەكە ھىشتا
بەتەۋاۋى وشك نەبوبو.

"كاپتا" سەرى لەگۆزەكەۋە دەرھىنا و بەسەرسوپمانەۋە تەماشايەكى چۈرەۋەرى
خۇي كرد و پرسى: ئىرە كويىيە و من لەكويىم و تاجى فەرمانرەۋايىيەكەم كوانى؟ بۇچى
پۇشاكى پادشايم لەبەردا نىيە؟ ۋاھەست دەكەم پوتەم و سەرمامە و ھەردوو پىم
بەشىۋەيەك سە بون، ۋەك بلئى ماريكى ژەھراۋى پىكانى كەستىم.... سىنۆھە... ئاگات
لەخۇت بىت ئازار و فرىوم نەدەيت، لەبەرئەۋەي من پادشاى "بابل" م و پادشاش ئەو
جۆرە كەسانە نىيە كە گالئەي پى بكرىت و فرىو بدرىت.

منىش بۇئەۋەي تەمىي "كاپتا" بكەم، بۇئەۋەي قەرەبوى ئەو بىشەرميانەي دويىنى
بداتەۋە وتم: ئەۋەت لەبىر چۈۋە كە دويىنى كاتىك لە "بابل" دەرەچۈين تۇ ئەۋەندە
شەرابت خواردبويەۋە و مەست بويت ويستت لەناۋ ئەم كەشتىيەدا ئازارى سەۋل
لیدەرەكان بەدەيت و بەردەۋام باسى ئەۋەت دەكرد كە پادشاى "بابل" يت و دادپەرۋەرى
بەريا دەكەيت و سەۋل لیدەرەكانىش كاتىك لەتۇ بىزار بون ناچاربون تۇ لەناۋ ئەم
گۆزە گلئىنەدا زىندانى بكەن، بۇئەۋەي ئەۋەند نەبىتەي مايەي برىندار كردنيان.

"كاپتا" چاۋى داخست و پۇچۈۋە ھزرى خۇيەۋە و كاتىك چاۋەكانى كردهۋە وتى:
من چىتر شەراب ناخۇمەۋە، لەبەرئەۋەي خواردەنەۋەي شەراب، منى دوچارى خەۋىكى
سەر سۈپھىنەر كرد و ۋا ھەستەم دەكرد كە پادشاى "بابل" م و لەنىۋ خەلكىدا
دادپەرۋەرى بەريا دەكەم و دۋاي ئەۋەش ۋاھەستەم كرد كە پۇشتىبىتەمە مالى
"بورا بورياش" ي پادشاى "بابل" و ويستم لەگەل ژنىكى نەزاندا چەند وشەيەك قسەي
لەگەلدا بكەم، بەلام ئەو ژنە ھىرشى بۇ بىردم و برىندارى كردم و چەند شتىكى ترم
بەسەر ھات كە ئىستا لەبىرم نايەت، لەبەرئەۋەي سەرم زۇر ئىش دەكات حەز دەكەم تۇ

لهو دهرمانه‌ی که دهیدهدیت به‌کسه مه‌سته‌کان بو ئه‌وه‌ی بی‌نه‌وه هوش خویان، دهرخواردی منی بدهیت، بوئه‌وه‌ی ئه‌م مه‌ستیه‌م له‌ناو بچیّت و ئه‌م سه‌رنیسه‌یه‌م نه‌مینیت.

کاتیك به‌نده‌که‌م ئه‌م قسه‌یه‌ی ده‌کرد، له‌ناکاو له‌سه‌ر که‌شته‌که‌دا چاوی به‌"مینا" که‌وت و سه‌ری که‌ له‌ گۆزه‌که‌وه هینابویه دهره‌وه کرده‌وه ناو گۆزه‌که‌وه و هاواری کرد و وتی: گه‌وره‌م من هینشتا خه‌و ده‌بینم، چونکه ئه‌و ژنه‌ی که‌ من له‌مانی "بورابوریاش" دا بینیم، ئیستاش هه‌ر ده‌بینمه‌وه....ئه‌ی خودای میسر... فریام که‌وه، چونکه خه‌ریکه شیّت ده‌بم.

"کاپتا" له‌ناو گۆزه‌ گلینه‌که‌دا ده‌ستی کرد به‌گریان و سات له‌دوای سات ده‌یوت: من خه‌ریکه شیّت ده‌بم، چیتەر دوای ئه‌وه‌ی بی‌میشک ده‌بم و وه‌ک که‌سه شیته‌کانی تر شاربه‌دهرم ده‌که‌ن.

"مینا" له‌گۆزه‌که‌ نزیك بویه‌وه و قژی "کاپتا" ی گرت و سه‌ری له‌گۆزه‌که‌ هینایه دهره‌وه و وتی: جوان ته‌ماشام بکه، ئایا من ده‌ناسی یان نه‌؟

"کاپتا" به‌ده‌م گریانه‌وه وتی: تو هه‌مان ئه‌و که‌سه‌یت که‌ له‌خه‌مدا په‌لامارت دام و لوت و لیومت بریندار کرد....ئه‌ی خوداکانی میسر به‌زه‌بیستان پیمدا بیته‌وه....من له‌م ژنه‌ پرگار بکه‌ن، ئه‌ی خوداکانی میسر من ده‌زانم ئیوه له‌من توپه‌ بون، هه‌ربویه ئه‌م ژنه‌تان هینایه خه‌وم، چونکه دوای ئه‌وه‌ی چومه ناو "بابل" هوه، په‌رستنی ئیوه‌م فه‌رامۆش کردووه و له‌باتی ئیوه خوداکانی "بابل" م ده‌په‌رست، به‌لام چیتەر له‌مه‌ودوا، ته‌نها ئیوه ده‌په‌رستم.

"مینا" پیلاره‌کانی له‌پی دا‌که‌ند و دوو جار، به‌لام له‌سه‌ر خو کیشای به‌په‌رخساری "کاپتا" دا و وتی: له‌به‌رئه‌وه‌ی تو له‌خه‌وتدا سوکایه‌تیت پیکردم، که‌واته ئه‌م لی‌دانه‌ سزای ئه‌و خه‌وه نا‌په‌سه‌نده‌ی تو ده‌بیّت، بوئه‌وه‌ی بزانی ئیستا بیداریت و نه‌خه‌وتویت.

به‌لام "کاپتا" زیاتر ده‌ستی کرد به‌گریان و وتی: ئیستاش من هه‌ر له‌حالی خه‌ودام له‌به‌رئه‌وه‌ی له‌خه‌ویشمدا، به‌م پیلاره‌وانه‌ لی‌ی ده‌دام، ئیستاش هه‌ر به‌و پیلاره‌وانه‌ی په‌لامارم ده‌دات.

منیش به "کاپتا" م وت: ئیستا بهراستی هاتویتهته هوش خوت، له بهرئه وهش نابییت بگریت و له م گۆزه یهش وهره دهره وه بۆئوهی چاره سهری ئەم مهستیته بکه م. به لام "کاپتا" نهیده توانی لهوگۆزه گلینهیهی که تهر و شیدار بوو بیته دهره وه، من هاوکاریم کرد ئەوسا توانی لهو گۆزه یه بیته دهره وه و بۆئوهی شهرا به که برشینیته وه دهرمانیکی لینجاویم پیندا، چونکه ئەو دهرمانه دوا ی ئه وهی شراب خور له خه و یکی دریزخایه ن هه لدهستیته گاریگری له له ناوبردنی مهستی دهکات، ههروه ها سهره پای مهستی شراب، گرفتاری خوماری "تلیاک" یش بوو و بۆئوهی له کاریگری تلیاکیش پزگاری بکه م، په تیکم بهورگیه وه بهست و هه لمدایه ناو ئاوی پوباره وه.

به نده که م، دوا ی ئه وهی تاییبه تمه ندیه کانی دهرمان تیدا دهرکه وت، زووتر له مهستی شهرا به که پزگاری بوو و وتی: چیت ههست به سه رئیشه ناکه م، به لام وه ک بلئی هینشتا به ته واوی خه وم نه ره واییته، چونکه هینشتا حه ز به خه وتن ده که م.

تیگه شتم که ئاره زوی ئەو بو خه وتن، به هوی خوماری "تلیاک" هه یه که زور زو له ناو ناچیت و بو ماوه یه ک به رده وام ده بیته، بویه پیم وت: له پوژی ئاینده دا ههست به هیچ یه ک له م ئازارانه ناکه یته و به ته واوی چاک ده بیته وه چونکه به هوی ته می کردنی ئەم ژنه و ئەو دهرمانانه ی که پیم داوایت به پراده یه کی باش ته می کراوایت و من له قهره بو کردنه وهی هه موو ئەو بیشه رمیانه ی که له به رامبه ر مندا کردت ده ته به خشم.

"کاپتا" وتی: مه گه ر من هیچ سوکایه تیه کم به تو کردووه؟

وتم: به لی، دوینی تو به هوی خواردنه وهی شراب و گالته جارپی کهسانی تر، که تو یان کردبووه نامیریکی گالته جارپی خو یان به پراده یه ک بیشه رم ببویت که دوو جاریش بیشه رمیته له به رامبه ر مندا کرد، به لام بۆئوهی بزانی جیاوازی نیوان خاوه ندار و به نده یه ک چیه، ده ته به خشم، به لام ئه وهش بزانه دوینی شه و له ناوا بونی خوردا، تو م له مه رگ پزگار نه کردایه، ئیستا تو، له ناو ئەم گۆزه گلینه یه دا له که نار گۆزه گلینه کانی تردا، له ژیر زه مینی کوشکی پادشای "بابل" دا بویت، به لام ئەم گیانه ی ئیستات تیدا نه بوو، چونکه "بورا بوریاش" تو ی ده کوشته.

ئه وکات روداوی دوینیم بو به رونی بو گنیرایه وه و "کاپتا" باوه پی نه ده کرد و وای ده زانی که من دروی له گه لدا ده که م، به لام ناماده بونی "مینا" هانی ئه وی دا ئه وهی من بۆم گنیرایه وه باوه پی پیبکات.

دوای ئەوەی تێمگەیان دوینی پوبەپۆی چ ھەرەشەیک بووئەتەرە، پیم وت: سەرەپای ئەوەی ئیمە لە "بابل" ھەلھاتوین، بەلام ھیشتا بەو پادەیش لەو شارە دور نەکەوتوینەتەرە تا وا ھەست بەکەین لەھیمنی و ئارامیدا دەژین و ئەگەر پادشای "بابل" دەستگیرمان بکات، سەرەوخوار ھەلمان دەواسی.

سەول لیدەرەکانی ئەم کەشتیەش ھەلھاتن و ئیمە نەمانتوانی ئەم کەشتیە لیخوڕین و خۆمان بگەینەنێنە ولاتی "میتانی" و تۆ کە بەندەئەمنی، ئیستا دەبیت بیر لەپێگە چارەیک بەکەیتەرە بۆئەوەی زووتر و زیاتر لە "بابل" دور بەکەوینەرە و لەدوینی ئیوارەرە تا ئیستا ھیچمان نەخواردووە، پیوستمان بەخواردنە، بۆیە بپۆ لەو گوندەئەم کە زۆر لیمانەرە دورە خواردنمان بۆ بکەرە و بۆمان بەینە و لەکاتی پۆشتن و گەرانەرەتدا میشکت بخەرەکار و بیر بەکەرەرە کە ئیمە بەچ شیوہیک دەتوانین ھەلپین و گیانی خۆمان لەتورپەیی "بورابوریاش" پزگار بەکەین.

"کاپتا" بەدوو ئەنگوستیلەئەم سینەرە پۆشت و بەکۆلە باریکەرە گەراییەرە و بینیم دوو گۆزە خواردنەرە و بپێک خواردن لەکۆلەکەیدایەرە.

وتە: "کاپتا" نایا بەبۆچونی تۆ دەبیت چی بەکەین؟

"کاپتا" وتی: بەئێ گەرەم، کاتیک من لیڕەرە دەپۆشتەم بۆئەوەی خواردن بکەم بیرم لیکردەرە و لەکاتی گەرانەرەشمدا بیرم لیکردەرە و تیکەشتەم دوینی من خەوم نەدەبینی و ئەوەی چاوم پینی کەوت لەبیداریدا پویداوە، بۆیە شەراییکە ھیچ تاوانیکی نەبووە، چونکە ئەوەی من بینیم لەمەستیەرە سەرچاوە ناگرت و من ھەلە بوم کە ئەمرۆ تۆبەئەم ئەوەم کرد کە چیتەر شەراییکە نەخۆمەرە.

"کاپتا" ئەمەئەم وت و بیئەرەئەم چاوەپروانی مۆلەئەم من بیت، یەکیک لەگۆزەکانی ھەلگرت و دەستی کرد بەخواردنەرە و سلۆ و درودی نارد بۆ خوداکانی میسر ھەرەرە درودی بۆ خوداکانی "بابل" یش نارد و دوای ئەوەئەم نۆشی کە چیتەر نەیدەتوانی جینگەئەم شەراییکە تر لەورگیدا بکاتەرە، گۆزەئەم نیوہ خالی خستە ژیر بەرپەئەم کەشتیەکەرە کە شوینیکی فینک بوو و لەناو کەشتیەکەدا پراکشا و خەوت.

من بەپادەیکە لەم پەرەتەرەئەم تۆرە بووم، بۆیە ویستم بەیەکیک لەسەرلەکانی ئەو کەشتیە لیئەم بەسزای خۆی بگەینەم، بەلام "مینا" ناپازی بوو و وتی: بەندەکەئەم تۆ، کاریکی ژیرانەرە کردووە و ئیمەش دەبیت ئەو بەکەینە سەرەمشقی خۆمان و

دەست بکەین بە شەراب خواردنەووە بۆئەوێ کە مێک هیز و توانا بە دەست بەین، چونکە ئەمڕۆ پۆژیکێ خۆشە و "بورا بوریاش" گەر ئەمڕۆش بیهوێت، ناتوانیت ئێمە دەستگیر بکات و ئێمەش دەبیت سود لەم پۆژە بەهاریە وەرگرین کە گەنمی کەنار پوبارە کە سەوز بوو و لەقلەقەکانیش ئاوازی خۆیان دەخوینن و مراویەکان بەملە دپژە کەیانەووە لەناسماندا دەفرن بۆئەوێ بپۆن لەشوینیکدا هیلانەیکە دروست بکەن و هیلکە ی تیدا بکەن، لەوانە یە پۆژیکێ وا کە بەو رادە یە خۆشە نەبیت بەشمان.

ئەم قسانە ی زۆر کاریان تیکردم و وتم: "مینا" کاتیک لە "بابل" دا بووم بۆ چاوپیکەوتنی ئەستیرە ناسەکان پۆشتمە سەر منارە کەیان، پێیان وتم چارەنوسی مرۆفە لەلایەن ئەستیرە کەنەووە دیاری دەکریت و ئێمە ناتوانین چارەنوسی خۆمان بگۆرین، لەبەرئەووە پێشنیارە کە ی تۆ پەسەند دەکەم و ئەمڕۆ لێرە بەخۆشی تیدە پەرینین و لەبەرئەووە ی ئاو و هەوا گەرما، زۆر باشە گەر بپۆینە ئاو ئاوی پوبار و کە مێک خۆمان فینک بکەینەووە.

جلەکانی بەرمان داکەند و لەپوباردا دەستمان بەمەلەکردن کرد، دوا ی ئەوێ فینکمان بویەووە، گەرپاینەووە ئاو گەشتیە کە و نانمان خوارد و شەرابمان نۆشی و "مینا" بۆئەوێ پیم نیشان بدات کە بۆ خودای خۆی بەچ شیوێ یە کە سەما دەکات، لەسەر کەشتیە کە دەستی کرد بەسەما کردن و من پیم وت: "مینا" لەووە زیاتر سەما مەکە.

ژن پرسى: بۆچی لەووە زیاتر سەما نەکەم؟

وتم: تۆ جوانی و لەکاتی سەماکردندا جوانتر دەبیت و کاتیک بەنیگاکانت کە وەک تیشکی ئەو مانگە وایە کە بەر ئاوی ئەم پوبارە دەکەوێت⁴⁵، تەماشام دەکەیت، من هەست بەبیتاقەتی دەکەم.

⁴⁵ لێرەدا شیوازی نیگای ئەو ژنە ی بە تیشکی مانگ شوبهاندووە..... بەلام شوبهاندنەکانی ئەم کتیبە هەمووی میسری کۆنە و نوسەری سەرمکی ئەم کتیبە تەواوی پودا و بابەتەکانی لەمیزوووە وەرگرتوووە لەبەرئەووەش خوینەر نابیت پەخنی ئەووە بگریت کە بۆچی ئەم جۆرە دەریبەنە نامۆیە لەئەدەب و نوسینی کوردیدا بەگەر دەهینیت، ئێمە لێرەدا دەمانەویت دەهاوێق بەهێی نەریت و شیوازی دەریبەنی میسری کۆن روداوێکان بگێرینەووە هەر وەک جۆن "سینۆهە" لێرەدا باسی دەکات

بەلام، ئەمدەویست بەژنىك بلىم خوشكى منیت، چونكە جارىكيان ژنىكم كرده خوشكى خۆم و بەشيوهيهك منى بەدبەخت كرد كه هيچ پزىشكيكى ميسرى تا ئەمپۇ ئەوەندە بەدبەخت نەبووه.

"مينا"وتى: ناشكرايه لەولاتهكەى تۇدا ژنهكان پياوان فریو دەدن و دواچار بەدبەختیان دەكەن، بەلام مەبەستى ئەوهم نیه تۆ فریو و بەدبەختت بکەم، خودای منیش وتویهتى كه نايیت خۆم بەدەست پياوانەوه، جگە لەوکاتەى خۆم پياويکم لا پەسەند بيیت و من هيشتا ئەو پياوهى كه دەبيیت لەگەلیدا رابويترم پەسەند و دەستنيشان نەکردوه، بەلام پيم بلى ئەو ژنهى تۆى بەدبەخت كرد خەلكى چ ولاتيك بوو و بەچ شيوهيهك تۆى بەدبەخت كرد.

وتم: ئەو بۆئەوهى ببيته خوشكم، تەواوى بونايهتيمي لى سەندم، بگره ناچارى كردم كه گۆڤى دايك و باوكيشمى پى بفرۆشم و چيتر نەمتوانى دايك و باوكم لەو گۆڤدا بنيژم.

"مينا"وتى: ئايا مەبەستت لەخوشك ئەوهيه كه دەتويست لەگەل ئەو ژنهدا رابويترى؟

وتم: بەلى.

"مينا"وتى: ئايا ئەو لەبەرامبەر ئەوهى لەگەلتدا رابويترىت، ئەوهى هەتبوو لى سەندى و تۆشى هانى ئەوه دا كه گۆڤى دايك و باوكيشت بفرۆشى.

وتم: بەلى.

"مينا"وتى: ئەو رەوشه، تەنها تاييهت بوو بەو ژنه، يان ئەوهى لەولاتى تۇدا تەواوى ژنهكان وان و بۆئەوهى بهيلن پياويك لىيان بەهرەمەند بيیت هەرچى هيه لى دەسيئن؟

وتم: ژنهكانى تر بۆئەوهى پياويك لىيان بەهرەمەند بيیت، لەبەرامبەردا شتيك لەو پياوه وەردەگرن، لەميسردا هيچ ژنىك بيئەوهى لەبەرامبەردا شتيك وەرنەگريت، ناييته هاوسەرى⁴⁶ هيچ پياويك.

⁴⁶ بەهرەمەند بون و خوشك و هاوسەر، ئەم سى وشەبە بەمەبەستى واتاى "رابواردن" لەزمانى ميسرى كۇندا بەكار نەيت.....وەرگێڤ.

"مینا" وتی: ئەمە نەریتیکی دەرەندانەییە و ئەگەر من باش لەمەبەستت تیگەشتبم، لەمیسردا، ھەر پیاویک بیهویت ژن بەینیت، دەبیئت زیڤ و زیو بدات و ئەو وەك کەنیزەییەك بکړیت، ئەگینا بەھیچ شیوہییەك لەو ژنە بەھرمەند ناییت.

وتم: وایە، بەلام پزێڤی زیڤ و زیوہکان جیاوازیان ھەیە و ئەو پیاوانەیی کە دەولەمەندترن، بۆ کړینی ژنیک، زیڤ و زیوکی زیاتر دەدەن.....

"مینا" وتی: لەمخالەتەدا ناییت سەرمان لەوہ سوڤ بمینی، بۆچی ژنانی لەشفرۆش لەمیسرەوہ دین، چونکە لەشوینیکدا کە ژن و میڤدایەتی بە کانزاکانەوہ پەییوہست بکړیت و تا ئەوکاتە پیاویک کانزا نەبەخشیت، ناتوانیت ژن بەینیت و تا ژنیکیش کانزای خۆی وەرەگرت ناتوانیت ھاوسەریک بۆ خۆی ھەلبژیریت، چیتەر لەم حالەتەدا ژن و میڤد بەیەکەوہ پەییوہست نابن و تەنھا بەسامان و کانزاوہ پەییوہست دەبن و ھەرکەسیک کانزایەکی زیاتر بدات جەرگی خۆی پی دەبەخشیت، بەلام من خەلکی ولاتیکم کە لەویدا ژن و پیاو لەبەر کانزا و سامان لەگەل یەکترا ھاوخووی ناکەن و ئەوشتانەیی کە خوداگان بەخۆپرای پی بەخشین نایخەنە بازاری ھەراچەوہ، لەولاتی ئیمەدا ھەرگیز ئەوہ بەرگویی نەکەوتووہ کە ژنیک بۆئەوہی پیاویک لیی بەھرمەند بیئت، بونایەتی لیی زەوت بکات، چ بگات بەوہی گۆڤری دایک و باوکیشی پی بفرۆشیت.

لەوی ھەرئەوہی ژن و پیاو یەکتریان پەسەند کرد، دەبنە ژن و میڤدی یەکتەر و نە ژن شتیك لەپیاو وەرەگرت و نە پیاویش شتیك بەژن دەبەخشیت، من ئەگەر خۆم تەرخانی خودای خۆم نەکردایە، ھەر پیاویک کە خۆم پەسەندم بکردایە وەك ھاوسەریک بۆخۆم ھەلمدەبژارد و ئەمپروش کە خۆم تەرخانی خودای خۆم کردووہ، سەرەرای ئەوہش دەتوانم ئەو پیاوہی کە خۆم پەسەندی دەکەم وەك ھاوسەریک بۆخۆم ھەلبژیرم، بەمەرجیک پەردەیی کچینی خۆم سەرەتا بەخودای خۆم ببەخشم، دواي ئەوہ پیشکەشی ھاوسەرەکەمی بکەم.

وتم: "مینا" جیھان فراوانە و لەم جیھانەدا خوداگەلیکی زۆر ھەیە، ئەوہندەش خوداگان زۆرن، ھیشتا کەسیک پەیدا نەبووہ کە بتوانیت ناوی ھەمویان لەبەر بکات و لەھەموو قووناخیکدا خەلکی لەترساندا، خوداگەلیکی تر دەھیننە بون و دەیانپەرستن، لەبەرئەوہ تۆ دەتوانی چاوپۆشی لەخودای خۆت بکەیت و لەگەل مندا بیئت بۆ ولاتیك

که له ویدا خودای تو هیچ هیژ و توانایه کی نیه و خوداکانی تر له وین که تو ناچاری نه وه ناکه ن پهردهی کچینی خوتیان پیشککش بکهیت و له ویدا تو ده بیتهی خوشکی من بهراتا ده بیته هاوسهرم.

"مینا" وتی: بۆ هر ولاتیک برۆم، توانای خودای خۆم له ویدا به دی ده کم و مه حاله بتوانم برۆمه شوینیک که له ویدا توانای خوداکه ی منی لی نه بیته.

دوای نه وه "مینا" لیم نزیك بویه وه و دهستی گرتم و وتی: من تو په سه ند ده کم و ناماده م بیه هاوسهرت، به لام ناتوانم پهردهی کچینی خۆمت پی بیه خشم، چونکه کچینی من به خوداکانه وه په یوه ست ده کریته.

وتم: "مینا" نه م قسه یه ی ئیستا کردت، وه ک نه و قسه وایه که ته وای ژنه لاو و جوانه کان ده یکن و ههریه که له مانه بۆ نه وه ی نه و پیاوه ی که خوازیری نه وانه نازاریان بدن بیانویه کیان بۆ ده هیئنه وه، بۆ نمونه یه کیکیان ده لیت من تو م خوش ده ویت به لام زیږ و زیوت نیه، ژنای تریش ده لین من تو م خوش ده ویت، به لام له بهر نه وه ی تو خودای من ناپهرستی ناتوانم بیه خوشکت، به هه مان شیوه تۆش ده لیت ناماده م بیه خوشکت، به لام کچینی خۆم پیشککشی خودای خۆم ده کم.

"مینا" وتی: من ژنیکی نه زان نیم و سه ره پای زمانه که ی خۆم زمانی میسری و زمانی "بابل" یش ده زانم و ده توانم ناوی خۆم به سی زمان بنوسم. من ده زانم که خه لکی له ولاتانی جۆراوجۆردا خوداگه لیکی جۆراوجۆر ده پهرستن و ناگاداری نه وه م که له ته وای ولاتاندا، نه وانه ی که ده وله مهننن باوه پریان به خودای خویان هیه، به لام بۆ دوو مه به ست، خویان به باوه پردار له قه له م ده دن، یه کیکیان نه وه یه که داب و نه ریت وا ده جوازیت و نه ویتریان ده بیته وا خویان نیشان بدن که باوه پریان به خودای خویانه، بۆ نه وه ی بتوانن چینه هه ژار و به نده کان که نه مانیش به هه مان شیوه باوه پریان به هه مان خودایه، هانی کارگه لیک بدن و له پی کارکردنی نه مانه وه زیاتر ده وله مهننن بین، چونکه نه گه ر چینه هه ژار و به نده کان بزائن که ده وله مهننن کان باوه پریان به خوداکان نیه، دژیان راده پهرن.

بیروباوه پی چینه هه ژار و به نده کانی میسر و "بابل" و ولاتانی تر به خوداکان، باشتین رینگایه بۆ ملکه چ کردنی نه و جۆره چینه و به رانه یه کیش له پی بیروباوه پره وه

ئەم ھەزىر ۋە بەندەنە گويۇپرايەلى كەسە دەۋلەتمەندەكان دەكەن، كە ترسى قامچى ۋە مەرگ ئەۋەندە گويۇپرايەلى فەرمانەكانيان ناكات.

من تەۋاي ئەمانە دەزانم، بەلام لەبەرئەۋەى لەمنداۋىيەۋە منيان بەيروبۋەرى خوداى خۇم پەرۋەردە كردوۋە، بەردەۋام سەرقالى سەماکردن بوم بۇ خوداى خۇم، بۇيە ھىچ ھىزىك ناتوانىت يىروبۋەرى من لەبەرامبەر خوداى خۇمدا سست بكات، ئەگەر تۆش ۋەك من لەبەرامبەر گاكاندا سەمات بىكرىايە ۋە بەسەر شاخە نوكتىزەكانياندا بازت بدايە ۋە لەكاتى بۇرە بۇرپاندا لەقەت لەدەميان بدايە، تىدەگەشتى كە من چى دەلىم، كەسىك بەۋ شىۋەيە باۋەرى بەخوداى خۇى بىت، چىتر ھەۋلى ئەۋە نادات يىروبۋەرى ھىچ كەسىك سست بكات، بەلام دلنىام كە تۇ ھەرگىز سەماى كچان ۋە كورانى لاۋ لەبەرامبە گا تورەكاندا نەبىنيۋە.

ۋتە: من بىستومە لەھەندىك لە ۋلاتاندا يارى بەگاي نىر دەكەن ۋە لەبەرامبەر گاكاندا سەما دەكەن ۋە تورەبيان دەۋرۋىنن، بەلام ۋام دەزانى ئەم كارە تەنھا بۇ ئەۋە ئەنجام دەدەن تا خوشىك بەتەماشچيان بىخشن، لەگوتەكانى تۇدا ئەۋە دەردەكەۋىت كە ئەم كارە ھۇكارىكى ئاينى لەپشتەۋەيە ۋە لەبەرئەۋە لەبەرامبەر گاكاندا سەما دەكەن تا ئەركە ئاينىەكانيان بەجى بەينن ۋە ئىمەش لەمىسردا گا دەپەرستىن.

بەلام ئەۋە "گا" يەى ئىمە دەپەرستىن جىاۋازە لە "گا" كانى ئىۋە، چونكە ئىمە تەنھا يەك "گا" دەپەرستىن ۋە ئەم "گا" يەش لەھەر ۋەچەيەكى مرۇندا ھەلگىرى چەند ھىمايەكى تايبەتە، بەۋاتا ھەر بىست سال جارىك دەردەكەۋىت ۋە كاتىك ئەم "گا" يە ھاتە بون ۋە ھەلگىرى ھەموو ھىماكان بىت، ئەۋكات ئىمە تىدەگەين كە ھەلگىرى ھىماكانى يەزدانىە ۋە ئىمەش دەست بەپەرستىن دەكەين تا ئەۋ كاتەى دەمرىت.

بەلام ئىمە ھەرگىز لەبەرامبەر "گا" كاندا سەما ناكەين ۋە پەردەى كچىنى كچە مىسرىەكان پىشكەشى گاكان ناكەين، لەكاتىكدا تۇ دەتەۋىت كچىنى خۇت پىشكەشى "گا" كان بكەيت، باشە كاتىك دەبىت گىيانەۋەرىك بىتتە خاۋەنى كچىنى تۇ ، ئەۋ گىيانەۋەرە بۇ سەگىك يان ئەسپىك نەبىت؟

"مىنا" بەشىۋەيەك لەم قسەيە تورە بوو كە دوو زلەى توندى لەپوخسارم دا ۋ پەنگى پوخسارم لەتورەبياندا سور ۋەرگەرا ۋ ۋتى: ھەى كاكى پزىشكى نەزانى مىسر، قسە لەبارەى شتىك كە ھىچ زانىارىيەكت لەبارەيەۋە نىە مەكە، چونكە زانىارىيەكانى تۇ لەبارەى خوداى من، لەزانىارى مىشكىك بۇ زىر ۋ زىو زىاتر نىە.

له کاتیگدا پوخسارم له زله کانی "مینا" ده سوتا، زانیم که پیداکری کردن بیسوده و "مینا" پرازی نابیت ببیته خوشکم، تا نه وکاتهی سهرتا کچینی خوی پیشکەشی خودای خوی و به نه گهریکی زور به هیز به گاکان بکات، بویه پوشتمه به شی پشته وهی که شتییه که و بۆ سرگهرمی خۆم به چاوپیاخشانندی دهرمانه کانمه وه سهرقال کرد.

"مینا" ش له به شی پیشه وهی که شتییه که دهستی کرد به سه ماکردن و من ئاگاداری نه وه بووم که نه م سه مایه تهنه بۆ پهرستنی خودای خوی ناکات، به لکو مه شق دهکات بۆ نه وهی ماسولکه کانی به رده وام له ژیر فرمانیدا بن.

"مینا" به جوریک سه مای ده کرد، که مه حال بوو سه ماکهریکی ئاسایی بتوانیت به وشیه وهی نه و سه ما بکات، چونکه هه ندیکات هه ردوو دهستی ده خسته سر لیواری که شتییه که و هه ردوو پیی به پراده یه که به رز ده کرده وه که وه ک بلئی جهسته ی پارچه ته خته یه که بیت و هه ندیجاریش به شیوه یه که مهری بۆ دواوه ده چه مانده وه و بیته وهی پیکانی له زه وی جیا ببنه وه سه ری ده دا له زه وی.

کاتیگ نه و سه ما سهیره ی نه وم بینی - که بۆ خودای خوی ده کرد - زانیم پیداکری من له به رامبه ر "مینا" دا بیسوده و که سیک که به رگهی نه و هه موو زه حمه ته له پیناو خودای خویدا بگریت، ئاماده نیه ببیته خوشکم، مه گه ر نه وه یکه کچینی خوی سهرتا به خشییت به خودای خوی.

که سیک به و پراده یه باوه ری به خودای خوی بیت، داواکردنی شتیگ که له گه ل بیروباوه ریدا جیاواز بیت دور له پره فتاری پیاوانه. نه وه بوو به ریارم دا چیت داوا ی لی نه که م ببیته خوشکم.

"مینا" داوا ی نه وهی سه مای کرد، جهسته ی خوی شیلا و دوباره جله کانی له به ر کرده وه و نه وکات له پینشی که شتییه که دا دانیشت و دهستی کرد به گریان، منیش له وکاته دا که رسته پزیشکەیه کانی خۆم به جی هیشت و پوشتم بۆلای و به نه رم و نیانیه کی له پراده به ده ر پیم وت: "مینا" نه خوشیت؟

"مینا" ش وه لآمی نه دامه وه و دهستی کیشامه دواوه و گریانه که ی زیاتر کرد. وتم: "مینا" سه ره پای نه وهی زور ئاره زوی تو ده که م، به لام دلنیا به، بۆ نه وهی دو چاری خه م و خه فته نه بیت، هه رگیز داوا ی نه وه ت لیناکه م ببیته خوشکم و چیت له من مه ترسه.

"مينا" سەرى بەرز كرده و بە يەك جۆلە فرميسكى چاره كانى سېرى و وتى: تۆ چەنىك گە مژەيت كە وا ھەست دەكەيت من لە تۆ دەترسم. من ھىچ ترسنىكم لە تۆ نىھ و لە بەرتۆ ناگرىم، بەلكو بۆ چاره نوسى خۆم دەگرىم كە منى لە خوداى خۆم جيا كرده وەر من ئەگەر لە خوداى خۆم جيا نەبومايەتەو، بە ورا دەيە لاواز نەدەبوم كە نىگای پياويكى وەك تۆ لە خشتەم بەرىت.

دەستىم گرت، بەلام ئەمجارەيان دەستى لى دور نەخستەو و پوى تىكردم و وتى: سىنۆھە" لە بەرئەوھى تۆ منت لە پادشاى "بابل" پزگار كرد، دەبوو بە ناو نيشانى پاداشتى ئەو خزمەتەى بە منت كرد، ببوايەم بە ھاوبەشى ژيانت، بەلام ئەگەر تۆ بزانى خوداى من كىيە، لەوھىكە ناتوانم پاداشتت بدەمەو، بەو شىوھىە سەرت لىم سوپ نەدەما، ئىمە نايىت باسى خوداى خۆمان بۆ بىگانەكان بكەين و ئەوھى دەيزانىن بەوانى بلين، بەلام من دەتوانم پىت بلين كە خوداى ئىمە خوداى دەريايە و ئەشكەوتىكدا كە دەكەويتە شاخىكەو دەژىت و ھەركەسيك خۆى بكات بەو ئەشكەوتەدا، گەرچى دەتوانىت لەوى بىتە دەروە، بەلام ئەوھندە ھەست بەخوشى دەكات كە ھەرگىز لەو ئەشكەوتە نايەتە دەروە و ھەرلە بەرئەوھش تائىستا ھىچ كەسيك لەو ئەشكەوتە نەھاتووتە دەروە.

ھەندىك دەلین خوداى ئىمە سەرەپاى ئەوھى خوداى دەريايە، بەلام لە "گا" يەك دەچىت و ھەندىكى تریش دەلئىت كە لە مرۆف دەچىت، بەلام سەرى لە "گا" دەچىت. ھەموو سالىك لەنىو ئەو كچانەى كە پىشتەر خۆيان فىرى سەما كردن كردووە دوانزە كەس بەقورعە ھەلدەبژىرن و ھەريەك لەم دوانزە كەسە مانگى جارئك، كاتىك كە مانگ چوار دە بىت خۆيان دەكەن بە ئەشكەوتى خودادا، منيش يەكىك بوم لەو دوانزە كەسە كە دەبوو لەشەو مانگىكى درەوشاوەدا خۆم بكردایە بەو ئەشكەوتەدا، بەلام بەھوى ئەوھى منيان فراند و وەك كە نىزەكىك فرۆشتىمان بە پادشاى "بابل"، نەمتوانى خۆم بگەيەنمە ئەو خوشبەختىە مەزنە.

لەتەواوى ئەو ماوھىەى كە لەدیلیەتیدا بوم بىرم لەو ئەشكەوتە دەكرده و ئىستاش بىرى لەو ئەشكەوتەى خودا دەكەمەو و ھىچ ئارەزوئەكى ترم نىھ جگە لەوھى پرۆم و كچىنى خۆم لەناو ئەو ئەشكەوتەدا پىشكەشى خوداى خۆم بكەم، بەلام ئەگەر لەو ئەشكەوتە ھاتمە دەروە، دەبەمە ھاوسەرى تۆ، بەلام وەك پىم وتى ئەو

کەسانەى خۆيان دەكەن بەئەشكەوتى خودای ئیমেدا، بەرادیهەك هەست بەخۆشى دەكەن كە هەرگیز پینانینە دەرەوهى ئەو ئەشكەوتە.

وتە: "مینا" ئیستا من تیگەشتم كە تۆ خەلكى دورگەى "كریت" ⁴⁷ی.

چونكە كاتیك لەسوریدا بووم ئەو دەریاوانانەى كە لەدورگەى "كریت" هەو دەهاتن، دەیانوت خودای دورگەى "كریت" لەناو ئەشكەوتیكدا دەژیت و لە"گا" دەچیت و من ئامادەم تۆ ببەمەوه بۆ دورگەى "كریت" بۆئەوهى بەو شیوهیەى خۆت دەتەویت لەگەڵ خودای خۆتدا رەفتار بكەیت.

"مینا" وتی: "سینۆهە" لەنیو تەواوی ئەو پیاوانەى كە من تا ئیستا بینومە تۆ تاكە پیاویكیت كە من پەسەندم كردییت، چونكە سەرەرای ئەوهى منت پرگار كرد، شتگەلیك من بەلای تۆدا پەلكیش دەكات، بەلام نازانم ئەو شتە چیه؟

من حەز دەكەم لەئیستاوه تا ئەو كاتەى كە دەگەینە "كریت" من و تۆ بەخۆشى بژین و دوبارەى دەكەمەوه دواى ئەوهى كچینی خۆم پیشكەشى خودای خۆم كرد، ئەگەر لەو ئەشكەوتە هاتمە دەرەوه دەبمە ژنى تۆ.

ئەوكات "مینا" بەپەنجەكانى پوخسارمى نەوازش كرد و پوخسارى لەپوخسارم نزیك كردهوه و لیوهكانى بەپوخسارمدا خشانند و منیش پوخسارى ئەوم ماچ دەكرد و بەرادیهەك چیژم لەو ماچە وەرگرت كە لەوانەیه ئەگەر ببوایە بەخوشكم بەرادیهەى ئەو ساتە خۆشحال نەبومایه.

كاتیک شەو داهاات بەندەكەم لەخەو هەستا و دەستی كرد بەباویشك دان و چاوهكانى سەرى و وتی: ئەى "نامون" خودای مەزنى مینسر سوپاسگوزارى تۆم كە ئەم سەرئیشەیهت لەكۆل كردهوه و چیت سەرم وەك پارچە مسیك كە لەنیوان پیک و پایە ئاسنیکدا گیرى خواردبوو، نازار ئاكیشییت، بەلام وركم بەرادیهەك برسیهتی، وەك بلینى چەند شیرینكى لاوی برسى لەناو وركى مندان و داواى خواردن دەكەن.

دواى ئەوه بیئەوهى داواى یارمەتى لەئیمە بكات، هەستایە سەری و بړیک لەو نانەى كە خۆى كړیبوی خوارد و لەكاتى خواردنى بآئندەكاندا ئیسقانهكانى فېرى دەدایە ناو پوبارەكەوه.

⁴⁷ دورگەى كريت، دورگهههكى مەزنى دەرەى مەبەترانەهە كە لەرێردوودا خاوضى شارستانەمتیکى مەزەه.

بەشى نۆزدەيەم

ھەرسىگمان بونە گالتەچار

كاتىك برسپەتى نىشتەوہ وتم: "كاپتا" بېرىبوو تۇ نامۇڭگارىمان بىكەيت و پىمان بلىيت دەبىت چى بىكەين بۇئەوہى خۇمان پزگار بىكەين، چونكە لەوانەيە ساربازانى پادشا بەدوامانەوہ بن و بىيانەوئىت دەستگىرمان بىكەن.

"كاپتا" وتى: ئەگەر من باش تىگەشتىم، تۇ وتت كە پادشاي "بابل" بۇماوہى سى پۇڭ بەدوای تۇدا ناگەپىت و قەدەغەشى كردوہ كە تا سى پۇڭ تۇ پى بىنىتە كۇشكى فەرمانپەرەواییەوہ، لەمخالەتەدا خودى ئەو تۇى نايەتەوہ ياد و وادەزانى كە لەشويىنىكى دوردا خەرىكى مۇمياكردنى لاشەى منى، بەلام لەوانەيە ئەو سەول لىدەرانى ئەم كەشتىە كە ھەلھاتن، يان خزمەتكارانى مالى پادشا ئەم بابەتە بەپادشاي "بابل" بگەيەنن، لەم حالەتەدا دەبىت بترسىن و ھەلبىين، چونكە ئەگەر "بورابورىاش" دەستگىر بىكات دەمكات بەقورگى شىرەكەيدا و تۇ و ئەم ژنەش سەرەوژى بەسەر دىوارى حەسارى "بابل" دا ھەلتان دەواسى تا ئەو كاتەى گىانتا دەردەچىت و ئەگەر تۇ بەھۇى تلىاكەوہ منت بىھۇش نەكردبايە و منىش ھەست و ھۇشى خۇم لەدەست نەدايە، پىنمايىم دەكردى، بەلام ئەم تلىاكەى تۇ بەرادەيەك زىانبەخشە سەرەپراى ئەوہى سەرئىشەكەم نەماوہ، بەلام ھىشتا كەمىك ھەست بەگىژى دەكەم. سەرەپراى ئەوہش بەبۇنەى ئەوہى تلىاكت دەرخوارد داوم و خستوتە ناو گۆزەيەكەوہ- ئەم بابەتەش پىچەوانەى كەسايەتى منە- دەتەخشم.

وتم: "كاپتا" واز لەم قسانە بەينە و پىگەچارەيەكمان پىنىشان بدە كە بتوانىن گىيانى خۇمان پزگار بىكەين.

"كاپتا" وتى: من دەزانم تۆ بى من، وەك ئەو مەرە وايت كە داىكى خۆى ون كىرەو و بەردەوام بارە بار دەكات. ئەگەر من نەبوايەم تائىستا بەھۆى ئەوئى ناتوانى خۆت لەنەھامەتتەكان پزگار بكتە ئىستا لەناوچوبويت.

وتم: دەپىمان بلى ئىستا دەبىت چى بكتەين و بەچ شىوئەيەك ھەلبىين.

"كاپتا" وتى: ئەم كەشتتە كە ھەلگى دە سەول لىدەر بوو، زۆر گەرەيە و ئىمە ناتوانىن بەدوو كەسى "چونكە ئەم ژنە ناتوانىت سەول لىبىدات" ئەم كەشتتە بەرپى بخەين و بەپىچەوانەى پەرەتى روبرار گەشتى خۆمان دەست پى بكتەين. بۆيە دەبىت گەشتكردنمان بەكەشتى لەبىر و ھزرى خۆمان دەرکەين، لەباتى ئەو ھەولى ئەو بەدەين دوو و لاخ بدزىن و لەرپى وشكانىو بەردەوامى بەگەشتەكەى خۆمان بەدەين. لەماوئى ئەم گەشتەماندا خۆمان وەك گالتەچارە گەرۆكە سەيرخۆشەكان دەپازىننەو ھەو جلىكى شەر لەبەردەكەين و بەرپۆژدا پى دەكەين و شەوئىش لەئاوايىبەكاندا لەرپى فالگرتنەو و گالتەكردن و قسەى خۆش و سەماكردن، خەلكى لادىكان سەرقال دەكەين و لەبەرامبەر ئەم كارەشماندا برك مسيان لى وەرەگىرەين. تۆ دەبىت پىشەى پزىشكى خۆت بشارىتەو و لەبەرامبەردا وەك ئەستىرەناسىكى "بابل" پىشەينى چارەنوسى خەلك بكتەين و منىش بەھۆى چىرۆكە پىكەناوئەكانەو دەيانئىمە پىكەنەين و "مىنا" ش بەسەماكانى سەرقاليان بكتەين. چىتر دەبىت لىرە بپۆين، چونكە سەول لىدەرەكان لەبەرئەوئى دە كەسن بەزوىي بەسەر ترسەكانياندا زال دەبن و ھەولى ئەو دەدەن دەست بەسەر كەشتتەكەى خۆياندا بگرنەو.

من ئاگادارى ئەو بوم كە "كاپتا" راست دەكات و لەوانەيە سەول لىدەرەكان ھەولى ئەو بەدەن ھىرشمەن بۆ ببن، بۆئەوئى گەشتتەكەى خۆيان بەدەست بەيننەو. ئىمە جلوبەرگانمان ئالودەى قور و چلپاوى روبرار كىرد و زىر و زىوەكانمان لەنىوان خۆماندا دابەشكرد و ھەموياننمان لەناو پىشتىنى كەمەربەندى جەكانماندا شارەو.

"كاپتا" پىي وتم: من دەبىت كەرەستەى پزىشكى و نەشتەرگەرى خۆم فەرى بەدەمە ناو روبرارەكەو، بەلام من نەمدەتوانى چاوپۆشى لە كەرەستە پزىشكىەكانى خۆم بكتەم، بۆيە لەناو ئەو بەرەى "مىنا"م تىدا پىچابوو، خستەم سەركۆلى "كاپتا" و ھەرئەوئى خۆر ئاوابوو و تارىك بوو. لەنىو كىلگەكاندا كەوتىنە پى و خۆمان گەياندە جادەى كاروان.

ئەو شەو تابه‌یانی ریمان کرد و لەبەرەبەیاندا گەشتینە لادییەك که دانیشتوانی ئەو لادییە تا ئەوکاتە جگە لەهەندی کاتی دەگمەن بەهیچ شیوێهەك چاویان بە کانزکان نەکەوتبوو و لەناو مائی گلیندا دەژیان و زەویان بە دار و ئاسنی تیژ دەکیلا. من بە "کاپتا" م وت: دزینی دوو و لاخ باش نیە، لەبەرئەوێ دانیشتوانی ئەم ناوچەیه دەکەینه دوژمنی خۆمان، بۆیه باشتەر وایە دوو و لاخیان بەنرخێ مس لی بکړین.

ئیمە بەپێدانی بریک مس بوینه خاوەنی دوو و لاخ و "کاپتا" لەکۆلبەری پزگاری بوو و چیتەر دواي ئەو لەجاده دور و دریزه‌کانی "بابل" دا بەردەوامیمان بەرێکردن و هەموو پوژیک، دواي ئەوێ شەو دەهات، لەلادییەکدا لامان دەدا و لەگۆرەپانی لادیئا، یان لەکەنار پوباردا هونەرەکانی خۆمان بۆ لادییەکان نمایش دەکرد. بەو شیوێهەي که لەمنارەي "بابل" دا بینیبوم، فالم بۆ لادییەکان دەگرتەو و مژدەي ئەو م پێدەدان که بەروبومیکي زۆر بەدەست دەهینن و ئاوی پوبار بۆ ئاودینری کردنی زەویەکانیان زۆر دەبیت و ژنەکانیان کورپان دەبیت، گەر لاوەکانیش داوای ئەوێان لی بکردمایە فالیان بۆ بخوینمەو، مژدەي ئەو م پێدەدان که کچیکی جوان دەبیتە هاوسەریان.

من نەمدەویست راستیەکانیان پی بلیم، چونکه ئەگەر بموتایە بەرپرسیانی باج و خەراج بەزۆر دەست بەسەر دانەویله و چوارپیکاندا دەگرن و بەشیوێهەك دارکاری پشتیان دەکن که تەواوی پشتیان پەش دادەگه‌ریت و پوبار هەلەدەستیت و نیوێ کیلگەکانیان ئاو دەبیات و نیوێهەكی تری دەبیتەي خوراکی سون و کولە، ئەوانیش که خەلکیکی سادە بون، بەبیستنی ئەم جۆرە قسانە توشی ئاومیدی دەبون.

هەرچی زۆرتر ریمان بکردایە و خۆریش زیاتر لی بدایەین زیاتر لە سی کەسی کالته‌جاری گه‌رۆك دەچوین و دواي گەشتنمان بەلادییەك، لەکاتیك من فالم بۆ خەلکی دەگرتەو. "کاپتا" بەچیرۆکی سەیر و پیکەناوی سەری دەسورماندن یان دەیهینانە پیکەنین.

کاتیك "کاپتا" چیرۆکی ئەوێ بۆ دەگێرانەو که لەجیهاندا میلله‌تگەلیك هەن کاتیك پی دەکن، سەریان لە لەشیان جیادەکەنەو و وەك شوتی دەیخەنە بنبالیان، بۆئەوێ که میك قورسایي لەسەر جەستەیان کەم بکەنەو، یان ئەوێ خویان دەکرد بەگورگ

یان مەریك. خەلكى سادە و ساكارىش باوەریان بەو قسانە دەکرد و هیچ كەسێك نەیدەپرسی كاتێك سەر لەجەستە جیادەبێتەو بەچ شیوەیەك خاوەنى سەر بەزیندویى دەمىنیت.

ئیمە لەم گەشتەماندا لەبەرامبەر بەهای خواردندا هیچ كانزایەكى خۆمان خەرج نەدەکرد، بگەشتینایە هەر شوینێك و دەستمان بەفالى من و چیرۆكە خۆشەكانى "كاپتا" و سەمای "مىنا" بكرداى، خەلكى زیاد لەپرادەى پىویستمان خواردنیان بۆ دەهیناین.

لەم گەشتەماندا سەرەپای ئەوێ نەمدەویست كارى پزىشكى خۆم بكەم، كاتێك خۆمان بكرداى بەهەر لادىيەكدا، من چاوم بەجەستەى توكنى پیاوان و ژنانم بكەوتایە، یەكسەر پىم دەوتن كە بەچ شیوەیەك بە "زەرنیخ"⁴⁸ و قسل توكى جەستەیان لا ببەن، بۆئەوێ لەخورین و ناشیرنى جەستەیان خۆیان پزگار بكەن و كاتێكىش هەستم دەکرد كە چاوى لادىيەكان نەخۆش دیارە و ئەگەر چارەسەر نەكړین كویر دەبن، بەخۆپایى چارەسەرم دەكردن و ژنەكانیش كاتێك "زەرنیخ" و قسل"یان بەكار دەهینا لەناكاو وەك كچە چواردەسائەكان دەبونە خاوەنى جەستەىەكى ساف و پاك و بى موو، بەشیوەیەك خۆشحال دەبون كە چیرۆبەخشتەرىن خواردنى خۆیانیان پى دەداىن.

من سەرەپای ئەوێ چارەسەركردنى لادىيەكان خۆشحالتم دەكردن، لەپى چارەسەكردنەكانمەو مەشقم لەسەر كارەكەى خۆم دەكرد، بۆئەوێ زانیارى پزىشكیەكانم لەبیر نەچیتەو و لیها تویى دەستم لەبوارى نەشتەگەرىدا لەناو نەچیت. بەهوى ئەم گەشتەمەو، لەولاتى گەرمى "بابل"دا پىكانم دەمەیان دەركرد و دەستەكانم ئاولەى زەرد و پەنگى پىستى پوخسار و جەستەم پەش داگەرا، بەلام بەردەوام خۆشحال بوم و لەكانگای دلمەو خۆم بەخۆشحالى دەبینى، لەبەرئەوێ "مىنا" لەتەنىشتەمەو بوو و هەر جارێك كە تەماشای ئەوم دەكرد زەردەخەنەىەكى دەكرد.

⁴⁸ زەرنیخ: بىكها تەمەكى كانزایەكە كه ئاویتەبەكە لە گۆگرد و ئەرسنیک بەرەنگى سور بان زەرد بان سبى كە لەبوارى پزىشكى و

بىشەسازەكاندا بەكار دەهینریت.....سەرچاوە ﴿فەرهمنگى عمید﴾

هەر شهویک که دهخه وتم "مینا" له تهنیشتمه وه دهحه وایه وه و کاتیکیش به یانی هه لده ستام پییش نه وهی که شتی ئالتونی خۆر له ناسماندا ببینم ته ماشای پوخسار و جهستهی "مینا" م ده کرد و له بهرچاوی مندا له خۆر جواتر بوو، سه ره پای "مینا" له گه شته مدا به شیوهیه کی ته وای خۆم له کوته کانی ژیان نازاد ده بیینی. هیچ خه مینکم بۆ ساتی هه نوکه و ناینده له خۆمدا شک نه ده برد و کاریکی کتوپر نه بوو که خۆم بۆ نه نجامدانی مه لول بکه م.

ئیمه زیاتر له کاتی شه ودا، به واتا نیوه شه و، ده که وتینه پری، بۆ نه وهی له گه رمی خۆر پاریزراوین و هه ره نه وهی خۆر هه لده هات، بیئه وهی خۆمان ماندوو بکه یین له یه که مین ئا واییدا لامان ده دا و دهحه واینه وه. نزیکه نیوه پۆ له خه و هه لده ستاین و خه لکی لادیمان له چوارده وری خۆمان کۆده کرده وه ئه وکات تانیوار خۆمان به وانه وه سه رقالم ده کرد و نه م کارهش بۆ ئیمه وه ک کاتی خۆشگوزهراندن و ابوو، چونکه خۆمان له وان زیاتر چیژمان له کاره کانمان وه رده گرت.

کاتی که شه و ده هات و خه لکی لادی دهخه وتم، ئیمهش له گه لیا ندا دهخه وتین و پۆژی دوا یی ده که وتینه وه پری و نه م په وشه، تا نه و پۆژه ی گه شتینه سنوری ولاتی "میتانی" به رده و امیمان پیدایه.

دوا ی نه وهی گه شتینه سه رسنوری ولاتی "میتانی" دوو شو ان بینیان که ئیمه خه لکیکی هه ژارین. له پوی سۆز و به زه ییه وه، بیئه وهی پاسه وانی سنوره کانمان لی ئا گادار بکه ن، پینماییان کردین و ئیمه یان برده نا و نه و ولاته وه و ئیمهش خۆمان کرد به شاری "میتانی" دا و له وی جل و بهرگی شایسته مان کپی و له بهرمان کرد و له یه کی که له میوانخانه کاندایه شته جی بوین.

له بهر نه وهی زیپو زیوه که م که م بوبویه وه، دوا ی نه وهی خۆمان کرد به شاری "میتانی" دا بریارم دا ما وه یه که له ویدا بمینمه وه و له پنی کاری پزیشکیمه وه که مینک زیپ و زیو به ده ست به یینم.

به زووی ژماره ی نه و که سانه ی که سهردانی منیان ده کرد به راده یه که زۆر بوو که من ناچار بوم داوا له هه ندیک نهخۆش بکه م پۆژیکی تر بۆ چاره سه رکردنی نهخۆشیه که ی سهردانم بکات.

"مينا" زۆر سەرنجى خەلكى "ميتانى" بەلای خۇيدا رادەكيشا و ھەر پياويكى دەولەمەند كاتىك چاوى بەو دەكەوت داواى لى دەكردم پىنى بفرۆشم، بەلام من نامادە نەبوم "مينا" بفرۆشم، چونكە بونى ئەو بۆمن، ەك خۆر و خواردن پىويست بوو.

بەندەكەم "كاپتا" كە بەھۆى پىكردنى لاواز بوو، دوبارە قەلەو بويەو و ھەندىك ژنى لاو و جوان چواردەورىان گرت و كاتىك گوڤيان لەچىرۆكە خۆشەكانى دەبوو، خۆشحال دەبون.

يەككە لەچىرۆكەكانى "كاپتا" زۆر سەرنج پراكيش بوو، داستانى پۆژى فەرمانرەوايى ئەو بوو لەپۆژى سيانزەيەمى بەھارى "بابل" دا و "كاپتا" بۆگىرانەوہى ئەم داستانە توانايەكى گىرانەوہى باشى ھەبوو و ژنانيش ئەوئەندە پىدەكەنين تا لەناوكا و دەتبينين لەسەر زەوى خويان دەگەوزيڤن و دەيانوت زمانى ئەم پياوہ وەك روبريكي دريژ خىرايە.

لە "ميتانى" دا كاتەكانم زۆر بەخۆشى تىدەپەرى، تائەوہى بينيم "مينا" شەوانە دەگريت، منيش دەمزانى كە ھۆكارى گريانى ئەو ئەوہيە كە لەخوداى خۆى دورە و پىم وت: "مينا" من دەزانم تۆ بۆچى دەگريت، چونكە پىم وتى دەتبەم بۆ "كريت" و ھىشتا تۆم نەبردووہتەوہ بۆ نىشتمانى خۆت.

بەداخوہ لەئىستادا ناتوانم بپۆم بۆ "كريت"، چونكە ناچارم بۆئەنجامدانى كاريك بپۆم بۆ ولاتى "ھاتى"، بەلام لەبەرئەوہى كەشتيەكانى "كريت" زۆر ھاتوچۆى "ھاتى" دەكەن، دەتوانم بەھۆى يەككە لەم كەشتيانە بتگەپىنمەوہ "كريت".

ئەوہى من باسەم كرد بۆ "مينا" زۆر لەپراستىەوہ دور نەبوو، چونكە ھەربەوشىوہى كە لەسەرەتاي سەرگوزەشتەكەمدا وتم فەرماندەى لەشكرى ميسر، منى دەستنيشانكرد بۆئەوہى سەردانى ولاتان بكەم و زانيارى لەبارەى سيستەمى سياسى و سەربازيانەوہ بەدەست بەيڤم و لەكاتى گەرانەوہم بۆ ميسر بۆى باس بكەم. بۆنمونە دەبيت بپۆم بۆ ولاتى "ھاتى" و بزاتم پادشاى ئەو ولاتە چەنيك سەربازى ھەيەو كەرەستەى جەنگيەكانى بەچ شىوہيەكە، بەلام سەرەپراى ئەم بابەتە، من نەمدەويست "مينا" پراستەخۆ ببەم بۆ "كريت" و بەخوداى خۆى بسپىزم، بەلكو حەزم دەكرد بەناونيشانى كەشتيەك بۆ "ھاتى" بۆماوہيەكى تر لەگەل مندا بيٺ.

پىم وت: "مينا" سالى يەكجار لەم ولاتەوہ، دەستەيەك نوڤنەرى ئەم ولاتە دەپۆن بۆ ولاتى "ھاتى" بۆئەوہى باجى ولاتى "ميتانى" بگەيەننە دەستى پادشاى "ھاتى".

کاتیك ئەم دەستەیه، ھەلگری باج و خەراجن و دەكەونە پێ، پێگا زۆر ناسودە و بێتەرسە و لەم کاتانەدا دزەکان ناتوانن ھێرش بۆ کۆچەر و گەشتیارەکان بھەن. ئیستا کاتی پۆشتنی ئەو دەستەیه و من دەبێت ئەم ھەلە بقۆزمەو و بپۆم بۆ ولاتی "ھاتی" ئەگینا ناچار دەبم بۆسالی نایندە کاتی گەشتی ھەلگرانی باج دەست پێدەکاتەو دوا بخەم.

من زۆرت لێناکەم کە لەگەڵ مندا بێت بۆ "ھاتی" چونکە نامەوێت لەو زیاتر تۆ لەخودای خۆت دور بکەمەو، ئەگەر حەز بکەیت من لێرەو دەتەبم بۆ سوریا، بۆئەوێ لەوێو بپۆیت بۆ کرت و ئەگەر نەمتوانی لەکاتی خۆیدا بگەرێمەو، ئەوا لەگەڵ دەستەیی ھەلگرانی باج و خەراج دەپۆم بۆ ولاتی "ھاتی"، بەپێچەوانەشەو ناچارم گەشتەکەم بۆ سالیکی تر دوا بخەم.

"مینا" وتی: "سینۆھە" من حەز ناکەم بەھۆی بردنی من لێرەو بۆ سوریا، گەشتەکەیی تۆ بۆ "ھاتی" دوا بخەم، چونکە بەدنیایییەو گەشتی تۆ بۆ ئەوێ، زۆر گەرتەرە لەگەشتەکەیی من بۆ "کریت".

من بیستومە لە لەکەنارەکانی ولاتی "ھاتی" کچانی لاو لەبەرامبەر "گا" دا سەما دەکەن، منیش لەویدا دەتوانم لەبەردەم "گا" کاندای مەشق لەسەر سەماکەم بکەم، چونکە ماوەیەکە ئەم سەمایەم نەکردوو و دەترسم توانای من لەم سەمایەدا بەتەواوەتی لەناو بچێت.

منیش وتم: من ھیچ زانیاریەکم دەربارەیی سەماکردن لەبەردەم "گا" ن لەولاتی "ھاتی" دا نیە، بەلام دەزانم کە لەوێو بەھۆی گەشتیەو دەتوانیت بپۆیت بۆ "کریت". "مینا" وتی: تۆ بۆ ھەرکۆی بپۆیت منیش لەگەڵت دێم، ئەگەر بۆ ولاتی "ھاتی" ش بێت. بەلام بەندەکەم "کاپتا" کاتیك بیستی کە ئێمە دەمانەوێت بپۆین بۆ "ھاتی" خەمگین و تۆرە بوو و وتی: ئێمە ھیشتا تازە خۆمان لەھەرەشەییەک پزگار کردوو، تۆ دەتەوێت گرفتاری ھەرەشەییەکی تێمان بکەیت. ئەو خەلکەیی لەولاتی "ھاتی" دەرژین، وەک دەرەندە وان و کەسە بێگانەکان دەکوژن، بۆئەوێ گۆشتەکیان بخۆن، ئەگەر نەشیانکوژن ئەوا چاویان کوێر دەکەن، بۆئەوێ بیانبەستەو بەناشەکیانەو و ناشەکیان بەھۆی ئەمانەو بسورپیننەو و دانەوێلەکانیان بکەن بە "نارد".

دوای ئەو "کاپتا" لەشیووی و تارنامیزدا پێی وتین: خاوەنەکەم شیتە، بەلام تۆش لایەنگری پۆشتنی بۆ "ھاتی" دەکەیت، کەواتە تۆش شیت بپۆیت. من ئەگەر پزیشک

بومایه، ئیسقانی سهری "سینووه" م کون دهکرد، بوئوهوی ههلمی زیانبهخشی سهری دهرهیینم تا چیتیریری ههرهشهئامیز بهمیشکیدا نهیهت، بهلام من پزیشک نیم، خو دهتوانم ههروهک چون ئه و منی خسته ناو گۆزهیهکی گلینهوه، منیش ئه و بخه مه ناو گۆزهیهکهوهو چهند "زالو"یهک بهسهریدا بریزم، بوئوهوی میشک و ژیری بو بگه پیتهوه.

ئهوکات "کاپتا" هاواری کرد و وتی: نهفرهت لهو پۆزهوی منی تیدا له دایک بووم، چونکه بهم شیوهیه گرفتاری خاوه نیکی ئاوا بووم.

تازه من قهلهو بووم و ورگم ئهوهنده بهرز بووهتهوه، بهلام دوباره دهبیئت گرفتاری بهدبختیهکانی کوچ بیم، ئهویش بو ولاتی مروقه خوران.

کاتیکی بینیم "کاپتا" بیدهنگ نابیئت، گۆچانهکهی خووم ههنگرت و چهند گۆچانیکم دا لهپشت و شانی، بوئوهوی بیدهنگ بیئت و وتم: "کاپتا" ههر بهندهیهکی تری وهک تو دهمدریژی له بهرامبهر مندا بگردایه، یهکسهر دهمفرۆشت بهلام تو له بهرئهوهی پیریت و ماوهیهکه له گه ل مندا دهژیت ئامادهم بتنیرم بو "نزمیر" بوئوهوی چاودییری له ماله کهم بکهیت، تا ئهوکاتهی لهم گه شتتم دهگه پیتمهوه.

"کاپتا" وتی: سه رهپای ئهوه نه مدهویست پرۆم بو "هاتی"، بهلام ناتوانم بهیتم تو بهته نهایی برۆیت بو ئه و ولاته، چونکه بهتهنها پرۆشتنی تو بو ئهوی، وهک ئهوه وایه مندالیکی تازه له دایک بوو ههله دیهته ناوه پراستی گه له گورگیکی، بهلام پیم بلی نایا بوئوهوی برۆین بو ولاتی "هاتی" دهبیئت به که شتی له پیری دهریاوه برۆین؟ وتم: نه خیر، ئهوانه ی لیروهه ده پۆن بو ولاتی "هاتی" له پیری وشکانیهوه که شتی خویان دهکن.

بهنده کهم وتی: دوباره درود و سلاو له "ئامون" ی خودای مهزنی میسر، چونکه من سویندم خواردوووه که ههرگیز پی نه نیمه ناو که شتیوه و له پیری دهریاوه گه شته کانم بکهم، بهلام له بهرئهوهی لهم گه شته ماندا پیویست به سوار بونی که شتی ناکات، له گه لت دیم.

ئهوکات "کاپتا" سه رقالی ئاماده کردنی که رهسته و تۆشه به رهوی گه شته که مان بوو و له بهرئهوهی لهم کاره دا شاره زاییهکی تهواوی هه بوو، له من باشت ئه و کاره ی نه انجام ده دا.

له ولاتی "هاتی" دا

خه‌لکی به‌شیوه‌یه‌ک له‌ناوی "هاتی" ترساون، نه‌گهر من بلیم "هاتی" ولاتیکی نارام و هیمنه، هیچ که‌سیک باوه‌رم پیناکات.

گهرچی دانیش‌توانی "هاتی" خه‌لکیکی زبیرن و له‌جنگدا بیبزه‌یین، به‌لام ولاته‌که‌یان زیاتر ناوچه‌یه‌کی شاخاویه و هیمنی و نارامی بآلی به‌سهردا کیشاوه.

له‌ولاتی "هاتی" دا نه‌گهر سامان و پارهی که‌سیک له‌شه‌قامدا بدن، پادشای ولات دونه‌ونده نه‌وه پارهی‌ی که لئی دهرزراوه پیی ده‌داته‌وه و ههرکاتیکیش که‌سیک به‌هوی هیرشی چه‌ته‌کانه‌وه بکوژریت، نه‌وا نه‌وه‌ی که‌سی کوژراو له‌سهرده‌می ژیانی پوژانه‌یدا به‌ده‌ستی هیناوه، پادشا ده‌یدات به‌که‌سوکاری کوژراوه‌که، هه‌لبه‌ت به‌جوړیک پینان ده‌دات که له‌پوی ژیانی پوژانه‌یانه‌وه هیچ گرفتیک‌ی داراییان نه‌بیت.

بویه گه‌شته‌که‌ی ئیمه له‌جاده‌کانی ولاتی "هاتی" بی هیچ گرفتیک‌ی تیپه‌ری و گالیسکه جه‌نگیه‌کانی پادشا له‌پیش و له‌دوامانه‌وه پینان ده‌کرد و هه‌موو پوژیک که‌لوپه‌لی خواردنیان بو ناماده ده‌کردین، تانه‌وه‌ی گه‌شتینه شاری "خوشه" ی پایته‌ختی ولاتی "هاتی"

کاتیک باسی شاره مه‌زنه‌کانی جیهان ده‌کریت، خه‌لکی باسی "تبس و بابل و نه‌ینه‌وا" ده‌کن. من "نه‌ینه‌وام" نه‌بینیوه و نازانم چونه، به‌لام ده‌توانم بلیم شاری "خوشه" ی پایته‌ختی ولاتی "هاتی" له‌هه‌ندیک پوه‌وه له‌پیش "تبس" یشه‌وه‌یه.

لەمشارەدا پادشایەك فەرمانرەوایی دەكات كە هەم سەرۆکی ولاتە و هەم سەرۆکی ناینی و هەم دادوهری مەزنی ئەو ولاتەشە و لەبواوەرەدام لەهیچ شوینیکی ئەم جیهانەدا هیچ پادشایەك بەئەندازەي ئەم پادشایە دەستەلاتی نییە.

كاتیك مرۆفە خۆی دەكات بەولاتی "هاتی" دا و چاری بەکیوه وشكەکانی دەکویت سەری سوڕ دەمینیت كە بەچ شیوهیەك ئەكریت ولاتیک بەوشیوهیە خۆری گەرم و سوتینەری هاوین بدات لەو کیوه وشکانەي و خاوەنی ئەوەندە سەروەت و سامان و دارایی بیئت. بگەر لەخۆشیان دەپرسن، ئەری بەچ شیوهیەك خەلکی لەم شاخانەدا دەژین و چۆن لەبییناویدا نامرن.

بەلام لەم ولاتە سەیرەدا، لەو وەرزی روبراری نیل لەمیسردا هەلەستیت "وهرزی پایز". ئاو و هەوا سارد دەبیئت و لەناسمانەوه "پەر" گەلیکی سپی رەنگ دینە خوارەوه و ئەم "پەر" انە تەواوی کیوهکان دادەپۆشن دواي ئەوه، لە وهرزی گەرما، دەگوپین بۆ ئاو و دەزانم كە ئیوه باوەر بەم بابەتە ناکەن، بەلام من بەچاری خۆم کیوه بەرزەکانی "هاتی" م بینیوه كە بەو پەرە سپیانه داپۆشرايوو.

ئەم پەرانه لەتەواوی سالد، ئاوی ئەو ولاتە دایین دەكەن، هەلبەت بەشیوهیەك كە خەلكەكەي نەك تەنها خۆیان و ئازەلەكانیان پي تیر دەكەن، بەلكو بەهەمان ئەم ئاوه، كینلگەكانیشیان پي دەدین و تیراویشی دەكەن.

بەهەمان ئەو ئەندازەيەي كە دانیشتونانی "هاتی" لەناو ولاتەكەياندا ئارامن، بەردەوام بیانو بۆ دراوسێكانیان دەتاشن و هیلی سنوریان دەبەنە دواوه بۆئەوهي بتوانن خاکی كەسانی تر داگیر بکەن.

لەسنوری سووریدا قەلایەكی مەزنیان دروست کردوه، كە دیوارهکانی بە بەردی مەزن هەلچنراوه و ئەم قەلایە فەرمانرەوایی ناوچەيەكی فراوان دەكات و تەواوی ئەو كاروانانەي كە لەسووریاوه دین بۆ ولاتی "هاتی" و لەویوه تیدەپەرن، دەبیئت باج بەن بەم قەلایە.

هیچ كاروانیک دواي ئەوهي دەچیتە ناو خاکی "هاتی" یوه نایبیت لە شارپي لا بدات، ئەگەر لەشارپیش لا بەن ئەوا مال و سامانیان بەتەلان دەبەن، لەم حالەتەدا ئەگەر كاروانچیهكان بەرگری لەخۆیان نیشان بەن، بەكوشتیان دەدەن، لەكاتیکیشدا

ئەگەر بەرگری لەخۆیان نیشان نەدەن، ئەوا بەدیلى دەیانگرن و دەیانکەنە کۆیلەى خۆیان.

سەرۆت و سامانى دانىشتوانى "هاتى" لەسى سەرچاوەرەيه، يەكەم ئەو باجەى كە لەكاروان و گەشتيارەكان وەریدەگرن، دووم هيرش بردنە سەر و لاتە دراوسێكان، سێيەم: دەرکردنى ئالتون و مس و جۆرىك كانزای تايبەت، كە پەنگى خۆلەميشیەكى شين باوەو بە "ئاسن" بانگى دەكەن . بەلام نازانم خەلكى "هاتى" بەچ شیوەيهك ئەم كانزایە دەرەهێنن و چەكى پى دروست دەكەن، چونكە "ئاسن" وەك "مس" ناتويتهووەو من لەيهكێك لەكانە كانزاكانياندا بينيم كە "ئاسن" يان دەرەهێنا، بەلام نەمتوانى لەو تيبگەم بەچ شیوەيهك سوو لەبەردە كانزاكان وەرەگرن بۆ دەرەهێنانى ئاسن.

شارى "ختوشە" لەناوەرستى زنجيرە شاخێكدا هاتووتە بون، چونكە كۆشكەكانيان بەبەردى مەزن دروست دەكەن و هەندىك لەو تەلارانە ئەوەندە بەرزن كە ترسم لا دروست دەكەن. هېچ بيانيەك ناتوانيت بچیتە ناو شارى "ختوشە" مەگەر ئەوەى ئەندامى ئەو دەستانە يیت كە سالى جاريك باج دەهێنن بۆ پادشای "هاتى" و هەر لەبەرئەوئەش شارى "ختوشە" وەك "تبس" و "بابل" ناوبانگى نيه.

دانىشتوانى ئەم شارە، لەگەل بيانيەكاندا قسە ناكەن، ئەگەر يەكێك لەبيانيەكان پرسياريان لى بكات و ئەوان شارەزای زمانى بيانى بن، دەلێن تيناگەين يان نازانين، سەرەپاى ئەوئەش خەلكىكى نەرم و نيازن و پقەبەرايەتى لەگەل بيانيەكاندا ناكەن.

جل و بەرگى كەسە مەزنەكانى ئەم شارە شايەنى تەماشاكردنە، چونكە جل و بەرگىكى دريژ دەپوشن و قۆلى كراسەكانيان بەرپادەيهك پان و پۆرە كە سەرى قۆلى كراسەكەيان بەزەويدا دەخشیت، لەسەر سینهى كراسەكانيان وینەى بازنەگەلینكى بالدار دروست دەكەن و كلاًویكى دريژ و نوك تيز لەسەر دەكەن و پوخساريان وەك ميسرىيەكان دەتاشن، بگرە هەندىك لە وەجاخزادەكان سەرىشيان وەك ريشيان دەتاشن، بەلام لەناوەرستى سەرياندا، كاكۆلىكى دريژ دەبينریت.

كەسە وەجاخزادە و دەولەمەندەكانى "هاتى" وەك تەواوى وەجاخزادەكانى ولاتانى جيهان قەلەون و پوخسارىكى قەلەو و درەوشاوەيان هەيه و ناشكرایە خواردنێكى زۆر دەخۆن.

"خوشه" پایتهختی پادشای "هاتی" به پیچپهوانه‌ی "تبس و بابل" شاریکی بازرگانی نیه و کرین و فروشتنی تیدا نا کریت و له بهرامبردا شاریکی پیشه‌سازیه، له‌م شارهدا له به‌یانیه‌وه تا ئیواره دهنگی کوتانی کانزاکان دیت و به‌رده‌وام چهکی تیدا دروست ده‌کن.

دانیشتوانی "هاتی" به پیچپهوانه‌ی میلله‌ته شارستانیه‌کانه‌وه، سه‌ریازی به‌کرینگی‌راوی بیانیان نیه و ته‌واوی سه‌ریازه‌کانیان خه‌لکی ئه‌و ناوچه‌یه‌ن و له‌وباوه‌رده‌ام هۆکاری ئه‌وه‌ی سه‌ریازی به‌کرینگی‌راوی بیانیان نیه ئه‌وه‌یه که یه‌کم بیانیه‌کان وه‌ک خویان به‌نازا نازانن و دووه‌م والیکی ده‌ده‌نه‌وه سه‌ریازی به‌کرینگی‌راوی بیانی هرچه‌نیکیش نازا و بویر بییت هر به‌کرینگی‌راوه و به‌ئه‌ندازه‌ی سه‌ریازیکی ناوچه‌که‌ی خویان دلسۆز و خاوه‌ن ویست "ئیراده" نیه.

"هاتی" خاوه‌نی سه‌رکرده‌ی ناوچه‌یه‌ین و هه‌ریه‌ک له‌سه‌رکرده‌کانیان، له‌ناوچه‌که‌ی خویدا سه‌ربه‌خۆیه‌کی ناوه‌کی هه‌یه، به‌لام له‌ژیر فرمانی پادشای "هاتی" دان.

شیوازی جیبه‌جیکردنی دادپه‌روه‌ری له‌ولاتی "هاتی" دا ئه‌وه‌نده سه‌رسوپه‌ینه‌ره که میلله‌ته شارستانیه‌کان ناتوانن باوه‌ری پی بکن. له‌م ولاته‌دا نه‌گه‌ر یه‌کیک له‌پادشا ناوچه‌یه‌یه‌کان دژی پادشای "هاتی" راپه‌ریت و هه‌ولێ پوخانی بدات نایکوژیت، به‌لکو ده‌ینیریته سه‌ر سنوره‌کان، بوئه‌وه‌ی فی‌ری ئه‌زمونی جه‌نگ له‌گه‌ل میلله‌تانی تردا بییت و بیته‌هه‌لگری که‌سایه‌تیه‌کی جه‌نگی. له‌"هاتی" دا نه‌گه‌ر که‌سیک، که‌سیکی تر بکوژیت، له‌سینداره‌ی ناده‌ن، به‌لکو بکوژ ده‌بییت پاره‌ی خوینی ئه‌و که‌سه بداته به‌که‌سوکاری کوژاو.

له‌م ولاته‌دا نه‌گه‌ر ژنیک که‌هاوسه‌ری هه‌یه، چه‌زی له‌پیاویکی تر بکات، نه‌ ژن و نه‌ خوشه‌ویسته‌که‌ی مه‌حکوم ده‌کن، به‌لکو ژن مافی ئه‌وه‌ی هه‌یه له‌مالی هاوسه‌ره‌که‌یه‌وه بپرواته مالی خوشه‌ویسته‌تازه‌که‌ی و له‌وی بو هه‌میشه‌ نیشته‌جی بییت، به‌لام خوشه‌ویسته‌که‌ی ده‌بییت قه‌ره‌بوی زیانی هاوسه‌ری پابردوی بداته‌وه.

نه‌گه‌ر ژن و می‌رد دوا‌ی پیکه‌ینانی ژیانی هاوسه‌ریان مندالیان نه‌بییت، ئه‌و ژن و می‌ردایه‌تیه‌یان هه‌نده‌وشیته‌وه و ژن یان پیاو ناچار ده‌بن بوئه‌وه‌ی مندالیان بییت، هاوسه‌ریکی تر بو خویان په‌یدا بکن، چونکه پادشای "هاتی" داوا‌ی مندالیکی زور له‌هاولاتیانی خوی ده‌کات.

یەکیك لەنەریتە سەر سوپهینەرەکانی ئەم نەتەرە یە ئەو یە ئەگەر کەسیك لەبیا بانیکێ چۆلدا یان لەناو چە یە کدا کە دانیشتوانی کەمی لی بیئت کەسیك بکوژیت، ئەو پارە خوینە ی کە دەیدات زۆر کە مترە لە چار ئەو پارە خوینە ی کە ئەگەر بیئت و لەناو شارە قەرەبالخەکاندا ئەو کەسە بکوژیت، چونکە لەو پارە پەردان ئەو کەسە ی دەپواتە شوینە چۆلەکان، بە ئەنقەست کەسانی تر هانی ئەو دەدا کە هەولێ کوشتنی بدەن.

کاتیك من پوشتەم ولاتی "هاتی" یەو بەخۆم وت، لەبەر ئەوە ی دانیشتوانی ئەم ولاتە خەلکیکی زەحمەتکیشن و پراھتون بەوە ی لەناو و هەوایەکی سارددا بژین، مندالی ئیفلیج و ناتەواو و لاوازەکانیان دەکوشت، بۆ ئەوە ی لەنایندەدا کەسانیکی ناتەواویان نەبیئت و بەردەوام پیوستیان بە پزیشک نەبیئت، من بیستبوم کاتیك کەسیك نەخۆش دەکەویت ئارەزوی ئەو دەکات بمریت، بەلام چارەسەر نەکریت، چونکە ناتوانیت دان بەوەدا بنیئت کە نەخۆشە. من دەمزانی کە دانیشتوانی "هاتی" لەمەرگ ناترسن، بەلام لەبیئتوانایی و بییدەرەتانی دەترسن، بەلام ئاگاداری ئەو نەبوم کە لەم ولاتەشدا کۆمەلێک دەولەمەند و وەجاخزادە هەن و کەسە دەولەمەند و وەجاخزادەکانی تەواوی جیھان، تەمەل و خۆپەرستن و لەمەرگ دەترسن و چارەسەری خۆیان دەکەن بۆ ئەوە ی نەمرن.

ئەو دەبوو کۆمەلێک لەو وەجاخزادەکان شوو جلوبەرگی خۆیان دەگوپێ و دەهاتن بۆمالی من و منیش چارەسەرم دەکردن، زۆر بەیان دەردەکەیان زیادەپۆیی لەخواردن و خواردنەویدا بوو، وەجاخزادەکانی "ختوشە" شەرابیکی زۆریان دەخواردەو و دەستیان بەهۆی زۆر خواردنەو ی شەرابەو توشی لەرز دەبوو، کەسە نەخۆشەکانیش داویان لی دەکردم کە چارەسەری دەستە لەرزۆکەکانیان بکەم و منیش لەپێی دەرمانە هیورکەرەکان و خۆشۆردنەو، چارەسەرم دەکردن.

یەکیك لەو شتانە ی بوو هۆی ئەوە ی وەجاخزادەکانی شار بیئە هاورپم ئەو دەبوو کە "مینا" لەبەر امبەریاندا سەمای بۆ دەکردن و هەرجاریک ئەوانە بەهاتیەن بۆ لام، من بە "مینا"م دەوت کەسەما بۆ وەجاخزادەکان بکات و ئەوانیش لەبەر امبەردا دیاریگەلیکی گرانبەهایان پیشکەش دەکرد و خوشم زێر و زیوم لەکەسە نەخۆشەکان

وهردهگرت و له ماوهیهکی کهمدا دهوله‌مەند بوم، له کاتی‌کدا، کاتی‌ک چوینه ناو
ولاتی "هاتی" یهوه وام دهزانی به‌دهستی خالی لهو ولاته دهگه‌رپمه‌وه.

یه‌کی‌ک له‌وه‌که‌سانه‌ی بووه هاو‌رپم نامهنوسی پادشای "هاتی" بوو که چەند زمانیکی
دهزانی و نامە‌ی پادشای بیانی بو ده‌خوینده‌وه و وه‌لامه‌کانی بو ده‌نوسیه‌وه.

پوژیکیان ئەو له‌مالی مندا خواردی‌ه‌وه و چیژی له‌سه‌ماکانی "مینا" وهردهگرت. لیم
پرسی: بوچی پادشاکه‌ی نیوه ده‌رگای شاری "ختوشه" به‌پوی بیانی‌ه‌کاندا
داخستوو‌وه و ناهیل‌یت بینه ناو ئەم شاره‌وه؟ بوچی له‌م ولاته‌دا کاروانچیه‌کان مافی
ئه‌وه‌یان نیه له‌شه‌قام و شاپ‌یکان لابده‌ن؟ ئایا ئەوه باشت‌ر نیه که نه‌ته‌وه‌کانی تر بین بو
ئەم شاره و چاویان به‌هیز و توانای پادشای "هاتی" بکه‌ویت و بو‌خه‌لکانی تری باس
بکه‌ن؟

نامه‌نوس وتی: ئەو پوژه‌ی "شوبیلو لیوما" بو به پادشای ئەم ولاته وتی: (ماوه‌ی
سی سال ریم پینده‌ن، بوئه‌وه‌ی ولاتی "هاتی" تان بو بکه‌م به به‌هیزترین ولاتی ئەم
جیهانه)، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئەم ماوه‌یه زۆر به‌زویی ته‌واو ده‌بی‌ت و وابزانم له‌ئاینده‌دا
نه‌ته‌وه‌کانی تر ناوی ولاتی ئی‌مه‌شیان به‌رگویی ده‌که‌ویت.

وتم: ئەه‌وکاته‌ی من له "بابل" بووم، شه‌ست که‌په‌تی شه‌ست که‌په‌تی شه‌ست سه‌ریازم
بینی که له‌به‌رامبه‌ر پادشای "بابل" وه تپه‌په‌رین و کاتی‌ک هه‌نگاویان ده‌نا، وه‌ک ئەوه
وابوو که گویت له‌ده‌نگی شه‌پۆلی ده‌ریا بی‌ت، به‌لام لیزه‌دا ده که‌په‌تی ده سه‌ریازم
نه‌بینی پیکه‌وه ری بکه‌ن، له‌محاله‌ته‌دا ئیوه بوچی ئەو هه‌موو گالیسکه‌ی جه‌نگی و
چه‌کانه دروست ده‌که‌ن، چونکه ناتوانن سود له‌م جو‌ره چه‌کانه وهرگرن.

نامه‌نوسی پادشا پیکه‌نی و وتی: ئی‌مه له‌به‌رئه‌وه چه‌ک دروست ده‌که‌ین بوئه‌وه‌ی
به‌وانی تری به‌رووشین و له‌پینی پاره‌ی ئەم چه‌کانه‌وه خواردن به‌ده‌ست به‌ینین.

به‌ده‌م پیکه‌نینه‌وه وتم: گورگ که‌له‌به و چنگه تیزه‌کانی نافرۆشیت به‌که‌رویشک.

نامه‌نوسی پادشا به‌و قسه‌یه‌ی من زۆر پیکه‌نی و وتی: ئەم گوته‌یه بو پادشا
ده‌گێرمه‌وه و دل‌نیام که ئەویش له‌م گوته‌یه زۆر خوشی بی‌ت، هه‌روه‌ها ولاتی ئی‌مه،
به‌پینچه‌وانه‌ی ولاتانی تره‌وه ده‌وله‌مه‌نده‌کان فه‌رمان‌په‌وایی هه‌ژاران ناکه‌ن، به‌لکو
به‌هیزه‌کان فه‌رمان‌په‌وایی لاوازه‌کان ده‌که‌ن، چونکه گورگ بو ئەوه له‌دایک بووه که
فه‌رمان‌په‌وایی که‌رویشک بکات و من دل‌نیام پیش ئەوه‌ی ئەم قژانه‌ت "مه‌به‌ستی

سینۆهیه" سپی ببن، بۆت دهردهکهوئیت که بهچ شیوهیهک دهولهتیکی بههیز بۆ
 فهرمانهوایی هاتووته بون و فهرمانهوایی تهواوی نهتهوه لاوازهکان دهکات.
 خۆم بهنهزان و نهدیوو نیشان دا و وتم: ههروهک چۆن تۆ خودایهکت ههیه که
 خوازیری ئهوهیه فهرمانهوایی نهتهوه ههژارهکان بکات، لهولاتی میسریشدا،
 فیرعون خودایهکی تازهی بهدهست هیئاوه.

نامهنوس وتی: لهبهرنهوهی من نامهی فهرمانهوا بیانیهکان دهخوینمهوه، نامه
 پادشای میسریشم خویندوهتهوه و دهزانم که خودای ناشتی خوازی زۆر خۆش
 دهوئیت و دهئیت هیچ ناکۆکیهکی نیوان نهتهوهکان نیه که نهتوانیئت ناشتی خوازانه
 چارهسهر بکریئت و بگره فیرعونی ئیوه چله ئالتونیکی بۆ ناردوین که لهشیوهی
 "بازفه"⁴⁹ دایه و دهئیت ئهمه شیوهی ژبانی ناشتی خوازانهیه.

نامهنوس کاتیگ ئهه قهسهیهکی کرد پهنجهی خۆی لهشیوه دوو ئاراستهی یهکتر
 بپدا نیشان دهدا، بۆئهوهی تیمگهیهنیئت که چله ئالتونهکهی ئه و چ شیوهیهکی
 ههبووه.

دوای ئهوه وتی: ئهگهر فیرعونی ئیوه ئالتونمان بۆ بنییریئت، بۆئهوهی ئیمه بتوانین
 بهئالتونی ئه و کریی پیشهگهرهکانمان بدهین که چهکمان بۆ دروست دهکن ، تا چهند
 سالیکی تر دهتوانیئت ناشتی بهدهست بهینیئت، بهلام ماوهی قوناخی ناشتی خوازی
 ئه و کورت دهبیئت، چونکه ئه و پۆژهی پادشای ئیمه پهیی بهوه برد که بهپرادهی
 پیویست چهکی دروست کردوو و خورد و خۆراکی بهپیی پیویست ناماده کردوو،
 له و پۆژهدا فیرعونی ئیوهش وهک پادشای ولاتانی تر دهبیئت گوپرایهلی فهرمانهکانی
 پادشاکهی ئیمه بیئت، ئهگینا ئه و تهواوی خهلکی ولاتهکهی بۆ قات و قهر دهکات، بهلام
 ئهمانه بابهتگهلیکن که هزری پزیشکیک ناتوانیئت پهییان پی ببات، چونکه پزیشک
 ناتوانیئت پهی بهپروادهکانی ناینده ببات.

⁴⁹ ئه و بابماتانهی که خویننهان دهربارهی بارودۆخی ژبانی نهمهوه و نهريت و ناوی فهرمانهپرواکانیان بۆ نمونه ئهه "بازفه" به
 که واتای "خاج" دهگههمنیئت دهخویننهوه ههموو ئهه ناوانه لهبهلگه میژووپیهمکانهوه وهرگهراوه و ههنگری بهلگهی تالیپت
 بهخۆیان و بههای کتیبی ئهه نوسههه فنلاندیهش لهبهلگه میژووپیهمکانیهدامتی و خاجیش هیماپهک بووه که جوار ههزار سال
 لهوهوپیش، بهواتا دوو ههزار سال پێش پهیامبهر "مهسیح" وهک هیمای ناشتی بهکار هیئاوه.

وتم: لهبەرئەوهی پزیشك وەك خەلكانی تر مێشكى هەیه، ئەگەر نەتوانیئت پەى بەتەواوی روداوهكانی نایندە ببات، هیچ نەبیئت بەنەدە پەى بەهەندیکیان دەبات و من پێشبینی ئەوه دەكەم كە لەسەلهكانی نایندەدا قوناخی تێركردنی سکی دالەكەرخۆرهو كەمتیارەكان دەبیئت، چونكە خەلكیكى زۆر بەكوشت دەدرین و هیچ كەسێك لاشەكان بۆ مۆمیاكردن یان بۆ خستنه ناو گۆزەیهکی گلێنەوه وناشتنیان كۆناكاتەوه.

نامەنوس پێكەنى و منیش وتم: پێش ئەوهی بیین بۆ ولاتی "هاتی" بیستبوم كە ئیوه ئەو كەسانەى بەدیلیان دەگرن كویریان دەكەن و دەیانبەستنهوه بەئاشەكانتانهوه، بۆئەوهی بەرداشەكەتان بۆ بسورپیننەوه، من كاتیك گویم لەم قەسەیه بوو باوەرم پینەكرد، بەلام لەم ولاتەدا بەچاوی خۆم بینیم و ئەم رەفتارە لە نەتەوهیهکی شارستانی ناوەشیتەوه، هەروەها ئەوهشم بیست كە ئیوه لەسەر سنورەكانتانا كاتیك سنوری ولاتە دراوسینكانتان دەبەزینن، تاوانگەلیكى بیبەزەییانە ئەنجام دەدەن و دەستی خەلكی دەبڕنەوه و پێستی سەریان دەدەنەوه بەرۆخساریاندا و هەندى كەسیش لەزەمە هەلەكێشن، ئەم جوړە رەفتار و كردارە درندانە شایستەى ئازەلە درندەكانە ئەك مروقیكى شارستانی.

نامەنوس وتی: ئیمە لهبەرئەوهی نەتەوهیهکی شارستانی، چاوی دیلەكان كویر دەكەین و دەیانبەستینهوه بە بەرداشەكانمانەوه، چونكە ئەگەر چاویان ببینیئت، زهوی و ئاسمان و بالندەكان دەبینن و لهبەرئەوهی ئازاد نین، بەداخ دەبن بۆ خویان و هەولێ ئەوه دەدەن هەلبێن، لەمكاتەدا بەردەوام دوچاری گرفتگەلیكى زۆرمان دەكەن، بەلام لهبەرئەوهی كویرن، بێر لەهەلەهاتن ناكەنەوه و ئیمە ناچار نابین بڕێك لەسەربازەكانمان بكەینه پاسەوانی ئەوان، بەلام بابەتی پیرینی دەستی دانیشتوانی سەرسنوری ولاتانی تر و پێست كەندنی سەریان و شوپركردنەوهی هەمان پێست بەرۆخساریاندا و لەزەمە هەلكیشانیان بەهەمان شیوهی دیلە كویرەكان بەرژەوهندیەك لەخۆ دەگرێت كە ئەمیش لەشارستانی ئیمەوه سەرچاوه دەگرێت، چونكە ئیمە نامانەویئت لەولاتانی تر كوشت و كوشتار بكەین، بۆئەوهی دانیشتوانی ئەو میرنشینەى كە دەتوانن كارمان بۆ بكەن و باجمان بدەن لەناو بچن، هەروەها نامانەویئت بەهۆی جەنگەوه شارەكەیان ویران بكړیت و كیلگە و باخەكانیان لەناو

بجیت، بۆنهوهی نهوهك دواى داگیرکردنی ولاتانی دراوسی هیچمان دهست نهکهویت. ئیمه ناگاداری نهوه بوین که باشتین کههسته بو ملکهچ کردنی نهتهوه دراوسیگانمان ترساندن و توقاندنیانه، چونکه نهو میلهتهی دوچاری ترس دهبیئت وهك نهو لهشکره وایه که پیش دهستپیکردنی جهنگ شکستی خواردبیئت و نهو نهتهوهیهش چیت ناتوانیئت دهستی بیگانهکان رت بکاتهوه و خوی لههیز و دهستهلاتیان پرگار بکات.

ههلهبهرئهوهش ئیمه لهسه سنورهکانمان لهگهله ولاتانی تردا بهو شیوهیه رهفتار دهکهین بۆنهوهی چاوترسینی خهکی بکهین و پیشوهخت دهژمانمان سهرکوت بکهین.

وتم: مهگه رهموو نهتهوهکانی جیهان دوژمنی ئیوهن و نایا لهنیو نهتهوهکانی تردا دوست و هاوپریتان نیه.

نامهنوسی پادشای "هاتی" ش وتی: دوستانی ئیمه بریتین لهو کهسانهی ملکهچی ئیمه دهبن و باجمان دهههنی و نهوکات ئیمهش دهست وهرنادهینه کاروباریانهوه و با پاریزگاری له نهریتی خویان بکهن و خوداکانی خویان بههرستن.

دوستانهکانی ترمان نهو نهتهوانه که هیشتا نهبونهته دراوسی ئیمه، چونکه ههروهی بونه دراوسیمان، ئیمه نهوهنده بیانویان پیدهگرین تا لهنیوانماندا جهنگ دروست دهبیئت و ولاتهکهیان نهخهینه ژیر پکیفی خومانهوه، بۆنهوهی وایان لی بکهین باجمان پیبدهن.

لهو پۆژهوهی "هاتی" دروست بووه، نهو نهریته لهنیو ئیمه و کهسانی تردا دهست بهدهستی پیکراوه و ئیستاش هه دهست بهدهستی پیدهکریت.

وتم: نایا خوداکانی ئیوه لهم بابهتهدا دهست وهرنادهنه کاروبارهکانتانهوه، چونکه لهولاتانی تردا دروست لهنادروست و حهق له ناحهق جیا دهکهنهوه.

نامهنوس وتی: ئیمه ییروباوهپکی ساده و پونمان لهبارهی دروست و نادروست و حهق و ناحهقدا هیه.

دروست و حهق، بریتیه لهشتیک که دهقاردهق لهگهله ئارهزوهکانماندا دهگونجیت، نادروست و ناحهقیش، بریتیه لهو شتهی که پیچهوانهی ئارهزوهکانی ئیمهیه، "سینۆه" لایهنگری نهوهبکه که لهنیوان نایینی ئیمه و نایینی ئیوه تهواوی

نەتەوەکانی تردا جیاوازیەك بەدی ناکریت، چونکە لەلای ئیو و تەواوی نەتەوەکانی تر دروست و حەق بریتییە لەو شتە ی کە دەولەمەندەکان دەیانەویت و نادروست و ناحەقیش بریتییە لەو شتە ی کە خواستی کەسە هەژارەکانە. "سینۆه" چونکە تۆ پزیشکی، هزرت زۆر لەو بەچوکتەرە کە پە ی بەم بابەتە ببەیت و بزانی کە لەسەرتای دروست بونی ئەم جیهانە تا ئەمڕۆ، هەرچی کەسە دەولەمەندەکان وتویانە راستیان کردوو، هەرچی کەسە هەژارەکانیش وتویانە، پوچەلکراوەتەو. تا کۆتایی جیهانیش هەر وا دەمییێتەو. و بەردەوام حەق لەگەل کەسە دەولەمەندەکاندا یە و کەسە هەژارەکانیش مەحکوم بە پوچەلکردنەو ی بانگەشەکانیان دەکرین. تەنھا جیاوازی لەپروخساری دەرەو ی کەسە دەولەمەندەکاندا بەدی دەکریت و لەهەر سەردەم و قوناخیکیدا شتێک دەبیێتە هیما ی دەولەمەندی. پۆژیک مەر و گا دەبیێتە هیما ی دەولەمەندی و پۆژیکی تر زیو و زیو و پۆژیکی تریش ئەو ی پلەوپایە یەکی تایبەتتە هەبیێت یان پۆژی دوا یی ئەو ی هەلگری ناوینشانیک بیت، بۆ نمونە ناوینشانی "پزیشک" یان "جادوگەر" یان "نامەنوس" ی پادشا، تا ئەم جیهانە مابییێت قسە ی هەژاران بیێنخ دەبیێت و هەرچی بلیێن پوچەل دەکریتەو. ئەگەر دەولەمەندەکان چاویان کویر نەکەن بۆ ئەو ی بیانبەستنهو بەبەرداشەکانەو، ئەوا بەشیو یەکی تر کاریان هەر پیندەکەن، چونکە جیهان بەوشیو یە هاتوو تە بون و دەبیێت هەر بەوشیو یە بمینیێتەو، کەسی هەژاریش لەبەر ئەو هاتوو تە بون کە بتوانیێت کەرەستە ی خوێشی و حەوانەو ی دەولەمەندەکان فەراهم بکات و خوێشی بەردەوام برسی و بەردەوام لەزەحمەتدا بیێت و جیاوازیەکی تری تایبەتمەندی شارستانی ئییمە لەگەل شارستانیەکانی تردا ئەو یە کە ئییمە هەموومان دەولەمەندین و نەتەوەکانی تر گوێزاییەل و هەژار دەکەین، بۆ ئەو ی بەبەردەوامی کارمان بۆ بکەن و زەحمەتمان بۆ بکیشن و دەستکەوتی کارەکشیا ن بەناوینشانی "باچ" بەدن بە ئییمە، بۆ ئەو ی ئییمە بەئاسودە ی و خوێشی بزین، بەلام خودای ئییمە، چینی تایبەتی ولات دۆستان، یەکیک ئاسمان و ئەویتریان زەویە و هەموو سالیێک لەوهرزی بەهاردا بە خوێشی ئەو دوانەو هەژن دەگیڕین و پێ بەنەتەوەکانی تریش دەدەین بۆ ئەو ی ئەوانیش بتوانن ئاهەنگ بگیڕن.

چونكى سالى جاريك دەبييت رىيى بەنەتەرەكان بدرييت، بۇئەۋەي پۇژىك بەخۇشى تىپەپرىنن و باشتىن وەرر بۇ ئازادكردنى خەلكى وەررى بەھارە، چونكى لەم وەررەدايە كە زەۋى سكى لەئاسمان پىر دەبييت و ژيانىش خۇى دوبارە لەسەرەتاۋە دەست پىندەكاتەۋە و مروقىش وەك زەۋى وايە.

ئىمەش گىرنگىيەكى زۇر بە سىكپىكردنى ژئان دەدەين، چونكى ئەو نەتەۋەيەي دەبييت فرمانزەۋايى جىهان بىكات دەبييت مندالىكى زۇرى بىيىت، بۇئەۋەي دەستەلاتى خۇى لەسەر زەۋيدا فراۋانتر بىكات. ھەموو خەلكىش وەك تەۋاۋى چىنى نەتەۋەكانى ترە، خاۋەنى خوداگەلىكى زۇرن، بەلام ئىمە نەھىچ گىرنگىيەك بەيىروباۋەپرى ئەۋان دەدەين و نە دەبىنە پىگىرىشىيان و نە ھانىشىيان دەدەين، چونكى يىروباۋەپرى ئەۋان لەپۇى سىياسىيەۋە نە سودمان پى دەگەيەنن و نە زىان. ئىمە لايەنگرى خوداگەلىك دەكەين و ھانى خەلكى دەدەين بىيانپەرستىن كە پىشتىۋانى لە زۇر و ترساندن بىكات. چونكى دەبييت بەزۇر فرمانزەۋايى كەسانى تر بىكەيت و بە تۇقانىش دەبييت نەتەۋەكانى تر بىترسىنى، بۇئەۋەي گوپرايەل بن، گەر پۇژىك بىيت ئىمە پەرستگايەك بۇ خوداكانى زۇر و ترس"دروست بىكەين، ئەۋا ئەۋ پەرستگايانە بەئىسقانى مروقىەكان بەرپا دەكەين.

بەلام ئەگەر تۇ دۋاي ئەۋەي لەم ۋلاتە دەرچۋىت، ئەم قسانە بۇ خەلكانى تر باس بىكەيت، ھىچ كەسىك باۋەرت پىناكات، چونكى ھەموو نەتەۋە دورەدەستەكان لەۋباۋەپەدان ئىمە نەتەۋەيەكى ئازەلدار و شۋانين كە بەردەۋام بەھەرئارىيەۋە لەكىۋەكاندا دەژىن و نە ئامادەيى ئاغايەتىمان ھەيە بەسەر كەسانى تردا و نە تواناي فرمانزەۋايى كەسانى ترمان ھەيە.

نامەنوسى پادشاي"ھاتى"دۋاي ئەم قسانە لەمالەكەم پۇشتە دەرەۋە و دۋاي پۇشتىنى ئەۋىش بە"مىنا"م وت: من بىزار بوم لەمانەۋەم لەم ۋلاتەدا، چونكى ئەۋەي دەبوو بىزانم، زانيم و چىتر دۋاي ئەۋە، ھەركاتىك لەم ۋلاتەدا و بەتايىبەت لەم مانگەدا بىمىنمەۋە، دور نىە بىكوزرىم و ئەگەر منيان بەشىۋەيەكى ئاسايى بىكوشتايە ئەۋا ھىچ ترسىك نەبوو، بەلام كاتىك بىيانەۋىت لەم ۋلاتەدا كەسە بىيانىەكان بىكوزن پىستىيان دەكەنن يان لەزمەيان دەدەن. ھەرلەبەرئەۋەش ھەرچى زووترە دەبييت لەم ۋلاتە بىرۇم و گىيانى خۇم پىزگار بىكەم.

له پوڤژەکانی دواییدا، من لهو نهخۆشانهی سەردانی مالهکه میان دهکرد شتیکی ترم بیست و ئەویش ئەوهیکه له ولاتی "هاتی" هەرکەسێک بیروباوەرێکی جیاواز له بیروباوەرێ سەرەکی ولات بلۆ بکاتەوه بهسزای "جادوگری" دەیدەن لەزە، بەداخەوه من چەند جارێک شتگەلیکم وتبوو که پێچەوانە ی بیروباوەرێ دەولەتی "هاتی" بوه و لەهەر ساتیکدا ئەگری ئەوه هەبوو دەستگیرم بکەن و بێدەن لەسیخ. ئەوهبوو که بەنەخۆشەکانی خۆم وت: دەمەوێت بگەرێمەوه، لەبەرئەوهی ئەوان دەستەلاتیان لەدەزگای دەولەتدا هەبوو، مۆلەتی پەڕینهویان بۆ وەرگرتە و بپاریبوو لەجادهیهکی تایبەتەوه بپەڕیمەوه و خۆم بگهیهنمه که نار دەریا.

بهشی بیست و یه کهم

به ره و ولاتی "کریت"

من و "مینا" و "کاپتا" که وتینه پئی و شاری ترسناکی "ختوشه" ی پایته ختی "هاتی" که خوین له دیواره کانیه وه دهچۆرا و چاره نوسی ناینده ی جیهانی تیدا ناماده دهکرا، له پشت خۆمانه وه به جی هیشت و له تهنیشت ئه و "ناش" انه وه تیپه پین که دیله کویره کان به رداشه که یان دهسوپانده وه و له تهنیشت ئه و که سانه شه وه تیپه پین که له سیخیان هه لکی شاپون، دیار بوو ئه وانه جادوگر بون.

دوای ئه وه ی گه شتینه که نار ده ریا و پیمان نایه له نگرگای که نار ئه و ده ریا وه که تاکه له نگرگای ولاتی "هاتی" یه که بیانیه کان ده توانن نازادانه سهردانی ئه و ناوچانه بکن، به لام مافی ئه وه یان نیه پرۆنه ناو ئه و ولاته وه. ئه و له نگرگایه ش وه که ته وای له نگرگاکانی تر، مه یخانه و مالکی زۆر و سۆزانیخانه یه کی زۆری تیدابوو و له مال و مه یخانه کانه وه به رده وام دهنگی مۆزیک سیرانی به رگۆی ده که وت.

که شتی و انان و کرینکاری که شتی کاتیک پیده نینه ئه م له نگرگایه وه، خۆیان به خوشبه خت ده بینن، له بهر ئه وه ی خواردن و خواردنه وه و ژن، له ویدا زۆر بوو و ئه م گروپه، بی له و سیانه هیچی تریان نه ده ویست و له هر شوینیکدا ئه م سیانه ی تیدا بیته، خۆیان به خوشبه خت ده زانن.

ئیمه بۆما وه یه کی زۆر له و له نگرگایه دا ماینه وه و هه ر کاتیک که شتی که به ره و دورگه ی "کریت" بکه و تابه ته پئی من به "مینا" م ده وت: به و که شتی به روین؟ به لام ئه و وه لامی ده دایه وه ئه م که شتی بچوکه و له وانه یه نوقمی ده ریا ببیته. یان ده یوت ئه م که شتی یه کی که له که شتی مه زنه کانی سوریا و من ناماده نیم به و که شتی به رۆم. یان

دەيوت كەشتىەوانى ئەم كەشتىە پياويكى كەمتەرخەمە و دەترسم لەپىدا من بفرۆشیت بەچەتەكانى دەريا.

من لەهەمان ئەو لەنگەرگایەدا كاری پزیشكى خۆم ئەنجام دەدا، دوپارە كەسە نەخۆشەكان سەردانیان دەكردم، چونكە ناوبانگى پزیشكى ميسرى گەشتبوو ئەویش.

یەكێك لەو كەسانەى كە سەردانى كردم، فەرماندەى پاسەوانانى لەنگەرگا بوو. ئەو پیاو بەهۆى رابواردنى لەگەڵ ئەو ژنانەى كە لە سۆزانیخانەى لەنگەرگادا نیشتهجین، دوچارى نەخۆشیەك بویو كە من لەكاتى مانەوهم لەسوریدا لە "ئزمیر" ئەو نەخۆشیەم ناسى و لەپزیشكە سریانیهكانەوہ فیرى شیوازی چارەسەرکردنەكەى بوم.

فەرماندەى پاسەوانى لەنگەرگا بەهۆى توشبونی بەو نەخۆشیە، ناتوانیت لەگەڵ ژناندا رابویریت و دەيوت: ژنىك ئەم نەخۆشیەى بۆ من گواستەوہ و منیش ئەوم لەزمە هەلكیشا و كوشتم. ئەو پیاوہش ئەو نەخۆشیە زۆر كاری تىكردبوو، چونكە لەو لەنگەرگایەدا، نەريت وابوو ئەو ژنانەى كە لە مەيخانەكان و سۆزانیخانەكاندا شاردا سەرقالى كارکردن، دەبيت بى بەرامبەر لەگەڵ فەرماندەى پاسەوانانى لەنگەرگادا رابویرن و ھەر لەبەرئەوہش ئەو پیاوہ دلگران بوو لەوہى ناتوانیت سود لەم رابواردنە خۆپایە وەرگریت.

كاتىك چارەسەرم كرد و جارىكى تر توانى لەگەڵ ژناندا رابویریت، بەجۆرىك خۆشحال بوو كە پىي و تم: نامادەم بەئەندازەى كىشى ئەندامى نىرينەم كە ئىستا چاك بووئەوہ زىرت پى بدەم.

منیش و تم: من خوازىارى ئالتونى تۆ نيم و ئەگەر دەتەويت شتىك بەمن بدەيت، ئەو چەقۆيەى كە بەكەمەرتەوہ ھەلتواسيوہ بدە بەمن. فەرماندەى پاسەوانىش پىكەنى و وتى: ئەم چەقۆيە چ سودىكت پىدەگەيەنيت، چونكە نە لەزىو دروست كراوہ و نە لە ئالتون.

بەلام من دەمزانى ئەو چەقۆيە بەھەمان ئەو كانزا سەيرەى كە بە "ئاسن" بانگ دەكریت دروست كراوہ، و نرخى لەدەرەوہى ولاتى "ھاتى" بەراندەيەك زۆرە كە چەقۆى ئاسنن لەبەرامبەر كىشى ئالتوندا نرخى ھەيە.

کاتیك من له "ختوشه" بوم دەموست یەكێك لەو چەقۆیانە بکړم، بەلام تینگەشتم ئەو چەقۆیە نافروشن بەبیانیەکان. ئەگەر پێداگریشم لێ بکردایە لەوانە بوو گومانی ئەوەم لێ بکەن و ئەوەیان بۆ ناشکرا بییت کە من دەمەوێت ئەو جوړه کانزایە بێبەمەرەوی "هاتی"، بەلام ئەم چەقۆ گرانبەهایە، بۆ خودی دانیشتوانی "هاتی" ئەو نرخە نەبوو، چونکە دەتوانن هاویشیوی ئەم جوړه چەقۆیانە بکړن. کاتیك فەرماندەوی لەنگەرگا زانی من بەراستی خوازیاری ئەم چەقۆیەم لەبەرئەوەی بەم زوانە لە "هاتی" دەر دەچم، ئامادە بوو پێمی بدات. چەقۆی ئاسنێن بەراپەیک تیزه کە لەچەقۆی بەردی "سماق" باشتەر پێش دەتاشیوت و دەتوانیوت بە چەقۆی ئاسنێن چەقۆی مسین و زیوین و ئالتونین بقرتیینی.

لەو لەنگەرگایەدا لەوەرگایەک هەبوو کە دانیشتوانی "هاتی" گاکانیان لەویدا دەلەوەراند و لاوەکانیش یاریان لەگەڵ گاکاندا دەکرد و لەبەرامبەریندا سەمایان دەکرد و جارنایاریک پێیان دەچەقاندە پشتیانەوه.

کاتیك "مینا" چاوی بە "گا" نێرەکان کەوت زۆر خوشحال بوو، چونکە زانی دەتوانیوت لەبەرامبەر "گا" نێرەکاندا سەما بکات و مەشەق لەسەر سەماکەیی خۆی بکات.

کاتیك من بۆ یەكەمجار سەمای "مینا"م لەبەرامبەر "گا"کاندا بینی، بەراپەیکە ترسام کە زمان لەپێناوەکردنیدا لال دەبیوت، چونکە گایەکی نێر لەو جوړه "گایانە" کە لەو جوړه لەوەرگاندەدا پەرورده دەکرین، لە "فیل"ی کێوی ئەو دارستانانە کە دەکەونە باشوری میسرەوه هەرەشەنامیز و ترسناکترن، ئەگەر کەسیک کاری بەفیل نەبیوت، ئەوا ئەویش پەلاماری مروۆ نادات و هەولێ ئازاردانی نادات، بەلام گای نێر ئازار بەخشە و هەرئەوەی چاوی بە مروۆفیک بکەوێت پەلاماری دەدات و شاخەکانیشی وەک چەقۆ و نێزە تیزن و بەیەک قوچ، شاخەکانی دەچەقینیته ورگی مروۆفەوه و بەرزی دەکاتەوه و دوبارە فری دەداتەوه سەر زەوی و پێمائی دەکات.

"مینا" بەپۆشکاکێکی ناسکەوه لەبەرامبەر ئەو "گا" نێرەدا دەستی کرد بەسەما کردن و بەلیهاتوییهکی سەرسوڕهینەرەوه خۆی لەشاخەکانی پزگار دەکرد و ئەوەندە بەخیرا دەجولایەوه کە چاوی نەیدەتوانی دواي جولهی سەماکانی بکەوێت و هەندیکات بویری دەگەیانده ئاستیک کە بەیەک باز بەسەر سەری "گا" کەدا رادەوهستا و هەردوو

شاخی بە دەستی دەگرت و پێی دەنایە سەر سەری و تاقلەیهکی بۆ دواوە لێدەدا و لەسەر پشنتی "گا" کەدا دادەنیششت و دواى ئەوەی دادەبەزێهە.

کاتیك سەمای مینا تەواو بوو، لاوەکان چەپکە گۆلیان لەملی دەئالاند و ئەو کەشتیەوانانەى کە لەوی نامادە بون وتیان هیچ کەسیک تائىستا نەبوو، پێراوە بە بوو، پێراوە سەما بکات.

کاتیك لەلەوەرگا کە گەڕاینەووە من زۆر خەمگین بوم، چونکە دەمزانى هەمان ئەو "گا" یەى کە ئەو لەبەرامبەریدا سەمای دەکرد، ژنی لاو دەکاتە قوربانى خۆی، چونکە "مینا" بپریارى ئەوەى دابوو خۆی بکات بەقوربانى خودای خۆی. ئەو خودایەش "گا" یە کە یان لە "گا" یە کە دەچیت.

دواى ئەو، کەشتیە کە لەکەشتیەکانى دورگەى "کریت" هاتە ناو لەنگەرگا کەووە و ئەو کەشتیەش نە گەرە بوو و نە بچوک و کەشتیەوانى ئەو کەشتیەش پیاویکی چاک دەهاتە بەرچاو.

"مینا" وتی: من بەم کەشتیە دەپۆم بۆ "کریت"، بۆ ئەوەى خۆم بەدەم بە دەست خودای خۆمەووە و تۆش دواى پۆشتنى من، باشتەر دەتوانى بژیت و کارەکانى خۆشت باشتەر ئەنجام بەدەیت، دەزانم بەهۆی پزگار کردنى منەو لە "بابل" دا زیانیکی زۆر پێگەشت و دواى ئەوەش نەتویست من لە "هاتی" دا بەتەنھا بەجى بهیلت و بگەریتەووە.

وتم: "مینا" من ناتوانم بهیلت تۆ بەتەنھایى بپۆیت بۆ دورگەى "کریت".

"مینا" ش لەوکاتەدا پرسى: بۆچی حەزناکەیت من بەتەنھایى بپۆم بۆ دورگەى "کریت"؟ ئەگەر لەکەشتیەوانى کەشتیە کە دەترسى، ئەو بزانە کە پیاویکی چاکە و من بە چەتە دەریاییەکان نافرۆشیت و منیش بە بیوھى دەگەمە دورگەى "کریت".

وتم: "مینا" من دەزانم کە کەشتیەوانى ئەم کەشتیە کابرایەکی باشە و ناتفرۆشیت بەهیچ کەسیک، بەلام تۆ دەزانى کە من بۆچی دەمەویت لەگەل تۆدا بيم بۆ دورگەى "کریت" و دەشزانى کە من زۆر بەتۆو پەيوەست بوم.

"مینا" دەستی خستە سەر دەستم و وتی: "سینۆهە" من لەگەل تۆدا چیژم لەژیان وەرگرت، چونکە منت برده چەند ولاتیك و میرنشینی ئەو ولاتانەت پینیشان دام و من

به شیوه یهك سهرقالی ته ماشاگردنی ئەم ولاتانه بوم، كه نیشتمانی خۆمی "كریت" له بیر بردیومهوه. هه له بهرئه وهش هه رجارێك كه دهتوت برۆمهوه بۆ "كریت" منیش ئەم گهشتهی خۆم به بیانیویهك دوا دهخست. چونكه نه مدهویست له تۆ جیا بېمهوه، به لآم دواى ئەوهی له بهرامبەر "گا" كاندا سهمام كرد، ئەوهم هاتهوه یاد كه خودای من چاوهڕێم دهكات، بۆ ئەوهی برۆم و كچینی خۆمی پیشكەش بكەم، ئەگەر خودای من چاوهڕێی وهگرتنی كچینی من نه بوايه، ئەوكاتت من به تۆم ده بهخشی.

وتم: "مینا" ئیمه جارێك له مبارهیهوه دواين و من وتم كه ئەم بابتهم پشتگۆی خستوه. ئەوه په یوهست بونهی من به تۆوه هه مه له پیناو ئەو شتهدا نیه كه تۆ بیرى لى دهكەیتهوه، چونكه ئەوهی تۆ ههته هه موو ژنهكانی تریش هه یانه و هه ركاتیك هه ر پیاویك داوايان لى بكات ببیته خوشکیان، پازى ده بن.

تو په یی زال بوو به سه ر "مینا" دا و دهستی گو شیم و وتی: ئەگەر تۆ خوازیاری ژنانی مه یخانه و ماله گشتیهكانی برۆ و له گه لیاندا رابویره، به لآم ئەوه بزانه له وانیه به شیوه یهك تو په بېم كه تۆ بریندار بكه م و خوینت برۆژم، هه ز دهكەم تۆش وهك من بیت و هه روهك چۆن من له گه ل هه یچ پیاویكدا رانا بویرم، تۆش له گه ل هه یچ ژنیكدا رانه بویری.

وتم: خودای تۆ ئەوهی قه دهغه كردهوه كه له گه ل پیاواندا رابویری، به لآم هه یچ یهك له خوداكانی من ئەم شتهی له من قه دهغه نه كردهوه.

"مینا" وتی: به لآم ئەگەر تۆ له گه ل ژنیكدا رابویری و دواى ئەوهی بته ویت دهستهكانت له سه ر سه رم دانیت... ئەوا له م حالتهدا هه ر به و شیوهی پیم وتی بریندارت دهكەم.

وتم: "مینا" له مبارهیهوه خه یالنت ئاسوده بیت، چونكه له گه ل ژندا رابواردن، کاریكه هه موو پیاویك ئارهزوی دهكات، من جارێکیان له پیناو رابواردن له گه ل ژنیكدا، هه موو شتیکی خۆم له دهست دا و هه ژار كه وتم و ئەم بابتهش به شیوه یهك منى له رابواردن زویر و بیزار كرد كه به راستی هه زناكەم ئەو جوړه ژنانه بكه م به خوشکی خۆم.

"مینا" ش وتی: له بهرئه وهی من ژنم، به جوړیك له جوړهكان به م جوړه قسانه تیکه چه م، چونكه هه زناكەم پیاویك بلیت رقم له وهیه له گه ل ژناندا رابویرم.

كاتىك شەو داھات و من خەوم لىكەوت بىنىم "مىنا" كە شەوكانى تر دەھاتە ژورەكەمەو، بەلام ئەمشەو نەھاتە لامەو، بۆيە بانگم كرد و وتم: تۆ ھەموو شەويك بەگەرمى جەستەت منت گەرم دەكردەو، بۆچى ئەمشەو ناھەيت بۆئەوھى گەرم بەگەيتەو، ئايا بەھۆى قسەكانى ئەمروم لىم زىز بويت؟

"مىنا" وتى: نەخىر "سىنۆھە" من لەتۆ زىز نەبوم، بەلام ئەمشەو جەستەم بەرادەيەك گەرمە ئەگەر بىم بۆ لات و خۆم پىتەو بەسپىنم، لەوانەيە بەھۆى ئەم گەرما لەرادەبەدەرەمەو بەتسوتىنم.

من ھەستام و رۆشتمە لای و دەستم دا لەجەستەى و پەيم بەوە برد كە "تاي" ھەيەو پىم وت: "مىنا" و ابرانم نەخۆش كەوتويت، بەئىلە با چارەسەرت بەم.

"مىنا" سەرھتا نەيدەويست يەكسەر چارەسەرى بۆ بكرىت و دەيوت كە خوداكەم چارەسەرم دەكات.... بەلام من پىم وت: سەرەپاي ئەوھى خوداكەى دەتوانىت تىنويەتى و برسەيەتى بشكىنى بۆئەوھى ئاو نەخواتەو و خواردن نەخوات، بەلام بى خواردن و خواردنەوھى ئاو خودا ناتوانىت تىنويەتى و برسەيەتى بشكىنى و نەخۆشيش بەھەمان شىوہە، بۆيە دەبيت دەرمانى پزىشك بەكار بەئىنرىت، بۆئەوھى كەسى نەخۆش چارەسەر بكرىت.

"مىنا" رازى بوو بەوھى دەرمانى پى بەم، منىش دەرمانىكى ھىوركەرم پى بەخشى و وتم: ئىستا بخەو، چونكە دواى خواردنى ئەم دەرمانە، دەبيت بخەويت، بۆئەوھى ئەم نەخۆشەيت لەناو بچىت.

"مىنا" خەوى لىكەوت بەلام من تا بەيانى بەلاسەريەو بەبيداری مامەو و كاتىك گزنگى بەيان ھەلھات، رۆشتمە ژورەكەى خۆم بۆئەوھى بخەوم.

بەلام نەخۆشى "مىنا" درىژى نەخاياند و زوو چاك بويەو و ئەو پۆژە گەشت كە بېرارىبوو ئىمە بەكەشتى بېرۆين بۆ "كرىت" و وتم بە "كاپتا" ي بەندەم دەلىم كە كەلوپەلى گەشتەكەمان نامادە بكات، بۆئەوھى سواری كەشتى بىين و بېرۆين بۆ دورگەى "كرىت" كە نىشتەمان "مىنا" يە.

"كاپتا" وتى: من پىشبينى ئەوھم دەكرد كە تۆ بەھۆى ئەم كچەوە دوبارە سواری كەشتىم دەكەيتەو، لەكاتىكدا تۆ پىت و تم چىتر دواى ئەوھ ھەرگىز سواری كەشتى نابىن و من دەبوو لەداخى ئەم بەدبەختىەم جەلكانى بەرم ھەلدېرپايە، بەلام نايدرم،

چونکه دواى ئەوه ناچار دەبم دوبارە بیدورمەو، ھەر ھەروھا ناشگرم، چونکه دەترسم تاکه چاوى خۆم لە دەست بدم و تەنھا بە یەك شت دالنه وایى خۆم دەدمەو ئەویش ئەو یە که ئەم گەشتە دەریاییەم، ھەر بەوشیووی پیشبینی دەکەم دواىن کۆچى منە بەکەشتى و چیتەر دواى ئەو دواى ئەو دواى سوارى ھىچ کەشتیەك نابم، بەھرحال لەبەرئەو دواى دانیام تۆ لەگەل ئەم کچەدا دەپۆیت بۆ دورگەى "کریت" کەلۆپەلئى ئەم گەشتەم نامادە کردوو.

من که چاوه‌پۆی ناپەزایى توند و شیوون و شەپۆرى "کاپتا" بوم، سەرم لەو سوپما که زوو خۆى دا بە دەستەو، بەلام لەدوایدا ناگادارى ئەو بوم که ئەو دوسى پۆژ لەو وپیش لەگەل چەند کریکارىکی کەشتى و کەشتیەوانانى لەنگەرگا گفتوگۆ کردوو بۆ پێگرتن لە نەخۆسى دەریا که لە شەپۆلەکانەو سەرچاوه دەگریت، ناوى دەرمانىکی لەوان پرسیو و نامۆزگارى ئەو بیان کردوو که پۆژیک پیش ئەو دواى سوارى کەشتى ببیت، بەشیوویەکی تەواو خۆى لەھەموو جۆرە خواردنیک بپاریزیت و پشتینەکەى خۆى بەتوندی لەکەمەرى بیستیت، بۆئەو دواى و رگی کۆ بییتەو و دواى ئەو دواى سوارى کەشتى ببیت و کاتیکیش سوارى کەشتى بوو، یەکسەر بپروات بخەویت، بەم شیوویە توشى نەخۆشى دەریا نابیت.

"کاپتا" پۆژیک پیش ئەو دواى گەشتەکەمان دەست پێبکەین، خۆى لەھەموو جۆرە خواردنیک پاراست و کاتیکیش سوارى کەشتیەکە بوین پشتینەکەى خۆى لەکەمەریدا توند کرد.

فەرماندەى پاسەوانانى لەنگەرگا بۆ پەوانەکردنمان تا سەر کەشتیەکە ھات و منى بە کەشتیەوانەکە سپارد، ئەوکات کریکارانى کەشتیەکە سەولەکانى خۆیان ھەلگرت و بەسەول لیدان لە لەنگەرگا کە چونە دەرو.

دواى دەرخونمان لە لەنگەرگا کەشتیەوانى کەشتیەکە، قوربانى پیشکەشى خودای دەریا و خودای "کریت" کرد و دواى ئەو فەرمانى دا چارۆکەکان ھەلبدەن.

ھەرنەو دواى چارۆکەکان کرانەو و کەشتى بەسەر ناوى دەریادا چەمايەو شەپۆلئى دەریا دەستی کرد بەرپاتەکاندى کەشتیەکە و من ھەستم بە ناپەھەتى و تیکچونى گەدەى خۆم کرد و خەوتم.

پۆژی دەوایی لەخەو ھەستام و بینیم لەناوھراستی دەریادام و لەھیچ لایەكەوھ وشکانی بەچاوی نابینریت. ئاسمانی شین و خۆری گەرم و شەنە بای دەریا بەھیز بوو، كەشتیەكەشمان زۆر بەخیرایی دەپۆشت.

كەشتیەكی جەنگی لەكەشتیەكانی "كریت" بەگومانی ئەوھ ئیمە چەتەكانی دەریاین، لیمان نزیك بونەوھ، بەلام دواي ئەوھ تیگەشتن كە یەكێك لەكەشتیەكانی "كریت" ین بەئالاکەیان ساڵویان لیكردین و لیمان دور كەوتەوھ.

"كاپتا" كە چیتەر لەنەخۆشی دەریا نەدەترسا ھاتە سەر سەكۆی كەشتیەكە و لەگەڵ كریكارانی ناو كەشتیەكە دەستی كرد بەقسەكردن و وتی: ئەو شتگەلیكی سەیری لەجیھاندا بینووە و لەگەشتیكیدا لەمیسرەوھ بۆ سووریا دەپۆشت، گرفتاری شەپۆلانی دەریا بوو و ئەوھندەئەمابوو بخنكیت.

ئەوكات باسی گیانەوھرە سەیرەكانی پواری "نیل"ی بۆ كردن و ویستی لەپێی ئەوشتە سەیرانەئەكە بینیبونی، كریكارانی كەشتی سەرسورماو بكات.

ئەوكات كریكارانی كەشتی دەستیان كرد بەقسەكردن و باسی گیانەوھرە ترسناكەكانی دەریایان لەجۆری ماسی "عەنەبەر" و ئەو ماسیانەیان كرد كە نیوھ سەرەوھ جەستەیان وەك مەزۆفە و دەنگیكی نەرمونیانیا ن ھەبە، "كاپتا" بەپراڤەك لەقسەكانی ئەوان تۆقاو و سەرسورماو بوو، كە پواری دا چیتەر كریكارانی دەریان بەقسە سەیرەكانی سەرسورماو نەكات.

ھەرچی زیاتر لەكریتەوھ نزیكتر ببوینا یەتەوھ "مينا" گەش و كراوھ و خۆشحاڵتر دەبوو و شەنە دەریاش قژی پەریشان دەكرد و جوانتر دەبوو، بەلام من بەداخ بوم بۆئەوھ دەبیت لەدەستی بەدەم و بەخۆم دەوت، ئەگەر بی "مينا" لە "كریت" ەوھ بگەریمەوھ بۆ ميسر، لەم حالەتەدا ئەم گەرانەوھەم بۆ ميسر ھیچ تامیكی نايبیت. چونكە بی "مينا" ژیان بە تاريك و تال دیتە بەرچاوم.

من زۆر خەمگین بوم كە چیتەر دواي ئەوھ ناتوانم دەستەكانی "مينا" بەدەستەكانی خۆم بگرم و بەجەستەم ھەستی بەگەرمی جەستەئەكەم.

كەشتیوانی كەشتی و كریكارەكانی ئەو كەشتیە خەلكی دورگەئە "كریت" بون و پێزیان لە "مينا" دەگرت، لەبەرئەوھ دەیانزانن كە یەكێكە لەو كچانەئەكە دەبیت

كچینی خوئی پیشکەشی خودای کریت بکات، هەروەها دەشیانزانی که زۆر جوان
لەبەرامبەری "گا" دا سەما دەکات.

کاتیک من دەمویست لەبارەى خودای "کریت" پرسیار لە کەشتیەوان و
کرێکارەکانی بکەم، ئەوان وەلامیان نەدەدامەوێ و لێم دور دەکەوتنەوێ، یان دەیانوت
لەبەرئەوێ تۆ کەسیکی بیانیت لەزمانی تۆ تیناگەین.

بهشی بست و دووهم

چیم له "گریت" دا بینی

پوژیک هات که دورگه‌ی "گریت" سه‌ری له‌ده‌ریاوه ده‌ره‌ینا و کریکارانی که‌شتیه‌که له خوشیان هاواریان ده‌کرد. له‌به‌ر به‌سه‌لامه‌ت گه‌یشته‌وه‌یان به‌نیشتمانی خو‌یان، که‌شتیه‌وانی که‌شتی و کریکاره‌کان به‌شوکرانه‌ی ئه‌وه‌یکه به‌بیوه‌یی له‌م گه‌شته‌یان گه‌پاونه‌ته‌وه، قوربانیه‌کیان پیشکه‌شی خودای ده‌ریا کرد که‌ه‌مان خودای "گریت" ه. به‌ه‌مان ئه‌و پاده‌یه‌ی کریکارانی که‌شتی و که‌شتیه‌وان و "مینا" له‌ته‌ماشاکردنی دورگه‌ی "گریت" او دره‌ختی زه‌یتون و کیوه‌کانی خوشحال بون، من به‌و ئه‌ندازه‌یه‌ خه‌مگین بوم. له‌به‌رئه‌وه‌ی ده‌زمانی ده‌بیت "مینا" له‌وی به‌جی به‌یلم و بی ئه‌و بگه‌پیمه‌وه.

"مینا" له‌خوشیاندا به‌هوی چاوپیکه‌وتنی نیشتمانه‌که‌ی ده‌گریا، به‌لام "کاپتا" به‌سه‌رسوپمان و به‌هوی چاوپیکه‌وتنی ده‌ریای به‌رامبه‌ر دورگه‌ی گریت ده‌می داچه‌قابوو و ئه‌و که‌شتیانه‌ی له‌وی بون ده‌ژمارد و دوی ئه‌وه‌ی ده‌که‌په‌ت شه‌ست که‌شتی ژمارد و تیگه‌شت هیشتا به‌ه‌مان ئه‌و پیژیه‌ی که‌ژماردویه‌تی که‌شتی ماوه بیانژمی‌ری و وتی: هه‌موو جیهان به‌ئه‌ندازه‌ی ئیره‌ که‌شتی تیدا نیه.

"گریت" ئه‌وه‌نده باوه‌ری به‌توانای خودای خوی بوو که‌ له‌ه‌نگه‌رگای ئه‌و ولاته‌دا نه‌ مناره‌یه‌ک هه‌بوو، نه‌ زاگریه‌کی به‌هیزی ده‌ریا و خانووه‌کانی له‌نگه‌رگاش له‌قه‌راخ ده‌ریاوه ده‌ستی پی ده‌کرد.

کاتیك چومه ناو "کریت" هوه شتگه لیکم بهرچاو کهوت که له هه موو گه شته کانی ژیانم چاوم پییان نه که وتبوو.⁵⁰

ئاشکرایه که پزیشکی وهک من، کاتیك دهچیته ناو ولاتیکه وه، له یه کهم چاوپیکه وتندا تهماشای بالاو و سهروچاویان دهکات بۆئه وهی بزانیته جهسته یه کی تهندروستیان ههیه؟ من خه لکگه لیکی جوان و تهندروستم بیینی و دوا ی ماوه یه کی کهم تیگه شتم که له زمانی خه لکی "کریت" دا وشه یه ک نیه که تییدا بتوانی له واتای مردوو تیبگه یه و خه لکی به شیوه یه که هه وه سبازن و هوگری خو شگوزهرانی که هه رگیز بیر له مرگ ناکه نه وه و نه گه ر که سیکیش بمریت، بۆ بردنی لاشه ی نه و مردوو په نا بۆ جوړه ها فروقیل ده بن، بۆئه وهی هیچ که سیك ناگاداری نه وه نه بیته که ژنیك یان پیاویك مردوو.

من بیستومه که مردوو هکان دهسوتینن و له ناوی ده بن و به و شیوه ی که باوه مردوو هکان نانیژن، چونکه من له "کریت" دا چاوم به گوپ نه کهوت و ته نها گوپی چهند فرمانپه وایه کی کونی "کریت" م بیینی که به ردیکی مه زنیان له سه ر گوپه کانیان دانا بوو.

به لام کاتیك له به رده م گوپه کانه وه تیده په پرن، به شیوه یه که رویان وه رده گپرن که وهک بلئی هه ر نه یان بیینیوه و وا ده زانن به مشیوه یه ده توانن نکولی له بونی مرگ بکه ن. هونه رمه ندر له هونه رمه ندان و پیشه گه رانی "کریت" له جیهاندا به دی ناکریت. گوژه و کاسه ی گلینی نه وان زیاتر له گه وهه ریك دهچیت تا گوژه یه ک و کاتیك مروژ کاسه یه کی گلینی "کریت" به دهسته کانی هه لگریت بۆ نه وهی پی بخواته وه، به یه کجار ته ماشا کردنی تیر ناخوات و له سه ر کاسه که، جوړه ها ماسیگه لی ده ریا و په پوله ی له ناسماندا فریو و له سه ر گوله کان بهرچاو ده که ون، هه ر دهسته یه که له گیانه وه ره کان هه لگری رهنگیکی تایبته به خو یانن، هه لبه ت به شیوه یه که مروژ وا هه ست دهکات که گوژه گه ر له باتی رهنگه گلینه کان، گه وهه ری به گوژه که وه نوساندوو.

⁵⁰ خو پنه ری بهرپز ده بیته ناگاداری نه وه بیته نه م به شه له سه رگوزه شته "سینزه" که به دورگه ی "کریت" هوه په موهست ده کریت په کیک بووه له نیو منده مه زنه کانی جیهانی پزیشکی میسری "جوار هه زار سال له موو پیش" ، له دیدی میژوووه په کیکه له به شه سه هر و سه رنج راکی شه کانی نه م سه رگوزه شته یه، چونکه میژووی دورگه ی "کرت" به پیچه وانیه میژوی "میسر و نیران و یونان و روم" هوه زور بمانا بانگه و له وان به هیشتا همندیك خه لک نه زانن که "کریت" له سارستانی جیهاندا چ رۆژیکی کاربگه ری بیینیوه.

ھەر گۆزەگەرېك وینەى گۆزەكانى خۆى بەشېۋەىيەكى تايبەت دەكىشىت و پەنكارى تېدا دەكات و لەسەر كاسەىيەكى گلېن وینەى گيانەۋەرانى دەريا و لەسەر كاسەىيەكى تىرىشدا وینەى گيانەۋەرە وشكانىەكان و لەسەر كاسەى سېيەمدا وینە بالندەكان دەبىنرېت.

يەكېك لەۋشتانەى من نەلە "تبس" نەلە "بابل" دا نەمىنىۋە، ھەرۋەها يەكېكە لەتايبەتمەندىيە مەزنىەكانى شارستانى جىهان و تەنھا دانىشتوانى كرېت ھەلگىرى ئەم تايبەتمەندىيەن، جۆرى دروستكردى ئاۋدەستەكانى دورگەى "كرېت"، ئاۋدەستەكانى "بابل" بەپادەىيەك پىيسە كە مرۇقىكى شارستانى ھەزناكات بچىتە ناۋىيەۋە، لە "تبس" دا سەرەپراى ئەۋەى خوداكانى ئىمە وتويانە ھەمىشە ئاۋدەستەكان بەپاكى رابگرېن؛ بەلام سەرەپراى ئەۋەش بەو شېۋەى كە پىۋىستە پاك نىە، بەلام لە "كرېت" دا ھەموو ئاۋدەستېك نمونەى ھونەر و سەلىقەى پاكخاۋىنىيە. چونكە شەۋو پۇژ بەردەوام ئاۋى نىۋە گەرم بەئاۋدەستەكاندا دەپرېژن و ئەۋەندە پاك و خاۋىنە كە ھىچ جۆرە بۇنىكى ناخۇش لەئاۋدەستەكانىندا بەدى ناكرىت.

مالەكانى كرېت ۋەك كۆشكەكانى "بابل" پىك نايەن لە چەند نەۋمىك و بەو پادەىيەش بەرز نېن، بەلام لەبەرەمبەردا بۇ ژيان زۆر پاكترە و خۇشترە لەمالەكانى "بابل".

لەبەرئەۋەى ژورەكان گەرە و پەنجەرەكان فراوان دروست دەكەن و ھەرمالېك خاۋەنى ژورېكى خۇشۇردنە و ھەر ژورېكى خۇشۇردنېش تەشتىكى گەرەى بۇ خۇشۇردن تېدايە، بەھۆى بەلۇغەكانەۋە ئاۋى سارد و گەرم دەپرېتە ناۋ ئەو تەشتە گەرمەۋە و من لەسەرەتادا وام دەزانى ئەم ئاۋدەست و ژورى خۇشۇردنە بىۋىنانە تايبەتە بەكەسە دەۋلەمەندەكان، بەلام لەدوايىدا بىنىم، بگرە لەمالى ھەژارتىن كەسانى شارىشدا ئاۋدەستىكى پاكى بەئاۋى سارد و گەرمەۋە تېدايە، ھەرۋەها ھەمامىكى جوانىش بەئاۋى سارد و گەرمەۋە تېدا بەدى دەكرېت، ئەۋكات تىگەشتم بۇچى خەلكى ئەۋەندە جوانن، چونكە ئاۋدەستى پاك و ژورى خۇشۇردن بەئاۋى سارد و گەرمەۋە، مرۇقە جوان دەكات.

ژنەكانى "كرېت" ھەندىكات ئەو پۇژەيان بە ھەلكەندى موى جەستەيان و شۇردن و نارايشتى پۇخسارىانەۋە تېدەپەرېنن و ئەۋەندە وردبىنى لەنارايشت كردنىندا دەكەن كە ھەرگىز لەكاتى خۇيدا نامادەى كۆپ و مېۋاندارىەكان نابن و ھىچ كەسكىش

لە کاتی میوانداریدا سەیری بەم دواکەوتنە نایەت، پۆشاکی ژنەکان لە "کریت" دا جۆرە جلیکە کە تەواوی جەستەیان بێ لە دەست و پێ و سینهیان دادەپۆشن ، چونکە زۆر شانازی بە جوانی دەست و سینهیانەوه دەکەن و حەز دەکەن خەلکی چاریان بە جوانیان بکەوێت و ژنانی "کریت" بە شیۆه یەکی سەر سۆرەینەر ئارایشت دەکەن، لە کاتی کدا لە "تبس" ی پایتەختی میسردا، قژیان دەتاشن و من لە و باوەرە دام کە لە پڕوی جوانیەوه ژنانی کریت پێشەنگی ژنانی جیهانن و جەستەیان باریکە و بەهۆی جوانی جەستەیانەوه زۆر بە زحمەت مندالیان دەبێت، ژنانی "کریت" بە گشتی زیاد لە یەك یان دوو مندالیان نابێت و کەمی لە دایک بون لە نیۆ دانیشتوانی "کریت" دا نابێتە مایە نەنگی.

پیاوانی "کریت" وەك ژنەکانیان جەستە یەکی جوانیان هەیە، بە لām چوارشانەن و هەموو پیاویك هەول دەدات کە مەری خۆی باریکتر نیشان بدات و ئەوانیش وەك ژنەکان بەوردیەوه موی جەستەیان هەندەکەن، بۆئەوهی کاتی ک یاری لە گەل "گا" دا دەکەن جەستەیان جوان دەرکەوێت و ئەو جزمە درێژانە ی لە پێی دەکەن لە سەر لای جزمەکاندا وێنە ی گیانە وەرەکانی لە سەر دەکێشن.

پیاوانی کریت حەز ناکەن بپۆن بۆ ولاتانی تر، لە بەرئەوهی لە ولاتانی تردا کەرەستە ی حەوانەوه و پاک و خاوینی وەك "کریت" نیە و دەلێن ئیمە ناتوانن لە مائی نەتەوهکانی تردا بژین کە خاوەنی ئاودەستی پاک و ژوری خۆشۆردنی تاییبەت نین.

یەکیک لە و شتانە ی کە من لە "کریت" دا بینیم و هاو شیۆه ی ئەوه لە هیچ ولاتی کدا نیە، جۆریك نامیری موزیک بوو کە بیئەوه ی ژەنیارەکان بیژەنن، ئاوازی موزیکی لی دەبسترا، بە لām دەنگیکی لی دەهات کە پێشتر لە سەر شتگەلیك نوسیویان و من نەمتوانی تیبگەم، بە چ شیۆه یەك دەتوانریت دەنگەکانی لە سەر شتیك بنوسن. چیتەر دوا ی ئەوه ی لە دانیشتوانی "کریت" م بیست کە ئەوان دەتوانن ئاھەنگە موزیکیهکان بنوسنەوه و دوا ی ئەوه لە سەرئەوه ی کە نوسیویانە لە سەر ئامیریك بژەننەوه. هەلبەت بە جۆریك ئەگەر کە سینک گوی لە ئاھەنگیك بیت، کاتیك نوسینی ئەو ئاوازه بە دەست بەینیت، دەتوانیت بەهۆی ئەو نوسراوه موزیکیهوه ئاھەنگە کە بژەنیتەوه.

له بهرئوهی من پزیشکم و تنها گرنگیهکی تایبته بهزانستی پزیشکی دههم، ههولنی ئهوهم نهدا لهوه تیبگهه که بهچ شتیهیهکه دهکریت ناههنگی موزیکیهکان بنوسرینهوه و وهک بلیتی کهسانی تریش وهک من گرنگیان بهه بابته نهدا بیته.

من له "کریت" دا چاوم بههیچ په رستگایهکه نهکهوت که بو خودای ئهه و لاتته دروستیان کرد بیته، بهلام لهباتی ئهوه "گا" کان دهپه رستن و له بهرامبه ریاندا سهه ما دهکهن، من ناگاداری ئهوه بووم که په رستنی "گا" کان له لایهه دانیشتوانی "کریت" هوه، تنها له په یوههست بونیان به ئاینهوه سهه رچاوه ناگریت، به لکو چیژیش له سهه ما کردن له بهرامبهه "گا" کانداهه رده گرن و پوژیک نیه که ئه مانه بو ته ماشای ئهه سهه مایه ئاماده نههین یان سهه ما نهکهن.

یهکیکه لهه خالانهی که شایه نی باسکردنی ژیاننی ئهه میله تهیه، ئهوهیه که به شتیهیهکی هاوسهنگ مهی دهخونهوه و من له تهواوی ئهه ماوهیهی که له "کریت" دا مامهوه، که سیکم نه بیینی مهست بیته، یان وهک دانیشتوانی "تبس" و "بابل" بههوی زیادههوهی خواردنهوه یان دوچاره پشانهوه بهن.

ژنهکانی "کریت" زیاتر خوازیاری لاوه جوانهکانن، ههه له بهرئوههش لاوهکان بههوتی له بهرامبهه "گا" کانداهه سهه ما دهکهن، بوئهوهی جوانی جهسته یان بو ژنهکان نهمایش بکهن.

ئهه و ژن و پیاوانهی که له بهرامبهه رگا کانداهه سهه ما دهکهن، له دوو دهسته پیک دین، ههندیکه له مانه ئهگهه ر پیاو بن نابیته له گهه ل ژناندا رابویرن و ئهگهه ر نیش بن نابیته له گهه ل پیاواندا رابویرن، بهلام دهستهیهکی تریان ئهوانهه که هونهه رمه ندانه له بهرامبهه ر "گا" کانداهه سهه ما دهکهن، ئه مانه دهتوانن له گهه ل ژناندا، یان ژن بن له گهه ل پیاواندا رابویرن.

تههنا یهکه شته له نه ریت و لایه نی پوچی نه تهوهی "کریت" دا به لای منه وه ناپه سهه ند بو، ئهویشه سروشتی ههوه سهبازیانه، چونکه ئهه نه تهوهیه بهه رادهیهکی زور خوازیاری شتگهه لی تازهیه، چونکه ئهوهی ئهه مرۆ مایه ی په سهه ندی گشته که سه، دوو پوژی تر له بهه رچاویان دهکهویت و هیچ بازرگانیک لهوه دُنیا نیه ئهوهی ئهه مرۆ خه لکی دهیکرن، شهه ش مانگی تر دوباره بیکر نهوه یان نه؟

دوای ئەوێ چوینە ولاتی "کریت" هەو لە میوانخانە یە کدا نیشتە جی بوین. ئە کاتە پۆشتم بۆ "بابل" و لە میوانخانە ی چەند نەومی ئەو شارەدا نیشتە جی بوم، بە خۆم دەوت کە لە جیهاندا میوانخانە یەکی لەو باشتەر دەست ناکەوێت، بە لام کاتیگ چومە ناو "کریت" هەو چومە ناو میوانخانە جوان و پاکەکانیانە هەو کە خاوەنی خزمەتکارگەلیکی میهرەبان و بەرێز بوون، تیگەشتم کە میوانخانە ی "بابل" لە چاوە ئەم میوانخانەدا هیچ نیە.

چونکە خزمەتکارانی میوانخانە ی "بابل"، لە چەند بەندە یەکی ناشیرین و پیس و کرژ و مۆن پیک هاتبوون، لە کاتیگ لە میوانخانە ی "کریت" دا کوپگەل و کچگەلیکی جوان کە بەردەوام زەردەخەنیان دەکرد پیشوازیان لە گەشتیارەکان دەکرد و لە هەرکاتیگدا بانگ بکرایەن ئامادە ی خزمەتکردن بون. ئیمە دوای چونمان بۆ ئەو میوانخانە ی، چوینە ناو ئەو حەمامانە ی کە ئاوی پاک و گەرمی تێدایە و تێیدا پاک خۆمان شوورد و جلوبەرگەکانمان گوپی و "مینا" قژی لول کرد و پۆشاکێ نوێی کپی و من ملیوانکە و گوازیەکم بۆ کپی کە لە بەردگەلیکی رەنگاوپرەنگ دروست کرابوو.

ئەو جلە ی "مینا" کپی بوی، سینە ی دانە دەپۆشی، بە شێوێەکی کە هەموو کەسێک دەیتوانی چاوی بە سینە و دەستی بکەوێت.

دوای ئەوێ جلەکی لە بەرکرد پینی وتم: کە ژاویەکی بە کپی بگرە بۆ ئەوێ لە لەنگەرگاوە برۆین بۆ شار، تا چاوم بە مامۆستا کەم بکەوێت.

میوانخانە ی ئیمە لە لەنگەرگادا بوو بە واتا سەر بە سنوری لەنگەرگابوو، بە هەر حال ئیمە کە ژاویەکیمان بە کپی گرت و سواری بوین و بەرەو پوی شاری "کریت" پۆشتین. شار لە چاوە لەنگەرگادا لە ناوچە یەکی بەرزتردایە و ئەوێندە باخی تێدایە کە تەلارە کورتەکان لە ناو باخەکاندا ون بوون.

"مینا" کە ژاویەکی لە بەرامبەر یەکیگ لە باخەکاندا راگرت و ئیمەش دوای ئەوێ خۆمان کرد بەو باخەدا "مینا" وتی: ئێرە مائی مامۆستا کە ی منە. لە "کریت" دا هەریەکی لەو کچ و کوپانە ی لە بەرامبەر "گا" کاندای سەما دەکەن مامۆستایەکی تایبەتیان هەیه، کە راهینەر و پارێزەری ئەوانن و فییری هونەری سەمایان دەکەن و بگرە پارێزگاری لە مافەکانیشیان دەکەن و ناھیلن کەسانی تر مافی خویندکارەکان پیشیل بکات.

مامۆستای "مینا" پیره میردیک بو، کاتیک خۆمان کرد به ماله کهیدا هندیك "پاپیروس"⁵¹ی خستبووه بهرده می خو و دهیخویندنهوه.

من بینیم له سهر ئه و پاپیروسانه شیوهی "گا"یه ک کیشراوه و ئاشکرا بوو ئەم "گا"یانه ئه و گیانه وهرانه ک سبهی کۆمه لیک له بهرام بهریاندا سه ما دهکن و پیره میرد دهیه ویت بزانیت دهتوانیت گره و له سهر کام یه ک له م "گایانه بکات.

کاتیک ئه و پیره میرده چاوی به "مینا" کهوت زۆر خوشحال بوو و ههستا و ماچی کرد و وتی: "مینا" من وام زانیوه پۆشتویت بۆ لای خودا و چیترا ناگه پریتهوه، به لام له بهرئه وهی هیشتا نهگه شتبووه ئه و باوه رهی که نهگه پریتهوه، له باتی تو راهینانم به هیچ خویندکاریکی نوی نه کردوو و ئه و ژوره ی که له م ماله دا شوینی نیشته جی بونی تو یه، هه ر وه ک خو ی ماوه ته وه، به لام له وانه یه ماوه یه که پاک و خاوین نه کراییت و له وانه یه ژنه که م ژوره که ی تو ی ویران کردییت و له باتیدا هه سیزیکی ناوی تیدا دروست کردییت، بۆئه وه ی ماسیه کانی خو ی له و هه سیزه دا به خیو بکات، چونکه ژنه که م زۆر چهزی له به خیو کردنی ماسیه.

"مینا" به سه رسوپرمانه وه وتی: له که یه وه ژنه که ت چهزی له به خیو کردنی ماسی کردوو، چونکه کاتیک من لی ره پۆشتم، به هیچ شیوه یه ک بیر ی له ماسی نه کردوو ته وه. پیره میرد وتی: ئه وه ژنه تازه که ی منه و هیشتا نه تبینیوه، نه گه ر ئیستا پیاویکی له لا نه بوا یه، ده مبردیته لای و پیم ده ناساندنی به لام ئیستا لایکی زۆرانبازی "گا"ی له لایه که تازه دهستی کردوو به سه ما کردن و نه گه ر تو ببه مه لای ئه و سه رت لی سۆر ده مینی. ئایا ده ته ویت دۆستی خو تم پی بناسینی، بۆئه وه ی منیش ببه دۆستی و ئەم ماله وه ک مالی خو ی ته ماشا بکات.

"مینا" وتی: ئەم هاو پرییه م پزیشکی میسریه و ناوی "سینوهه" یه و ناسراوه به کوپی که ر و به ته نها ده ژیت و ژنی نیه بۆئه وه ی له گه لیدا پابویریت.

پیره میرد وتی: نه گه ر بۆ ماوه یه ک لی ره دا نیشته جی بییت، به ته نها یی نامینیته وه، چونکه ژنانی جوان له "کریت" دا ناهیلن ته نها بییت، به لام "مینا" تو مه گه ر نه خو شی که له گه ل پزیشکی کدا هاتویت بۆ ئیره و نه گه ر نه خو ش بییت، ده بیته مایه ی دلگرا نی من،

⁵¹ پاپیروس: پاپیروس میسری کۆنه که له میسروه هه ناردی ئەم ولاته کراوه.

چونكى كاتىك تۆ ھاتىتە مائەكەم زۆر خۇشحال بوم و وام زانى دەتوانم داوات لىبەكەم لەبەرامبەر "گا" كاندا سەما بىكەيت و بېرىك زىپر و زىو بىكەيتە بەشم.

"مىنا" وتى: من نەخۇش نىم و خۇم لەھەموو كاتىكى تر تەندروست تر دەبىنم، لەبەرئەوھش لەگەل ئەم پزىشكە مىسرىيەدا گەشتەم كىرەو، چونكى ئەو پزىشكەرى منە و ئەگەر ئەو نەبوايە من لە "بابل" دا يا بەكوشت دەدرام يا خۇكوزىم دەكرى.

پىرەمىرد وتى: ھىوادارم بەھۆى ھاورپىيەتتە لەگەل ئەم پزىشكە مىسرىيەدا كىچىنى خۇت لەدەست نەدايىت، چونكى ھەربەھوشىوھى خۇت ئاگادارى ئەگەر كىچىنى خۇت لەدەست دايىت، پىت پىنادىرىت لەبەرامبەر "گا" كاندا سەما بىكەيت، ھەروھە ناشتوانى بېرۇيتە لاي خودا.

دواى ئەو پىرەمىرد لەكچى لاي نىزىك بويەو و بۇماوھىك دەستى بەسەر سىنە و مەمانىدا خىشان و وتى: دەترسم كىچىنىت لەدەست دايىت، چونكى كاتىك تۆ لىرە پۇشتى "مەمانت" زۆر بچوك بون، ئىشتاش كەمىك گەرە بوو و ئايا باشتى نى پىش ئەوھى لەبەرامبەر "گا" كاندا سەما بىكەيت، پىشكىنىكت بۇ بىكەم بۇئەوھى بزانم ھىشتا كىچىت يان نە.

كچى لاويش بەتورەبىيەو وتى: من نامەويت وەك بازارى كۆيلەفرۇشى "بابل" كە لەویدا پىشكىنىيان بۇ ژنانى لاي دەكرى بۇئەوھى بزانم ھىشتا كچە يان نە، لىرەدا پىشكىنىم بۇ بىكەن و پىم وتى لەبەرئەوھ پزىشكەرى من بوو گەشتەم لەگەل ئەو پىاوەدا كىرەو، ئەگەر ئەو نەبوايە من نەمدەتوانى بگەرپىمەو بۇ "كرىت" بەلام تۆ تەنھا بىرى لە "گا" كان و دەستكەوتەكانت لەدەواى سەماى "گا" كان دەكەيتەو و ھىچ گىرنگىكە بەقسەكانى من نادەيت.

دواى ئەوھى "مىنا" ئەم قسانەى كىر دەستىكرى بەگرىان، پىاويش دواى بىنىنى فرمىسكى چاوانى لەقسەكانى خۇى پەشىمان بويەو و وتى: "مىنا" مەگرى، من دۇنيام كە تۆ راست دەكەيت و كىچىنى خۇت لەدەست نەداو و ئەم پىاوەش پزىشكەرى تۆيە و ئەگەر ئەويش نەبوايە نەتدەتوانى بگەرپىتەو بۇ كرىت.

ئەوكات بابەتى گىفتوگۆكەى كۆپى و وتى: ھاتەرە يادىم، من ئەمپرۇ دەيىت بېرۇم بۇ لاي "مىنوس" و لەبەرئەوھى دەرەنگە ناتوانم جەكانم بگۆپم، بۇيە ھەر بەم جىلانەوھ دەپۇم و ئىوھش لەم مائەدا دانىشەن و جەويئەوھ و نانى خۇتان بىخۇن، ئەگەر ژنەكەشم

لیتی پرسین بۆ کوئی پۆشتوم، پیی بلین پۆشتوم بۆ لای "مینوس" و له بهرئوهی ئه
 لاهوی له گهڵ دایه که له گهڵ "گا" کاندایاری دهکات نه مویست کاتیان لی تیک بدهم.
 پینشی بلین، دواي ئهوهی له مائی "مینوس" گه پامه وه سهردانیکي "گا" کانم دهکهم،
 چونکه سبهی یهکک له "گا" کانم هیشتا له هیچ یاریه کدا به شداری نه کردوه و دهچیته
 ناو گوپه پانی یاریه وه، بویه ده بیت چاوم پیی بکهوئیت.

"مینا" وتی: له بهرئوهی ده تهوئیت برۆیت بۆ مائی "مینوس" من و "سینۆه" ش
 له گهلتدا دین و منیش لهویدا چاوم به هاوڕیکانم دهکوهئیت و "سینۆه" شیان پی
 دهناسینم.

له بهرئوهی مهوادی نیوان مائی پیره میزد و مائی مینوس زۆر نه بوو ئیمه بینهوهی
 سود له که ژاوه که وه گرین پۆشتین بۆ ئه و ماله و دواي ئهوهی خۆمان کرد
 به ماله کهیدا، من به سه رسوپمانه وه ناگاداری ئه وه بوم که لهویدا کۆشکیکی مهزن
 هیه و دواي ئهوهی زانیم "مینوس" پادشای "کریت" ه به شیوه یه که سه رم سوپما که
 به گوتهی بهنده کهم، وه که ئه وه وابوو له ناکاو بیینیم له سه رم سه رم پی بکهم.

لهوئ زانیم پادشای "کریت" ناوی "مینوس" ه و ئه وه نده پادشا به ناوی
 "مینوس" ه وه فه رمانه وه اییان کردوه که هه ندیک له خه لکی "کریت" له بیران نیه، ئه
 پادشایه ی که له م کاته دا فه رمانه وه اییان دهکات "مینوس" ی چه نده مه.

دواي ئهوهی چوینه ناو ئه و ته لاره ی که "مینوس" ی تیدا نیشه جی بوو،
 ژماره یه کی زۆر ژن و پیاو له و ته لاره دا ده بینران و ئه وه نده به رز قسه یان له گه ل
 یه کتریدا ده کردو پیده که نین که وه ک بللی له مائی خۆیاندا دانیشتون. پیاوان
 جلوه بگیکي په نگاوپه نگي جوانیان له به ردا بوو و هه موویان بالایه کی جوانیان هه بوو،
 ژنه کانیش له جوانی و پۆشاکي جواندا رکا به ریان له گه ل یه کتردا ده کرد.

"مینا" منی به هاوڕیکانی ناساند و ژنه کانیش ئهویان له نامیز گرت و ماچیان
 کردو پیاوانیش خۆشحالیان به بینینی ده رده پری، هه لبه ت بینه وه ی سه رسوپما و بن
 له و ماوه ی درێژی دیار نه مانی.

ئیمه له به رده م بریکي زۆر له پیاوان و ژنان تپه پین تا ئه وه ی گه شتینه
 به رده م "مینوس" و "مینوس" وه که ئه وانیه ی که له چواره وریدا بون قسه ی ده کرد و
 پیده که نی و ئه ویش خۆشحالی خۆی به بینینی دوباره ی "مینا" ده رپری و دواي

ئەوھى "مىنا" منى پىناساند و كاتىك "مىنوس" زانى كه من ئەو كچە لاوھم پزگار كىردوھ، بەزمانى مىسرى سوپاسى لىكردم و وتى "سىنۆھە" تۆ خزەتتىكى مەزنت بەخوداى ئىمە كىردوھ، چونكە ئەو كچەى دەبوو بېراتە لای خوداوند بۆت گەراندوھتەوھ و "مىنا" لەيەكەمىن ھەلدا خۆى دەكات بەمالى خودادا.

ئەوكات "مىنا" منى لەتەلارى "مىنوس" بىردە دەرەوھ و وتى: وەرە با ژورى ئەم تەلارەت پىنىشان بەدەم، ئەوئىش لەھەموو ژورىكدا خوشحالى خۆى بەتەماشاكردنى ئەو شتانە دەرەدەپرى و منىش بىنىم كە خزمەتكارەكانىش بەبىنىنى ئەو كچە لاوھ خوشحال بون، بىئەوھى سەريان لەو ونبونەى سوپ بىمىنىت.

"مىنا" ھۆكارى ئەم بابەتەى بۆ گىپرامەوھ و وتى: ھۆكارى ئەوھى لەم ولاتەدا ھىچ كەسىك لەون بونى درىژخايەنى من سەرسوپمانى خۆيان دەرناپرى ئەوھىە كە نايانەوئىت خەم بۆ مردنى كەسانى تر بخۆن. كاتىك كەسىك دەمىت ھىچ كەس بىر لەو كەسە مردوھ ناكاتەوھ و ھەرلەبەرئەوھش كاتىك كەسىك ون دەبىت، ھىچ كەسىك بەدوايدا ناگەرپىت تا ئەو كاتەى خۆى دەگەرپىتەوھ و ئەگەر نەشگەرپاىەوھ، وا لىكى دەدەنەوھ كە مردوھ، ھەر لەبەرئەوھش دەبىت فرامۆش بكرىت. چونكە بەبىرھىنانەوھى كەسەكان بەتايبەت ئەوانەى كە بەبۆچونى ئەوان مردوھ، دەبىتە ھۆى مايەى خەمگىنيان، لەم ولاتەدا ھىچ كەسىك نايەوئىت خۆى بدات بەدەست خەمەوھ.

"مىنا" دواى ئەوھى ژورەكانى ئەو تەلارەى پىنىشان دام، منى بىردە ژورىكەوھ كە لەسەروى ژورەكانى تردا بوو.

لەوئىوھ لەوھەرگاىەكى مەزن دەبىنرا كە "گا" كان تىيدا دەلەوھپان و باخى زەيتون و كىلگە گەلىكىش لەدەرەوھى شار بون، "مىنا" وتى: ئەمە ژورى منە.

وتم: مەگەر تۆ لەم ژورەدا دەژىيات؟ مەگەر تۆ لەكۆشكى فرمانپراىى "كرىت" دا نىشتەجى بویت؟

كچى لاوئىش وتى: بەلى ئەم پۇشاكانەش كە لىرەدا دەيانبىنى ھەمويان ھى منن، بەلام من ناتوانم لەبەريان بكەم، چونكە كۆن بون و باويان نەماوھ، لەبەرئەوھى لەولاتى ئىمەدا جلو بەرگەكان زۆر زوو باويان نامىنىت.

وتم: "مينا" من زور سەيرم لەو قەسەيەي تۆ ديت، چونكە ھەرگيز بىر لەو نەدەكردەوہ كە تۆ ژنيك بيت كە شويني نيشتەجى بوني لە كۆشكى فەرمانرەوايدا بيت.

"مينا" وتى: ئەگەر تۆ بتزانبايە ناوي پادشاي ئيمە "مينوس"ە، تيدەگەشتى كە ناوي منيش كە "مينا" يە لەوشەي "مينوس"ەو ەو ەرگراوہ.

وتم: كەواتە بۆچى ئەم بابەتەت بەمن نەوت، بۆئەوہى بزانم تۆ لەخيزانى فەرمانرەواي "كريت" يت؟

"مينا" وتى: بۆچى پيت بلیم؟ ليرەدا، ھەموو خەلكى لەبەرامبەر يەكدا يەكسانن و بەپيوستەم نەدەزاني كە پيت بلیم من لەخيزانى فەرمانرەواي "كريت" م.

تینگەشتەم كە "مينا" راست دەكات و شيوازى پەفتارى خەلكى لەتەلارى "مينوس" قەسەكەي ئەوي دەسەلماند، چونكە خەلكى لەويدا بەشيوەيەك پەفتاريان دەكرد كە ەك بلیى لەمالى خوياندان و نازانن پادشاي "كريت" لەويدا نامادەيە.

لەوہش تینگەشتەم بۆچى لەو پۆژەوہى من "مينا" م ناسى، زير و زيو سەرنجى پانەدەكيشا. چونە "مينا" لەسەردەمى منداليەوہ پراھاتبوو بەوہى زير و زيو و گەوہەر ببينيت و ئەوہى من پيم دەدا، لەبەرچاويدا ئەو بەھايەي نەبوو تا بەبينينى يان بەوہرگرتنى خۆي خوشحال بكات.

وتم: "مينا" تۆ كە لەخزمانى پادشاي "كريت" ي، بەچ شيوەيەك، لەبەرامبەر "گا" كاندا سەما دەكەيت، ئايا ئەم بابەتە بەلای ژنيك كە لەخيزانى فەرمانرەواي "كريتە" ناپەسەند نيە؟

"مينا" وتى: لەولاتى ئيمەدا، سەماكردن لەبەرامبەر "گا" كاندا كارىكە كە تەواوي كەسە مەزنەكان ئەگەر بتوانن، خويان پيەوہ سەرقال دەكەن و ھەركەسيك ليھاتووي لەم ھونەرەدا بەدەست بەينيت، پيزى لى دەگيريت، لەبەرئەوہى نەك تەنھا ئەو كارە نەنگ نيە، بەلكو بەشيكە لەشانازيەكانيشمان.

ئەوكات لەگەل "مينا" لەكۆشكى فەرمانرەوايي پۆشتينە دەرەوہ و پۆشتين بۆ پيخراوي "گا" بازي.

لەشارى "كريت" دا پيخراوي "گا" بازي، شارىكى بچوكە كە لەتەنيشت شارىكى گەوہەدا دروست كراوہ.

لەم شارەدا چەند گۆرەپانیك بۆ "گا"بازی و گەرگەلینکی گەرە، بۆ پاراستنی "گا"کانی تێدایە، لەتەنیششت گەرەکانیشدا لەوەرگایەك هەیه كە چواردەوریان پەرژین کردووه.

كاتیک ئاو و هەوای دورگەیی "کریت"سارد دەبێت "گا"کان دەبەنەووه گەرەکانیان و لەوهرزی گەرماشدا "گا"کان لە لەوەرگاگەدا دەلەوەرین. بەلام ئەو "گا"یانەیی دەبێت بەیانی یان دووبەییانی لەگۆرەپانی "گا"بازیدا، هێرش بۆ سەماکەرەکان ببەن، لەناو گەرەدا دەیانەیننەوه.

كاتیک گەشتینە رێخراوی "گا"بازی، مامۆستای "مینا"لەوی بوو و بەنامادەبونم زۆر خوشحال بوو. هەرەها ئەو کاهینانەیی کاریان بەخێوکردنی "گا"کان و فێرکردنی سەماکەرەکانە بەبیینی "مینا"زۆر خوشحال بوون، بێنەووی سەیریان لەو ونبونە دەرژ خایەنەیی بێت.

دوای ئەووی کاهینەکانی زانیان من پزیشکی میسریم، دەربارەیی خواردنی "گا"کان و ئەوویکە دەبێت لەچ کاتیکدا خواردنیان پێدەریت بۆئەووی توکیان دەرەشاووه بێت و تەمەنیکی زیاتر بژین، چەند پرسیاریکیان لیکردم. لەکاتیکدا من دەمزانێ کە زانیاری خودی ئەوان لەمبارەیهوه لەمن زیاترە، چونکە سەدەها سال لەووپێش باوباپیرانی سەرقالی پەرەردەکردنی "گا"بون و دوای هەر قوناخیک زانستی باوکان، بۆ کۆرەکانیان دەگوازیئەوه و کۆرەکانیش شتیکیان بۆ ئەم زانستە زیاد دەکرد و دەیانگواستەوه بۆ کۆرەکانیان و ئەم کۆرەکانیش شتیکیان بۆ ئەم زانستە زیاد دەکرد و دەیانگواستەوه بۆ کۆرەکانیان. "مینا"لەکاهینەکانەوه زۆر نزیک بوو و زۆریش خوشیان دەویست، هەر لەبەرئەوهش کاتیک چاویان پێی کەوت، پازی بون لەسەر ئەووی سەبی لەبەرامبەر "گا"دا سەما بکات و "گا"یەکی نێریشیان بۆ دیاری کرد. "مینا" بەم هەلبژاردنە زۆر خوشحال بوو، چونکە دەیزانی لەپۆژی داهاتودا هونەری خۆی بۆ من نمایش بکات. دوای ئەوه "مینا"رێنمایی منی گرتە ئەستۆی خۆی و رۆشتین بۆ لای کاهینی مەزن کە بەرپرسی تەواوی بەخێوکرانی "گا"بازی بوو. کاتیک چوینە ناو ژوری کاهینی مەزنەوه، بەهۆی تاریکی ژورەکەوه لەسەرتادا چاوم پێی نەکەوت، ئەکات چاوم بە مروفیک کەوت کە سەری وەك "گا"رەنگی زەرد بوو. ئەو کەسەیی کەسەری وەك "گا"یەك هاتە بەرچاومان، لەبەرامبەرماندا سەری بۆ

دانەواندىن و دواى ئەو سەرى كەو ك سەرى "گا" بوو لەسەرى لابر د و تىگەشتم كە سەرو پوخسارى وەك مروقتىكى ناساييه.

سەرەپاى ئەو سەرى كاھىنى مەزن ھەمان ئەو پياوھ بوو، بەلام زەردەخەنەيەكى بۇ كردين و ئەندامىكى جوانى ھەبوو، من لەبالاى ترسام، لەبەرنەوھى جۇرىك گارىگەرى توندوتىژى و بېبەزەيى تۇقىنەر لەجەستەيدا بەرجەستە دەكرا.

كاتىك "مينا" ويستى بلىت بۇچى ئەو ماوھ درىژە ديار نەماوھ و لەكاتى ديارى كراوى خۇيدا خۇى بكاتە قورىانى خوداى "كرىت"، كاھىنى مەزن وتى: پىويست بەوھ ناكات بۇم باس بكەيت، چونكە من زانىاريم لەوبارەيەوھ ھەيە و دەزانم كە تۇيان فراندووھ و بردوتيان بۇ ولاتانى تر.

ئەو كات بەرپەزەوھ پىيى وتم: "سینۆھە" تۆ "مينا" ت گەپاندەوھ بۇ "كرىت" بۇئەوھى بتوانىت خۇى بكاتە قورىانى خوداى "كرىت"، من فەرمانم داوھ چەند ديارىەكت بۇ ببەن، كاتىك گەپايتەوھ بۇ ميوانخانەكەى خۆت ديارىەكانت دەبينى.

وتم: من نە لەپىناو پاداشت وەرگرتندا "مينا" م پزگار كردووھ و نە لەپىناو ئەوھى ئەو ديارىانە وەرگرم ھاتوم بۇ "كرىت"، بەلكو مەبەستى من لەھاتنم بۇ ئىرە بەدەست ھىنانى زانستە.

من پىش ئەوھى بىم بۇ كرىت، پۇشتم بۇ ولاتانى سوريا و "بابل" و "ھاتى" و لەو ولاتانەدا فىرى شتگەلىكى زۆر بوم و ئىستا ھاتوم بۇ "كرىت" بۇئەوھى چەند زانىارىەكى تر بۇ زانستەكەم زياد بكەم.

چەند شتىكى سەرسوپھىنەرم لەبارەى خوداى "كرىت" ھوھ بىست و پىيان وتم كە تۆ خودايەكى مەزنت ھەيە كە كچان و كورانى لاوى خۇش دەويت، بەمەرجىك دوربن لەھەموو جۆرە ئالودەيىھەكى جەستەيى و ئەمەش تايبەتمەندىھەكى زۆر مەزنە كە لە خوداكانى "سوريا و بابل" دا بەدى ناكرىت، چونكە خوداكانى سوريا و بابل پى دەدەن ژنان و پياوان لە پەرەستگاكاندا لەگەل يەكتردا رابويىرن.

كاھىنى مەزن وتى: لىرەدا سەرەپاى خوداى مەزن چەند خودايەكى تر ھەيە كە خەلكى دەيانپەرستىن و بگرە لەسنورى لەنگەرگاشدا پەرستگاگەلىك بۇ پەرستنى خوداكانى ولاتى تر ھەيە و تۆ دەتوانى لەيەكىك لەم پەرستگايانەدا، ئەگەر بتەويت قورىانى پىشكەشى خوداى "ئامون" بەواتا خوداى مىسر بكەيت.

به لآم خودای مهزنی ئیمه کهسه بیانیهکان نانسیت و ناشتوانن بیانناسن، چونکه تنها نهوانه‌ی بۆ ناسینی نهو پهروه‌ده کراون و له‌نیو موریدانی فیرخوازدا به‌دی ده‌کرین، پزیمان پینه‌دریت چاویان پیی بکه‌ویت و تا ئیستا هرکه‌سینک چاوی بهو که‌وتبیت نه‌گه‌پراوه‌ته‌وه، بۆ‌نه‌وه‌ی پیمان بلیت خودای مهزنی ئیمه به‌چ شیوه‌یه‌که و هر نه‌وه‌شت پی ده‌لیم که مهزنی و خوشبه‌ختی نه‌ته‌وه‌ی "کریت" به‌خودای مهزنیانه‌وه په‌یوه‌ست ده‌کریت.

من وتم: نه‌ی کاهینی مهزن کاتیک له‌ولاتی "هاتی" بوم له‌دانیشتوانی نه‌ویم بیست که خوداکانی نه‌وان ناسمان و زه‌ویه و یه‌کیک له‌و دوانه به‌هوی بارانه‌وه سکی نه‌ویتریان پر ده‌کات و ده‌یکاته خاوه‌نی به‌روبوم.

له‌همان کاتدا به‌شیوه‌یه‌کی نه‌ینی ئامیز به‌رگویم که‌وت که خودای نه‌ته‌وه‌ی "کریت" ده‌ریایه، چونکه نه‌م نه‌ته‌وه‌یه توانا و خوشبه‌ختی خوی له‌ده‌ریاوانیدا به‌ده‌ست هیناوه.

کاهینی مهزن وتی: به‌شیک له‌گوته‌کانت دروسته، ئیمه زۆر له‌که‌ره‌سته‌ی خوشیه‌کانی خۆمان له‌ده‌ریاوانیه‌وه به‌ده‌ست هیناوه، به‌لآم خودای ئیمه ده‌ریا نیه، به‌لآم خودای ده‌ریاش هیه.

"سینۆهه" نه‌وه‌ش بزانه که له‌نیو ته‌واوی نه‌ته‌وه‌کانی نه‌م جیهانه‌دا، ته‌نها نه‌ته‌وه‌ی کریت، تاکه نه‌ته‌وه‌یه‌که که یه‌ک خودای زیندو به‌خودای مهزنی خوی ده‌زانیت، له‌کاتیکدا نه‌ته‌وه‌کانی تر خودا مردووه‌کان ده‌پهرستن، یان نه‌وه‌یکه شیوه‌ی خوداکانیان له‌بهرد یان ته‌خته‌داریک دروست کردووه و ده‌پهرستن.

خودای ئیمه نه‌ خودایه‌کی مردووه و نه‌ بهره‌ و نه‌ داره، به‌لکو زیندووه و تا نه‌وپۆژه‌ی خودای ئیمه زیندوو بیت، هیچ نه‌ته‌وه‌یه‌ک ناتوانیت له‌گه‌ل نه‌ته‌وه‌ی "کریت" دا بجه‌نگیت، نه‌گه‌ر بیشجه‌نگیت شکست ده‌هینیت.

وتم: نه‌ی کاهینی مهزن بیستومه که خودای ئیوه له‌هشکه‌وتیکدا یان له‌مالیکدا ده‌ژی که‌دالان و پزیره‌ویکی تاریکی هیه، من زۆر چه‌ز ده‌که‌م چاوم به‌و نه‌شکه‌وته یان نه‌و ماله بکه‌ویت.

به‌لآم تیناگه‌م بۆچی نه‌و که‌سانه‌ی بۆ بینینی خودای ئیوه هه‌له‌ده‌بژیردین و ده‌پۆنه مالی نه‌وه‌وه، چیترا ناگه‌پینه‌وه، له‌کاتیکدا ده‌سته‌لاتی نه‌وه‌یان پی به‌خشراره‌و

دەتوانن بگەپننەو و ئایا تۆ ناتەوئیت پیم بلیت بۆچی هیچ یەك لەمانە نەگەراونەتەو.

كاهینی مەزن وتی: سەرەرای ئەوێ دیمەنی خودای ئیمە "گا" یە بەلام ئەو خودایە "گا" نیە، بەلكو بونەوهریکە که هیچ کەسێک ناتوانیت بلیت چیه و هەر ئەو دەزانم که دەژی، بەلام ئەوهریکە بۆچی ئەو کەسانە ی که دەپۆنە مالهەکی چیتەر ناگەپننەو، ئەو دەگەپننەو بۆ توانای بالای ئەو خودایە.

چونکه مەزنتەین خۆشەختی و شانازی کچان و لاوانی ئیمە ئەوێه که چاویان بەخودای خۆیان بکەوئیت و لەگەڵیدا بژین و ژیان لەم جیهانەشدا لەبەرچاوی ئەوان زۆر ناپەسەندە، چونکه دەزانن ئەگەر بگەپننەو بۆ ئەم جیهانە دەبیت بەرگە ی نازار و گرافتەکانی بگرن، "مینا" ئایا تۆ نارهزوی ئەو ناکەیت برۆیت بۆ مالی خودا و پاشماوێ ژیان ت لەوێ تێپەپنن؟

"مینا" وەلامی نەدایەو و من وتم: ئایا من پیم پینادریت بچمە مالی خوداوە، ئەکریت چاوم بەشوینی چونه ژورەوێ بکەوئیت؟

كاهین وتی: شەوێک که مانگ لەئاسمان، بەشیوہیەکی تەواو خەر دەبیتەو، لەهەمان ئەو شەویدا دەچیتە ناو مالی خوداوە و لەوانەیه تۆ بتوانی شوینی چونه ژورەوێ ببینی؟

وتم: ئەگەر "مینا" ئامادە نەبیت برواتە مالی خوداوە، چی پوو دەدات؟

كاهینی مەزن وتی: هیشتا ئەو پوینەداوە که کوپی لاو یان کچیک خۆی ئامادە ی پۆشتن بۆ مالی خودا نەکات، "مینا" ش دوا ی ئەوێ لەبەرامبەر "گا" کانی ئیمەدا سەمای کرد، بەتامەرزۆ و نارهزووہو خۆی دەکات بە مالی خودادا.

دوا ی ئەم قسەیه کاهینی مەزن، سەرەگاکە ی کردەوہ سەری، بۆئەوێ تیمان گەیهنیت که ماوہ ی چاوپیکەوتن کۆتایی پێهاتووہ، دوا ی ئەو "مینا" دەستی گرتم و منی لەو ژورە بردە دەرەوہ.

دوا ی دەرچونمان لەژوری کاهینی مەزن "مینا" لیم جیا بویەو و وتی: لەبەرئەوێ سەبە ی پۆژی سەمایە، ئەمشەو دەبیت لەناو ریکخراوی "گا" بازیدا بمینمەوہ، منیش بەتەنهایی گەرامەوہ بۆ میوانخانەکم.

"كاپتا"ی بھندھم بھنی، كھ خواردبویھوھ و زۆر بھزھوق بوو و وتی: "سینۆھه" گھورھم... ئیھرھ نیشتمانی خۆرئاواو و چھقی خۆشیهكانه⁵²... لیھرھدا خواردھنھوھ ھھرزان و فراوانھ و ھیچ كھسیك بھگالۆكھكھی نادات لھ خزمھتكارھكھی خۆی و لیی ناپرسیت چھنیک زپړ و زیوی لی دزیوھ، ئھگھر خاوهنداریك لھ بھندھكھی خۆی توپړه ببیت و لھمالھكھی دھری بكات، بھندھكھ بۆ ماوھی پوژنیک خۆی دھشاریتھوھ و بۆ پوژنی دوایی دھگھریتھوھ بۆ ھھمان مال، خاوهنھكھش تاوانھكھی فھرامۆش دھكات، بھلام سھوداگھرانی ئیھرھ زۆر فیل بازن، ھھروھك چۆن سھوداگھریكی "ئزمیر" بازرگانیکی میسری فریو دھدات، ئھمانیش سھوداگھرانی "ئزمیر" فریو دھدھن.

ھھروھا لھم شارھدا جۆریك ماسی بچوك دھخھنھ ناو پۆنی زھیتونھوھ و بۆ ماوھیهك لھناو ئھو زھیتونھدا دھیھیلنھوھ و لھدواییدا ئھو ماسیھ ئھوھندھ خۆشتام دھبیت كھ ھھرگیز تیړی لی ناخۆیت⁵³.

بھندھكھم دوای ئھوھی ئھم قسانھی كرد دھرگای ژورھكھی بھست و دوای ئھوھی دلنیابوو كھ ھیچ كھسیك گوئی لھدھنگی نابیت وتی: گھورھم، وھك بلئی لھم ولاتھدا پوداوكھلیكی سھیر پویداوھ، چۆنكھ من لھمھیخانھی سنوری لھنگھرگاكھ ئھوھم بھرگوئی كھوت كھ خودای "كریت" مردووه و ئھو كاهینانھی كھ لھمھرگی خودا زۆر ترساون، ھھولئی ئھوھ دھدھن خودایھكی تر پھیدا بكھن، بھلام ھھركھسیك باسی ئھم جۆرھ شتانھ بكات، زۆر بھتوندى سزا دھدریت و دوو كھس لھدھریاوانھكان كھ باسی ئھمیان كردبوو، لھسھروی تاشھبھردھ بھرزھكانی كھنار دھریای "كریت" ھوھ ھھلیاندوھتھ ناو دھریا و ناو دھمی ئھختھبوتهكانھوھ.

لھبھرئھوھی دانیشتونای "كریت" دھلین توانای خۆشبھختیان پھيوھستھ بھخودای خۆیانھوھ، ئھگھر خودای "كریت" بھریت، ئھوا نھتھوھی "كریت" یش توانای خۆشبھختی خۆی لھدھست دھدات.

⁵² میسریھ كۆنھكان - ئھوھی نھتھوھ كۆنھكان لھسھردھمھكانی دواپیدا ناوی "بھھمشت" پان لینابوو. بھ ولاتی خۆرئاوا بانگیان دھكرد.

⁵³ لیھرھدا مھبھستی "كاپتا" ماسی "ساردین" ھ كھ دانیشتونای دورگھی "كریت" لھناو پۆنی زھیتوندا دھدھنن و تانیستاش ئھم نھریتھ لھ ئاسیا و ئھوروپادا ماوھ.

کاتیک "کاپتا" باسی ئەمەى کرد هیوایهك له دلی مندا دروست بوو و پیم وت: ئەگەر واییت و خودای نەتەوہی "کریت" بەوشیوہی خەلکی باسی دەکن مردووہ و وەك بلیی ئەم هەوالە راستە-چونکہ سەرہ پای ئەوہی بەردەوام حکومەتەکان هەول دەدەن هەوالەکان لەنەتەوہکەیان بشارنەوہ، بەلام هەرچونیک بیت ئاگاداری هەموو هەوال و وپوداویک دەبن-دوای ئەوہی "مینا" خوێ دەکات بەمائی خودادا، لێی دیتە دەرەوہ.

له‌گۆره‌پانی گابازی کریت دا

پۆژی دوایی به‌هاوکاری "مینا" له‌گۆره‌پانی "گا" بازی که ناوبانگی هه‌بوو، منی له‌شوینیکدا دانیشاند تا بتوانم به‌جوانی ته‌ماشای هه‌موو شوینیک بگم.

دانه دانه "گا" نیره‌کانیان هینایه ناو گۆره‌پانه‌که‌وه و من بینیم، سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ی له‌گۆره‌پاندا زیاد له‌ده ریز ته‌ماشای هه‌یه هه‌موویان زۆر به‌باشی ده‌بینن، چونکه شوینی ته‌ماشایان به‌شیوه‌یه‌ک دروست کرابوو که یه‌کیک به‌لاسه‌ری ئه‌وی تره‌وه دانیشتبوو، بینه‌وه‌ی یه‌کیکیان به‌رچاوی ئه‌ویتیرانی گرتبیت.

سه‌مای کچان و کوپان له‌به‌رامبه‌ر "گا" کاندا له‌چهند جوړیک پیک دیت، به‌لام له‌هه‌موویان دژوارتر سه‌مایه‌کیان بوو که سه‌ماکه‌ر ده‌بوو باز به‌سه‌ر هه‌ردوو شاخی "گا" که‌دا بدات و له‌سه‌ر پشتی راه‌ستیت، منیش هه‌ربه‌وشیوه‌ی باسم کرد: له‌رابردوودا جاریکیان بینیم که "مینا" ئه‌م سه‌مایه‌ی ئه‌نجام دا.

بینیم ده‌وله‌مه‌نده‌کانی "کریت" گره‌و له‌سه‌ر "گا" کان ده‌که‌ن و وه‌ک بلنی ده‌زانن هه‌ندیک له‌"گا" کان له‌وانی تر جیاوازتره، به‌لام له‌به‌رچاوی مندا "گا" کان به‌یه‌ک شیوه بیجیاوازی ده‌هاتنه به‌رچاوم و نه‌مه‌توانی په‌ی به‌هیچ جیاوازیه‌کیان به‌م.

"مینا" ش وه‌ک له‌وانی تر له‌به‌رامبه‌ر "گا" یه‌کی نیردا سه‌مای کرد و سه‌ره‌تا له‌و سه‌مایه‌ی ترسام، چونکه یه‌ک قۆچی ئه‌و "گا" نیره به‌س بوو بۆئه‌وه‌ی بیکوژیت، به‌لام دوای ئه‌وه‌ی چالاکیه‌کانی ئه‌وم بینی و بینیم که ماسولکه‌کانی به‌چ شیوه‌یه‌ک له‌ژیر فه‌رمانیدا بون، چیت ترسه‌که‌م له‌ناو چوو و وه‌ک له‌وانی تر خوشحالی خۆم بۆ ده‌رده‌پری.

له "كریت" دا پیاوان و ژنانی لاو به پوتی له بهر ابر "گا" كاندا سه ما ده كن، هر له بهر نه وهش سه ما كه یان زور هر شه نامیزه، نه گهر جل له بهر بكن له وانه به مرن، چونكه سهره پای نه وهی جله كانیشیان ته نك بیټ، پښگر ده بیټ له وه یكه بتوانن به جوانی فرمان پره وایی ماسولكه كانیان بكن.

سهره پای نه وهی كومه لیک له كچانی لاو نه ندامیکي جوانیان هه بوو، به لام نه ندامی "مینا" م له هه موویان به جوانتر ده زانی، به لام ماموستای "مینا" له و باوهره دا بوو له بهر نه وهی كچی لاو ماو هیه كه له "كریت" دور كه وتوو هه وه و مه شقی نه كرده وه، بویه به وشپوهی كه پیویسته ناتوانیت سه ما بكات.

دوای نه وهی كوټایی به و سه مایه هات، "مینا" له كاتیکدا جوړیک پونی له جهسته ی مالبوو، هاته لامه وه و وتی: "سینوهه" دوو به یانی "مانگ" ده بیټه باز نه یه کی ته واو و من ده بیټ خوځم بكم به مالی خودادا و هر له بهر نه وهش هاوړیکانم میوانداریان كرده م كه به شداری له و نا ههنگه دا بكم، له بهر نه وه ناتوانم له گه ل تودا بیم، به لام له و شه وهی ده پومه مالی خودا وه، تو ده توانی وهك هاوړیکانی ترم تا بهر ده رگای چونه ژوره وهی نه و ماله له گه ل مندا بیټ.

وتم: به هر جوړیک تو حه زت لپی بیټ من وا رهفتار ده كم و له و شه ودا له گه لندا دیم و له نیستاوه تا دوو به یانی خوځم سه رقالی ته ماشا كرده شته سهیره كانی كریټ ده كم و یه كیک له و شته سهیرانه ی كه چیژم پی ده به خشیت نه وهیه كه چه ند كچی کی تری لاو كه یه كیکن له هاوړیکانی تو، به لام خوځیان ترخانی خودا نه كرده وه، میوانداریان كرده م سهردانی مالیان بكم و له گه لیاندا كاتی خوځ به سر به رم، گهرچی نه وان وهك تو جوان نین، به لام نه ندامیکي قه له و تریان هیه و قه له وی جهسته یان قهره بوی نه و ناشیرینه یان ده داته وه.

"مینا" بازوی گرتم و وتی: "سینوهه" من رازی نیم نه و كاتانه ی من له لات نیم برپویت بو لای كچه هاوړیکانم، به لایه نی كه م تا نه و كاته ی من ده پومه مالی خودا دان به خوټدا بگره و نه و كات نازادی هرچی خوټ حه زت لیپه تی نه نجامی بده و برپو بو لای كچان و له گه لیاندا رابویره.

وتم: "مینا" من بو گالته نه م قسم له گه لندا كرده ی، نه گینا ناره زوی نه وه م نیه له گه ل ژنانی تر دا رابویرم و نیستا ده گهریمه وه ناوچه ی له نگرگا و سه رقالی كاری پزیشکی

خۆم دەبم، چونكە لەویدا بېرىكى زۆر لەنەتەوێكەنى تر نەخۆشەن و پىوستان بەچارەسەرکردنى منە.

هەمان كارم ئەنجامداو گەرامەوێك بۆناوچەى لەنگەرگاو خۆم كرد بەمىوانخانەكەداو خۆم سەرقالى كارى پزىشكى كرد، تائەوێ شەو داهاات و مانگ لەناسماندا دەركەوت، ئەوكات لەسەرتاسەرى ناوچەى لەنگەرگادا دەنگى موزىك و گۆرانى بەرز بویەو، چونكە لە لەنگەرگادا سۆزانیخانەىكى زۆر بەدى دەكرىن، بگرە ئەو كەسانەش كە لەكرىتدا هەژارن و هىچیان نىە وەك كەسە دەولەمەندەكان هەموو شەوێك كاتەكانى خۆیان بەخۆشى تىدەپەرىنن و بەشەوێك دەژىن وەك بلىى هەرگىز نامرن و بەردەوام لە جىهانىكدا دەژىن كە وەك بلىى خەم و نازارى تىدا نەبىت.

من لەژۆرەكەى خۆمدا بىئەوێ چراكە داگرىسىنم، لەژۆر پوناكى مانگدا دانىشتبووم و "كاپتا" لەژۆرەكەى خۆیدا، كە بەرامبەرى ژۆرەكەى من بوو پاكشابوو و خەوى لىكەوتبوو، يان ئەوێكە خۆى بۆ خەوتن نامادە دەكرد.

لەناكاو بىنىم ژنىكى لاو خۆى كرد بەژۆرەكەمدا و بىنىم يەكىكە لەو كچانەى كە لەمىوانخانەكەدا كار دەكەن و پىى و تەم "سىنۆه" ... ئايا حەز دەكەيت لەگەل مندا رابوێرى.

وتەم: نەخىر... حەز لەرابواردن ناكەم.

ئەویش وتى: ئەگەر واھەست دەكەيت من بەشایستەى سەلىقەى خۆت نازانى، يەكىكى تر لەخزمەتكارەكانى ئەم مىوانخانەى بەبانگ دەكەم بۆئەوێ بىت و لەگەلیدا رابوێرى.

وتەم: نە... نە... نە. من حەز لەرابواردن ناكەم و دەمەوێت تەنھا بىم.

ئەو كچە لاوھش وتى: سەىرە، بىانىەكان كە سەرەوت و سامانىكى زۆریان هەىە بۆئەوێ هەموو تەمەنىان بەخۆشى تىپەپەرىنن، بەئەنقەست خۆیان دوچارى خەم و خەفەت دەكەن و كاتەكانىان بەتەنھایى بەسەر دەبەن، لەكاتىكدا خوداى "كرىت" ژنى بۆ پىاو دروست كردوو و پىاویشى بۆ ژن، دواى ئەوێ لىم نرىك بویەو و وتى: "سىنۆه" لەگەلما رابوێرە، چونكە من حەزدەكەم بزەنم پزىشكىكى مىسرى بەچ شىوێكە لەگەل ژنىكدا رادەبوێرىت.

وتەم: وازم لى بەىنە، چونكە تاقەتى رابواردنم نىە.

كچى لاويش وتى: ئەگەر تۆۋەن تەۋاۋى بىيانىھەكانى تر خاۋەنى تۈانا و چۈست و چالاكى نىت، ھۆكەى بۇ ئەۋە دەگەپتەۋە كە خۆت لىرەدا زىندانى كىردۈۋە.

ۋتم: لەژورەكەم پىرۆرە دەرەۋە و تا ئەۋكاتەى خۆم بانگت نەكەم نەيەيتە ئىرە.

كچى لاويش وتى: سەيرم لىتدەيت، لەۋلاتىكدا كە پىاۋانى ۋلات، ھەمويان ۋەك ئەم پىزىشكە مىسرىيە ۋابن، خەلكى بەچ ئومىدىكەۋە دەژىت.

من چاۋەكانم لەمانگ پامابون، لەھەمان كاتىشدا خەمگىن بوم، چۈنكە دەمزانى تاكە ژنىك كە من نامادەم بەخۆشكى خۆمى لەقەلەم بەدەم، لىم جىا دەيىتەۋە، بۇئەۋەى بىرۋات بۇ مالى خوداى خۆى و كچىنى خۆى پىشكەشى ئەۋ بكات.

بىرم لەۋە دەكردەۋە و لەناكاۋ ناگادارى ئەۋە بووم كەسىك لەژورەكەمدايە و ھەستم بە بۇنى عەترىك كە ئەمرۆ لە گۆرەپانى "گا" بازى دا بونم كىردبوو، كىرد. بۇيە سەرم بەرزكردەۋە و بىنىم كە ئەۋ كەسە "مىنا" يە. ۋتم: چۇن ھاتىت بۇ ئىرە.

"مىنا" ش وتى: لەسەرخۇ قسە بكە، چۈنكە من ھەز ناكەم ھىچ كەسىك گوىى لەقسەكانمان بىت، دواى ئەۋە لەتەنىشتەۋە دانىشت و وتى: لەبەرئەۋە ھاتوم بۇ ئىرە كە لەتەختە خەۋى پىكخراۋى "گا" بازىكەم بىزارم.

من بەبىستنى ئەم قسەيە، سەرم سوپما، چۈنكە جىى باۋەر نەبوو ژنىكى ۋەك "مىنا" بەۋ توندپەۋەيە لەبەرامبەر "گا" بازىدا ھەيەتى، بىزار بىت لەتەختە خەۋى پىكخراۋى "گا" بازىكەى.

دواى ئەۋە "مىنا" وتى: خۆشم بەتەۋاۋى نازانم، بۇچى لەمكاتەدا ھاتوم بۇ ئىرە و لەۋانەيە ئەۋ بىزارىيەى كە لەبەرامبەر تەختە خەۋەكەمدا ھەمە منى بۇ ئىرە پەلكىش كىردىت. لەۋانەشە ھاتوم بۇئەۋەى قسەت لەگەلدا بكەم، ئەگەر تۆۋەن ھەتتە لەخەۋە، ئەۋا من لىرە دەپرۇم، بەلام ئەگەر ھەزناكەيت بخەيىت، من لەلات دەمىنمەۋە و گوىى لەقسەكانت دەگرم و بۇنى دەرمانەكانت دەكەم و ھەركاتىك "كاپتا" قسەيەكى پىكەناۋى بكات قزى پادەكىشم. من ۋاھەست دەكەم لەگەل تۇدا گەشتكردنم بۇ ۋلاتانى تر، بىر و ھىزى منى گۆرپوۋە و چىتر ۋەك پابردوۋ چىژ لە بۇنى "گا" كان و تەماشاكردنى "گا" بازى و ھەراۋەورىاي تەماشاجيان ۋەرناگرم. بگرە بەپىچەۋانەى پابردوۋ، ھەزناكەم پىرۇمە مالى خوداۋە و ئەۋ قسانەى كە كەسانى دەۋرۋەبەرم لەمبارەيەۋە دەيكەن، ۋەك قسەى مندالانە دىنە بەرگويم و يارى ھاورپىكانم نايىتە

مایە ی سەرگەرمی من. وەك ئەو وایە مێشكەم لەجەستەم دەركرابییت و مێشكێکی تری وەك مێشکی ئەو نەتەوانە ی كه چاوم پێیان كەوتوو لەسەرمدا دانرابییت. بۆیە ئیستا پیت دەلیم دەستم بگەرە، سەرەرای ئەو ی ئەمڕۆ دەتوت حەزت لەژنی قەلەو بەلام من قەلەو نیم، سەرەرای ئەو هەموو قسانەش كە كردت، حەز دەكەم دەستم بگرییت.

وتم: من لەسەردەمی لاویەتیدا كەسێکی سادەبوم و هیچ ژنیكم نەكردبوو خوشکی خۆم، تا ئەوكاتە ی پۆژێك چاوم بەژنیکی تەماع و بیبەزەیی كەوت و هەرچیم هەبوو لێ سەندم. لەو پۆژە بەدواوە چیتەر ئارەزوی خۆم بۆ هیچ ژنیك دەرنەبەریو، لەبەرئەو ی پقی ژنان لەدلمدا جیگیر بوو، چونكە وام دەزانی تەواوی ژنە لاوەكان وەك ئەو ژنە وان، بەلام دوا ی ئەو ی چاوم بەتۆ كەوت و پەیم بەهزری تۆ برد و بینیم كە هیچ گرنگیەك بە زێر و زیو نادەیت، پەیم بەو بەرد كە لەم جیهانەدا دەتوانیت ئەو جۆرە ژنانە بەدەست بەینی كە پیاو دەتوانیت بیانكات بەخوشکی خۆی، بیئەو ی داوای هیچ زێر و زیونگیان لیبكات.

ئەوكات لەپۆحمدا خۆشەویستیەك لەبەرامبەر كەسە هەژار و لاوازەكاندا لا دروست بوو و نەخۆشە هەژارەكانم چارەسەر دەكرد بیئەو ی داوای نرخی چاكردنەو یان لێ بكەم و دانی توشبووانم بەهۆی ئازاری ددان هەلەكیشا بیئەو ی بلیم كریكە ی ئەو نەندە یە، چونكە كاتیك بینیم تۆ هیچ گرنگیەك بەمال و سامانی جیهان نادەیت، بەخۆم وت: منیش دەبییت گوی نەدەمە مال و سامانی ئەم جیهانە، بەلام ئیستا تۆ دەتەویت لەمن جیا ببیتەو و برۆیت بۆ مالی خودای "كریت"، بۆیە ئیستا من هەم رقم لە خوداكان كەوتوو و هەم لەمروڤەكانیش.

چونكە دەزانم دوا ی پۆشتنی تۆ پۆحم، وەك قەلەپەشە یەك، لەبیا بانێکی وشكدا بییت بەردەوام دەبمە هاوڕیی خەم. ئەو ی دەمەویت پیت بلیم ئەو یە "مينا" لەجیهاندا ولاتگەلینکی زۆر هە یە، بەلام لەپوباریك زیاتری تیدا نیە و ئەو پوبارەش "نیل"ە. پوبارەكانی تر ئاویان هە یە و ئاوەكەشیان بەخوڤە، بەلام وەك پوباری "نیل" ژیان بەخش نین. ئەم پوبارە بی هیچ بەر بەست و بەنداویك كە پەوتی پۆشتنی بگرییت، هەموو سالیك بەرز دەبییتەو و زەوی پەشی میسر تیرناو دەكات و ئەگەر تەماع و شەپەنگیزی خاوەنەكانی بەنیلت ئەو نەندە بەروبومی دەبییت كە هەرگیز خەلكی ولاتەكە ی من، توانای ئەو یان نابییت ئەو هەموو خواردنە بخۆن. وەرە بابروین و

خۆمان بگەيەننە قەراخ روبرارى "نيل" و لەوى مالىك بۇ خۆمان دەكړين و گوئى له‌ئاوازی نه‌و مروايانه ده‌گړين كه له‌ناو چپه قاميشه‌كاندا نيشتونه‌ته‌وه و ته‌ماشای كه‌شتى خودای "نامون"⁵⁴ كه به‌ئاسماندا تیده‌په‌ریت بکه‌ين. "مينا" وه‌ره بابروين پاشماوه‌ی ژيانمان بى خەم تىپه‌رینين، کاتیک گه‌شتينه ميسر پیکه‌وه گۆزه‌يه‌ك ده‌شکينين، بۆئه‌وه‌ی بيبينه ژن و مېردى يه‌کترى، نه‌وکات چيتر له‌يه‌کتر جيا نابينه‌وه و دواى مه‌رگيشمان، ترمى من و تو موميا ده‌کەن و ئيمه‌ش ده‌چينه ولاتى خورناوا⁵⁵ و بۆه‌ميشه له‌ويدا ده‌ژين.

"مينا" به‌ده‌سته‌کانى نه‌وازشى دست و چاوى کردم و وتى: "سينوهه" من ناتوانم له‌گه‌ل تۇدا بېرۆم يو ميسر يان هەر ولاتىكى تر، له‌به‌رئه‌وه‌ی هيچ كه‌شتيه‌ك من لي‌ره ناباته ده‌ره‌وه‌ی ئەم ولاته، به‌تايبه‌ت دواى سه‌ماى ئەم‌رۆ هه‌موو ده‌زانن كه من ده‌بيت بېرۆم بۇ مالى خودا و هه‌ركاتيك تۆ به‌تويت بيبته رېگرم له‌به‌رده‌م پۆشتنم بۇ مالى خودا به‌كوشتت ده‌دن و من به‌دلنيايه‌وه ده‌بيت خۆم بکه‌م به‌مالى خودادا و هيچ هيژيك له‌جيهاندا نيه كه بتوانيت پى له‌م پۆشتنم بگريت.

وتم: "مينا" هيچ كه‌س ئاگادارى سبه‌ی نيه كه چى پوو ده‌دات و له‌وانه‌يه تۆ له‌و شوينه‌ی كه هيچ كه‌س لى نه‌گه‌راوه‌ته‌وه بگه‌رپيته‌وه و له‌وانه‌شه دواى ئەوه‌ی چويته مالى خودا و كچينى خۆتت پيشكه‌ش کرد، هه‌ست به‌جوړيك خوشى بکه‌يت كه چيتر ئەم جيهانه فه‌رامۆش بکه‌يت، به‌لام تائه‌وشوينه‌ی كه من بزائم، نه‌و شتانه‌ی به‌خوداكانه‌وه په‌يوه‌ستى ده‌کەن هه‌موى ئەفسانه‌يه و هيشتا من له‌هيچ ولاتىكدا شتيك نه‌بينيوه كه بيروباوه‌پى من له‌به‌رامبه‌ر خوداكاندا پايه‌دار بکات، هه‌رله‌به‌رئه‌وه‌ش نه‌گه‌ر تۆ له‌مالى خودا نه‌گه‌رپيته‌وه من ده‌چمه ناو مالى خودا و تۆ له‌و ماله‌ ده‌رده‌هينيم، بگه‌ر نه‌گه‌ر ئەم کاره، دواين کارى ژيانى من بيت و دواى ئەوه‌ش بمرم.

"مينا" ده‌ستى خسته سه‌ر ده‌م و به‌ترسه‌وه ته‌ماشايه‌كى چوارده‌ورى خوى کردو وتى: ئەم بيره له‌هزرى خۆت ده‌رکه، له‌به‌رئه‌وه‌ی مالى خودا تاريكه و هيچ كه‌سيك

⁵⁴ مه‌به‌ستى خۆره.

⁵⁵ مه‌به‌ستى به‌هه‌شته.

بگره دانیشتونانی "کریت" جگهلهوانه‌ی وهک من هه‌لبزئیردرارون، ناتوانن خویمان بکهن به‌مالی خودادا و نه‌گهر هه‌ولیش بدهن مهرگ ده‌بیته به‌شیان، به‌لام من ده‌توانم به‌ئاسوده‌خه‌یالی له و ماله بیمه دهره‌وه، له‌به‌رئه‌وه‌ی ده‌زانم که خودای ئیمه بیبه‌زه‌یی نیه. به‌زور من له‌ماله‌که‌ی خویدا راناگریت، نه‌گهر خوازیری گهرانه‌وه بم، نازادم ده‌کات بؤئه‌وه‌ی بگهریمه‌وه و ئه‌م خودایه، زور جوانه و به‌رده‌وام هه‌ولی ئه‌وه ده‌دات دانیشتونانی "کریت" به‌خوشی بزین و به‌هوی چاکه‌ی ئه‌وه‌ویه که له‌م ولاته‌دا گهنم به‌به‌ره‌می خوی ده‌گات و له‌زه‌یتونه‌وه پرون به‌ره‌م ده‌هینریت و که‌شتیه‌کانی له‌لنگه‌رگایه‌که‌وه دهرپون بو له‌نگه‌رگایه‌کی تر و ته‌م و مزه چهره‌کانی دهریا، نابنه‌ هوی نو‌قم بونی که‌شتیه‌کان. هر که‌سینک پشت به‌خودای ئیمه بیه‌ستیت به‌رده‌وام خوشبه‌خت و خوشحال ده‌بیته، هر ئه‌م خودایه‌یه که به‌ دلنیا‌ییبه‌وه من به‌دبه‌خت ناکات و نه‌گهر بزانیته مه‌به‌ستی گهرانه‌وه‌م هه‌یه نابیته ریگرم.

من تیگه‌شتم، له‌به‌رئه‌وه‌ی "مینا" له‌مندالیه‌وه به‌شیوه‌یه‌ک په‌روه‌ده کراوه که خودای "کریت" له‌هه‌موو که‌سینک به‌به‌هیزتر ده‌زانیت و ناتوانیت به‌شیوه‌یه‌کی تر بیر بکاته‌وه و نه‌گهر بمویستایه له‌پئی دهرپینه‌وه تیگه‌یه‌نم که ئه‌و شتانه‌ی له‌باره‌ی خودا‌کانه‌وه باسی ده‌کهن هه‌موی ئه‌فسانه‌یه، سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ش باوه‌ری پیم نه‌ده‌کرد. بویه له‌باتی ئه‌وه‌ی هه‌ولی ئه‌وه بده‌م له‌مباریه‌وه قسه‌ی له‌گه‌لدا بکه‌م، ده‌ستیم گرت و "مینا" ش خوی لیم دور نه‌کرده‌وه و ده‌گریا و ده‌یوت: "سینۆهه" من ده‌زانم که تو باوه‌رم پیناکه‌یت و وا ده‌زانی دوا‌ی ئه‌وه‌ی ده‌چمه‌ مالی خودا چیترا ناگه‌ریمه‌وه بولات، هه‌رله‌به‌رئه‌وه‌ش چه‌زناکه‌م تو له‌من بیبه‌ش بیت، بویه نه‌گهر چه‌ز ده‌که‌یت چونت ده‌ویت واره‌فتارم له‌گه‌لدا بکه‌.

وتم: "مینا" من پیاویک نیم که به‌بی رازی بونی ته‌واوی ژن، بیکه‌م به‌خوشکی خوم، چونکه له‌م حالته‌دا په‌یوه‌ندی به‌ده‌ست هیانی چیژ یه‌ک لایه‌نه ده‌بیته و ئه‌وه‌ش بومن نابیته مایه‌ی چیژ وه‌رگرتن و هه‌رئه‌وه بومن به‌سه که تو ئه‌مشه‌و هاتویت بو ئیره‌و نه‌گهر ده‌ته‌ویت شتیکم پی بده‌یت، قرگیره نالتونیه‌که‌ی سه‌رتم پی بده، بؤئه‌وه‌ی لیت رازی بم.

کاتیك "مینا" گوئی له‌م قسه‌یه بوو، ده‌ستیکی به‌جه‌سته‌ی خویدا هینا و وتی: "سینۆهه" ئایا له‌به‌رئه‌وه‌ی جه‌سته‌یه‌کی لاوازم هه‌یه خوازیری من نیت و

ناتەوئیت لەگەڵ مندا ھاووخەوبییت، ئایا حەز دەکەیت لە ماوەیەکی کورتدا بەشیوەیەکی خۆم قەلەو بکەم کە تۆ بەتەماشکردنی جەستەیی قەلەوم بتوقییت.

وتم: "مينا" نەخیر، هیچ ژنیك بەئەندازەیی تۆ جوان نیە، بەلام من نامەوئیت لەگەڵ تۆدا ھاووخەو بێم، لەبەرئەوێ دەزانم کە ئەم ھاووخەویەمان ھەلگری چیرۆکی یەکی لایەنەییە، بەلام من دەتوانم پێت بڵێم کاریك بکەین کە بییتە مایەیی خوشحالی ھەردوولامان.

"مينا" وتی: ئەو چ کاریكە؟

وتم: من و تۆ گۆزەییەکی بگرین بەدەستمانەو و بەشکینین و بەھۆی شکاندنی ئەو گۆزەییەو من و تۆ دەبینە ھاوسەری یەکتەری و گەرچی لێردا کاهینیک نیە کە ناوی ھەردوولامان لەکتییی پەرستگادا بنوسییت، بەلام بەپێی نەرییتی میسر کاتیك ژن و میردیک، پیکەو بەمەبەستی پیکھینانی ژبانی ھاوسەریان گۆزەییەکی بشکینن دەبنە ژن و میردی یەکتەری.

"مينا" پیکەنی و وتی: زۆر باشە، کەواتە گۆزەییەکی بەھینە بۆئەوێ بەشکینین..... منیش لەو ژورە چومە دەرەو بۆئەوێ بەندەکەم کەوام دەزانی خەوی لیکەوتوو، بێدار بکەم و پێی بڵێم گۆزەییەکیمان بۆ بەھینیت، بەلام بینیم "کاپتا" لەپشت دەرگای ژورەکەمدا دانیشتوو و گوی دەگریت.

"کاپتا" وتی: گەرەم، من لەبەرئەوێ دەگریم کە دلێکی ناسکم ھەییە و کاتیك بیستم کە ئەم کچە لاوازە قسەت لەگەڵدا دەکات و تۆش بەو شیوەیی وەلامی دەدەیتەو دەستم کرد بەگریان.

منیش تۆرە بوم و لەقەییەکەم لێدا و وتم: "کاپتا" ئایا تۆ گوییت لەھەموو ئەو قسانە بوو کە ئیمە کردمان؟

"کاپتا" وتی: بەلێ، لەبەرئەوێ ئەگەر من نەمبیسستایە، کەسانی تر دەیانبیسست.

پرسیم: بەچ شیوەییەکی کەسانی تر گوییان لەقەسی ئیمە دەبوو؟

"کاپتا" وتی: ئەمشەو کەسانیک ھاتن بۆ ئێرە بۆئەوێ ئێرە بخەنە ژێر چاودیریەو و سیخوپی لەسەر بکەن، چونکە "مينا" لەبەرئەوێ بەو شیوەیی بڵاو بووئەوێ دەبییت بچیتە مالی خوداوە، بۆیە ئیستا لەژێر چاودیریەو بۆئەوێ ھەلنەییەت. من ئاگاداری ئەو بووم ئەگەر من لەپشت دەرگاکەیی تۆو دانەنیشم، ئەوان

دین لیرەدا دادەنیشتن و ئەو بابەتانەیان دەبیست کە هیچ پەیوەندیەکی بەوانەرە نیە ، بۆیە من لیرادا دانیشتم و گویم لەقسەى هەردوکتان بوو، لەبەرئەوێ قسەکان گوتەگەلیکی منداڵانە و سادە و راست بوون، منیان هیئایە گریان، هەروەك چۆن پیم وتی دلم ناسکە و کەسیکی گرینۆکم.

من چیتەر لە "کاپتا" تۆرە نەبوم و وتم: لەبەرئەوێ بیستت ئیمە باسی چیمان کرد، کەواتە بپۆ و گۆزەیه کمان بۆ بهینە.

"کاپتا" هەولێ بەفەرۆدانى کاتى دا و وتى: چ جور گۆزەیه کتان دەوێت، ئایا ئەو گۆزەیه گەرە بیئت یان بچوک؟ پەنگاوپەنگ بیئت یان سادە؟

وتم: تۆ دەزانى هەموو جورە گۆزەیهك بۆ ئەو کارەى ئیمە باشە، بەمەرجیک تۆ زوو بپوویت و ئەو گۆزەیه مان بۆ بهینیت، ئەگینا ناچار دەبم بەزۆرى گالۆکەکم بتنیرم بۆ گۆزەیهك.

"کاپتا" وتى: هەر ئەوکاتەى تۆ داواى گۆزەت لیکردم دەمتوانى بپۆم و بۆت بهینم، لەبەرئەوێ ئەو پرسیارەم لیکردى بۆئەوێ تۆ ماوەى بیرکردنەوت بۆ بپەخسیت.

چونکە شکاندنێ گۆزەیهك لەگەل ژنیکیدا، کاریکى زۆر گرنگە و دەبیئت بیری لى بکەیتەوێ دواى ئەوێ بەئەنجامدانى ئەو کارە هەستى، بەلام لەبەرئەوێ لەسەر بپاری خۆتى دەتەوێت لەگەل ئەم ژنەدا گۆزەیهك بشکینى، من دەپۆم و گۆزەیه کتان بۆ دەهینم، چونکە ناتوانم خۆم لەم فەرمانەت بدزمەوێ. کاپتا پۆشت و گۆزەیهك کە بۆنى ماسى دەدا و ئاشکرا بوو کە ماسیان تیدا پۆشتبوو، لەگەل خۆیدا هیئا و لەبەر دەمى مندا داینا و من و "مینا" ش هەریەکی کمان دەستەیه کیمان گرت و بەر زمان کردەوێ و پیکەوێ کیشمان بەزەویدا و شکاندمان.

دواى ئەوێ گۆزەکە شکا "کاپتا" لەسەر زەوى دانیشت و پى "مینا" ی خستە سەر سەرى و وتى: چیتەر دواى ئەوێ تۆ خانمى منى و وەك گەرەم دەتوانى فەرمانم پى بەدیت و لەوانەیه لە "سینۆه" ش زیاتر فەرمانم پىبەدیت، بەلام هیوادارم لەکاتى تۆرەبییدا ناوی گەرم پىدا نەپژینى و پیلۆوى بى پارژنە لەپى بکەیت، بۆئەوێ لەکاتى تۆرەبییدا لەقە لەنیوچەوانم نەدەیت و سەرم بۆ بشکینى و بۆمى بناوسینیت.

من لەهەموو حالەتیکیدا، هەروەك چۆن لەبەرانبەر "سینۆه" دا بەوێفام، لەگەل تۆشدا بەوێفادەبم، چونکە نازانم، تۆ سەرەپای ئەوێ لاوازیت، بۆچی ئەوێ نەدە

په یوه ست بوم پیته وه، سه یرم له وه دیت که به چ شیوه یه که گوره م بریاری داوه تو بکاته هاوسه ری خوئی، چونکه نه گهر من له جیی نه و بوايه م، هرگیز کچی کی ناوا لاوازم نه ده کرده خوشکی خوم، به لام و ایزانم دواي نه وه ی مندالت بوو، قه له و بییت و من به لئنت پیده ده م، هر وه ک چون شتی که م له گه وره م ده دزی، به هه مان شیوه شتی که میش له تو ده دزم.

کاتیک "کاپتا" قسه ی ده کرد به شیوه یه که چوه ژیر کاریگه ری نه و بارودوخه وه، که یه کسه ر ده سته ی کرد به گریان و "مینا" بو ماوه یه که ده سته ی به سه ری دا هی نا و نه وازشی کرد و پیی وت: مه گری .

منیش به "کاپتا" م وت: پارچه شکاوی گوزه کان کوبکاته وه له گه ل خویدا بیباته وه ده ره وه.

نه وشه وه، من و "مینا" وه ک رابردو له ته نیشت یه که وه خه وتین، به لام من نه مویست وه ک چون برایه ک سود له خوشکی خوئی و هره گری ت، سودی لی و هرگرم، چونکه ده مزانی "مینا" چیژ له م په یوه ندی ه مان و هر ناگری ت و منیش رقم له چیژی یه کلا یه نه یه .
پوژی دوايي، وه ک پوژی رابردو له به رامبه ر "گا" ی نی ردا سه مای کرد و هیچ پوداوی کی دلته زینی به سه ردا نه هات، به لام کوپکی لاو کاتیک سه رقالی سه ماکردن بوو ویستی باز به سه ر "گا" که دا بدات بو نه وه ی سواری پشته ی نه و گیانه و هره بییت، به لام که وت و نه و "گا" یه، به شاخه کانی کوشتی.

کاتیک ته ماشاچیان چاویان به م دیمه نه که وت هه ستانه سه ری و هاواریان کرد، منیش ناگاداری نه وه بوم که هاواری نه وان له خوشیه وه سه رچاوه ده گری ت، نه ک له خه مه وه، نه وکات نه و "گا" نی ره یان له و لاوه دور کرده وه و دواي نه وه خه لکی چواره وری لاشه ی نه و کوپه لاوه یان دا، ژنه کان ده ستیان به خوینی نه و لاوه سور ده کرد و بیستم که ده یانوت، چ دیمه نیکی جوان و سه رنجراکیش بوو و پیاوه کانیش ده یانوت ماوه یه که نیمه پوژی کی وه ک نه مرومان نه بی نیوه . دواي نه وه ژن و پیاوه کان پوشتنه وه بو مالی خویان و نه و شه وه چراکانی له نگه رگا و شار زیاد له شه وانی تر پوناکتر بوون، چونکه هه ری ه که له ژن و می رده کان دور له یه کتری له گه ل ژن و می رده کانی تر دا کاتی خوشیان به سه ر ده برد، نه م جو ره خوشگوزه رانیه له "گری ت" دا به ره واه له قه له م ده درا. نه م خوشی ده برینه ته نها به بو نه ی "گا" بازی نه و پوژه و مه رگی یه کی ک

له "گا" بازهکان نه بو، به لکو له بهرئوهی ژن و میرد ده یانزانی له و شه ودا، کچیکی لاو ده پواته مائی خوداوه.

من به پیچه وانهی ئەوانی تر له وشه ودا وهک ئەوان نه مده توانی خوشحالی خۆم ده برېرم، چونکه ده مزانی "مینا" ئەوشه وه سواری گالیسکه یه کی زهر دهبیت و ده پوات بو مائی خودا و هاوړیکانی به پی یان به سواری گه ژاوه دواي ده که ون و له کاتی پیکردنیاندا پیده که نن و کاتی خوش به سهر ده بن.

له بهرئوهی ده مزانی که دهبیت دواي "مینا" بکه وم، به یانی هه مان ئەو پوژه که ژاوه یه کم بو ئەو مه به سته به کری گرت و "کاپتا" ش به هوی ئەو په یوه ست بونه ی به "مینا" وه هه یبو ویستی له گه ل مندا دیت، له نیاو شار و مائی خودادا هه موو خوشحال بون جگه له من، چونکه ده مزانی له وانیه چیترا چاوم به "مینا" نه که ویت.

کاتی که له مائی خودا نزیك بوینه وه، ناگاداری ئەوه بووم که هه مویان بیده نگ بون و من له ژیر پوناکی مانگدا جوان وردبومه وه بوئوهی بزانه مائی خودا به چ شیه یه که و جگه له ده رگا هیه شتیکی ترم له مائی خودا دا نه ده بینی، دوو ده رگای مه فره غی قورس و زور گه وه، له پشت یه که وه بون و پینش ئەوهی ده رگا بکه نه وه، "مینا" یان برده ناو په رستگایه که له نزیك مائی خوداوه بوو و کهسانی تر وتیان که ئەم په رستگایه شوینی نیشته جی بونی پاسه وانانی مائی خودایه.

کاتی که "مینا" چوه ناو ئەو په رستگایه وه، جلی له به ردا بوو و دواي کاتر میړیک کاتی که له و په رستگایه هاته ده ره وه بینم جلی له به ردانیه و پوته، به لām قژی سه ریان به توړیکی سپی به ستبوو.

"مینا" له دوره وه زهرده خه نه یه کی بو کردم، به لām تیگه شتم که ئەو زهرده خه نه یه ی ناچاریه و ته نها بوئوهی دلنه وایی من بداته وه، ئەگینا به و شیه یه خوشحال نیه که زهرده خه بو بکات. ئەوهی دواي ده رچونی "مینا" بینیم کاهینی په رستگا بوو که سه ری "گا" یه کی له سه ردا بوو هه لبه ت به شیه یه که که چاوت به پوخساری نه ده که وت و شمشیریکی به که مه ره وه شوړ کردبویه وه و له ته نیشت "مینا" هه نگاوی ده نا.

له نیوه ندی بیدهنگی خه لکید، کاهینی مه زن و "مینا" گه شتنه به ر ده رگای ئەو ماله و پاسه وانکان ئەو ده رگایه ی کرده وه که ده بوو به زوری بیست که س بکرینه وه و داخرین و دواي ئەوه ده رگای دووه میان کرده وه. له ویدا یه کی که له پاسه وانکان،

مەشخەلێکی داگیرساند و دای بە دەستی "مینا" و ئەوکات "مینا" و کاهینی مەزن، خۆیان کرد بەرپرەویکی تاریک و مەزندا کە بەرکەش زۆر درێژ دەهاتە بەرچاو و پاسەوانەکان هەردوو دەرگاکیان بەرپیاندا داخست.

تەماشاکردنی ئەو دیمەنە و دیار ئەمانی "مینا" لە مانی خودادا، بەرادیەک خەمگین بوو کە نەم تۆنی لەسەر پێم پراوەستم و لەسەر ئەو گیایەکی کە لەبەرامبەر مانی خودادا پوابوو کەوتە سەر ئەژنۆ و پوخسارم خستە سەر گیاکە و سەرەپای ئەوێ "مینا" بەلێنی پێداپۆم کە لە مانی خودا دەگەرێتەو و لەگەڵ مندا دەژیت، من دەمزانی کە جاریکی تر چاوم پێی ناکەوێتەو.

لەو ساتەکی کە "مینا" هێشتا ون نەبویو، من بەهێوای ئەو بووم کە جاریکی تر دەبیینمەو، بەلام دواي ئەوێ بینیم دەرگا مەفرەغیەکانیان بەرپیدا داخست، زانیم کە نابێت بەهێوای ئەو بەم جاریکی تر ئەو کچە لاو بەبینمەو.

"کاپتا" لەتەنیششت منەو لەسەر گیاکە دانیششت و دەگریا، چونکە ئەویش هەستی بەو کردبوو کە چیتەر چاوی بە "مینا" ناکەوێتەو، بەلام هاوڕێکانی "مینا" کە لەگەڵیدا هاتبون تا ئەوساتە بێدەنگ بون، بەلام هەرئەوێ دەرگای مانی خوداکان داخست، وەک ئەو کەسانەکی کە لەناکاو دوچارێ جورێک شیتی بین، مەشخەلەکانیان داگیرساند و گۆزەکانیان کردەو و خواردیانەو، هەر کە سەریان گەرم بوو ژن و پیاو خۆیان پوت کردەو و لەژێر پوناکی مانگ و مەشخەلەکانیاندا دەستیان کرد بەسەماکردن و شەرمیان لەو نەدەکرد کە جەستەکی پوت و ئەو ئەندامەکی کە دەبێت داپۆشریت، پیشانی ژنان و پیاوان بەن.

کاتیکی "کاپتا" بینی هەموویان سەرقالی سەماکردن، هەستایە سەر پێ و پۆشت، دواي ماوێهەکی کورت بەگۆزەیهک خواردنەو گەرایەو، من دەمزانی کە ئەو ئەم گۆزەیهکی لەکەژاوەکەدا هیناوە، چونکە پێش ئەوێ لەشارەو بەکوینە پێ، پێیان وتین لە مانی خودا هیچ خواردن و خواردنەوێهەکی تێدا نیە و ئێمە دەبێت خواردن و خواردنەو لەشارەو لەگەڵ خۆماندا ببین بۆ ئەوێ، "کاپتا" چەند گۆزەیهکی خواردنەو و برێک خواردنی لەشاردا کەری بوو و خستبویە ناو کەژاوەکەو.

کاتیکی گۆزەکە هینا پێی وتم: "سینۆهه"، ئیستا منیش بەئەندازەکی تۆ خەمگینم، چونکە وەک تۆ هەست بەو دەکەم کە چیتەر چاوم بەم کچە ناکەوێتەو، بەلام

لەبەرئەوێ من و تۆ، لەم ساتەدا بۆئەوێ جارێکی تر بیبینینەوێ کارێکمان لێ ناوێشینتەوێ، بۆیە باشتەر وایە بخۆینەوێ و لەپێی ئەم خواردنەوێیەوێ خەمەکانمان ساپێژ بکەین.

بەلام من نەمدەتوانی بخۆمەوێ و وەک ئەو ژن و پیاوانەوێ وەک شیت بەچواردەورمدا سەمایان دەکرد خوشحال بم، بەلام پێم لەخواردنەوێ "کاپتا" نەگرت، چونکە دەمزانی کەمێک خواردنەوێ سود بەو دەگەییەنیت و توانای جەستەیی ئەو پیاوێ بەهێزتر دەکات.

مەشخەلەکان داگیرسابون و مانگیش دەدرەوشایەوێ و ژن و پیاوێکانیش، بیئەوێ شەرم لەوانی تر بکەن، لەمەشخەلەکان دور دەکەوتنەوێ و تۆزیک دورتر لەگەڵ یەکترا وەک خوشک و برا پەفتاریان دەکرد.

لەناکاو "کاپتا" وتی: "سینۆهە... لەبەرئەوێ من هێشتا شەرایم زۆر نەخواردووەتەوێ، چاوەکانم هەلە ناکەن بۆئەوێ بلیم بەهۆی مەستیەوێ، شتگەلیکی خەیاڵۆی دەبینم.

وتم: "کاپتا" ئەوێ چی دەنیت؟

بەندەکەشم وتی: دەمەوێت بلیم ئەو پیاوێ شمشیرەکەوێ بەلا قەدەوێ بوو و شاخ لەسەری پوابوو و لەگەڵ "مینا" دا چووێ ناو مائی خودا، لەو شوێنە هاتووێتە دەرەوێ، بیئەوێ دەرگای مائی خودا بکریتەوێ، ئەم بابەتە شایەنی لێکدانەوێیە.

منیش تەماشایەکی چواردەورم کرد و چاوم بەکاهینی مەزن کەوت و بینیم وەک ئەوانی تر سەرقالی سەماکردنە. لە "کاپتا" م پرسی: ئایا تۆ دنیاییت کە ئەو لەدەرگای مائی خوداوە نەهاتووێتە دەرەوێ.

"کاپتا" وتی: کاتیگ تۆ سەرت بەزەویەوێ چەسپاندبوو و هاوارت دەکرد و دەگریایت، من بۆ ساتیکیش چاوم لەدەرگای مائی خودا هەلنەبەری، لەبەرئەوێ چاوەپێی ئەوێم دەکرد "مینا" لێ بیئە دەرەوێ، بەلام لەناکاو بینیم کە شاخە زەرەدەکانی ئەم پیاوێ لەژێر پوناکی مەشخەلەکاندا دەدرەوشیتەوێ و لەبەرئەوێ دەرگای مائی خودا نەکراویەوێ بەخۆم وت، دەبیئت مائی خودا، بێ لەم دەرگا مەزنانەوێ کە ئیمە دەبینین، پێگایەکی تری هەبیئت و ئەو پیاوێش لەو پێگایەوێ هاتووێتە دەرەوێ.

من ھەستامە سەرپىي و بەرھەو پرى كاهىنى مەزن پۆشتم و دەستىم گرت و وتم: "مىنا" لەكوئىيە؟

كاهىنى مەزن بەشيوەيەك لەم قسەيەى من توپە بوو كە سەرھەگاكەى لەسەرى لا بردو وتى: ئەگەر تۆ يەكئىك بوايەيت لەخەلكى "كرىت" و لەمكاتەدا كە ئىمە سەرقالى سەما و شادين، ئەم پرسىارەت لى بگردايەم و ببويتايەتە مايەى سەرئىشەى من، فەرمانم دەدا تۆ لەسەر بەردە بەرزەكانەو ھەلدەنە ناو دەمى ئەختەبوتەكانەو، بەلام لەبەرئەو پىاويكى بيانيت و شارەزايى نەرىتى ئىرە نىت، چاوپۆشى لەسزاكەت دەكەم.

وتم: "مىنا" لەكوئىيە، وەلام بەدەرەو، ئەو لەكوئىيە؟

كاهىنى مەزن وتى: من "مىنا"م برە مالى خودا و ئەوم لەتارىكى ئەو مالا دەدا پەھاكرد و گەرامەو ەوئەو بەشدارى ئەم سەمايە بكەم، بەلام تۆ چ كارىكت بە "مىنا" ھەيە؟ و بۆچى پرسىارى ئەوم لى دەكەيت، لەكاتىكدا من قەرەبوى ئەركى "مىنا"م بۆ كردويتەتەو و بەو بۆنەيەرە چەند ديارىەكم نارە ئەو ميوانخانەيەى تىيدا نىشتەجىيت.

وتم: ئەى كاهىنى مەزن، تۆ بەچ شيوەيەك لەمالى خودا ھاتىتە دەرەو، بەلام "مىنا" نەھاتە دەرەو، چونكە "مىنا"ش دەيتوانى لەھەمان ئەو پىگايەى تۆ لى ھاتى ئەويش بىتە دەرەو.

كاهىنى مەزن وتى: ھەى پىاوى مىسرى، تۆ قسەى زۆر دەكەيت و خۆت لەو كارانە ھەلدەقورتىنى كە پەيوەندى بەتۆو نىە و بۆ دواين جار پىت دەلیم، دەست لەم كونجكاويەت ھەلگرە، ئەگىنا ناچارم دەكەيت ھەلقدەمە ناو دەمى ئەختەبوتەكان.

منىش توپە بوم و وتم: ئەو پەيوەندى بەمنەو نىە و دەبىت بزانم "مىنا" لەكوئىيە و بەچ شيوەيەك تۆ لى جيا بویتەو و لەكوئى ئەوت بەجى ھىشت و گەپرايتەو.

بەلام لەمكاتەدا "كاپتا" دەستى گرتم و منى لەكاهىنى مەزن دور كردەو و وتى: خاوەنە خەمگىنەكەم، مەگەر تۆ شىت بویت كە سەرت ناوھتە سەر ئەم پىاوە و لەنىو ئەو ھەموو ژن و پىاوەدا دەمەقەرى لەگەلدا دەكەيت و سەرنجى ھەمويانت بەلای خۆتدا رادەكيشى؟ دواى ئەو بەگويمدا چىاندى و وتى: تۆش وەك ئەمانە سەما و

خویشی خۆت دهرپره، بۆئهوهی کاهینی مهزن فریو بخوات و وهک ئەوانی تر خۆت بکه بهو نیوهندهدا و کاریک بکه که وابزانن بهراستی تۆش وهک ئەوان خویشحالی.

من وتم: ئەو کاره ناکهم و بهدرۆوه خۆم بهخویشحال نیشان نادهم و ههزیش ناکهم سهرنجی هیچ کهسیک بهلای خۆمدا راکیشم، بهلکو ئەگهر ئەم پیاوه پیم نهلیت "مینا" لهکوویییه و بهچ شیوهیهکه دهتوانم خۆمی پی بگهیهنم، ئەو بهیهک چهقۆ، بهههمان ئەو چهقۆ ئاسنینهی که لهولاتی "هاتی" بهدهستم هیناوه دهیکوژم، ئەم چهقۆیه بهرادهیهک تیژه کاتیک بیکهیت بهسکی ههرکهسیکدا تا دسهکهکهی دهچهقیته ناو ورگیهوه.

"کاپتا" پیی وتم: بیدهنگ به... بیدهنگ به... وهره بابروین و کهمیک شهرا بخرهوه، چونکه چاوهکانت لهم شهوهدا وهک چاوی "ناقلهبوو" لهتاریکیدا ددرهوشیتتهوه و دهبیته بخۆیهتهوه، بۆئهوهی ئەم توپهیهته هیور بییتتهوه، ئەگهر رازی بیت و کهمیک شهرا بخرهوه، من پیته دهلیم لهچ ریگایهکهوه دهتوانی خۆت بگهیهنیتته لای "مینا"، چونکه ریگای دهرچونی ئەو پیاوه شاخدارهم دۆزیهوه، "کاپتا" منی لهناو کوژی ژنان و پیاواندا هینایه دهرهوه و لهسهر گیا پرواوهکه داینیشاندم و بریک شهرا بی دهرخوارد دام، منیش ههستم کرد که ناتوانم بیداربم، بۆیه دهبیته بخهوم و لهبهرنهوهی ئەم خهوه نااسایی بوو پهیم بهوه برد که بهندهکهم تلیاکی کردوهته ناو ئەو شارابهوه و تۆلهی بهسهراهاتی "بابل" ی لیکردومهتهوه.

بهلام ئەگهر "کاپتا" ئەو شهوه تلیاکی نهکردایهته ناو ئەو شهرا بهوه و دهرخواردی نهدايام، بهدلنیاپیهوه کاهینی مهزنم دهکوشت و دانیشتوانی "کریت" یش منیان ههلهدايه ناو دهمی ئەختهبوتهکهوه یان بهشیوهیهکی تر بهکوشتیان دهدام، بهلام "کاپتا" نهوشهوه گیانی منی پرگار کرد.

کاتیک بیدار بومهوه بینیم پۆژه و خۆر ههلهاتوه و منیش لهسهر ئەو گیایه راکشوم، سهرم بهرز کردهوه و تهماشایهکی چواردهورم کرد و بینیم که ژنان و پیاوان، بهروتی لهسهر ئەو گیایه خهویان لی کهوتوه، چونکه دوینی شهو تا بهیانی سهرقالی خواردنوه و سهماکردن بون و بههۆی ماندویهتیانهوه لهپی کهوتون.

دوای ئەوهی خۆر بهرز بویهوه و گهرمی خۆر ژن و پیاوی لهخه ههستاند و ژنان قژیان نارایشته کرد و بهرهو پروی دهریا پۆشتن بۆئهوهی خۆیان بشۆن، بهلام لهبهرنهوهی راهاتبون بهوهی لهژوری خوشوردنی مالدا خۆیان بشۆرن، ههرنهوهی

پییان دەنایه ناو دەریاوه دەگەرانهوه و ئەیاندهتوانی بەرگە ی ئاری ساردی دەریا بگرن.

دوای ئەوه ژنەکان، بەهاوکاری یەکتەری ئارایشتی خۆیان کرد و شپرزەیی دوینی شەویان بەپروخسارو جەستەیانەوه نەهێلا، پرسیان: ئیستا کێ چاوەرێی "مینا" دەکات و کێ دەگەرێتەوه بۆ شار؟ کۆمەڵێک لەژنەکان وتیان ئێمە دەگەرێینەوه بۆ شار و دوای ئەوه کەوتنە پێ، بەلام کۆمەڵێکی تر لەژنەکان کە لاوتر و هاو تەمەنی "مینا" بون، وتیان ئێمە تا ئەوکاتە ی دەگەرێتەوه چاوەرێی دەکەین.

هەر یەک لەو ژنە جوانانە ی کە دەیانویست بمیننەوه دەیانوت چ پیاویک نامادە یە لەگەڵیدا بمیننێتەوه؟ و یەکیک لەو پیاوانەش پەزامەندی خۆیان بۆ مانەوه دەردەبەری، بۆئەوه ی هەمان ئەو ژنە بەتەنهایی نەمیننێتەوه.

لەسەرەتادا تینەگەشتم کە بۆچی هەریەک لەو ژنانە داوای لەیەکیک لەو پیاوانە دەکرد بمیننێتەوه، دوای ئەوه ی تینگەشتم نەگەر ژنەکان داوا لەو پیاوانە نەکەن لەگەڵیاندا بمیننەوه، هەموو پیاوێکمان دەگەرانهوه بۆشار و ژنەکانیش لەویدا بەتەنهایی دەمانەوه.

لەنیۆ ئەو ولاتانە ی کە من تا ئەو کات بینیمه "کریت" تاکە ولاتیکی کە ژنەکانی بۆئەوه ی سەرنجی پیاوێکمان بەلای خۆیاندا پراکیشن، دەبوو بەو شیۆه یە لییان بپارێنەوه.

لەگۆرەپانی "گا" بازیشدا ئاگاداری ئەوه بوم کە ژن و پیاوێکمان سەرەپای ئەوه ی بەپوتی لەبەرامبەر "گا" کاندای سەمایان دەکرد، خەلکی زیاتر وروژانی خۆیان لەبەرامبەر هونەری "گا" بازیدا دەردەبەری، گەرچی کۆرێک یان کچێکی جوان، سەرنجی بەرامبەرەکانیان پادەکیشا، بەلام نەک وەک ولاتانی تر و هۆکارەکەشی بۆ ئەوه دەگەرێتەوه کە لە "کریت" دا ژنان و پیاوان ئازادن لەهەر کاتیکیدا بیانەویت لەگەڵ یەکتەردا هاوخەو دەبن. کاهینی مەزنیش یەکیک لەو پیاوانە بوو کە دەیویست بگەرێتەوه بۆ شار و منیش لێم پرسی نایا پێم پێ دەدریت تا ئەوکاتە ی "مینا" لەمالی خودا دەگەرێتەوه لێرە بمیننەوه.

کاهینی مهزن وتی: هیچ کهسیک لیږدا ریگری له مانه ووت ناکات، به لام مانه وهی تو بیهودیه، چونکه تانیستا نه وه روینه داوه که کهسیک برواته مالی خودا و دواچار لیی بیته دهره وه.

خوم به گه مژه نواند و وتم: نهی کاهینی مهزن، من هیچ په یوه ندی که به گه رانه وهی "مینا" وه نیه و نامه ویت چاوم به و بکه ویت، به لکو هم بابه ته بیانویه که بوته وهی لیږدا بمینمه وه و له گه ل هم ژاناندا که هاوشیوه یان له هیچ شوینیکی تری هم ولاته دا به دی ناکریت که میک رابویږم، چونکه ته نها ناسمان و زهوی "کریت" هم جوړه ژانانده به هم دهینیت و چیر له بهر نه وهی شهوی رابردوو سوکایه تیم پیکردی، داوای لیبور دنت لیده که م، چونکه شهوی رابردوو مهست بووم و نه مده زانی چی ده لیم و چی ده که م و قسه له گه ل کیدا ده که م، به لام نیستا هاتومه ته هوش خوم و ده زانم که شهوی رابردوو من کهسیکی زور ناپه سهند بوم.

هم قسانه کاری کرده سهر کاهینی مهزن و دهستی خسته سهر سهرم و زه رده خه نیه کی کرد و وتی: زورباشه، نیستاش که تو حز ده که ییت له گه ل ژاناندا رابویږی، لیږه بمینه ره وه و منیش پری له مانه ووت ناگرم، به لام ناگاداری نه وه به ژنه کانمان سکیان له تو پر نه بییت، چونکه تو کهسیکی بیانیت و نه مهش کاریکی باش نیه که سکی ژنه کانمان پر بکه ییت و نه وه ندهش چاوه پریکه تا نه وکاته ی "مینا" ده گه پریته وه.

وتم: نهی کاهینی مهزن، من به و راده یه ش له بهرام بهر ژاناندا بیته زمون نیم، چونکه له سوریا و "بابل" بینیم که به چ شیوه یه که که کان دهر و شتن بو پرستگا بوته وهی پیویستی ژیانی هاوسه ریان پیک بهین⁶. منیش نه وه نده به ساده یی قسه م ده کرد که کاهینی مهزن وای ده زانی من به راستی پیاویکی گه مژه و گیلیم و منیش مه به ستم نه وه بوو به کهسیکی گه مژه بکه ومه بهر چاوی، بوته وهی هه ولی نه وه نه دات له وی دورم بخاته وه.

سهره رای نه وهش کاتیک کاهینی مهزن گه راپه وه بو شار، هه ستم کرد که پاسه وانانی پرستگای راسپارد ناگایان له من بیت و وهک بلئی ژنه کانیشی له وه

ئاگادار کردەووە کە گالته و خویشیم لەگەڵدا بکەن، چونکە کاتیەک کاهینی مەزن پوشت کۆمەڵێک ژن لەچواردەورم کۆبونەووە و دوايان لیکردم لیژە دور بکەوینەووە و بپۆینە ناو دارستانەکەى بەرامبەرمان و لەوى بخۆین و بخۆینەووە.

منیش بانگیشتى ئەوانم پەسندکردو لەگەڵیاندا چومە ناو دارستانەکەووە، لەوکاتەدا تیگەشتم کە ژنانى "کریت" چەندە گەمژە و گیلن، چونکە بەهیچ شیوەیەك شەرمیان لەمن نەدەکرد و پەفتارگەلیکیان لەخۆیان دەنواند کە ژنانى سۆزانیخانەکانى "تبس" یش ئەو کارانەیان بەناشکرا ئەنجام نەدەدا.

لەکاتیەک من دانیابوم لەوێ ئەو ژنانەى منیان پەلکیشى ناو ئەم دارستانە کردووە، هەمویان ژنانى هەلبژاردە و بەرجەستەى "کریت" ن.

کاتیەک بینیم ئەو ژنانە نازارم دەدەن، لەبەرئەوێ نەمدەویست لەگەڵ هیچ یەك لەم ژنانەدا رابووێرم، بۆیە خۆم بەمەست و خەوتوو نیشاندا و ژنانیش لەوکاتەدا بەنەفرەت و رقەوە منیان بەجى هیشت و وتیان ئەمە بیانیه، پیاویکی کێوییه، ئەگینا بەوشیوەیە ئیمەى پشتگوێ نەدەخست.

"کاپتا" هات بۆئەوێ لەناو ئەو دارستانەدا دەرم بەینیت و پێى وتم: تۆ ناتوانى بەرگەى مەستی بگریت، بۆچى ئەوەندە مەییبت خواردووە بۆئەوێ بەو شیوەیە لەپیت بخات.

ژنەکان کاتیەک چاویان بەبەندەکەم و ورگە زلەکەى کەوت دەستیان کرد بەگالته و پێکەنین و لێى نزیک بوونەووە، بەلام سەرەپرای ئەوێ بەندەکەم ناشیرن بو و تەنها یەك چاوی هەیه و لەبەرئەوێ بە بیانیهك لەقەڵەم دەدرا هەستی گونجکاوێ ژنانى دەبزواند، چونکە ژنانى تەواوی ولاتان کاتیەک بیانیهك دەبینن، لەپۆی کونجکاوێووە هەولێ ناسینی دەدەن.

ژنەکان بەندەکەمیان لەگەڵ خۆیاندا بردە ناو شەخەلى دارستانەکەووە و منیش لەبەرئەوێ دەمزانى کە مانەووم لیژە دەکیشیت، هەلگرانى گەژارەکەم ناردهووە بۆمال، بۆئەوێ خواردن و خواردنەووم بۆ بکړن و لەگەڵ خۆیاندا بیهینن، بەتایبەت خواردنەوێهەکی زیاتر بکړن، بۆئەوێ خویشان بخۆنەووە و ئیمەش سودى لى وەرگرین.

ئەو پۇژە ئەوكەسانەى لەوئىدا بون بەخواردن و خواردنەو و رابواردن تىپپەراند و من ئاگادارى ئەو بەووم كەچىتر بىزار بوم لەرابواردن لەگەل ژناندا، لەبەرئەوەى ئەو رابواردنەى ياسا و سنورىكى نەبىت، زىاد لەكار و ژيانى سىستەماتىك مروژە وەرەس و ماندو دەكات.

شەوى رابردو تا بەيانى ژن و پىاو سەراقالى سەما و گۆرانى وتن بون و من تا بەيانى گويم لەھاوار و پىكەننىيان بوو، كاتىكىش پۇژە ھەلھات، ھەموويان لەشەكەتياندا خەويان لىكەوت، دواى ئەوەى لەخەو ھەستان، ھەندىكىيان گەرئەوە بوشار و ھەندىكىشان مانەو، چونكە ھىشتا تىريان لەرابواردن نەخواردبوو.

بەلام ئەم دەستەيەشيان پۇژى سىيەم گەرئەوە بوشار، ھەندىكىيان بەھوى ئەوەى تا بەيانى سەراقالى خوشگوزەرانى و يارى كردن و خواردنەو و بىدارى بون، نەياندەتوانى پى بكن، منىش كەژاوكەم پىدان بۆئەوەى بيانباتەو بۇ شار و بەھەلگرانى كەژاوكەشم وت بپۇئەوە چونكە من پىويستم بەكەژاوكە نىە.

لەپۇژى دووھەدا ھەلگرانى كەژاوكەم، كەپرىكى زۇر خواردنەوەيان بۇ ھىنابوم، ھەموو شەويك پۇژى دووجار شەو و پۇژ خواردنەوەم دەدا بەپاسەوانانى پەرستگاگە، بۆئەوەى بيانكەمە ھاوپرىتى خۆم.

لەپۇژى سىيەمدا كە ھەموويان پۇشتن پاسەوانەكان سەريان لەمانەوەى من سوپمابوو و سەرسوپمانى ئەوانىش لەووە سەرجاوەى دەگرت كە دەيانزانى ئەو كچەى چووەتە ناو مالى خودا ھەرگىز ناگەرپتەوە. ئەوان ئاگادارى ئەوەبوون كە تەواوى دانىشتوانى دورگەى "كريت" ئاگادارى ئەم بابەتەن، لەبەرئەوەش بەچاوەپىكردنى گەرئەوەى ئەو كچە، كاتى خويان بەفپرو نادەن، بۆيە دەگەرپتەوە بۇ ناو شار.

بەلام لەبەرئەوەى من كەسىكى بيانىم وا دەزانن ئاگادارى داب و نەرىتى ئەم دورگەيە نىم، ھەر لەبەرئەوەش دواى پۇشتنى ئەوانى تر مامەوە.

چونە ژورەوہ من و بەندە کەم بۆ مالى خودا

کاتیک شەو ھات دوو گۆزەى گەرەى پەر لە شەراب کە ئاویتەى "تلیاک" م کردبوو، برد بۆ پەرستگا و کاتیک چاویان کەوت بە گۆزەکان لە چواردەورى گۆزەکان کۆبونەوہ و دەستیان کرد بە خواردنەوہى شەراب، منیش لەوکاتەدا لە پەرستگا دور کەوتمەوہ و کاپتام کینشایە کەنارەوہ و پیم و تم: خوداکان ویستیان من و تۆ لەیەکتەر جیا ببینەوہ، لەبەرئەوہى "مینا" لەمالى خودا نەگەراییەوہ و من دەبیت بپۆم و بیدۆزمەوہ و لەمالى خودا بیگەرینمەوہ، لەو کەسانەى کە پۆشتون بۆ مالى خودا و نەگەراییەتەوہ، من دەپۆم بۆ ئەوہى "مینا" بەینمەوہ، پۆژى دوایى گەر نەگەراییەتەوہ، بگەرپۆرەوہ بۆشار و بۆ دیارنەمانم ھەزار بپوبیانو بەینەرەوہ، چونکە دەزانم تۆ باشتەین وەستای تاشینی بیانویت و شارەزای درۆکردنى و دەتوانى باوەر بەخەلکى بەینیت، بۆنمەوہ بلى من لەسەر ئەو کۆوہە کە تومەتە ناو دەمى "ئەختەبوتەکان" ەوہ و ئەوانیش منیان خواردوہ. یان بلى لەدەریادا نوقم بوم و ئاو لاشەکەمى بردووەتە بنى دەریاوہ و ئیتەر ھەرشتیک بە دەمتداهات بىلى، من تەختە قورپىكى نوسراو و مۆر کردووت پیت دەدەم و دوای ئەوہى گەراییتەوہ بۆ "ئزمیر" دەتوانیت زپەر و زیوہکەم لە بازرگانەکان وەرگریتەوہ یان بەناوى خۆتەوہ بیانخەرە گەر، ھەرۆھە دەتوانى مألەکەى "ئزمیر" یش بفرۆشى و بەو زپەر و زیوہى کە بە دەستت ھیناوہ بپویت بۆ میسر و ئەگەر دەزانى لەکاتى گەرانیوہتدا لەمیسر تاوانى بەندەیکى ھەلھاتوت دەخەنە پال و دەستگیرت دەکەن، ئەوا باشتەر وایە لە "ئزمیر" بەمینیتەوہ و بەقازانجى ئەو زپەر و زیوہى کە دەبیتتە ھى تۆ بەئاسودەى بژى و تۆ خەمى مۆمیاکردنى لاشەى من مەخۆ، چونکە ئەگەر من

سەرکەۋىتىن لەبەدەست ھىنانەۋەي "مىنا" نەھىنم، ئەۋا شايستەي ئەۋە نىم لە "ۋلاتى خۇرئاۋادا" بېزىم.

"كاپتا" سەرەپراي ئەۋەي تۆ بەندەيەكى چەنەباز و مايەي سەرنىشە بويىت، بەلام من بەردەۋام خۇشم ويستويىت، ئەگەر ھەندىجار بەگالۆكەكەم تەمىم كرديويت، ئەۋا لەم تەمىكرىدەندا مەبەستەم چاكي و بەرژەۋەندى تۆ بوۋە، بۇئەۋەي ئاگات لەخۆت بىت، بۇيە داۋاي لىبوردنت لىدەكەم كەھەندى جار گالۆكم لى داويت.

"كاپتا" بۇماۋەيەك بىدەنگ بوو و داۋاي ئەۋە وتى: خاۋەنە بەرپىزەكەم، سەرەپراي ئەۋەي لىدانى گالۆكەكەت ھەندىجار زۆر توند بوو، بەلام من لەبەرامبەر ئەم لىدانانەت ھىچ لىت زوير نىم، چونكە ھەر بەۋشيوەي خۆت وتت، لەم لىدانەندا مەبەستەت چاكو و بەرژەۋەندى من بوۋە، سەرەپراي ئەۋەي لىت دەدام، بەلام زۆر بەي كات ۋەك ھاۋرپىيەك مامەلەت لەگەلدا كر دووم و لەئەنجامدانى كارەكانتدا سودت لەبۇچۈنەكانم ۋەرگرتوۋە.

بۇيە پۇژى ۋا ھەبوو ھەستەم بەۋە نەدەكر كە من بەندەي تۆم، بەلكو خۇم بەھاۋرپىيەكى تۆ دەزانى، تا ئەۋكاتەي گالۆكەكەت بەپشت و شانمدا دەكىشا و ئەۋكات تىدەگەشتەم كە خوداكان مەۋدايەكيان لەنيۋان بەندە و خاۋەنەكەيدا داناۋە، ئىستاش تۆ دەتەۋىت بۇ ھىنانەۋەي "مىنا" كە پۇشتوۋە بۇ مالى خودا، بچىتە ناۋ مالى خوداۋە، بەلام ئەم "مىنا" يەش كە تۆ بەداۋيدا دەپۇيىت، خانى منىشە و پىي ناۋتە سەر سەرم و منىش ۋەك تۆ دەبىت بەداۋيدا بگەپرىم، ئەگەر "مىنا" خانى منىش نەبۋايە و ئەركى ئەۋەم لەسەر نەبۋايە كە بەداۋيدا بگەپرىم، ئەۋا لەم حالەتەشدا نەمدەھىلا بەتەنھايى بچىتە مالى خوداۋە، چونكە مالى خودا، مالىكە زۆر تارىك و لەناۋ ئەۋ تارىكستانەدا، تۆ پىۋىستت بە ھاۋرپىيەكى دلسۆز يان بەندەيەكى دلسۆزە.

ۋەم: "كاپتا" ئەۋە يەكەم جارە دەبىنم بىگرىان قسە بكەيت و ئەم قسەيەي تۆ زۆر ژىرانە دىتەبەرچاۋم، لەبەرئەۋەي نايىت بەتەنھايى پىۋمە مالى خودا، چونكە لەۋانەيە لەۋ تارىكيەدا پىگا ون بكەم، بەلام سەرەپراي ئەۋەش بەلايەنى كەم دلىنيام لەۋەي بەزىندوۋىي لەمالى خودا نايەمە دەرەۋە، ھەر لەبەرئەۋەش باشتىر ۋايە كەسىك بمرىت نەك دوو كەس.

"كاپتا"وتى: "سینوھه"سەریاری ئەوهی تۆ ئەتەویت من لەخۆت دور بکەیتەوه، بەلام من ناھیتم بەتەنھایی برۆیتە ناو ئەوماڵەوه، ھەرچی بیّت لەبەرئەوهی من لەتۆ بەتەمەنترم و ئەزموون لەتۆ زیاترە و لەشتگەلیک تێدەگەم کە تۆ سەرھەرای ئەوهی لە"مالی ژیان"خویندوتە توانای تێگەشتنیت نیه، بەلام ئەوش بزانە کەمن لەتاریکی دەترسم و بێ لەم مەشخەلە پریم پێبەھیت گۆزەھیک شەراب لەگەل خۆمدا بېمە مالی خوداوه، بۆئەوهی ھەرکاتیک ترس بەسەرمدا زال بوو، کەمیکی لی بخۆمەوه.

وتە: زۆرباشە"كاپتا"ئەوهی دەتەویت بیکە، لەبەرئەوهی ئەو تلیاکەھی ئیمە ئاویتە شەرابی پاسەوانانی پەرستگامان کردووه، ئیستا کاریگەری تێکردون و خەوی لیخستون، باشتر وایە چیتەر خۆمان دوا نەخەین و خۆمان بکەین بەمالی خودادا.

کاتیک چوینە ناو پەرستگاوه بینیمان تەواوی پاسەوانەکان خەویان لیکەوتووه، ئیمەش چەند مەشخەلیکمان لەگەل خۆماندا ھەلگرت و کلیلی دەرگای بچوکی مالی خوداشمان بەدەست ھینا کە"كاپتا"دەیناسیەوه، چونکە بینی بوی کە لەشەوی چوونە ژۆرەوهی"مینا"بۆ ئەو مالە، کاهینی مەزن لەدەرگا بچوکهکەوه ھاتە دەرەوه، دواي ئەوه کەوتینە پری و دواي ماوہیەک دەرگای بچوکهکەمان کردووه و خۆمان کرد بەمالی خودادا و منیش دەرگاگەم داخستەوه، بەلام کلیلەکە بەمن نەبوو.

دواي ئەوهی دەرگاگە داخرا کاپتا لەترساندا کەوتە لەرزین و وتی: گەرەم زۆر زوو یەکیک لەمەشخەلەکان داگیرسینە، چونکە ئێرە ئەوئەندە تاریکە کە مرۆڤ لەترساندا پادەوہشینیت، من بەو چلەدارە ناگرینانەھی لەگەل خۆمدا ھینابوم مەشخەلیکم پێداگیرساند و خۆمان لەناو چەند پرپرەوینکدا بینیهوه کە لە دە دالان پیکھاتبوو و ھەر یەکیکیشیان بەلایەکی جیاوازدا دەپۆیشت. من بەبینینی ئەو ھەموو پرپرەوہ جیاوازانە سەرم سوپما، لەبەرئەوهی بیستبوم کە خودای دورگەھی"کریت"لەمالیکدا دەژیت کە پرگاگەلیکی زۆری تێدایە و ھەک"لابیرنت"⁵⁷ وایە.

بە"كاپتا"م وت: ناییت لیژەدا پراوہستین، بەلکو دەبیّت بکەوینە پری و من لەوباوہرەدام کە باشتر وایە لەم پرپەوہ برۆین...."كاپتا"تەماشایەکی ئەو دالانەھی

⁵⁷ لابیرنت: بەواتا مەجازیەکەھی بریتیه لە ژێرزەمینیک کە ھەر چەنیک بەرمو پێش برۆیت، رۆبەرۆی جوار پەنانگەلیکی تازە دەبیتهوه و دواچاریش ھەر تێیدا ون دەبیّت.

کرد و وتى: "سىنۇھە" ھىچ گىرقتىك لە كەوتنە پرى و خۇكردن بەم دالانەدا نىيە، بەلام دەبىت كارىك بكەين كە بتوانىن بەھەمان پىگا بگەپىننەوہ.

ئەوكات بىنىم، لەو تۇشەبەرە گەرەيەي بەكۆلپەوہ بوو كە گۆزەي شەرەبەكەي تىكرىدبوو، بەستەيەك پەتى بەھىزى دەرھىنا كە لەپىشك دروستكرابوو و سەرىكى ئەو پەتەي بەدارىكەوہ بەست كە بەدىوارى ئەو دالانەدا چەقىنرابوو... و تەم: "كاپتا" دەتەوئىت چى لەم پەتە بكەيت؟

كاپتاش وتى: ئەم بەتە لەكاتى گەرەنەوہمان سودى لى وەرەدەگرىن، چونكە دەتوانىن دەست بەم پەتەوہ بگرىن و بگەپىننەوہ شوئىنى سەرەتامان.

سەرەپراي ئەوہى ئەو كەرەستەيەي كە "كاپتا" بۇ گەرەنەوہ بەدەستى ھىنابوو زۇر سادەبوو، بەلام من بەتەنھايى نەمدەتوانى كەرەستەيەكى ئاوا بەدەست بەنىم و و تەم: "كاپتا" تۇ پىرىكى باشت بەمىشكدا ھاتوہ و دواي ئەوہ كەوتىنە پرى و ھەرچى زىاتر بەرەو پىش برۇشتايەين، "كاپتا" گۆلۈ پەتەكەي زىاتر دەكردەوہ. دواي تىپەربون لەھەر پىرەويكەوہ پوبەپروى دالانىكى تازە دەبوين و كاتىك ئەو دالانەشمان بەپى دەپرى دووبارە پوبەپروى دالانىكى تر دەبوينەوہ، "كاپتا" لەناكاو سەرى بەرز كىردەوہ و بۇنى چواردەورى خۇى كرد و وتى: "سىنۇھە" بۇنىكى ئەم چواردەورە دەكەيت؟

مىنىش بۇنى چواردەورى خۇم كىرد و بۇنى وەك بۇنى مردووخانەكەي شارى "تبس" وابوو، ھەمان ئەو شوئىنەي كە مۇمىيامان تىدا دەكرد و "كاپتا" كە پەنگ لەپرىدا نەمابوو، قومىك شەرابى نۇشى و بەھىمايەكى من بەپرى كەوتىنەوہ.

لەناكاو پىم بەر شتىك كەوت و چەمامەوہ و لەژىر پوناكى مەشخەلەكەدا، ئەوہى من بىنىم سەرى ژنىك بوو، بەلام ئەو سەرە بەھۇي تىپەربونى كاتەوہ بۇگەنى كىردبوو و لەھالى ھەلۇەشاندا بوو، كاپتا كاتىك چاوى بەو سەرە كەوت، دەستى كىرد بەگرىان، چونكە من و ئەو تىگەشتىن كە "مىنا" ش گىرقتارى ھەمان بارودۇخى ئەم ژنەيە و كوشتويانە يان دەيكورژن و ئىمەش ناتوانىن بەزىندويى بەدەستى بەپىننەوہ.

من سەرەپراي ئەوہى ھىچ ھىوايەك نەبوو بەوہى "مىنا" بەزىندويى بىنىمەوہ، بە "كاپتا" م وت: با بەردەوامى بەپىگەكەمان بەدەين. ئەوئىش وەكو جاران گۆلۈ

په ته که هی ده کرده و ئیمهش بهرده وام بهر و پیش ده پوشتین و بینیم
"کاپتا" راوه ستاو به چاوه تو قاوره کانیوه ته ماشای زهوی ده کرد.

منیش ته ماشام کرد و بینیم که سه نیری "گا" یه که له سر زه ویدایه، به لام بهراده یه که
گه وره بوو که ترسی لا دروست ده کردی، بویه وتم: "کاپتا" ئایا ده بینی که سه نیری
ئم "گا" یه چه نی که گه وره یه، ئایا ده توانیت ئه وه په سهند بکریت که "گا" یه کی
بهوشیوه یه بونی هه بیئت.

"کاپتا" ش وتی: نه خیر گه وره م، ئه م "گا" یه بونی نیه، چونکه ئه گهر "گا" یه کی وا
بونی هه بیئت که بتوانیت پاشه پرۆیه کی ئاوا فری بدات، به دلنیا ییوه نهیده توانی به م
پیره ودا پروات.

وتم: که واته به بوچونی تو ئه م پاشه پرۆیه هی چ گیانه وهریکه؟
"کاپتا" وتی: وایز انم هی ماریکی زور گه وره بیئت، چونکه بی له ماره زور
گه وره کان، هیچ گیانه وهریکه تر ناتوانیت به م پیره ودا تیپه ریئت.

دوای ئه م قسه یه، بهنده که م قومیکی تر شهرابی خوارده وه و وتی: په نا بو خودا،
من نازانم ده رنه نجامی ئه م کاره مان به چی کوتایی دیت، به لام من ده مزانی ده رنه نجامی
ئه م کاره مان به چی کوتایی دیت، چونکه ماریکی گه وره هاتوچوی ئه م پیره وه بکات،
به دلنیا ییوه نیستا "مینا" به زیندووی نه ماوه ته وه و بووه ته نیچیری ئه و ماره.

کاتی که بینیم کاهینی مه زن ئه و کچه جوانه ی برده مالی خودا و ناگاداری ئه وهش
بوم که هه موو مانگی که سیکیان ده برده مالی خودا وه، من وام ده زانی مه بهستی
کاهینی مه زن یان هه رکه سیکی تر ئه وه یه، ئه و که سه ی له و ماله دا نیشته جییه ئه وه یه
له گه ل کچاندا رابویریئت و دوای ئه وهش له ناویان بیات، به لام دوو شت بوو به ریگر
له برده م ئه وه ی ئه م بیروبا وهره له هزری مندا به میز بیئت.

یه کیکیان ئه وه یه که ته نها کچه کان په وانه ی مالی خودا ناکه ن، بگره هه ندیکات
کوپه لاره کانیش ده برانه مالی خودا وه و ئه گهر خودای دورگه ی "کریت" خوازیاری
پاواردن بیئت، کوپانی بانگیشتی مالی خو ی نه ده کرد. دووم ده مزانی که
له دورگه ی "کریت" دا له بونه و ناههنگه کاندان ژن و پیاو ئه وهنده نازاده که کاهینی مه زن
یان خودای "کریت" بو ربه ربه بونه وه ی نیشقی کچانی لاو، پیویستی به وه نیه په وانه ی
مالیکی تاریکیان بکات و دوای ئه وهش له ناویان بیات.

بۆیە بیرم لەوە کردەوێ که بردنی "مینا" بۆمالی خودا ھۆکاریکی جیاواز لەئیشق لەخۆ دەگریت و کاهینی مەزن نایەوێت لەئیشقی ئەو بەھەرەمەند ببێت.

ھەرچی زیاتر بەو پێرەویدا بەرەوپێش دەپۆشتین، بۆنی ئەو بۆگەنە ییشت ھەستمان پێکرد تا دەھات زیاتر دەبوو و گەشتە رادەیکە که چیت بەرگە ی ئەو بۆنەت نەدەگرت. وەك ئەو و ابوو که سەدان لاشە ی مروۆ و ئازەل بۆگەنی کردبیت و ھەلۆەشابیت و ھەر ئەم ھەلۆەشانەش ئەم بۆنە ی بەچواردەوردادا بلاو کردبیتەو.

کاتیکیان زانی ئەو پێرەوێ ئیمە بەرپوناکێ مەشخەل پێیدا دەپۆشتین، پوناک بویەو و بینیم که لەدەرەو پوناکێ دیتەو ناو پێرەوێکەو و پوناکێ دەکاتەو و ھەرچی زیاتر بەرەو پێشتەر پڕوشتایەین، پێرەوێکە پوناکتر دەبوو، تا ئەوێ گەشتینە کۆتایی ئەو پێرەوێ و چاومان بەدەریای سەوز کەوت، گویمان لەدەنگی بەرەیکەوتنی شەپۆلەکانی دەریا بوو لەگەل کەنارەکانی، لەسەر ئاوەکە شتیکی بێنی که لە چەند مەشکەیک دەچوو که لەپال یەکترا دانرابیتن.

ئیمە زانیمان که ئەو خیکە ئاوساوانە بریتین لە پارچە ی جەستە ی ماریک که لاشەکی بۆگەنی کردوو و سەریشی چەقیو بەناو ئاوەکەدا بۆیە نابینریت.

ئەو کات من و "کاپتا" پەیمان بەو برد، کەئەو ھەوالە ی دەیوت که خودای "کریت" مردوو پاستە، ئەو مارە گەرەییە ی -کەماوێک بەسەر مەرگیدا تیدەپەریت، ئەگینا بەوشیوێ بۆگەنی نەدەکرد- ھەمان خودای دانیشتوانی "کریت" ە و ئەویان لەخەلکی دەشاردەو و ھەموو مانگیکی کچیکی لاو یان کورپی لاو که ھیشتا ئیشقی ژنیکیان لەدیاندا بەرچەستە نەکردوو، پەوانە ی ئەو پێرەوێ تاریکە دەکرد، بۆئەوێ ئەو گیانەوەرە بیکاتە نیچیری خۆی و مانگی مروۆیک بۆژەمی ئەو گیانەوەرە بەس بوو.

کچ و کورپی لاو لەتاریکیدا، لەناکاو دەکەوتنە ناو دەمی ئەو مارەو و پێش ئەوێ بزانن چیان بەسەردا ھاتوو، نوومی ناوسکی ئەو مارە دەبون. گیانەوەرێکی ئەوێندە مەزن لەوشکانیدا نازیت، ئاشکرایە ئەم مارە ترسناکە لەدەریادا دەژی و بەھۆی پێرەوێ ناو یان ھۆکاریکی ترەو ھاتوو تە دورگە ی "کریت" ەو و ئەفسانە پەرستەکانی "کریت" یش بەگومانی ئەوێ ئەمە خودای دەریا بیت، پێگە ی گەرانەوێ ئەو گیانەوەرە یان گرتوو بۆئەوێ ھەمیشە لە "کریت" دا بیت.

ئەوکات بۇ جولانەۋەسى ئەم ھەموو دالانە پىچاۋپىچەيان بۇ دروست کرد و ھەموو مانگىك كوپ و كچىكى لايان پيشكەش دەکرد، بۇئەۋەسى لەبىرساندا نەمرىت يان بىر لەۋە نەكاتەۋە لىرە بىرواتە دەرەۋە، بەلام دواى ئەۋەسى ئەم مارە مرد، ناچار بون وا باسى بكن كه ئەو ھىشتا ماۋە و ھەر بەوشىۋەيە مانگى كچىك يان كوپرىكيان دەبردە ئاۋ مالى خودا، بەلام لەبەرئەۋەسى چىتر ئەۋمارە گەرەيە زىندو نەبوو و نىە، بۇئەۋەسى لاۋەكان بخوات، دەيىت بزانين چيان لە "مينا" كىردوۋە؟ دواى ئەۋەسى ئەويان بردە مالى خوداۋە بۇ كوى پۇشتوۋە؟

منيش ئەم دەتوانى خۇم لەناۋمىدى دۇزىنەۋەسى "مينا" پىارىزم، بۇيە بەردەۋام بانگم دەکرد و دەنگم لەناۋ ئەو رپرەۋەدا پىچى دەخوارد و دەنگى دەدايەۋە، تا ئەۋەسى "كاپتا" بەپەنجەى زەۋيەكەى پىننیشان دام و وتى تەماشاكە، منيش لەسەر زەۋى چەند پەلەيەك خويتم بىنى كە لەدەرياكەدا كۇتايى پى دەھات و "كاپتا" وتى: گەرەم ھەر بەوشىۋەيەى خۇت دەيىنى ئەم پەلانە لەئاۋەكەدا كۇتايى دىت و باشتەر وايە دواى ئەم پەلانە بکەوين.

كاتىك گەشتىنە كەنار ئاۋەكە بىنيم لاشەى "مينا" نوقمى دەرياكە بوۋە و بەھۋى پاكى و زولالى ئەۋەكەۋە زۆر بەجۋانى لاشەكەى دەيىنرا و كۆمەلىك قرئانگى دەريايى چۈاردەۋىريان گرتوۋە و خەرىكى خواردنى گۇشتى ئەۋن.

من لەۋكاتە ھاۋارم کرد و لەسەر ئەژنۇ كەۋتم و ئەگەر "كاپتا" لەۋى نەبۋايە منيش پەيۋەندىم بە "مينا" ۋە دەکرد، بەلام "كاپتا" بىنى رۇژ ھەلھاتوۋە و لەۋانەيە پاسەۋانەكان لەخەۋى تىياكى ھەستى منى لەرپى ئەۋ پەتەى كە بەدواى خۇيدا پراى دەكىشا، لەمالى خوداى "كريت" ھىنايە دەرەۋە و كاتىك چويىنە دەرەۋە و بەرەۋپوى پەرستگا پۇشتىن، بىنيمان پاسەۋانانى پەرستگا كە شەۋى رابردوۋ شەرابى ئاۋىتە بەتلىياكى ئىمەيان خواردوۋەتەۋە، ھىشتا لەخە ھەلنەستاۋن.

"كاپتا" بىنەۋەسى لەنزىك مالى خودا بوەستىن و كەمىك بەھويىنەۋە، گەراندەمىۋە بۇ شار، بەلام من بەرادەيەك ئاگام لەخۇم نەبوو كە لەرپىدا ۋەك كەسە سەرخۇشەكان ھەنگاوم دەنا و "كاپتا" بەخەلكى دەۋت: كە ھۇكارى مەستى من ئەۋەيە لەكاتى چاۋەرپىكردنى "مينا" دا شەرابىكى زۆرم خواردوۋەتەۋە و لەخەلكانى تر زياتر لەلاى

مالى خودا ماوتەتوۋە و ئەوانىش باۋەربان بەۋ قسەيە كرد، لەبەرئەۋەى دەيانزانى من كەسىكى بيانىم و نازانم كە ھىچ كەسىك لەمالى خودا ناگەپرېتەۋە.

دوای ئەۋەى پۇشتىنەۋە بۇ ميوانخانەكە، لەتورپەى و ئائومىدىاندا خواردەنەۋەيەكى زۆرم خواردەۋە و خەۋتم، بەلام كاتىك لەخەۋىكى درىژخايەن ھەستام ئاگادارى ئەۋە بووم كە ھىچ پقىكم لە كاھىنى مەزن نىە كە "مىنا" ى برده مالى خودا و لەۋى بەكوشتى داۋە-چونكە بى لەۋ ھىچ كەسىكى تر لەۋى نەبوو، بۇئەۋەى بەكوشتى بدات- چونكە كاھىنى مەزن، ناچار بوو ەك رابردوو، واپىشانى بدات كە خودا زىندووۋە و دەبىت كچانى لاو بېژن بۇلاى و كچىنى خۇيانى پىشكەش بكن، بەلكو رقم لەداب و نەرىتى دانىشتوانى كرت بوو، كەبۇچى كچان و كورانى لاو ھەلدەدەن قورگى ئەۋ مارەۋە.

ويستم ھەستم و لەشەقامەكانى شاردا پرى بكەم و بلىم، ھەى خەلكى گەمژە، ئەۋ خودايەى كە ئىۋە دەپپەرستى، ماريك بوو كە ماۋەيەك بەسەر مەرگىدا تىدەپەپرېت و ئىۋە نابىت پرى بدەن لاۋەكانتەن بېژن بۇمالى خودا، چونكە لەۋى دەيانكوژن، بۇئەۋەى جارىكى تر لەمالى خوداۋە نەگەپرېنەۋە، بەلام ئاگادارى ئەۋە بووم كە خستەن پوى پاستىيەكان كارىكى زۆر دژوارە و خەلكى ئامادە نىن گوۋى لەپاستىيەكان بگرن، بگرە ئەگەر لەبەرژەۋەندى ئەوانىشدا بىت و ھزرى خەلكى بەشىۋەيەك ھۆگرى ئەفسانە و خەيالپلۋىيەكان بوۋە كە ھەموو بىرۋكەيەك گەر گەمژانەش بىت پەسەندى دەكەن، بەلام ھىچ كات ئامادە نىن پاستىيەكى ژىرانە پەسەند بكن، پىش ئەۋەى من بتوانم ئەۋان بىم بۇمالى تارىكى خودا و لاشەى مارى كوژراۋيان پىنیشان بدم، دەمكوژن. ئەگەر خەلكى من نەكوژن، ئەۋا خزمەتكارانى ئاينى "كرىت" و كاھىنە مەزەنەكان كە سوڧىكى زۆر لەم ئەفسانەيە ۋەردەگرن، لەسىدارەم دەدەن.

دلم بەۋە خۇش دەكرد، ئەگەرنائىنى دانىشتوانى "كرىت" پاست بىت، سەرەپاى ئەۋەى خوداى "كرىت" مردووۋە "بەمزوانە توانا و شادى دانىشتوانى "كرىت" لەناو دەچىت و بەلایەكى سروسشتى بەھىرشى نەتەۋەكانى تر دورگەى "كرىت" نابوت دەكات و كۆلان و شەقامەكانى "كرىت" لەخوۋىن دادەپۇشرىت و سەدان كەشتى كە لە لەنگەرگادا پراۋەستاۋە ھەمويان نوقم دەبن و دوای ئەۋە نەتەۋەيەكى دېندە كە ھىرشى بۇ "كرىت" كردووۋە لەجىنى دانىشتوانى "كرىت" دا نىشتەجى دەبن و كەسە دېندەكانىش

لهبرئەوهى تاقەتى ئەوهيان نيه لهحەمامە پاك و خاوينەكانى ئەواندا خۆيان بشۆن. بۆيه تىك وپىكيان دەدەن و وەك هەندىك لەو شارانەى كە من بينيومن، پيسوپۆخلى هەموو شوينىك دادەپۆشىت.

داوى ئەوه لەدلى خۆمدا وتم، خوداى "كرىت" هيچ پەيمەنديەكى بەمنەوه نيه، چونكە من لەم ولاتەدا كەسيكى بيگانەم و دەبيت ليرە بپۆم. و چارەنوسى "مينا" و من هەر بەوشيوەى ئەستيرەناسەكانى "ياىل" باسيان كرد، لەرپى ئەستيرەكانەوه ديارى كراوه، چونكە چارەنوسى هەموو كەسيك، ئەستيرەكان دياريان كردووه و دەنگ و هاوار و قسەى ئيمە لەگەل ئەوهى نوسراوه و بوووتە چارەنوسى ئيمە، ناتوانريت گۆرانكارى لەبيريەكانيدا دروست بكرىت.

ئەوكات بۆئەوهى بتوانم دوبارە بخەوم، داواى شەرابم لە "كاپتا" كرد، بەلام بەندەكەم لەباتى شەراب خواردنى بۆ هيئام و منيش پيم وت، من داواى شەرابم كرد نەك خواردن و ئەگەر شەرابم بۆ نەهينى، ئيسقانهكانت بەم گالۆكە دەشكىنم. بۆيه "كاپتا" ناچار بوو بپروات شەرابم بۆ بهينىت. لەو پۆژە بەدواوه كاتىك شەرابم دەخواردەوه، ئاراميم بەدەست دەهينا و كاتىكيش زيادەپرەويم لەخواردنەوهدا بكردايه، هەموو شتەكانم چەند ئەوندەى خۆى دەبينى و بەرۆكەش وا دەهاتە بەرچاوم كە هەموو شتىك بەدوان ببينم، لەكاتىكدا دلتيا بوم كە وانيە.

پۆژىكيان ويستم لەمبارەيهوه لەگەل "كاپتا" دا قسە بكەم و پىي بلنم، هەموو راستىەك بەو شيوەيه كە خودى مروۆ چاوى پىي دەكەويت و هيچ گومانىكيش لەبونی ناكات، لەكاتىكدا دەزانيت ئەوهى ئەو چاوى پىي كەوتووە جگە لەخەيال هيچ شتىكى تر نيه.

بەلام "كاپتا" ئامادە نەبوو لەمبارەيهوه گفتوگۆم لەگەلدا بكات و پيم بلنم "سينۆه" تۆ تواناي خواردنەوهى شەرابى زۆرت نيه و من دەترسم بەهۆى ئەم خواردنەتەوه لەناو بجيت، ئەوكات چارەنوسى من لەم ولاتەدا چى دەبيت؟ بەج شيوەيهك لاشەكەت بيمەوه بۆ "تبس" و بەمردوخانەت بسپيرم بۆئەوهى جەستەت مۆميا بكن.

بەلام سەرەپراى ئەوهى "كاپتا" رپى لەو زۆر خواردنەم دەگرت، ئەمپۆ ئەوهم بۆ دەرکەوت هۆكارى ئەوهى لەو پۆژانەدا شيت نەبوم يان بپرم لەكوشتنى كاهينى مەزن

نەکردوووەتەرە، دەگەرپیتەرە بۆئەرەوی کە خواردنەرە منی دوچارى جۆرئک مەنگى و سستى دەکرد کە چیتەر دواى خواردنەرە تەنھا حەزم لە خەوتن بوو. ئەگەر خواردنەرە نەبوايە ئەوا بەردەرەوام بیرم لە "مینا" دەکردەرە یان شیت دەبوم، یان ئەوەرەیکە هەرلى کوشتنى کاهینى مەزەم دەدا و دواى کوشتنى ئەویش دەیانکوشتمەرە.

چەندجاریک بە "کاپتا" م وت بپروات و کاهینى مەزن بەینت بۆ ئەو میوانخانەرەى کە منى لى نیشتهجى بوم، هەموو جاریک بەندەکەم سەرپىچى لەم داوايە دەکرد. دواى ئەوەرە تیکەشتم کە گالۆک و چەقۆکەمى شارددووەتەرە، بۆئەرەوی نەتوانم لى بەدم، یان بیکۆژم یان خۆم بکۆژم.

پۆژئکیان کاتیک لەخەرە هەستام، بینیم "کاپتا" لەگۆشەرەیکى ژورەکەدا دەگریت. گۆزەرەى خواردنەرەکەم هەلگرت و قومیکم لى خواردەرەو و وتم: بۆچى دەگریت؟ ماوەرەیکە بوو قسەم لەگەل "کاپتا" دا نەکردبوو، چونکە بەبینینى سەرورچاوى خەمگینى بریندار دەبوم و نەمدەرەویست گویم لەدەنگى بیئت، بەلام لەو پۆژەدا کاتیک چاوم بەگریانى کەوت، ویستم لى بپرسم بۆچى دەگریت.

"کاپتا" وتى: کەشتیەک لەم لەنگەرگایەرەو دەپروات بۆ "سوریا" و ئەوەرە داوین کەشتى دەبیئت کە لیرەرەو بپروات بۆ "سوریا" و چیتەر دواى ئەوەرە بەهۆى زریانەکانى وەرزی زستانەرەو تا سالى نایندە لیرەرەو هیچ کەشتیەک بەرەرەو سوریا ناکەوینتەرە. بەدم هاوارەرەو پیم وت: هەستە و بپۆ بۆ لەنگەرگا و سواری ئەو کەشتیە ببه و بپۆرەرەو و منیش لەبونایەتى شومت پزگار بکە و چیتەر نامەوینت چاوم پیت بکەوینت.

"کاپتا" وتى: "سینۆهە" سەرەرەای ئەوەرەى پینشبینى ئەوەرە دەکەم کە دواى ئەم قسەرەىم، ئیسقانهکانى جەستەم ورد و هان بکەیت، پیت دەلیم کە منیش لەم ژیانەرەى تۆ کە وەک ژيانى ئەو مینشانهیە کە لەچارادەرەورى گۆزەکان کۆبونەرەو تەرەو و شراب خواردنەرەو و مەستى بەردەرەوامى تۆ منى بەشیوەرەیکە بپزار کردووە کە چیتەر شراب لەدمى مندا هیچ تامیکى نیە، منیک کە تاکە ئارەزو و دلخۆشى من خواردنەرەوى شراب بوو، چیتەر شراب ناخۆمەرەو. "سینۆهە" هەرکاتیک باسى زانست بکریت، تۆ فشه بەوەرەو دەکەیت کە لە قوتابخانەرەى "مالى ژيان" خویندنت تەرەو کردووە و کەسینکى دانایت و هەزاران مردوت بینوهرەى یان بەدەستى خۆت جەستەى مردووەکانت لەت کردووە، سەرەرەای ئەوەرەش هینشتا نازانى ئەو کەسەى مرد چیتەر لەناو چووە و

چیت زیندوو نابیتتووه و ئەگەر تۆ ھەموو پۆژیک دە گۆزە شەراب بخۆیتتووه یان لەبەیانیتووه تا ئیوارە بگریت، ئەو ژنە ی که لەپیناویدا ئەم ژیانەت کردوووتە پیشەت، بۆت ناگەریتتووه و جارێکی تر بەو چاوانەت بەزیندوی نایبیتتووه. تۆ سەرەپرای ئەوێ کورپکی لاویت، ئیستا بەھۆی زۆری خواردنەوتووتە دەستت بەشیوہیە کەوتووتە لەرزین کە ناتوانی کون بەکیتتە سەرێک یان ورگیک بدپیت یان ددانێ کەسیک ھەلکیشی و ھەرچی زێر و زیوت ھەبوو ھەمویت دا بەشەراب، بەواتا ھەمویت بەخۆرا ھەلپشت و منیش سەرەتا کاتیک بینیم تۆ وەک گۆزەیک کەبنی نیە شەراب دەخۆیتتووه زۆر خوشحال بوم و ئاگاداری ئەو بوم کە ھاوپیەکم بۆ پەیدا بوو، بگرە لەفروشگاکانی لەنگەرگاشدا دەموت من خاوەنیکم ھەبە کە ھەموو زێر و زیویکی لەپیناوی شەرابدا خەرج دەکات، بەلام کاتیک ئاگاداری ئەو بوم وەک بلیی ئەو پۆژە دواین پۆژی ژیانەت بیت، ترسام و پراوەشام و بەزەیییم پیتدا ھاتووه و دەزانم ئەگەر تۆ بمریت من دەتوانم بگەریمتووه بۆ "نزمیر" و بەپیی ئەو پونکردنەوتووتە کە بۆت نوسیوم زێر و زیوہکەت لەبازرگانە دەریاییەکان وەرگرمتووه و دەست بەسەر مالتەکەتدا بگرم و ھیچ یەکیکیش لەم کارانەم بەدزی لەقەلەم نادری، چونکە تۆ خۆت ئەمانەت پی بەخشیوم، بەلام ناتوانم ئەو ببینم کە تۆ بەھۆی خواردنەوتووتە شەرابوہ خەریکە لەناو بچیت و زانست و زیرەکی تۆ کە سەرچاوەی زێر و زیوہ وشک ببیت.

ناھ...خاوەنی خوشەویستم... سویند بەخوداکان سەرەپرای ئەوێ جنیوم پی دەدەیت و ھەندێجاریش بەگالۆکەکەت لیم دەدەیت، ھەر خوشم دەوینت و ناتوانم بی تۆ بژیم، ئەم ھاوپیەتیەم بۆ زێر و زیو و مال و خواردن نیە، چونکە پێشتر پیم پراگەیانندی کە بەرژەوتووتە من لەوہدایە کە تۆ بمری و منیش لە "نزمیر" دا دەست بەسەر کانتزاکاندا بگرم، بەلام لەبەرئەوتووتە تۆم خوش دەوینت نامەوینت خاوەنە خوشەویستەکم لەناو بچیت بەھۆی خواردنەوتووتە لەپراوەبەردەر و بیھودە بیر لەکەسیکی مردوو بکاتووه کە بەھیچ شیوہیک زیندوو نابیتتووه.

گوته کانی "کاپتا" زۆر کاریان تیکردم، چونکە ھەر بەوشیوہی ئەو دەیوت، بینیم دەستەکانم دەلەرزن و بەردەوام خواردنەوتووتە شەراب خەریکە لەناوم دەبات و لیکمدايوه بەھۆی بەردەوامی خواردنەوتووتە شەرابوہ، تەواوی ئەو زانستە ی من لە میسر و سوریا و "بابل" و شوینەکانی تەدا فیریان بوم و بەدەستم ھینان، بیبەرھەم

دەبن، چونکە من دەمرم و چیتەر دواى ئەو نەتوانم سوود لەو زانستانەى بەدەستم هیناون وەرگرم.

تینگەشتم کە زیادەرەوى لەهەر شتیکدا، بگرە لە شادی و خۆشیشدا زیانبەخشە و جۆریکە لەشییتی، بەلام نەمویست بە "کاپتا" بلیم کە وتومەتە ژیر کاریگەری گوتەکانی، بۆئەوێ لەخۆبایی نەبییت پیم وت: گوتەکانی تۆ لەگوئی مندا وەک وزە وزی میش وایە و ئەم گوتانەت بەلای منەو شایەنی پەسەند کردن نیە، بەلام چەند پۆژیکە خۆم بریاری ئەووم داوێ کە چیتەر شەراب نەخۆمەو، چونکە خواردنەوێ شەراب، دەستی هیناومەتە لەرزین و بەتەواوی تەمەلی کردوم. لەبەرئەو لەمپۆو چیتەر شەراب ناخۆمەو، لەبەرئەوێ چیتەر نامەوێت لە "کریت" دا بمینمەو، هەر ئەمپۆ لیرە دەپۆم... لەبەرئەوێ پۆ و کەلوپەلی گەڕانەومان کۆبکەرەو و ئامادەیان بکە.

کاتیك "کاپتا" گوئی لەم قسانە بوو، لەخۆشیاندا وەک منداڵ دەستی کرد بەهەلقون هەلقون و دواى ئەو لەو ژورە پۆشتە دەرەو بۆئەوێ کەلوپەلەکان کۆبکاتەو.

هەمان پۆژ ئیمە بەو کەشتیە پۆشتین و سەول لیدەرەکان بۆ دەرکردنی کەشتی لە لەنگەرگا، لەنیوان سەدا کەشتی مەزن و بچوکەو، سەولیان لیدەدا و دواى ئەوێ گەشتینە دەریا، کەشتیەوانی کەشتیەکە، قوریانی پیشکەشی خودای دەریا کرد، ئەوکات چارۆکەى کەشتیەکانی هەنکرد و کەشتیش بەهۆی زۆری با بەسەر ئاوەکەدا چەمایەو و دەنگی بەرکەوتنی شەپۆلی دەریا دەبیسترا کاتیك کەبەر جەستەى کەشتیەکە دەکەوت.

کەشتیەکەى ئیمە پینگا پۆژەلات، بەواتا سوریای گرتە بەر، ئەوکات دورگەى "کریت" وەک دیمەنى خەونیک کە دواى بیداربونەوێ مروڤە لەخەو ون دەبییت، ئاوا لەبەرچاومان ون بوو و بى لەپانتایی دەریا، هیچ شتیک لەچواردەرماندا بەدى نەدەکرا.

که رانه وه له "گریت" و بارودۆخی تازهی "ئزمیر"

بهوشیوهیه دواى ئه وهى سى سال له "بابل" و "هاتی" و "گریت" دا بوم، که رانه وه بو "ئزمیر" که ده که ویتته ولاتی سوریا وه، به لام ئه م سى ساله ی وانه ی ژیان منی - که پیشتر وه ک میوه یه کی کال و ابوو - به جوانی پی گه یاند.

"با" و ده ریا و به ریه ککه وتنی شه پۆله کان، مهستی شه راب و بیروکه و نه ندیشه کانی رابردوی له یاد برده وه و کاتیک پالم به دیواری گه شتییه که وه دها و ته ماشای شه پۆله کانم ده کرد، به ژن و بالای "مینا" وه که خه ونیکی شیرین و جوان ده هاته وه به رچاوم که دننیا م به هیچ شیوه یه که له بیداریدا نایبینمه وه.

من خوشحال بوم به وهی "مینا" و سه ماکانیم له به رامبه ر "گا" کاندای بینی، هه روه ها به وهش پازی بوم که بینیم ئه ویان له مانی خودای "گریت" دا به کوشته دا. چونکه فییری ئه زمونیکی تر بووم.

نامه ویت بلیم مه رگی "مینا" خوشحالی کردم، یان ئاره زوی ئه وه م ده کرد به چاوی خۆم مه رگی ببینم، به لکو ده مه ویت بلیم، ئاشنا بونم به و که چه بووه هۆی ئه وه ی من به رۆمه دورگی "گریت" و چاوم به ژوری خوشۆردن و ئاوده سته کانی ئه وى و دابونه ریت و ئه و بیروبا وه رهی که به خودای خۆیان هه یان بوو بکه ویت - له کاتیکدا هیشتا چاویان به خودای خۆیان نه که وتبوو - قوربانیدانی سه رسوپه ینه ری ئه وان له رپی هه مان ئه و خودایه که جگه له ماریکی مه زنی ده ریایی هیچی تر نه بوو، بووه هۆی ئه وه ی من فییری چه ند ئه زمونیک ببم، به پینچه وانه ی ئه م حاله تهش ئه م جوړه ئه زمونانه م به ده ست نه ده ییتا.

مروءتا ئەوکاتەى کارىكى تازەى بەدەست نەهیناوه، خۆى بەکەسىكى تەواو دەزانىت، بەلام دواى ئەوەى زانى بى لەو زانست و زانیاریەى هەلگریەتى، لەجیهاندا زانست و زانیاریگەلىكى تر هەیه، پەى بەکەمایەتى خۆیى دەبات، هەرلەبەرئەوئەش کەسانى نەزان زۆر لەخۆبایى دەبن، چونکە وا دەزانن هەموو شتیک دەزانن و لەجیهاندا لەوان باشتەر و مەزتر دەست ناکەوئیت، هەر لەبەرئەوئەشە هەرکاتیک بینیمان زۆنیک یان پیاویكى خۆ بەزلزان بەسوکایەتیهو تەماشامان دەکەن، دەبیئت بزانین ئەوانە کەسىكى نەزان و گەمژەن و لەبەرئەوئەى هیچ شتیک نازانن و ئەزمونیان نیە، خۆیان لەکەسانى تر بەمەزتر دەزانن.

کاتیک گەشتمە "ئزمیر" بینیم مالهەمان لەهەمان ئەو شوینەدا یە کە پێشتەر بوو، بەلام دزەکان، ئەوەى لەماندا هەبوو هەمویان بردوو و دراوسێگانیشمان ئەم دیارنەمانەى ئیمەیان قۆستووئەتەو و حەوشەى مالهەکیان کردوو بەزىخانە و مشکگەلىكى گەرە، لەمانەماندا رایان دەکرد.

کاتیک دراوسێگانم چاویان بەمن کەوت، لەبەر خۆیانەو نەفرەتیان لى دەکردم و بیستم کە دەیانوت ئەو میسریە و تەواوی نەهامەتیهکانى ئیمەش لەمیسرەو سەرچاوە دەگریت. منیش سەرم لەنەفرەتى دراوسێگانم سوپما و لەمیوانخانەیهکدا نیشتهجى بوم، تا ئەوەى کاپتا چەند کریکاریكى بەکرى گرت بۆئەوئەى مالهەمان بۆ یاک بکەنەو.

کاتیک گەرەمەو بۆ "ئزمیر" هیچ زێر و زیویکم نەبوو، لەبەرئەوئەى ماوەى سى سالی ون بووبوم، بەگومان و ترسەو بەرەو کۆمپانیا دەریاییەکان پۆشتم، چونکە لەو جیاوەزەدا نەبووم ئەو زێر و زیوئەى من، کە ئەوان لەکۆمپانیاکەیاندا خستبویانە گەر بۆم بگەریننەو، بەلام خاوەنى کۆمپانیاى دەریایی، بى هیچ گرفتیک سەرمایە و سووئەکەشى بۆ گەراندەمەو و دەرکەوت ماوەى ئەو سى سالی من لیرە نەبوم، چەند کەشتیهک نوqm بووون، بەلام سەربارى ئەوئەش سامانەکەى من زیادیشى کرد بوو.

یەکیک لە بەرپۆبەرى کۆمپانیاى دەریاوانى، منى بانگیشتى مالهەکەى خۆى کرد و وتى: "سینۆهه" سەرەرای ئەو ئیمە قۆمان خۆش دەوئیت، چونکە دەزانن پزیشکیكى شایمستەى و دەتوانى چارەسەرى نەخۆشەکانمان بکەیت، دەبیئت ئەوئەت پى بلیم خەلکى سوریا زۆر رقیان لەولاتى میسر کەوتوو، چونکە ئەو باجەى فرعون

له ئیلمه‌ی ده‌سینیت زور زوره، هر له‌بهرئه‌وه‌ش چهند جارێك میسریه‌کانیان له‌ناو شه‌قامه‌کاندا به‌ردباران کردوه و لاشه‌ی سه‌گ و پشیله‌ی توپپویان فری داوه‌ته ماله‌کانیان، له‌بهرئه‌وه‌ی ئیلمه‌ تۆمان خووش ده‌ویت، له‌و بارودۆخه‌ی ئیستا ناگادارت ئەکه‌ینه‌وه‌ بۆئه‌وه‌ی ناگات له‌خۆت بیټ و بزانی له‌"ئزمیر" دا به‌چ شیوه‌یه‌ک ره‌فتار بکه‌یت.

منیش سه‌رم له‌و قسه‌یه‌ سه‌رما، چونکه‌ سی سال له‌وه‌وپیش کاتیك له‌"ئزمیر" پۆشتمه‌ ده‌روه له‌گه‌ل میسریه‌کاندا دۆست بون و لاسایی داب و نه‌ریقی میسریه‌کانیان ده‌کرده‌وه، هه‌روه‌ک چۆن ئیلمه‌ له‌"تبس" ی پایته‌ختی میسریدا لاسایی داب و نه‌ریقی دانیشتوانی سووریا مان ده‌کرد، به‌لام "کاپتا" گوته‌ی خانه‌خوێکه‌ی منی په‌سه‌ند کرد و کاتیك له‌مالی سه‌روکی کۆمپانیای ده‌ریاوانه‌وه‌ گه‌رپاینه‌وه‌ بۆ مال وتی: وایزانه‌م پۆحه‌ نازاره‌خشه‌کان ناوێته‌ی جه‌سته‌ی سه‌ریانیه‌کان بویت، له‌بهرئه‌وه‌ی وه‌ک شیتیان لیها‌توه‌ و چیتر هه‌ز نا‌که‌ن به‌زمانی میسری قسه‌ بکه‌ن، من ئەم‌پۆ بۆئه‌وه‌ی تینویه‌تی خۆم بشکینم، خۆم کرد به‌ناو فرۆشگایه‌کدا بۆئه‌وه‌ی گۆزه‌یه‌ک ناوجۆ بخۆمه‌وه، به‌لام هه‌رئه‌وه‌ی کپیارانی ئەو فرۆشگایه‌ زانیان من میسریم، ده‌ریان‌کردم و مندا‌لانی‌ش له‌پشتمه‌وه‌ به‌رد و پاشه‌پۆی ناژه‌لیان تیده‌گرتم و منیش به‌هۆی ئەوه‌وه‌ ناگاداری ئەوه‌ بووم که‌ خه‌لکی سووریا زور پقیان له‌میسریه‌کانه، دوا‌ی ئەوه‌ پۆشتمه‌ فرۆشگایه‌کی تره‌وه، به‌لام ئەم‌جاره‌یان قسه‌یه‌کی‌شم نه‌کرد و قامیشیکم هه‌نگرت و خستمه‌ ناو گۆزه‌یه‌که‌وه‌ و خواردمه‌وه.⁵⁸

دوا‌ی ئەوه‌ به‌نده‌که‌م وتی: من له‌بارودۆخێکی سه‌ختدا بوم، چونکه‌ کاتیك ناوجۆ ده‌خۆمه‌وه‌ و خۆم له‌نیوا کۆمه‌لێک خه‌لکدا ببینم، هه‌ر ده‌بیټ زمان به‌کار به‌ینم و قسه‌ بکه‌م و پراگرتنی زمان به‌لای منه‌وه‌ گرتی بۆ دروست ده‌کردم. به‌لام سه‌ره‌پای ئەوه‌ی سه‌رم دانه‌واندبوو و له‌پێی قامیشه‌که‌وه‌ ناوجۆکه‌ی خۆم ده‌خوارده‌وه، ئەوه‌م بیست

⁵⁸ هه‌روه‌ک له‌وه‌وپیش وتمان بابمه‌کانی ئەم کتێبه‌ که‌ به‌بارودۆخ و زیان و نه‌ریت و ئەو بیروباوه‌ڕانه‌ی به‌ نه‌توه‌ کۆنه‌کانه‌وه‌ به‌بۆه‌ست ده‌گرت، لایه‌نیکی میژووی له‌خۆ ده‌گرت و به‌هیچ شیوه‌یه‌ک له‌فسانه‌نیه‌و نیوه‌ لێره‌دا ئەوه‌ی ده‌خوێننه‌وه‌ که‌ "کاپتا" بۆئه‌وه‌ی خواردنه‌وه‌یه‌ک بخواته‌وه‌ هامیشیکی هه‌نگرت و رۆی کرده‌ ناو گۆزه‌که‌وه‌ و خواردیه‌وه، ئەم بابمه‌ش به‌هه‌مان شیوه‌ی شه‌کانی تر لایه‌نی میژووی له‌خۆ ده‌گرت. ئیلمه‌ والیکی ده‌ده‌ینه‌وه‌ که‌ خواردنه‌وه‌ی شه‌ربه‌تیک له‌پێی ساقه‌ گه‌مییکی وشک یان برنج یان قامیشه‌وه‌ شتیکی تازه‌یه‌ و له‌نه‌وروپاوه‌ گوازرانمه‌وه‌ بۆ رۆژه‌لات، له‌کاتی‌کدا ئەم شیوازی خواردنه‌وه‌یه‌ جوار هه‌زار سال پێش ئیستا، له‌ رۆژه‌لاتنا باو بووه‌ و له‌رۆژه‌لاته‌وه‌ بۆ ئەوروپا گواستراوته‌وه‌.

که خه لکی جنیویان به فیرعون و خه لکی میسر دها و دهیانوت که "نزمیر" لهراپردودا شاریکی نازاد بووه و باجی بههیچ کهسیک نهدهدا، بلام نه مپو تهواوی خه لکی نه شاره دهییت باج به فیرعون بدن و منداله کانمان هر لهسهردهمی مندالیهوه دهبنه بهندهی میسر.

منیش نه مویزا پییان بلیم که فیرعونی میسر له پیئاو چاکه و بهرزه ونندی خه لک و ولاتی "نزمیر" ی خستوه ته ژیر رکیفی خوویهوه و دهسته لاتی خوئی لهویدا سه پاندووه، لهراپردودا فیرعون "نزمیر" ی نه خستبووه ژیر دهسته لاتی خوویهوه، بویه لهسهرتاپای سالدانا نیشتوانی سوریا کیشه و گرفتیان له گهل یه کتردا هه بوو، وه کومه لیک پیشیله و ابون که هه موویانت پیکه وه خستبیته ناو کیسه یه که وه و نه توانن خوئیان لهو کیسه یه پزگار بکن، بویه ناچار بون له گهل یه کتردا به شهر بین. سریانیه کان باسی توانای خوئیان ده کرد و دهیانوت نه گهر نهو فرمانره وایانهی که لهسوریا دا هیه یه ک بگرن، هیژ و توانایه ک دیته بون که فیرعون توانای نهوهی نابیته له گهل یاندا بجه نگیت، به لام نایا ده توانریت پوژیکتی وها بهینریتته بهرچاو که فرمانره وایانی سوریا بون یه کیتی له نیوان خوئیاندا بهرپا بکن؟ هه لبته نه خیر.

منیش نه مده توانی وه لامیان بدهمه وه و پییان بلیم و بهرگهی نهوه شم نه ده گرت گوی لهم جوړه قسانه بگرم. بویه به په له ناو جوکهی خووم خوارد و خیرا لهو فروشگایه چومه دهر وه.

دوای نهوهی گویم له قسه کانی "کاپتا" بوو، جلی سریانیم له بهر کرد و له مال چومه دهر وه و ناگاداری نهوه بوم که بهنده کهم راستی ده کرد، خه لکی به شیوه یه ک توپه یی خوئیان له بهرام بهر میسریه کاندا دهر دهر بن که میسریه کان ناچار بون له گهل پاسه وانه کاندا ری بکن.

سهره پای نهوهش خه لکی میوه و ماسی بو نکرد وویان تیده گرتن، به لام هیچ کهسیک ناگاداری من نه بوو، چونکه من پوشاکی سریانیم له بهر دا بوو، گویم لیگرتن بونهوهی بزانه خه لکی سکالای چی ده کن و بیستم هه موویان سکالا لهو باجه ده کن که فیرعون لییان ده سینیت.

به لآم ناگاداری ئه وه نین که فیرعه ون به شیک له و باج و سه رانه یه له خودی کاروباری سوریدا خه رج ده کات. سه ره پای ئه وه ش نه گهر گه نمی میسر نه بیئت و له و یوه گه نم ره وانهی "ئزمیر" و شاره که نار ده ریاییه کانی تر نه کات، ئه و ا خه لکی له برساندا ده مرن. سه ره پای ئه وه ی ده مزانی له میسریه کان ره شبینن، پیشه ی پزشکی خۆم له ماله که مدا کرده وه و کۆمه لیک نه خۆش سه ردانیان ده کردم، چونکه کاتیک که سینک نه خۆش ده که ویت و دو چاری نازار ده بیئت، کاری به ره چه له کی کابرای پزشکیه وه نابیئت و له به رامبه ردا هه ولی ئه وه ده دات بزانیئت نایا ئه و پزشکیه به راستی زیره که یان نه وه نایا ده توانیئت چاره سه ری بکات؟ به لآم هه ندیک له نه خۆشه کان سکالای خویان له لای مندا ده کرد و ده یانوت که میسر ده قاده ق وه ک زالوی لیها توه و به مژینی خوینمان قه له و ده بیئت، له کاتیکدا ئیمه سال له دوای سال هه ژارتر ده بین. بانگه شه و بیانوی باج و سه رانه وه رگرتنی میسریه کانیش ئه وه یه که له شاره کانی ئیمه دا چه ند بنکه یه کی سه ربازیان هه یه بوئه وه ی ئاسایشی ئه و شاره بیاریزن، له کاتیکدا به بی بونی هیزی سه ربازی میسر ده توانین ئاسایشی خۆمان بیاریزن. یه کی که له و سوکایه تیه مه زنه ی له به رامبه ر ئیمه دا ده کریت ئه وه یه ئیمه ناتوانین قه لا و مناره ده وله تیه کانمان نوژهن بکه ینه وه، هه روه ها قه لا گه لیکی تازه ش دروست بکه ین، له کاتیک پاره ی نوژه نکرده وه و تازه کردنه وه ی قه لا کان خۆمان ده یده ین.

نه گهر میسر باج و سه رانه ی له ئیمه نه سه ندایه، ئیمه میله تیکی خۆشگوزهران و خۆشبه ختمان لی درده چوو، به لآم میسر وه ک پوله "کولله" به سه ر سوریدا هه لپژاوه و فیرعه ونی ئیوه ده یه ویت خودای خوی به سه ر ئیمه دا سه پینیئت، له کاتیکدا ئیمه خوازیاری خودای ئه و نین و خودای خۆمان ده په رستین.

وتم: میسر له به ره ئه وه ریتان پینادات قه لا کانتان نوژهن بکه نه وه و قه لای تازه ش دروست بکه ن چونکه ده زانیئت ئه م قه لایانه بو دژایه تی کردنی میسریه کان نوژهن ده که نه وه و ده تانه ویت پوژیک له روژان له گه ل میسر دا بجه نگین. تو ده لیئت له پابردوودا نازاد بون، به لآم ئه وه تان فه رامۆش کردوه پیش ئه وه ی فیرعه ونی میسر، سوریا بخاته ژیر رکیفی خویه وه ئیوه به رده وام شه رتان له گه ل یه کتردا ده کرد و فه رمانره وایانی ئیوه له میرنشینه کانی خویاندا سه ربه خوییه کی ته وایان هه بوو و هه رچیان بو یستایه به ئیوه یان ده کرد و ده وله مه ند و هه ژار به ده ستیانه وه ده ینالاند،

بهلام ئەمڕۆ یاساكانی میسر، پارێزەری ئیوهیه و پێگره لهبەردەم ئەوهی
 فەرمانرەوایانی سووریا ستهمتان لی بکات و ههژار و دهوله‌مه‌ند، لهژێر یاساكانی
 میسر دا پارێزاون.

نه‌خۆشه‌كان ده‌یانوت كه سته‌می فەرمانرەوایانی ئیمه تاوانیکه میسر به‌كان بۆیان
 هه‌لبه‌ستوه، بۆئەوهی ئیمه هانی ئەوه بدن ئازادی رابردوی خۆمان فەرما‌مۆش
 بکه‌ین و ببینه کۆیلهی ژێرده‌ستی میسر، به‌لام گریمان فەرما‌رەوایانمان سته‌م‌کارن
 به‌لام پادشای ئیمه بون و هه‌ن و ئیمه سته‌می ئەوان له‌سته‌می بیانیه‌كان به‌باشتر
 ده‌زانین، به‌لام له‌م‌ڕۆدا هه‌مو‌مان بوینه‌ته کۆیلهی میسر و سته‌ممان لی ده‌کات
 بیئنه‌وهی یه‌کیك بیئ له‌ئیمه.

وتم: به‌لام من داخی کۆیلايه‌تی به‌جه‌سته‌ی تۆوه نابینم و تۆ ئازادی و له‌رابردوو
 قه‌له‌وتربویت و ئەم قه‌له‌ویه‌ت ئەوه نیشان ده‌دات كه له‌رابردوو باشتر ده‌ژیت. ئەگه‌ر
 تۆ وه‌ك رابردوو بویتایه و یاساكانی میسر پارێزگاری له‌ تۆ نه‌کردایه، به‌رده‌وام
 كه‌شتیه‌كان یه‌ك‌تریتان ده‌دزی و دره‌خته‌كانتان ده‌بهریه‌وه و یه‌ك گه‌شتیار و كۆچه‌ری
 میسری له‌پێگا‌كاندا ژیا‌نی پارێزراو نه‌ده‌بوو، به‌لام ئەم‌ڕۆ هه‌چ كه‌سێك كه‌شتیه‌كانتان
 نادزیت و دره‌ختی میوه‌كانتان نابزیت، هه‌روه‌ها ده‌توانن بی هه‌چ ترس و
 هه‌ره‌شه‌یه‌ك، له‌هه‌ر شوینیکی سووریاوه ب‌رۆن بۆ شوینیکی تر.

به‌لام سریانیه‌كان به‌لگه‌كانی منیان په‌سه‌ند نه‌ده‌کرد و دوا‌ی ئەوهی چاره‌سه‌ر
 ده‌کران، دیاری خۆیان به‌نا‌رە‌زاییه‌که‌وه له‌بەردە‌م‌مدا دا‌ده‌نا و له‌کاتی رۆشتنیشیاندا
 ده‌یانوت، سه‌ره‌پای ئەوهی جلی سریانیت له‌به‌ردایه، به‌لام هه‌ر به‌میسریه‌ك له‌قه‌لم
 ده‌درییت. هه‌ر میسریه‌ك له‌هه‌رشوینیکی ئەم جیهانه‌دا بیئ سته‌م‌گه‌ره و میسریه‌کی
 باش بونی نیه، مه‌گه‌ر ئەوهی مردوو بیئ.

به‌هۆی ئەم ره‌قه گه‌شتیه‌ی كه خه‌لكی له‌به‌رامبه‌ر میسریه‌كاندا هه‌یانبوو، من
 ئاگاداری ئەوه بووم كه ناتوانم له "ئزمیر" دا بژیم.

چونكه سه‌ره‌پای ئەوهی خه‌لكی هه‌ولێ كوشتنی منیان نه‌ده‌دا، به‌لام رقی ئەوان
 ژیا‌نی منی تال كر‌دبوو و وه‌ك ئەوه وابوو پیاویك میوانی مائیک بیئ، به‌لام خاوه‌ن
 ماله‌كه رقی له‌میوانه‌كه بیئ، له‌محاله‌ته‌شدا زۆر سه‌خته بتوانی له‌مائیکي ئاوادا
 به‌مینیته‌وه.

من کاروباره‌کانی خۆم له "نزمیر" دا به‌ئەنجام گەیاندا و خۆم ئاماده‌ی پوشتن بۆ میسرکرد، چونکه دواى ئەوهى چه‌ند سالێک ژيانم له‌ولاتى بێگانه‌کاندا به‌سەر برد، ئیستا ناچارم بگه‌رێمه‌وه بۆ میسر و راپۆرتى خۆم بدهم به "هورم هب" ی فه‌رمانده‌ی له‌شکری میسر که ئەو ئەرکه‌ی پێ سپاردبوم بۆئه‌وه‌ی زانیاری له‌سەر بارودۆخى سه‌ربازى فه‌رمانه‌روایان و نه‌ته‌وه‌کانى تر کۆبکهمه‌وه.

سه‌رله‌به‌یانی پوژیک کاتیك خه‌لكى له "نزمیر" دا له‌خه‌و هه‌لده‌ستن، ئاگادارى ئەوه دەبن که شه‌وى رابردوو سه‌رى سه‌ربازىکى میسر یان بریوه. خه‌لكى به‌هۆى ئەم پوداوه‌وه به‌پاده‌یه‌ك له‌توره‌یى فیرعه‌ون ترسان که هه‌مویان پوشتنه‌و ماله‌کانى خۆیان و ده‌رگایان له‌خۆیان داخست و له‌ماله‌کانیان نه‌هاقنه‌ ده‌ره‌وه. ئەم پوداوه‌ بووه هۆى ئەوه‌ی جۆش و خرۆشى خه‌لكى دژی فیرعه‌ون دابمرکیته‌وه، به‌لام من ده‌زمانى که ئەم هیور بونه‌وه‌یه کاتیه و دواى ماوه‌یه‌کى تر توره‌یى خه‌لكى له‌به‌رامبه‌ر میسریه‌کاندا به‌هێزتر ده‌بیئت.

هه‌رواش بوو، بکوژى سه‌ربازى میسر نه‌دۆزرایه‌وه و دواى دوو سێ پوژ خه‌لى دوباره‌ ده‌رکه‌وتنه‌وه و ئەمجاره‌یان به‌شێوه‌یه‌ك له‌میسریه‌کان توپه‌ بون که هیچ میسریه‌ك نه‌یده‌ویرا، بى چه‌ك له‌مال بیته‌ ده‌ره‌وه و بپرواته ناو کۆلان و شه‌قامه‌کان. من له‌به‌رئه‌وه‌ی پۆشاکى سریانیم له‌به‌رکردبوو بى هیچ ترسیك له‌مال ده‌چومه‌ ده‌ره‌وه و هه‌ندیک له‌شه‌وه‌کانیش ده‌پوشتم بۆ په‌رستگای "عه‌شتار" بۆ ئەوه‌ی له‌گه‌ل کچیکدا رابویرم، چونکه دواى گه‌رانه‌وه‌م بۆ "نزمیر" هه‌ستم به‌تینوه‌تى ده‌کرد و وه‌ ئەو پیاوه‌ تینوه‌ی که نازانیت ئەو بیره‌ ئاوه‌ی لى ده‌خواته‌وه هى کێیه، منیش ته‌نها ده‌مویست لى بخۆمه‌وه.

شه‌ویکیان له‌ په‌رستگای "عه‌شتار" گه‌رامه‌وه، چاوم به‌ بریک سه‌رباز که‌وت و یه‌کێک له‌ سه‌ربازانه‌ وتی، وایانم ئەم پیاوه‌ میسریه، ئەگه‌ر میسرى بیئت ده‌بیئت ته‌مبى بکه‌ین، بۆئه‌وه‌ی جارىکى تر سه‌ردانى په‌رستگاكانى ئیمه‌ نه‌کات، چونکه ئیمه‌ نابیئت به‌رگه‌ی ئەو نه‌نگیه‌ بگرین که پیاویکى خه‌ته‌نه‌ کراو، له‌گه‌ل کچانى ئیمه‌دا رابویریت. دواى ئەوه‌ لیم نزیک بونه‌وه‌و وتیان: ئیمه‌ ده‌مانه‌ویئت پشکنینت بۆ بکه‌ین، بۆئه‌وه‌ی بزانین میسریت یان نه‌؟ چونکه نابیئت پیاویکى خه‌ته‌نه‌کراو له‌گه‌ل کچانى ئیمه‌دا رابویریت.

وتم: ئەو كچانەى ھىشتا كچىنى خۇيان لەدەست نەداو، تەنھا ناوئىكى بىناوويان ھەيە و كچ نىن، كاتىك ئەوان گىرنگى بەبابەتى خەتەنكردن نادەن، ئىتوھ بۆچى پەخنەى لىدەگىرن.

سرىانىەكان كاتىك گويىيان لەم ولامەى من بوو، توپە بون و ھىرشىيان بۆ بردم و سەريان كىشام بەزەويدا، بەشىوھەك كە لەدلى خۇمدا وتم: دواین ساتى ژيانم ھاتوھ.

بەلام لەناكاو يەككە لەوانە وتى ئاھ... ئەو پىاوە "سىنۆھە" ى كوپى كەرە و يەككە لەھاوپىيانى فەرمانپەرەوايانى سورييا. كاتىك ئەوانى تر گويىيان لەم قسەيە بوو وازيان لى ھىنام و دامىنى كراسەكەيان دا بەدەموچاوياندا بۆئەوھى چاوم بەپوخسارىيان نەكەويت و نەيانناسمەوھ و بەدەم ھاوارەوھ ھەلھاتن و منىش توانىم لەجىي خۇم ھەستە سەر پى و بگەرپمەوھ بۇمال.

بەشى بېست و شەشەم

نەخۆشى مەندالېك

دو پوژ دواى ئەو مەن سەرقالى خۇنامادە كىردى كەلۈپەلى گەرانەو م بوم بۇ مېس، بەلام ھىشتا چارەسەرى كەسە نەخۆشەكانم دەكرد، پىاويك بەسوار ئەسپىك كە وەك خىرايى "با" دەھات، لەبەرامبەر مالاكەمدە پراوھەستا، لەمېسردا ئەسپ سوارى باو نەبوو، چونكە ئەسپ گىانەو ھەرىكى سەركىش و گەورەيە. كاتىك كەسپ سوارى دەبىت لەسەر ھەردو پى پادەو ھەستىت و سوارەكە فرى دەداتە سەر زەوى. ھەر لەبەرنەو لەمېس و سوري خەلكى بەردەوام سوارى ولاخ "كەر" دەبن كە گىانەو ھەرىكى بىنازار و گوپرايەلە و بگرە گالىسكە جەنگىەكانىش بەولاخ پادەكىش.

كاتىك ئەسپىك بەگالىسكەيەكەو دەبەستەو، ھەرەشەنامىزتر دەبىت و بەشىوھەك سەرشىت دەبىت و دەدات لەغار كەھەم گالىسكەكەش تىكەشكىنىت و ھەم گالىسكە سوارەكانىش بەكوشت دەدات.

لېخوپىنى ئەو گالىسكانەي كە ئەسپيان پىو بەستراو تەو، پىويستى بەخۇپراگىرەكى زىاترە و دەبىت يەك كەس ھەمىشە سوارى ئەسپەكە بىت بۇئەوھى پەنجەي بگات بەلوتى ئەسپەكەدا، تائەوكاتەي ئەسپەكە ھىور دەبىتەو⁵⁹ پەنجەي لەلوتىدا دەرناھىنىت.

كاتىك تەماشاي ئەو پىاوم كىرد كە سوارى ئەسپەكە بوو، لەجلەكانى بەرىوھە تىگەشتم كە يەككە لەدانىشتوانى ناوچە شاخاويەكانى سوري و زور ئەگەرى

⁵⁹ لەسەردەمى "سېنژە" دا ھىشتا "لغاو" دا نەھىرايوو، بۇئەوھى بەو لغاوە ئەسپەكەي پى ھىور بگەتەو، لەباتى ئەو بۇ ھىور كىردەوھە پەنجەيان دەكرد بەلوتىدا.

ئەوئەش ھەبوو کە چەتە بیئت، کەسی سوار یان چەتە یە یان دانیشتوانی ناوچە شاخاویەکانە.

ئەوپیارە بانگی کرد "سینۆھە"ی کوپی کەر، من لەپێی دورەو لەولاتی "ئامورو" وەو دیم و پادشای ئەو ولاتە کە تۆ دەناسیت، مندالیکی ھەبە نەخۆشە و بەرادیەک بەھوی نەخۆشی مندالەکە یەو دەستە پاچە بوو، کە وەک شیریکی دێندە ی لیاھاتوو و ھیچ کەس ناویڕیت لینی نزیك ببیتەو. زوو جانتای کەرەستە ی پزیشکیەکەت ھەنگرە، بۆئەو ی لەگەل مندا بیئت بۆ ولاتی "ئامورو" و کوپی پادشامان بۆ چاک بکەیتەو و گەر دواشمان بخەیت بەم چەقۆیە سەرت لەلاشەت دەکەمەو و سەری بی جەستەت لەسەر زەوی گل دەکەمەو.

وتم: ئەگەر تۆ سەرم لەلاشەم بکەیتەو کوپی پادشاگەت چارەسەر ناگریت، چونکە ئەگەر سەرم بەجەستەمەو نەبیئت، دەستەکانم ناتوانن کوپی پادشاگە ی تۆ چارەسەر بکات و منیش بۆ ھاتن و چارەسەرکردنی کوپی پادشاگەت نامادەم، بەلام نەک لەبەرئەو ی لەھەرەشە ی تۆ ترسابم، بەلکو لەبەرئەو ی پادشای "ئامورو" ھاوڕیمە و دەبیئت کوپەکە ی چارەسەر بکەم.

پادشای "ئامورو" ھەمان ئەو کەسە بوو کە من چەند سالیکی لەو و پێش لەسوریا دا بووم ددانەکانیم بۆ چارەسەر کرد و ئەویش خوازیاری کەنیزە جوانەکە ی من بوو و ویستی لیم بگریت، بەلام من ھەربەوشیو ی پیم وتن کەنیزەکە ی خۆم پی نەفرۆشتن، بەلکو وەک دیاریەک پێشکەشم کرد.

بە "کاپتا" م وت: بېروات و کەژاوە یەکم بەکری بۆ بگریت و بۆم بیھینیتە ئێرە، دوای ئەو ی کەژاوەکە ی ھینا لەگەل ئەسپ سوارەکە دا کەوتینە پری تا ئەوکاتە ی لەدەشتەکانەو تێپەڕین و گەشتینە ناوچە شاخاویەکان.

لەو ی منی لەکەژاوەکە دا بەزاند و سواری گالیسکە یەکی کردم و ئەو ئەسپانە ی کە وامان دەزانی کیوین، گالیسکە کە یان بەشیو یەک بەری خست و بەدوای خویاندا پایاندەکیشا کە من دەترسام لەو ی گالیسکە کە وەک کەشتی خودای "ئامون" لەناسماندا بفریت. من لەترساندا ھاوارم دەکرد، بەلام لیخوپی گالیسکە کە، بیگویندە ترسی من بەخیرایی دەفرۆشت، دوای ماو یەک کە بەو شیو یە ریمان کرد، لەناکاو گالیسکە کە راووستا.

من خوشحال بوم، چونکه وام دهنانی کوتایی بهگهشته که مان هاتوو. بهلام منی لهو گالیسکه یه دابهزاند و سواری گالیسکه یه کی تری جهنگی کردم که نسیپیکی تازه نهفوسی پیوه بهسترابوو. دوباره گالیسکه که بهزوری ئه و نسیپه زوردار و کئیویه که و تهوه ری و من هاوارم دهکرد و دموت له سهرخو لیخوپن، هر جاریک که خیرایی ئه و گالیسکه یه که متر دهبوو من دهمتوانی دست له لیواری گالیسکه که بهبردهم و پشتی گالیسکه وانه که مشت ریژ بکه، بهلام ئه و بیئهوهی گویم پی بدات و بلیت بوچی لیم ددهیت، له سهه ری خوی بهردهوام بوو.

من نیستاش نازانم چۆن، له و جاده کیویانه دا، کاتیگ نسیپه سهه کیشه کان گالیسکه که ی نیمه یان بهدوای خویندا راده کیشا وهر نه ده گه پران و تیگنه ده شان. پیش ئه وهی خور له ناسوی ئاوبون نزیگ بیته وه، له شاریک نزیگ بوینه وه که هساری دیوار تازه به چواردهوری ئه و شاره دا دروست کرابوو، ده روزه که دا خرابوو. بهلام هر ئه وهی نیمه یان بینی ده رگیان بو کردینه وه و گالیسکه که مان به هه مان خیرایی جاران له شه قامه کانی شاره وه تیپه ری و له ری دا کومه لیک ژن و پیاو سه به ته ی پر له میوه یان فریدا و له ترسی گالیسکه کان هه له اتن و گوزه پر له ئاوه کانیش به شانیا نه وه دهیدا له زهوی و ده شکا.

کاتیگ گالیسکه که له بهردهم کوشکی پادشای "نامورو" راوه ستا و منیان له گالیسکه که دابهزاند، به شیوه یه که نه دنامه کانی جهسته م کو ترابوو که نه مده توانی ری بکه، بویه بهنده کانی کوشک به ده ستیان هه لیا نگرتم و بردمیانه ناو کوشکه وه، له ری پرهوی ناو کوشکا ده یان چهک و ده می شیر و په ری بالنده به دیواره کانه وه هه لواسرابون و تا ئه و کاته ی من خوم کرد به کوشکا، پادشای "نامورو" وه ک فیلیک که به ده ستی راوچی بریندار کرابیت و په لاماری راوچی بدات، ئاوا به ره و پروم هات.

من بینیم جله کانی بهری دپاوه و خو له میشی کردوو به سهه ری خویدا و هاوار دهکات، چه ته کان بوچی ئه وه نده دیر هاتن؟ نایا به نه نقه ست درهنگ که و تن، بوئه وهی کوره نه خوشه که م بهریت.

به راده یه ک پادشای "نامورو" تو ره بوو که نه واره ئالتونیه که ی که به چواردهوری ریشه لوله کهیدا به ستبویان کرایه وه، به لام لیخوپری گالیسکه که وتی: نه مرؤ نیمه ئه وه نده خیرا له کیوه کانه وه هاتین که بالنده کانیش پیمان نه ده گه شتنه وه و توش

دهبیئت سوپاسگوزاری ئەم پیاوه که پزیشکیکی میسریه ببیت، چونکه هەر جارێک ئێمه له سه‌رخۆ لیمان بخورپایه، موشتیژی پشتی دهکردین و هانی ده‌داین خیراتر لیخوپین و به‌شیویهک هاواری ده‌کرد که ئەسپه‌کانمانی به‌پادهیهک تۆقاندبوو که گالیسکه‌کیان له‌زهوی هه‌له‌بپی و به‌دوای خۆیاندا رایان ده‌کیشا و هیچ یه‌ک له‌باوکانی ئێمه هیچ پیاویکیان له‌بیر نیه که به‌هه‌مان ئەو خیراییه‌ی ئێمه ئەو ماوه‌یه‌ی بپی بیت.

ئه‌وکات پادشای "ئامورو" منی له‌ئامیز گرت و ماچیکێ کردم و گریا و وتی: "سینۆهه" تۆ ده‌بیئت کۆره‌که‌م بۆ چاک بکه‌یته‌وه و من ته‌ندروستی کۆره‌که‌م له‌تۆ ده‌وێت.

وتم: سه‌ره‌تا پیم پێیده کۆره‌که‌ت ببینم و بزانه‌ نه‌خۆشیه‌که‌ی چیه، ئەوسا هه‌ولێ چاره‌سه‌رکردنی بدهم.

پادشای "ئامورو" منی له‌گه‌ل خۆیدا برده ژوریکه‌وه و منیش مه‌قه‌لیه‌کی گه‌وره‌ی پیر له‌ئاگرم لویدا بینی که له‌ویدا دایاننا‌بوو و مندالیکیش له‌ناو بێشکه‌یه‌کدا پاکشاه، به‌لام ئەویان به‌شیویه‌ک له‌پارچه‌ خورپه‌کان پێچابوو که ره‌نگی ئەو کۆره‌ شین هه‌لگه‌پابو، به‌رده‌وام ئاره‌ق له‌سه‌ر و روخساری ده‌چۆرا و هاواری ده‌کرد، منیش هه‌ر ئەوه‌ی چاوم به‌و منداله‌ که‌وت تیگه‌شتم که نه‌خۆشیه‌کی ترسناکی وای نیه که‌ببیته‌ هۆی مه‌رگی، چونکه ئەگه‌ر مندال به‌ره‌و مردن برۆشتایه به‌وشیویه‌ هاواری نه‌ده‌کرد. ته‌ماشایه‌کی چوارده‌وری خۆم کرد و بینیم ژنیکی قه‌له‌ و سپی له‌سه‌ر ته‌ختی ئەو ژوره‌دا دانیشتوو و به‌ده‌م گریانه‌وه سه‌ری به‌زه‌ویدا ده‌کیشیت ناسیمه‌وه که ئەو هه‌مان ئەو که‌نیزه‌که‌ سپی پیسته‌یه که من پێشکه‌شی پادشای "ئامورو"م کردبوو.

چهند ژنیکی تر له‌چوارده‌وری ئەو ژوره‌دا بون، ئەوانش به‌هه‌مان شیوه‌ ده‌گریان و بینیم روخساری هه‌ندیک له‌وانه‌ بریندار بووه‌ دوای ئەوه تیگه‌شتم که پادشای "ئامورو" لییداون، چونکه نه‌یان‌توانیوه که‌ره‌سته‌ی هینورکردنه‌وه‌ی کۆره‌که‌ی فه‌راهه‌م بکه‌ن.

من بە پادشای "نامورو" م وت: ئەوەندە خۆت دنگران مەکه، لەبەرئەوهی کۆرەکهت نامریت، بەلام من پیش ئەوهی دەست بەچارەسەرکردنی کۆرەکهت بکەم، دەبیئت خۆم پاک بکەوه و ئەم مەقەلی ئاگرە لیڤه ببهنه دەرەوه.

دایکی مندال که لەپراپرودا کەنیزهکی من بوو سەری هەلپری و وتی: ئەگەر ئەم مەقەلیه لیڤه ببهنه دەرەوه مندالەکه مان سەرمای دەبیئت.

وتم: نەخیز... مندال لەم وەرزی هاوینه دا سەرمای نابیئت، دەی ئەم مەقەلیه لیڤه ببهنه دەرەوه ئەگەر سەرمای بوو من بەرپرسیار دەبم.

ئەو ژنه منی ناسیهوه و زەرەخه نهیهکی کرد و وتی: ناھ... سینۆه... ئەوه تۆی... کاتیك هاتیته ژوره وه نه مناسیته وه، چونکه بینیم جلی سریانیت لەبەردایه.

وتم: من بەخیزاییهک بۆ چارسەرکردنی ئەم مندالە که وتومه ته پری که نه متوانی ئەم جله سریانیا نه م بگۆرم و پۆشاکمی میسری لەبەر بکەم.

پادشای "نامورو" لەحالی کدا که هیشتا فرمیست بەچاوانیهوه بوو وتی: "سینۆه" ماوهی سی پۆژه نان ناخوات و هەرچیش دهخوات دەرشیتهوه و بەشیوهیهک هاوار دهکات که من ناتوانم بۆساتیکیش خۆم ئارام پراگرم.

وتم: ئەم دایه ن و بەندهانه لەم ژوره بکەرە دەرەوه، چونکه مرۆڤیکی تەندروستیش ئەگەر ئەم هه موو خه نکه له چوارده وریدا بهوشیوهیه هاوار بکن و بگرین، بەدانیاییهوه نەخۆش دهکەویت، چ بگات بهوهی ئەو که سه تەندروسته ئەم مندالە بیئت.

پادشای "نامورو" فرمانی دا ئەوانه لهو ژوره بپۆنه دەرەوه، ئەوکات من خۆم شۆری و دواي ئەوهی زانیم پاک بومهتهوه وتم: پهنجهره ی ژوره که بکهنهوه و خۆشم پارچه خوریهکانم بهسەر مندالەکهوه لا برد.

مندال که تائهوکاته هاواری دهکرد و دهگریا هیور و ئارام بویهوه و تهکانی بهپی قه له وهکانی خۆی دا و بینیم سەرپرای ئەوهی مندالە، بەلام وهک باوکی قژیکی رهش و پری هیه. بۆماوهیهک ته ماشای ئەو مندالەم کرد بۆئەوهی بزانه نەخۆشیهکهی چیه و لهناکاو دەمی مندالەکه م کهوتهوه یاد و دەمیم کردهوه و بینیم ددانیکی بچوک لهپوکی ئەو مندالەوه دهرهاتوه و تیگه شتم که نەخۆشی ئەو مندالە جگه له دان دهرکردن هیچی تری نیه.

پادشای "نامورو" مانگ کرد و ددانی مندالکه م پینیشان دا و وتم: ته ماشای که تو بؤ ئەم روداوه بینرخه، به ناوبانگترین پزیشکی سوریات به ئەسپگه لیکی کیوی هیناوه بؤ ئیره و په ناجار له جاده کیویه کانی ناوچه که تدا منت روبه پوری هه پره شهی مهرگ کردووه ته وه، له کاتیکیدا هه رکه سینک ئەگەر که میک ئەزمونی هه بییت تینده گات، کاتیکی مندال دان دهرده کات، دهست به بییتا قهتی دهکات و دور نیه توشی "تاش" بییت، به لام ئەو "تایه ی ئەو دهیگریت بی هه پره شهیه، رشانه وهی کورپه که ت، له بهر ژه وه نندی سروشتی ئەو مندالە بووه، چونکه تو و دایکی و دایه نه کانی، به رده وام شیریی چه ورتان کردووه به قورگیدا و مندالیش نهیتوانیوه بهرگهی ئەو هه مو شیره بگریت، بویه رشاهه ته وه. نیستا به دایکی بلی کاتیکی مه کی دهخاته ده می کورپه که ی ناگای له خوئی بییت، چونکه له وانیه ئەو مندالە مه کی به ددانه که ی بریندار بکات.

ده می ئەو مندالەم له بهرام بهر پادشای "نامورو" دا کرده وه و ددانی ئەو مندالە شم پینیشان دا و ئەویش دوا ی ئەوه ی پهی به نه خووشی مندال برد و زانی نه خووشی مندال به وشیه ویه ش هه پره شه ئامیز نیه، له ناو ژوره که دا دهستی کرد به سه ما کردن و دایکی وتی: هه رگیز ددانی به و جوانیه م له ده می مندالدا نه بینیه وه. به لام کاتیکی ویستی مندالە که به پارچه خوریه کان داپوشیته وه، من ریم لیگرت و وتم: ته نها جلیکی که تانی له بهر بکه، هه ر ئەوه ش به سه بو ی.

پادشای "نامورو" له وه یکه منی بؤ روداویکی بینرخ له "ئزمیر" وه هیناوه ته ئیره هیچ دلگران نه بو و فرمانی دا بهر پرسیان و دوستانی بین بؤ ئیره و ته ماشای ددانی مندالە که ی بکه ن، ئەوانیش به یه کجار هیرشیان برده ناو ئەو ژوره و هه موویان دهیانویست په نجه ی قایم و گلار و پیسیان بکه ن به ده می ئەو مندالە دا، بؤنه وه ی به راستی هه ست به بوونی ئەو ددانه بهرجه سته بکه ن.

به لام من به پادشام وت: ئەوانه دور بخاته وه، ئەگینا ئەهجاره یان به راستی نه خووش ده که ویت.

دوا ی ئەوه ی بهر پرسیان و هاوړیکانی پوشتن، پادشای "نامورو" وتی: ئەم مندالە له گلینه ی چاوم خو شه ویستتره و له ته واوی ئەو شتانه ی که من هه مه گرانتتره و نیستا بؤ چه ند شه ویک ده چییت من له که نار ئەم بییشکه یه وه نه خه وتوم، چونکه ده ترسام ئەم مندالەم بهریت و دوا ی من که سینک نه بییت فرمانزه وایی ولاتی "نامورو" بکات.

دوای ئەوەی دەستی خسته سەر سەرم، وتی: "سینۆهه" تۆ نازانی که من بەبۆنەى ئەوەى تۆ ئەم باره قورسەت لەسەر سنگمدا لابرد، چەنێک سوپاسگوزارى تۆم، دوای ئەوەى منداڵەکەى پینیشان دام و وتى تۆ که سەردانى ولاتگەلیکت کردووه، ئایا منداڵیکت لەو تەمەندا بەو جوانیەوه بینىوه؟ موی سەرى منداڵەکەم زیاتر لەیالى شير دەچیت و ورگه قەلەوهکەشى لەبەرمیلیکی بچوک دەچیت، دەست و پینی قەلەوی ئەوه نیشان دەدات که لەنایندەدا وهک من بەهیز و پرزۆ دەبییت.

شەو هات، هەواش تاریک بوو، چراکانیان داگیرساند و منیش بەهۆی ئەوگەشتە خیرا و گرفتنامیزهوه پێویستم بە حەوانەوه بوو و نەمدەتوانی گوی لەقسەى پادشا بگرم، بۆیه پیم وت:

ئەمڕۆ لەبەیانەوه تا نزیکى ئیواره لەناو گالیسکه جەنگیەکانى تۆدا، لەسەر رینگا شاخاویەکاندا بەخیرایی "با" لەحالی رینکردندا بوم و ئیستا لەشەکەتیاندا تەواوی ئەندامەکانى جەستەم نیش دەکەن، بۆیه دەبییت نان بخۆم و جەویمەوه.

بەلام تۆ لەباتى ئەوەى خواردنم پى بەهیت و بلیت شوینى خەوتنم بۆ نامادە بکەن، بەردەوام قسە دەکەیت، لەمکاتەدا پادشای "نامورو" پیکەنى و وتی: من چەند پۆژیکە بەهۆی نیگەرانى ئەم کۆرەمەوه دەم لەخواردن نەداوه، بەلام ئەمشەو دەتوانم قەرەبوی ئەو پۆژانە بەدەمەوه.

دوای ئەوەى فەرمانى دا خواردنمان بۆ بەینن، بەندەکانى مەریان برژاندو و نانیان بۆ هیناین و دوای ئەوەى نانم خوارد، هەستم کرد جەستەم حەوايەوه و کەمیک لەماندویتیەکەم لەناو چوو.

من چەند پۆژیک لەلای پادشای "نامورو" مامەوه و ئەویش دیاریگەلیکی گرانبەهای لەزیر و زیو پیدام و ئاگاداری ئەوه بووم که ئەو لەجاری پیشوو دەولەمەندتر بووه. بۆیه لیم پرسى ئەم هەموو سامانەى لەکوپوه هیناوه، چونکه کاتیك جارى پیشوو ئەوم بینى، بەو پادەیه دەولەمەند نەبوو؟

ئەویش وەلامى دایەوه: "سینۆهه" ئەو ژنەى تۆ دات بەمن، بەختى بۆ هینام و بوو بەهۆی ئەوەى من دەولەمەند بوم.

لەو چەند پوژەي من لاي پادشاي "نامورو" بوم، ژنە خوشەويستەكەي بەواتا ئەو كەنيزەي من پيىمدا بەجوانى پيشوازي ليكردم و من پەيىم بەو بەرد كە ئەو سەرپراي ئەوئەي زور قەلەو بوو، بەلام زياتر هەولئى ئەو دەدات قەلەوتر بىيىت.

چونكە لەولائى "نامورو" دا بەپيچەوانەي. ولاتى "ميسر" پياوان حەزيان لەژنى قەلەو و ژن هەرچى قەلەوتر بىيىت. لەلاي پياو پەسەندتر دەبيىت، هەر لەبەرئەوئەش لەو ولاتەدا هەموويان، بگرە مندالەكانيش گۆرانىهكيان دەوت كە باسى جوانى ئەو ژنەي دەكرد، من بىيستم كە ئەو ئاوازه دوپارەيە و تەنە چەند وشەيەكە دەيان جار دوپارەي دەكەنەو و لەدوپارەكردنەوئەي بەردەوامى ئەو وشانەش بيزار و ماندوو نابن.

پادشاي "نامورو" چەند ژنيكى ترى هەبوو كە كچى سەرۆك خيئەكان بون، بەلام تەنە بۆ نيشاندانى پابەندبونى وەفای بۆئەوان دەپوشتە مالىانەو و پيى و تم: هيج چيژيئەك لەپرابواردنيان وەرناگريىت، لەبەرئەوئەي ئەوان كچانى سەرۆك خيئەكانن، هەر دەبيىت لەگەلياندا رابوييىت بۆئەوئەي لەنيوان ئەوو سەرۆك خيئەكاندا ناكوكى دروست نەبيىت.

پادشاي "نامورو" كە دەيزانى من گەشتم بۆ ولاتگەليكى زور كردوو، بەپيويىستى دەزانى باسى خويىم بۆ بكات، بۆئەوئەي ئاگادارى ئەو بەم كە ئەويش لەفەرمانپەرەواكانى تر كە متر نيه و جگە لە خۆهەلكيشان شتگەليكى پيى و تم كە من دلنيام دواي ئەوئەي لەولاتەكەي ئەو دەرچم، لەو قسانەي پەشيمان دەبيىتەو.

بۆنومە وتى: كارگوزارەكانى فەرمانى ئەوئەيان پيىدراو لە "نزمير" دا نازارى ميسريەكان بەدەن و ئەوشەوئەي هيرشيان بۆ بردم، بەدەستى كارگوزارەكانى ئەو ليىدانم خوارد، بەلام ئەوان نەياندەزانى من "سينۆه" م، ئەگينا ليىان نەدەدام، هەرەوئا ئەو سەربازە ميسريەي كە لەنزميردا كوژرا، بەدەستى پياوئەكانى ئەو كوژراو.

پادشاي "نامورو" وتى: نازاردانى ميسريەكان لەسوريادا هەر بەردەوام دەبيىت تا ئەوكاتەي ميسريەكان سوريا بەجى دەهيئن و دەگەريئەوئە بۆ ولاتى خويان، هەرەوئا دەيوت: دانيشتوانى "نزمير" و تەواوى لەنگەرگاي سوريا، ئەوانەي لەكەنار دەرياو نيشتەجيين، خەلكانىكى ترسنوك و خوپاريزن و جگە لەبەرئەوئەندى خويان هيج نامانجيكى تريان نيه، چونكە هەموويان بازركانن، هەرلەبەرئەوئەش دەبيىت پياويكى

بههيز دهسته لاتی راپرین دژی میسریه کان له نه ستۆ بگریت و میسریه کان له سوریا دا بکاته دهره وه، بۆئه وهی سوریا نازادی جارانی بۆ بگه ریته وه.

وتم: بۆچی. تۆ ئه وه نده رقت له میسریه کان هه لگرتووه؟ له و باوه ردا نیم که میسریه کان له نه ته وه کانی تر خراپتر بن.

پادشای "نامورو" بۆ ماوه یه ک پششی چرچ و لۆچی نه وازش کرد و دواى ئه وه وتی: من رقم له میسریه کان نیه، بۆ نمونه تۆ میسریت، به لām رقم لیت نیه. من له سه رده می مندالیدا له کۆشکی فیرعه وندا ده ژیا م و له وئى فیرى زۆر شتی میسریه کان بوم، بۆ نمونه توانیم فیرى خویندن و نوسین بيم و پیشینه ی ژیا م به شیوه یه که که هر ده بی ت میسریه کانم خوش بویت، نه ک رقم لییا ن بی ت، به لām تۆ "سینوهه" سه ره رای ئه وه ی پزیشکیکی مه زنی و سه ردا نی زۆر یك له ولاتانت کردوه، به لām له به ره وه ی فرمانه ر ه واییت نه کردوه، ناتوانی تی بگه یت له دیدی پادشا و سه رکرده ی ولاتیک کینه واتای چی ده گه یه نیت.

پادشا و سه روکی ولاتیک، رقی له هیج نه ته وه یه ک نیه و له خویدا هه ست به هیج رقیك له به رامبه ر هیج خیلکدا ناکات، به لām کینه له ده ستی پادشا و سه روکی ولاتیکدا هۆکار یکی زۆر به هیزه، بگه ر زۆر له چه که کانی ش به هیز تره. پادشای "نامورو" وتی: تا خه لکی رقیان له دلدا نه بی ت، ناتوانن ده ستی خو یا ن که نیزه و شمشیریا ن پی هه گرتووه سه ر و خواری پی بکن. سه روکی ولاتیک که خو ی رقی له هیج نه ته وه یه ک نیه، ده بی ت رق له دل ی خه لکیدا دروست بکات، بۆئه وه ی بتوانیت له رپی ئه و رق و کینه ی ئه وانه وه ده سته لاتی به رفراوتر بکات و منیش رقی خه لکی سوریا له میسریه کان ده ورژینم و ئه وه نده ئه م رق و کینه یه به هیز ده کم که هه مو ئه وانه ی خه لکی سوریا ن ئه و بیرو باوه ریا ن لا دروست بکم که له جیهاندا له میسریه کان بیبه زه یی تر و رسواتر و فیلباز تر نیه و ده بی ت ئه م دژایه تی و رقه به رایه تیه ئه وه نده به هیز بگری ت که هه مو ژن و پیاویکی سریانى کاتیک ناوی میسر بیستن، جهسته یان له رقادا به رزیت و دلنیا بن له وه ی میسریه کان ترسناکترین و خوینرژترین و بیبه زه ییترین نه ته وه یه کن که له سه ره تای دروست بونی جیهانه وه تا ئه مرۆ هه ن و دواى ئه وانیش له وان بیبه زه یی تر و ترسناک نا بی ت و کاتیک کینه ی نه ته وه ی سوریا له به رامبه ر میسر دا گه شته ئه و راده یه، ئه وکات ئه م رقه به رایه تیه،

ئەو ھەندە پەرزۆر دەبیت کە دەتوانیت کیو جینگۆرکی پی بگات، چ بگات بەدەرکردنی لەشکر و دەستەلاتی میسریەکان لەسوریادا.

وتم: تۆ دەزانیت کە وانیە و ئەوێ تۆ باسی دەکەیت راست نیە.

پادشای "ئامورو" وتی: راستی بریتیه لەو شتە ی کە من دەیسەپیئەم بەسەر میشتکی خەلکی سوریادا و کاتیەک ئەو شتەم لەرۆحیاندا جینگیر کرد، دەگەنە ئەو باوەرپەری ئەو شتە راستیەکی حاشاھەلنەگرە، ئەم بیروباوەرپەش تادیت لەواندا بەھێزتر دەبیت، کەئەگەر کەسیک پیچەوانە ی ئەم بیروباوەرپە قسە بگات دەیکوژن.

من خەلکی سوریای بەوشیوھێە ئاراستە دەکەم کە وا ھەست بکەن لەبەرئەو ھاتوونەتە بون کە بەنازادی بژین و نازادی شتیکی کەبەھای لە خواردن و جل و مال و گیان زیاترە و خەلکیش بەھۆی ئەم قسانە ی من ئەو راستیە لەخۆیاندا پەسەند دەکەن و بەرپادەھێک باوەرپدار و پەیوھست دەبن بەنازادیوھە کە ئامادەن لەپیناویدا گیانی خۆیان بەخت بکەن و ھەرکەسیکیش باوەرپ بەنازادی بیت ھەولێ ئەو دەدات خەلکانی تر بەپینیتە سەر باوەرپ خۆی و زۆر ناخایەنیت کە لەتەواوی سوریادا تەنھا یەک بیروباوەرپ دیتە بون و ئەو بیروباوەرپەش نازادیە و دانیشتوانی سوریاش ناگاداری ئەو ھەن نین کە باوەرپان بەشتیکی خەیاڵپلۆ و بیبنەمایە، لەبەرئەو نازادی شتیکی نە بۆ نەتەوێ سوریای و نەبۆ ھیچ نەتەوێکی تر بونی نیە، بەلکو ئەمە بیانویەکە کە من لەو پینەوھە خەلکی سوریای پی فریو و بیئاگا دەکەم، بۆئەوێ بتوانم تەنھا خۆم لەسوریادا بھینمەوھە و ئیوھش کاتیکی ھاتن بۆئێرە و ویستتان سوریای نازاد بکەن، بەم دروشمە کە لەبەرچاوی ھەموو خەلکیدا پوکاریکی درەوشاوی ھەیە، تەواوی سوریاتان ملکہچی خۆتان کرد و باج و سەرانیان لی وەرەگرن.

وتم: ئایا باوەرپ بەنازادی ھەیە؟

پادشای "ئامورو" وتی: نەخیر. تۆ کە پزیشکیکیک ناتوانیت لەو تیبگەیت کە فەرمانرەوایەک بۆچی باوەرپ بەنازادی نیە، بەلکو خەلکی بەو دروشمە فریو دەدات، بۆئەوێ بتوانیت خۆی لەفەرمانرەواییدا بھینیتەوھە، من خەلکی سوریای دەھینمە سەر ئەو باوەرپەری دەبیت نازاد بن و نازدیش بەدەست ناھین، تائەو کاتە ی ھەمویان دەست لەناو دەستی یەکتەری دژی میسریەکان راپەرن و کاتیکی دانیشتوانی سوریای یەکیان

گرت و گەشتنە ئەو باوەرپی که نازادیان بە دەست هیناو، بیئەوێ ناگیان لەو بێت که نازادیان بۆ من هیناو، بۆئەوێ بەسەریاندا زالّ بۆ و فرمانەرەواییان بکەم، ئەوان وەکو جاران دەبێت زەحمەتی خۆیان بکێشن و باج و سەرانی بەدەن، ئەوێ لێردا گۆرانیکاری بەسەر دێت ئەوێهە که لەرەبردودا میسرێهەکان باج و سەرانیان لێ دەسندن، دواي ئەوان من لێیان دەسینم و بەردەوام پێیان دەلێم ئێوێ خوشبەختترین نەتەوێ ئەم جیھانەن، چونکە نازادن و ئەوانیش بەهۆی ئەم خەیاڵپلۆیەوێ خوشحال دەبن.

"سینوھە" تۆ نازانی که نەتەوێهەک وەک پانە مەریک وایە و دەبێت بەشتیکەوێ سەرقالیان بکەیت، بۆئەوێ بتوانی فرمانەرەواییان بکەیت، یەکیک لەباشترین کەرەستە سەرقالکردنەکانی نەتەوێهەک ئەوێهە که پێیان بلێیت تۆ نازادی و بۆ ئەوێش هاتوێتە ئەم جیھانە که بەنازادی بژیت، لەبەرئەوێ خەلکی نەزان و گەژەن گوێیان لەهەرچیک بێت باوەرپی پێدەکەن و بەراستیەکی حاشاھەلنەگەری دەزانن. گرنگ ئەوێهە ئەوێندە بابەتیک بەگوێیاندا بچینی تا لەناو پۆحیاندا جیگەر دەبێت.

وتم: نایا دەزانی ئەم قسانەي تۆ چەنیک هەرەشە نامیزە، ئەگەر میسر بزانی تۆ چ مەبەستیکت هەيە، گالیسکە جەنگیەکانی دەنیریت بۆ ولاتەکەي تۆ و ئەم شارەت بۆ وێران دەکات و خودی تۆش دەستگیر دەکات و سەرەوژێر هەلتەدەواسن، یان دەتەبەنە "تبس"، بۆئەوێ لەوێ لەسێدارەت بەدەن.

پادشای "نامورو" وتی: فیرەوێ میسر متمانەي بەمن هەيە، لەبەرئەوێ "خاچی ژیانی" پێداوم و منیش بۆ خوداکەي ئەو پەرستگایەکم دروست کردوو و ئەو زیاد لەبەرپرسەکانی خۆي متمانەي بەمن هەيە. نیستا وەرە باپروین بۆئەوێ شتیکت پی نیشان بەدەم، که بێتە مایەي خوشحالیت.

لەگەل پادشای "نامورو" پۆشتم و ئەو منی بەرەو حەساری شار برد و بینیم پیاوکیان سەرەوژێر بەدیواری حەساری شاردا هەلواسیو.

پادشای "نامورو" وتی: ئەم پیاوێ دەبینی کابرایەکی میسرێهە و ئەگەر گومانەت لەناسنامەي هەيە. ئەوا خەتەنەکەي ئەو گومانەت دەرەوینیتەو.

پرسیم: بۆچی ئەم میسرێهە بەدەختەیان سەرەوژێر هەلواسیو؟

پادشای "نامورو" وتى: ئەم پیاوھ خویندکاری فیرعونى میسرە و ھا تووھ بۇ ئیرە بۆئەوھى داواى سەرانیە و باجم لی بکات و دەیوت، من چەند سالیكە باج و سەرانیەم نەداوھ و دەبیئت سەرانیەى ئەو چەند سالە بدەیت.

وتم: گوناحى خوینی ئەم پیاوھ بەدبەختە لەنەستوی تۆدا دەبیئت و تۆ گرفتاری سزایەکی زۆر خراپ دەبیئت، چونکە لەمیسردا دەتوانی گالتە بەھەموو شتیك بکەیت، جگە لەخویندکارانی فیرعون کە نوینەری کۆکردنەوھى باج و سەرانیەن.

پادشای "نامورو" پیكەنى و وتى: من بەشیوھیک بەرنامەم بۇ دارپژاوە کە فیرعون لەباتی ئەوھى لیم توپە ببیئت، پەزنامەندى خوئى لەبەرامبەر مندا دەربریئت کە خویندکاریکی گەندەلم بەسزای خوئى گەیاندووە، چونکە زیاد لە دە تەختەقورپی سورکراوھم ناردووە بۇ فەرمانپەرەوايانى میسر لەسوریادا و ئەم پیاوھ داواى ئەوھى پیى ناوھتە سوریا و ولاتەکەى من دەستدریژی کردووەتە سەر ژنان و جنیوی بەخوداکانى سوریا داوھ و لەپەرستگای ئیمەدا، پەفتارگەلیکی ناشیرینی ئەنجام داوھ و لەیاساکانى ئیمەدا نوسراوھ، ئەگەر پیاونیک بی پەزنامەندى ژن، بەزۆر لەگەلیدا رابویریئت، یان قسەى ناشیرین و نەشیواو بەخوداکان بلیئت یان لەپەرستگادا دوچارى پەفتارگەلیکی پیس ببیئت دەبیئت بەکوشت بدریئت.

ھەرچی زیاتر لەگەل پادشای "نامورو" قسەم بکردایە، زیادتر "ھۆرم ھب" ی فرماندەى لەشکری میسر دەکەوتەوھە یاد کە منى نارد بۆئەوھى زانیاری لەولاتانى تردا کۆبکەمەوھ، چونکە زۆر لەو دەچوو.

تەنھا ئەو جیاوازیەى کە ئەم دوانە لەگەل یەکدا ھەیانبوو ئەوھبوو کە پادشای "نامورو" لە "ھۆرم ھب" بەتەمەتتر و فیلبازتر بوو، چونکە پادشای "نامورو" لەولاتیکدا فەرمانپەرەوايي دەکات کە لەکۆندا فەرمانپەرەواکانى ئەو ناوچەیه لەگەل پادشاکانى تردا دەجەنگان و بەکوشتیان دەدان یان خوئیان بەکوشت دەدران و ناکۆکی بەردەوامیان ھەبوو لەگەل دراوسى کاندای، ئەم جۆرە پادشایانەى کە لە ھونەرى سیاسەتدا زۆر شارەزا بوون.

سەرەپای ئەوھى پادشای "نامورو" فیلباز و نازا و بیباک دەھاتە بەرچاوی، بەلام من وایبۆ دەچووم توانای فەرمانپەرەوايي سەرتاسەرى سوریای نەبیئت، بۆیە پیم وت: سەرەپای ئەوھى لەسەردەمی مندالیدا لەولاتی میسریدا ژیاوویت، بەلام بەھۆی مندالی و

کالفامیتهره نه توانیوه پهی به مزنی و توانای فیرعهونی میسر ببهیت، چونکه فیرعهونی میسر سهروهت و سامانیکی زۆری ههیه و دهتوانیته لهشکریکی مهزن بنیڕیڕیته ولاتهکهی تۆ و ئەم ولاتهت بۆ وێران بکات و تۆش ناییت بهتواناکانی خۆت بنازی و لهخۆبایی ببیت و وا بزانیته که دهتوانی لهگهڵ فیرعهونی میسر دا دهستهویهخه ببیت، کاتیکی کونی کیسهیهک جوان بهپۆن دهمالن و کونهکانی دهگرن، دوای ئەوهی فویان تیکرد کیسهکه ههڵدهناوسنیته و خاوهنی کیسهکه وا دهزانیت شتیکی مهزنی بهدهستهویه، بهلام ههڕهوهی کونیکیان کرده ئەو کیسهوه و ئەو بایهی که بووته هۆی ههڵئاوسانی ئەو کیسهیه دهبرجیته، کیسهکه دهگهڕیتهوه حالی جارانی. تۆش ئیستا دهقاودهق وهک ئەو کیسهیه وایته که فویان تیکردوه و ههڕهوهی کونیکت تی بکن، ههموو ئەو بایهی که بووته هۆی ههڵئاوسانت خالی دهبیتهوه.

پادشای "نامورو" پیکهنی و لهپنی ئەم پیکهنینیهوه پوکهشی ئالتونی ددانهکانی خۆی پینیشان دام و وتی: سههرپای ئەوهی وهک کیسهیهکی فوتیکراویش بم، بهلام هاودهستانیکی بههیزم ههیه، ئەوانهش فهڕمانپهروایانی "بابل" و "هاتی" این که پشتگیریم دهکن میسر لهسوریا له دهبریکه.

وتم: فریوی پشتگیری فهڕمانپهروایانی "بابل" و "هاتی" نهخۆیت، چونکه ئەکریت کۆمهلیک چهقهل بۆ شکارکردنی گیانهوهران لهگهڵ شیریکیدا یهکبگرن، بهلام دوای ئەوهی نیچیرهکیان راوکرد، باشتین گوشتی ئەو گیانهوهره شیرهکه دهیخوات و بۆ چهقهلهکانیش جگه لهگهده و پریخۆلهی نیچیرهکه ههچی تر نامینیتهوه.

ئەم دوو پادشایهش هاوکاری ئەوهت دهکن که میسر لهسوریا دهبریکهیت، بهلام مهبهستی ئەوهیان نیه تۆ بکهنه پادشای سوریا، بهلکو دهیانهویته دست بهسهر ولاتی سوریا دا بگرن، بۆ تۆش بی لهفهڕمانپهروایی "نامورو" ههچ شتیکت بۆ نامینیتهوه، ئەویش ئەگهڕ بمینیته.

پادشای "نامورو" زۆر پیکهنی و وتی: "سینۆه" ههز دهکم وهک تۆ بخوینم بۆ ئەوهی بیه کهسیکی دانا و وهک تۆ گهشت بۆ ولاتانی تر بکه، بۆئهوهی زانیاریهکی تهواو لهسهر ولاته بیگانهکان بهدهست بهینم، بهلام لهبهڕهوهی دهبیته ولاتی خۆم بهپریوه بیه، ههلی ئەوهم بۆ نهپهخساوه سهردانی ولاتانی تر بکه.

ئەو گفتوگۆیەکی من لەگەڵ پادشای "نامورو" دا کردم، منی لەو ناگادار کردەوه که هەتا زووتر لەولاتەکی ئەو دەرچم هێشتا درەنگە، چونکە فیرعەونی میسر ئەگەر بیهوێت تۆلەکی خۆینی خۆیندکارەکی بکاتەوه، ئەوا لەشکرێک بۆ ولاتی "نامورو" دەنیرێت و دواى هاتنی هیزی میسر بۆ "نامورو" بونی من لەو ولاتەدا باش ناییت و لەوانەشە پادشای "نامورو" بەهۆی ئەو پەرقەکی که لەبەرامبەر میسریەکاندا هەیهەتی منیش بەکوشت بەدات.

بۆیە پۆژی دواى بەپادشام وت: ئەوه ماوهیەکی من میوانی تۆم و نامەوێت لەوه زیاتر ئەم پێشوازی و میوانداریەکی تۆ بۆ مەبەستی تاییبەتی خۆم بقۆزمەوه، ئەگەر تۆ کەژاوهیەکم پێ بەهیت ئەوا دەگەرپێمەوه بۆ "ئزمیر"، بەلام لویش نامیئەوه، بەلکو دەگەرپێمەوه بۆ میسر، چونکە حەز دەکەم لەناوی "نیل" بخۆمەوه.

من راستم دەکرد چونکە دەموست بگەرپێمەوه بۆ میسر و دەرەنجامی ئەو لیکۆلینەوهیەکی خۆم لەبارەکی ولاتە بیگانەکانەوه بگەیهنمە دەستی "هورم هب" ی فرماندەکی لەشکرکی میسر.

پادشای "نامورو" وتی: بەلندەیهک تا هیلانەیهک بۆخۆی دروست نەکات هیچ کاتیک ئاسودە خەیاڵ ناییت، تۆ دواى ئەوهی ماوهیەکی گەشتت بۆ ولاتانی جیهان کرد، باشترین شت ئەوهیە که دەست لەگەشت و گەرانهکانی خۆت هەلگری و لەم ولاتەدا نیشتهجی ببیت، ئەگەر حەز بکەیت لەم ولاتەدا بمینیتەوه من مایکت بۆ دروست دەکەم و جوانترین کچی ئەم شارەت پێ دەبەخشم، بۆئەوهی بیکەیتە هارسەری خۆت. من بەگالتهوه وەلام دایەوه: خراپترین ولاتی جیهان ولاتی "نامورو" یە و ژنەکانی ئەم شارەش بونی کارە بزنیان لی دیت، من حەز ناکەم لەم ولاتەدا بمینمەوه و لەگەڵ ئەو ژنەکی بونی بزنی لیدیت بژیم. دواى ئەوهش ئەوه ماوهیەکی زۆرە لەمیسر دور کەوتومەتەوه و بیری ولاتەکەم دەکەم و دەمەوێت بگەرپێمەوه، بۆئەوهی گویم لەدەنگی مراوی و بەلندەکانی کەناری روبرای "نیل" بیت و لەژێر سیبەری دارخورماکانی میسر دا نیشتم و گوێ لە گۆرانی دەریاوانەکان بگرم و خۆری گەرمی میسر بەدات لەجەستەم، دواى ئەوهش بچمە "مالی ژیان" و خۆیندکارانی میسر لەزانیاڕیە پزیشیەکانی خۆم ناگادار بکەمەوه، بۆئەوهی بەهای زانستی "مالی ژیان" که بەردەوام مەزنترین قوتابخانەکی جیهان بوو، هەروا بمینیتەوه.

پادشای "نامورو" وتى: سەربارى ئەوھى من حەز ناکەم تۆ لىرە بېرۆيت، بەلام لەبەر ئەوھى تۆ ناتەوئیت بىمىنیتەوھ، بۆيە كەژاوەيەكت بۆ ئامادە دەكەم و كۆمەلىك سەربازىشت لەگەلدا دەنىرم، بۆئەوھى تۆ بگەيننە "ئزمير"، چونكە توپەيى سريانئەكان بەرپادەيەك لەدژى مىسرىيەكان وروژئىنراوھ، لەوانەيە لەرئىدا بتكوژن.

من كە نەمدەتوانى جارىكى تر سواری گالىسكە سەربازىيەكان بىم، ناچاربوم بە كەژاوەيەك لە پايتەختى "نامورو" وھ گەرامەوھ و سەربازەكانىشى رەوانەيان كردم.

ھەرئەوھى گەشتمە "ئزمير" بە "كاپتا" م وت: زۆر زوو ئەو خانووەي لىرە ھەمانە بىفرۆشە، لەبەرئەوھى لەمەودا سنورى "ئزمير" و سوريا "بۆئىمەي مىسرى زۆر ھەرەشە ئامىزە و دەبئت زوو بگەرئىنەوھ بۆ مىسرى.

گەرانهوه بۆ ميسر

بۆئەوهى چاويىگەوتن لەگەل"هورم ھب"دا بگەم.

من باسى بارودۆخى گەرانهوھم بۆ ميسر ناکەم، جگە لەوھى کاتيک کەشتيەکە بەرپى کەوت، ھەرچى زياتر لەميسر نزيکتر ببومايەتەوھ، زياتر ھەستم بە بينوقرەيى دەکرد و نەمدەتوانى دان بەخۆمدا بگرم، بۆيە بەردەوام لەسەر سەکووى گەشتيەکەدا پياسەم دەکرد.

چونکە پەلەى ئەوھم بوو زووتر بگەمەوھ ميسر، کاتيک لەشارى کەنار دەرياکانى سووریدا لەنگەريان دەکرد، تاقەتى ليکۆلينەوھى ژيان و نەريتى ئەو شارانەم نەبوو، چونکە چيتر لەوجۆرە کارانە بيزار بووبوم.

بگرە پەنگى کيوھکانى سووريا لەکاتى ئاوابونى خۆردا کەپەنگى ئەرخەوانى لەخۆ دەگرت، منى نەدەوروزاند، لەسووریدا وەرزی بەھار بوو و پەپەرسيلکەکان لەئاسماندا سەما و جيقەجيقيان دەکرد، کاتيک لەشارە کەناريەکاندا لەنگەرمان دەکرد، دەنگى پەپەرسيلکەکانم دەبيست لەلای سەرمەوھ.

کاھينەکانى خوداى"بەعل"ى خوداى سووريا بەبۆنەى گەشتنى وەرزی بەھار، لەپەرسىتگاگان ھاتبونە دەر و لەکوڵانەکاندا ھاواريان دەکرد و پوخساريان دەپوشاندو لەپشت ئەمانيشەوھ ژنان و کچانى لاو گاليسکەيەکیان بەدواى خۆياندا دەکيشا بۆئەوھى خەلکى ديارى خوداى"بەعل" بخەنە ناو ئەو گاليسکەيەوھ.

بهلام تهواوی ئەمانه له بهرچاوی مندا، بههۆی ئەوەی دەمویست بگهڕنمەوه بۆ میسر، هیچ گرنگیهکیان نهبوو و من ههزم نهدهکرد جارێکی تر تهماشای ئەو جوړه دیمه نانه بکه، چونکه له پرابردودا بینیبوم.

بارودۆخی من لهو کاته دا که دەمویست بگهڕنمەوه بۆ میسر، وهك ئەو خویندکاره وایه که ناشقی ژنیک بوییت و دهزانیت یا دهییت پروات سهردانی ئەو ژنه بکات یان ئەو ژنه دیت بۆ لای، ئەم خویندکارهش چیتەر دواي ئەوه ناتوانیت ئەوهی له لاپه‌ره‌ی پاپیروسه‌کاندا نوسراوه-پاپیروسی میسری ئەو سهردهمه که له جوریک گیا دروست ده‌کریت- بخوینیته‌وه و ئەگەر بیشیخوینیته‌وه ناتوانیت لهو زانیاریه‌ی که له‌سه‌ر ئەو پاپیروسه‌ نوسراوه تیبگات، تائه‌وه‌ی کاته‌ی چاوی به‌و ژنه نه‌که‌ویت، بهلام دواي بینینی دوباره ئاره‌زوی خویندنه‌وه‌ی کتیبی بۆ ده‌گه‌ریته‌وه.

منیش به‌بۆنه‌ی ئەوه‌ی که ده‌مزانی ده‌گه‌ریته‌وه بۆ میسر و چاوم به‌نیشتمانی خۆم ده‌که‌ویته‌وه، له‌ته‌ماشاکردنی دیمه‌ن و نه‌ریتی شاره‌کانی سوریا بیزار بووبوم.

دەمویست خۆم بگه‌یه‌نمه "تبس" و له‌یه‌که‌مین شه‌وی گه‌شتنم بۆ ئەوی به‌کۆلانه‌کانی شاردای پیاسه‌ بکه‌م و به‌به‌رده‌م ئەو مالانه‌ی له‌خۆل دروست کراون تیپه‌پرۆم چاوم به‌و مه‌قه‌لیانه‌ بکه‌ویت که‌له‌به‌رده‌م ماله‌کاندا دایاننان و ماسی له‌سه‌ر ده‌برژینن، به‌هه‌ناسه‌یه‌کی قول بۆنی ماسیه‌کان هه‌لمژم، هه‌روه‌ها باده‌ی میسر بپژینمه‌ ناو ده‌مه‌وه و تامی له‌سه‌ر زمانم به‌رجه‌سته‌ بکه‌م و خۆم له‌ئاوی نیل که‌ بۆنی چلکاوی لیدییت تیر بکه‌م ، چونکه‌ بۆنی ئەو چلکاوه‌ به‌لای منه‌وه وهك خۆشترین بونی عه‌تره‌ وایه.

دەمویست زووتر خۆم بگه‌یه‌نمه‌ میسر، بۆئه‌وه‌ی به‌سه‌ر ئەو پاپیروسانه‌ی که‌ له‌که‌نار پوباری "نیل" دا ده‌پوین پیاسه‌ بکه‌م و له‌ژیر پیمدا هه‌ست به‌و جوړه‌ گیایه‌ بکه‌م و بۆنی ئەو گولانه‌ی که‌ له‌که‌نار پوباری نیلدا ده‌پین بکه‌م و کاتیکیش خۆر هه‌لدیت و تیشکی به‌ر پایه‌ ره‌نگاوپه‌نگه‌کانی په‌رستگای "ئامون" ده‌که‌ویت، ستایشی دره‌وشاوه‌یی ره‌نگه‌کانی بکه‌م.

سه‌ره‌پای ئەوه‌ی له‌شاری "تبس" دا هه‌ر به‌وشیوه‌ی له‌سه‌رگوزه‌شته‌کانی خۆمدا باس‌م کردووه‌ چاره‌په‌ش بوم و تیپه‌پوبونی کات ته‌مومژی فه‌رامۆشی به‌دبه‌ختیه‌کانمی داپۆشیبوو و له‌وکاته‌ی که‌ بۆ میسر ده‌گه‌رامه‌وه نه‌خۆم به‌خۆشبه‌خت ده‌زانی و نه‌

بەدبەخت، بەلكو نازارى نىشتىمانم ھەبوو و دەمويست بېرۇم و خۇم لەر ژىنگەيەي
چاوم تىدا كىردەو و گەورە بوم و خۇم تىدا ناسىيى بىينم.

كاتىك گەشتىنە كەنارەكانى "سىنا"، سەرەراي ئەوھى وەرەزى بەھارىبوو، بەلام ئەو
بايەي لە وشكانىيەو بەئاراستەي دەريا ھەلى دەكرد، روخسارمانى دەيسوتاند كاتىك
كەبەرى دەكەوت، چونكە بىبابانى "سىنا" يەككىكە لەشويئە گەرمەكانى جىھان.

دواي ئەوھى ماوھىك بەدرىژايى كەنارە سورەكانى "سىنا" دا تىيەپەين، گەشتىنە
شويئىك كە رەنگى دەريا زەرد بو، دەرياوانەكان گۆزەكانيان كە بەپەتتەكەو بەستبو
شوپر دەكردەو بۇ ناوى ئاوى دەريا و دواي ئەوھى ئەو گۆزەيە پردەبوو لەئو ھەلىان
دەكىشايەو، مەنىش لەھەمان ئەو ئاوم دەخواردەو و ھەستەم كەرد تاراندەيەك شىرینەو
تامى چىكاوى ئاوى "نىل" دەدات، چونكە ئاوى شىرین و چىكاوى "نىل" كاتىك تىكەلى
ئاوى سوپرى دەريا دەيئەت، بۇماوھىك ھەروەك خۇي دەمىئەتەو و ئاويئەي ئاوى
دەريا نايئەت.

ئەو پۇژە، كاتىك لەئاوى "نىل" م خواردەو بە "كاپتا" ي بەندەم وت: ئەم ئاوه،
لەدەمى مەندا لەباشترىن شەرابەكانىش خۇشتە.

بەلام كاپتا وتى: ئا و لەھەموو شويئىكدا ھەر ئاوه، ئەگەر لەئاو پوبارى نىلىشدا
بىت ھىچكات ناتوانىت جىي شەراب بگىرتەو.

وھەتم: مەن بۇيە بەخواردنەوھى ئەم ئاوه خۇشچالەم، چونكە دەزانم گەشتومەتە
مىسر.

كاپتا وتى: ھەركاتىك خۇم لەئاو يەككىك لەمەيخانەكانى "تەبىس" دا بىينى كەگۆزەيەكى
پەر لەئاوجۇيان لەبەردەمەدا داناو و ئەو ئاوجۇيەش دەخۇمەو و تۇوى ئاوجۇ
دەچىتە ئا و دەمەو، ئەو كاتە دۇنيا دەبم كە گەشتومەتە مىسر، چونكە لەدەرەوھى
مىسر، ھىچ كەسىك تەواناي ئامادەكردنى ئاوجۇيەكى باشى نىيە و بەشيوھىك ئەم
خواردنەوھى ئامادە دەكەن، كە مۇژ ناچارە پىئش ئەوھى بىخواتەو جوان بىپالئويئەت
بۇئەوھى تۇوھەكى پىرئىت، دواي ئەوھى بىخواتەو.

بەلام ھەرنەوھى خۇم لەئاو مىسر دا بىنيەو، لەوباوھەردا نىم ھىچ گۇرەنكارىيەك
لەژيانمدا پوو بەدات، چونكە مەن بەندەم، ئىتەر لەمىسر يان ھەر شوپەن و ولاتىكى تەرىم.

وتم: "کاپتا" گهشته دوردریزه کانی ئیمه، تۆی به تهواوی بیضمرم کرهوه و نمه
 بیضمرمیهته گهشتووته رادهیه که نهوه فرامۆش بکهیت که بهندهی منی و
 بهشیویه که وهلام دهدهیتوه که هرکه سیك گوئی لیّت بیت، وا ههست دهکات مافی
 نهوت ههیه گفتوگۆم له گه لدا بکهیت، نه گهر له میسر بومایه نهوا داره حهیزهرانیکم
 له که نار پوباری "نیل" دا هه لده کهند و به هه مان نهو حهیزهرانه چند دانهیه کم
 به پشت و شانقا دهکیشا و نهوکات تۆ تیده گه شتی که جگه له بهندهیه که هیچی تر
 نیت و مافی نهوت نیه بهوشیویه له گه ل خاوه نه که تدا قسه و گفتوگۆ بکهیت.

"کاپتا" ش لهوکاته دا ههردوو دهستی خسته سهر نه ژنۆی و کرنۆشی برد و وتی:
 گهره، تۆ ههه پزیشکی و ههه وتار بیژیکی هونه رهنه ندی، له بهر نه وهی دهزانی له ههر
 کاتی که دا چ جور قسه و وشه گه لیک به کار بهینی و نه وهی ئیستا وتت، گالۆک و دار
 حهیزهرانه کانی هینامه وه یاد که لیدانی گالۆک و دار حهیزهران زیاد له تامی چلکاوی
 پوباری "نیل" و دهنگی مراوی وقازه کان و بوئی ماسی سورکراوه و بوئی بخوردی
 په رستگاکانی "تیس" و دیمه نه ناسراوه کانی میسر به ناوبانگتره، چونکه له م ولاته دا
 ههزاران ساله، بهنده کان به گۆچان و دار حهیزهران ته می ده کرین و به هیزی نهو جۆره
 دارانهیه که هه موو شتی که له جینی خویدا به جیگری ماوه ته وه و هیج که سیك پی
 له بهر که ی خوی زیاتر ناکیشیت. سه ره پای نه وهی ههزاران سال به سه ر دروست بوئی
 میسر دا تیده په ریت، به لام هیج گۆرانکاریه کی به سه ردا نه هاتوو و ئیستا ش دهزانم که
 ده بیت به گۆچان و دار حهیزهران لیم بدریت و گه شتمه نهو باوه رهی که گه شتومه ته وه
 میسر و قوناخی گه شته دریزخایه نه کانمان که به دریزی نهو گه شته ماندا زۆر شتی
 سه یرم بینی، کۆتایی په هاتوو ه... نا ه... نه ی داری حهیزهران... خودا کانی میسر
 زۆر تر تان بکات، چونکه ده توانن هه موو که سیك له جینی خوی دانیشینن و ده بنه
 ناستهنگ له بهردهم نهو که سه ی بیه ویت سنوری خوی به زینیت.

دوای نهو قسانه ی، دهستی کرد به گریان و پۆشت له گۆشه یه کی نهو که شتی هه
 خوت و تا نهوکاته ی که شتی هه که مان گه شته له نگه رگا "کاپتا" هه ر خه وتبوو.
 کاتی که شتی هه که مان خوی کرد به به پوباری "نیل" دا و له که نار له نگه رگا دا
 پاره ستاو چاوم به کۆل بهرانی میسری کهوت که جگه له دهستی که جل، هیچی تریان

نهبو، بینیم که پیشیان تاشیوه، لهوکاته دا ناگاداری ئه وه بووم که چهنیک له جلوبه رگی دریز و پیشی لول و چرچی ساریانیه کان بیزارم.

ژن و پیایوی سوریا قهله و بون، لهکاتیکیدا دواي ئه وهی خوُم کرد به میسر دا بینیم ژن و پیایوی ئه وی ئه ندامیکی باریکیان ههیه و جهسته یان به هوی پی¹ یه وه قهله و نه بوون. بگره بونی ئاره قی کوئبه ره کان له لوتی مندا زور چیژ به خش بو و هه رئه و کاته ی ناوی من و "کاپتا" یان نوسی "کاپتا" خوئی وه ک که سینیکی خه لکی سوریا ناساند، بۆئه وهی هه یچ که سیک بیانوی پی¹ نه گریت "له به رئه وهی به نده یه کی هه له اتور بو" و ئیمه ش دواي ئه وهی له که شتی دابه زین و جلی خو ری ساریانیه کانم له به ر داکنه د و فریمدان و جلی که تانی میسریم له به ر کرد.

دواي ئه وهی دوو پوژ له له نگه رگادا ماینه وه بۆئه وهی به ویننه وه، سوار که شتی که بوین که به ره و "تبس" ده رپوشت و دواي ئه وهی که شته که مان به سه ر پویاری "نیل" دا ده ستی پی کرد، ئیمه ش ماوه یه کی زور دیمه نه کانی میسرمان نه بینیه وه، له به یانیه وه تا ئیواره به سه ر سه کوئی که شتی که وه ته ماشای دیمه نی لای راست و چه پی که شتی که مان ده کرد و له ته ماشا کردنی که سه لادینییه پوته کان، که "گا" کانی خو یان بو کیلانی زه وی ده برد تیرمان نه ده خوارد و چیژمان له بیستنی دهنگی قازو مراوی و له قه قه کان وه رده گرت.

هه رئه وهی که شتی له له نگه رگایه کی پویاردا راده وه ستا، "کاپتا" یه کسه ر له که شتی که داده به زی و خوئی ده گه یانده مه یخانه یه ک و گوژه یه ک ناوجوی ده خوارد وه و باسی ئه و شتانه ی که له ولاتانی تر دا بینیبوی بو ئه و کریکارانه ده کرد که له ناو ئه و مه یخانه یه دا دانیشتبوون و ئه وانیش به شیوه یه ک سه ر یان له قسه کانی "کاپتا" سو پ ده ما که ناچار بون په نا بو خودا کانی میسر بیه ن.

هه رچه نیک له "تبس" نزیکتر ببوینایه ته وه، دانیشتوانی ئه مبه راوبه ری پویاری "نیل" زیاتر ده بوون و له نزیک "تبس" دا به شیوه یه ک جوتیار و خوینهر به یه که وه چه سپابون که له به رچاوی ئیمه وه کوو ئه وه وابوو له نیوه ندی دووشاردا تیده پهرین که یه کیکیان له که ناری لای راست و ئه ویتریان له که ناری لای چه پدا جیگیره.

⁶⁰ پی: یان هیو- وشه یه کی پاراوی کوردیه که به واتا ئه و توئژه چه وره ده ت که له سه ر گوشت دروست ده ییت..... و مرگرت.

لهناكاو له بهشی پوژه لاتی روبری "نیل" وه سی کتو دهرکهوت که وات دهرانی سى پاسه وان به بهر دهوامی پاسه وانی میسر دهکن، دواى نه وه دیواره بهرزهکانی شار و پرستگای مهزنی "نامون" و ته لارگه لیکی ریك و پیک و دهریاچه ی پیروز دهرکهوتن. کاتیك چاوم به شاری مردووهکانی بهشی خورئاواى روبری "نیل" کهوت، دلّم زور تهنگ بوو و وتم: شاری مردووهکان شوینیکه که مردووهکان دواى نه وهی مؤمیا دهکرین له ویدا دهیاننیزن و نارامگای ته وای فرعه ونهکان و پادشاکانی میسر له ووییو مهزارهکانیان له گه ل خانوو سپیهکاندا دهره وشینه وه و له بهرامبهر هریهک له گوږی پادشاکانی میسر دا درهختیکیان ناشتوو که له وهرزی بهاردا "همان نه و وهرزی نیمه گهشتینه میسر" گول دهکن.

من له بهر نه وه به بینینی شاری مردووهکان دلتهنگ بوم، چونکه نه وهی هیئامه وه یاد که دایک و باوکم له پیستی "گا" یه کدا له نزیك یه کیك له گوږی پادشاکاندا نیژاون، چونکه من گوږی نه وانم له پیناو نیشقی ژنیکی ته ماعکاردا فروشتبوو، بویه نه مده توانی له گوږه که ی خویاندا بییانیزم یان گوږیکی تازه یان بو بکرم، بونه وهی له جیهانه که ی تر دا بیمال نه بن.

له بهشی باشور، له وشوینه ی روبری نیل پیچاوپیچکیکی زوری تیده که ویته، کوشکی فرعه ون له ناوه راستی درهخته سه وزهکاندا بهرنگی نالتونی دهره وشایه وه و له کاته دا له دلی خومدا دموت ئایا "هورم هب" فرماندهی له شگری میسر هیشتا له و کوشکه دا نیشته جییه یان نه؟

کاتیك من له میسر دهرچوم نه و پیاویکی به توانا بوو و له فرعه ونه وه زور نزیك بوو، به لام هیچ که سینک ناگاداری چاره نوس نیه و نازانیت نه و پیاوهی نه مپو له پادشاهه نزیکه، سبه یینیش هر به وشیه وهیه نزیکیه تی خوی له گه ل پادشادا دهریزیت یان نه؟

کهشتیه که مان له لهنگه رگای "تبس" له نزیك نه و ناوچه یه ی منی تییدا گه وه بوم راهستا و لهناكاو وهک نه وهی گه رابیتمه وه بو سه رده می مندالیم، خوم له ناوه راستی نه و دیمه نه هه همیشه بیاندا ده بینیه وه که له سه رده می مندالیدا ده بینین.

له به بیر هیئانه وهی یادگاری سه رده می مندالی و لاویه تیم، خوشحال و له هه مان کاتیشدا دلتهنگ بوم و زور خه مم بو دایک و باوکم ده خوارد، چونکه نه و دوو که سه

لهسرتاپای تهمنیاندای خویان گرفتاری هه موو پرنج و نازاریك كرد تنها بۆئوهی بتوانن فیری خویندنم بکن و بمنیرن بۆ قوتابخانه، بهلام من بههوی لایهتی و دلپراویکی ژنیکه وه خیانهتم لهوان کرد و گۆرهکه یانم فرۆشت.

بهرادهیهك شهرمهزار بووم كه دهمویست پوخساری خۆم داپۆشم، بۆئوهی دانیشتوانی شاری "تبس" چاویان پیم نهكهویت و نهلین ئهوه "سینوهه" ی سپلهیه كه دایك و باوكی خۆی له جیهانهكه ی تردا بیخان و مال کرد.

پیش ئهوهی خۆم بکهم بهشاری "تبس" دا، هیچ بهرنامهیهكم بهدهسته وه نهبوو كه بهچ شیوهیهك لهوشاره دا بژیم، چونكه بارودۆخی ژیا نی من په یوهست بوو به بیینی "هوزم هب" هوه و بزانه ئه و دوا ی ئهوهی گوزارشتهکانی وهرگرت چی دهلیت. بهلام هه ره ئهوهی پیم نایه ناو شاری "تبس" هوه په ییم بهوه برد كه لهوشاره دا وهك جارن دهیمه پزیشك، بهلام نهك وهك پزیشکیکی مهزن و بهناویانگ، بهلكو پزیشکیك كه لهناوچه ی هه ژار نشینهکاندا نیشته جی ده بییت و نهخۆشه هه ژاره كان چاره سهر دهكات.

زانیم پیویستم بهو زانیاریانهیه كه له ولاتانی بیگانه دا بهدهستم هیناون، بۆئوهی بیانکه مه كه رهستهیهك بۆ بهدهسته هینانی ناویانگی و سهروهت و سامان، ههروه ها کاتیك بریاری ئه وه شم دا لهناوچه هه ژار نشینهکاندا نیشته جی بیم، ههستم بهخۆشی و نارامیهکی زۆر کرد.

ئهگه هر پزیشکیکی تر له جی مندا بووایه و ئه وه موو زانیاریانهی له ولاتانی تر دا بهدهست بهیخایه، دوا ی ئهوهی دهگهراپه وه لهیهکیك له گه ره كه دهوله مهندهکاندا نیشته جی ده بوو و ناوی خۆی له سهر تابلویه کی جوان به سهر خانوه که یه وه هه لده واسی، بۆئوهی هه موو که سینك بزانیت ئه و پزیشکه لهه موو پزیشکهکانی تر جیاوازه تره و ئه و که سانهی بهمه بهستی چاره سهرکردن سهردانی دهکن، ده بییت دیاریگه لیکی گرانبه های پیشکهش بکن.

بهلام سهیر له وه دایه سه ره پرای ئه وهی دهمویست لهناوچه هه ژارهکاندا بژیم و که سینکی گومناویم، بههوی ئه م بیرکردنه وه ییم خۆم بهخۆشحال دهزانی و ئه م بابهت هس ئه وه مان پینیشان ده دات که ئیمه هه ندی جار له بهرام بهر خواستهکانی خۆماندا هه له دهکین و نازانین چیمان دهویت، هه موو جیهان به پی ده پیرین و

لەولاتیکەوه دەپۆین بۆ ولاتیکی تر و زانیاری یان زێر و زیویکی زۆر کۆ ئەمکەینەوه، دواى گەڕانەوهمان بۆ نیشتمانی خۆمان، پێویستە وەك یەكێك لەكەسە دەولەمەندەكان بژین و مەزنى خۆمان بەروى خەلكانى تردا بكێشین، بەلام دواى گەڕانەوهمان بەسەر سوپمانەوه دەبینین ئەوهى چێژمان پێ دەبەخشیت، ژيان بەسەر بردنە لەگۆشەیهكى گومناودا.

كۆلبەرەكانى لەنگەرگا چۆر دەوریان گرتبوین، بۆئەوهى بارەكانمان لەكەشتى داگرى و بیانگوازەوه بۆ یەكێك لە میوانخانەكان و كرێیهكى زۆرمان لەبەرامبەر ئەو كارەیاندا لى وەرگرن، چونكە لەهەموو شوێنێكدا كاتێك گەشتیارێك دەچیتە ناو شارێكەوه، كۆلبەرەكان لەكەسانى تر زیاتر كرێیان لى وەر دەگرن.

بەلام من بە "كاپتا"م وت: خەزناكەم بپۆم بۆ میوانخانە و بەكۆلبەرەكان بلى ئیمە بارەكانمان لەكەشتى داناگرین.

"كاپتا" وتى: مەگەر ناتەوێت لەم شارەدا نیشتهجى ببیت.

وتم: دەمەوێت ئەوەت پى بلىم، بەپەلە خانوێكەم لەناوچهى هەژار نیشینهكاندا. بۆ بكريت و بەلایەنى كەم لەنزىك ئەو مالهەدا بىت كە دايك و باوكمى تىهە دەژیا، هەروەها هەر ئەمپۆ كرىنى ئەم خانووه كۆتایی پى بىت، بۆئەوهى لەبەیانىەرە بتوانم لەمالهكەى خۆمدا سەرقالى كارى پزىشكى خۆم بىم.

"كاپتا" بەبىستنى ئەو قەسەیه زۆر دلگران بوو، چونكە واى دەزانى ئیمە لەیەكێك لەمیوانخانەكاندا نیشتهجى دەبین و بەندەى میوانخانەكە خزمەتى دەكەن، بەلام سەرەراى ئەوەش هیچ پەخنەیهكى نەگرت و سەرى دانەواند و پۆشت.

هەمان شەو، لەماله تازەكەى خۆمدا، كەپىشتەر هی كابرایهكى مسگەر بوو ئەكەوتە ناوچهى هەژار نیشینهكانەوه، لەسەر زهوى دانیشتم.

لەماله كانى ئەملاولا و بەرامبەرى هەیوانەكەماندا، ژنەكان بەسەر ئاگر دانەكانیاندا سەرقالى برژاندنى ماسى بون و بۆنى ماسى برژاو، لەسەر قاسەرى ئەو كۆلانەدا دەهات.

كەمێك لەشەو تىپەرى، چرای ماله سۆزانیخانەكان داگیرسان و لەناو سۆزانیخانەكاندا دەنگى موزىكى سىریانى و گۆرانى لەریاوانانى مەست بەرزبویەوه و كاتێك تەماشای ئاسمانم دەکرد بىنیم بەهۆى چراخانى شارەوه سور وەرگەراوه.

دوای ئەو سالانەى لەولاتاندا سەرقالى گەشتکردن و كۆكردنەوہى زانىارى بوم، گەرامەوہ بۇ ھەمان شوین، بەواتا گەرامەوہ بۇ مالى خۆم و سەرم لەوہ سوپ دەما، كە چۆن سەرەپای ئەوہى لەسوریا و "بابل" و "كریت" دا ئەو ھەموو دیمەنە جوانەم بىنىبو و ئەو ھەموو بۇنە خۆشانەم بىستووہ، بەم شىوہیە چىژ لە بۇنى ناخۆشى ماسى برژاو و بىنىنى دیمەنى ھەژارى و كەمدەستى دراوسىكانم وەردەگرم.

بەيانى پۇژى دوایى بە "كاپتا" م وت: تابلۆيەكى سادە و بىنەخش و نىگار، بەسەر مالىكەمەوہ ھەئواسە، بۇنەوہى خەلكى بزانن ئەمە مالى پزىشكە و كاتىكىش كەسە نەخۆشەكان دىن، پىيان مەلى كە من پزىشكىكى بەناوبانگم، بەلكو تەنھا ناميان پى بلى و بۆيان پونبكرەوہ كە ئەم پزىشكە، تەنھا پىشوازی لەنەخۆشە ھەژارەكان دەكات و ھەموو كەسىك دەتوانىت بەپىنى توانای دارايى خۆى كرئى چارەسەرىكەى بدات.

"كاپتا" وتى: گەرەم، تۆ كە پزىشكىكى مەزن و بەناوبانگى و بەھۆى ئەو گەشتانەى بەجىھاندا كردوتە، زانىارىيەكى زۆرت بەدەست ھىناوہ، بۆچى خۆت دەكەيت بە پزىشكى ھەژاران؟ ئايا ناوى گۇلاوہكانت خواردووہتەوہ كە سەرچاوى نەخۆشەكانە يان ئەوہى دووپشكىك تۆى گەستووہ و بووہتە ھۆى ئەوہى بەوشىوہیە بىرى لى بکەيتەوہ؟

وتم: "كاپتا" ئەوہى من پىت دەلیم پەسەندى بکە و فەرمانەكانم بى ئەملاولا جىبەجى بکە، ئەگىنا لەمالەكەم برۆرە دەرەوہ و بەوشىوہى خۆت حەزى لىدەكەيت بژى، چونكە دەزانم ئەرەندە زىرو زىوت لەمن دزىوہ كە دەتوانى ھەر بەو زىر و زىوہى ھەتە ئەمرو خانوويەك بكرىت و ژنىكىش بکەيتە ھاوسەرى خۆت.

"كاپتا" وتى: گەرەم ئەگەر تۆ "تات" نەبىت بەوشىوہیە قەسە ناكەيت و وام پى نالىيت، منىش پىاويك نىم كە ژن بەينم و بەردەوام لەمالدا شەپرى لەگەلدا بکەم و ژن نانى من بخوات و لەكاتى شەپ و دەمەقەرەشدا، بەگالوك يان خىزەرە بکەويتە كوتانى شان و ملم، كاتىك مروژە بتوانىت نازاد بىت و بەوپەرى ئاسودەيىوہ بژىت، بەبۆچونى من ژن ھىنان كارىكى شىتانەيە، بەلام لەبەرئەوہى تۆ خاوەنى منى، ئەگەر لەسەر حەسىرىكىش بخەويت، منىش دەبىت لەسەر ئەو حەسىرە بخەوم، بەلام ناتوانم خۆم لەداخ و خەمخواردنەكان بپارىزم، لەبەرئەوہى تۆ كارىكى شىتانەت گرتووہتە بەر،

چونکه تهنه شیتیک گههر و زیر لهژیر پاشهپروی نازهلنیکدا دهشاریتهوه و توش بههمان شیوه زانست و زیرهکی خوت لهژیر پوشاکی شر و درای ههژاراندادهشاریتهوه.

وتم: "کاپتا" کاتیک مروژ لهدایک دهبیئت، ئیتر ههژار بیئت یان دهولهمنه، بهپروتی پی دهنیته ئەم جیهانهوه و لهکاتی نهخوشیشدا هیچ جیاوازیهک لهنیوا ههژار دهولهمنهندا نیه و ههردووکیان بهشیوهیهکی یهکسان نازار دهچیژن و دهبیئت ههردوکیان بهیهک شیوه چارهسههر بکریئن.

"کاپتا" وتی: بهلام جیاوازیهکی زور ههیه لهنیوان ئەو دیاریهیی که دهولهمنهندیک دواي چارهسههرکردنی پیشکەشی دهکات لهگهله ئەو دیاریهیی که ههژاریک پیشکەشی دهکات، ئەگەر من ههه لهبنهچه و رهچهلهکهوه بهنده بومايه، ئەوا لهکاتی لهدایک بونیشدا بهبهندهیهک لهقهلهم دهدرام و لهم حالهته دهمتوانی ئەم بۆچونهی تو پهسهند بکه، بهلام لهبهرهوهی لهسهههتادا نازاد بوم و لهدوايیدا بومهته بهنده، ناتوانم ئەوه بهینمه بهرچاو خۆم که ههژار و دهولهمنه لهبهرچاوی مروژدا یهکسان بن.

وتم: "کاپتا" من نهخوشی ههژار و نهخوشی دهولهمنهندیک بهیهک چاو تهماشای دهکهم و بۆنهوهی زانیاریهکی زیاترت پی ببهخشم دهلیم ئەگەر مندالیکی بی دایک و باوک پهیدا بکه، دهیکه بهکوپری خۆم.

"کاپتا" وتی: نهوه کاریکی بیسوده، لهبهرهوهی مندالی بی دایک و باوک، لهپهههستگایهکی تابهتهدا چاودیتری و پاریزگاریان لی دهکریت و ههندیک لهمانه دهکرین به کاهینی پله نزم و ههندیکیهشیان دهکهن بهخزمهتکار و دهیاننیرنه مالی دهولهمنهدهکانهوه بۆنهوهی خزمهتی دهولهمنهدهکان بکهن یان پاریزگاری لهژنی دهولهمنهدهکان بکهن، ئەم خزمهتکارانه لهمالی کهسه دهولهمنه و وهجاخزادهکاندا، بهشیوهیهکی رهها لهمالی دایک و باوکیان "ئهگەر زیندو مابیتن" باشتر دهژین.

ئهگەر تو خوازیاری مندالیکی، خوت لهژن هینان پیاویزه و لهگهله هیچ ژنیکدا گۆزه مهشکینه و لهباتی ئەوه داوا لهیهکیک لهو ژنه لاوانه بکه که بی ئەوهی براههکیان بویت سکيان پرپوهه و دواي ئەوهی مندالهکهی بوو، مندالهکهی خویت پی بدات و ئەویش بهو بۆنهیهوه دهیانجار سوپاسی خودای "نامون" دهکات که تو هیناوته سهه ری، بۆنهوهی مندالهکهی لی وهگریت و بهخپوی بکهیت.

ئەگەر ناتەۋىت مندالى كچىكى بېھاسەر بىكەيت بەھى خۆت، كەنىزىكى لاو و جوان بىكەر، كە ھەم مندالىكت بۇ بەھىنئە ئەم جىھانەرە و ھەم سودىكىش بەمن بگەيەنئەت و لەكاروبارى مالددا يارمەتيم بدات، چونكە چىتر من پىر بوم و بەسەختى دەتوانم كاروبارى ناومال بەرپۆۋە بىبەم، ئەوكاتانەي دەستەكانم دەلەرزىن، دەبىت خۆم ھەم بەكاروبارى مالدەۋە سەرقال بىكەم، ھەم پارەكانى خۆم بىخەمە گەر، بۇئەۋەي سودىكم پى بگەيەنن.

ۋەتم: من ھەزناكەم كەنىزەيەك بىكەر، بەلام تۇ دەتوانى بۇ كاروبارى ناومال خزمەتكارىك بەكرى بگرىت، چونكە مافى ئەۋەت ھەيە، لەمەودوا لەمالى مندا بىسەيئەۋە و ئەمەش پاداشتى ۋەفادارى منە لەبەرامبەر ئەۋ خزمەتەي پىت گەياندوم، چونكە دەزانم لەم شارەدا دەپۆئە ناو فرۇشگاكانەرە و لەر گىتوگۇيانەي لەناو فرۇشگاكاندا دەيانىيىستى زانىارى بەدەست دەھىنى و بۇمنى دەگىرپتەۋە، چونكە ھىچ شوئىنك ۋەك مەيفرۇشى خەلكى بەدلسۆزىۋە قسەي خۇي تىدا ناكات، زۇر لەۋ كەسانەي كە ھەرگىز ھەستى دەرونى خۇيان بۇ ھىچ كەسىك ناگىرپنەرە، دواي ئەۋەي دەست بەخواردنەرە دەكەن، دەكەنە قسەكرىن و ئەۋەي لەدلىاندایە دەپەئەننە سەر زمان.

دواي ئەم قسەيە لەمال پۇشتەمە دەرەرە، بۇئەۋەي يەكىك لەناشنا دىرىنەكانم پەيدا بىكەم ھەرەرەھا بېرۇم بۇ لاي "ھورم ھب" ى فەرماندەي لەشكرى مىسر. پۇشتەم بۇ ئەۋ فرۇشگايەي كە "توتەمس" ى دۇستى ھونەرەندى من بۇي دەرۇشت و ھەۋالم پىرسى و مەيفرۇشەكە پىيى ۋەتم: ئىستا نازانىت لەكويىە و چى دەكات، چونكە ماۋەيەكە نايەت بۇ ئەم فرۇشگايە، بەلام پىش ئەۋەي بەۋ شىۋەيە ون بىت، بىننم شىۋەي پىشەلەكانى دەكىشا.

منىش سەرم لەوكارەي سوپما و لىم پىرسى: بۇچى وئەي پىشەلەكان دەكىشئەت؟ مەيفرۇش ۋەتى: لەبەرئەۋەي ناچارىۋو بژىۋى ژيانى داين بكات وئەي پىشەي بۇ ئەۋ كىتەبە دەكىشا كە مندالەكان لەقوتابخانەدا دەيانخوئەند.

منىش لەۋ فرۇشگايە ھاتمە دەرەرە و پۇشتەم بۇمالى سەربازەكان "بەۋاتا سەربازخانە"، بۇئەۋەي لەۋى چاۋم بە "ھورم ھب" بىكەۋىت، بەلام بىننم كە سەربازخانەكە كۆمەلىكى كەمى تىدايە و ۋەكوو جارن، لەھەۋشەي سەربازخانەكەدا

خەریکی زۆربازى نىن و مەشق لەسەر تىراوىشتن ناکەن و لەدورەوه نىزە ناگرەن
کيسەى پەر لەکای وشک.

ئەفسەرى بەشیک لەحەوشەى سەربازخانەکەدا راوەستابوو و بەدەم چەقاندنى
پەنجەى پىی بەزەویدا لىی پرسىم بۆچى هاتوم بۆ ئىره و چ کارىکم هەيه. منىش لىم
پرسى ئایا "هورم هب" لىرهيه، ئەگەر لىرهش نیه، لەکوی دەتوانم بیدۆزمەرە.

ئەفسەرى بەش دواى ئەوهى ناوی "هورم هب" ی بیست سەرى دانەواند و من لەم
رێزەیهوه پەیم بەوه برد کە هیشتا "هورم هب" خاوهنى پلەوپایەى سەربازى خۆیهتى،
بەلام سەرەپای ئەوهش بۆ دلنیاى خۆم لىم پرسى: ئایا "هورم هب" وەکوو جاران
فەرماندەى لەشکرە یان نە؟

ئەفسەرى بەش وتى: بەلى ئەو وەکوو جاران فەرماندەى لەشکرى میسرە، بەلام
ئىستا لىره نیهو پۆشتوو بۆ ولاتى "کوش" بۆئەوهى سەربازخانەکانى ئەوى لەناو
ببات و ئەو سەربازانەى لەوى پاسەوانى دەکەن پەرتەوازەیان بکات، دواى ئەوهش
دیار نیه چ کاتیک دەگەریتەوه.

من ئەنگوستیلەیهکی زیوم دا بە ئەفسەرى بەش و ئەو بەبىننى ئەو نگوستیلەیه
زۆر سەرى سوپما و لەکۆشکى خۆ بەزلزانیهوه هاته خوار و زەردەخەنەیهکی بۆ
کردم و وتى: "هورم هب" فەرماندەیهکی مەزنە، لەبەرئەوهى دەزانیت سەربازەکان
چیان دەویت و بەچ شىوێهەک دەبیت پەفتاریان لەگەلدا بکرىت، بەلام فیرەون وەک
بزنیک وایە و ئاگادارى بارودۆخى سەربازەکان نیه و هیچ گرنیگەکیش بەبارودۆخیان
نادات و هەرلەبەرئەوهى "هورم هب" لەئىستادا لىره نیه، هەر بەوشىوێهەى خۆت دەبینى
سەربازگاکە خالیە، لەبەرئەوهى سەربازەکان پۆشتون بۆ سوال کردن، بۆئەوهى سکی
خۆیان تىر بکەن.

بەلام لەبەرئەوهى من ئەفسەرى بەشم، ناتوانم بپۆم بۆ سوالکردن و داوا
لە "ئامون" دەکەم بەبۆنەى ئەوهى ئەم ئەنگوستیلە زیویەت پىداوم پىرۆزت بکات،
چونکە چەند مانگیکە نەمتوانیوه بپۆم بۆ مەیخانە بۆئەوهى ئاوجۆیهک بخۆمەرە، بەلام
ئەمپۆ دەپۆم بۆ مەیخانە و دەخۆمەرە. پىش ئەوهى بەمانکەنە سەرباز، بەلینیان
پىدابوین ئەگەر ببینە سەرباز، کانزاگەلیکی زۆر دەبیت بەشمان و هەرکاتیک ژنمان
بویت دیتەبەردەستمان و سکمان بەبەردەوامى پەر دەبیت لەخواردن و خواردنەوه.

له سهربازخانه که هاتمه دهره وه و بهر وه "مالی ژيان" پۆشتم، بۆنه وهی سهر کونتیکه ری فیرعون له وی ببینم، به لام له وی بیان وتم دووسال له وه و پیش سهر کونتیکه ری فیرعون مردوه و لاشه یان له شاری مردوه کاندانا ناشتوه.

له ری نه و قسانه ی که له "مالی ژيان" دا له گه ل مندا ده یان کرد، ناگاداری نه وه بووم که فیرعون به په پیره وی کردنی خودای خوی که ناوی "ئاتون" دهستی کردبوو به دهر کردنی نه و سهربازانه ی باوکی به کپی گرتبون، له بهر نه وهی ده لاین ده یه ویت له گه ل هه موو که سیگدا به ناشتی بژی و چیتر پیویستی به سهرباز نه.

له کاتی باسکردنی هه م به سهره اتانه دا وتم: له قوتابخانه ی "مالی ژيان" دا له په رستگای "نامون" دا خویندنه ته واو کردوه و له بهر نه وهی سهر ده مانیک له په رستگا بوم، ویستم بیه بۆئیره تا بارودۆخی نه وی ببینم و یادی سهر ده می لاویه تیم بکه مه وه.

بینیم گاهینه کان به سهری تاشراو و بهرۆن چه ورکراو و جلو بهرگی سپیه وه زۆر نیگه ران دیارن و له کاتی قسه کردندا به ترسه وه ته ماشای چه ورده وریان ده کهن، وه ک بلئی له وه بترسن که سیک گوئی له قسه کان یان بیت، کاتیک چه وریان به من که وت، نیگا کان یان به گومانه وه ئا راسته ده کردم و له وانیه وایان زانیبیت که من سیخووم.

من له بهر ده م په یکه ره مه زن و کۆنه کانی میسه ره وه که له په ره رستگای "نامون" دا دانرا بوون تیپه پریم و خۆم گه یانده کۆتایی په رستگا که وه و له وی به سه رسوپرمانه وه بینیم په رستگایه کی تازه یان دروست کردوه.

کاتیک من له په رستگای ناموندا بوم، نه و په رستگایه بونی نه بوو و دیار بوو دوا ی دهر چون له په رستگای "نامون" و شاری "تبس" دروستیان کردبیت.

کاتیک خۆم کرد به و په رستگایه دا بینیم دیواری نه، به لکو هه یوانیکی پان و فراوانه و پایه گه لیکی به رزیان به چه ورده وریدا دروست کردوه و له لایه که وه هه یوانیکی کراوه یه، به واتا بی پایه یه و میحرابی په رستگا که ش له وییه.

له میحراب نزیک بومه وه و بینیم له باتی نه وهی دیاریه ئاساییه کان به واتا، مه ری قوربانی کراو و که ره سته پاکیزه کان له سه ر میحرابه که دابنن، گه نم و گول و میوه یان دانابوو و به سه ر میحرابه که شه وه، وینه یه کی هه لکۆلراو له به ردیان دانابوو که خودای "ئاتون" یان له شیوه ی باز نه یه کدا پیشان ده دا و له م باز نه یه شه وه چه ند

تیشكىنيان بەچار دەۋرى بازى كەدا كىشاپوۋ ۋ ھەر تىشكىنىكىش بەھىستىك كۆتەيى دەھات كە "خاچىكى" بەدەستەۋە بوۋ.

كاھىنەكانى ئەم پەرىستگايە جلى سپيان لە بەردابوۋ، يىئەۋەى سەريان تاشيىنەت، ھەروھە: ھەموۋيان لاون ۋ كاتىك خۆم كۆرد بەۋ پەرىستگايەدا كاھىنەكان چۈرەۋەرى مىھرايىيان دا ۋ سوردى پىرۋىيان نەخوئىند.

گويم لەۋ سۈرۈدە گرت ۋ ئاگادارى ئەۋە بووم كە ئاھەنگى ئەم سۈرۈدە بەلامەۋە ئاشنا دىياربۈۋ ۋ ئەۋ سۈرۈدەشم لە "ئۆرشەلىم" كە نەكەۋىتە ۋ لاتی سۈرىاۋە بىستېبوۋ، بەلام لەھەموۋ شتەكانى ئەم پەرىستگايە سەيرتەر پەيكەرى فىرەۋن بوۋ كە بەسەر پايەكانەۋە دەبىنران.

من پايەكانم ژمارد ۋ بىنىم چل پايەيە ۋ بەسەرھەر پايەيەكىشەۋە پەيكەرىكى بەردىنى فىرەۋن كەلەجەستەى مەزتەر بوۋ دەبىنرا. پەيكەرەكانىيان بەشىۋەيەك دروست كۆردبوۋ كە فىرەۋن ھەردوۋ دەستى لەسەر سىنەى دانابىت، بەدەستىكىەۋە قامچى ۋ بەدەستەكەى تىرى گالۋكى فەرمانزەۋايى بەدەستەۋە بوۋ ۋ ھەموۋ پەيكەرەكانىش تەماشاي مىھرايىيان نەكرد ۋ نازانم چ پەيكەرتاشىك ئەم پەيكەرەكانەى بەوشىۋەيە داپشتوۋە، ئەم پەيكەرەكانەش لەرئى خوئىندكارەكانى خۆيەۋە دروست كۆردبوۋ، بەلام دەزانم كە پەيكەرتاش بەئەنقەست ۋ يىستويەتى كەموكورتىەكانى جەستەى فىرەۋن بەپىچەۋانەۋە نىشان بدات.

بۇ نەۋنە فىرەۋن خاۋەنى دەست ۋ پىيەكى لاۋزە، بەلام لەپەيكەرەكاندا دەست ۋ پىكانى بەشىۋەيەك دروست كۆردبوۋ كە ۋەك بلىنى دەست ۋ پىنى فىرەۋن ۋەك خىگەيەكى فوۋ تىكراۋ بىت. بەدەر لەئەندامەكانى جەستەى پەيكەرتاش پوخسارى فىرەۋننىش بەتەۋاۋى كۆرپىبوۋ.

تەۋاۋى ھونەرمەندان ۋ پەيكەرتاشانى رابردوۋ كە پەيكەرى فىرەۋنى كۆنىان تاشىۋە، ھەۋلى ئەۋەريان داۋە شىۋەى ئەۋ پەيكەرە لەخودى فىرەۋن بچىت ۋ كەسىك ھەزاران سال دۋاى دروستكردنى. پەيكەرى فىرەۋنىك بىبىنەت بزانىت پوخسار ۋ ئەندامەكانى جەستەى بەچ شىۋەيەك بوۋە، بەلام ئەۋ ھونەرمەندەى پەيكەرى فىرەۋنى تاشىبو، گوئى بەلىكچۈنەكان نەداۋە ۋ كاتىك مروفىك پوخسارى فىرەۋن بەچەند كۆشەيەكى گەرە ۋ بچوك ۋ قۇنايەكى قىت ۋ پوخسارىكى درىژەۋە بىبىنەت

له ترساندا راده و شیت، ئەگەر دۆستی هونەرماندی من "توتمس" لێره بوایه و ته ماشای ئەم پهیکه رانهی بکردایه دهیوت ئەمه قوتابخانهیهکی تازهی هونهری پهیکه رتاشیه و له هونهری تازهدا شیوهی کەس و شتهکان نابیت لهخودی شته سهرهکیهکان بچیت، به لکو هونهرماند بهو شیوهیهی که خۆی شت و کسهکان دهبینیت دهییت روخسار و ئەندامیان بکیشیت یان پهیکه ریان بۆ بتاشیت، ههروهها شتیکی تر که بویه مایهی سهرسوپمانی من ئهوه بوو که به چ شیوهیهک فیرعونی میسر" نامن هوتب" ی چوارهم رازی بووه پهیکه رکانی بهو شیوهیه بتاشن، ئایا خودی ئهویش بهههمان ئهو شیوهیه خۆی دهبینی و ههه له بهرئهوهش رهخنهی له پهیکه رتاشهکان نهگرتووه، ئەگەر نا وهک ئهوه که سانهی دوچارى کوفر و بیباوه پهیکه ر بون له سیدارهی دهان.

من ناگاداری ئهوه بووم ئهوه په رستگا تازهیه ته ماشاکه ریکی زۆری نیه و ته ماشاچیهکان له دورو دهسته پیک دههاتن، دهستهیهکیان جلی که تان و ملوانکهی ئالتونیان له ملدا بوو، که ئاشکرا بوو وهجا خزاده و پایه دارهکانی میسر یون و له بهرئهوهی دهیانبینی ئەم په رستگا تازهیه فیرعون گرنگیهکی زۆری پێدهدات، تهها بۆ چه ورهیی کردن دههاتن بۆ ئهوی. دهسته کهی تریان به خه لکانیکی ئاسایی و نهزان له قه لهم ده دران و سه ریان له سرودی کاهینهکان سوپ ده ما، له بهرئهوهی نه یاننده توانی له واتاکه ی تیگه ن، ناههنگی سروده کهش زۆر به لایانه وه سهیر بوو، چونکه ئەمانه له سه رده می مندالیه وه خوویان به سه رودگه لیکه وه گرتبوو که له سه رده می دروستکردنی قوچه کیهکانی میسه روه له په رستگا کاندایه خوینران و ئه و سرودانه به شیوهیهک له رۆحیاندا جیگیر بوو، ئەگەر له خه ویشدا گوینیان لی بوایه، دهیانزانی واتای چی دهگه یه نییت، به لام گوئی و پۆحیان خوی بهم سروده تازانه وه نهگرتبوو.

دوای ئه وهی ئه و سروده خوینرا، ئه و پیاوهی که به سه رچاویدا دیار بوو جوتیاره و له بیبا بانه وه هاتووه، له کاهینهکان نزیک بویه وه و لیانی پرسی، ئایا ئەکریت ته لیسم یان چاوی په کیك له مه رهکان یان ئه و "گا" یانهی که کراون به قوربانی و له هه موو نه هه مه یتهک ده تپاریزن به نرخیکی هه رزان به من بفروشن، بۆئه وهی له گه ل خۆمدا بیبه م و له هه موو هه ره شه یهک بیپاریزم.

کاهینه‌کانیش له‌وه‌لامی ئه‌و پیاوه‌دا وتیان:خودای "ئاتون" ته‌لیسم و چاوی قوربانیه‌کان نافرۆشیته‌ و پئووستیشی پێیان نیه، به‌لکو هه‌ر که‌سیک باوه‌پێ پی به‌ینیت، بینه‌وه‌ی دیاریه‌کی پێشکه‌ش بکات له‌هه‌موو نه‌هامه‌تی و هه‌ر شه‌یه‌ک ده‌پیاریزیت.

کاتی که‌ ئه‌و پیاوه‌ ئه‌م قسه‌یه‌ی بیست، ره‌نگی گۆرا و گه‌رایه‌ره و بیستم که‌ له‌به‌رخۆیه‌وه‌ ده‌مه‌بۆله‌ ده‌کات و ده‌لیت که‌ خودای "ئاتون" خودایه‌کی درۆینه‌یه و دوا‌ی ئه‌وه‌ به‌ره‌و په‌رستگا‌که‌ی تر به‌واتا خودای "ئامون" پۆشت بۆئه‌وه‌ی ته‌لیسمیک یان چاویکی قوربانیه‌کانی لی وه‌رگریت.

ژنیکی نه‌زان له‌کاهینه‌ لاوه‌کان نزیک بویه‌وه و وتی: مه‌گه‌ر خودای ئیوه که‌ ناوی "ئاتون" ه‌ قوربانی مه‌ر و "گا" ی پێشکه‌ش ناکریت بۆئه‌وه‌ی گوشته‌که‌ی بخۆن و قه‌له‌و ببن. ئه‌گه‌ر خودای ئیوه‌ش هه‌ر به‌وشیوه‌ی باسی نه‌که‌ن به‌هیز بیته‌، ئه‌وا ده‌بیته‌ کاهینه‌کانی قه‌له‌و بن، نه‌ک به‌وشیوه‌یه‌ لاواز و بیتوانا بن، ئه‌م لاوازیه‌ی ئیوه‌ش ئه‌وه‌ نیشان ده‌دات که‌ خودایه‌کی لاوازتانه‌ هه‌یه، له‌کاتی که‌دا خودای "ئامون" به‌هیزه‌ و گوشت ده‌دات به‌ کاهینه‌کانی و هه‌ر له‌به‌ره‌وه‌ش هه‌مویان قه‌له‌ون.

یه‌کی که‌ له‌کاهینه‌کان که‌ که‌می که‌ له‌وانی تر به‌ته‌مه‌تر بوو و وتی: "ئاتون" په‌قی له‌قوربانیه‌و نایه‌ویته‌ خۆینی گیانه‌وه‌ره‌کان له‌پێناو ئه‌وه‌دا بریزن، تو‌ نابیت له‌م په‌رستگا‌یه‌دا ناوی "ئامون" به‌ینیت، له‌به‌ره‌وه‌ی "ئامون" خودایه‌کی درۆینه‌یه و به‌مزوانه‌ ته‌ختی یه‌زدانی ئه‌و سه‌ره‌نگون ده‌بیته‌ و په‌رستگا‌که‌شی وێران ده‌بیته‌.

ژنه‌ دوو هه‌نگاو بۆ دواوه‌ پۆشت و تی: ئه‌ی "ئامون" ئاگاداره‌ من ئه‌و قسه‌یه‌م نه‌کرد، به‌لکو ئه‌و پیاوه‌ ئه‌و قسه‌یه‌ی کرد و نه‌فره‌تی تو‌ ده‌بیته‌ ته‌خا ئه‌و بگریته‌وه‌ نه‌ک من.

ژنه‌ پۆشته‌ له‌گه‌ل چه‌ند که‌سیکی نه‌زانی تر دا که‌ له‌وی بون، کاهینه‌کانیش به‌گالته‌ و پێکه‌نینه‌وه‌ پێیان وتن: بپۆن هه‌ی که‌سانی بپیاوه‌ر، ئه‌وه‌ بزانه‌ که‌ "ئامون" خودایه‌کی درۆینه‌یه و زۆر ناخایانیت که‌ توانای ئه‌و وه‌ک ئه‌و گیایه‌ی که‌ به‌داس دره‌و ده‌کریت، له‌ناو ده‌چیت.

ئه‌وکات یه‌کی که‌ له‌وپیاوانه‌ چه‌مایه‌وه‌ و به‌ردیکی له‌زه‌وی هه‌لگرت و گرتیه‌ کاهینه‌کان و هه‌مان ئه‌و به‌رده‌ش به‌ر پوخساری یه‌کی که‌ له‌وان که‌وت و بریندار بوو،

لهه مان کاتدا کاهینه کانیس پاسه وانانی په رستگایان بانگ کرد بۆئه وهی ئه و پیاوه دهستگیر بکه، به لām ئه و پیاوه هه لهات و نه یان توانی دهستگیری بکه.

ئه وکات له کاهینه کان نزیک بومه وه و بهرێزه وه پیم وتن: من میسریم و ماوه یه که ولاته دور بوم. پێش ئه وهی له میسر برۆم ناوی خودای "ئاتون" م بیستبوو، به لām هیچ گرنگیه کم پێ نه ده دا، دواي ئه وهش به هۆی ئه وهی له میسر وه دور بوم، نه متوانی زانیاری ته واو له باره ی ئه و خودایه وه به دهست به ییم و ئیستاش گهراومه ته وه و حز ده که م بزانه خودای "ئاتون" کنیه؟ و چی ده ئیت و چی ده وی و به چ شیوه یه که بیپه رستین؟

کاهینه کان بۆ ماوه یه که ته ماشایان کردم، بۆئه وهی بزانه نایا ده مه ویت بیان رابویرم یان به راستمه، دواي ئه وهی تیگه شتن که به راستمه، یه کی که له وانه وتی: "ئاتون" تاکه خودای راسته قینه یه.... ته واوی ئه و خودایانه ی له پێش "ئاتون" وه هاتون، خودای درۆینه بون و هه موو ئه وانه ی له دواي ئه وه وه هاتون خودای درۆینه ن، "ئاتون" ئاسمان و زه وی و روبا ری "نیل" و گیانه وه ره جولا وه کانی دروست کرد وه و هه میسه هه بو وه و دواي ئه وهش هه ر ده بی ت و ئیستاش خۆی پیشانی کوپی فیرعه ون دا وه و هه موو که سی که ده بی ت بیپه رستیت. ئه م خودایه به پیچه وانه ی خودا کانی تر که هه موویان درۆینه بون، نایه ویت خه لکی دیاری پیشکه ش بکات و حزیش ناکات هیچ که سی که قوربانی پیشکه ش بکات، ده وله مند و هه ژار به یه که چا و ته ماشا ده کات و هه ر که سی که با وه پی پێ به ییت، له په نای خۆیدا ده یپاریزیت.

"ئاتون" به پیچه وانه ی خودا درۆینه کانه وه، هه رگیز نامریت و له هه موو شوینیکدا هیه و هیچ روداوی که به بی ویستی ئه و رودات.

وتم: ئه و به رده ی هه ر ئیستا روخساری ئه و کاهینه لا وهی بریندار کرد، به ویستی "ئاتون" به ر روخساری که وتوه، چونکه تۆ ده ئیت هیچ روداوی که به بی ویستی ئه و رودات.

کاتی که کاهینه کان گو ییان له م قسه یه بوو، به سه رسورمانه وه ته ماشایه کی یه کتریان کرد و وتیان، دیاره تۆ ده ته ویت پیمان رابویری.

به لām ئه و کاهینه ی ئه و به رده ی بهرکه وتبوو، به ده نگیک یی بهرز وتی: به ئی ئه مه به ویستی "ئاتون" رویدا وه، چونکه من شایسته ی ئه و نیم و ئه ویش بۆیه رپیدا ئه مه

پروبدات، بۆئەوھى: من خۆم بكمە كەسىكى شايستەى ئەو، ھۆكارى ئەوھى خوداى: "ئاتون" ئەمەى بەسەر مندا ھىنا ئەوھى، كە من بەھۆى ئەو خۆشمويستىھى فیرعەون ھەيەتى بۆ من لەخۆبايى كرىبوم و خودى "ئاتون" م فرامۆش كرىبوو و ھۆكارى خۆشمويستى فیرعەون ئەوھى كە خاوەنى دەنگىكى خۆشم و دەتوانم سرود بخوینم، كاتىك فیرعەون بینى من ئامادەم باوەر بەخوداى ئەو بەینم، منى نارد بۆ پەرستگا و كەشتە ئەم پلەوپایەھى.

وتم: بەرشىوھىھى كە تۆ باسى دەكەيت خوداى "ئاتون" ئەوھى تەواناى ھەيە كە بتوانیت فیرعەون ھانى ئەو بىدات لەناكو پیاویك لەژیر خاكدا زیندووېكاتەو و بیئیریتە پەرستگاوە بۆئەوھى بییتە كاھین.

یەكیك لەكاھینەكان وتى: فیرعەونى ئیمە گوئ بەھەلومەرجى داراى كەسەكان نادات، بەلكو سود لەو تەواناھى كە "ئاتون" پىنى بەخشیوون وەردەگریت و دلى خەلكى بۆ لاى خۆى بانگ دەكات و تىدەكات لەوھى نايا. شايستەى ئەوھن پلەوپایەیان بەرز بىكاتەو یان نە؟

وتم: فیرعەون بەچ شىوھىھى دەتوانیت بانگى دلى خەلكانى تر بىكات و پەى بەو شتە بىات كە لەناو دلیانداھى، چونكە تەنھا "ئوزى ریس" ⁶¹ خاوەنى ئەو تەواناھىھى و دەتوانیت دلى خەلكانى تر بخوینیتەو.

كاتىك من ئەم قسەھىم كرى، كاھینەكان لەنىو خۆیاندا دەستیان كرى بەگفتوگو كرىن و راویژى ئەوھىیان لەگەل یەكترا دەكرد بەچ شىوھىھى وەلامى من بدەنەو، یەكیك لەوانە وتى:

"ئوزى ریس" خوداھىكى پلە دوو بگرە پلە سىیەم و چوارەم و خەيالوھى، "ئوزى ریس" ھەربونى نىھ، بەلكو خەيالپلورى خەلكانى ئەزان ئەو خوداھىھى ھىئاوھتە بون، بەلام "ئاتون" بەراستى بونى ھەيە و خوداى نەبىنراوھ و ھەمیشەھىھى، فیرعەون لەھەمان كاتدا مروّفە و ھەلگى گەوھەرى "ئاتون" یشە.

⁶¹ئوزى ریس: یەكیكە لەخودا بەناوبانگەكانى ميسر و لەبەرئەوھى ناوى ئەم خوداھى لەو میژوانەى كە ئەوروپاھىھىكان دەربارى ميسر نوسىويانە زياتر باسكراوھ و ناوى ھىنراوھ، لەنىو خوداھى فیرعەوندا ناوبانگەكى زياترى ھەبە.

ھەرلەبەرئەۋە لەيەك كاتدا ھەلگىرى چەند كەسايەتتەكە، ھۆكارى ئەۋەدى دەتوانىت دلى خەلگانى تر بخوئىنئىتەۋە ئەۋەيە لەيەك كاتدا چەند كەسايەتتەكى ھەيە و ئەمەش ۋەك ئەۋە وايە كە لەيەك كاتدا چەند كەسايەك بىت، ھەرلەبەرئەۋەش ئەۋ ھونەرمەندەى كە پەيكەرى فىرەۋنى دروست كرد و تۆ ئەۋ پەيكەرەت بەسەر پايەكانەۋە دەبىنى، ئەۋى بەشىۋەيەك دروست كردۋە كە ھەم ژن بىت و ھەم پياو.

چونكە گەۋھەرى خودا لەفىرەۋندايە و بەۋنەى ئەم گەۋھەرەۋە تواناى ئەۋەى ھەيە ھەم ھەلگىرى تواناى نىرئىنە بىت و ھەم مئىينەش.

من سەرم بەھەردوۋ دەستەم گرت و وتىم: من ۋەك ئەۋ ژنەى ئىستا لىرە پۇشت، پياۋىكى سادەم و ناتوانم لەۋاتاي قسەكانى تۆ تىبەگەم و مئىشكى من ئەۋە پەسەند ناكات كە كەسايەك لەھەمان كاتدا ھەم پياو بىت و ھەم ژن. ھەرۋەھا بىشتوانىت ھەم تۆۋىك دروست بىكات و ھەم ئەۋ كۆرپەيە لەناۋ سكىدا پەرۋەردە و گەرە بىكات و بىگوازىتەۋە بۆ ئەم جىھانە. ھەرۋەھا ئىۋەش جىاۋازى بىرۋاتان لەبارەى خوداى "ئاتون" ۋە ھەيە و ۋەك ئەۋەى نەزانن ئەۋ كىيە و چى دەلىت، چونكە كاتىك من پىرسىارىك لەئىۋە دەكەم پراۋىژ لەگەل يەكتىدا دەكەن و دواى ئەۋە ۋەلام دەدەنەۋە.

كاهىنەكان نارەزايى خوئان لەبەرامبەر ئەم گوتەيەدا دەبىرى و وتيان وانىە و ئىمە بچوكتىن گومان و ناكۆكىمان لەخوداى "ئاتون" نى، چونكە ئەۋ خودايەكى تەۋاۋ و بى كەم و كورته و ھەمىشە بوۋە و بەبەردەۋامىش دەبىت.

بەلام ئىمە كەموكورتىمان تىدايە و ھەر لەبەرئەۋەش ناتوانىن خوداى "ئاتون" بەتەۋاۋى بناسىن، بەلام ھەرچەنىك بىرى بخوئىنئىنەۋە و بىرى لى بىكەينەۋە، باشتىر و زىاتىر دەيانسىن، بەدلىنايىۋە ئىمە لەچەند سالىك پىش ئىستا باشتىر خوداى "ئاتون" دەناسىن و بىست سالى تىرىش ناسىنى ئىمە لەمىز زىاتىر دەبىت و تەنھا كەسايەك كە بەتەۋاۋى "ئاتون" بناسىت فىرەۋنە، چونكە ئەۋ گەۋھەرى "ئاتون" ۋە ۋەك ئەۋە وايە پۇچى فىرەۋن "ئاتون" بىت.

سەرەپاى ئەۋەى ئەم قسەيە بەلاى مەۋە رازىكەر نەبوۋ، بەلام كارى تىكردم چونكە ئاگادارى ئەۋە بوم لەكانگاي دلىانەۋە ئەۋ گوتەيەيان دەربىرى و تىگەشتم لەۋەى راستىەك لەم گوتەياندا شاردرادەتەۋە، ھەمان ئەۋ راستىەش ئەۋەيە كە ئىمە كەسايەكى

تینهگهشتوین نهك خوداكان، له بهرئه وهی میشك و تیگهشتنی نیمه كه موکورتی
تیدایه و واههست دهکەین کهسانی تریش وهك نیمه تینهگهشتوو و بیمیشکن.

تیگهشتم كه نهكریت جیهان چهند راستیهك لهخۆ بگریت كه چاوی نیمه
نایانینیت و گویمان نایانینیت و دهستهکانیشمان ناتوانیت بهرجهستهیان بکات.
له بهرئه وه کاتیك لهشتیک تیناگهین نابیت نکولی لی بکهین و بلین بونی نیه، له وانه یه
خودی فیرعون راستیهکی به دهست هینایت كه به ناوی "ناتون" بانگی بکات، به لام من
میشك و تیگهشتنیکی دروستم نیه و ناتوانم له وه تیگه كه "ناتون" کئییه و چیییه؟

له بهرئه وهی نه متوانی هاوپی و ناشناکانی خۆم پهیدا بکهم گه پامه وه بۆمال و
بینیم "کاپتا" بهو پییهی من پیم وت تابلویهکی به سهر ماله که وه هه لواسیوه و خوشی
له ماله وه دانیشتوو و گوژه یهك ئاوجوی له بهرده می خویدا داناوه كه جارجاریك
قومیکی لی ده خواته وه.

چهند نه خوشیک له ماله که ی مندا دانیشتبوون و چاوه پی گه پانه وهی میان ده کرد،
من دایکیکم بانگ کرد كه مندالیکی لاوازی له باوه شدا بوو پیی وتم: پوژ له دوا ی پوژ
نهم منداله شیره خۆرم لاواز تر ده بیت. من بینیم نه دایك نه خوشه و نه منداله که ی،
بویه به دایکه که م وت: نه خوشی منداله که ت له وه وه سه رچاوه ده گریت كه تو به پیی
پیویست خواردن ناخویت و نه گه ر خواردنی پیویست بخویت و به پیی پیویست شیر
به منداله که ت به دیت، منداله که ت قه له و ده بیت. دوا ی نه وهی منداله که پوشت پشکنیم
بو بهنده یهك کرد كه دهستی كه وتبووه دوا ی ناشیکی ده ستگیره وه، تیماری
برینه که یم کرد و به ستم. نه وکات پشکنیم بو پیایه عریزه نوس کرد و بینیم
دومه لیک به نه ندازه ی مشتیک، له ناوه راستی قورگیدا ده رچوه، ده رمانیکم ده ر خواردا
كه له گیایه کی ده ریایه دروست ده گریت و پیم وت: ده بیت نهم دومه له له ناوه راستی
قورگته وه بیته ده ره وه، دوا ی نه وه ده بیت بۆماوه یهك پاکشیت، بۆنه وهی نه و برینه
ساریژ بیت، ئایا نه گریت من پیم مالی تو و له وی نه و دومه له له قورگت
ده ربکه م... پیایهش وه لامی به لئی دایه وه و بریار بوو من پوژی دوا یی بپۆم بو مالی
نه و نه و دومه له له قورگیدا ده ربه ینم.

کاتیك نه و پیایه ویستی بپرواته ده ره وه، دوو نه نگوستیله ی مسی له گیرفانیدا
ده ره ینا بۆنه وهی له به رامبه ر نه و پشکنین و چاره سه رکردنه دا پیم بدات، منیش پیم

وت: هیشتا به تەواوی چارەسەرم نەکردویت بۆ ئەوەی شتیکت لە بەرامبەردا لێ
وەرگرم.

وتی: تۆ دەرمانیکت پێدام و خواردیشمەو، بۆیە هیچ نەبیئت نرخی ئەو دەرمانەت
پێ بدەم.

وتم: من بیئەوێ دیاریەك لەتۆ وەرگرم چارەسەرت دەكەم و لە بەرامبەردا ئەگەر
پۆژیک پویوستم بە عەریزە نوسیك بوو، لە بەرامبەری ئەم چارەسەرکردنەدا سود لەو
هونەرە ی تۆ وەر دەگرم.

دوای ئەوێ ژنیکی لاو كە لە یەكێك لە سووزانی خانە دراوسێكانماندا دەژیئت،
چاوەكانی پینیشان دام و وتی: چاوم ئازار دەكات و تەنھا دەمەویئت ئازاری ئەم
چاوەم لەكۆل بكەیتەو.

منیش دەرمانیكم كرده ناو چاویەو و ژنیش لەو كاتەدا ویستی كریسی
چارەسەر كردنەكەم وەك ئەو ژنانە ی خویان بە هەرزان دەفرۆشن پێدات، منیش پێم
وت: دلگرانیهك هەیه كە ناهیلئیت لەگەل ژناندا رابویترم. بۆ ئەوە ی خزمەتیکی زیاتری
بكەم، دوو هەلئاوسانی بچوكم بە ئەندازە ی قۆچەیهك بە سەرچاویەو دەرهینا
بۆ ئەوە ی لە بەرچاوی مشتەریەكانیدا ناشیرن دەرنەكەوئیت.

لەو پۆژەدا بگرە ئەنگوستیلەیهکی مسینیشم لە نەخۆشەكان وەرنەگرت، بۆیە
كاتێك ئەوان پۆشتن و "كاپتا" خواردنی بۆ هینام وتی: گەورەم، تۆ ئەمڕۆ، بەو
پادەیهش سودت لەكارەكە ی خۆت وەرنەگرت كە بەهای ئەو خوییه ی من كردومەتە
ئەم خواردنەو بە دەست بهیئنی.

"كاپتا" ی بەندەم ئەو خوارنە ی كە مراویەکی برژاو بوو، ئەو پۆژە لە یەكێك
لە چیشتكەرەكانی "تبس" ی سەندبوو و بەگەرمی پاراستبوی بۆ ئەوە ی لەكاتی
نانخواردندا دەرخواردم بدات.

لەشاری "تبس" دا مراوی و قازبەشیوێهەك دەبرژینن كە من هاوشیوێهە ی ئەوم لەهیچ
ولاتیكدا نەبینیو، لەشاری ئێمەدا دەرخەنە ناو قاپیکی كانزاییەو و سەری قاپەكە
دەگرن، دوای ئەوێ ئەو قاپە دەرخەنە ناو تەنوریکەو و لەئەنجامدا مراوی و قاز
بەشیوێهەك دەبرژئیت و تەواوی چەوری و شلەمەنی ناو گۆشتەكە دەمینئیتەو و لەناو

ناچیت، ئەم جوړه خواردنه له هیچ ولایتیکدا باو نیه و تهنه له "تبس" دا ئەم خواردنه خوشه لی دهنریت⁶².

"کاپتا" له و شهوهدا خواردنه وهیه کی پاکي دهرخوارد دام، سهره پای نهوهی من کریم له هیچ نه خوشیکم وهرنه گرتبوو، بهرادهیه ک خوشحال بوم که وهک بلیی بازرگانیکي دهوله مند چاره سهر کردییت و له بهرامبهردا ملوانکهیه کی ئالتونی پیشکesh کردییتم.

نهوهشی بۆ زیاد بکه م نهو بهندهی نهو پوژه پهنجیم چاره سهر کرد، دواي چهند پوژیک که پهنجهی بهتواوی باش بویه وه هات بۆ لام و لیوانیک ئاردی بو هینام و وتی: ئەم ئاردهم له ناشیکدا دزیوه، بۆنهوهی بههای چاره سه کردنه کی خویم پیبدات، له بهر نه وهش کاری پزیشکی پوژی یه که م به نه اندازهی لیوانیک ئارد سودی هه بوو، به لام من نهو ئاردهم لهو بهنده وهرنه گرت و پیم وت هه لیگره بۆ خوت.

پوژی دوايي، بهنده که م که له مال پوشتبووه دهره وه، گه پایه وه و پیی وتم: "سینوهه" وابزانم نه مپو و پوژه کانی تریش، نه خوشگه لیکی زور سهر دانت دهکن، چونکه کاتیک چومه دهره وه بیستم خه لکی ده لین له دوینیوه پزیشکی له مالی کابرای مسگره دا نیشته جی بووه، زور زیره کیشه و نه خوشهکان چاره سهر دهکات و له بهرامبهردا هیچیان لی وهرناگریت و نهنگوستیلهی مسیش ده دات به هه ژاران. ههروه ها کاپتا دهیوت: هه ژارهکان یه کتریان راده سپارد هه چی زووتر سهر دانی نهو پزیشکه بکه ن، بۆنهوهی هه م نه خوشیه کانیان چاره سهر بکه ن و هه م میسیشی لی وهرگرن، چونکه ئەم پزیشکه کانزا به سهر خه لکیدا ده به خشیته وه و له بهرامبهردا هیچیان لی وهرناگریت. بویه له ماوهیه کی کورتدا بهرادهیه ک هه ژار ده که ویت که ناچار ده بییت مالی خو ی بفروشیت و لهو گه ره که بار بکات. هه ندیکي دیکه ش ده یانوت ئەم "سینوهه" یه له وانیه شیت بیت، نه گه ر بهرده وامی به م کاره شیتانه ی بدات، پوژیک دیت له ژوریکي تاریکدا زیندانی دهکن و زالوی به سهردا دهریژن، بۆنهوهی نهو شیتیهی له ناو بجیت.

⁶² ئەم بهشش له سهرگوزشتهی سینوهه نه ومان بۆ ده سلینیت که لینانی خواردن له ناو تهنوردا که ئیمه وامان دهنی رۆمهکان داپان هیناوه و له وانیه بۆ نه روپا گواستراوته وه، نه میش میسریهکان داپانه یناوه و شاری "تبس" بهوشیوه خورینی لیناوه.

من كه ئەم گوتانەم لە دەمى خەلكى بىست، بەگە مژە بىيان پىكە نىم، چونكە دەمزانى تۆ كه خاوەنى منى پىاويكى دەولە مەندى، بۆيە بە پىيى ئەو فەرمانانەى پىتدام كانزاكانى تۆم خستە كارەو و تۆ دەتوانى تەنھا لە قازانجى ئەو ئالتونەى ھەتە بە باشى بژىت و ھەموو شەويك وەك ئەمشەو، قازىك يان مراويەك بخۆيت.

دواى ئەو بەندەكەم وتى: بەلام من لەشتىكى تۆ دەترسم و ئەو ش بەلامەو ناسايى نەبوونى تۆيە، تۆ كەسىكى ناسايى نىت و ھەر لە بەرئەو ش لەوانەى پۆژىك ھەولى ئەو بەدەيت ھەرچى زىرت ھەيە فرى بەدەيت و ئەم خانووش بە من بفرۆشى كە بەندەى تۆم، چونكە جارىكيان ئەم كارەت كردو و من و مالى خۆت فرۆشت بەو ژنەى كە ئاشقى بویت، ئەگەر منىش ھەلنەھاتايام ئىستا بەندەى ئەو ژنە بووم، بۆيە سبەى دەبىت عەريزەيەكم لەرپى عەريزە نوسىكەو بۆ بنوسىت و لەو نوسراوھدا بلىيت من ئازاد و دەتوانم بەئاسودەيى، بۆ ھەركويەك حەزى لى بكام بپۆم و ھىچ كەسىكىش ناتوانىت بىمكړىت، چونكە چىتر بەندەى ھىچ كەسىك نىم.

منىش لە بەرئەو ئەو نوسراوھم لەتۆ دەوئىت، چونكە قسە لەناو دەچىت، بەلام نوسراو بۆ ھەمىشە دەمىنئىتەو، پاپىروس "پاپىروسى مىسرى ئەو سەردەمە" بەھىچ شىوھەك لەناو ناچىت.

بەشى بىست و ھەشتەم

نىگەرانى خەلكى تىس بۇ ئايندە

ئەو شەوھى "كاپتا" ئەو قسەيەيى كرد، من بەبۇنەي ئەوھى لە "تىس" دا كەسە ھەژارەكانم بەخۇپايى چارەسەر كەردوۋە زۇر خۇشحال بوم و خواردن و خواردنەوھەكەش خۇشحالى منيان زياتر كرد.

بەھار بوو و گولنى "ئەقاييا"⁶³ ش ھەواي بۇندار دەكرد و لە لەنگەرگاي پوبارى نىلېشەوھە بۇنى كالاكانى سورىا دەھات و لەمالە سۇزانىھەكانىشەوھە موزىكى سريانى دەبىسترا و كونەپەپوۋەكانىش دەيانخويىند و منىش پۇجى خۇم بەخۇشحال دەبىنى، ھەرلەبەرئەوھەش پىم بە "كاپتا" دا كە لەكاسەيەكى گلېندا خواردنەوھە بۇخۇي تىبكات و دواي ئەوھە پىم وت: "كاپتا" پىش ئەوھى تۇ داواي ئەوھە لى بكەيت كە ئازادت بكەم، من لەناخەوھ تۇم ئازاد كەردبوو.

ئازادى تۇ لەو پۇژەوھە دەستى پىكرد كە من و تۇ دەمانويست لەم شارە ھەلبىن و تۇش پاشكەوتى كۇكراوھى تەمەنىكى خۇتت بەمن دا، بۇئەوھى بتوانىن پىكەوھە ھەلبىن.

ئەوپۇژە من بپىارم دا ھەر ئەوھى سامانم كەوتەوھە دەست و دەولەمەند بوم، ئازادت بكەم و دواي ئەوھە پىت بلىم ئەگەر ھەز دەكەيت وەك خزمەتكارىك "نەك بەندە" لەلاي من بمىنەرەوھە، ئەگىنا بپۇ بۇ ھەركوى كە خۇت ھەزت لىيەتى.

ئىستاش پىت دەلىم ئازادى و بۇ دۇنيايىشت سبەي لەپىنى عەرىزە نوسىكەوھە شتىكت بۇ دەنوسم كە تۇ ئەو دۇنيايىھە بەدەست بەينى كە ئازادى، بەلام لەبەرئەوھى

⁶³ بپۇ بۇبەر اوپۇزى ژمارە "۵"

وتت من لەرپى سود و قازانجى زىر و زىوى خۆمەرە دەتوانم بژىم، پىم بلى بەچ شىۋەيەك زىر سود و قازانج بەمن دەگەيەنيت، مەگەر تۆ ھەربەوشىۋەي كە پىم پاسپاردى ئالتونەكانى منت وەك ئەمانەتيك نەسپاردوۋە بە پەرستگاي "نامون"؟

"كاپتا" بەتاكە چارەكەي تەماشايەكى كردم و وتى: نەخىر "سىنۆھە"، ئىستا كەمن ئازادم پىت دەلىم من فەرمانەكانى تۆم جىبەجى نەكردوۋە و ئالتونەكانى تۆشم وەك ئەمانەتيك نەسپارد بە پەرستگاي "نامون"، لەبەرئەۋەي فەرمانەكانى تۆ لەھزر و مېشكەۋە زۆر دورە و منىش ئەو فەرمانانەي كە پىچەۋانەي مېشك بن جىبەجى ناكەم. لەبەرئەۋەي دەزانم لەۋانەيە لەناكاۋ لىم تۆرە ببىت، بۆيە بۆ تەنگانە گالۆكەكەتم شاردوۋەتەۋە بۆئەۋەي نەۋەك بەو گالۆگەت بتەۋىت شان و پىشتىمى پى بىكوتىت، بەلام بۆئەۋەي بزانى بۆچى فەرمانەكانى تۆم جىبەجى نەكردوۋە، دەلىم تەنھا كەسە گەمژەكەكان ئالتونەكانيان دەسپىرن بەپەرستگاكان، چونكە وەك ئەمانەتيك ئالتون بە پەرستگاي سپاردن دوو كەم و كورتى مەزن لەخۆ دەگرىت.

يەكەم: كاتىك كاهىنەكان و دواچار فېرەۋنى مىسر پەي بەسەرەت و سامانى تۆ ببەن، ئاگادارى ئەۋە دەبن كە تۆ چەنيك زىر و زىوت ھەيە و يەكيك لەو كارانەي كە بەلگەي شىتى تۆيە ئەۋەيە كە نايىت مروۋ ئاستى دارايى خۆي بەھىچ كەسىك بلىت.

دوۋەم: كاتىك تۆ ئالتونەكانى خۆت وەك ئەمانەتيك بەپەرستگا بسپىرى، بۆئەۋەي لەخەزىنەي پەرستگادا بىمىنئەتەۋە، دەبىت ھەموو سالىك بريك لەھەمان ئەو زىرە، وەك كرى بەدەيت بەخەزەندارى پەرستگا و لەئەنجامدا سال لەدواي سال بىر ئالتونەكەت كەم دەبىتەۋە.

ئەۋەبوو كاتىك تۆ لەمال پۇشتىتە دەرەۋە بۆئەۋەي بەنىۋشاردا پىاسە بىكەيت و ھارپى كۆنەكانى خۆت بىينى، من پۇشتم بۆ ناو شار بۆئەۋەي بزىم بەچ شىۋەيەك دەتوانرىت ئالتونەكان بخرىنە گەپ، بۆئەۋەي مروۋ بىئەۋەي كارىك ئەنجام بدات و خۆي بخاتە نەھامەتيەۋە لەقازانجەكانيان بەھەرمەند بىت و سوڧيان لى ۋەرگرىت. من ئاگادارى ئەۋەبووم كە ھىچ كەسىك لەشارى "تبس" دا ئالتونى خۆي وەك ئەمانەتيك ناسپىرىتە پەرستگاي "نامون"، لەبەرئەۋەي بۆ سپاردنى زىرەكان بە شوينىك، ناتوانرىت متمانە بە پەرستگاكان بىرىت، ناچار لەسەرتاسەرى مىسردا، شوينىكى دۇنيا بەخش بەدى ناكىت كە مروۋ بتوانىت زىرەكانى خۆي پى بسپىرىت.

ئەو زانیاریانەى تر كە بە دەستم هینا ئەو یە كە خودای "ئامون" زەویەكانى خۆى دەفروشیئت.

وتم: درۆ دەكەیت و خودای "ئامون" بەواتا پەرستگای "ئامون" هەرگیز زەوی نافروشیئت، بەلكو بەردەوام زەوی دەكریئت و هەموو سالیك سەرۆت و سامانى خۆى زیاتر دەكات.

"كاپتا" وتى: بەلام ئیستا پەرستگای "ئامون" بەنهینى زەویەكانى خۆى دەفروشیئت و ئەو زەویانە بەزیر دەگوپیتەو و لەخەزینەكەى خۆیدا هەلیاندهگریئت، بەهۆى ئەو ی پەرستگای "ئامون" زەویەكانى خۆى فروشتوو و زیر و زیویكى زۆرى كۆكردوو تەو، ئیستا لەمیسردا زیر و زیو كەمبوو تەو و بەكەمى دەست دەكەویت.

وتم: نایا بەزیرى من زەویت كریو؟

"كاپتا" وتى: گەرەم نەخیر، من بەزیرى تۆ زەویم نەكریو، لەبەرئەو ی نە من و نەتۆ شارەزاییمان لەبوارى جوتیاریدا نیە، ئەگەر بەزیرەكەى تۆ زەویم بكریایە، سەرپەرشتانى كینگە و ئەو بەندەانەى كە لە كینگەكەى تۆدا كار دەكەن، بەهەرمى كینگەكەى تۆیان لەمن دەدزى و ئیشتاش كە من لەشارى "تبس" دا دزى دەكەم، واتای ئەو دەگەیهنیئت كە خەلكى فریو دەدم.

چیتەر دواى ئەو هەستم بەو كەرد كە فروشتنى زەوى لەلایەن پەرستگای "ئامون" بەواتا لەلایەن پەرستگایەك كە زیاد لە سەد سال دەبیئت خەرىكى كرىنى زەویە، بەدنیایییەو هۆیەكى لەپشتەو یە و ئەو پەرستگایە دەزانیئت كە ناتوانیئت لەداهاتودا لەبەرامبەر خودای تازەدا بەرنگارى لەخۆى بكات و دەبیئت لەناو بچيئت، هەرلەبەرئەو ی پینشووخت زەویەكانى خۆى دەفروشیئت، بۆئەو ی خودا تازەكەمان دەست بەسەر زەویەكانیدا نەگریئت. هەرلەبەرئەو ی كرىنى ئەو زەویانەى كە پەرستگا "ئامون" دەیانفروشیئت زۆر هەرەشە ئامیزە، چونكە لەوانە یە خودای تازە، بانگەشەى ئەو بكات كە تەواوى زەویەكانى خودای پابردوو كە لەلایەن ئەو یە فروشراو بەخەلكى، بەو یە پەيوەست دەكریئت و بەهى خۆى دەزانیئت و تەواوى ئەو زەویانەى خەلكى لەپەرستگای "ئامون" یان كریو، دەستیان بەسەردا بكریئتەو، بیئەو ی بەهەى كرىنى ئەو زەویانە بگەرىنیتەو بۆئەو كەسانەى كە كریویانە.

وتم: ئەوانەى ئیستا باست کردن، چەند بابەتیکی جیاواز بوو لەو شتەى که لیم پرسیت، چونکه من لیم پرسیت، چیت لەئالتونەکانی من کرد لەچ بواریکدا خستونته گەر که دەلییت دەتوانم قازانجیکی زۆریان لی وەرگرم.

"کاپتا" وتی: لەبەرئەوهى پەرستگای "ئامون" زەویەکانی خۆی دەفروشییت و زیپر و زیو کۆدەکاتەوه، هەریەوشیوهى بۆم باسکردکردی زیپر و زیو لەمیسردا ئەماوه و کەمی زیپر و زیو بووئەهه هۆی ئەوهى نرخى مال بەگشتى و هەموو مالیکی نیشتهجی بون و ناوچه بازرگانیهکان دابەزیت، کاتیک زانیم نرخى خانوو هەرزان بووه، بەئالتونەکانت هەندیك خانوی نیشتهجیبون و چەند ناوچهیهکی بازرگانیم کپیوه و تۆش ئەم مالانە دەدەیت بەکری و هەموو سالیك کریی ئەم خانوانە وەردهگریت و بەبەردەوامیش خانووکانت وەك خۆی دەمینیتەوه و سود و قازانجیکی زۆریشت پی دەبەخشن، لەبەرئەوهى لەلایەن تۆوه دەستەلاتی تەراوم بۆ کپینی ئەم خانوانە هەیه، بی "مور" ی تۆ ئەو خانوانەم کپیوه، ئەگەر فروشیاران وەك حەقی زەحمەتیک شتیکم پی بدن، ئەوا ئەم جوړه دیاریانە بەهیچ شیوهیهك بەتۆوه پەیوهست ناکریت، بەلکو بەگەمژەیی خۆیانەوه پەیوهست دەکریت، چونکه لەم کارەمدا من هیچ شتیك لەتۆ نادزم، بەلکو لەکپریان شتیك وەردهگرم و ئەگەر تۆش حەز بکەیت دیاریهك بەبەندەى رابردوی خۆت بدەیت، لیتی وەردهگرم.

وتم: "کاپتا" من هیچ دیاریهکت پینابەخشم، لەبەرئەوهى دەزانم که تۆ لەمکارەدا، سەرەتا بەرژەوهندی خۆت لەبەرچاو گرتوووه و پیشبینی ئەوه دەکەیت که لەپینی وەرگرتنی کریی خانووکان، هەروها لەپینی کپینی شتومەکی ناومال، بەناونیشانی پیوستیهکانی مال، سامانیکی زۆرت لەمن دزیوه.

"کاپتا" وتی: وانیه، ئەگەر تۆ خاوهنیکی ستهمکار و پارەپەرست بویتایه، لەوکاتەدا بیرم لەوهى تۆ باسکرد دەکردوه و پیشبینی ئەووم دەکرد که بەچ شیوهیهك لەئایندهدا سود لەم مالانەت وەرگم، بەلام تۆ کەسیکی بەبەزەیی و بەرپیزی، بۆیه پیوست بەوه ناکات بیر لەو جوړه شتانه بکەمەوه، چونکه ئەوهى تۆ هەته، لەژێردەستی مندایه و منیش مالی تۆ بەمالی خۆم دەزانم. کاتیک پارینزگاری لەبەرژەوهندیەکانی تۆ دەکەم، لەراستیدا پارینزگار لەبەرژەوهندیەکانی خۆم دەکەم و

هەرله بهرئه وهش به پڕیکی تری زێر و زیوه کهت پیشوهخت دانه ویلهم له جوتیارهکان کپروه.

وتم: "کاپتا" بۆچی دانه ویلتهت کپروه؟

"کاپتا" وتی: ئەو کیشمه کیشهی که ئیستا له نیوا ئەو دوو خودایه دا بهرپا بووه، به دنیاییهوه بۆ نه تهوهی میسر نه هامة تی و به دبەختیه کی زۆر له گه ل خۆیدا ده بینیت، له بهرئه وهی هه رکاتیك خوداكان له گه ل یه کتردا به شه ر بێن، ده قاوده ق وهك ئەو کاتانه وایه که شه ر له نیوان دوو که سی مه زندا بهرپا ده بیته و باجی ئەو شه ره ش به دنیاییهوه ده بیته خه لکی بیده ره تان بیدات و خه لکیش ده بیته له پیناو ئەم جه نگه دا قوربانی پیشکەشی خوداكان بکه ن، وا هه ست ده که م به هو ی جه نگ و کیشمه کیشی ئەم دوو خودایه وه بارودخو ی میسر بیسه ر و به ره و که س به که س بیته و کیلگه به پیته کانیش ده گو پڕیت به بیابانه سویره کان. سه ره پای ئەوه ش، ئەم پڕۆ، ئەوانه ی زێر و زیویان هه یه له ترسی جه نگی خوداكان زهوی ده کپن، له بهرئه وهی ده زانن زێر و زیو ده دزین، به لآم ناتوانیته زهویه کان بدزین.

ئەو که سانه ی زهوی له په رستگای "ئامون" ده کپن، هه موویان بازرگانن یان یه کیکن له پایه به رزه کانی ئەم و لاته یان کاهینه کانن، بۆئه وهی له ژیر پکیفی په رستگا ده ری به یین و بیکه نه هی خو یان، به لآم هیه چ یه کیك له م که سانه جوتیارین و ناتوانن گشتوکالی تیدا بکه ن، له ئەنجامدا ته واوی ئەم کیلگانه ده بنه "به یار" و به رو بومی دانه ویلته ش زۆر که م ده بیته وه و له ئەنجامدا میسر گرفتاری که می خو راک ده بیته، ئەوکات ئیمه ده توانین ئەو دانه ویلته یه ی خو مان به نرخیکی باشت بفرۆشین

من ده زانم که تۆ واهه ست ده که یت دانه ویلته وهك به رد نیه که هه زاران سال بمینیته وه، به لکو مشکه کان دانه ویلته ده خو ن و به نده کانیش ده یدزن، به لآم تا ئەوکاته ی مرو ف به رگه ی زیان نه گریت، ناتوانیته سود و قازانچ بکات و من به شیک له م مالانه ی که کپیوم بۆ هه لگرتنی ئەو دانه ویلانه ی که کپیوم ته رخان کردوه و چاودیریان ده که م، بۆئه وهی نه مشک دانه ویلته کان بخوات و نه به نده کانیش بیدزن. ئەوپۆزه ش که دانه ویلته که مان فرۆشت و چیت پنیو استمان به خه زینه کان نه بوو، به کری ده یانده یان به بازرگانه کان، بۆئه وهی کالاکانی خو یان تیدا هه لگرن یان بازرگانی تیدا بکه ن.

وتم: "كاپتا" من بە پىچەوانەى تۆۋە، بە ھىۋاى ئەۋە نىم كە ئەم جۆرە كارانە قازانچىم پى بگەيەنىت، بە لآم لەۋەيكە ئەم جۆرە مامەلآنەت ئەنجام داۋە من ھىچ پەخنەيەكت لىناگرم، بە مەرجىك لەئائىندەدا بەبۇنەى بەرپۆۋەبىردنى كاروبارى ئەم مالانە و فرۆشتنى دانەۋىلەكان تۆشى سەرنىشەم نەكەيت.

"كاپتا" وتى: من بىرۆكەيەكى ترم لەسەردايە كە بۇ دەۋلەمەندبۇنى تۆزۆر بەسودەۋ ئەۋىش كېرنى يەككىك لەبازارەكانى كۆيلە فرۆشپە، ھەرچەند من سەرم لەكارى جوتيارى دەرنانچىت، بە لآم تاحەز بەكەيت لەكېرن و فرۆشتنى كۆيلەدا شارەزايىيەكى تەۋاوم ھەيە و دەزانم بەچ شىۋەيەك دەبىت كۆيلەكان بەنرخىكى ھەرزان بەكېرت و كەموكورتىيەكانيان بشارىتەۋە، بۇنەۋەى كېرياران ھەست بەو كەم و كورتىيانەيان نەكەن، ھەرۋەھا دەشزانم بەچ شىۋەيەك دەبىت لەپىنى قامچى و دار كۆيلەكان بەكەيتە كەسىكى گوپرايەل، چونكە خۆم كۆيلە بوم، كەسىكىش پىشتەر خۆى كۆيلە بوبىت، ناشناى ھەموو نەينىيەكى كۆيلە فرۆشپە و من ئەو دۇنيايىيەت پىدەبەخشم ئەگەر نىمە ئەم بازارە بەكېرن، دواى چەند سالىك تۆ دەبىتە دەۋلەمەندترىن كەسى مىسر.

وتم: "كاپتا" سەرەپاى ئەۋەى لەكۆيلە فرۆشتندا قازانچىكى زۆر دەكەيت بە لآم من ھەزناكەم كېرن و فرۆشى كۆيلە بەكەم، لەبەرئەۋەى كۆيلەفرۆشى كارىكى پىس و نەفرەتنامىزە. من دەزانم كە زۆرىك لەسەۋداگەرەكان ئەم كارە دەكەن و ھەموويان كۆيلە دەكېرن و ھەمويان پىۋىستىيان بەكۆيلەيە و منىش لەپراپردودا تۆ و ئەو كەنيزەكەى كە بۆت ھىنام كېرپە، بە لآم ئەمرۆ ھەزناكەم كېرن و فرۆشتن بەسەر كۆيلەۋە بەكەم.

"كاپتا" ھەناسەيەكى قولى ھەلكىشا و وتى: من نازانم تۆ بۆچى وايت و لەبەرچى ناتەۋىت ۋەك ئەۋانى تر بۇ ماۋەيەكى كەم پىدەردىسەرى، كەسىكى دەۋلەمەندت لى دەرىچىت، نىمە ئەگەر بازارىكى كۆيلەفرۆشتن و چەند "سۆزانى خانەيەكمان بەكېرايە، كەنيزە جوانەكانمان لەبازارپى كۆيلەفرۆشپەۋە دەگۋاستەۋە بۇ مالە گشتىيەكان و ھەموو شەۋىك قازانچىكى باشمان لەو مالانە دەكرد. بە لآم چى بەكەم كە خوداكان منيان توشى خاۋەنىك كىردۋە كە سەلىقەيەكى جىۋاۋازى لەۋانى تر ھەيە، بە لآم نىستاش كە ناتەۋىت بازارپى كۆيلەفرۆشى و سۆزانيخانەكان بەكېرت، ھىچ نەبى ئەم داۋاكارىيەم پەسەند بەكە.

پرسیم: داوای چیم لیده کهیت؟

"کاپتا" وتی: له برئه وهی ئەمڕۆ تۆ منت ئازاد کردوه، هەز دەکەم بەم بۆنە یەوێ ناھەنگێک بگێڕین، سەرەپرای ئەوێ تۆ ئەم داوایە من بە بێشەرمی لەقەڵەم دەدەیت، هەز دەکەم لەگەڵ مندا بێیت بۆ ئەوێ پیکەوێ لە مەبخانە "کلکی تیمساح" کە لە ناو لەنگەرگایەکی کەنار روبرو دایە، بخۆینەوێ و ئەو خوار دێنەوێ یەوێ ئەویش بەھێز و لەخواردنەوێ کانی تر نەشێ بەخستەر.

سەرەپرای ئەوێ داواکە "کاپتا" بێشەرمی بوو، چونکە نابێت خەزە تکار یان بەندە داوای ئەوێ لەخاوەنەکە بکات کە لەگەڵیدا بپروات بۆ مەبخانە و لەوێ شتیێک بخۆنەوێ، بەلام من داواکەیم پەسەند کرد. چونکە ئەو شەوێ زۆر خۆشحال بوو و واھەستم دەکرد پۆشتن بۆ مەبخانە و لەویدا خۆشگوزەراندن، بێ بۆنە و مەبەست نیە. لەوکاتەدا ئەوێم هینایەوێ یاد خۆم، کاتیێک ئێمە لە "کریت" دا بوین "کاپتا" نامادە بوو لەگەڵ مندا بێتە ناو مائی خوداوە، لەکاتیێکدا دەیزانی هیچ کەسیێک لەکاتی چوێ ژورەوێدا چیتەر گەرانەوێ بۆ نیە. منیش ئیستا هەر لەبەرئەوێ دەبێت داواکە پەسەند بکەم و لەگەڵیدا بپروم بۆ مەبخانە، چونکە پۆشتن بۆ مەبخانە زۆر ئاسانترە لەوێی مەزۆفە بزانیێت دەپروات بۆ شوینیێک کە چیتەر ناتوانیێت بگەریتەر.

کاتیێک "کاپتا" بیستی من داواکە ئەوێ پەسەند کردوێ، زۆر خۆشحال بوو و پۆشتن بۆ لاپۆش و گالۆکەکەم کە شار دبوێوێ بۆ هینام و بۆ لاپۆشەکە خستە سەرشانم و گالۆکەکەشی دا بە دەستمەوێ، داوای ئەوێ پیکەوێ پۆشتینە دەرەوێ و بەرەو مەبخانە "کلکی تیمساح" کەوتینە پێ.

فروشیگای "کلکی تیمساح" لە ناوەراستی ناوچە لەنگەرگا دەکەوتیێتە نیوان دوو مائەوێ، پێش ئەوێ بچینە ناو مەبخانەکەوێ، من بینیم بەسەر مەبخانەکەوێ، تیمساحیێکی گەرەوێ و شک کراو هەلواسراوێ کە چاویێکی شووشەیی هەبێ و بەھوێ دەمی کراوێوێ دەدانیێ تیزەکانی پینیشان دەداین.

کاتیێک پیمان نایە ناو مەبخانەکەوێ بینیم مەبخانەکە دیواریێکی ئەستور و بەھیزی هەبێ و سوودی ئەم دیوارە ئەستورانەش ئەوێ کە لەوێزی هاوندا فیێکی و لەوێزی زستاندا گەرمی ناو مەبخانەکە دەپاریزیێت.

لهشینواری چونه ژورهوهی "کاپتا" تیگه شتم که نهو جاریکی تر هاتووه ته نهو مهیخانهوه، ناشنای نهو ناوچهیه و دواى نهوهی دانیشترین، بینیم زهوی و دیواری نهو مهیخانهیه وهک مالى کهسه دهوله مهندهکان بهتخته دار داپوشراوه و لهسر تهخته داری دیواره کاندایینه گه لیکی جوراوجوریان لهسر کیشراره.

کاتیك "کاپتا" بینی تهختهی زهوی و دیواره کانی نهو مهیخانهیه سهرنجی منیان پراکیشاره، وتی: ههریه که تهخته دیواری نهو مهیخانهیه، لهتهختهی هلهوشاوهی که شتیبه کونه کانهوه بهدهست هاتووه و ههریه که له تهخته دارانهش له که شتیبه کی جیاوازهوه هینراوه که سهردهمانیک لهدهریادا دهریاوانیان دهکرد، با و باران پنگی تهخته کانی گۆریوه.

نهو کپیارانهی که لهناو نهو مهیخانهدا بون، بهکونجکاوویه ته ماشایه کیان کردم، دواى نهوهی خویمان سهرقالی کاره کانی خویمان کرد.

"کاپتا" فرمانی دا "کلکی تیمساح" مان بو بهینن و بهخواهونی مهیخانه کهی وت: که خواردنه وه کانی ئیمه خودی نهو نامادهیان بکات و دیاریوو "کلکی تیمساح" خواردنه وهیه که بیته که ده بیته پیشته ناماده بکریته، بهواتا وهک خواردنه وه کانی تر نیه که بی دهردیسه سری لهگۆزهوه بیریزنه ناو پیکه کانهوه و بیانیهینن.

دواى نهوه بینیم ژنیك دوو پیکی بهدهسته وهیه و بهرهو پوی ئیمه هات و لهسهر و چاویدا دیاریوو که خزمه تکاری نهو مهیخانهیه. نهو ژنه زوریش لاو نه بوو و لهولاتیکی وهکوو میسر دا که ژنه کانی پوتن، بهلام نهو ژنه جلی له بهردابوو و گوارهیه کی خری زیوی بهگویییه وه هلهواسیوو ههروه ها دوو بازنه ی ئالتونی له ههردوو مهچه کیدا بهدی دهکران. ههرچی نزدیکتر ببوایه، جوانتر دههاته بهرچاوم و کاتیك گه شته لامان بینیم که نه برۆیه کی باریک و که وانیهی و چاویکی سهرنج پراکیشی هیه و پیستیشی گهنم پهنگه. کاتیك ته ماشای چاوانیم کرد، نهو وهک ههنیک له ژنه کان که لهو جۆره کاتانه دا سهریان وهرده گه پینن، سه ری وهرنه گه پاندا، بهلکو ته ماشای ههردوو چاوی منی دهکرد. من یه کیك لهو پیکانه م لهدهستی نهو ژنه سه ند و پیکی دوه م "کاپتا" لینی وهرگرت و پیم وت: ژنی جوان ناوت چیه؟

ژنیش وتی: ناوم "مریت" ه و هیچ که سیک من به ناوی ژنی جوان بانگ نه کات، بهلام له بهرنه وهی تو منت به و ناوه بانگ کرد، تیگه شتم که تو پیایوکی شهرمنی و وهک

لاویکی تازه پیکهشتوو ئەو بویریە بەخۆی دەدات کە ئەم جۆرە وشانە بەینیتە زمان، تەنھا بۆئەوێ بئوانیت دەستی خۆی بخاتە سەر دەستی ژنیك. تۆش بەهەمان شیوہ ئەو بویریەت بەخۆت دا کە دەستت بخەیتە سەر دەستم.

دوای ئەوہ لێی پرسیم: ئایا تۆ پزیشک نیت و ناوت "سینۆهه" نیە؟
وتە: بۆچی نا.

وتی: ئەگەر حەزەدەکەیت جارێکی تر لەم مەیخانەیدەدا بەبیینی من خوشحال ببیت بە "ژنی جوان" بانگ مەکە و سوکایەتیشم پێ مەکە.

لێم پرسى: تۆ لەکوێوە زانیت کە من "سینۆهه" م؟

"مریت" وەتی: ناوبانگی تۆ لەخۆت زووتر گەشتە ئەم مەیخانەیه و بەشیوہیهك ناوبانگت دەرکردووہ کە ھەرئەوہی خۆت کرد بەم مەیخانەدا تۆم ناسیوہ و ئیستاش دەزانم کە ئەم ناوبانگت بێھۆ نەبووہ.

کاتیك "مریت" لەگەڵ مندا قسەى دەرکرد زەردەخەنەى بۆ دەرکردم، بەلام دەزانى کە زەردەخەنەکانى لەخوشحالیوہ سەرچاوہ ناگریت، بەلکو ھىماى خەم و خەفەتە و لەچاوانى ئەو ژنەدا ھەست بە کاریگەرى ئەو خەمباریانە دەرکرت.

وتە: "مریت" ئەگەر لەدەمى "کاپتا" کە لێردایە و لەپراپرودا بەندەى من بووہ و من ئەمپۆ ئازادم کردووہ، باسى منت بیستیت، ئەوا لەوہ دانیابە کە ناییت متمانە بەقسەکانى ئەو بکەیت، چونکە ئەم پیاوہ سروشتیکى تايبەت بەخۆى ھىہ و گەوھەر و ناوہرۆکى سروشتى ئەویش بەشیوہیهكە کە زمانى ناتوانیت راست و درۆکان لەیەکتر جیاکاتوہ و زۆربەى جاریش درۆ دەکات. من سەرەپرای ئەوہى پزیشک نەمتوانى چارەسەریک بۆئەم نەخۆشیەى بدۆزمەوہ، بەلیدانى گالۆکەکەشم نەمتوانى چارەسەرى ئەم نەخۆشیەى بکەم.

"مریت" بەخەمیکوہ زەردەخەنەیهكى کرد و وتى: "سینۆهه" درۆ، لەزۆر کات و ھەولو مەجدا لەراست باشترە، لەبەرئەوہى درۆ مرۆفە ھىوادار و خوشحال دەکات، لەکاتیکدا قسەى راست نا ئومیدی لەگەڵ خۆیدا دەھینیت.

بۆنمونە کاتیك بەمن دەلێیت "ئەى ژنى جوان" سەرەپرای ئەوہى دەزانم درۆم لەگەلدا دەکەیت، بەو درۆیەت دلخۆش دەبم، بەلام حەز دەکەم لەو خواردنەوہیەى "کلکى

تیمساح^{۶۴} که من بؤم هیئاویت بخۆیه ته وه و پیم بلینی ئایا ئەم خواردنه وه یه به هیزه تهره له و خواردنه وانە ی که له دهر وه خواردوته ته وه؟

منیش بیئنه وه ی چاوم له "مریت" هه لپرم قومینکم لی خوارده وه، به لام دوا ی نه وه نه متوانی ته ماشای بکه م، چونکه قورگ و دوا ی نه وه ش ورگم ناگری تیبه ربوو و له ناکاو خوینی جهسته م دهستی کرد به هه لقولان و دوا ی نه وه ی هیور بومه وه و دیارده کانی نه شنه ی نه و خواردنه وه یه دهرکه وتن، وتم: سه ره پای نه وه ی زورجار "کاپتا" درۆ ده کات، به لام نه وه ی له باری نه م خواردنه وه یه وه باسی کرد راست بوو. چونکه نه م خواردنه وه یه ی تو له ته واوی نه و خواردنه وانە ی که له ولاتانی دهر وه خواردومه ته وه به هیژ تهره و گهرمی نه م خواردنه وه یه ش، زور له و پونه ره شه گهرمتره که دانیشتوانی "بابل" له ژیر زه ویدا دهری ده هیزن و له داگیرساندنی چراکانیاندا سو دی لی وه رده گرن^{۶۵}، هه روه ک چون تیمساح یکی راسته قینه به یه ک قه پ، پیاویکی به هیژ ده دات به زه ویدا، نه م خواردنه وه ی توش پیاویکی به هیژ له خشته ده بات.

له قورگمه وه هه ستم به بۆن و تامی خووشی چه ند جوړ گیا و دهرمانیک کرد و له ناکاو خۆم به که سیکی چالاک بینی و هه زم ده کرد له گه ل^{۶۶} "مریت" دا زیاتر قسه بکه م و پیم وت: "مریت" من نازانم ئایا نه م خواردنه وه یه یان بونی تو یه به م شیوه یه منی خووشحال کردوو و پوچی منی هیئاوته پیکه نین و ناگاداری نه وه شم که خووشحالم و هه ز ده که م ده ستم له سه ر ده ستت دا بنیم، نه گه ر له م کاره ی من نارازی بیت، نه وا له من زویر مه به، چونکه "کلکی تیمساح" ی تو منی به و شیوه یه بی شه رم کردوو.

ژنه ش که میک گه رپایه وه دوا وه و وتی: من خاوه نی نه م مه یخانه نیم، به لکو خه زمه تکاری ئیره م، به لام من نه م جوړه خواردنه وه یه ناماده ده که م و تاکه^{۶۷} که ره سته یه کی خو ئاماده کردنی ژیان ی هاوسه ری" که باو کم دا بیستی به من شیوازی ناماده کردنی نه م جوړه خواردنه وه یه و به راده یه کیش سه رنجی خه لکی پراکیشا وه که نه م "کاپتا" به نده ی توش که ده لییت نازادت کردوو، خو ی به ناشق و شه یدا ی من نیشان ده دات، بو ئه وه ی چو نایه تی ناماده کردنی نه م خواردنه وه یه له منه وه فی ر ببیت.

⁶⁴ مهبهستی نوسه ر له رۆنی ره ش، نه وته.

كاتيڭ ئەم بەندەي تۆ ئاگادارى ئەرە بوو كە ناتوانىت وا لەمن بىكەت بىمە خوشكى، بۆيە بېرىرى دا ئەم مەيخانەيە بەزىر بىكېت، ھەرەھا ھەز دەكات جۆرى ئامادەكردنى ئەم خواردنەو ەيەشم لى بىكېت.

كاتيڭ "كاپتا" گويى لەم قسەيە بوو، بەھىمايەك ژنى لەرە ئاگادار كردهو ە كەچىتر بىدەنگ بىت، بەلام من كە لەوپەرى مەستى خۇمدا بوم وتەم: "مريت ئىستا كە من دەمى تىمساح" م خواردو ەتەرە و خۇم بەخۇشحال دەبىنم، و ابزانم "كاپتا" ناھەقى نىە كە ئاشقى تۆ بىيت و بىەويت بىتكاتە خوشكى خۇي، بەلام من لەپرى مەستىەرە ئەم قسانە دەكەم، لەوانەيە كاتيڭ سبەي ھاتمەرە سەرخۇم لەمقسانەي خۇم پەشىمان بىمەرە، ئايا بەراست "كاپتا" بەزىر ئەم مەيخانەيەي كرىو ە؟

پىش ئەو ەي ئەم ژنە وەلام بداتەرە "كاپتا" پىي وتەم: "سىنۆھە" من نەمدەويست بەم شىو ەيە ئاگادارى كرىنى ئەم مەيخانە بىت، بەلكو وىستم خۇم بەتايبەتى باسى كرىنى ئەم مەيخانەيەت بۆ بىكەم، بەلام ئىشتاش كە ئەم ژنە ئەو نەينىەي منى ئاشكرا كرد، دەبىت پىت بلىم كە من ئەم مەيخانەيەم بەزىرى خۇم، بەواتا ئەو زىرانەي كە ماو ەي چەند سالىكە لەتۆي دەدزم كرىو ە، چونكە تواناي بەرپوبردنى مەيخانەيەك لەخۇمدا شك دەبەم و دەزانم كە ئەم كارەش بەلاي مەرە ئاسانە و ناىتە ماىەي دەردىسەرىم و پىويستىش بەھىز و تواناي لاويەتى ناكات. من لەمەيخانەكاندا بىنەو ەي پارەي ئەو خواردنەوانە بدەم ئاوجۆ و شەراىكى زۆرم خواردو ەتەرە، بۆيە ئىستا ھەرئەرەي چاوم بەنىوچاوى ھەر كەسىك بەكەويت دەزانم ئايا دەتوانىت پارەي ئەو ەي خواردو ەيەتەرە بدات يان نە؟ يان ئايا دەتوانىت مەمانەي ئەو ەي پىبىكەيت خواردنەو ەي بەقەرز پىبەيت يان نە؟ كارى مەيفرۇشى كارىكى پىر كىشە و گىرقتە، بەلام چىژ بەخشە لەبەرئەرەي مەرۆق لەمەيخانەدا چاوى بەھەموو جۆرە خەلكىك دەكەويت و لەھەرىەكىك لەم كەسە جىاوازانە شتىكى جىاواز دەبىستىت و بۆ كەسىكى كونجكاوى وەك من كە دەمەويت ئاگادارى ھەموو شتىك بىم. زۆر بەسو ە.

لەوكاتەدا "كاپتا" پىكەكەي خۇي ھەلدايەرە و بەخۇشەكەرە وتى: گەرەم، تاكە قازانچىك كە ھەرگىز بازارى ناشكىت مەيفرۇشىە، چونكە تا ئەم جىهانە ھەبىت خەلكى دەخۇنەرە. لەوانەيە فىرەونەكان بونيان نەمىنىت و خوداكانى مىسرىش لەپلەرپايە خۇيان بەكون و لەناوبچن، بەلام مەيفرۇشى ھەرگىز لەناو ناچىت، چونكە

خەلکی ئەوکاتە دڵخۆشەن کە دەخۆنەووە و کاتیکیش خەمگین و بەدبەختن، دوبارە ی بۆ ساریژکردنی ئەو خەمەیان پەنا بۆ خواردنەووە دەبن، کاتیکیش پیاویک ناشق دەبێت، ئیشقی خۆی بەخواردنەووە بەهیزتر دەکات و کاتیکیش لەمالدا لەگەڵ ژنەکیدایا بەشەر دێت، دوبارە بۆ ساریژکردنی ئەو ساتە سەختانەیی دەروات بۆ مەبخانە و دەخواتەووە.

"کاپتا" بەردەوامی بەقسەکانی دا و وتی: "سینۆهە" لەوانە یە تۆ کە کەسێکی نائاساییت، شیوازی ئەم قسەکردنەیی من پەسەند ئەکەیت و بلییت مروۆ دەبیت ئەرک بکیشیت و لەپێی ئەو ئەرک و هەولانە یەووە بژیوی ژیانی خۆی دایین بکات، بەلام من دەلیم پیاوانی ئازا ئەوانەن کە بی هیچ ئەرک و هەولیک سود لەدەستەرەنجی کەسانی تر وەرەگریت، لەکاتیکیدا کە کەسانی تر سەرەپرای ئەو ئەرک و ماندوبونەیان، بەبرسییەتی دەمیئەووە، بەلام ئەوانی تر زۆر بەئاسودەیی و خۆشیەووە ژیانیان بەسەر دەبن.

من لەو باوەرەدا نیم بی لەکاری ژنانی لەشفرۆش، کاریک لەمەبخانە ئاساترتر دەست بکەویت، هەلبەت بەو جیاوازیەیی ژنانی لەشفرۆش لەسەرەتای دەستپیکردنی ئەم ئیشەیاندا پیویستیان بە پیشەکی سەرمايەیی دارایی نیە، چونکە سەرمايەیی ئەوان لەخودی جەستەیاندا یە و هەرکاتیک بیر لەکوکردنەووەی سامان بکەنەووە، دەتوانن لەکووتایی تەمەنیاندا لەمالیکدا کە بەتواناکانی خویان دروستیان کردووە بژین و چیژ لەحەوانەووە و ئاسودەیی خویان وەرگرن.

بەلام من داوای لیبورینی ئەوەت لیدەکەم کە زۆر بلیم و ئەم زۆر بلیمیەیی منیش لەووە سەرچاوە دەگریت کە هیشتا بەخواردنەووەی "کلکی تیمساح" پارانەهاتوم و پیکیک لەم خواردنەووەی، بەشیووەیەک من تیکدەدات کە دەستەلاتم بەسەر زمانی خۆمدا نامینیت.

من باسی ئەم مەبخانە یەم بۆ دەکردی و پیم وتی کە ئەم مەبخانە یە هی منە و ئیستاش دەلیم کە من و خاوەنی کۆنی ئەم مەبخانە یە بەهاوکاری "مریت" بەرپۆوی دەبین و من و ئەویش قازانجی ئەم مەبخانە یە بەیەکسانی لەنیوان خۆماندا دابەشە دەکەین.

خاوەنی پیشوی ئەم مەبخانە یە، چیتەر داوای ئەووە دەبیتە کریکاری من، سویندی بەهەزاران خودای میسری خواردووە کە زیاد لەنیووەی قازانج داوای هیچ شتیکی ترم

لى نەكات، ھەرۈھە دزىم لى نەكات و دۇنيام كە دزىم لىناكات، لەبەرئەۋەى پىياۋىكى ئايندارە و كۆمەلىك لەكپىيارەكانىشى كاھىنەكانن، ھەر ئەوانەش بەكپىيارە چاكەكانى لەقەلەم دەدرىن، لەبەرئەۋەى "كلكى تىمساح" يىكى زۆر دەخۆنەۋە. ھۆكارەكەشى بۇ ئەۋە دەگەرئەتەۋە كە خوويان بەم خولردنەۋەيەۋە گرتوۋە و بەۋە راھاتون لەشەرابى بەھىزى پەزە دەيمەكانى "ئامون" بخۆنەۋە و ئەوانەى كە ئەم شەرابە دەخۆنەۋە، بەيەك يان دوو پىكى "كلكى تىمساح" مەست نابن، بەلام لەبەرئەۋەى بىرىكى زۆرى كپىيارەكانى ئەم مەيخانەيە لەكاھىنەكان پىكدىت بۇيە مەيفرۇش بىر لەۋە دەكاتەۋە بەرژەۋەندى قازانجەكانى بەبەرژەۋەندى ئاينەۋە پەيوەست بكات، يەكەم قازانچ لەدوۋەم بكات و تائەمپۇش بەم شىۋەيە ھاتوۋە، بەلام وادىيارە من قسەى زۆر دەكەم و ئەم زۆر بلئىيەى من لەۋەۋە سەرچاۋە بگىرىت كە تۇ لەمن توپە و دلگران نەبىت و من ۋەكوو رابردوۋ بەخزمەتكارى خۆت بزانى، لەكاتىكدا من ئەمپۇ پىياۋىكى ئازادەم و دەستم بەمەيفرۇشى كردوۋە، سەرەراى ئەۋەى ھەندى كەس لەۋباۋەرەدان كە مەيفرۇشى كارىكى باش نىيە.

دواى ئەم قسەيە "كاپتا" لەپۇى مەستىۋە دەستى كرد بەگرىان و سەرى خستە سەر ئەژنۆم، بەلام من بەزۆر توانىم سەرى لەسەر ئەژنۆكانم بەرز بىكەمەۋە و پىم وت: ھەستە و لەناۋ ئەم مەيخانەيەدا ئەم جۆرە پەفتارە ناشىرناۋە مەنوئىنە، چونكە ئەگەر كپىيارەكان بزاند كە خاۋەنى تازەى ئەم مەيخانەيە ئەۋەند سوك و سەلىمە، يەكسەر ناۋمىد و پەشەبىن دەبن لىت و لەوانەشە چىتر نەيەن بۇ ئىرە.

دواى ئەۋەى "كاپتا" سەرى بەرز كردەۋە لىم پرسى: خالىك ھەيە كە من لىي تىناگەم، ئەۋىش بابەتى فرۇشتنى ئەم مەيخانەيە. چونكە ئەگەر ئەم مەيخانەيە، بەۋشىۋەى كە تۇ باسى دەكەيت پەۋاجى ھەبىت، بۇچى خاۋەنەكەى پازى بوو پىتى بفرۇشىت، دواى ئەۋەش بەناۋنىشان شاگردىكى ئەم مەيخانەيە كارت بۇ بكات و لەقازانچى ئەم مەيخانەدا لەگەلتدا ھاۋبەش بىت.

"کاپتا" که هیشتا فرمیسی چاوانی وشک نه بوونهوه وتی: "سینۆهه" تۆ ناماده کاریه کی تایبەت تیدایه که له پێی به لگه کانتیهوه که له "نفسنتین"⁶⁵ تالتره، خوشیه کانم ژه هراوی ده که یهت.

ئه گەر پیت بلیم من و ئەم مه یفرۆشه هارپیی سهرده می مندالین و له رابردودا هارویه شی خه م و خوشی یه کتری بوین، ئایا تۆ ئه وه په سه ند ده که یهت و باوه ر به وه ده که یهت که ئه و له پینا و ئەم هارپیه تیه کۆنه ماندا ناماده بووه ئەم مه یخانه م پێ بفرۆشیت.

به لام له بهرئه وه ی ده زانم ئەم گوته یه تۆ رازی ناکات و باوه رم پینا که یهت، ناچارم لایه نگری ئه و هه لۆیسته ت بکه م که خودی منیش به و به لگه یه رازی نابم و ناچار ده بیت راستیه که یهت پێ بلیم که فرۆشتنی ئەم مه یخانه یه له لایه ن مه یفرۆشه وه به من، نه یه نیه که له خو ده گریت، و ابزانم که نه ینی ئەم فرۆشته ن، په یوه ست بگریت به جهنگی نیوان خودای تازه ی فیرعون میسر و "نامون" ی خودای کۆنه وه.

چونکه له هه ر ناژاوه و پیکدادانی کدا، یه که مین شوین که هیرشی بۆ بیری ت، مه یخانه یه و خه لکی ده پزینه ناو مه یخانه کانه وه و تا ده توانن ناوجۆ و شه راب ده خو نه وه و کۆزه ی شه راب و ناوجۆکانیش دوا ی خوارده وه یان ده شکینن و خودی مه یفرۆشیش له روباری "نیل" دا ده خنکینن، له بهرئه وه ش خاوه نی ئەم مه یخانه یه هه ر له نیستاره ترسی لی نیشته وه.

چونکه ئەم مه یفرۆشه یه کی که له لایه نگره هه ره دلسۆزه کانی "نامون" ی خودای کۆنی میسره و به راده یه کیش له و بیروباوه ر په یدا تونده ره وه که ئه مپۆ ناتوانیت نکولی له خودای کۆن بکات و باوه ر به خودای تازه بیه نینیت، چونکه هه یج که سی که رازی نابیت به وه ی بیروباوه ری خو ی بگۆریت و په یه ره ی له خودای تازه بکات.

له لایه که وه ئەم مه یفرۆشه، ناگاداری ئه وه بوو که خودای "نامون" به سه ختی گرفتاری هه ره شه یه کی ترسناک بووه ته وه، ئەم ترسه ش گه شته وه ته راده یه که که

⁶⁵ نفسنتین: وشه میکی "یونان" یه که گو له ههنگ و گو له بهرۆنه و گو له زمرد و گو له پزبان و گو له رۆمینه و گو له مشکه ههروه ها گیا خاو و گو له مارانه ی بی دهوریت و گیاهه کی گه لاتوکنی توکزمرد و بجوکه و بۆ دهرمان به کار دیت..... وهرگیز..

سهرچاوه: فهرهنگی فارسی کوردی زانکۆی کوردستان

پەرستگای "نامون" زەویە کشتوکالیەکانی دەفرۆشیت، چونکە واهەست دەکات پۆژیک بێت زەویەکانی لی داگیر بکەن.

منیش دواى ئەوێ زانیم ئەم مەیفروشه ترسی لی نیشتوو، بەشیوەیهك قسەم بۆ کرد که ترسەکهی زیاتر بکەم و وتم: هەرچی زووتره خۆت لەم مەیخانەیه پزگار بکە، چونکە ئەگەر هەرکاریکی دلتەزین پووبدات، هەرچی سەرمايەت هەیه لەم مەیخانەدا لەناو دەچیت.

ئەویش زۆر ترسابوو، دواى ئەوێش پازى بوو بەوێ مەیخانەکهی خۆیم پی بفرۆشیت، بەلام لەبەرئەوێ دەمزانی توانای بەرپۆهبردنی ئەم مەیخانەیهی هەیه، شاگردیکی لەو باشترم دەستناکەوێت و "مریت" یش داواى کرد که لەم مەیخانەیهدا بمینیتەوه.

وتم: "کاپتا" من نازانم ئایا دواى ئەوێ تۆ سود لەم مەیخانەیه وەردهگریت یان نه؟ بەلام ناگاداری ئەوێ بووم که تۆ لەپۆژیکدا کارگەلیکت ئەنجام داوه و ئەگەر من بوايەم، نەمدەتوانی لەیهك پۆژدا ئەو هەموو کارانە جیبهجی بکەم، ئەوکات هەستامە سەر پی و لەو مەیخانەیه چومە دەرەوه. من هەستم بەوه کرد که "کاپتا" بەتەواوی مەست بووه و ناتوانیت بەرپیک و پیکى هەنگاو بنیت و "کلکه تیمساح" یک ئەوی ویران کردبوو.

پېشەكى دوزمانىهكى مەزن لەميسردا

بەوشىۋەيە، من لەگەرەكى ھەژارانى شارى "تبس" و لەمانى مسگەرى پېشوو بوم بەپزىشكى خەلكى ھەژار و ھەربەوشىۋەيە كە "كاپتا" پېشېنى كەردبوو، نەخۇشېكى زۆر سەردانىان كەردم.

من سودم لەو نەخۇشانە ۋەرنەدەگرت، بەپېچەوانە ۋە زيانم پېدەگەشت، چونكە نەك تەنھا دەرمانى خۇرايىم دەدا بەنەخۇشەكان، بەلكو ھەندىجار ناچار دەبوم خواردنېشيان پېدەم، چونكە كاتىك دەمبېنى ھۆكارى چارەسەركردنى نەخۇشېك تەنھا خواردنە، بۆيە مېش لەوكاتەدا ناچار دەبوم لەباتى دەرمان خواردنى پېدەم. ئەو ديارىانەي كە ھەندىك لە نەخۇشەكان لەبەرامبەر چارەسەركردنەكەياندا پېيان دەدام، بەو رادەيەش گەنگ نەبوو، بەلام لەبەرئەۋەي ئەم ديارىەيان لەنيازپاكى و دلپاكىانەۋە سەرچاۋەي دەگرت، بەۋەرگرتنى خۇشحال دەبوم و من زۆر لەۋە زياتر خۇشبەخت بوم، چونكە خەلكى ناۋى مېيان بەپېرۆز دەزانى و بەشىۋەيەك باسى مېيان دەكرد كە ۋەك بلىي يەككە بىم لەچاكەكارانى ئەم جىهانە.

"كاپتا" بەھۆي پېرى و بەتايبەت دەۋلەمەندوبونىۋە نەيدەتوانى ۋەكو رابردوو خزمەت بكات، بۆيە بۇ نەنجامدانى كاروبارەكانى ناۋمال ژنىكى پېرى بەكرى گرت كە ھەم رقى لەپىاوان بوو ھەم لەژيانىش بېزار بوو، بەلام لەبەرئەۋەي مەۋقا تا ئەوكاتەي زىندووۋە تا تواناي لەبەردا ماپىت دەبىت كار بكات، ئەۋىش بەوشىۋەيە لەمال ئىمەدا كارى دەكرد.

ئەم ژنە بەھۆی پىرىيەوہ سەرنج پراكىش نەبوو، بەلام لەبەرامبەر ئەوہشدا خواردنگەلىكى خوشى لى دەنا و ھەرگىز سكالام لەخواردنەكانى نەكردوہ، ھەرۆھەا ھەمان ژن لەبۆنى ئەو نەخوشانەى بۇ چارەسەرکردنەيان دەھاتن بۇ لام بىزار نەبوو، لەكاتىكدا "كاپتا" لەبۆنيان زۆر بىزار بوو.

من ئەو ژنە كە بەردەوام لەوى ئامادە بوو، بەلام چاوم پىنى نەدەكەوت، پراھاتبوم بەوہى بە "موتى" بانگى بكەم.

شەوانى شارى "تبس" بەرۇناكى چىراكانى پۆشن دەبويەوہ و مەيخانە و سۆزانيخانەكان پىر دەبوو لەكپىاران، بەلام ھەرکەسىك كەمىك مېشكى ھەبىت، ھەست دەكات كە پىرداوكەلىك لەم شارەدا لەحالى پىرداندايە، چونكە جەنگ لەنيوان خوداى تازەى فېرەون بەناوى "ئاتون" و خوداى كۆن بەناوى "نامون" تا دەھات گىزتر و توندتر دەبوو.

دوو سى مانگ تىپەپى و لە "تبس" دا لەدەرئەنجامى شەپى نيوان دوو خودا كە خەلكى توشى دلەراوكى و ترس بون و "ھورم ھب" ى فەرماندەى لەشكرى ميسرىش ھىشتا نەگەرابوہوہ.

لەپۆژدا، گەرمى خۆر زياتر بوو و گەشتە رادەيەك كە ھەندىكات لەماندويەتى و گەرما دا لەگەل "كاپتا" دا دەپۆشتەم بۇ مەيخانەى "كلكى تيمساح"، بەلام چىتر لەو خواردنەوہ بەھىز و سوتىنەرەم نەدەخواردوہ، بەلكو خۆم بەئاوجۆيەكى سوك كەتينيويەتى دەشكاندم ھەرۆھەا جەستەشمى فېنك دەكردوہ. پىزى دەكرد ، بىنەوہى مەستم بكات.

لەبەرئەوہى ناو مەيخانەكە فېنك بوو، لەوى خۆم بەئاسودە دەبىنى و چىژم لەتەماشاكردنى جوانى "مريت" وەردەگرت، كاتىك چاوەكانى تەماشاي چاوانى منى دەكرد، ھەستم بەگوشىنى دلم دەكرد و جەزم دەكرد دەست لەسەر دەستى دانىم.

دواى ئەوہى چەند جارىك پۆشتەم بۇ ئەو مەيخانەيە، ئاگادارى ئەوہ بووم كە كپىارانى ئەو مەيخانەيە، كەسانىكى تايبەتن و پى بەھەموو كەسىك نادەن بىنە ناو ئەو مەيخانەوہ، يان بارودۆخى ئەو مەيخانەيە بەشيوہيەكە كە كەسانى نەدار ناتوانن بىنە ژورەوہ و شەراب و ئاوجۆيان "كلكى تيمساح" بخۆنەوہ.

"كاپتا" لەسەر خۇبەمنى وت: كەسانىك لەنىو كېيارانى ئەم مەيخانە يەدا بەدى دەكرىت كە سەرۋەت و سامانى خۇيان لەرپى دزىن و فەرھود كىردنى گۆپى مردوۋە كانەۋە بەدەست ھىناۋە، بەلام كاتىك دىنە نار ئەم مەيخانە يەۋە، ۋەك كەسانىكى ۋە جاخزادە پەفتار دەكەن و بەھىچ شىۋە يەك پەفتار گەلىكى سوكى و بېشەرم لە خۇيان نىشان نادەن.

ھەرۋەھا دەيوت كە تەۋاۋى كېيارانى ئەم مەيخانە يە كەسانىكەن كە پىۋىستىيان بەيەكتى دەيىت و پىۋىستى داراييان ھانىيان دەدات كە بىن بۇ ئىرە، بۇيە تەنھا ھەزى خواردنەۋەي "كلكى تىمساح" ئەۋان پەلكىشكى ئىرە ناكات.

تاكە كېيارىك كە پىۋىستىيان پىي نەبوۋ من بووم، چونكە نە شتىك دەكېرى و نە شتىك دەفرۇشت و نە زىپ و زىوم بەقەرز دەدا بەھىچ كەسىك بۇئەۋەي سۈي لى ۋەرگرم، نە لەۋ كەسانە بووم كە قەرزىكات، بەلام لەبەرئەۋەي ھەمويان دەيانزانى ھاۋپىي "كاپتا" م، بىئەۋەي ھىچ قەسەيەكەم لەگەلدا بەكەن پىيان پىدەدام بىمە ناۋ ئەۋ مەيخانە يەۋە، چونكە ئاگادارى ئەۋەبوون كە ھىچ سوڧىك لى نايىن.

من لەۋ مەيخانە يەدا زانىارىيەكى زۆرم لەبارەي بارودۇخى "تبس" و مىسر و روداۋەكانى ۋلات بەدەست دەھىنا، بۇنمۇنە شەۋىكىيان كە لەمەيخانەدا بووم، بىنىم بازىگانىك كە دەمزانى فرۇشيارى بخوردە، لەحالىكدا كە جەلكانى خۇي دېبوۋ و خۇلەمىشى كىردبوۋ بەسەر خۇيدا، خۇي كىرد بەنىۋ ئەۋ مەيخانە يەدا و پىكىك "كلكى تىمساح" ى خواردەۋە و وتى: ھىوادارم ئەم فىرەۋنە بۇ ھەتاھەتا نەفرەتبار بەكرىت، چونكە ئەم "تىمساح" ە، ھەزناكات پەپەرەۋى لەمىشك بەكات و ھەرچى بەپىرىدا بىت يەكسەر ئەنجامى دەدات.

تائەمپۇ ژيانى من لەرپى فرۇشتى بخورد كە لەۋلاتە دورە دەستەكانەۋە دىت بەپىۋە دەچىت و ھەموو سالىك لە ۋەرزى ھاۋىن، كۆمەلىك كەشتى لىرەۋە بەرەۋ دەرياكانى پۇژھەلات دەپۇشت، سالى دۋايى بەلايەنى كەم دوو كەشتى لەدە كەشتى، بە جۇرەھا كالاى پۇژھەلاتەۋە بۇنمۇنە "بخورد" دەگەپرايەۋە.

ئەمسال كاتىك كەشتىەكان وىستىيان بەرەۋ دەرياي پۇژھەلات بەكونە پى، لەناكاۋ بىناگادار كىردنەۋەي ھىچ كەسىك فىرەۋن ھات بۇ لەنگەرگا، منىش سەرم لەۋە سوپماۋبوۋ كە ئەم پىاۋە بۇچى دەست لەھەموو كارىكەرە دەدات، لەكاتىكدا ئەم

جۆره کارانه بهوهوه په یوههست ناکرین. دهی کهواته ئه وهه موو چاودیر و نوسرهی که له "تیس" دان چ کاره؟ مهگه ر ئه کی ئه وان ئه وه نیه له م جۆره کارانه ورد ببهوه، بۆئوهی هه موو کاریک دهقاودهق به پیی یاسا و نهریتهکان ئه نجام بدرییت؟

کاتیك فیرعهون هات بۆ لهنگه رگا، ده ریواونهکان له ناو سهکو کهشتیهکاندا دهستیان کردبوو بهگریان و ژن و مندالی ئه مانهش له که ناردا هاواریان ده کرد و فرمیسیان ده پرشت و پوخساری خویان ده پووشاند، چونکه ده یانزانی هه ندیک له ده ریواونهکان ناگه پینه وه و له ده ریادا نوقم ده بن، به لام ئه م بابه ته به به شیک له نهریت داده نریت و شتیکی تازه نیه و هه رکاتیك کهشتیهکان بکه ونه پری، ژن و مندالی ده ریواونهکان ده ست به گریان و شیوهن ده کهن، به لام ئه م فیرعه نه نه فره تیه، کاتیك گریانی ژن و مندال و ده ریواونهکانی بیی، دوا ی ئه وه بریاری ئه وهی دا کهشتیهکان ناییت برۆن بۆ ده ریاکانی پۆژه لآت و ئه وکه سانهش که بازرگانن ده زانن ئه م قه دهغه یه ی فیرعه ون، وه که ئه وه وایه ئه م بریاره بۆ له ناو بردنی بازرگانان و ژن و مندالی ده ریواونهکانه ده رکراوه، چونکه تا کهشتیهکان نه پۆن به ره و ده ریاکانی پۆژه لآت، بازرگانهکان هه یچ قازانجیک ناکهن و ژن و مندالی کهشتیه وانهکانیش برسیان ده بییت.

هه رکه سیك که له میسر دا ده ژی، ده زانییت ناییت خه می ئه و ده ریواوانه بخوات که به که شتی ده ست به گه شتهکانی خویان ده کهن، چونکه هه یچ که سیك به ئاره زوی خوی ده ریوانی ناکات، بۆیه به رده وام ئه و که سانه ی که له دادگادا بریاری تاوانیان به سه ر سه پینراوه و تاوانبارن ناچار یان ده کهن که سیکی ده ریواوانیان لی ده ربچیت و له مکاته دا بۆچی خه م بۆ نوقم بونی ئه م جۆره که سانه بخۆن؟ نایا مه رگی که سانی تاوانبار، که ناچارن ده ریوانی بکه ن، زیاتر جیی خه مه، یان سه رمایه ی ئه و بازرگانانه ی که کهشتیان دروستکردوه و ئاماده ی ده ریواوانیان کردوه، چونکه که شتی له خویه وه دروست ناییت، به لکو ده بییت سه رمایه ی خویان بخه نه گه ر و که شتیکی تایبه ت به خویان دروست بکه ن، دوا ی ئه وهش کهشتیه که ئاماده بکه ن و به پیوستی خواردن و که ره سته ی تایبه ت به و گه شته وه ره وانه ی ده ریاکانی پۆژه لآت یان بکه ن، به راستی دلم بۆ بازرگانانی میسر ده سویتیت که ئیستا له شوینیکی دوره ده ستدان و ژن و مندالهکانیان له میسر دا ژیان به سه ر ده بن و ژن و مندالهکان، هه رگیز چاویان به هاوسه رانی خویان ناکه ویته وه و بازرگانهکانیش له نیشته جی

تازەکە یاندا ژنی تازەیان هیناوه و دەلین ئەو مندالانەی که لەمانەوه لەدایک دەبن، لەکەیهک بەسەر پیستی جەستەیانەوهیە.

بۆماوەیەک ئەو بازرگانە، هەر بەوشیوەیە سکاڵای خۆی هەلدەرشت و نەفرەتی لەفیرعون دەکرد و دەیوت ئەم پیاوه، هەم بازرگانەکانی ئیڤری لەقازانج بێبەش کردووه و هەم ئەو بازرگانانەی که لەشوینە دورەدەستەکانەوه کالاً بۆ میسر دەنێرن نابوت کردووه، بەلام دواى ئەوهی سى"کلکە تیمساح"ی خواریدەوه، کەمیکى هیور بویهوه و بەهۆی هەندیک لەو قسانەى که لەبەرامبەر فیرعوندا کردبوی داواى لیبوردنی کرد و وتی: هەمووی لەداخاندان ئەو قسانەى کردووه. ئەوکات وتی: وامدەزانى که"تى"دایکى فیرعون دەتوانیت کۆرەکەى خۆى ئاراستەى کارە ژیر و لۆجیکەکان بکات، بەلام ئەو بیری لەو شتە نەکردەوه، هەرۆها وام دەزانى که"نامى" پێشەواى مەزنى پەرستگای تازەى فیرعون دەتوانیت نامۆژگاریکى دلسۆزى بێت، بەلام ئەم پیاوهش تەنها بێر لەشتیک دەکاتەوه ئەویش بەهەر شیوهیەک بووه"نامون"ی خودای کۆن لەناو بیات.

پیش ئەوهی فیرعون ژن بەینیت، وام دەزانى ئەو بێمیشکیەى لەبێژنیوه سەرچاوه دەگریت و دواى ئەوهی"نفر تى تى"بوو بەخوشکی بێمیشکیەکەى وهکوو خۆى مایهوه و"نفر تى تى"لەوکاتەوهى بووته شارژنى میسر، مۆدیلهگەلیکى سەرسۆرھینەرى لەجلوبەرگدا هینایه بون که ژنى بەرپرسەکانیش لاسایان دەکەنەوهو ئیستا ژنى کاربەدەستانی دەولەت بەلاسایى کردنەوهی"نفر تى تى" چواردەورى چاویان پەنگى سەوز دەکەن و وهک ژنەکانى سوریا جل لەبەر دەکەن، بەلام جلوبەرگی ئەوان بەشیوهیەکە که بەشى پێشەوهی بەتەواوى کراوهیە.

"کاپتا" وتی: من ئەو جۆره جلانەم لەهیچ ولایتیکدا نەبینیوه، بەلام ئایا تۆ دلنیایت ئەو ژنانەى که بەپینی ئەو مۆدیله تازەیه جل لەبەر دەکەن، ئەوه بەشەى جەستەیان که دەبیت داپۆشراو بێت پیشانی خەلکى بدەن؟ ئایا بەچاوی خۆت بەشە ئەندامى ئەو ژنانەت بینیوه؟

بازرگان وتی: من خوشکم هیه و لەو خوشکەشم چەند مندالیکم هیه و خۆم بەپیاویکى پاکدامین دەزانم و کاتیک ئەو ژنانەم بینی که بەشى پێشەوهیان بەتەواوى پوتە، تەماشای خوار ناوکیانم نەدەکرد.

لەمکاتەدا "مریت" خزمەتکاری مەیخانە هاتە دەنگ و بەو بازرگانەى وت: ئەگەر تۆ پیاویکی سەلیقە خراپى، ئەوا ئەو نایبیتە بەلگەيەك بۆ ئەوێ ژنان بە خراپ بزانی، چونکە لەوهرزى هاویندا پەیرەوى کردنى ئەو جۆرە مۆدیله زۆرباشە و بگرە ژنەکانیش جواتر دەرەكەون، ئەگەر ژنانت بەو مۆدیله تازەيەوہ ببینی و ئەواریکی "شریت" کەتانی ئەو شوینەى داپۆشیبیت تۆ پەخنەى لى دەگریت؟ هەلبەت بەشیوہيەك کە تیزترین چاوی پیاوان ناتوانیت سنورى ئەو شریتە کەتانیە ببەزینیت. بازرگان ویستی وەلام بەداتەوہ، بەلام مەستیەكەى پرى لیگرت و سەرى خستە سەر هەردوو مشتیهوہ و بۆ مۆدیلى تازەى ژنان و قەدەغەکردنى پۆشتنى کەشتیەکان بۆ دەریا دورەکان و بیبەشکردنى بازرگانان لە سودى کالاکانى پۆژەلەت دەستی کرد بەگریان.

لەمکاتەدا کاهینیک لەکاهینەکانى پەرسنگای "نامون" کە سەرى تاشى بوو، پۆنى بۆناوہى دابوو لەسەرى، بەشداری لەم گفتوگۆيەدا کرد و وتی:

من هیچ شتیک لەبارەى مۆدیلى تازەى ژنانەوہ نالییم، لەبەرئەوہى خودای "نامون" هیچ یاسایەكى لەبارەى مۆدیلى جلوبەرگەوہ دانەناوہ، بەلام ئەوہى دەبیئتەوہى ئەوہى هەموو شتیک لەناو بجیت، قەدەغەکردنى گەشتکردنى کەشتیەکانە بەرەو ناوچە دورەدەستەکانى پۆژەلەت، چونکە ئەگەر ئەم کەشتیانە نەپۆن، ئەوا ناتوانن بخوردمان بۆ بەینن و ئەگەر بخوردیش نەهینن، خودای ئیمە "نامون" ئەو کاتى قوربانى پیشکەش دەکەین لەو بۆنە خۆشە بیبەش دەبییت، لەکاتیکیدا "نامون" زۆر حەزى لەبۆنى خۆشە و ئەو دژمنایەتیەى لەگەل "نامون" دا دەکریت، مەزترین بەدبەختى بۆ خەلکی میسر لەگەل خۆیدا دەهینیت، لەو پۆژەوہى قوچەکیەکان دروست کراون، هیچ کەسیک ئەوہى بەبیردا نایەت کە نەتەوہى میسر لەسەردەمانى رابردودا بەوشیوہيەى ئیستبا بەدبەخت بویت، دانیام دواى ئەوہ هەر میسریەك کاتیك یەکیك لەپەیرەوانى خودای تازەى فیرەون ببینیت و تەماشایکات کە هیماى هەمان ئەو خودایە کە "خاچ" یکە بەسەر جلەکەيەوہ کیشراوہ، تفى تیدەکات، ئەگەر لەنیو ئیوہدا کەسیک بەدى بکرت کە ئەمشەر پروات و لەپەرسنگای خودای تازەدا دانیشتیت و خۆی لەپاشەپۆکانى خالى بکاتەوہ، من چەند پیکیک "کلکی تیمساح" ی لەسەرخۆم دەدەمى و ئەم کارەش هیچ گرفتیک لەخۆ ناگریت، چونکە

په‌رستگای ئەم خودا نه‌فره‌تیه‌ی که ناوی "ئاتون" ه دیواری نیه و ئەگەر که‌سیک لئی نزیک بیته‌وه ده‌توانی‌ت به‌ناسانی له‌پاریزه‌ره‌کانی هه‌لبی‌ت و من خۆم ده‌توانم ئەم کاره بکه‌م، به‌لام له‌به‌رئه‌وه‌ی کاهینی په‌رستگای "ئامون" باش نیه چاویان به‌من بکه‌وی‌ت و ئەمه‌ش ده‌بیته‌هۆی ئەوه‌ی سوکایه‌تی به‌"ئامون" بکری‌ت.

له‌وکاته‌دا پیاویک که کاریگه‌ری نه‌خۆشی "ئاوله‌"ی پێوه دیاربوو له‌شوینیکی ئەو مه‌یخانه‌دا هه‌ستایه‌ سه‌رپێ و له‌کاهین نزیک بویه‌وه و بۆماوه‌یه‌ک به‌ده‌نگی‌کی نزم قسه‌ی له‌گه‌لدا کرد و کاهینیش له‌لای خۆیه‌وه داینیشاند و "کلکی تیمساح"ی له‌به‌رده‌مدا دانا بۆئه‌وه‌ی بیخواته‌وه و ئەو پیاوه‌ش دوای ئەوه‌ی به‌هۆی گه‌رمی ئەو خواردنه‌وه‌یه‌وه سه‌ری گه‌رم بوو، به‌ده‌نگی‌کی به‌رز به‌کاهینه‌که‌ی وت: من ئاماده‌م برۆم ئەو کاره‌ی وتت ئەنجامی بده‌م، له‌به‌رئه‌وه‌ی من باوه‌رپم به‌"ئامون" ه و مه‌حاله‌ بتوانم ئەوه په‌سه‌ندبکه‌م که خودایه‌کی تر جینگه‌ی "ئامون" بگری‌ته‌وه، چونکه له‌و پۆژه‌وه‌ی من له‌دایک بوم "ئامون" ده‌په‌رستم.

کاهینیش وتی: ئەگەر توو ئەمشه‌و برۆی‌ت و له‌په‌رستگای "ئاتون" دا خۆت له‌پاشه‌پۆکانت خالی بکه‌یته‌وه، من ده‌تبه‌خشم، بگره‌ ئەگەر لاشه‌که‌شت مۆمیا نه‌کری‌ت، ئەوا دوای مه‌رگ ده‌رۆی‌ت بۆ ولاتی خۆشبه‌ختی خۆرئاوا، چونکه هه‌ر که‌سیک له‌پێناو "ئامون" دا بمری‌ت ئەگەر وه‌ک ده‌ریاوانه‌کانیش له‌ده‌ریادا نوقم ببی‌ت، ده‌نیردری‌ته‌ ولاتی خۆرئاوا.

ئهو‌کات کاهین، له‌مه‌ستیاندا، به‌شیوه‌یه‌کی وتارنامیزانه به‌و که‌سانه‌ی که له‌مه‌یخانه‌که‌دا بون وتی: ئەگەر ئێوه له‌پێناو "ئامون" دا بکوژن یان دزی بکه‌ن و ماله‌کان بسوتینن و هه‌رکاریکی تری ناپه‌سه‌ندنتان لێ بوه‌شی‌ته‌وه، من ده‌تانبه‌خشم، بگره ئەگەر خودی فیرعه‌ونیش بکوژن هه‌ر ده‌تانبه‌خشم.

کاتی‌ک گوته‌ری ئەو کاهینه‌ گه‌شته‌ ئەو پاده‌یه، مه‌یفرۆش به‌واتا شاگرده‌که‌ی "کاپتا" که به‌رپۆبه‌ری مه‌یخانه‌که بوو له‌کاهین نزیک بویه‌وه و داریکی کیشا به‌نیوچاوانی کاهیندا و که‌وته سه‌رزه‌وی و دوای ئەوه کابرای مه‌یفرۆش وتی: ئەمه‌ش له‌پێناو "ئامون" دا ده‌که‌م، چونکه ده‌زانم "ئامون" وتویه‌تی نابیت هه‌یج که‌سیک کوپه‌که‌ی به‌واتا فیرعه‌ون بکوژی‌ت.

ھەموو كېرىارەكانى ئەو مەيخانەيە لايەنگرى قەسى مەيفرۇشيان كىرد، بەلام لەبەرئەوھى كوشتنى كاھىنىك لەوانە بوو دەرئەنجامىكى خراپى لىبكەوئتەوھ، من و"كاپتا" وەك تەواوى كېرىارەكانى تر بەباشمان زانى لەو مەيخانەيە بېرۆينە دەرەوھ.

"مىرەت" منى تا بەردەرگا رەوانە كىرد و كاتىك گەشتىنە رېرەوى تارىكى ئەو مەيخانەيە دەستى "مىرەت" م گىرت و پىم وت: لەچارانتدا وا دەرەكەوئت كە تۆش وەك من تەنھا بىت و برات نەبىت، بۆيە ھەز دەكەم پۆزىك تۆ بەپۆشاكە مۇدىل تازەكانەوھ بىينم و دۇنيام كە بەو جالانەوھ نۆز جوان نەبىت، چونكە وركىكى بچوك و بارىك و دەرئەپەرىوت ھەيە.

"مىرەت" دەستى منى كە لەوكاتەدا بەسەر دەستىەوھ دانامنابوو نەكىشايە دواوھ و وتى: لەوانەيە پۆزىك بىت ئەو جەلە لەبەر بەكەم و داوا لەتۆ بەكەم كە پزىشكىت بۆچونى خۆت لەبارەى ھەندىك بەشى جەستەم بخەيتە پوو و بلىت ئايا ھاوشىوھى ئەم ئەندامەت لەكاتى پىشەى پزىشكىتدا بىنيوھ يان نە؟

* * *

ئىستا چارەنوسى من بەشوئنىك گەشتوھ كە دەبىت باسى شتگەلىك بەكەم كە كاتىك چاوم بەوشتانە كەوت، لەرقاندا دەلەرزىم، بەلام كەرەستەيەك بەدەستەوھ نەبوو بۆئەوھى بەو كەرەستەيە پى لەو روداوانە بگىرم.

دەبىت باسى شتگەلىك بەكەم كە تۆ ھەى ئەو كەسەى كە دواى مەرگى من ئەم كىتیبە دەخوئىتەوھ، باوھەريان پى بەكەيت، چونكە پىشېبىنى ئەوھ دەكەم، ئالەم جۆرە روداوانە، لەسەردەمى تۆشدا پرووبدات، لەسەرتاى نوسىنى ئەم كىتیبەدا وتومە، ھەموو شتىك لەجىھاندا گۆرانكارى بەسەردا دىت، بىجگە لە گەمژەيى مروۇك كە لەھەموو سەردەمىكدا دەقۆزىتەوھ.

لەناوھراستى وھرزى ھاوئندا "ھورم ھب" فەرماندەى لەشكرى مىسر لەولاتى "كوش" كە دەكەوئت باشورى مىسر گەرايەوھ.

پەرەسىلكەكان بەھۆى گەرمى ئاوو ھەواوھ، نەدەفېرېن و نەدەنگيان نەدەبىستراو لەگۆماوھەكانىشدا ئاو بۆگەنى دەكرد و خەلكى لەپۆزدا نەدەھاتنە دەرەوھ. جگە لەوانەى كە ناچاربوون لە لەنگەرگای "تبس" دا سەرقالى كاركردن بىز يان نەبىت

كشتوكال بىكەن، بەلام باخى كەسە دەولەمەندەكان ھەمىشە فېنك و پېر لەگول بوو و ھەمىشە ئاۋ لەجۇگەلەي ئاۋباخەكانەۋە تېدەپەرى.

لەو ھاۋىنەدا، فېرەمەن بەپېچەۋانەي سالەكانى پېشوو، لەكۆشكەكەي خۇي نەھاتە دەرەۋە، بۇئەۋەي بېروات بۇ مىسىرى خوارو و سود لەھەۋاي فېنكى ئەۋى ۋەرگىت، لەبەرئەۋەي فېرەمەن نەپۇشت بۇ سەردەسېر، ھەموۋيان ئاگادارى ئەۋەبوون كە روداۋگەلېكى مەزن و سەير پوو دەدات.

رۇژىكىان خەلكى ئاگادارى ئەۋە بوون كە "ھورم ھب" ھاتوۋەتەۋە، بۇيە لەمالەكانىان ھاتنە دەرەۋە بۇئەۋەي تەماشاي سەربازەكانى فېرەمەن بىكەن.

بىنيان كەلەتەۋاي ئەۋ جادانەي كە لەباشورەۋە بەشارى "تېس" كۇتاييان دىت، سەربازگەلېكى پەش پېست و تۇزاۋى، بەنوگە نېزە مسىنەكانىانەۋە كە بەسەر دارى نېزەكانىانەۋە دەدرەۋشاھەۋە، خۇيان كەرد بەشاردا.

پەشپېستەكان كە چاۋ و ددانىكى سىپيان ھەبوو، بەسەرسوپمانەۋە تەماشاي چواردەۋريان دەكرد و ديار بوو كە سەريان لەتەماشاكردنى شارىك بەۋ مەزنى و جوانىەۋە سوپ بىمىنىت.

لەھەمان ئەۋ كاتەي سەربازە پەشپېستەكان خۇيان كەرد بەشارى "تېس" دا كەشتىە جەنگىەكانى فېرەمەننىش گەشتە لەنگەرگاكان و گالىسكەي جەنگ و ئەسپيان لەكەشتىەكانەۋە داگرتە سەر وشكانى و خەلكى بىنيان كە لېخوپانى گالىسكەكان و ئەۋ كەسانەي كە سەپەرشتى سارىژكردنى بىرنى ئەسپەكان بوون، ئەۋانىش يان پەش پېست بون يان لەدانىشتوانى ۋلاتى "شردن"⁶⁶ بون.

دەبىت بلىم لەسەرەتادا ۋەلاخ "كەر" يان بەگالىسكە جەنگىەكانەۋە دەبەست، بەلام بەستنى گالىسكە بەئەسپەۋە نەرىتىكە كەلە "شردن" ۋە گواسترايەۋە بۇ مىسر و ئەۋكات پەشپېستەكانىش ۋەك دانىشتوانى "شردن" تىماركردنى بىرنى ئەسپيان لەئەستۇگرت.

كاتىك سەربازە پەشپېستەكان خۇيان كەرد بەشاردا، لەكاتى شەۋدا لەچاۋپاندا ئاگرى پاسەۋانىان داگىرساند و پىگاي پوبارىيان لەباكور و باشورەۋە بەست،

⁶⁶ شردن: ئاۋجەمەكە كە لەمۇرۇدا بەناۋى ۋلاتى "لېبىيا" بانگ دەكرىت.

بەشیۆهێك كە هیچ كەس بێ مۆلەتی فەرماندەى لەشكر، نەیدەتوانى لەرپى "نیل" ئوھ بەروات بۆ باكور یان باشور.

لەھەمان ئەو پۆژەى كە سەربازە پەشپێستەكان خۆیان كرد بە شارى "تبس" دا خەلكى بەشیۆهێك دڵپراوكیيان تێكەوت كە كاركردن لە كارخانە و ناش و فرۆشگا و لەنگەرگاكاندا وەستا و فرۆشیارانى شارى "تبس" ئەو شتەنەى ھەمیشە لەبەردەم فرۆشگاكاندا دەیان دەنا، بۆئەوھى سەرنجى كریاران بەلای خۆیاندا ڕاكیشتن، بێئەوھى ھیچ شتێكى لى بفرۆشن دەبردەوھ ناو فرۆشگاكوھ و دەرگای فرۆشگایان بەتێر و تەلى مسین دادەخست و مەیفروشان و خاوەنى مائە سۆزانیهكان كۆمەلێك پیاوی بەدەرەوشتیان بەكرى گرت، بۆئەوھى ئەگەر كارەساتێكى دلتەزین پوویدا، نەھێلن ھێرش بیریته سەر مەبخانە و مائە سۆزانیهكانەوھ.

خەلكى لە "تبس" دا تەنھا لەھەندى كاتى تاییبەتدا جلى سپیان لەبەردەكرد و دەپۆشتن بۆ پەرستگا، ئەو خەولكە جلى سپیان لەبەركرد و بەرەو پەرستگای "ئامون" كە لەپراستیدا شارێكە بۆ خۆى كەوتنە رپى، بۆ باسكردنى بەرفراوانى ئەم پەرستگایە تەنھا ئەوھ بەسە كە بلین قوتابخانەى "مائى ژیان" یەكێكە لەرێكخراوەكانى ئەو پەرستگایە.

ھەمان ئەو پۆژەى سەربازە پەشپێستەكان خۆیان كرد بە "تبس" دا، ئیش و كار وەستا و ئەو باسە بەنیۆ خەلكیدا بلۆ بویەوھ كە شەوى ڕابردوو محرابى پەرستگای "ئاتون" كە ڕكابەرى پەرستگای "ئامون" بوو پیسكراوھ و لاشەى سەگیكى تۆپیویان فرێداوھتە میحرابى ئەو پەرستگایەوھ و سەرى پاسەوانەكانیان لەم بن گوئیانەوھ بۆ ئەو بن گوئیان بپیوھ، خەلكى بەبیستنى ئەم ھەوالە بەرۆكەش خەمى خۆیان دەرپى، بەلام لەناخیانەوھ بەبیستنى ئەم ھەوالە زۆر خوشحال بون، چونكە ھیچ كەسێك ئەو خودا سەیرەى خوش نەدەویست كە قسەگەلیكى سەیرى دەكرد، دوپارە ھەمان ئەو پۆژە "كاپتا" پینی گوتم: گەرەم، كەرستە و ئامیرە پزیشكیەكانت ئامادە بكە، لەبەرئەوھى پێشبینی ئەوھ دەكەم لەبەیانیهوھ یان دوبەیانیهوھ دەبییت بەشیۆهێك كار بكەیت كە بگرە ماوھى نان خواردنیشت نەبییت.

ئەو پۆژەي رەشپىستەكان خۇيان كىرد بەم شارەدا، ھەرئەوكاتە بىستەم "ھورم ھب" گەپراوتەتەو، پۆشتەم بۇ ئەوئەي چاوم پىنى بىكەوئىت، بەلام دىاربوو كە "ھورم ھب" لەدوای ھەمويانەو، بەواتا پۆژى دوایى دەگاتە ناو شار.

ئەوشەوئەي سەربازە رەشپىستەكان لەناو شارى "تبس" دابون، بىئەوئەي فەرماندەي لەشكرىان لەوئى پىت، چەند فرۆشكايەكيان تالان كىرد و ھىرشىيان كىردە سەر چەند سۆزانى خانەيەك، بەلام پاسەوانانى لەشكر كە سىپى پىست و خەلكى مىسر بون، لەبەرچاوى خەلكى ئەو شارە ھەموو رەشپىستەكانىان بەست بەدارەو، بەلام ئەم سزايە قەرەبوى زىانى خاوەن كالاكان و توپەيى خاۋنى سۆزانيخانەكانى نەدەدايەو.

پۆژى دوایى، سەرلەئىۋارەكەي "ھورم ھب" بەكەشتىەكى جەنگىەو خۇيى كىرد بە "تبس" دا و من بەپەلە خۆم گەياندە لەنگەرگا بۇئەوئەي چاوم پىنى بىكەوئىت، لەوباوەرەدا نەبوم كە بەئاسانى بتوانم چاوپىكەوتنى لەگەلدا بىكەم، بەلام ھەر ئەوئەي پىنيان پاگەياند "سىنۆھە" ھاتوۋە بۇئەوئەي چاوى پىت بىكەوئىت، فەرمانى دا كە بەمبەنە ناو كەشتىەكەو.

تا ئەوكاتە من ناۋى كەشتىەكى جەنگى مىسرم نەبىنى بوو، بەلام كاتىك چومە ناو كەشتىەكەو بىنىم جىياۋازىەكى زۆر لەنىۋان كەشتىەكى جەنگى و كەشتىەكى بازىرگانىدا بەدى ناكىرت، جگە لەوئەيكە كەشتى جەنگى چەند كەرەستەيەك لەخۇ دەگىرت كە بەو كەرەستانە دەتوانى ناگرى پى ھەلبەدەيت و چارۆكەكانىشى رەنگاۋرەنگ و جوان بون و پىش و دوای كەشتىش بەشيوەيەكى جوان پازىنرابويەو. كاتىك چاوم بە "ھورم ھب" كەوت، بىنىم كە ماسولكەكانى بازوى بەرجەستەتر بون و سىنەي ھەموو فەرماندەكانى لەشكر بەشيوەيەك دەرپەرى بوو كە ەك سىنەي ژنىك و ابوو.

"ھورم ھب" قامچىەكى بەدەستەو بوو كە دەسكى ئەو قامچىە ئالتون بوو و بازنىەكى ئالتونىش بەسىنەيەو دەبىنرا، كاتىك گەشتە بەردەمى، ھەردوو دەستە خستە سەر ئەژنۆم و سوژدەم بۇ "ھورم ھب" برد، ئەوئەي پىكەنى و وتى: ئەي "سىنۆھە" كى كۆپى كەر، لەكاتىكى باشدا ھاتىت بۇلام، بەلام لەبەرئەوئەي گەورە بوو ماچى نەكردم و منىش نەموئىرا ماچى بىكەم.

لهتهنیشته "هورم هب" هوه پیاویکی قهلهو و بالاکورته دهیینرا که لهگهرماندا نارهقی لی دهچۆپرا، نهم دهزانی نهو کهسه کییه، لهناکاو بهسهرسورمانهوه بینیم "هورم هب" قامچیهکهی خۆی که هیمای فرماندهییه دا بهو کهسه و ملوانکهی زپیرینی لهملی داکند و ناراستهی نهوی کرد و وتی: ملیوانکهکه لهمل بکه و لهمپژوه تو فرماندهی لهشکری میسر لهئهستۆ بگره، بوئهوهی خوینی نهتهوهی میسر بهدهسته پیسهکانی تو بریزریت، نهک بهدهستهکانی من.

من لهکۆنهوه ناشنای شیوازی قسهکردنی "هورم هب" بوم و دهزانی که نهوهی لهلدیایهتی دهیهنیتته زمان و کهسیکی پوکهشپهرست نیه و دهمیست که لهگهل خودی فیرعهونیشدا بهوشیوهیه قسه دهکات و بگره هندی جاریش لی توپه دهبیت، بهلام من بهلای نهوهوه جیاواز بوم و هرگیز لیم توپه نهدهبوو و سوکایهتی پی نهدهکردم.

کاتیکی قامچی و ملیوانکهکهی دا بهو پیاوه قهلهو و بالاکورته، پویکرده من و وتی: "سینووه" لهبهرنهوه پیموتی لهکاتیکی باشدا هاتی که من نامانهم بیم بو مالی تو، چونکه لهم کاتژمیره بهدواوه من فرماندهی لهشکری میسر نیم.

نهگهر لهمالهکهتدا هسیر دهست بکهویت هزدهکهم لهسهری بخوم و ماندویهتی خوم دهریکهم و بجهویمهوه، بوئهوهی لهوه زیاتر گفتوگو لهگهل شیتتهکاندا نهکهم.

نهوکات دهستی خسته سهر شانی نهو کابرا قهلهو و بالاکورته و وتی: "سینووه" بهوردی تهماشای نهم پیاوه بکه و جوان بیناسه، چونکه نهم پیاوه کهسیکه که لهم کاتژمیره بهدواوه نهک چارهنوسی "تیس" بهلکو چارهنوسی میسریشی لهدهستدایه، لهبهرنهوهی نهو لهئیستا بهدهواوه فرماندهی تازهی لهشکری میسر و فیرعهون نهوی کردووهته جیگری من، چونکه من بهفیرعهونم وت: شیتته، بهلام نهگهر تو جوان لهم پیاوه ورد بیتهوه، تیدهگهیت که فیرعهون دوباره پیویستی بهمن دهبیتهوه.

فرماندهی تازهی لهشکر که نارهق بهسهروچاویدا دهچۆپرا وتی: "هورم هب" لهمن توپه مبه، چونکه تو دهزانی که من نهدهویست جیگای تو بگرمهوه، چونکه من پیاوی جهنگ نیم و واههست دهکهم که بیدهنگی باخ و یاریکردن لهگهل نهو پیشیلانهی لهو باخدا ههمه، لهبیستنی ههراوهوریای جهنگ بهلاوه باشتر بیت، بهلام

دوای ئەوێ فیرعەون منی کردە فرماندەوی لەشکری تازەوی میسر، نەمتوانی پرێز لەویست و دەستەلاتی نەگرم، بەتاییبەت کاتیك وتی نەجەنگ بەرپا دەبیت و نە خوین دەپرێت، بەلکو "ئامون" خۆی لەخۆیەوه سەرنگون دەبیت و لەناو دەچیت.

"هورم هب" وتی: یەکیك له که موکورتیه مەزنەکانی فیرعەون ئەوێه که کاتیك ئارەزوی شتیك دەکات، دەبینیت لەجییهانی ئەندیشهدا هاتووته دی، ئەو کات وا هەست دەکات ئەوێ بیری لیکردووتهوه بەراستی بە کردار کراوه.

لەبارەوی "ئامون" یەشەوه بەهەمان هەلەدا چوو و وا هەست دەکات که بی خوینپرشتن دەتوانیت خودای ئامون سەرنگون بکات و خودای "ئاتون" لەجیئ ئەودا دابنیت، لەبەرئەوێ دەزانیت که تۆ پشیلەکانت خۆشدهویت و پقت لەجەنگ و شەر و شوپە، ئەرکی لەناوبردنی خودای "ئامون" ی بەتۆ سپاردوو، بەلام من پیت دەلیم که بی خوینپرێژی ئەم کاره به هیچ شیوهیهک ئەنجام نادریت و تۆ دەبیت بریکی زۆر لەخەلکی بەکوشت بەدەیت، بۆئەوێ سەرکەویت و خودای "ئامون" سەرنگون بکەیت، بەلام ئەو خوینانەوی که دەپرێنرین، لەبەرئەوێ هی تۆ نیه، هیچ زیانیکت پیناگەیهنیت.

دوای ئەم گوتهیه "هورم هب" چهپۆکیکی بەهیزی دا لەپشتی ئەو پیاوه که بووه هۆی ئەوێ ئەو پیاوه کوپ بپیت و ئەوکات بەمنی وت: باپیکهوه لەم کەشتیه برۆین. کاتیك دەمانویست لەو کەشتیه دابەزین، ئەو سەربازانەوی لەوێ دانیشتبوون هەستانه سەری و نێزەکانیان لەلا تەنیشتیانەوه پارگرت و سلۆیان بۆ "هورم هب" کردو ئەویش بەسەربازەکانی وت:

من مائاوايي لهئيوه دهکەم، بەلام دەزانم پۆژیک دیت دەگەریمەوه بۆ لاتان و تا ئەو پۆژەوی دیمەوه لاتان گوێرایەلی فرمانەکانی ئەم پیاوه بن و چاودیری لەرێکخستنه سەربازیهکان بکەن، ئەگینا دوای گەرانهوم ئەوەندە دار و قامچیتان لێدەدم که کوشتی جەستەتان قاز قاز ببیت.

سەربازەکانی پیکەنین و "هورم هب" وتی: کهلوپهلهکانی خۆم لەم کەشتیه دەرناکەم، چونکه دەزانم لێرهدا باشتر پارێزراو دەبن. دوای ئەو دەستی لەسەر قورگی من دانا و وتی: "سینۆه" ئەمشەو حەز دەکەم خۆم بەشتیکهوه سەرقال بکەم.

ۋەت: لەمشارەدا مەيخانەيەك بەناۋى "كلكى تىمساح" ھەيە، جۆرىك خواردنەۋەي بۇندارى ھەيە كە لەھىچ شوپىنىك بگرە لە "بابل" ۋ "كرىت" یشدا ھاوشىۋەي دەست ناكەۋىت، بەلام زۆر بەھىزە ۋ دەبىت خۆت لەخواردنەۋەي پيارىزى، ئايا ھەز دەكەيت بېۋىن بۇ ئەۋى ۋ تۆ لەو خواردنەۋەيە بخۆيتەۋە؟

"ھورم ھب" ۋتى: بەئى ھەزدەكەم بېۋم بۇئەو مەيخانەيە.

ۋەت: لەمخالەتەدا فرمان بەدە كە دەستەيەك سەرباز بۇ پارىزگارى تۆ ۋ پىگرتن لە ھەر ئازاۋەيەك بېۋن بۇ ئەو مەيخانەيە.

سەرەپاى ئەۋەي "ھورم ھب" چىتر فرماندەي لەشكر نەبوو، بەشىۋەيەك فرمانى بەفەرماندەي تازە دا كە ۋەك بلىي ئەو پىاۋە، ھىشتا لەژىردەستى ئەۋدا كار دەكات ۋ پىي ۋت: كۆمەئىك سەربازى شايستە ۋ خاۋەن متمانە بئىرە بۇ مەيخانەي "كلكى تىمساح" بۇئەۋەي ئەمپۆ ۋ پۆژەكانى تر پاسەۋانى ئەو مەيخانەيە بكنە ۋ نەھىلن لەۋىدا ھىچ شەپ ۋ شۆپ ۋ ئازاۋەيەك بەرپا ببىت.

من لەدەركردنى ئەم فەرمانە رازى بوم، چونكە ۋاھەستم دەكرد ئەگەر لەمشارەدا روداۋى دلتەزىن پوۋبەت، ئەۋا مەيخانەي "كلكى تىمساح" يەككە دەبىت لەو شوپىنانەي كە پىش ھەرشوپىنىكى تر ھىرشى بۇ دەبىت، لەبەرئەۋەي ھەموۋيان دەزانن كە لەپىشت ئەو مەيخانەۋە چەند ژورىك ھەيە كە بارەگاي مامەلەكردنى ئەو جۆرە كەسانەيە كە دەستدرىژى دەكەنە سەر گۆپى مردوۋەكان يان زىپ ۋ زىۋى نزاۋ لەنىۋان خۆياندا دابەش دەكەن.

ھەندىك خەلك ئاگادارى ئەم نىھىنىانە بون، بۇيە لەكاتى بەرپابونى ھەر ئازاۋە ۋ روداۋىكى دلتەزىندا، ئەو جۆرە كەسانە سەرەتا ھىرشىيان بۇ ئەم مەيخانەيە دەبرد ۋ زىانىكى زورىيان بە "كاپتا" دەگەياندا.

بەلام دواى ئەۋەي "ھورم ھب" فرمانى دا دەستەيەك سەرباز پارىزگارى لەو مەيخانەيە بكنە، چىتر ئەو ترس ۋ ھەرەشەيە لەناۋ چوو.

من پىنمايى "ھورم ھب" م لەئەستۆگرت ۋ ئەۋم بردەمەيخانەي "كلكى تىمساح" ۋەۋ لەيەككە لەژورەتايبەتەكانى ئەۋمەيخانەيەدا دانىشتىن ۋ "مرىت" خواردنەۋەي تايبەتى بۇ ھىنا ۋ "ھورم ھب" یش بەيەكجار ھەموۋى ھەلقۆپى ۋ دەستى كرد بەكۆكىن، بەلام دواى چەند ساتىك، ۋىستى پىكىكى تر لەو خواردنەۋەي بۇ بەئىن.

"مریت" جارىكى تر لهه مان خوار دنه و پيكيكى ترى بو"هورم هب" هينا و نهویش خوارديه و پيى وتم: نه م ژنه، زور جوانه، ئايا دوستايهتى لهگه ل تودا ههيه؟.

وتم: دوستايهتى من لهگه ل نه م ژنه دا دوستايهتیهكى ئاساييه و هيچ لايه نيكي تاييهت له خو ناگریت.

من چاوه پيى نه و بهوم كه "هورم هب" دهستی بخاته سه رده ستی "مریت"، به لام نه و به ریزه وه ژنه كه ی ره وانه كرد، دواى نه وه ی نه و رۆشت وتی: "سينۆه" سبه ی نه و رۆژه يه كه له "تبس" دا خوینی تیدا ده رژیّت، له به رنه وه ی فىرعه ون بېرىارى داوه خودای خو ی بکاته جینشینی خودای "ئامون" و له به رنه وه ی من فىرعه نم خو ش ده ویت، نه متوانی رېگرى نه م هه لویسته ی بکه م، چونکه ده زانم نه گه ر رېگریم لی بکر دایه، نه و ا فىرعه ون به شیوه یه ك خه مگین ده بوو كه له وانه بوو به هو ی دلته نگیه وه بمریت. تو ده زانی كه من نه و كه سه م کاتیک كه له بیاباندا فىرعه ونی جینشین بوو، به ناماده بونی تو نهوم به جله کانی خو م داپوشی بوئه وه ی سه رمای نه بیّت و له هه مان نه و کاته وه خو شه ویسته ی نه و پیاوه له رۆحی مندا جیگیر بووه.

به لام له به رنه وه ی ده زانم، هه ولی فىرعه ون بو گوړینی خودا، ده بیته هو ی رشتنی خوین له م شاره دا، ده ستم له فه رمانده یی میسر هه لگرت، بوئه وه ی نه بعه هو ی خوینرشتنی خه لکی، چونکه ده زانم نه گه ر من نه م به رپر سیاریه تیه له نه ستو بگرم، له ناینده دا، له لای خه لکی میسر كه سیکی نه فره تکر اوم لی ده رده چیّت.

"سينۆه" له و کاته وه ی من و تو له سوریا له یه ك جیا بوینه وه، ئاویکی زور به سه ر فه رشی روبرارى "نیل" دا تیپه رپوه و زور جار نه م روبراره هه ستاوه و كه ناره کانی خو ی کردوه به ژیر ئاوه وه، به هه مان شیوه ی لافاوی نه و روبراره روداوگه لیکی زور له م شاره دا پویداوه.

بوئمونه به پيى فه رمانه کانی فىرعه ون، رۆشتم بو باشور بوئه وه ی ته وایى سه ربازگه کانی نه و له ناو ببه م و سه ربازه ره شپسته کان به یتم بو"تبس" بویه ئیستا له هیچ یه ك له شاره کانی باشور سه ربازگه یه ك به دی ناکریت و له ئیستادا هه موو سه ربازخانه کان خالین.

ئەم کارەش لە سووریدا دوبارە دەبیتهوه و بێگومان سوورباش رادەپەڕیت، ئەوکات لەوانەیه فیرەون پەیی بەم شیتییە خۆی ببات و ناگاداری ئەوه بێت که بێسەرباز ناتوانیت پارێزگاری لەهیچ ولاتیک بکات.

لەوکاتەوهی فیرەون بیریاری داوه بەپێی گوتهی خودای خۆی رەفتار بکات، چیتەر لەکانە کائزاکانی میسر، شتیک که شایەنی تیبینی بێت دەرناهیئیریت، لەبەرئەوهی دەلیت نایهویت بەندەکان نازار بدات و ئەوانەش که تەمەلن و لەکانە کائزاکاندا کارناکەن بەقامچی لییان نەدەن. من سەرەرای ئەوهی سەربازم و هیچ کاریکم بەخوداکانەوه نیه، نیگەرانی ئەم خودا تازەیهی فیرەونم، چونکه دەبینم ئەم خودایە دەیهویت لەپێی خویئەریژیهوه جیگەیی خودای رابردوو بگریتهوه، بۆیه من سەر لەکاری خوداکان دەرناکەم، بەلام لەوه تێدەگەم که خوداکان بۆئەوه هاتوونەتە بون که خەلکی خوشبەخت بکەن، نەک خویئەریان بپێژن، بۆیه لەدیدیی سیاسیەوه پشتگیری ئەم هەلۆیستەیی فیرەون دەکەم، بەلام نەک بەوشیوهیهی که دەیهویت خودای "ئامون" سەرنگون بکات.

سوودی سیاسی ئەم هەلۆیستەیی فیرەون ئەوهیه که خودای "ئامون" بەلەبەرچاوغرتنی ئەوهی ماوهیهکی درێژخایەنه لەمیسردا خودایی خۆی کردووه، زۆر قەلەو بووه و خاوهنی کێنگە و رەز و پانە نازەنگەل و ئاشگەلیکی زۆره. کاتیک فیرەون ئەم خودایەیی سەرنگون کرد، تەواوی سەرۆت و سامانی خودای "ئامون" دەبیت بەهی فیرەون، بەلام ئەم کاره، بەوشیوهیهی که فیرەون دەیهویت ئەنجامی بدات، دەبیته هۆی کوشتنی هەزاران کەس و وێران کردنی شاری "تبس".

وتم: "هورم هب" من لەدیدیی بنهچه و یاساکانەوه، بەسەرنگونکردنی خودای "ئامون" پازیم، لەبەرئەوهی ئامون خودایهکی تەماعکار و بێبەزەیی و دژی نازادی خەلکیه و بەشیوهیهک لەشیوهکان لەپێی کاهینهکانەوه خەلکی لەنەزانیدا هیلاوهتەرە که لەم ولاتەدا هیچ کەسینک ناتوانیت لەهیچ شتیک تیبگات، ئەگەر تیش بگات ناتوانیت دەری بپێت و ئەگەر دەریشی بپێت کاهینهکان لەناوی دەبن و خەلکی لەژیانیاندا هەمیشە ترسی "ئامون" یان لەدندا بووه، بەلام "ئاتون" خودایهکه که بی تەماع و ناشتی دۆست و نازادی خوازه و دەیهویت خەلکی لەترس پرزگار بکات.

"هورم هب" وتی: من لایهنگری ئەم بیروبوچونەیی تۆ ناکەم، چونکه ئەو خوایهی ترسناک نەبیت بەهەرپەشه نامیزی دەزانم، لەبەرئەوهی ناتوانی فەرمانپەرەوایی

نەتەۋەيەك بىي ترس بىكەيت، ئەم خودا تازەيە سەرەپراي ئەۋەي مېھرەبان و ناشتى دۆست و ئازادى خوازە، بەلام بۇ مىسر لەخوداي كۆن ھەرەشە ئامىزترە. سەرەپراي ئەۋەش من لەربارەي پىۋىست بونى سەرنگونکردنى خوداي "ئامون" لايەنگرى تۆ دەكەم و دەلىم دەبىت ئەم خودايە لەناو بېرىت، بەلام نەك بەۋشيوەي كە فىرەون دەيەۋىت ئەنجامى بدات، ئەگەر فىرەون جىبەجىكردىنى ئەم كارەي بەمن بسپىردايە، من بەشيوەيەك خوداي "ئامون" لەناو دەبرد كە خوئنى تاكە كەسيكى ئەم نەتەۋەيە نەپىزىت.

لېم پرسى: تۆ چىت دەكرد؟

"ھورم ھب" وتى: من لەشەۋىكدا، لەسەرتاسەرى مىسر، بەشيوەيەكى نەينى و بىنەۋەي كاهىنەكانى پەرستگا ئاگايان لى بىت، تەۋاۋى كاهىنە پلە يەكەكانى "ئامون" دەكوشت و كاهىنەكانى ترىشم دەناردە كانەكانەۋە بۆئەۋەي كانزايان پىدەرەينن، بەشيوەيەك ئەم كارەم ئەنجام دەدا كە بەياني پۆزى داۋىي كاتىك خەلكى لەمال دىنە دەرەۋە، يەك كاهىنيان لەناو پەرستگاكاندا نەبىنيايە و بەمشيوەيەش خوداي "ئامون" لەناو دەچوو، چونكە تواناي "ئامون" بەكاهىنەكانىۋە پەيوەست دەكرىت و كاتىكىش "ئامون" كاهىنى نەبىت توانايشى نايىت. خەلكىش داۋى ئەۋەي بىنيان خوداكان نى، ھەر خودايەكيان پىننىشان بەدەيت يەكسەر دەست بەپەرستنى دەكەن، چونكە ھەست و وىژدانى خەلكى تواناي ئەۋەي نى جىاۋازى لەنىۋا دوو خودادا دروست بىكات. بەلام لەبەرئەۋەي فىرەون دەيوىست ئەم كارە بەناشكرا ئەنجام بدات، ئەمەرۆ لە "تبس" و زۆرىك لە شارەكانى مىسر، ھەموو مندالىك دەزانىت كە فىرەون دەيەۋىت خوداي "ئامون" لەناو بىبات و ھەر لەبەرئەۋەش كاهىنەكان خەلكيان لەپەرستگاي "تبس" و شارەكانى تردا كۆكردۋەتەۋە و ھانى ئەۋەيان داۋن بەرگرى لەم خودايەيان بىكەن، خەلكىش بەھۆى ھاندانى كاهىنەكانەۋە بەرگرى لىدەكەن و بەم شيوەيەش خوئىن لەشارەكاندا دەپىزىت.

داۋى ئەۋە گوتەيە "ھورم ھب" داۋاي پىكىكى تىرى خواردنەۋەي "كلكى" تىمساح" ى كرد و خواردىۋە، پىكى سىيەم سەرخۆشى كرد و سەرى خستە سەر ھەردوۋ دەستى و بۇ بەدبەختى و كوشت و كوشتارى خەلكى مىسر دەستى كرد بەگرىان. من ويستم پى لەگرىانى بىگرم، بەلام ئاگادارى ئەۋە بووم كە "ھورم ھب" خەۋى لى كەۋتوۋە.

له "تبس" دا گوشت و گوشتاری کردن

من ئەو شه‌وه، له‌و ژوره تایبه‌تەدا، پارێزگاری "هورم هب" م له‌ئەستۆ گرتبوو، چونکه ئەگەر له‌وی به‌جیم به‌یشتایه، له‌وانه‌بوو فرمانده‌ی تازه‌ی میسر بیکوژیت. به‌لام له‌سەر سه‌کووی ئەو مه‌یخانه‌یه‌دا تابه‌یانی ده‌نگی پیکه‌نین و ده‌نگه‌ده‌نگی ئەو سه‌ربازانه‌ی که پاسه‌وانی ئەو مه‌یخانه‌یان ده‌کرد ده‌هات، له‌به‌رئه‌وه‌ی "کاپتا" و شاگرده‌که‌ی ده‌یانزانی که پودا‌و‌گه‌لکی ترسناک پووده‌دات، ئاوجۆ و خواردنیک‌ی باشیان دابوو به‌سه‌ربازه‌کان بۆئه‌وه‌ی له‌م‌رییه‌وه بیانکه‌ن به‌هاورپیی خویان. له‌و شه‌وه‌دا نه‌ک ته‌نها من نه‌خه‌وتوم، به‌لکو له‌شاری "تبس" دا هیچ که‌سیک بی له‌ئەفسه‌ره‌کان و سه‌ربازانی فیرعه‌ون خه‌ویان لی نه‌که‌وتوو، دوا‌ی ئەوه‌ش بیستم که خودی فیرعه‌ونیش له‌وشه‌وه‌دا بیدار بووه، چونکه خه‌لکی ده‌یانزانی پوژی دوا‌یی، له‌ژیانی دانیشتونانی شاری "تبس" دا پوژیکی مه‌زن ده‌بیئت و له‌پوژه‌دا ئەگه‌ری ئەوه هه‌یه که له‌نیوان له‌شکری میسر و دانیشتونانی شادا که له‌په‌رستگای مه‌زنی "ئامون" و له‌به‌رامبه‌ر په‌رستگادا قه‌ره‌با‌ل‌خیه‌کی زۆر دروست ده‌که‌ن، شه‌پریگی مه‌زن به‌رپا ده‌بیئت.

له‌وشه‌وه‌دا کاهینه‌کانی په‌رستگای "ئامون" قوربانیان سه‌رپری و گوشتیان دا به‌و که‌سانه‌ی له‌ناو و ده‌ره‌وه‌ی په‌رستگادا‌بوون و به‌شیوه‌یه‌ک هاواریان به‌رز ده‌بویه‌وه که من له‌ژوری تایبه‌تی مه‌یخانه‌دا گویم له‌ده‌نگیان بوو.

کاهینه‌کان سات له‌دوا‌ی سات ناوی "ئامون" یان ده‌هینا و ده‌یانوت هه‌رکه‌سیک له‌پیناو ئاموندا خوی بکات به‌قوربانی، به‌د‌ل‌نیاییه‌وه خۆشبه‌ختیه‌کی هه‌میشه‌یی

بەدەست دەھىنئىت. من دلىيام ئەگەر كاهىنەكان، ھانى خەلكيان نەدايە، خوئىنپىزى بەيىانى و پۇژەكانى تىرىش نەدەھاتە پىشەوہ.

چونكە ئەگەر كاهىنەكان خوئان بدايە بەدەستەوہ، فىرەمەن كە ئاشتى دۆستە و رقى لەخوئىنپىزىيە، ئازارى پىنەدەگەياندن و لەوانەش بوو بەشىك لەزەوى و زىر و زىوى "ئامون"ى بدايە بەكاهىنەكان بۇئەوہى پاشماوہى ژيانيان بەئاسودەيى تىپەپىنن.

بەلام كاتىك كەسانىك خوويان بەرەوہ گرتوہ كە خاوەنى دەستەلات و توانا بن، بەشىوہيەك پىيەوہ پەيوەست دەبن كە لەپىناو پاراستنى توانا و سەرەت و ساماندا، گيانى خوئىيان دەكەن بەقوربانى.

كاهىنەكان دەيانزانى ئەگەر جەنگىك لەنيوانياندا بەرپا بىيىت، بىگومان دەبىتە ھۆى ئەوہى خەلكى زۆر رقيان لە فىرەمەن بەكەوئىت، چونكە لەكاتى بەرپايونى جەنگدا، سەربازە رەشىپىستەكان دەكەونە قەتل و عامکردنى خەلكى. گەرچى بەھۆى ئەم خوئىنپىزىيەوہ پەيكەرى "ئامون"سەرنگون دەبىت، بەلام پەيمانى خوئىن، بەشىوہيەك "ئامون"ى لەدى خەلكىدا زىندوو دەكردەوہ كە خەلكى ھەرگىز ئەو خودايە فەرامۆش نەكەن و بۇ ھەمىشەش نەفرەتيان لە فىرەمەن دەكرد كە بۇچى سەربازە رەشىپىستەكانى خستوہتە وئىزەى گيانى خەلكەكەى خوئىوہ، بەواتا خستونىتە وئىزەى مىسرىيە سىپى پىستەكانەوہ.

لەپراستىدا، كاهىنەكان، ھيواداربون لەپىتى ئەم بەرگريکردن و قەتل و عامکردنى خەلكىوہ، "ئامون"بەنە خودايەكى جاويدانى، تەنانەت گەر پەيكەرەكەشى سەرنگون بىيىت و پەرسنگاكەشى دابخىت.

كاتىك پۇژ بويەوہ، لەماوہيەكى زۆر كەمدا گەرمى خۆر، پەنگى و خنكىنراوى شەوى رابردوى لەناو برد، ئەوكات لەچواری و گۆرەپانەكانى "تبس"دا دەنگى بوق بەرز بويەوہ و چەند بانگەوازكەرىك لەگۆرەپانىكەوہ دەپۇشتن بۇ گۆرەپانىكى تر و ئەو فەرمانەى كە لەسەر پاپىرۇس "پاپىرۇسى ئەوساى مىسرى كۆن"نوسرابوو بۇ خەلكيان دەخوئىندەوہ و ناوەرۆكى ئەو فەرمانەش ئەوہ بوو كە ئامون خودايەكى درۆينەيە و دەبىت سەرنگونى بەكەن و بۆھەمىشە نەفرەتى لى بەكەن و تەواوى پەرسنگاكانى ئەم خودا درۆينەيە، لەمىسرى سەر و خوار، ھەرەھا تەواوى زەوى و

خهك و خزمه تكار و زيپر و زيوي ئهو خودايه بكه ويته ژيردهستي فيرعون و خودا كه ي"ئاتون" و دواي ئه وه چيتر ههژاره كان ده توانن خويان له و"ههسيير" و ئهو گوماوانه ي كه له پابردودا به خوداي دروينه وه په يوه ست ده كان بشون و له هه مان ئهو ناو ههش بخونه وه، فيرعون زهوي خوداي دروينه ده دات به و كه سانه ي كه زهويان نيه، بونه وه ي به سوپاسگوزاري خوداي"ئاتون" كشتوكالي تيدا بكن.

كاتيك ئه م فه رمانه له به رامبهر خوداي"نامون" دا خويندرايه وه، خهلكي له سه رتا دا بيدهنگ بون بونه وه ي بزائن فيرعون، له به رامبهر ئه م فه رمانه ي خويدا چي ده لييت. كاتيك ئهو فه رمانه جي به جى كرا كه ته واري په رستگا و زهوي و خهلكي و خزمه تكاران و زيپر و زيوي"نامون" له لايه ن فيرعون و خودا كه يه وه دهستي به سه ردا بگيريت، هاواريان كرد و خهلكي به شيويه كه له گه لياندا هاواريان كرد كه وات ده زاني به رد و خشتي ديوار و ماله كانيش له گه لياندا ها تونه ته دهنگ.

سه ربازه په شيپسته كان كه چه زيان له په رنگي سپي و سور بو، هه ر له به رنه وهش په رنگي سور و سپيان له پوخساريان دا بو، كاتيك ئهو هاواره يان بيست ترسا و توقاو بون و به چاوه سپيه كانيان ته ماشاي چه پ و پاستي خويان ده كرد، چونكه ده يانزاني سه ره پاي ئه وه ي ژماره يان زوره گه ر دانيشتواني"تبس" په لاماريان به دن به دن نيايي وه به كوشت ده درين.

به راده يه كه خهلكي هاواريان ده كرد، كه بووه هوي ئه وه ي به شي كو تايي فه رمانه كان ي فيرعون نه بيستن و ناگاداري ئه وه بوون كه فيرعون به رباري داوه ناوي نه فره تي"نامون" له ناو بيات و ناوي"ئه خناتون" يشي له خوي نا كه به واتاي"خوشه ويستي خودا" دييت.

كاتيك ئهو فه رمانه يان له به رامبهر په رستگاي"نامون" دا خوينده وه، من له وي نه بوم و له دواييدا باسي ئه م پودا وه م بيست، به لام خهلكي به شيويه كه هاواريان ده كرد كه ده نكيان ده گه شته"كلكي تيمساح" و"هورم هب" به هوي دهنگي ئهو خهلكه له خه و هه ستا و هه ستايه سه رپي و دوباره دانيشته وه و وتي:"سينوه" ئهو خواردنه وه يه ي دويني شه و پيتدام زور به هي زبوو و بوه هوي ئه وه ي تا به ياني خه رم لي بكه وييت.

"هورم هب" به هوي بيستني هاواري خهلكي و نه وه يكه ناوي"نامون" يان ده هينا يه زمان، ئهو پودا وه ي كه ده بوو بيته پيش، كه له كاتي مهستي و خه وتندا فه راموش

كرابوو، ھىنايەتە بىر خۇي و كەوتە پى و منىش بەدوايدا پۇشتم و لەژورى تاييەتەتەو ھە
خۇمان كرد بەتەلارى مەيخانەكەدا و بىنىم لەسەكۆي مەيخانەكەدا، بېرىك لەسەربازان
كە شەوى رابردوو زىادەپۇيىيان لەخواردنەتەو دا كىرەبوو و لەسەرخۇشياندا
لەگۆشەكەدا لىي كەوتون، ھىشتا لەخەو ھەلنەتساون.

"ھورم ھب" سەرى كرد بەتەشتىكى پىر ئاۋدا، بۇئەتە و پىيەتى خەوى شەوى
رابردوو بېرەوئىنەتەو و دواي ئەو گۆزەيەك ئاوجۇ و نانئىكى لەمەيخانەكەدا ھەنگرت و
لەكۆلانە چۆلەكانەو بەرەو پەرسىگا كەوتىنە پى.

كاتىك لەپەرسىگا نىك بوينەتەو، ئەو پىاۋە قەلەو و بالا كورتە كە فەرماندەي
تازەي مىسر بوو بەناو "پىپىت نامون" بانگ دەكرا، بەسەر كەژاۋەكەي خۇيەتەو، بەم
شىۋەيە لەگەل سەربازەكانى خۇيدا دوا:

ئەي سەربازانى ولاتى "كوش"، ئەي نەبەردانى ولاتى "شردن" فېرەدون فەرمانى
داۋە كە ئەم "نامون" نەفرەتەيە سەرنگون بكن و من بەلئىنتان پىدەتەم كە پاداشتى
خۇتان وەرەدەگىرن.

دواي ئەم قەسەيە فەرماندەي تازەي لەشكر، وەك ئەوئەي كۆتايى بە ئەركى خۇي
ھىنايەت، لەسەر كەژاۋەكەي خۇي دانىشت و بەھۆي گەرمای ئاۋ و ھەواۋە بەندەكانى
دەستيان كرد بەباۋەشىن كردنى.

سەرۋكى دەستەكان فەرمانيان دا بە سەربازەكانيان خۇيان بۇ ھىرش نامادە
بكن و من و "ھورم ھب" ىش لەبەرامبەر پەرسىگادا بوين و دىمەنى يەكەممان بەجوانى
بىنى كە پىر لە پىاۋانى سىپى پۇش و ژان و مندالان، ھەندىك لەمنداۋەكان ھىشتا
لەخەو ھەلنەستابون، وا دەھاتە بەرچاۋ كە ھەمويان شەو لەبەرامبەر پەرسىگا يان
لەحەوشەكەيدا خەوتىيەتن.

لەناكاۋ سەربازە پەشپىستەكان كە پوخسارىكى رەنگاۋرەنگيان ھەبوو كەوتنە
جولەو گالىسكە جەنگىەكانيان خستە پى و ويستيان خۇيان بكن بەپەرسىگاي
"نامون" دا.

سەربازەكان بەبى نىزەكانيان خەلئىيان لەپىگا كە دور دەخستەو تا ئەوئەي
گەشتنە بەردەم دەرگاي پەرسىگا، بەلام كاتىك كالىسكە جەنگىەكان ويستيان خۇيان
بكن بەپەرسىگادا، خەلئى بەيەك دەنگ ھاۋاريان كرد "نامون" و بەيەك جولە دەستيان

کرد به هیرش بردن، له بهرئوهی نه یانده توانی له گه ل سهربازانی جهنگاور و به نه زموندا بجهنگن، بویه خویمان خسته ژیر چهرخی کالیسکه کانیان و به شیوه یه که به جهسته یان ریگا که یان لی بهستن که ناچار گالیسکه کان پراوهستان و نه سپه کانیس ترسان و دهستیان کرد سمکولان و دهست و پی وه شانندن و بهو هویه وه هاواری ژن و مندالانیش گه شته ناسمان.

خه لکی به شیوه یه که وروژاو و توپه بوبون که نه گهر سهربازه ره شپسته کان تا دواین که سیان بکوشتایه نه دهستیان له بهرگری کردن هه لنده گرت، به لام له بهرئوهی نه فسه ره کان ده یانزانی که فیرعه ون دوپاتی کردووه ته وه که نابیت خوین بریزیت، بویه فرمانیان دا پاشه کسه بکن.

کاتیک خه لکی بینیان سهرباز و گالیسکه کان پاشه کسه ده که ن و هه ندیکیان کوژران و هه ندیکیشیان لی بریندارا بون، هاواری خوشیان نهو ناوهی هینایه له رزه.

من و "هورم هب" که چاودیری نه م روداوانه بوین، بینیمان که نه فسه ره کان له که ژاوهی فرماندهی له شکر نزیک بونه وه و پییان وت: نهی "پیپیت نامون" ئیمه بی خوین بریزی ناتوانین برۆینه پیشه وه، له لایه کی تریشه وه فیرعه ون وتویه تی نابیت خوینی هیچ که سیک بریزیت..... ئیستا ئیمه چی بکهین؟

فرماندهی له شکر ناگاداری نه وه بوو که ناوی خوی گوپیوه و نه ویش به هه مان شیوه بریاری نه وهی دابوو ناوی خوی بگوپیت و وتی: من "پیپیت نامون" ناسم، به لکو نام "پیپیت ناتون" ه، به واتا نهو بهر که تهی که له "ناتون" وه به دهست هاتووه.

یه کی که له نه فسه رانی له شکر که قامچی کی نالتونی له دهستدا بوو و ناشکرا بوو که فرماندهی هه زاران سهربازه وتی: من نه کارم به "ناتون" ه و نه به "نامون" و نه به وانهی خیروبیریان لی بینیه، به لکو له تو ده پرسم ئیستا ئیمه چی بکهین؟ نایا ئیستا ده بیست دهست به سهر په رستگای "نامون" دا بگرین یان نه؟

فرماندهی له شکر وتی: فیرعه ون فرمانی به چی داوه ئیوهش هه ر نه وه بکن، له بهرئوهی نهو وتویه تی نابیت خوین بریزی بکریت، ئیوهش بی هیچ خوین بریزیه که دهست به سهر په رستگاکه دا بگرن و په یکه ری "نامون" سه رنگون بکن.

له کاتیکدا نه م راویژکاریه جهنگیه له که نار که ژاوهی فرماندهی له شکر دا نه انجام ده درا، خه لکی به ردی ناو هه یوانی په رستگا و کولانیان هه لده که ند و ده یانگرت

رہشپیستہکان، یہ کیك لهو بہردانہ دستى ئەسپى فرماندەى لەشکرى شکاند کہ بہ کہژاوہکەوہ بہستراپویہوہ و کہسینکی تریش چاویکی ئەو ئەسپەى کوپر کرد، کاتیك "پیت ناتون" ئەسپەکەى بہکویری و شەلى بینى توپہ بوو، لەکہژاوہکە دابەزى و سواری یہ کیك لەگالیسکە جەنگیہکان بوو، فرمانیدا ہیرش بو پەرستگا کہ بہن.

کاتیك گالیسکە جەنگیہکان کہوتنہ جولہ، ئەو لیخوڤ و سەریازانەى کہ لەگالیسکەکەدا بون خەلکیان ہەلداستاندە سەری و یەکسەر دواى ئەوہ بہچواردەورى گالیسکەکاندا ہەلداستاندە سەری و دەیانوت بہم شیوہیہ رەچاوی فرمانەکانى فیرعون دہکەین، لەبەرئەوہى ئیمہ خوینی ہیچ کہسینک نارپژین، چونکہ ئەو کہسەى دہخنکیئرت خوینی نارپژرت.

سەریازہ رەشپیستہکان کہوانەکانیان ہەلگرت و بہنیو ئەو خەلکەدا دەستیان کرد بەراکردن و ہەرکہسینکیان بەدەست بہینایہ بہہردوو دەستیان دەیانخکاند و من و "ہورم ہب" بہقیز و نہفرتەوہ بینیمان کہ بگرہ مندال و ژنەکانیشیان دہخنکاند.

خەلکی لەہەموو لایەکەوہ رەشپیستہکانیان بەردباران دہکرد و ئەوانیش ہەولیان دەدا بہ قەلخانەکانیان پارێزگاری لەخویان بکەن و ہەرئەوہى رەشپیستیک بکەوتایەتہ دەستی خەلکیوہ، لەچا و تروکانیکدا پارچہ پارچەیان دہکرد.

"ہورم ہب" کہ گۆزەى خواردنەوہکەى بەدەستەوہ بوو و نانەکەى بەلاقەدیوہ ہەلواسیبوو، لەسەر یہ کیك لە پەیکەرەکانى بەردەمى پەرستگا راوہستا، لاشەى وەك شیر و سەری وەك بەران وابوو، بوئەوہى گۆرہ پانى ئەو جەنگە جواتر ببینیت، دەستی کرد بەخواردنى نان و جارجاریکیش من کہ گۆزەى شەرابەکەم لى وەرگرتبوو، پیم دەدایەوہ بوئەوہى لەدواى نانەکە قومیک شەراب بخواتەوہ.

"پیت ناتون" فرماندەى تازہ لەشکرى میسر لەپیش سەریازہکانیہوہ ہەولى ئەوہى دەدا دەست بەسەر پەرستگا کہدا بگریت، بەلام بەبۆنەى بەرگریکردنى توندى ئەو خەلکەوہ نہیتوانى ئەو کارہ ئەنجام بدات.

لەتەنیشت کہژاوہکەوہ کاتژمیری ناوی لەناو خالی دەبوو و ئەو پیاوہ ناگاداری ئەوہ بوو کہ کات بہخیرایى تیدەپەریت.

لەناکاو بیستم چەند ئەفسەریکی بانگ کردە لای کہژاوہکەیہوہ و پنی وتن، من لەمالدا پشیلەییکی مینەى جوانم ہییہ و ئەمپۆ کاتی "زاین"یەتى و دەبیت

بگه پیموره بۆمال، بۆیه داواتان لیده کهم هرچی زووتره دست به سهر نه و پهرستگایه دا بگرن و پهیکهری خودای "نامون" سهرنگون بکهن، نهگینا سویند به "ئاتون" نه و ملوانکه ئالتونه له ملی ههمووتان داده کهم و دهسته ی قامچیه کانتان دهشکینم.

سهرۆکی سهربازهکان تیگهشتن، نهگهر دهست به سهر نه و پهرستگایه دا نهگرن، له کارکه یان لاده برین، بۆیه سهربازهکانی خویان کۆکرده وه و به پینی تهکنیکی سهربازی فرمانی هیرش بردنیا پیدان.

له وکاترمیره به دواوه چیتگرنگی به فرمای فرعون نه درا که دروشمه که ی بریتی بوو له وهی که ناییت خوینی هیچ که سینک بریژریت، سهربازه رهشپیستهکان نیزهکانی خویان ده رکرد به ورگ و سینه و قورگی ژن و پیاو و مندالدا و نیزهکانیا له خوینی خه لکی سور هه لگه پرابون، به پاده یه که خوین له بهردهم پهرستگادا پرژرابوو که خودی سهربازه رهشپیستهکان به سهر خویندا پینان ده خلیسکا و ده که وتن.

به لام هه رکه سینک بکه وتایه ته سهر زهوی یه کسهر به کوشت ده درا و کاتیک کاهینهکان بینیا نه وان ده ستیا به هیرشینی توند کردوه، ده رگای چونه ده ره وهی پهرستگایان کرده وه و خه لکی به ترس و تو قانی که وه ده ستیا کرد به هه له اتن.

سهربازه رهشپیستهکان هه له اتوه کانیان تیرباران کرد و هه ندیانیان ته ختی زهوی کرد و دوا ی نه وه گالیسکه جهنگیهکان که وتن دوا ی هه له اتوه کانه وه.

هه له اتوهکان به دهم گریانه وه خویان کرد به پهرستگا تازه که ی "ئاتون" و له تو په بیاندا کاهینه تازهکانی پهرستگای خودای تازه ی "ئاتون" یان کوشت و کاتیکیش سهربازهکان له دوا ی نه وان وه خویان کرد به و پهرستگایه دا، له ویش خوینیکی زور پزایه سهر زهوی، دوا ی نه وهی جهنگ کۆتایی پیهات و کوزرا وه کانیان ژمارد، ده رکوت که سهد که په تی سهد که س به کوشت درا وه.

کاهینهکانی پهرستگای "نامون" ده رگای چونه ده ره وه یان کرده وه بۆنه وهی خه لکی هه لبین، به لام ده رگای چونه ژوره وه یان که سهرتا پای له مس دروست کرابوو به ست و بۆیه ناچار سهربازه رهشپیستهکان له بهردهم ده رگای مسین و چه ساری به رزدا پراوه ستان.

ئەوانە سەربازگەلەك بون كە بەردەوام لە دەشتەكاندا دەجەنگان و هێرشیان دەبردە سەر مائى ئەو لادىيانەى كە لە قامیش دروست كرابوو، بۆيە نەياندەزانی بە چ شىوئەيەك دەبێت هێرش بكەنە سەر قەلایەك كە خاوەنى دیوار و حەسارىكى بەرز و دەرگایەكى زۆر توند و بەهێزە.

كاهین و تەواوى بەرگریكارەكانى پەرسنگا لەسەرەو نێزەیان بۆ سەربازەكان هەلەدا یان سەربازەكانیان تیرباران دەکرد و هەندىك لەرەشپێستەكانیان لەبەردەم پەرسنگا كەدا كۆشت.

بەهۆى ئەوەى بزرگى زۆر لەژن و پیاو و منال كۆژرابوون، زەویان بەخوین سور ببوو، بۆيە مێشكى زۆر لەویدا كۆ بووئەو و "پپیت ئاتون" فەرماندەى لەشكر بەدەم ھاوارەو و تى "بخوردەم" بۆ بەینن و داىگرسینن، بۆئەوەى بۆنى قێزەون و هینلجەهرى ئەم خوینە لەناو بیات و مێشەكان دور بكاتەو.

دواى ئەوەى بخوردیان داگیرساند فەرماندەى تازەى لەشكرى فیرعون و تى: زۆر لەو دەترسم كە فیرعون لیمان تۆرە ببیت، چونكە ئەو بەئێوەى وتبوو كە پەيكەرى "ئامون" سەرنگون بكەن و خۆتان لەرشتنى خوینى خەلكى بپاریزن، بەلام ئێوئە خوینى خەلكیتان رشت بێئەوئە پەيكەرى "ئامون" سەرنگون بكەن، كارێك كە پروداوە بى چارەسەرە و من تەنها دەتوانم هەولێ ئەو بەدەم تۆرەى فیرعون ئێوئە نەگرتەو و ئیستاش دەرۆم بۆ لای و لەوانەشە سەردانى مائى خۆشم بكەم بۆئەوەى بزەنم ئایا پشیلە مێینەكەم بەچكەى بوو یان نە، ئێوئە لەنەبونى مندا خوردو خۆراك و خواردەمنى بەدەن بەسەربازەكان و پێیان بلێن ئەوئەندە خۆیان ماندوو نەكەن، لەبەرئەوەى هەولێ ئەوان بێهۆدەیه، چونكە ئێمە بۆ زال بون بەسەر ئەم پەرسنگایەدا كە لەئیستادا شىوئەى قەلایەكى لەخۆگرتوو، كەرەستەى پێویستمان لەدەستدا نیه و من فەرماندەیهكى بەئەزمونم و دەزانم هەرچەنێك هەولێ ئەو بەدەم بۆئەوەى دەست بەسەر ئەم قەلایەدا بگرم دواجار هەولەكانم بێئەنجام دەبیت، بەلام من لەم پڕووە هیچ تاوانێكم نیه، چونكە فیرعون پێى وتوم چوار دەورى ئەم قەلایە بەدەین و دەستى بەسەردا بگڕین و منیش كەرەستەى دەست بەسەراگرتنى ئەم قەلایەم لەگەل خۆمدا نەهیناوەتە ئێرە.

لەپوڤۆڤەدا چیتەر دوای ئەو پوداویکی ئەوتۆ که گرنگ بیئت پوینەدا و ئەفسەرەکان فرمانیان بە سەربازانی رەشپیست و سەربازەکانی "شردن" - سەربازی لیبی ئەو سەردەمە - دا که لەو لاشانەیی که لەژێر گەرمی خۆری هاویندا زۆر زوو دەئاوسین، دور بکەنەو.

لەپوڤۆڤەدا بۆ یەکەمین جار، خەلکی ئەوێیان بەچاوی خۆیان بینی که قەلەرەش و دالەکەرخۆرە لەبیابان و کیوێکانی دەورووبەری "تبس" ئەو هاتن و هێرشیان بۆ شار برد، بۆئەوێ لاشەیی کوژراوەکان بخۆن، لەکاتیکیدا که تا ئەو پوڤۆڤە هیچ کەسێک ئەوێ بەخەیاڵدا نەدەهات که پوڤۆڤە لەپوڤۆڤە ئەم جۆرە بالاندانە هێرشیان بۆ شاری "تبس" بردیئت.

دوای ئەوێ سەربازەکان لەدیواری پەرستگا دور کەوتنەو، ئەو گالیسکانەیی خواردنی سەربازەکانیان هەلگرتبوو، خواردن و خواردنەوێیان بەنیو سەربازەکاندا دابەش دەکرد.

سەربازەکانی "شردن" لەرەشپیستەکان هۆشیارتربوو، چونکه لەباتی ئەوێ لەژێر تیشکی خۆردا دانیشن، چونه ناو مالهکانی دەورووبەری پەرستگا که هی کەسە دەولەمەندەکان بوو و لەژێر زەمینی ئەو مالانەدا هێرشیان بۆ ئەو خواردنەوانە برد که لەویدا هەلگیرابون. رەشپیستەکان بۆماوەیک لەژێر تیشکی خۆردا مانەو، بەلام دوای ئەوێ پەییان بەو برد که دەتوانن دەست بەسەر مالهکانی دەورووبەریاندا بگرن و لەویدا بژین، ئەوانیش بەهەمان شیوێ سەربازەکانی "شردن" دەستیان بەسەر مالهکانی دەورووبەری پەرستگادا گرت بۆئەوێ تییدا بچوینەو.

ئەوشەو لە "تبس" دا چراکان دانەگیرسان و شەقام و کۆلان و پوباری "نیل" تاریک بوو، بەلام سەربازە رەشپیستەکان و "شردن" مەشخەلەکانیان داگیرساند و هێرشیان برده سەر مالهکان و ئەوێ شایەنی هەلگرتن بوو فەرهودیان کرد و ژنە لاوەکانیشیان کرد بەخوشکی خۆیان.

خەلکیش لەترسی سەربازەکان لەمالەکانیان هاتنە دەرەو و بەشەقامەکاندا پڕۆ و بلۆ بون، ئەوکات سەربازەکان بەهەر کەسێک بگەشتنایە لییان دەپرسی ئایا تۆ لایەنگری "نامون"یت، یان لایەنگری "ئاتون" و ناشکرابوو که هیچ کەسێک نەیدەویتری بلیئت لایەنگری خودای کۆنە، بۆیە هەمویان خۆیان بەلایەنگری "ئاتون" ناساند.

به لام سه ربازه کان ده یانوت تو درو ده کیت، چونکه نیمه نه مپو تومان له پهرستگای "نامون" دا بینوه، دواي نه وه سه ربان ده پری و جل و نه نگوستیله کانزاییه کانیان لی ده کرده وه و به جیان ده هیشت.

هه موو که سیک ده یوست له شاری "تبس" هه لیبیت، به لام نه یانده توانی، چونکه سه ربازه کان ته وای ریگاکانی چونه دهره وه ی شاریان داخستبوو، به رده می روبره کانیشیان به که شتی به نگیه کان گرتبوو و ده یانوت: فیرعه ون وتویه تی ری هه له اتن و دهرچونی خه لکی بگرن، بوئه وه ی کاهین و په پره وانی "نامون" زیو ی پهرستگای خودای نه فره تی که له ژیر زه مینه کان پهرستگادا شاردراونه ته وه له گه ل خو یاندا نه یبه نه دهره وه ی شار.

له دواي نه وه نه و روزه هه وای "تبس" به هو ی بوگه نی نه و لاشانه ی که له به رده م پهرستگا و ناو پهرستگا و کولان و شه قامه کاندای که وتبون نالوده بو یو و ناشکرانه بو ده بییت چی له و لاشانه بکن و به چ شیوه یه ک مؤمیایان بکن؟

مردووخانه ی "تبس" به پیی نه ریته کونه کان ناماده نه ده بوو لاشه ی کوژراوه کان وهرگریت، مه گه نه وه ی دادوهری مه زن فرمانی له سه ر داییت تا نه و لاشانه وهرگرن. چونکه له وانه یه لاشه ی نه و که سانه ش که خه لکی ده کوژن به یخریته ناو مردووخانه که وه بوئه وه ی وه که سه بیده ره تانه کان مؤمیایان بکن. هه ر له به رنه وه ش ده بییت پزیشکی میسری پشتگیری نه وه بکات که لاشه ی بریندار به هو ی نه شته رگه ریوه وای لیها توه، یان دادوهری مه زن فرمان دهر بکات که سی کوژراو له مردووخانه دا وهرگریت و لاشه که ی مؤمیایان بکن.

گریمان نه م دادوهره مه زنه دژی خودای تازه بییت و فرمان به مردووخانه بدات لاشه ی کوژراوه کان بو مؤمیایان وهرگرن، به لام مردووخانه کان وهریان ناگرن، چونکه گو م و هه سیری مردووخانه که نه وه نده ریگای نه بوو که سه د که پت سه د لاشه به یه کجار بو مؤمیایان وهرگریت.

سه ره پای نه وه ش کارمه ندانی مردووخانه که نه و ریخراوه دژی خودای تازه بون، چونکه نه وه بلاو بو یویه وه که خودای تازه ده یه ویت نرخی مؤمیایان دهری مردووه کان هه رزانت بکات.

چەند سالیك لەوە وپیش، پیش ئەوەی من گەشتە مەزنەکانی خۆم دەست پێبکەم
 کە پیشتر بۆم باسکردن، کاتیك بۆ مۆمیاکردنی لاشەى داىك و باوكم رۆشتم بۆ
 مردووخانە، کارمەندانى ئەو رێكخراوە سەرەپرای ئەوەى ھەرچىەکیان دەستبکەوتایە
 دەیاندى ساکالای ئەویان دەکرد کە مۆچەیهکی کەمیان پێدەدەن و دەبیت مۆچەیان
 بۆ زیاد بکەن و ەك پيشوو نامادە نەبۆن ئەو مۆچەى خۆيان کەبەکەمى دەزانن کەمتر
 بکەنەو.

ئەفسەرانى لەشکر لەترسى فیرەون رێيان بەخزمانى مردووەکان ئەدا لاشەى
 خزمەکانى خۆيان لەبەردەم پەرسىگا و شەقام و کۆلانەکاندا ھەلگرن و بیاڭگوازنەو
 بۆ مردووخانە، چونکە بەپێى رەوشىکى کۆن ھەموو بەرەبەيانىک مردووخانە دەبوو
 گوزارشتىکى بناردایە بۆ فیرەون، بۆنمۆنە پۆژى رابردوو چەند مردوویان ھیناوەتە
 ئێرە، ئەگەر فیرەون بىبىستایە بەیەکجار ژمارەى مردوو، ئەویش بەھۆى کوشت و
 کوشتارىکى زۆرەو لەناوچون، تێدەگەشت کە ئەفسەرانى لەشکر، بەپێچەوانەى
 فەرمانەکەى ئەو رێژەیهکی زۆریان لەخەلکى کوشتوو و خوینيان رشتون.

لەکاتیکدا کە لاشەکان بەچواردەورى پەرسىگا و شەقام و کۆلانەکاندا کەوتبۆن
 ھەموو پۆژىک بىرکى تازە کۆژاویان بۆ زیاد دەبوو، چونکە سەربازە رەشىبىست و
 جەنگاوەرانى "شردن" بەھۆى بۆنى خوین و چىژى تالانى کردن و خواردن و
 خواردنەو، بەشێوھىەک رێکخستنى سىستەمى سەربازيان خستە ژىر پێو کە
 ئەفسەرەکانشيان نەیاندەتوانى رێيان لى بگرن.

کۆمەلێک مۆژ کۆژو دز کە لەرابردوودا لەترسى "نامون" و پاسەوانە شەوگێرەکانى
 نەیاندەویرا گۆر و ئەو مالانەى دەستنىشانيان کردبوو تالان بکەن و دەستدرىژىش
 بکەن سەر ژنەکانيان، لەشوینە دور و مالە دورەکانى کەنار رۆبارى "نیل" ھاتنە
 دەرەو و ھەریەک لەوانە وینەى خاچىکى خودای تازەيان لەسینەى خۆياندا کىشا
 بۆئەوئەى بىسەلمىنن کە پەپرەوى خودای نوین، دەستيان کرد بە کوشتن و
 دەستدرىژى کردن و دزىنى مال و گۆرەکان، بگرە چاپۆشيان لەگۆرپى فیرەونەکانىش
 نەدەکرد.

کاهینەکانى پەرسىگای "نامون" بەسەر ھەسارە بەرزەکانەو، نەفرەتيان لە
 فیرەون و خودا تازەکەى دەکرد و دەیانوت ئەم پیاوہ شىتە و خوداکەى لەو شىتەرە،

بارودوخیکیان هیئاو ته بون که تا په نجا سالی تریش ناتوانریت ویرانکاریه کانی نوژن بکه یته وه، هموو شهویک له ماله کانی "تبس" هوه کسپه ی ناگر بهرز ده بویه وه و که سیک نه بوو ناگره کان بکوژینیته وه.

نه و گه په که ی ماله که ی منی لیبوو به و اتا گه په کی هه ژاره کان، بوو به په ناگای بریک ی زور له ژنو و پیاو و منداله کان، چونکه خه لکی دوا ی نه وه ی بیستیان "هورم هب" له مانی مندا نیشته جی بووه، هاتن بو نه و گه په که بو نه وه ی له په نای "هورم هب" دا خو یان له دزو سهر بازه ره شپیتسه کان و جهنگا وهرانی "شردن" پزگار بکن، چونکه سهره پای نه وه ی سهر بازه ره شپیتسه کان سیستهمی ریکخستنی سهر بازیان پیشیل کردبوو، به لام هر له فهرانره وای رابردویان دهرسان و له ترسی نه و نه یانده ویرا دست دریز ی بکه نه سهر گه په که که ی نیمه وه و له وانه یه له بهر نه وه ی ناوچه که ی نیمه که سانی هه ژاری لی نیشته جی بووو، وایان دهرانی که هرکاتیک بیان ویت له ویدا دست به تالانی کردن بکن، هیچیان دست ناکه ویت.

"هورم هب" له مانی مندا لاواز ده بوو، سهره پای نه وه ی خواردن "موتی" ژنه خزمه تکاره که می لا په سهند بوو، به لام هیچی پی نه ده خورا و پیی ده وتم: "سینوه" نه گهر که سیک بتوانیت ری له بهرز بوونه وه ی پوباری "نیل" بگریت، نه و ده توانیت ری له و سهر بازانه ش بگریت که ریز به ندی و ریکخستنی سهر بازیان پیشیل کردوه. من چند سالیک چاودیریم کردن تانه وه ی وایان لیها ت ریکخستنی سهر بازی له بهر چا و بگرن و وه ک گیانه وهره درنده کان یان لی نه یه ت، به لام نه م فرمانده تازه و گه مرثیه که تنها له بیر ی پشیله کانیدایه تی، له ماوه ی چند پوژیکدا سهر بازه کانی منی وه ک گیانه وهره درنده کان لیکرد و نیستا من نه گهر به ویت له نیوانیاندا ریکخستنی سهر بازی زیندو و بهر یا بکه مه وه، ناچار له پینا و نه م ریکخستنه دا سهدان سهر باز بکوژم، چونکه به هیچ شیوه یه کی تر ناتوانریت هانی گوپرایه لی و ریکخستنیان بدهیت.

له پوژانه ی که له "تبس" دا کوشت و کوشتار و تالانی بهر ده وام بوو "کاپتا" تا دهات ده و له مه ندر و قه له وتر ده بوو و بیستم که خوشحاله به وه ی نه م بارودوخه به و شیوه یه بهر ده وام بی ت و ده یوت: گه ورم، نه گهر نه م بارودوخه تا کاتی هه ستانی پوباری "نیل" بهر ده وام بی ت - به و اتا تا سهره تا پایز -، دزه کان نه و که ره سته

گرانبه‌هایانی که دزیویانه دهیینه ئم مه‌یخانه‌وه و له‌بهرامبەر به‌های ئه‌و خوادنه‌وه‌یه‌دا ده‌یدهن به‌من، ئیستاش چهند ژوریک له‌ژوره تایبه‌ته‌کانی مه‌یخانه‌که‌م پره له‌شته دزراوه‌کان و کاتیك پینگای چونه دهره‌وه ئازاد کرا، ئم شتانه له‌پری که‌شتیه‌وه ده‌یانگوزمه‌وه بۆ ولاتانی تر و له‌وی ده‌یانفرۆشم.

هیچ یه‌ک له سه‌ربازه ره‌شپێسته‌کان و جه‌نگاوه‌رانی "شردن" و دز و شه‌ره‌ته‌کانی میسر نه‌یان‌توانیوه له‌مه‌یخانه‌ی کاپتادا دزی بکه‌ن، یان ئه‌وه‌یکه خواردنه‌وه‌کانی به‌خۆپایی بخۆنه‌وه، له‌بهرئه‌وه‌ی ده‌یانزانی ئه‌و مه‌یخانه‌یه له‌ژیر پارێزگاری ئه‌و سه‌ربازانه‌دایه که "هورم هب" له‌ویدا دایناون و دز و سه‌ربازه مه‌سته‌کان کاتیك خۆیان ده‌که‌ن به‌و مه‌یخانه‌یه‌دا، سه‌ره‌تا به‌های خواردنه‌وه‌که‌یان ده‌دا ئه‌وسا "کاپتا" و "مریت" خواردنه‌وه‌یان پێده‌دان.

"کاپتا"ش باش خزمه‌تی ئه‌و سه‌ربازانه‌ی ده‌کرد که پاسه‌وانی مه‌یخانه‌که بون و به‌رده‌وام تیر و مه‌ستی ده‌کردن بۆئه‌وه‌ی به‌دئسۆزیه‌وه پارێزگاری مه‌یخانه‌که‌ی له‌ئه‌ستۆ بگرن.

له سینیهمین پۆژی کوشتاردا، به‌هۆی زۆری لاشه‌کانه‌وه، چهند نه‌خۆشیه‌ک له "تبس" دا بلاو بویه‌وه و ئه‌وه‌نده نه‌خۆش سه‌ردانی منیان کرد که بووه هۆی ئه‌وه‌ی ده‌رمانه‌کانم ته‌واو ببن و چیتر ده‌رمان به‌ده‌ست نه‌ده‌هات.

من ئه‌گه‌ر پینچ ئه‌وه‌نده‌ی به‌هاکه‌ی خۆی پارهم به‌ده‌رمان بدایه، سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ش هه‌ر نه‌مه‌ده‌توانی به‌پیی پیویست ده‌رمان به‌ده‌ست به‌ینم، بۆیه به‌نه‌خۆشه‌کانم ده‌وت: ده‌رمانم بۆ چاره‌سه‌رکردنتان نیه، به‌لام من چهند پینماییه‌کتان پی ده‌دم ئه‌گه‌ر ده‌قاوده‌ق به‌پیی ئه‌و پینماییه‌یه‌ ره‌فتار بکه‌ن له‌وانه‌یه چاره‌سه‌ر بکری.

له‌شه‌وی چواره‌مدا زۆر خه‌مگین بووم، بۆیه بۆ خواردنه‌وه ره‌وشتم بۆ مه‌یخانه‌که‌ی "کاپتا" و دوا‌ی ئه‌وه‌ی خواردمه‌وه هه‌ر له‌وی خه‌وتم و سه‌رله‌به‌یانیه‌که‌ی "مریت" منی له‌خه‌و هه‌ستاند و منیش پیم وت: ژیان وه‌ک ئه‌و شه‌وه سارده‌ وایه که مرۆڤ که‌ره‌سته‌ی ناگری بۆ داگیرساندن نه‌بی‌ت، له‌و شه‌وه سارده‌دا دوو بونه‌وه‌ری ته‌نها و خه‌مگین که له‌ته‌نیشته‌یه‌که‌وه کات به‌سه‌ر ده‌بن، سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ی به‌چاویکی درۆزنانه‌وه دۆستایه‌تی خۆیان بۆ یه‌کتری ده‌ربهرن له‌وانه‌یه بۆ گه‌رم کردنه‌وه‌ی یه‌کتری سود له‌جه‌سته‌ی گه‌رمیان وه‌رگرن.

"مریت" وتی: "سینۆهه" تۆ له کویوه دهزانیت که چاره کانه درۆت له گه لدا ده کهن؟
 نه گهر درۆم له گه لدا بکردایه ییت و به تۆوه په یوه ست نه بومایه، نهوا دوینی شهو دواى
 نهوهی خهوت لیکهوت له ته نیشته تۆوه نه ده حه وامه وه، بۆیه درۆت له گه لدا ناکه م،
 به لام تۆ له بهر نه وهی جاریک درۆت له ژنیک بیستوه و فریوی داویت، ناماده نیت نه وه
 په سه ند بکه ییت که له وانیه به راستی ژنیک تۆی خوش بویت، نه وه ش نه وه
 ده گه یه نیت تۆ نکولی له و راستیه ده که ییت که پوبه پوی بویته ته وه.⁶⁷

دواى نه وه "مریت" وتی: "سینۆهه" له و پۆزه وهی من تۆم بینیه، هه ست ده که م که
 له هه موو ژنیک به دگومان بویت و نه م به د گومانیه شهت له وه وه سه رچاره ده گریت، که
 به ییی نه وهی خۆت باس تکر دوه، ژنیکى جوان و کانه زا په رست خیا نه تی لیکر دویت و
 هه رچیت هه بووه لیى زهوت کردویت و تۆی هان داوه میسر به جی به یلیت و چه ند
 سالیك له ولاتانی تر دا بژیت، نایا ناتوانی نه مپۆ له م شاره دا که هه موو شتیك
 گوپانکاری به سه ردا هاتوه و بنمیچی مال جیگه ی زهوی نه و ماله ی گرتوه ته وه و
 ده رگاگان به پیچه وان وه ده کری نه وه، هه موو شتیکی رابردو له گه ل نه م ژنه دا یه کلایى
 بکه یته وه، بۆنه وهی نه م به دبینه ی تۆ له به رامبه ر ژاندا له ناو بچیت؟

له وکاته دا من هه یج وه لامیکى "مریت" م نه دایه وه، به لام کاتیک له مه یخانه که چومه
 ده ره وه بۆنه وهی بگه ری مه وه بۆمال و چاودیری نه خو شه بی ده رمانه کانه بکه م، گوته ی
 نه و ژنه منى به ته وا وه تی ژیره و ژوور کرد.

من له وکاته دا بیرم له سه روهت و سامان و مالى خۆم نه ده کرده وه، بگه ر بیرم
 له دارایی و میراتی دایک و باوکیشم نه ده کرده وه، به لام نه و شته ی زۆر برینداری کردم
 نه وه یه که "نفر نفر نفر" گوپی دایک و باوکیشمی لی سه ند م و دایک و باوکى
 به دبه ختم، دواى نه وهی ته مه نیك به په روه رده کردنی منه وه نازاریان چه شهت، به لام
 دوا جار بیگوپ مانه وه، نه م نازاره به لای منه وه به هه یج شیوه یه ک ساپیژ نابییت و هه رچی
 هه و لم ده دا که نه م به سه ره اته یان فه رامۆش بکه م، به لام زۆرم به سه ری دا نه ده شکا.

⁶⁷ له ده قه فارسیه که دا به "لجاجت" هاتوه که واتای "نینکاری" ده گه یه نیت، نه گه ر تمنا "نکولی" م له به رامبه ر نه م وشه
 فارسیه دا بنوسیابه که له بنه چه دا وشه یه کى عه رهبیه و هه مان واتای وشه ی فارسی ده گه یه نیت، نه وا خو ئنه ر له وکاته دا
 له مه به ستی نه و "نکولی" کردنه تی ناگات، بۆیه به پیوه ستم زانی نه و مه به سته ش له گه ل نه و وشه دا بنوسم بۆنه وهی خو ئنه ری
 به ریز به هه له دا نه روا ت..... و مرگیز.

من بهدم پئی گه پانه ووم بۆ مالّ تا ئه و کاته ی گه شتمه وه مالّ ده گریام، چونکه نه مده زانی نایا ده بیّت تۆله ی خۆم له "نفر نفر نفر" بکه مه وه؟

به لای منه وه هیچ گرفتیک له تۆله سه ندنه وه ی ئه و ژنه دا نه بوو، هه ره وه ی چه ند پارچه کانزایه کم به چه ند سه ربازیك بدایه، ده رۆشتن و ئه و ژنه یان بۆ ده کوشتم، به لام نه مده ویست ئه و ژنه بکوژریت، چونکه من کوشتنی ئه و ژنه تا وانباره زۆر به بچوک و بیئرخ ده هاته به رچاوم، هه رجاریک نه ووم به یئنا یه ته وه یاد که بۆ مۆمیا کردنی لاشه ی دایک و باوکم ناچار بوم بۆ ماوه یه که له و مردوخانه دا - به تاییه ت که من که پزیشکی ده رچوی قوتابخانه ی "مالی ژیان" م - شاگردی بکه م و ئه رکی پیستری ن و قورستری ن کار له نه ستۆ بگرم خوینی جهسته می هه لده کولاند و دهستی به هه لچون ده کرد، به رپرسیاری ئه و هه موو به دبه ختی هه ش "نفر نفر نفر" بوو.

من نه مده توانی چاوپۆشی له و تۆله کردنه وه یه بکه م، به لام له و حاله ته دا مروقیکی وه ک تۆ- هه ی ئه و که سه ی که نه م کتیبه ده خوینی ته وه - نه بوم، به لکو وه ک خودایه کی نویم لیده هات و نه م ده توانی وه ک خودای تۆم لی بیّت.

چونکه که سیك که مروقه پۆحی هه یه و که سیك که هه لگری پۆح بیّت، نازار له فریو و په نجی که سانی تر وه رده گریّت و رقی له م جوړه که سانه ش ده بیته وه و ناتوانیّت نه م کینه یه له دلیدا فه رامۆش بکات، نه وه ته نها خودا کائن که ده توانن په نج ببینن و نازار بکیشن، به لام له به رامبه ردا هه یچ کینه یه کیان له دلدا نه بیّت.

له کاتی کدا بیرم له وه ده کرده وه که به چ شیوه یه که ده توانم تۆله له و ژنه بکه مه وه، هه لیه ت به شیوه یه که که چیتر نه توانیّت لاوه کانی تری وه ک من له سه رده می لاویه تیاندا، فریو بدات.

سه ربازه کان تا ئه و کاته به رده وام پئیان به خه لکی ده گرت و بی شه رمیان گه شته راده یه که که هیرشیان برده سه ر پایه داره سه ربازیه کانیش و قامچی فه رمان پواییان لی ده سه ندن و ده یانکی شبا به نیو چاوانیاندا و ملوانکه ی ئالتونیان به زۆر له ملیاندا داده که ند.

یه کیك له پایه داره سه ربازیه کان هه ولی ئه وه ی دا له پینا و گه رانه وه ی ملوانکه که یدا شه ریان له گه لدا بکات، له و کاته دا سه ربازه په شپنیسته کان به نیزه هیرشیان بۆ برد و دوا ی چه ند ساتیک لاشه ی کابرای پایه داریان ته ختی زه وی کرد.

لهه مان ئەو پوژەدا لەلایەن فیرعەونەو، پیاویک هات بۆ مالهەکم و بە "هورم هب" ی وت هەستە و لەگەڵ من وەرە بۆ کۆشکی فیرعەون، چونکە فیرعەون داوای تۆ دەکات. "هورم هب" هەستایە سەرپێ و خۆی شۆرد و پوشت بۆ کۆشکی فەرمانرەوایی و من لەداویدا کاتیکی جاریکیان قسەم لەگەڵ "هورم هب" دا دەکرد ئەو گفتوگۆیە خۆی و فیرعەونی بۆ گێڕامەو.

کاتیکی فیرعەون چاوی بە "هورم هب" کەوت پێی وت: دانیشتوانی "تبس" وەک مراویەکان دەکوژن و سەربازە پەشپیستەکانیش دەستریژیهکی زۆریان کردووەتە سەر ژنەکان و ئیستاش کار گەیشتووەتە ئاستیکی کە سەربازەکان لەئەفسەرەکانی خۆیان دەدەن و دەیانکوژن و فەرماندەیی لەشکریش بۆ پێگرتن لەم کارەساتە ناتوانیت هیچ شتیکی بکات، من وەکوو پابردوو دەتکەمەو بە فەرماندەیی لەشکر، بۆئەو هیمنی و ئاسایش لەشاردا بەرقەرار بکەیتەو.

"هورم هب" وتی: "ئەخناتون" تۆ خۆت دەتویست وای لیبیت و وای لیبیت. فیرعەون وتی: من نەمدەویست وای لی بیت، من پیم نەوتبون کە خەلکی بەکوشت بەدەن و سەرەوت و سامانیان تالان بکەن و دەستدریژی بکەن سەر ژنەکانیان، بەلکو پیم وتبون بۆ خۆین پشتن "ئامون" م بۆ سەرنگون بکەن.

"هورم هب" وتی: تۆ بەکەسێک دەلیت شەراب بخواتەو بەلام نابیت سەرخۆش بیت، تۆ قسەیهکی دور لەژیری دەکەیت، چونکە ئەو داوای ئەو هی گۆزەیهک شەرابی خواردەو سەرخۆش دەبیت، بەهەمان ئەو شیوەیهش دەتویست "ئامون" ی پێ سەرنگون بکەیت، دەرئەنجامەکی ئەو بوو کە دەیبینی.

"ئەخناتون" وتی: ئیستا برۆ و ناشتی و نارمی بەرقەرار بکەرەو. "هورم هب" وتی: من ناتوانم ئەم کارە ئەنجام بەم، جگە لەوکاتەیی کە بۆ ماو هی دە پوژ دەستەلاتیکی تەواوم پێ بەهیت، بەواتا دەستەلاتیکی وەک دەستەلاتی خۆم پێ بەهیت؟

فیرعەون وتی: ئایا خودای "ئامون" م بۆ سەرنگون دەکەیت؟ "هورم هب" وتی: سەرنگون کردنی خودای "ئامون" بۆ بەردەوامی دانسی فەرمانرەوایی تۆ زۆر پێویستە، چونکە ئەگەر تۆ سەرنگونی نەکەیت، چیتەر داوای ئەو ناتوانیت لەمیسردا فەرمانرەوایی بکەیت و پوداوەکانی چەند پوژی پابردوو

بارود و خیکی هیئاو ته بون که یان تو دبیئت فرمانره وایی بکهیت یان "نامون" ی خودای کون.

فیرعون وتی: دهی که واته ناگات له وه بیئت کاتیک هیرش ده که یته سر پرستگای "نامون" نه هیلتیت کاهینه کانی نه و پرستگایه به کوشت بدرین؟
 "هورم هب" وتی: من پیش نه وهی هیرش بکه مه سر پرستگاکه، ده بیئت نه و سهربازانهی که وه ک گیانه وه ریکی درنده یان لیها تو وه بگه پرنمه وه سر حالی جارانی خو یان و دوی نه وه کاتیک نورهی هیرش کردنه سر پرستگای "نامون" هات پیئت ده لیم ده مه ویت چی بکه م.

فیرعون ملیوانکه و قامچی فرماندهیی دایه وه به "هورم هب" و فرمانی دا که گالیسکه تایبه ته که ی خو ی بده نه وه.

"هورم هب" پیش نه وهی ده ست به کاریت، سهد که س له و سهربازانهی که ده یناسین بو نازاردان و کوشتار کردن هه لبارد و شمشیرکی دا به دهستی هه ریه ک له و سهربازانه و دوی نه وه به سهر ناوچه کانی شاردا دابه شی کردن که هر گهره ک و ناوچه یه ک پینج جه لادی بهره که وت.

دوی نه وه فرمانی پیدان که بوق لیبدن و ته وای سهربازه کان ناماده بکه ن. هه ندیک له سهربازه کان هیشتا وه فایان بو "هورم هب" هه بو، کاتیک بیستیان نه و بو وه ته وه به فرماندهی له شکر و دوی بیستنی دهنگی بوقی سهربازی، له چوارده وری "هورم هب" کو بونه وه، له وکاته دا نه و بو به خاوه نی پینج سهد سهرباز.

به لام نه م پینج سهد سهربازه خاوه نی گالیسکه ی جه نگیش بون، دوی نه وه "هورم هب" له گه ل نه م ریژه سهربازه دا له ناو شاردا دهستی کرد به گهران و هر سهربازیکیان له حالی تالانی و دزی کردندا ببینیایه له هه مان نه و شوینه دا جه لاده کان ده یان به سته وه به داریکه وه و هر سهربازیکیش دهستی له کوشتنه وه دابیت یه کسهر له پنی یه کیک له جه لاده کانه وه سهربان له لاشه یان جیاده کرده وه.

به هر هویه ک "هورم هب" به نیو شاردا پیی بکر دایه نه و ده سته سهربازانهی که ده ستیان له تالانیه وه نه ده دا په یوه ندیان پیوه ده کرد و له دوی خو یه وه له شه قام و چوارپیکاندا بنکه یه کی سهربازی داده نا و پیی ده وتن: ته وای که سه شه ره نگیز و

تالانی کهره کانی ئەو ناوچە یە دەستگیر بکەن و بکوژەکانیش لەهەمان ساتی دەستگیرکردنیاندا بکوژنەو.

"هورم هب" تا بەیانی بەنیو گەرە و ناوچەکانی "تبس" دا دەسورایەو و بەهەر شیوێهێک بەرەو پێش برۆیشتایە هەمان ئەو ناوچە یە کە پێی تێدەنا هیمن و ئارامی بآلی بەسەردا دەکێشا و بەرەبەیان هەرچی نزیکتر ببوایەتەو دەستە ی دز و شەرەنگیزەکان وەک تاریکی شەو، لەکاتی بەرەبەیاندا پرویان لەکەمی دەکرد.

لەدوای "هورم هب" ئەو سەرکردانە ی کە خۆی لەناوچەکاندا هەلیبژاردبون، هەر پیاو کوژیکیان دەستکەوتایە یەکسەر دەیانکوشتەو و دزەکانیشیان بەداریکەو دەبەستەو.

کاتی ک پوژ هەلەت "هورم هب" لەپێی بانگەواز کەرەکانەو ناگاداری ئەو ی دەرکرد کە شەوی رابردو تەنە کەسە بکوژەکان لەسێدارە دراو، بەلام لەم کاتژمێرە بەدوای ئەگەر کەسێک دزی یان دەستدریژی بکاتە سەر ژنی، ئەویش بەکوشت دەدریت.

تانیو پوژ جەلادەکان سەری رەشپێستەکانیان لەلاشە جیا دەکردهو، چونکە سەربازە رەشپێستەکان، هیشتا نامادە نەبون ئەو پەسەند بکەن کە گوێرانکاری بەسەر بارودۆخدا هاتبیت و کۆتایی بەسەردەمی هەرکەس بۆخۆی هاتوو، بەلام دوا ی نیو پوژ، سەربازە رەشپێستەکان ناگاداری ئەو بون کە جگە لەخۆبەدەستەو دان و گەرانهو بۆ سەربازخانە هیچ رینگەچارە یەکی تریان لەبەردەستدا نیە. سەرەرای ئەو ش پێش چوئەو ژۆرەو ی هەر سەربازیک پشکنینیکی تەواویان بۆ دەکردن ئەگەر خۆینیان بەجلەکانیانەو ببینیایە ئەوا دەیانسپاردن بەجەلادەکان، بۆئەو ی سەری لەلاشە ی بکەنەو.

من دانیام کە "هورم هب" تەنە بۆئەو رەشپێستەکانی بەوشیوێهێ نەدەکوشت تا رینگخستەو ی سەربازی بەرقەرار بکاتەو، بەلکو لەبەر ئەو ی خۆی کەسێکی میسری بوو، چونکە رەشپێستەکان کوشت و کوشتاریان خستبوو ناو خەلکی میسرهو هەزی دەکرد تۆلەیان لیبکاتەو.

ئەو پوژە کاتی ک شەو داها "تبس" هیمن و ئارام بوو، بەلام بەرەدە یە ک کوشت و کوشتار و تالانی و وێرانی کاری لەخەلکی کردبوو کە چراکانیان هەلندەگیرساند و لەمالە سۆزانیەکانەو دەنگی موزیکی سریانی نەدەبیسترا.

به لآم نهو مهیخانانهی که لهو ههراهوریا و ناژاره و ناآرامیهدا ویران نهبوویون، نهو شهوه پارهیهکی باشیان بهدهست دههینا، "کاپتا" راستی کرد که مهیخانه کاری و کاسپیهکه که ههراگیز تهراو بونی بو نیه، چونکه خه لکی هم لهکاتی خوشیدا و هم لهکاتی دلتهنگیدا دهخونهوه.

لهبهره بهیانی پوژهکهی تردا "هورم هب" کهشتی ساز و دارتاشهکانی بانگکرد و نهو کارهی به کریکارهکان پاسپارد که نهو بهشه ویرانبوهی مالی دهوله مهندهکان تیکبدهن و کهشتیه شپهکانیش پارچه پارچه بکن، بوئهوهی بتوانن بهداری مال و کهشتیه شپهکان "مهجنه نیق" و پهیزه و منارهی جولاو پی دروست بکن.

لهبهرئهوهی "هورم هب" دهیزانی دواي نهوهی کاهینهکانی پهراستگای "نامون" زانیان فیرعون شکستی خواردوو و نهیتوانیوه دست بهسهر پهراستگاکه یاندا بگریت بوئهوهی خوداکه یان سهرنگون بکات، چیترا دانوستاندن لهگه لیاندا بیسوده، چونکه بهشیوهیهک لهخوبایی بون که مهحاله پازی بن بهوهی خویمان بدن بهدهستهوهو هیچ ریگه چارهیهک لهبهردهستدا نیه جگه لهوهی بهپینی هونهری جهنگ هیرش بکنه سهر پهراستگا و نهو حهساره.

نهو پوژه تا بهره بهیانی پوژی دواي دهنگی زهگن و کولهنگ و چهکوش دههات، بهو پادهیهی که کریکاران تهخته و داریان لهکهشتی و مالهکان هینابوو وه مهجنه نیق و منارهی جولاو و "قوچ"⁶⁸ یان دروست دهکرد.

لهشهو و پوژیکدا منارهی جهنگی و کومه لیک پهیزه و چوار مهجنه نیق و چهند "قوچ" یکن دروستکرا بوو، پوژی دواي، سهریازهکانی "هورم هب" لهپینج لاهه هیرشیان برده سهر پهراستگای "نامون".

کاهینهکانی پهراستگا پیشبینی نهوه یان نهدهکرد که پهراستگاکه یان بهوشیوهی که مارو بدریت و خویمان بو پراوانانی هیرش بهرهکان ناماده نهکردبوو، چونکه لهمجوره کاتانهدا لهسهری دیواری حهساری نهوجوره پهراستگایانهوه ناوجو و پونی داخیان

⁶⁸ قوچ: بریتیه لهتریکی گوره و قورس که سهرهکه یان لهشیوهی بهران یان گا دهتاشی و ده تا بیست کس نهو تهره یان بهدهستهوه دگرت و راپاندمکرد و بههیز دهیانکیشا بهدهروازکاندا بوئهوهی دهروازکهی بی بشکینن و بچنه ناو فهلاکهوه..

دەكرد بەسەر ھېرشىبەرەكاندا، بەلام لەوكاتەدا كاهىنەكان نەئاوى كولاويان ھەبوو و نە پۆنى داخكراو.

كاتىك دەرگاكانى پەرستگا بە "قۆچە" كان دەكوتران بەشيوھىەك كەوتنە لەرزىن كە كاهىنەكان زانىان دەروازەكانيان تىك و پەكان دەدرىت و دەشكىن، بۆيە بوقيان لىدا، بۆئەوھى چىتر خەلكى بەرگرى نەكەن، چونكە دەيانزانى "ئامون" بەپىيى پىويست قوربانى بۆ دراوھ و ئەو خەلكەى كە ماوھ دەبىت بژىن بۆئەوھى لەداھاتوودا دووبارە بتوانن خوداى "ئامون" زىندوو بەكەنەوھ، چونكە ئەگەر ھەموو باوھردارانى "ئامون" لەناو بچن، چىتر كەسىك نامىنىتەوھ بۆئەوھى ئەو خودايە جارىكى تر زىندوو بەكاتەوھ.

دواى دەستھەنگرتن لەبەرگرى كردن، دەرگاى پەرستگاكانيان كردهوھ و ئەو خەلكەى كە بىزاربوون لەپراوھستان لەناو پەرستگادا، بەخۆشخالىوھە گەرانەوھ مالەكانى خويان.

بەم شيوھىە "ھورم ھب" بى ھىچ خوينىزىئىك دەستى گرت بەسەر پەرستگاى "ئامون" دا و پزىشكانى "مالى ژيان" ى نارده ناو شاروھ بۆئەوھى نەخۆشەكان چارەسەر بەكەن، بەلام نەچونە ناو مردووخانەكەوھ، چونكە نايىت كەسە زىندووھەكان بچنە ئەو جوړە شوینانەوھ، جگە لەوانەى كە كارمەندانى ئەو دەزگايەن، يان ئەو كەسانەى كە مردوھەكانى خويان دەھىنن بۆئەوھى لەویدا مۆميايان بەكەن، يان لاشەى مۆمياكراوھەكان بگوازنەوھ.

دواى ئەوھى دەروازەكانى پەرستگا كرانەوھ كاهىنەكان لەگەل چەند پاسەوانىكى ئەو پەرستگايە بەرگرىان لەچەند پەيكەرىكى "ئامون" كەلەوى بوو كرد، ئەوئەفسەرانە مادەى بىھۆشكەريان پى درابو بۆئەوھى ھەست بەئازار نەكەن.

ئەوكات جەنگ لەنيوان پاسەوانان و كاهىنەكان لەلايەكەوھ و سەربازەكانى "ھورم ھب" لەلاكەى تریوھ دەستى پىكرد و ئەم جەنگە تا ئىوارە بەردەوام بوو.

تەواوى پاسەوانانى پەرستگايان كوشت و ھەندىك لەكاهىنەكانىش بەكوشت دران و تەنھا كاهىنە پلە يەكەكان مانەوھ.

ئەوكات "ھورم ھب" بوقى لىدا و جەنگى پراوھستان و بەكاهىنەكانى وت: من ھىچ دوژمنايەتتەكم لەگەل خوداى ئىوھەدا نىە، چونكە پىاويكى سەربازىم، بۆيە من

نەدۆست و نە دۆژمەنی خوداکانم. لەویاوەرەدام باشتەر وایە پەیکەری خودای ئیوہ لەم پەرستگایەدا دەستی ئیئە نەکەویت، باشتەر وایە خودی ئیوہ ئەو پەیکەر لەناو بەرن، لەمحالەتەدا من بەکۆشتنی خودای ئیوہ تاوانبار ناکریم و یەک کاتژمێر ماوەتان پێدەدەم بۆئەوہی بیری لیبکەنەوہ و بپریاری لەسەر بەدەن. دواى ئەو کاتژمێرەى ماوەم پێداون دەست بەھیرشی خۆم دەکەم، لەبەرئەوہی من سەربازم و دەبیت فەرمانی فیرعەون جیبەجی بکەم، ئەگەر ئیوہش دواى ماوەى کاتژمێرێک پەیکەری خودای خۆتان لەناو ببەن و بتانەویت لەم پەرستگایە بپۆنە دەرەوہ، ئەوا لەم حالەتەدا هیچ کەسێک ناتوانیت پێتان لى بگریت و نازارتان بدات و تەنھا ئیئە وردبینی لەوہدا دەکەین کە ئیوہ ئەو زیڤ و زیوہی کە بەخودای فیرعەونەوہ پەيوەست دەکریت لەگەڵ خۆتاندا نەبەنە دەرەوہ.

کاهینەکان وتیان: زۆر باشە و ئیئە بۆماوەی کاتژمێرێکی تر، وەلامتان دەدەینەوہ. دواى ئەوہى ماوەى کاتژمێرێک تێپەری، کاهینەکان لەشوینەکانی خۆیان ھاتنە دەرەوہ و بە"ھورم ھب"یان وت کە بیتە ژۆرەوہ و ئەویش دواى ئەوہى چووہ ژۆرەوہ، خودای نامونی نەبینی و زانی کە کاهینەکان پەیکەری خودای خۆیان تێک شکاندوہو پارچەکانی لەگەڵ خۆیاندا دەبەنە دەرەوہ، بۆئەوہى بتوانن بڵین کە"نامون"دیار نەماوە، بەلام لەنایندەدا خۆی ناشکرا دەکاتەوہ.

دواى ئەوہ"ھورم ھب"دەرگای گەنجینەى پەرستگای قوفل کرد و بەرد ھەلکۆلەرەکانی راسپارد کە ناوی"نامون" لەسەر ئەو بەردانە بسپرنەوہ و لەباتی ئەو ناوی"ئاتون"بنوسن.

دواى ئەوہ لەپێی بانگەوازکەرەکان خەلکیان لەوہ ناگادار کردوہ کە"نامون"لەناو چووہ و لەباتی ئەو لەمپۆ بەدەواوە"ئاتون"خودای میسەر.

خەلکی دواى ئەوہى زانیان کۆتایی بەجەنگ و خوینپێژی ھاتوہ، لەمالەکانیان ھاتنە دەرەوہ و شەوہکەى"تیس"وہک ئەو کاتانەى کە ھیمنی و ئاسایش بەرقەرار بوو چراکانی داگیرسابون.

بەھۆی جیگیر بونی ئاسایش و ناشتی و سەرھتای خودای"ئاتون"وہ چیتەر جیاوازی لەنیوان سپی و پەشدا نەما و من بەچاوی خۆم چەندجاریک ئەوہم بینوہ کە دەولەمەندەکان میوانداری پەشپێستەکانیان بۆمالی خۆیان دەکرد. ھەمان شەو

لەكاتى گەرانەوم بۇ مال لەشارەو تىدەپەرىم، دوو بەسەرھاتم بەچاوى خۆم بىنى كە ھەرگىز فەرامۆشيان ناکەم.

يەكئىك لەوانەى چاوم پىيى كەوت پىاويك لەچىنى ۋەجاخزادەكان لەكۆلانىكى رەشپىستەكاندا ميوانداری رەشپىستىكى بۇ مالەكەى خۆى دەگرد بۆئەوہى لەمالەكەيدا پىكەوہ نان بخۆن. دىمەنەكەى تریان يەكئىك لەپاسەوانەكانى پەرسىتگای "ئامون"م بىنى كە بەبرىنداری لەكەنار شەقامەكەدا كەوتبوو و ناوى "ئامون"ى دەھىنايە زمان، بەلام خەلكى بەچواردەورىدا كۆبونەوہ و بەبەرد مىشكىان تەقاند، تەنھا لەبەرئەوہى بۆچى ناوى "ئامون"ى ھىناوہ تە زمان كە دە پۆژ لەوہوپىش ئەگەر كەسىك سوکايەتى بكردايە بە "ئامون" دەيانكوشت.

كاتئىك دەمويست برۆمەوہ بۆمالى خۆم، ئەم دوو دىمەنەم بەچاوى خۆم بىنى و سەرم بەمەردوو دەستم گرت و پۆچومە ھزرى خۆمەوہ، چونكە تىگەشتم مەحالە پۆژئىك لەپۆژان خودايەك بىت كە بتوانىت نەزانى و گەژەيى خەلكى لەناو ببات، ئەوكات لەباتى ئەوہى برۆمەوہ بۆمال بەرەو مەيخانەى "كلكى تىمساح" پۆشتم.

ئەو شەوہ، لەو شەوانە نەبوو كە من بتوانم برۆمەوہ بۆ مال، چونكە بەھوى نەزانى جۆرى مرۆفە و يىروباوہرى سىستيانەوہ زۆر خەمگىن بوم، بۆيە بەرەو مەيخانەى "كلكى تىمساح" كەوتمە رى، بۆئەوہى بەخواردنەوہ و گەفتوگۆگردن لەگەل "مرىت" دا كەمىك دلنەوايى خۆم بدەمەوہ. كاتئىك گەشتمە ئەوى ئەو سەربازانەى پارىزگاربان لەمەيخانەكە دەگرد، لەبەرئەوہى دەيانزانى من ھاوپىيى "ھورم ھب"م چواردەورىان گرتم و وتيان: "مرىت" دەلئىت تۆ دەتەوئىت تۆلە لەكەسىك بەكەيتەوہ و لەبەرئەوہى دەزانىن ھاوپىيەكى دلئىسۆزى "ھورم ھب"ى ھەرۋەھا لەبەرئەوہى ئەم مەيخانە ھى كەسىكە كە لەرابردوو كۆيلەى تۆ بوو، ئامادەين تۆلەت بۆ بەكەينەوہ.

منىش لە "مرىت"م پرسى: ئايا تۆ بەوانت وتووہ لەخزمەتەدا بن بۆئەوہى تۆلەم لەو كەسە بەكەنەوہ؟

ئەو ژنەش وتى: بەلى منىش لەوباوہرەدام ئەگەر ئەمشەو تىپەرىت و تۆ تۆلەى خۆت لەو ژنە نەكەيتەوہ كە تۆى فرىو داوہ و بەدبەختى كردى، چىتر جارىكى تر ئەم ھەلەت بۆ ناپرەخسىتەوہ، چونكە لەبەيانىەوہ بارودۆخى "تبس" ئاسايى دەبىتەوہ،

بەلام ئەمشەو ھېشتا بارودۇخ ئاناسايىيە و ھەركەسىك دوژمانىيەتى لەگەل ھەر كەسىكى تردا بىت، دەتوانىت لەمشەودا تۆلەي خۆي لى بىكاتەو.

بەسەربازەكانم وت: لەگەلما وەرن، بەلام ئاگاتان لەخۇتان بىت كە ئەمشەو ئىوھ فرمانى "ھورم ھب" جىبەجى دەكەن و ئەگەر بتانەوئىت پىچەوانەي فرمانەكانى ئەو ئەنجام بەدن، ئەوا سەرتان لەلاشەتان دەكەنەو، بۆيە من ئەمشەو تەنھا فرمانى "ھورم ھب" تان پى رادەگەيەنم.

ئەو قسەيەم كرد بۆئەوھى سەربازەكان بترسن و سەرپىچى لەفرمانەكانى من نەكەن. سەربازەكانىش وتیان: دلنبايە كە ئىمە بەپىچەوانەي فرمانەكانى تۆ كە دەزانين فرمانى "ھورم ھب" ە رەفتار ناكەين.

بۆيە وتم: چىتر دواي ئەو نايىت ھىچ كەسىك بمىنىت و بمناسىتەوھ و ئىوھش چىتر رىتان پىنادرىت ناوي من بەيئنە زمان، بەلكو ئەگەر داواي پونكردنەوھيان لىكردن، بلين كە لەلایەن خوداي "ئاتون" ەوھ ھاتوين بۆئەوھى تۆلە لەدژمنەكانى بكەينەوھ، ئىستا ماوھەيك چاوەرپىم بكەن، بۆئەوھى كەژاوەيەكم بۆ بەيئن سوارى بىم و لەگەل ئىوھدا بىم.

"كاپتا" بەندەي رابردووم، كەسىكى نارد بۆئەوھى كەژاوەيەك بەيئىت و دواي كاترمىرىك كەژاوەكەيان ھىنا و من سوارى بوم و لەگەل سەربازەكاندا كەوتمە رى تا ئەوكاتەي گەشتمە بەردەرگاي مالى "نفر نفر نفر".

لەوي من بەسەربازەكانم وت: لەم مالىدا ژنىك ھەيە كە لەھەموو ئەو ژنانەي كە لەوين جوانترە و ئىوھش ھەر لەيەكەم چاوپىكەوتنتاندا بەھوي جوانى و شكۆمەندىەكەي دەيناسنەوھ، بەلام بەمەرجىك دواي ئەوھى چاوتان بەسەر تاشراوھەكەي كەوت ئاشقى نەبن، برون و ئەو بەيئنە ئىرە، ئەگەر بەرگرى لەخۆي كرد، بە بنى نىزەكە دانەيەك بكىشن بەسەريدا بۆئەوھى بىدەنگ ببىت و دەست لەبەرگرى كردن ھەلگرىت، بەلام ئاگاتان لەوھىت كە بەدەرەفتارى لەگەلدا نەكەن، چونكە ئەگەر "ھورم ھب" ئاگادارى ئەوھ بىت كە ئىوھ بەدەرەفتارىتان لەگەل ئەم ژنەدا كەردوھو جوانىتان لەناو بردوھ، ھەمووتان دەكوژىت.

لەناو مالىكەي "نفر نفر نفر" ەوھ دەنگى ناواز و موزىك دەھات و ھەندىك لەكپىراني مەست كە لەو سۆزانيخانەدا بون بىتاميان كەردبوو.

كاتىك سەربازەكان لەدەرگايان دا خزمەتكارانى ئەو مائە نەيانويست دەرگايان بۆ بگەنەو، چونكە وایان دەزانی ئەو سەربازانە ناتوانن لەبەرامبەر خۆشى و پابواردنەكانیاندا پارەى پىويستیان پىبدەن، بەلام بەزۆر خۆيان كرد بەومالەدا و ئەوانەى لەو مالەدا سەرقالى خوشگوزەرانى بون، هەلەاتن و زۆرى نەخاياند بينيم كە يەكئىك لە سەربازەكان "نفر نفر نفر"ى لەپارچە قوماشىكى رەشدا پىچاوه و هيناي بۆ كەژاوهكە.

كاتىك من ئەو ژنەم بەو پارچە قوماشە رەشە پىچراوهوە بينى، وام دەزانی مردووو سەربازەكان لاشەى مردوى ئەويان بۆ هينام، بەلام دواى ئەوئەوى ئەو ژنەيان لەناو كەژاوهكەدا لەتەنيشت منەو دانا و منيش جوان پشكنينم بۆكرد بۆم دەرکەوت كە زىندوو، بەلام لەهۆش خۆى چوبوو، وەك پابردوو جوانيەكەى خۆى لەدەست نەداوو، سەرە تاشراوئەكەى بريسكەى دەدايهو.

بېرئك زيوم دا بەهەريەك لەو سەربازانە و دواى ئەو بلامو پىكردن و مەبەستم لەو بلاويان ئەوئەويو كە سەربازەكان نەزانن من بۆ كۆى دەپۆم.

ئەو كات بەو بەندەانەى هەلگى كەژاوهكە بون وتم: من بگەيەننە مالەكەى خۆم كە لەشەقامى نزيك خوداى پابردوو. مالى من لەوى نەبوو بەلام ويستم ناونيشانىكى هەلەيان پىبدەم و دواى ئەو بلاويان پى بگەم.

لەشەقامىكى نزيك پەرسنگاى "نامون" پىم وتن پراوئەستن و بەبەندەكانم وت كەژاوهكە بخەنە سەر زەوى.

خۆم لەوكەژاوهيە دابەزيم و "نفر نفر نفر"يش كە لەپارچەيەكى رەش پىچراوو لەو كەژاوهيە هينايە دەرەو و كریم دا بەبەندەكان دواى ئەو بلامو پىكردن.

دواى ئەوئەوى كۆلبەرانى كەژاوهكە پۆشتن "نفر نفر نفر"م - كە هۆشى نەهاتبوو بەخۆيدا - بەرزكردهو و بەرەو مردوو خانەكە كەوتمە پى.

دواى ئەوئەوى گەشتمە ئەوى دام لەدەرگاكە و چەند كەسيك لەكارمەندەكانى مردوو خانە هاتن و دەرگاكيان كردهو و بينييان كە بەرۆكەش مردوو يەكم بۆ هيناون، دواى ئەو دەستيان كرد بەقسەى ناخۆشكردن و وتيان مەگەر لەمپۆژانەدا كارى ئىمە ئەوئەندە رەواجى نيه كە تۆش لەمكاتە مردومان بۆ دەهينيت؟

وتم: ئەو مردووهی من بۆم هیناون جیاوازه له گه‌ل مردووه‌کانی تردا... وهرن و ته‌ماشای بکه‌ن.

کارمه‌ندانی مومیاکردنی مردووه‌کان مه‌شخه‌لیان هینا و کاتیك ته‌ماشای "نفر نفر نفر" یان کرد به‌شيوه‌یه‌ك خۆشحال بون كه ده‌ستیان کرد به‌پیکه‌نین و منیش كه ساله‌یه ده‌نگی پیکه‌نینی کارمه‌ندانی مردووخانه‌م نه‌بیستبوو، به‌پیکه‌نینی ئەوان له‌رزم لی‌هات.

یه‌کێك له‌وانه له "نفر نفر نفر" نزیک بویه‌وه و ده‌ستی له‌سینه و مه‌مانی دا و وتی: په‌نا به "ئامون"... لاشه‌ی ئەم ژنه هیشتا گهرمه.

وتم: ئەگهر ده‌ته‌ویت به‌ئاسوده‌یی به‌رده‌وامی به‌کاره‌که‌ی خۆت بده‌یت و هیچ که‌سیك ری‌ت لی نه‌گریت، ناوی "ئامون" مه‌هینه، له‌به‌رئه‌وه‌ی خودای ئامون بونی نیه و له‌باتی ئەو له‌مڕۆه "ئاتون" خودای میسره. به‌لام ئەم ژنه ههر به‌وشیوه‌یه‌ی که هه‌ستی پنده‌که‌یت گهرمه و منیش ئەوم بۆ لای ئیوه هیناوه بۆئه‌وه‌ی پیتانی بسپیرم و باش چاودیری لی‌بکه‌ن و به‌شيوه‌یه‌ك جه‌سته‌ی مۆمیا بکه‌ن كه ههرگیز نه‌گه‌نیت و ملوانکه‌ی زیرین و خشه‌که‌انی تری به‌سه بۆئه‌وه‌ی له‌به‌رامبه‌ر کرپی کاره‌که‌تاندا هه‌لیگرن بۆ خۆتان. کاتیك خزمه‌تکاری مردووخانه زانیان ئەو ژنه زیندووه، تی‌گه‌شتن، من چی ده‌لیم، بویه یه‌کێك له‌وان وتی: ئەگهر من بزانه تۆ ئە‌ی پیاوی نه‌ناسراو په‌پرەوی خودای تازه‌ی میسری، من ستایشی خودای نوێ ده‌که‌م، چونکه له‌و پۆژه‌وه‌ی که خۆم ناسیوه لی‌رده‌دا ژیان به‌سه‌ر ده‌به‌م و به‌رده‌وام له‌گه‌ل ژنانیکدا رامبواردووه که له‌زستان ساردتر بون، ههرگیز ئەوه پوینه‌داوه که ژنیکی زیندوو له‌نامیز بگرم، ئیستا به‌هۆی تۆوه من و ئەوانی تر ده‌توانین له‌گه‌ل ژنیکی زیندوودا رابویرین و دلنیا به‌بۆماوه‌ی هه‌فتا که‌رته‌ی هه‌فتا پۆژ، لی‌رده‌دا پاریزگاری لی‌ده‌که‌ین و ئەگهر که‌سیکیش لی‌ی پرسین بۆچی لی‌رده‌دا ژنیکی زیندومان راکرتوو ده‌لین، ئیمه ئەومان به‌مردوویی له‌که‌سیك وهرگرتوو، به‌لام دوا‌ی ئەوه‌ی خرایه ناو ئەو خوییاوه‌وه یه‌کسه‌ر زیندوو بوه‌ته‌وه.

من ده‌مزانی که کارمه‌ندانی مردووخانه له‌سه‌رتاپای ته‌مه‌نیاندا بی‌به‌ش بوون له‌وه‌ی له‌گه‌ل ژنیکیدا رابویرن، به‌هۆی ئەو بۆنه پیسه‌ی جه‌سته‌یان، ری‌یان پیناده‌ن بچنه سۆزانی خانه‌که‌انه‌وه، بویه مه‌حاله به‌یلن "نفر نفر نفر" له‌وی بچیته ده‌روه.

بەو شیئوویە تۆلەى داىك و باوكم له "نفر نفر نفر" كردهوه و ئىستا دەلیم، سەرەپراى ئەوهى تۆلە سەندنەوه چىژبەخشە و شەرابىكە كە مرۆفە مەست دەكات، بەلام ئەو مەستىەى زۆر زوو لەناو دەچیت. نازانم بۆچى دواى ئەوهى تۆلەى خۆت كردهوه، پەشىمانى دیتەبون و تۆلەسىن بەخۆى دەلێت خۆزگە تۆلەى خۆم نەكردايەتەوه.

لەوكاتەدا كە من "نفر نفر نفر"م دا بە كارمەندانى مردووخانە، بۆئەوهى دلنەوايى خۆم بەدەمەوه، بەخۆم وت: من ئەم كارەم لەپیناوا لاوانى ئايندە ئەنجام دا، چونكە تا ئەو پۆژەى ئەم ژنە جوانە ئازاد بێت، لاوانى سادە و شەرمنى وەك من، وەك ئەوكاتانەى كە لاو بووم، بەدەبەخت دەكات.

دواى ئەوهى گەرامەوه بۆ مەيخانەى "كلكى تيمساح" مريت بەرەو پوم هات و دەستى گرتم و داينيشاندم و وتى: "سىنۆهه" بۆچى خەمگىنى؟

وتم: لەبەرئەوهى ژنەكان لەهەموو كاتىكدا دەبنە مايەى دەردىسەرى ئىمە، كاتىك ئىمە شەيداي خويان دەكەن، گرفتارى چالى چارە پەشى خويانمان دەكەن و كاتىكيش تۆلەى خۆمانيان لى دەكەينەوه دوبارە خۆمان بەكەسىكى بەدەبەخت دەبين.

"مريت" وتى: ئەم شیئووى بىركردنەوهیەى تۆ لەوهوه سەرچاوه دەگریت كە تا ئىستا كەسىكت بەدەست نەهیناوه كە هەولى خوشبەختکردنت بەدات.

وتم: داوام لەخوداى ميسر و تەواوى خوداكانى ئەو نەتەوانەى كە سەردانى ولاتەكەيانم كردوو كە من لەهەرەشەى ئەو كەسانەى كە دەيانەوێت خوشبەختم بكەن پيارىزیت، چونكە فرعون دەيوست نەتەوهى ميسر خوشبەخت بكات، بەلام ئىستا بۆنى لاشەى كوژراوهكان هەواى شارى "تبس" ی پيس و بۆگەن كردوو.

لەم كاتەدا "مريت" پىكك "كلكى تيمساح" ی دا بەدەستەمەوه و وتى: بىخۆرەوه... بۆئەوهى خەمەكانت لەبەر بكەيت.

من "كلكى تيمساح" م خواردەوه و كاتىك لەقورگم چوو خوارەوه هەستم بەوه كرد كە گۆرپانكارى بەسەر بىر و هزردا هات و چیت بىر لە "نفر نفر نفر" ناكەمەوه، بەلكو لەبىرى "مريت" دا بوم.

پىم وت: "مريت" من ئەمشەو زۆر پىويستم بەتۆیە، چونكە ئەو تۆلەى من لەو ژنەم كردهوه، هەموو گرفتىكى منى لەگەل ژناندا يەكلایى كردهوه.

"مریت" وتی: "سینوھە" ئەگەر دەتەوئیت بزانی ئایا ژنیك تۆی خوش دەوئیت یان نە؟ ئەو لەپیی زێر و زیو یان ئەو دیاریانەى كه دەبیئت لەئایندهدا پیی ببهخشیت تاقی بکەرەوه. لەوانەیه ژنیك لەمپۆدا زێر و زیوت لی وەرئەگرئیت، بەلام لەگەلتدا پادەبوئیرئیت بۆئەوهی لەئایندهدا دیاریگەلیکی مەزئەرتت لیوەرگرئیت، یان ئەوهی وەك "نفر نفر" هانی ئەو تەبەدات كه هەموو شتیکی خۆتی پیی ببهخشیت.

تاكه پینگای كەرەستەى تاقیكردنەوهی سۆزی ژنیك لەبەرەمبەر پیاویكدا، ئەوهیه كه ئەو نەزیرۆ زیوت لەبەرەمبەر پابواردنەكانیدا لی وەرگرئیت و نە چاوەرپی ئەوه بكات كه لەئایندهدا شتیکی پیشكەش بكەیت، ئایا تۆ لەژیانندا پوبەپوی ژنیکی وا بویتەتەوه و ئامادە بووه لەگەلتدا پابوئیرئیت

وتم: بەلی... من لەژیانمدا ئاشنای ژنیك بوم كه زێر و زیوی لی وەرئەدەگرتم، بەلام ئامادەش نەبوو لەگەلمدا پابوئیرئیت.

"مریت" وتی: كهواتە ئەو ژنە تۆی خوش نەویستووه.

وتم: ئەو خودای خۆی خوش دەویست و دەبوت كه دەبیئت كچینی خۆی پیشكەشی خودای خۆی بكات.

"مریت" لەوشەوهدا منی برده یەكێك لەژۆره تاییبەتەكانی ئەو مەیخانەیه و ئەوكات حەسیرەكەى خۆی راخست بۆئەوهی لەسەر پاكشیم و بخەوم.

بۆچی كاتیك پیاوان ژنیکیان خوش دەوئیت، خۆیان لەبیر دەچیتەوه و گۆرانکاریان بەسەردا دیت و ئەوه دەهیننەوه یاد خۆیان كه بەلینیان داوه لەگەل هیچ ژنیكدا پانەبوئرن.

ئایا كەسیك بەدی دەكرئیت كه كاتیك ژنیکی جوانی بینى و ئاگاداری ئەوهبوو كه ئەو ژنە خوشی دەوئیت، پابەندی ئەو بەلینە بیئت كه لەپاردوودا لەبارەى ژنەوه داویەتی.

لەوباوەرەدام هەرۆك چۆن پۆن⁶⁹ كلیه بەئاگریکی لاواز دەبەخشیت، ژنیکی جوانیش بەشیوہیەك ئاگری پیاو هەلئەگرسینئیت كه لەو گەرمیەدا تەواوی ئەو پەیمانانەى كه لەپاردوودا لەبارەى ژنەكانەوه داویەتی دەسوتینئیت.

⁶⁹ لیژمە مەبەست نەوتی خاوه یان نەوتی رەش.

من يېرىم لەۋە دەكردەۋە ئەگەر پۇژىك فىرغون يېم بلىت "سىنۆھە" تۇ زانستەكانى خۆتم پېبىدە و بېبە بەكەسىكى نەزان و من لەبەرامبەردا تاجى فىرمانپروپى خۆمت پېدەدەم، من ئەو مامەلەيەي پەسەند ناكەم، چونكە دەمزانى ژيان لەگەل نەزانيدا سەرەپاي ئەۋەي ئەو مروۋقە فىرغون بىت ھېچ نرخیكى نابىت.

بەلام ئەگەر "مریت" پېيى بوتايەم "سىنۆھە" تۇ زانستى خۆتم پېبىدە و دواي ئەۋە بېبە بەپياۋىكى نەزان و من لەبەرامبەردا ھەموو شەۋىك لەگەلتدا دەخوم، من بەو مامەلەيەي پازى دەبوم، چونكە دەمزانى كە مەزىتەرىن خۆشبەختى كات بەسەر بىردنە لەگەل ژنىكدا كە خۆش وىستىكى ھاۋبەش و دوۋلاينە ھەبىت لە نىۋانىاندا.

لەو شەۋەدا يېرىم لەۋە كىردەۋە كە بى مەبەست بەدەرياكاندا كۆچم كىردۈۋە و بى ھودە پۇشتوم بۇ "سوريا و بابل و ھاتى و كریت"، بۇئەۋەي لەو ۋلاتانەدا خۆشبەختى بەدەست بەيىنم، بەلام ئەو خۆشبەختىيە كە من بەدوايدا دەگەرپام نە لەدەريادا بوۋنى ھەبوو و نە لە "بابل و ھاتى" و شوینەكانى تردا، بەلكو ئەم خۆشبەختىيە كات بەسەرىردنە لەگەل ژنىكدا كە لەشارەكەي خودى من واتە لە "تبس" دا دەژيا.

بەلام دەبىت ئەۋەش بلىن: مروۋقە دەبىت بەنىۋ دەرياكاندا گەشت بكات و ۋلاتانى تر بېيىت، بۇئەۋەي تىبكات ئەو خۆشبەختىيە ئەو بەدوايدا دەگەرپت لەشۋىنەكانى تردا نىيە، بەلكو لەنىشتمانەكەي خودى ئەۋە بەدەست دىت.

تا ئەۋەكاتەي مروۋقە بەھۋى رېكىردن، ھەرەك ئەو رېكىردنەي كە من لە "بابل" ھەۋە بەرەو "مىتانى" لەكاتى ھەلەتندا بەپى گىرتە بەر ماندوو نەبىت قەدرى دانىشتن و ھەۋانەۋە نازانىت، ھەرەھا پېش بەدەست ھىنانى خۆشبەختى لەگەل ئەو ژنەي كە پياۋى خۆشدەۋىت، مروۋقە پىۋىستى بەۋەيە بەرگەي ناسۋىرەكانى بېبەشېۋن و داپران بگىرت.

پۇژى دوايى، كاتىك لەخە ھەستام "مریت" زەردەخەنەي بۇ كىردم و پېيى ۋتم: "سىنۆھە" ئەگەر من بۇ زىر و زىو تۇم خۆشبوۋىستايە و پىۋىستەم بە كانزاكانى تۇ بېۋايە، دەموت من لىرەۋە بېبە بۇ مالى خۆت، بۇئەۋەي بتوانم لەۋى بەئاسودەيى بژىم، بەلام من پىۋىستەم بە كانزاكانى تۇ نىيە و تۇم لەپىناۋ زىر و زىو خۆش ناۋىت و ھەر لەبەرئەۋەش لىرەدا دەمىنمەۋە.

وتەم: "مریت ئەگەر تۆ منت خۆش دەوئیت، بۆچی نایەیت بۆ مالى من بۆئەوھى بەردەوام ئەوئى بکەیتە مالى خۆت؟"

ژنەكە وتى: من لەبەر دوو ھۆكار نایەم بۆ مالى تۆ. یەكئىكیان ئەوھىكە پرەواجى ئیترە پەییوەستە بەمنەو، چونكە تەنھا من دەتوانم خواردنەوھى "كلكى تيمساح" دروست بكەم و نھینى ئامادەكردنى ئەو خواردنەوھى بەھىچ شىوھىك ئاشكرا ناکەم، تا ئەوكاتەى ركبەریكى بازركانم نەبیت، لەبەرئەوھى ناتوانم لیترە برۆم و لەمالەكەى تۆدا نیشتەجى بيم.

سەررەپای ئەوھى تاقىكراوھتەوھ كە كاتىك ژن و پیاویك بى لەبەرچاوكرتنى پىویستە مادىھەكان یەكترى یەكتریان خۆش بویت، ئەوا چاكتر وایە دور لەیەكترى بژین، بۆئەوھى ھىچ كاتىك ئاگرى ھاوپىیەتیان نەكوژیتەوھ.

من ئەگەر لەمالى تۆدا بژیم، دواى تىپەرپونى وەرژىك یان دوو وەرژ، وەك یەكئىك لە شتەكانى ناو مالەكەتم لیدیت و تۆ دواى ئەوھى خۆت دەكەیت بەمالدا ھەزناكەیت تەماشام بكەیت، بەلام ئەگەر دور لەیەكترى بژین، ئەوا تۆ بەبەردەوامى منت خۆش دەوئیت.

"ئەخئاتون" فېرەئونى مىسر

ئەو پۇژە "ھورم ھب" پۇشت بۇلاي فېرەئون و پىيى راگەيانىد كە خوداى "ئامون" سەرنگون كراوہ و لەناوېراوہ و خوداى "ئاتون" لەجىگەكەيدا دانراوہ و فېرەونىش بەشىوہىەكى جىگىر ئەوى كرده فەرماندەى لەشكر و پىيى وت: دەيەوئىت بەيانى سەردانى پەرسىتگاي "ئاتون" بىكات، بەلام ئەمشەو لەكۇشكى فەرمانزەواييدا پىشوازى لە ھارپىكانى خۇي دەكات.

"ھورم ھب" لەبارەى منەوہ لەگەل فېرەوندا قسەى كرد و وتى: ئەم پزىشكە ھەمان ئەو پزىشكەيە كەكاتىك تۇ جىنشىن بويت لەگەل تۇدا ھات بۇ بىابان، فېرەونىش دواى قسەكانى "ھورم ھب" منى ھاتەوہ ياد و بە "ھورم ھب" ي وت: ئەمشەو كاتىك دىيىت بۇ ميوانىم ئەويش لەگەل خۇتدا بەيئە.

ئەوكات "ھورم ھب" لەبارەى منەوہ چەند زانىارىەكى دا بە فېرەئون كەبەشىكى ئەو زانىارىانە زيادەپۇ دەھاتە بەرچا و پىيى وتبوو كە: ئەم پزىشكە مىسرىە لەجىھاندا وئىنەى نىە و ھەلگىرى تەواوى زانستە پزىشكەكانى مىسر و ولاتانى بىانيە و تا ئەمپۇ سەدان كەسى لەمەرگى نەخۇشى و برىندارى پزگار كردوہ.

"ئەخئاتون" ⁷⁰ فېرەئون زياتر تامەزىوئى ئەوہ بوو كە چاوى بەمن بكوئىت و بەم شىوہىەش من بۇ يەكەمىن جار بەناونىشانى كەسى بانگىشتىكراو چوم بۇ لاى

⁷⁰ ناوى يەكەمى ئەم فېرەونە "ئامون ھوتب" ي جوارەم بوو، ھەمان ئەم ناوى ئەوہ نىشان دەخت كە "ئامون" ي خۇشويستوہ و دواى ئەوہى باومېرى بە "ئاتون" ھىنا و لەخۇشەويستى ئەو ناوى خۇي نا "ئەخئاتون" كە واتاى "خۇشەويستى ئاتون" دىگەيەنىت و ھەمان ئەو خوداپەش بەخوداى تاك و لەنھا لەقە ئەم دەدا و لەبەردەم بارمگاي خوداى تاك و لەنھا و نەبىنراودا لالە و نزاى دەكرد.

فیرعون و کاتیکیش خۆم کرد بەناو ئەو کۆشکەدا، بۆیەکەمەین جار لەویدا چاوم بەژنانی میسر بەمۆدیله ھاوینانەکیانەوہ کەوت.

ئەم مۆدیله زۆر جوان بوو و ژنانەکانیش جلوبەرگی خۆیان بەشیوہیەک پۆشیبوو. کە زۆر سەرنج ڕاکیش دەھاتە بەرچاوی و ھەر وہا لەو میواندارییەدا ژنەکان چواردەوری چاویان سەوز و لێویان ڕەنگیکى سورى جەرگیان کردبوو.

"ھورم ھب" منى بردە لای فیرعون و بینیم کە "ئەخناتون" کەمەن بەمندال دەھاتە بەرچاوم زۆر گەورە بوو و بووہ بەپیاو، بەلام ڕوخساری لاواز و ئیسقانی دەریپریو و چاویکی درەوشاوەی ھەبوو.

"ئەخناتون" پۆشاکیکى لەکەتان، کە بەکەتانی فەرمانرەوایی ناویانگی ھەبوو لەبەردا بوو و کاتیک چاوی بەمن کەوت وتی: "سینۆھە" ئەوکاتەى من جینشین بووم چاوم بەتۆ کەوتووہ و ئەمپۆ "ھورم ھب" باسی زانستەکانى تۆى بۆ کردم و وتى: کە لەمیسر و ولاتانی تردا فییری ھونەری پزیشکی بوویت. دواى ئەوہ باسی خۆی کرد و وتی ماوہیەکە دوچاری سەرنیشە بوم و ھەرکاتیک کەسێک بەپینچەوانەى خواست و نارەزوہکانم قسەییەک بکات تۆشى ئەم سەرنیشەییە دەبم و بەشیوہیەک نازارم دەدات کە ناتوانم نە نان بخۆم و نە بخەوم. پزیشکەکانى ئیرەش ئەم سەرنیشەییەى من بە بەدەرمانە ھینۆرکەرەوہکان ھینۆر دەکەنەوہ، بەلام زۆر لەم دەرمانانە بیزارم، چونکە دەزانم کەئەم دەرمانە ھینۆر کەرەوانە ھەستی مرۆڤ پەرتەوازە دەکات و دەبیقە ڕینگر لەبەردەم ئەوہى بەئاسودەیی بیر لەخودای خۆم بکەمەوہ.... "سینۆھە"... ئایا تۆ "ئاتون" دەناسی.

ئەو پرسیارەى فیرعون لێى کردم پرسیاریکى زۆر ھەرەشە نامیز بوو و دەبوو بەئاگاوە وەلام بەدایاتەوہ، بۆیە پیم وت: بەلى "ئاتون" دەناسم.

فیرعون پرسى: ئەو بەچ شیوہیەک دەناسی؟

وتم: دەزانم کە "ئاتون" شتیکى مەزن و ولاترە لەزانستی من و زانستی تەواوی مرۆڤەکان.

فیرعون بەو ولامەى من زۆر خوشحال بوو و وتی: "سینۆھە" ئەو وەلامەى تۆ بەمنت دایەوہ، زۆر باشترە لەو وەلامانەى کە کەسانی تر بەمنیان داوہ و ئیستا پیم بلی ئایا دەتوانی لەپێى کونتیکردنى کاسەى سەرى منەوہ چارەسەرم بکەیت؟

وتە: "ئەخناتون" چارەسەر کردنی ئەو سەرئێشەییەت پێویستی بەکوئتیکردنی سەر نیە، چونکە پزیشکیک دەتوانیت بەشیوەیەکی تر چارەسەری تۆ بکات مەگەر ئەوەی پزیشکەکان هیچ پزیشکی تریان بەدەستەووە نەبێت ئەوکات پەنا بۆ کوئتیکردنی سەر دەبەن.

فیرعەون وتی: "هورم هب" زۆر بەباشی ستایشی تۆی بۆکردوم و منیش بەشیوەیەکی لەوەلامەکەت دەربارە "ئاتون" پازنی بوم کە حەزەدەکەم پلەوپایەییەکت پێبەدم. هەر بەو شیوەیەکی کە دەزانی سەرکوئتیکەری فەرمانرەوایی پیر کوچی دواپی کردووە و ئیستا جینگای ئەو خالیە و من تائیسنا کەسیکم هەلنەبژاردووە بۆ ئەوەی جینگەکی ئەو پڕ بکاتەو، بەلام تۆ لەم ساتە بەدەواوە دەبیتە سەرکوئتیکەری فەرمانرەوایی و لە پوژی "ئەستیرە سەک"⁷¹ بەدەواوە تۆ دەبیتە هەلگری ئەو پلەوپایەییە و فەرماندەدەم کە لە "مالی ژیان" دا تۆ بەو پلەوپایە بناسیتن.

دواي ئەم گوتهیە فیرعەون "هورم هب" منی لە فیرعەون دور خستەووە و پوشتینە تەلاریکی تر کە تاییبەت بوو بەشویینی نان خواردن و "هورم هب" پینی وتە: سەرکوئتیکەری فەرمانرەوایی لەلای راستی فیرعەون و خیزانەکیەووەیە و دواي ئەووە من و "هورم هب" لەویدا دانیشیتن.

لەکاتی نان خواردندا، من بینیم کە فیرعەون گوشتی مراوی و قاز و مەر و مانگا و ماسی ناخوات و لەبەرامبەر ئەو هەموو خواردنەدا تەنھا نانیکە هەلگرت و کردی بەدوو لەتەووە و دەستی کرد بەخواردنی و لەباتی شراب ئاویان کردە ناو کاسەکیەووە و دواي ئەوەی تیری خوارد وتی بەو کەسانەکی کە لەوی ئامادە بون: بە نەتەووەی میسر بلین کە خواردنی فیرعەن "ئەخناتون" ی راستی و ناشتی خواز تەنھا نان و ئاوە و خواردنی ئەو هیچ جیاوازیەکی لەگەڵ هەژارتترین بەندەکانی میسر دا نیە، بەلام دواي ئەو شەرە من تیگەشتم - چونکە بەچاری خۆم بینیم - کە فیرعەون گوشتی قاز و مراوی و مەر و مانگاشی دەخوارد و شەرابیشی دەخواردەو، بەلام

⁷¹ ئەستیرە "سەک": بریتییە لە ئەستیرەمکی درەوشاوە و بەشیکە لەکۆمەڵە ئەستیرەکانی "سەکی گەورەتر" کە ناوی بەمێک لە رۆژمەکانی میسری مەزنە، بەشیوەمکی جواتر بلین کە "ئەستیرە سەک" بەمێکە لەناوی رۆژمەکانی هەفتە میسری ئەو سەردەمە.

له ناخواردندا بهرنامه یه کی تایبه تی نه بوو، چونکه هه ندیکات حه زی ده کرد نان و ناو بخوات و بخواته وه و هه ندیکاتیش خوی له ناخواردن نه ده پاراست.

ناماده بوانی نه و میوانداریه دوا ی نه وه ی نانیا ن خوار د پوشتنه ژوریک ی تره وه و له ویدا بینیم که پیاویکی قه له و لیم نزیك بویه وه و منیش یه کسه ر نه وم ناسیه وه، به لام دوا ی نه وه ی ته ماشای چاوانیم کرد، تیگه شتم "توتمس" ی هاوپی دی رینمه.

له ناسینه وه ی زور خو شحال بوم و له نامیزم گرت و ماچم کرد و وتم: "توتمس" من پو شتم بو نه و فروشگایه ی که یه که مجار له ویدا چاوم پی ت کهوت و هه والم پرسیت، به لام پییان وتم که تو چیت سهردانی نه و فروشگایه ناکه ی ت.

"توتمس" پیکه نی و وتی: "سینوهه" ناخر من بومه ته په یکه رسازی فه رمانه په وایی و که سایه تی گرنگی من پی نه وه م لیده گری ت که سهردانی نه و جو ره فروشگایانه بکه م، سه ره پای نه وه ش چهن د هاوپی یه کم په یدا کردوه که به رده وام بو خوار دن و خوار دنه وه میوانداریم ده کن و چیت پیویست به وه ناکات بو خوار دنه وه سهردانی نه و جو ره مه یخا نانه بکه م.

وتم: "توتمس" له بهر نه وه ی بو یته ته په یکه رسازی فه رمانه په وایی، به دل نیاییه وه تو په یکه ره کانی فه رعه و نت به سه ر پایه کانی په رستگاره دروستت کردون؟

"توتمس" وتی: ئیمه کو مه لیک په یکه رسازین که پیکه وه کار ده که ی ن و سود له هونه ری راسته قینه، هه روه ک چون له "گری ت" دا گرنگیه کی زوری پی ده دریت و هه رده گرین و نه وکاته ی خودای دروینه ی "نامون" فه رمانه په وایی میسری ده کرد ئیمه ناچار بو ی ن شیوازه کانی هونه ر پیشیل بکه ی ن و له دروست کردنی په یکه ر و وینه کی شانه کاند ا په یه روه ی له خودای دروینه بکه ی ن، نه گه ر که میکیش لامان بدایه کاهینه کانی نه و خودا دروینه یه ئیمه یان به کافر له قه له م ده دا و دوا جاریش به کوشتیان ده داین و هه ر نه وانیش ده یانوت هه ر جو ره هونه ری که پیچه وانه ی یاسا کانی خودای "نامون" بی ت، به کفر له قه له م ده دین و هه رکاتی ک هونه ر مه ندیک وینه ی شیوه یه ک بکی شی ت یان په یکه ری ک دروست بکات که له گه ل شیوازه کانی هونه ری "نامون" دا نه گونجیت ده کو ژریت، ئیمه ی هونه ر مه ندانی راسته قینه ش که له بواری هونه ردا باوه رمان به نازادی بوو، چونکه نه مانده توانی خو مان له گه ل ژینگه ی دورو به رماندا بگو نجینین و دوا ی گه مژه یی په یه روهانی خودای رابردوو بکه وین، بویه به سکی

برسیه وه ئاوجۆمان دەخوارده وه و هەندیکاتیئیش بگره ئاوجۆشمان بۆ نەدەمایه وه، بەلام ئەمڕۆ ئازادین و دەتوانین بەنازادیه وه سەرقالی هونەرەکهی خۆمان بین و هەرچیمان بویت دەتوانین بیهێنینه بون.

منیش "توتمس" م بە "هورم هب" ناساند و پیم وت: ئەم پیاوهی که چاوت پیی دەکه ویئت، هونەرەندیکی بیویئەیه و فیرعهون نرخى دەزانیت، هەرلەبەرئەوهش کردویه ته پهیکەرسازی فەرمانزەوایی.

"هورم هب" بەبینینی پهیکەرسازی فەرمانزەوایی خۆشحال بوو، بەلام بەبۆنەى پلەوپایەى خۆیه وه زۆر خۆى بەخۆشحال نیشان نەدا، بەلام کاتیك "توتمس" چاوی بە "هورم هب" گەوت پیی وت: من زۆر حەز دەکەم پهیکەرى تۆ دروست بکەم و لەپەرستگای "ئاتون" ی خودای تازەدا دایبینیم، چونکه تۆ پزگارکەرى "ئاتون" و لەناوبەرى خودای درۆینەى "ئامون" ییت و شایستەى ئەوهى پهیکەرەکهت لە پەرەستگای تازەدا دابنریت.

"هورم هب" بەپراڤەیهک بەم قسەیه خۆشحال بوو که پوخساری لەخۆشیاندا سور وەرگەپا و من تیگەشتم که هۆکاری خۆشحالی ئەو ئەوهیه که تا ئەو پوژە هیچ کەسیک وینەى ئەوى نەکیئشاه و پهیکەرى ئەوى نەتاشیوه. و "توتمس" ییش بۆ یهکه مجاره جەستەى لەبەردیک دەتاشیئت.

کاتیك ئیمە لەبارەى پهیکەرى "هورم هب" وه قسەمان لەگەل یهکتردا دەکرد، بینیم لەناوکا و هەستایه سەری و هەردوو دەستی خستە سەر ئەژنۆى و کپنوشیکى برد. ئیمەش ئاگاداری ئەو شوینە بوین که "هورم هب" سوژدەى بۆبرد و بنیمان "نفر تی تی" شارژن و هاوسەرى "ئەخناتون" بەره و پومان دیئت، لەبەرئەوه ئیمەش هەستاین و سوژدەمان بەره و پوی شارژنى جوانى میسر برد.

"نفر تی تی" پۆشاکى مۆدیله نوێکهى پۆشیبوو و کاتیك گەشتە لامان دەستی خستە سەر سینەى و من بینیم ئەنگوستیلە و دەسبەندى لەدەستدا نیه، چونکه نەیدەویست بەهۆى دەستبەندو ئەنگوستیلە وه جوانى خۆى لەناو بیات.

شارژن پیی وتم: "سنیوه" دەستەکانم بۆ پەرورده کردنى کورپک دانبه خوداگرى خۆى لەدەست داوه، چونکه فیرعهون خوازیاری کورپکه، بۆئەوهى دواى خۆى لەسەر تهختى فەرمانزەوایی میسر دانیشیئت، من و ئەو بەبۆنەى ئەوهى هیشتا کورپکمان

نەبوو زۆر نیکەرانین و لەو خودا درۆینەى که لەناومان برد و دەزانین لەبۆسەى نێمەدا دانیشتوووە دەترسین. من دوو کچم بوو، بەلام تانیستا کۆرم نەبوو و لەبەرئەوێ بێستومە که تۆ پزیشکیت و زانیاریهکی تەواوت لەولاتانى دەرەو بە دەست هیناوه، پیم بلێ چ کاتى دەتوانم کۆرم ببیت.

من هەولێ ئەوێم دا جوانی فەرامۆش بکەم و بەچاوی پزیشکیهوه پشکنینیکى بۆ بکەم و وتم:

ئەى هاوسەرى فیرعەون، باشتەر وایه ئارەزوى لەدايک بونی کورپک نەکەیت، لەبەرئەوێ پانتایى ئەندامى بەشى دواوەهەتان زۆر کەمە و ئەو ژنانەى که بەشى دواوەهەى ئەندامى جەستەیان پانتایى کەم بیّت، هەرکاتیک کورپکیان ببیّت، لەوانهیه لەکاتى لەدايک بونی ئەو کۆرەدا بمرن.

شارژنەکه وتی: سەرەرای ئەوێش من خوازیاری کورپکم و تۆ دەبیّت لەبوارى پزیشکی خۆتدا کاریکم بۆ بکەیت که من بێمە خاوەنى کورپک.

وتم: ئەى "نفر تى تى" هیچ کەسیک بێجگە لە "ئاتون" ناتوانیّت کورپک که لەسکى ژنیکیدا دیتەبون لەپروى نیرینهیى و مێینەییەوه دەستنیشان بکات و من لەولاتانى تردا پزیشکگەلیکم بینیوه که بانگەشەى ئەوهیان دەکرد که کورپک یان کچیک بۆ ژنیك بهیننە بون، بەلام زۆرەیان هەلەیان دەکرد و هەرکاتیکیش لەوکارەیاندا هەلەیان بکردایه ئەو ژنەى تازە مندالی بوو بەوه تاوانبار دەکرد که گوێرپایەلى فەرمانەکانى ئەوان نەبوو و ئەوان دەیانزانى ئەو فەرمانانەى که ئەوان دەیدەن بەپراڤەیهک ورد و گرفت نامیزه که ناچار دەبن ئەو فەرمانانە بەسەر هەندیک ژندا نەسەپینن و ئەوهیان وهک بیانوو دەهینایهوه بۆئەوهى نەزانى خویانى پینداپۆشن، بەلام من وهک ئەوان درۆت لەگەلدا ناکەم و دان بەوهدا دەنیم که ناتوانم دەرمانیکت پى بەدم که لەنایندەدا بتوانى کورپکت ببیّت، بەلام لەبەرئەوهى کچت بوو، دورنیه مندالی سینیەمت کور نەبیّت، بەلام لەو گوتهى دوايیه شمدا بەلینى تەواوت نادهمى.

"نفر تى تى" بەدم بزەخەنەوه گوێ لەقسەکانى من دەگرت، دواى ئەوهى قسەکانم تەواو بوو، دلتهنگى پیوه دیار بوو، من تیگەشتم که گوتهکانم بیتاقهتى کردوو.

کاتیڭ "توتمس" بیینی شازن بییاقه بووه، ئەویش بەشدارى گفتوگۆکانمانى کرد و وتى: ئەى "نفر تى تى" بۆچى بەهۆى لەدايك بونى كچهوه بییاقهت دەبییت. تۆ جوانترین ژنى جیهانیت و چى لەوه باشتەرە كه هەر كچت بییت، بۆئەوهى كچهكانت وەك خۆت جوان بن و بەجوانیهكانت هەموو جیهان پوناك بكهیتەوه. من كچه گەرەكەى تۆم بیینیوه و دەزانم كه چەنێك جوانه، ئەمپرۆ تەواوى ژنه وەجاخزادەكانى میسر هەولێ ئەوه دەدەن بەشێوهیهك ئارایشتی خۆیان بكەن بۆ ئەوهى لەكچهكەى تۆ بچن و زۆریش حەز دەكەم پەیکەرێكت بۆ دروست بكەم، بۆئەوهى هەزاران سال دواى مردنت خەلكى چاویان بەجوانى تۆ بكەوێت و ستایشى ئەو جوانیەت بكەن و ناوى "نفر تى تى" بەردەوام لەجیهاندا پیناسەى جوانى بییت⁷².

"نفر تى تى" زەردەخەنەیهكى کرد و ئاشكرا بوو كه چیژى لەگوتەكانى كابرارى پەیکەر ساز وەرگرتوو و دواى ئەوه لیمان دور كەوتەوه.

پۆژى دواى، من "مریت"م لە مەبخانەى "كلكى تیمساح" هینايه دەرەوه و لەگەل خۆمدا بردم، بۆئەوهى چاوى بەفیرعەون بكەوێت كاتیڭ دەرپات بۆ پەرستگا تازەكەى. "مریت" مۆدیلى پۆشاکە تازەكەى لەبەرکردبوو و سەرەپای ئەوهى بەخزمەتكارێكى مەبخانە لەقەلەم دەدرا، كاتیڭ لەگەل ئەودا لەو مەبخانەیه هاتیینه دەرەوه و لەشەقامەكانى "تبس"دا دەستمان کرد بەپێکردن هەستم بەهیچ شەرمێك نەکرد، چونكه "مریت" ژنیكى جوان و ژیر بوو.

من لەگەل "مریت"دا بەرهو پوی پەرستگا تازەكە پۆشتین و لەبەردەم پەرستگاكدە لەشوینیك كه تابیەت بوو بەكەسه نزیكەكانى فیرعەون دانیشیتین، لەوكاتەدا "مریت" دەستى خستە سەرشانم و سەرقالی تەماشاكردنى خەلكى ناو ئەو كۆپە بوو.

لەوباوەرەدام لەو پۆژەدا تەواوى دانیشتونى "تبس" لەبەرامبەر پەرستگا و ئەو شەقامەى كه فیرعەونى پێدا تێدەپەرى ئامادە بووبون و لەهەردوو لای شەقامى "قۆچەكان" -بەبۆنەى ئەوهى ئەو شەقامە پەیکەرگلیکیان تێدا بوو كه سەریان وەك

⁷² ئەو پەیکەرەى كه "توتمس" لەشێوهى شازنى میسر دروستى کرد، لەئەمرۆشدا هەبە و ماوەیهك لەمۆزەخانەى "بەرلین"دا بووه و "فوناد"ى پەگەمى پادشای میسر داواى لەحکومەتى ئەلمانیا کرد كه ئەو پەیکەرە كه جالەلەكەنەكانى ئەوروپا لەمیسردا دۆزیویانەتەوه، بگەرێننەوه بۆ ولاتەكەى خۆى و حکومەتى ئەلمانیايش ئەو پەیکەرەى بێدانەوه، بۆیه بەپێى ئەوگوتەمەش ئیستا دەبییت پەیکەرى "نفر تى تى" لە پەكێك لەمۆزەخانەكانى میسریدا بییت.

سهری بهران و ابوو، هر له بهرئه وهش ئه و شه قامه یان به شه قامی "قوچ" هکان بانگ دهکرد- قاپی پر له گولیان به دهسته وه بوو بۆئه وهی کاتیك فیرعه ون له ویوه تیپه پری بیپرزیننه بهر ریگا که ی.

دوای ئه وهی من و "مریت" له جیی خۆماندا دانیشتین، ههستم به هه لومه رچیکی نانا سایی کرد، دوای ئه وهی لئی ورد بومه وه، زانیم که ئه و هه لومه رجه نانا ساییه وه له وه وه سه رچا وه ی گرتوه که خه لکی بیده نگ بون.

کاتیك کۆمه لیک هه ژار له شوینیکدا راده وهستن، له بهرئه وهی هه موویان قسه ده که ن و پیده که ن، به رده وام ده نگه ده نگیکیان لیوه ده بیستریت، به لام له و پۆژه دا له و شوینه دا هیه ک هسینک قسه ی نه ده کرد و به شیوه یه ک بیده نگ ی بآلی به سه ر ئه و ناوچه یه دا کیشابوو که مروقی دلگران ده کرد و ته نها ده نگ ی "قه له ره شه" و ئه و "واشانه" ی که له ناسماندا سه مایان ده کرد ده بیسترا، چونکه قه له ره شه و واشه کان، به شیوه یه ک له لاشه ی خه لکی "تبس" تیریان خواردبوو، که نه یانده ویست ئه و ناوچه یه به جی به یلن.

کاتیك فیرعه ون به سه ر که ژاوه یه که وه هات، بینیم که گروپیک سه ربازی ره شپینست که پوخساریان په نگاو په نگ کردبوو، له دوای که ژاوه که وهن، به لام هه لپه ژاردنی سه ربازانی ره شپینست بۆئه وهی پاسه وانی تایبه تی فیرعه ون بن، له و پۆژه دا زۆر هه له بوو، له بهرئه وهی له نیوا ته ماشا چیاندا که سینک به دی نه ده کرا که له کاره ساتی کوشت و کوشتار و تالانی "تبس" دا به ده ست سه ربازه ره شپینسته کانه وه زیانی لی نه درابیت.

هیشتا به پوخساری ژنه کانه وه پاشما وهی فرمیسکه کان مابون و برینی پیاره کان هیشتا ساریژ نه بوو و زۆریک له و خه لکانه مالیان نه بوو، چونکه ره ش پینسته کان ماله کانیا ن سو تاندبون.

فیرعه ون له و پۆژه دا تاجی دوو چینی به سه ره وه بوو و به پینی نه ریتی دیرین به یه کیك له ده سه ته کانی گالۆکی گرتبوو وه له سه ر سینهی داینا بوو، به ده سه ته که ی تریشی یه وه قامچی ده بینرا که هه ردوکیان هیما ی فه رمانه پوهایی و توانایان ده گه یاند. فیرعه ون وه ک په یکه ریك ته کانی نه ده خوارد، چونکه له کاته گرنگ و سه ره کیه کاندایا ئه و کاتانه ی به نیو نا پۆره ی خه لکیدا تیده په ری ت نابیت له شوین خۆیدا بجولیت.

کاتیك سهربازهكان چاویان به فیرعهون كهوت، نيزهكانیان بهرزكردهوه و هاواری شادیان بهرزكردهوه و كهسه وهجاخزاده و دهولهمندهكانیش وهك سهربازهكان دهستیان كرد بههاوار كردن، بهلام نهم هاوارانه لهنیو بیدهنگی ساردی خهلكیدا وهك دهنگی میش وابوو كه لهپوژئیکی زستاندا دهست بهویزه ویز دهكات.

ئهوانه‌ی هاواری خویشیان لی بهرزكردهوه، کاتیك ئاگاداری ئهوه بوون خهلكی بیدهنگی خویان نهشكاندوهه بیدهنگ بون و ده‌میان داخست.

ئهوكات "ئهخناتون" ی فیرعهونی میسر به‌پیچهوانه‌ی نه‌ریتی دیرین كه بریار بوو فیرعهون وهك بتیك بیجوله پاره‌ستیت، دهسته‌كانی له‌سهر سینه‌ی هه‌نگرت و گالوك و قامچیه‌كه‌ی به‌دهسته‌وه جولاندهوه بوئه‌وه‌ی سلوو بو خهلكی بكات.

له‌ناكاو خهلكی له‌زریان لی‌هات و ده‌نگی لافاو و زریان له‌خه‌لكیه‌وه بهرز بویه‌وه هاواریان كرد- "ئامون" مان ده‌ویت-.... "ئامون" مان ده‌ویت.... "ئامون" پادشای خوداكانه.

هه‌نگرانی كه‌ژاوه‌ی فیرعهون لهو هاواره زور ترسان و پاره‌ستان، بهلام نه‌فسه‌ره‌كان پییان وتن كه به‌رده‌وامی به‌پوشتنیان بدن و كه‌ژاوه به‌ره‌و پوی ده‌رگای په‌رستگای تازه كه‌وته جولئه. له‌وكاته‌دا خهلكی به‌هاواریکی ترسناكتر له‌نهره‌ی شیر كه‌وته جولئه و ریگای تیپه‌پرونی كه‌ژاوه‌كه‌یان گرت، دوا‌ی ئه‌وه به‌شیوه‌یه‌ك بارودوخ تیكچوو كه‌ دیار نه‌بوو چ كه‌سانیک له‌چ شیوینیكدا ده‌جنگن.

تا ئه‌و شوینه‌ی چاوم ده‌یبینی ئه‌وه‌م به‌رچاو كه‌وت كه‌ شهر له‌نیوان خهلكی و سهربازه په‌شپسته‌كاندا به‌ریا بووه و زو‌ریش بیبه‌زه‌بیانه بوو.

سهربازه‌كان به‌نیزه و شمشیر كه‌وته‌ن كوشتنی ژن و پیاوه‌كان و خهلكیش به‌چه‌قوو به‌رد و دار له‌سهربازه سپی و په‌شه‌كانیان هدا و هه‌رنه‌وه‌ی سهربازیك بكه‌وتایه‌ته دهستی ئه‌وانه‌وه یه‌كسه‌ر ده‌یانكوشت. بهلام هیچ كه‌سینك به‌ردی نه‌ده‌گرته فیرعهون، چونكه فیرعهون وهك باو‌با‌پیرانی له‌خوزه‌وه هاتووته بون، بویه هیچ كه‌سینك نه‌یده‌وی‌را بگه‌ به‌ردباران كردنی فیرعهون له‌ه‌زیشیدا په‌روهرده بكات.

من بینیم كه فیرعهون له‌ناو كه‌ژاوه‌كه هه‌ستایه سه‌رپی و بیئه‌وه‌ی گرنگی به‌ پله‌وپایه و كه‌سایه‌تی خو‌ی بدات، به‌سه‌ر سهربازه‌كاندا هاواری كرد و وتی پاره‌ستن،

خەلکی بەکۆشت مەدەن، بەلام سەربازەکانی بەرادەیهک سەرگەرمی شەڕ و خۆینێژی بویون، گوێیان لەھاوارەکانی فیرەون نەبوو.

لەبەرئەوێ فیرەون دەیزانی خۆی لەهەموو ھەرەشە و گرفتیک پارێزراوە، هیچ کەسێک بەمەبەستی خراپ پەلاماری نادات، بۆیە بێ هیچ ترسیک دیمەنی شەڕی نیوان خەلک و سەربازەکانی دەبینی.

بۆ ساتیکیش ھاواری "نامونمان دەوێت" رانەدەوستا و خەلکی بەشیوێهەک توپە بویون کە بەرەو پوی شوینی تاییبەتی کەسە نزیکەکانی فیرەون ھێرشیان برد و ویستیان بمانکوژن.

کاتی "ھورم ھب" بینی گیانی ھەموو خاوەن پلەو پایە و ھەجاخزادەکان کە لەنیویاندا ژنگەل و مندالگەلنکی زۆریان تیندا بەدی ھەرا، کەوتبوو ژێر باری ھەرەشە، بۆیە ھەرمانیدا فوو بەبوقەکاندا بکەن و دواي ئەوێ ھەنگی بوقەکان بەرز بویووە گالیسکە جەنگیەکان کە لەسەر کۆلانەکاندا راوەستا بون کەوتنە جۆلە. "ھورم ھب" بۆ کاتیکی تەنگانە گالیسکەکانی لەکۆلانە لاوەکیەکاندا راوەستاندبوو بۆئەوێ خەلکی بەبینینیان نەرورژین، لەھەمان کاتدا ئەگەر پشیوێهەک دروست بوو، بتوانیت دوبارە ھێمنی و ئارامی بەرقەرار بکاتەو.

لەگۆرەپانی جەنگدا پم و داسیان لەپیش گالیسکەکانەو داچەقاندبوو، بەلام لەو پۆژەدا گالیسکەکان پم و داسیان پیو نەبوو و "ھورم ھب" وتبوی ئەو پم و داسانیان لێ بکەنەو، بۆئەوێ بەھۆیانەو خەلکی بەکۆشت نەدرین.

گالیسکەکان بەجۆلەیکە خیرا و بەیەک ریز ھاتن و چواردەوری ئیمەیان گرت و ھەندیکیش لەو گالیسکانە چواردەوری کەژاوەکە فیرەونیان دا، لەوکاتەدا خەلکی ویستیان بەرگری لەخۆیان بکەن، بەلام ناگاداری ئەو بون کە لەژێر کالیسکەکاندا دەفلیقینەو، بۆیە رینگایان بۆ کەژاوەکە کردەو و کەژاوەکەش دوبارە کەوتەو پێ.

بەلام نەچوو ناو پەرستگا کەو، بەلکو فیرەون لەپەرستگا کە تیبەری و گەشتە پوباری "نیل" و لەکەژاوەکە دا بەزی و سواری کەشتی ھەرمانپەرەوایی بوو و پۆشت، لەکاتی کە کەشتیە جەنگیەکان بەدوایەو بون.

خەلکی کاتیکی بینیان فیرەون نەیتوانی بپواتە ناو پەرستگای خودای تازەو و بەسەر کەشتیەکەو لەبەرچاویان ون بوو، ھاواری شادیان لێ بەرز بویووە و پیاو

دزو جهرده کانیس پهلاماری ماله دهوله مهنده کانیان دا و سهروهت و سانیان تالان کردن و بیّ رهامهندی ژنه جوانه کان دست درپیشیان کرده سهریان، بویه نه م بارودوخه گهشته رادهیه که "هورم هب" ناچار بوو لهگه‌ل سهربازه کانیدا بهنیو شاری "تبس" دا بگه‌ریت و لهه موو ناوچه یه کدا کومه لیک جه لاد دابنیت و هرکه سیک له کاتی کوشتنی خه لکانی تردا بیینن، لهه مان نه و کاته دا بیکوژنه وه.

سهرله نیواره که ی، بههوی نه و سه رانه ی که جه لاده کانی "هورم هب" له لاشه کانیان کردبووه وه، هیمنی و ناسایش گه‌رایه وه بو شاری "تبس" و پیش ناوابونی خور "قه‌له‌رش و واشو داله‌که رخوره کان" له ناسمانه وه دابه‌زینه وه ناو شاری "تبس" بوئه وه ی گوشتی نه و لاشانه ی له شاردا، به تابیعت له شه قامی "قوچ" دا و له به‌رده م په‌رستگای تازه دا که تبوون بخون.

"نه خناتون" ی فیرعهونی میسر، تا نه و پوژه به‌رنگاری راسته‌قینه ی نه ته وه ی میسر و پرشتنی خوینی خه لکی به‌چاری خوی نه‌بینیبوو، دوی نه وه ی چای به خوینرپیژی نه و پوژه که وت، فیرعهون بههوی نه وه ی دانیشتوانی شاری "تبس" به‌وشیویه له به‌رده م خودای نه و دا به‌رنگاریان له خویمان ده‌کرد زور لیان توپه بوو و فه‌رمانیدا هرکه سیک ناوی "نامون" خودای پیشوو بهینیت، یان شیوه ی "نامون" له‌سه ر قاپ و کاسه ی ناوماله کانیان بیینن، له "تبس" دور بخریته وه و له ناو کانه کانزاکاندا بیگاری پیّ بکن، به لام خه لکی بیده‌نگ بون و هیچ که س فیتنه یی له‌سه ر نه ویت نه ده‌کرد.

فیرعهون پوژی دوی پی‌رسی: چند له په‌یره وانی "نامون" دور خرا نه وه؟ به‌رپرسه کانیس وتیان: هیچ که سیک دور نه خرا وه ته وه، چونکه هیچ که سیک ناوی "نامون" ناهینیته زمان.

فیرعهون وتی: ده ی که واته نه و که سانه ی دوینی هاواریان ده‌کرد "نامون" مان ده‌ویت کی بون؟ نایا نه وانه ده‌ستگیر ناکه ن و بو بیگاری کردن نایانیرنه کانه کانزاکانه وه؟

به‌رپرسه کانیس وتیان: دوینی ژماره ی خه لکه که زور زور بوو، بویه نه مانته وانی بیانناسینه وه و ده‌ستنیشانیان بکه‌ین، ناشزانین چ که سانیک خودای دروینه یان ده‌ویت.

ئەو كات فیرعون زۆر توپە بوو و فەرمانی دا و ئەو فەرمانەى بۇ من بوو بەمایەى داخ، چونكە فەرمانى دابوو كە ھەركەسىك ئەوہى پەپرەوہى لە "ئامون" بكات ئاشكرا بكات، مافى ئەوہى ھەيە دەست بەسەر سەرۆت و سامانەكەيدا بگرتت، سەرەپراى ئەوہش كەسە دەست پاكەكان ئامادە نەبون پەپرەوانى "ئامون" پيشانى بەرپرسەكان بەدەن، بەلام بەپنچەوانەوہ كۆمەلىك دز و كۆيلە بۆئەوہى دەست بەسەر سەرۆت و سامانى خەلكيدا بگرن، ھەندىك كەسيان بەناونيشانى ئەوہى ئەمانە باوہريان بە "ئامون" پيشانى بەرپرسانى دەولت دا و بەرپرسانىش يەكسەر ئاراستەى كانە كانزاكانيان كردن و دز و بەندەكانيش دەستيان دەگرت بەسەر سەرۆت و سامانى ئەو جۆرە كەسانەدا.

لەكاتىكدا ئەم ستمەكارىيە لەشارى "تبس" دا بەردەوام بوو لەپوژى سىيەمى دواى ئەو روداوى بەردەم پەرسنگاى تازە، ئەوكاتەى من لەمالدا خەوتبوم، لەكۆشكى فیرعونەوہ كەژاوەيەكيان بۆناردم و بردميان بۆلاى فیرعون، كاتىك خۆم "كرد بەكۆشكى فیرعوندا زانيم ئەو نەخۆشەيەى كە ھەندىك جار سەرتاپاى فیرعون دادەگرتت دوبارە بۆى گەراوەتەوہ و كۆمەلىك پزىشك كە لە "مالى ژيان" ەوہ ھاتبوو لەوى بون.

دياربوو پزىشكەكان نەياندەويئرا چارەسەرى فیرعون بگەن، بۆيە منيان بانگ كرد بۆئەوہى من لەم چارەسەرکردنەدا ھاوبەشيان بم و بەرپرسىيارىيەتى چارەسەرکردنى فیرعون دابەشى كەسانىكى زياتر ببىت، سەرەپراى ئەوہش لەبەرئەوہى من سەرکونتيكەرى فەرمانرەوايىم، بەواتا بومەتە پزىشكى تايبەتى فیرعون، ئامادە بونى من زۆر پىويست بوو.

منيش لەفیرعون نزىك بومەوہ و لىدانى دلیم گرت و زانيم كە لىدانى دللى لاوازتر بووہ و پەنجەى دەست و قاچى "ئەخناتون" ساردە بووہ، دواى ئەوہ پىلوى چاويم بەرز كردهوہ، بەلام بينيم كە چاوانى ھەلگىرى توانا و درەوشاويى خۆيەتى و كارىگەرى تايبەتى چاوى ئەو جۆرە كەسانەى كە لەحالى گيانەلاندا لەودا بەدى نەدەكرا و دەبىت كەمىك لەخوينى فیرعون دەرىكريت بۆئەوہى بگەرتتەوہ حالى ئاسايى خۆى. پزىشكانى "مالى ژيان" وتيان ئىمە ناتوانين ئەو چارەسەرىيەى بۆ دەستنيشان بگەين، چونكە فیرعون لاواز و كەمخوينە و ئەگەر خوينى لى دەرىكەين دەمرىت.

منیش وتم: ئەگەر ئەم حالەتی لەهۆش چۆنە بەردەوام بیئت دەمریت، لەبەرئەوەی وردە وردە لیدانی دلی لاوازتر دەبیئت تا ئەو کاتە دەمریت، بەلام دەبیئت بەشیوەیەك خوینی لی دەربەینین کە ئەو دواي ئەوەی هاتەو هۆش خۆی، ئاگاداری ئەو ئەبیئت کە خوینیان لی دەرهیناوه.

پزیشکانی "مالی ژیان" وتیان: نایا ئەو بەرپرسیاریەتیە لەئەستۆ دەگریت؟ وتم: بەلی لەئەستۆی دەگرم، چونکە دلنیام بەردەوام بونی ئەم لەهۆش چۆنە هەرەشە نامیز دەبیئت.

پزیشکەکان وتیان، ئیستا هەرچیت دەویت بیکە، منیش دەرزیه کەم لەجانفای کەرەستە پزیشکیە کەمدا دەرهینا و خستە سەرئاگر و دواي ئەوەی لەناو ئاگرە کەدا دەرمهینا و سارد بویەو، چەقاندەم بەرپەگی خوینبەری فیرعەوندا و خوینی لیهاەتە دەرهو، دواي چەند ساتیک فیرعەون دەمی کردەو و هەناسەیهکی قولی هەلکیشا، دواي ئەو یەکسەر شوینی برینە کەم بەست بۆئەوەی خوینی لی نەیه تە دەرهو و ئەو کاسەیهی کە خوینە کە ی تیرژابوو شاردهو.

فیرعەون بەتەواي هاتەو هۆش خۆی و هەستایەو سەری و دانیشتەو و هەرئەوکاتە چاوی بەپزیشکانی "مالی ژیان" کەوت ئەوەی هاتەو یاد کە "مالی ژیان" لەپەرستگای "ئامون" و بەهۆی ئەو پەرقە ی لەبەرامبەر "ئامون" دا هەیبوو فەرمانی دا پزیشکەکانی "مالی ژیان" لەکۆشکە کە ی بکەنە دەرهو.

دواي ئەوەی ئەوان پۆشتن فیرعەون وتی: "سینۆه" برۆ و کەشتیهکانی من لەو ئاگادار بکەرەو کە خۆیان نامادە ی پۆشتن بکەن و بە سەول لیدەرەکانیش بلی کە من دەمەویت گەشتیک بکەم.

لیم پرسی: دەتەویت بۆ کوی برۆیت.

وتی: من چیتەر لەم شارەدا نازیم و بەکەشتیهکانی خۆم ئەوەندە پێدە کەم تا ئەوەی دەگەمە شوینیک کە گونجاو بیئت بۆ دروست کردنی شاریکی نوی و لەویدا شاریکی تازه دروست دەکەم و لەوشارەشدا نیشتەجی دەبم و چیتەر دواي ئەو پێ نانیمە شاری "تبس" وە، چونکە دانیشتوانی ئەو شارە پەیرەوی لە "ئامون" ی خودای درۆینە دەکەن و کەسانیکی پوچەل پەرستن و ئەو پەفتارە ی کە ئەوان لەبەرامبەر

پەرسىتگای خودای "ئاتون" نواندىان بەھىچ شىۋەيەك لەياد ناچىت و من دلفىام كە
ھىچ يەك لەباوباپىرانى من لەمىسردا، بەوشىۋەيە ناھەقىيان لەبەرامبەردا نەكراوہ.
لەبەرئەوہ تۆ دەيىت بېرۆيت و "ھورم ھب" لەوہ ئاگادار بکەيتەوہ كە من ھەر ئەمشەو
لە "تبس" ەوہ بەكەشتى دەكەومە پرى و ھەركەسىك منى خوش دەويت لەگەلمدا بيىت.
"ھورم ھب" فەرماندەي لەشكرى مىسر كە كەرەستەي كۆچكردنى فیرعەونى
فەراھەم دەكرد پىنى و تم: "سىنۆھە" ئەوہ باشتەر، چونكە بەم شىۋەيە ھەم
دانىشتوانى "تبس" بەئارەزوى خۆيان دەگەن و ئەوہى دەيانەويىت بەدەستى دەھىتن و
ھەم فیرعەون ئەوہى دەيەويىت ئەنجامى دەدات، بيئەوہى لەگەل ھىچ كەسىكدا جەنگ
بەريا بكات.

"ئەخناتون" ئەوہندە پەلەي پۆشتنى بوو، بۆئەوہى لە "تبس" بېرواتە دەرەوہ،
چاوەرپى ئەوہى نەكرد خىزانى فەرمانزەوا خۆيان ئامادەي ئەم كۆچە بکەن، بۆيە
وتى: من دەپۆم، ئەوانىش دواي من بيىن و سوارى كەشتى خۆيان بىن، "ھورم
ھب" يىش كۆمەلىك كەشتى بۆ پارىزگارىكردن و دواكەوتنى پراسپارد.
منىش لەگەل فیرعەوندا پۆشتەم و لەكانگای دلفەوہ بەم كۆچە پازى بووم، چونكە
دەمزانى گۆرانی ئاو و ھەوا بۆ ئەو زۆر بەسودە.

ئىمە بەرەو باكور و پىشتى "تبس" و بەئاراستەي پوبارى نىل كەوتىنە پرى و كاتىك
ماوہيەك لە "تبس" دور كەوتىنەوہ چارۆكە نەرخەوانىەكانى كەشتى فیرعەونىان
ھەلكرد بۆئەوہى خىراتر پىبكات و زۆرى نەخاياند ديوار و كۆشك و پاىە
بەردىنەكانى "تبس" مەبەستم ئەو پاىانەي كە لەھالەتى ستونى لەسەر زەوى
دايانچەقاندبون، بۆئەوہى لەرپى سىبەرى ئەو پاىانەوہ كاتەكانى پۆزى پى
دەستنىشان بکەن- و كىۋە سىيانىەكانىش لەبەرچاۋ ون بون، بەلام يادگارى پايتەختى
مىسر لەگەلماندا بوو، چونكە ھەندىكجار تىمساحەكانى پوبارى "نىل" لەناو ئاودا
دەكەرتنە جولەو كلكە درىژ و بەھىزەكانىان تەكان دەدا و ديار بوو كە سەرقالى
خواردنى ئەو لاشانەبون كە پوبارى نىل لە "تبس" ەوہ لەگەل خۆيدا دەيپىنا. ھەندىك
لەو لاشانە لەبەرئەوہى سەرئاو كەتبون بۆگەنىان كەردبون و بۆنىكى زۆر ناخوشىان
بەنيو ھەوادا بلاو كەردبونوہوہ و لەژورەكەي فیرعەون كە لەناو كەشتىەكەدا بوو
بخوردىان دەسوتاند، بۆئەوہى ئەو بۆنە ناخۆش لەناو بيات.

دوای دە پۇژ گەشتىنە شوئىنېك كە لاشە تىدا نەدەبىنرا و فىرەون لەژورەكەى خۇى ھاتە دەرەوہ و لەسەر سەكۆى ناو كەشتىكەدا پراوہ ستا و خۇى سەرقالى تەماشاكردنى كەنارەكانى "نىل" كرد.

زەوئەكانى ھەردو لای روبرارى "نىل" زەرد پەنگ بوو و لادىيەكانىش بەروبومى كشتوكالىيان لەكىلگەكاندا كۆدەكردەوہ و دەيانبردەوہ بۇ ناو لادى و ئازەلەكانىشيان دەھىنايە كەنار پوبار بۆئەوہى ئاويان بەن و ھەندىك شوانىش لەوكاتەدا سەرقالى شمشال ژەنەن بوو.

كاتىك خەلكى كەشتى فىرەونيان بىنى، لەو لادىيانەى كە دەكەوتنە ھەردوولای ئەو روبرارەوہ، بەلقە خرمايەكەوہ كە بەدەستيانەوہ بوو پرايان دەكرد و لقە خورماكەيان پادەوشاند و خۆشحالى خۇيان بۇ دەرەدەپرى.

فىرەون بە بىننى ئەو جۆرە خەلكە چالاك و خۆشحال بوو و ھەندىجارىش پىدەكەنى، فەرمانى دا كە كەشتىكە پراوہستىن و پۆيشتە كەرنار پوبارەكەوہ و لەگەل لادىيەكاندا قسەى دەكرد و دەستى بۇژن و مندالەكان پادەوہشاند.

ھەندىكجار مەرەكان لەفىرەون نزيك دەبونەوہ و بۆنى دامىنەكەى بەريان دەكرد يان دەيانلىساپەوہ، فىرەونىش بەبىننى ئەم جۆرە دىمەنانە وەك مندالىك خۆشحال دەبوو و پىدەكەنى.

من بەگۆپىنى لايەنى دەرونى "ئەخناتون" زۆر خۆشحال بوم، بەلام لەلايەكەوہ لەپەفتارىكى ناپازى بوم ئەوئىش ئەوہبوو كە دەيوت "ئاتون" خوداكەى ئەو خۆرە و لەسەر سەكۆى كەشتىكەدا دادەنىشت و پوخسار و جەستەى خۇى دەخستە ژىر تىشكى خۆر، بەلام ئەم خودايە لەوہرزى ھاوئىنى مىسردا زۆر ھەپەشەنامىز دەبوو و لەگەرماندا مرقى نەخۆش دەخست.

فىرەونىش بەھۆى زۆر لەبەرخۆر پراوہستان "تالى" لىدەھات و چاوەكانى بريسكەيان دەداپەوہ، بەلام شەو تەندروستى باشتەر دەبوو، لەناو سەكۆى كەشتىكەدا دادەنىشت و تەماشاي ئەستىرەكانى دەكرد و پىي و تىم: من تەواوى زەوئەكانى خوداي پابردو دابەش دەكەم بەنىو ئەو جوتيارانەدا كە تا ئەمپۇ زەويان نىە و بەبەشىكى كەم پازى بوون، بۆئەوہى بتوانن گەنمىكى زياتر بەرھەم بەئىن و مانگا و مەپىكى زياتر پەروەردە بكەن و ئەوئەندە بخۆن كە مندالەكانيان قەلەوو ژنەكانيان

جوان بین و چیتر کینه و رقیان له بهرامبهر یه کتریدا نه مینیت. خودای "ئاتون" جیاوازی له نیوان دهوله مهند و ههژاردا ناهیلیت و کاریک دهکات که چیتر بهندهکان ناچار نهبین له بهرامبهر خواردندا هه موو ته مه نیان خزمه تی خاوه نه کانیان بکن. "سینوهه" من له "تبس" چومه دهره وه، له بهرئه وهی ده زانم "تبس" شاریکه که تئیدا جیاوازیه کی مه زن له نیوان دهوله مهند و ههژاردا به دی ده کریت و بریکی زوری خه لک که هه ژارن، ناچارن به ناو نیشانی کریکار و بهنده له سه رتاپای ژیانیندا کار بو که سه دهوله مهندهکان بکن و بهردهوام که سیکی هه ژار و برسیان لی دهر بچیت و هه رچی کاریش بکن سه رته نجام نهو ده سته که وه تی به دهستی ده هینن بگه ریته وه بو ژیر دهستی که سه دهوله مهندهکان. من رقم له "تبس" ه که دانیشتوانه که ی خودای پابردوو دهر پهرستن، چونکه خودای دروینه ی پابردوو خوازیاری به دبه ختی و برسیه تی هه ژاران و به هیژکردنی دهوله مهندهکان بوو و ته وای یاساکانی خوی به شیوه یه که داده پشت که دهوله مهندهکان سال له دوی سال دهوله مهنده تر بین و هه ژارانش به دبه ختی و برسیه تی بمیننه وه. من ده زانم نابیت چاوه ری نه وه له دانیشتوانی شاری "تبس" بکه ییت که ده ست له خودای پابردوو هه لگرن، چونکه نه وان چیژیان له سه روت و سامان و خو په رستی و هه رده گرن که هه موو نه مانه له خودای پابردوه وه سه رچاوه ی ده گریت، ته نها ئومیدم به لاوان و منداله کانه، چونکه ته نها نه وانه ده توانن باوه ربه "ئاتون" بهینن و به هاری ناینده نه ته وه ی میسر پیک بهینن، کاتیک مندال و لاهه کان له سه رده می لایه تیه وه فیری باوه رهینان به خودای "ئاتون" بون، چیتر ناماده نین باوه ر به "نامون" بهینن و چیتر دوی نه وه ی گه وه بوو جگه له "ئاتون" هیچ که سیکی تر ناسن. من بوئه وه ی وا له مندالان و لاوان بکه م باوه ر به "ئاتون" بهینن، ده مه ویت فیکارانی پابردوو له قوتابخانه کان دهر بکه م و له باتی نه وان چند فیکاریکی تازه له قوتابخانه کاندایه زینم، هه روه ها به ریری نه وه م داوه شیوازی نویسی میسر بگویم، چونکه یه کی که له و هکاره کاریگه رانه ی که بووه ته هوی نه وه ی جیاوازی له نیوان هه ژار و دۆله مهنده هه بییت شیوازی نویسی میسریه. من واهه ست ده که م بوئه وه ی بنوسین، پیویست به وه ناکات شیوه ی هه موو شتیکی بکیشین، به لکو ده توانین نه وه ی ده مانه ویت به شیوه یه کی تر بینوسین. نویسی نه مرۆی میسر جو ره نویسیکی زور درواره و هه ژاره کان ناتوانن ساله کانی ته مه نیان بو فیرونی نه م جو ره

نوسىنەنى تەرخان بىكەن، تەنھا دەۋلەتمەندەكان دەتوانن خۇيان بۇ ئەم جۆرە خۇيىندەنە ئامادە بىكەن، بۇيە ھەر دەۋلەتمەندەكان خۇيىندەۋاريان ھەيە، لەگەل كەسانى ھەژاردا جياۋازن، بەلام كاتىك شىۋازى نوسىن ئاسان بوو دەتوانن بخۇيىننەۋە و بنوسن، چىتر دواى ئەۋە كەسە دەۋلەتمەندەكان خۇيىندەۋارى بون ئاگەنە تايىبەتمەندىكە بۇئەۋەى خۇيان لەكەسانى ھەژار جيا بىكەنەۋە.

من لەم قەسەيەى فىرەمەن زۆر ترسام، لەبەرئەۋەى دەمزانى كە شىۋازى نوسىنە تازە بەچ شىۋەيەكە و دەشم زانى كە ئەۋ جۆرە نوسىنە ئاسانە بەلام زۆر ناشىرىنە و ھەموو ەرىزە نوس و نوسەرىك زۆر پقيان لەم جۆرە نوسىنەيە. بۇيە بەفىرەمەنم وت: ئەۋ كارە نەكات و گۆپرانكارى بەسەر شىۋازى نوسىنە مىسىرىدا نەھىنىت.

فىرەمەن وتى: بۇچى؟

ۋتم: لەبەرئەۋەى تەۋاۋى ياساى خوداكانى مىسر بەۋ شىۋە نوسىنە نوسراۋەتەۋە ئەم جۆرە نوسىنەش بەپىرۆز لەقەلەم دەدرىت.

فىرەمەن وتى: كاتىك ئەۋشىۋە نوسىنە تازەيە لەنىۋ خەلكىدا بوۋە باو و خەلكى بەۋ جۆرە نوسىنە ياساى خوداكانيان خۇيىندەۋە، ئەۋكاتە دەبىتە شىۋە نوسىنەنىكى پىرۆز.

ۋتم: گۆپرىنى شىۋازى نوسىنە مىسر زىيانىكى تر لەخۇ دەگرىت؟

فىرەمەن پرسى: چ زىانىك؟

ۋتم: ئەگەر شىۋازى نوسىن و خۇيىندەۋە ئاسان بىكرىت، بەشىۋەيەك كە ھەموو كەسىك خۇيىندەۋار بىت، چىتر ھىچ كەسىك بەدەستىكانى خۇى كار ئاكات و زەۋيەكان بى كشتوكال و جوتيار دەمىننەۋە و چىتر كانزاكانىش دەرنەھىنرىن. ئەۋكات ئەم شىۋە نوسىنە ئاسانە بۇ نەتەۋەيەك كە خەرىكە لەبىرساندا دەمرىت چ سودىكى دەبىت؟

چاۋەكانى فىرەمەن دواى بىستنى ئەم قەسەيە بىرىسكەى دايەۋە و وتى: "سىنۆھە" من لە "تبس" دەرچوم، لەبەرئەۋەى لەۋ خەلكەى كەلەيەنگرى نەرىتى پزىۋى خوداى كۆنن ھەلبىم و ئىستاش دەبىنم كە يەكىك لە پەپرەۋانى ئەۋ بىرۋاۋەرە كۆنە لەتەنىشت مەۋەيە. "سىنۆھە" تۆ راستىەكان نابىنىت، بەلام من بەشىۋەيەك راستىەكان لەدواى سالەكانى ئايندەدا دەبىنم، ھەرەك چۆن ناۋ ئاۋىكى زولال و پاك

دېتە بەرچاوم. كاتېك ھەموو خەلكى خويندەوار بون، ھەموويان بەدمەستيان كار دەكەن و ۋەك كۆمەلىك برا كارە دەستىيەكانى ۋەك كشتوكال و جوتيارى و دەرھىئانى كانزا و پېشەسازى و بارزگانى لەنيوان خوياندا دابەش دەكەن.

لەو جىھانەى كە خوداى من "ئاتون" دەيھيئەتتە بون ھىچ كىنە و رقيكى تىدا بەدى ناكريت، ھەرۋەھا ھىچ كەسيك لەو جىھانەدا نانى ئەوى تر بۇ خۆى زەوت ناكات، بەلكو ھەموو كەسيك نانى خۆى لەگەل خەلكانى تردا بەش دەكات.

لەو جىھانەى كە ھەموويان خويندەوار و دانان، جياوازي لەنيوان دەولەمەند و ھەژاردا لەناو دەچيئەت و چيتر نەدەولەمەند بونى دەبيئەت و نە ھەژار، چونكە ھىچ كەسيك ناتوانيت بەناونىشانى ئەوھى لەويتەر باشتر و تايبەتمەندترە ئەو بكاتە كريكار يان بەندەى خۆى و ھىچ كەسيك بەويتەر ناليت: برۆ ھەى سريانى پيس يان برۆ ھەى رەشپيئىستى بۆگەن، لەبەرئەوھى ھەموو كەسيك ئەويتەر بەبراى خۆى دەزانيت، لەبەرئەوش چيتر دەولەمەند و ھەژار بونى نەماو ھىچ كىنە و رقيك بونى نامينيت و جەنگيش لەنيوان خەلكاندا دروست ناييت.

فيرعەون لەكاتى دەربرينى ئەم جۆرە قسانە بەشيۋەيەك وروژابوو كە ترسى دروست دەكرد و تىگەشتم كە دويارە دوچارى "پەركەم" بووئەتەو، ئەوم لەسەر ھەسيريكى سەر سەكۆى كەشتىيەكەدا خەواند و دەرمانىكى ھيوركەرم پيدا بوئەوھى ئارام بيبئەوھ.

بەلام دواى ئەوھى فيرعەون پاكشا و ئارام بويەوھ ئاگادارى ئەوھ بووم كە گەرچى "ئەخناتون" ھەندىكات ديوانە و شيت دەبيئەت، بەلام ئەم شيتىيەى ئەو لەيەككەوھ و بۇ يەككىكى تر دەگويزرئەتەوھ، بۆيە من كەوتمە ژيتر كاريگەرى گوتارەكانىيەوھ.

من نەتەوھەگەلىكى زۆرم بينيوھ كە لەبنەرەتدا ھەموويان لەيەك دەچن. ھەرۋەھا چاوم شارگەلىكى زۆرى بينيوھ و لەوھەگەشتبوم كە لەبنەرەتدا ھەموو شارەكان لەيەك دەچن. جياوازي بەرزى و نزمى ديوارەكان، رەنگى كۆشكەكان نەدەبووھ ھۆى جياوازي نيوان شارەكان دا.

من پزىشك بۆيە لەدیدی پزىشكىكەوھ، نەخۆشىكى ميسرى و نەخۆشىكى سريانى و نەخۆشىكى رەشپيئىست يەككە و ھىچ جياوازيەك لەنيوانياندا بەدى ناكريت و تەنھا ئەركى پزىشك ئەوھىە چارەسەرى ھەرسىكيان بكات.

لهبهرئوهی ئەمانەم دەزانی، کەوتمه ژێر کاریگەری فیرعهونەوه و بەخۆم وت گەرچی ئەم پیاوه شیتە و شیتی ئەو بو کەسانی تر دەگوێزێتەوه، بەلام ئەم شیتیه بگوێزێتەوه بو هەر مروقیک چێژی پێدەبەخشیت.

لهناخدا ههستم بهوه دهکرد که فیرعهون راستیهکی مەزن دەهینیتە زمان، گەرچی ئەو راستیهی ئەو لهجیهاندا بەکردار ناکریت و تەنها لهجیهانی خۆرئاوادا⁷³ دەتوانریت کرداری بکرت، بەلام دەبیت لایەنگری ئەوه بکەین ئەگەر جووری مروڤە بتوانیت بەوشیوهیه بژیت و جیاوازی لهنیوان دەولەمەند و ههژاردا لهناو بچیت و نەمینیت، خوشبەختیهکی جاویدانی بەدەست دەهینیت. من دەمزانێ که پیش فیرعهون "ئەخناتون" هیچ کەسیکی تر راستیهکی ئاوا مەزن و درهوشاوهی نەهیناوتە زمان و دواي ئەویش کەسیک نابیت که بتوانیت راستیهکی ئاوا بەرجهسته بێنیتە گو. من تێدەگهستم که لهبەر خوویستی دەولەمەندەکان و نەزانی و گەمژەیی ههژاران، نامادە نەبوون ئەم راستیهی فیرعهون پەسەند بکەن بهو بۆنەیهوه خوینیکی زۆر لهو پیناوهدا دەرژیتە سەر زهوی-ههروهک چون له "تبس" دا رێژرا- و لهوانهشه دهولەتی مەزنی میسریش بهو هۆیهوه لهناو بچیت.

بەلام ئەوهی فیرعهون باسی دهکات شتیکه که هیچ کەسیک پیش ئەو نەبووتوه و دواي ئەوهیش ناوتریت، ئەگەر بیشوتریت ئەوا لاسایی "ئەخناتون" ی کردووتهوه. دواي ئەوه کاتیک تەماشای ئەستیرهکانی ناسمانم دهکرد بەخۆم وت: سینۆهه تۆ پیاویکی که نازانی لهکوپوه هاتوی و دایک و باوکت چ کەسانیکن.

دواي ئەوهی گەرە بویت، ژن و پیاویک، ئەو پیاوهی پزیشکی ههژارانی "تبس" بوو که ژنەکهی لهسەر ئاوی "نیل" تۆی لهناو سهبهتهیهکدا دۆزیوتهوه و کوردویتیان بهکوپی خویان و پهروهردیان کردویت، ئیستاش تۆ پزیشکی ههژارانی "تبس" ییت و بێنەوهی چاوهڕینی ئەوه بکهیت زێر و زیوت بدەنی، چارهسەریان دهکەیت. کهواته ئەگەر خودای تازە فیرعهون بلاو ببیتەوه و جیاوازی لهنیوان دەولەمەند و ههژاردا نەمینیت، تۆ هیچ زیانیک نابینیت.

⁷³ جیهانی خۆرئاوا لهمیسری کۆندا شوێن نیشتهجیوونی مردووکهانه و هم جیهانی ژبانی ههمیشهی و جاودانیه.

لەم حالەتەدا بۆچی لایەنگری راستی خودای تازه ناکەیت و هانی "ئەختاتون" بەدەیت کە ئەم راستیە لەولاتی میسریدا لەکاتی خۆیدا کرداری بکات. "سینۆهه" تۆ دەزانیت ئەو کارە ی فرەعون دەیهوێت کرداری بکات لەهیچ ولاتیکیدا جیبەجی ناکرێت و لەهیچ شوێنیکدا جیاوازی نیوان دەولەمەند و هەژار و خاوەن و بەندە و سەرکاریگەر و کریکار لەناو نابریت.

بەلام لەوانەیه لەبەرئەوهی میسر ولاتیکی دەولەمەندە و خاوەنی زەویەکی بەپیتە، بتوانیت بپیتە شوینی کرداری کردنی ئەم راستیە و هەرکاتیک ئەم راستیە لەمیسردا کرداری بکریت، بنگومان لەویوه بەنیو هەموو ولاتانی جیهاندا بلاو دەپیتەوه و لەهەموو شوێنیکدا جیاوازی نیوان دەولەمەند و هەژار و خاوەن کۆیلە و کۆیلە لەناو دەچیت. ئەوکات سالیکی جیهانی نوی لەجیهاندا دەست پێدەکات.⁷⁴

من تیگەشتم کە لەهیچ کاتیکدا هەلیکی ئاوا نەهاتوووتە بەر دەستی هیچ مروقیک کە بتوانیت خۆی بۆ هەمیشە خوشبەخت بکات، چونکە هەرگیز فرەعونیک لایەنگری ئەم راستیە نەبوو کە دەبیت جیاوازی لەنیوان دەولەمەند و هەژار و خاوەن و کۆیلە و کریکار و بەرپۆبەری کار لەناو بیات و لەوانەیه لەنایندەدا بەندەان و کریکاوان هەولی ئەوه بدن کە جیاوازی نیوان هەژار و دەولەمەند لەناو بیەن، بەلام هیچ کەسیک گوییان بۆ ناکریت و گرنگی بەقسەکانیان نادات، ئەگەر گرنگیشی پێبدەن قسەکانیان بەکردار ناکریت، چونکە دەولەمەندەکان هیزی بەندە و کریکاران لەناو دەبەن.

بەلام کاتیک فرەعونی میسر "ئەختاتون" بلێت دەبیت جیاوازی نیوان دەولەمەند و هەژار لەناو بچیت، لەبەرئەوهی توانای قسەکردن و جەنگ و زیڕ و زیوی هەیه، لەوانەیه بتوانیت قسە ی خۆی بەکردار بکات و جیاوازی نیوان کەسەکان لەناو بیات، هەرۆهە ناییت ئەم تاکە هەله بۆ دا بینکردنی خوشبەختی جۆری مروق لەدەست بەهین، چونکە مەحاله دوا ی ئەو لەمیسردا یان لە سوریا و بابل پادشایەک بیتەبون کە خۆی بیهویت جیاوازی نیوان دەولەمەند و هەژار لەناو بیات.

⁷⁴ میسرەکان پەکمەین نەتەوه بون کە زانیان زەوی بەدەوری خۆدا دەسورپتەوه هەر بیست و حەوت هەزار سال جارێک لەبەرامبەر ئەستێرەمەکی تاپەمتا رادەوستیت و ئەم سوپی بیست و حەوت هەزارسالە بە "سالی جیهانی" بانگ دەکەن.

من لهکەنار کەشتیهکەدا پراوهستابوم، تەماشای ئەستیرهکانی ئاسمانم دەکرد و بیرم لەوه دەکردهوه و لەکەنارهکانی نیلهوه بۆنی کێلگە گەنمەکان کە گەیی بون دەهات.

لەناکاو "کاپتا"ی بەندە ی پابردووم کە ئیستا لە "تبس"دا خاوەنی مەیخانە "کلکی تیمساح"ەو سەرمایهدارە، هاتەرە یاد و بیرم لەوه دەکردهوه ئەگەر لێرە بوایه و گوێی لەم گوتهیهی فیرعهون بوایه چی دەگوت؟
سەرپرای ئەوهی "کاپتا" لێرە نەبوو، بەلام من دەمزانی کە ئەو دوا ی ئەوهی گوێی لەبۆچونەکانی فیرعهون دەبیت چی دەلیت.

ئەو دەیوت "سینۆهه" گریمان فیرعهون توانی جیاوازی نیوان دەولەمەند و هەژار لەناو بیات و هەموو خەلکی ببە خۆینهوار و چیتەر دوا ی ئەوه نە دەولەمەند و نەهەژارو نە خاوەنکار و نەکرێکار بونی نەمینیت و هەمویان برایانە دەست بە کشتوکال و پیشەسازی و بازرگانی خۆیان بکەن.... ئایا دوا ی ئەو هەموو شتە، تەواوی بەدبەختیهکانی مروۆ لەناو دەچیت و چیتەر کەسیک بەهۆی دەستپەنج و هەولی کەسیکی ترمەو دەولەمەند نابیت؟

سەرپرای ئەوهش کۆمەلێک مروۆ لەمروۆهکانی تر هۆشیار تر دەبن و کۆمەلێک گەمژە.... کۆمەلێکی کەسیکی فیلبازیان لێ دەردەچیت و هەندیکیش سادە و ئەوانە ی هۆشیار و فیلبازن، گیرفانی کەسانی گەمژە و سادەکان خالی دەکەن یان بەفیلهکانیان ئەو جوړه کەسانە هانی ئەوه دەدەن کاریان بۆ بکەن و هەمیشە وابوو و دوا ی ئەوهش هەر وا دەبیت، چونکە مروۆ ئەگەر بتوانیت کەسیک فریو بدات، مەحاله بتوانیت خۆی لەفریودانی ئەو کەسە پپاریزیت، کەسیک کە بتوانیت زیان بەکەسانی تر بگەیهنیت، هەر زیانی خۆی پێدەگەیهنیت و لەنیو ئەوهی مروۆدا ئەوانە ی توانای زیان گەیاندن و ئازاردان و فریودانیان نیه، تەنها مردووەکانن.

تەماشای ئەم فیرعهونە بکە کە دەیهوێت جیاوازی نیوان دەولەمەند و هەژار لەناو بیات بزانه چی بەخەلکی کردوو؟ ئەو پاستیهی کە تەنها فیرعهون و خوداکە ی لایهنگرینی، تا ئەمروۆ تەنها چەند جوړیک گیانەر سودیان لێوهرگرتوو، بۆ نمونە قەلە رەشه و واشە و دالەکەرخۆره و تیمساحەکانی پوباری نیل و ئەوانە ی کەماون بیجگە لە زیان هیچی تریان نەبینوو.

به لام سهره پرای نه وه دهمزانی نه گهر "کاپتا" ناماده بوايه په خنه ی له پوژانی پابردو د هگرت، نه وکاته ی فیرعه ون باسی خودای خو ی و راستیه کانی بو دهرکردم و منیش لایه نگر ی بوچونه کانیم ده کرد و نه ویش بهم لایه نگر یه ی من خو شحال ده بوو.

له پوژنی پانزه یه می دوا ی دهرچون له "تبس" که شتی فیرعه ون که شته ولاتیک که به هیچ ولاتیکه وه په یوه ست نه ده کرا. زه وی نه و ولاته له که نار پویاری "نیل" دا ته خت بو و که میک دورتر چند ته پو لکه یه که به دی ده کرا که هیچ دره ختیکی پیوه نه بوو.

چند شوانیک له که نار ی پویاردا سهرقالی له وه پانندی مه په کانیان بون. له ویدا فیرعه ون له که شته یه که ی دابه زی و خو ی خسته ژیر پکیفی خودای "ئاتون" و وتی: لیړه دا شاریک دروست ده که م و ناوی "شاری" ناسوی ناتون "ی لی" ده نیم.

دوا ی که شتی فیرعه ون، که شتی کانی تریش که به دوا یه وه بون که شته که نار نه و پویاره و سهرنشینه کانیان دابه زین.

فیرعه ون نه دنازیاره کانی خو ی بانگ کرد و وتی: لیړه دا ده بیټ شاریک بیته بون، هر یه که له و که سانه ش که له گهل نه ودا بوون ده بیټ بو دروست کردنی خانو پاره چه زه ویه کیان پیبدریت.

له وشاره دا، به پیی پلانه که ی "نه خناتون" ده بوو پینج شه قام له باکوروه بو باشورو پینج شه قامیش له پوژه لاتوه بو پوژ ناوا دروست بکریټ.

له هر شوینیکی نه و زه ویه دا مالیک دروست ده کرا که له ماله کانی به رامیهر ده چوو، به پیی فرمانه کانی فیرعه ون، نابیت هیچ خانوویه که له خانوه کانی تر بهرتر بیت و له هه موو مالیکدا ژماره ی ژوره کان و شوینی ژوره کان، هه روه ها چیشتخانه کانی شیان ده بیټ له یه که بچیت.

فیرعه ون ده یویست له و شاره دا، هه موویان خو یان به یه کسان له گهل که سانی تردا له قه له م بدن و سوپاسگوزاری "شاری" ناتون بن که نه م یه کسانیه ی بو فراهه م کردون.

به لام کاتیک نه و شاره دروست ده کرا بیستم که هیچ یه که له و که سانه ی که سهرقالی دروست کردنی خانو سوپاسگوزاری "ئاتون" نین، به لکو به پیچه وانه وه نه فره ت له و و فیرعه ون ده که ن که بوچی فیرعه ونی له "تبس" وه هیناوه ته شوینیکی که نه ناواییه کی تیډایه و نه مه یخانه یه که.

ھېچ ژنىك، لەو مالىەى كە بۇ ژيانى ئەو ھاوسەر و مندالەكانى دروست دەكرارازى نەبوو، چونكە ھەموو ژنىك ھەزى دەكرد بتوانىت لەبەردەم مالىەكەى خۇيدا ناگر بكاتەو و چىشت لى بنىت، لەكاتىكدا مالىەكانى ئەو شارە تازەيە، ناگردانى چىشت لىنانەكانيان لەناو مالىەكاندا دروست كوردبوو.

ئەوانەى لە "تبس" دا لەسەر زەوى مالىەكەيان كەبەگل سواخ درابوو، دەخەوتن، كاتىك بىنيان لەمالى شارە تازەكەدا زەوى ژورەكان بە خشت فەرش دەكرىت، نارازىبونى خۇيان دەربېرى و وتيان: خشت بەھوى سوان و وردبونيانەو دەبنە تۆز و خۆل و دەبىتە مايەى دەردى سەرييان. ھەرۋەھا لەقوپى شىلراوى ئەو شوينەش پازى نەبوون و دەيانوت كە ئەم قوپى ئەم خاكەش دواى ئەوەى وشك بويەو، تىزى تىدەكەويت و دەشكىت. نىشتەجى بوانى مالى ئەم شارە، دەيانويست لەبەردەم مالىەكەى خۇياندا، سەوزە بچىنن بەلام فىرەئون چاندنى سەوزەى لە بەردەم مالاندا قەدەغە كوردبوو و پارچەيەك زەوى لەدەرەوەى شار بەھەر مالىك دابوو كە لەويدا ھەموو كشتوكالىكى خۇيان بكن، بەلام دانىشتوانى ئەو شارە ساكالاى ئەوەيان دەكرد كە زەويەكانيان لەرەبارى نىلەو زۆر دورە و زۆر بەگرانى دەتوانن ئا و ببنەو بۇ كىلگەكانيان. ژنەكانىش لەناوەرەستى شەقامەكاندا تەنافيان لەمبەرەو بۇ ئەو بەر دەبەست و جلە شۆراوەكانيان پىدا ھەندەواسى بۆئەوەى وشك ببنەو، فىرەئون ئەم كارەشى قەدەغە كرد.

فىرەئون وتبوى: دانىشتوانى ئەو شارە نايىت بزن و مەر لەمالەكانياندا بەخىو بكن، بەلام ژنەكان گوئيان بەم قسانە نەدەدا و بزن و مەريان لەمالە تازەكانياندا پادەگرت، بەلام وردە وردە خويان بەشارە تازەكەو گرت، گەرچى "تبس" يان فەرامۆش نەكردبوو، بەلام گەر پىيان بوترايە بگەرپنەو بۇ "تبس" نامادە نەدەبوون بگەرپنەو بۇ ئەوى.

دواى ئەو ھەرزى پايز و كاتى ھەلسانى رەبارى "نىل" ھات و امان دەزانى كە بەبۆنەى ھەلسانى رەبارى "نىل" ھەو فىرەئون دەگەرپنەو بۇ "تبس"، بەلام لەكەشتىەكەى خۇيدا مايەو و لەويو چاودىرى لەخانووەكانى شارى "ئاسۆيى ناتون" دەكرد. ھەر بەردىك بەسەر بەردىكى ترەو بئرايە دەبووە مايەى خۇشچالى فىرەئون و كاتىك دەبىينى خەرىكە مالىك تەراو دەبىت، زەردەخەنەيەكى دەكرد.

فیرعهون بهشیک لهزیر و زیوی وهک دهستکهوتیک هینابوو و لهشاری "ناسوی ناتون" دا خهرجی کرد و زهوی خودای رابردوی لهنیو نهو ههژارانهی که ههزیران لهکشتوکال و جوتیاری بوو دابهش کرد.

"ههخناتون" بوئهوهی بازرگانانی "تبس" بخاته ژیر فشارهوه، تهواوی کالای نهو کهشتیانهی که بهرهو بهشی سهروی پوباری "نیل" و شاری "تبس" دهروشتن کپری و بهشیویهک لهتهواوکردنی شاری نویدا پهلهی دهکرد که بههای بهرد و دار بهتهواوی گران بوو، نهگهر پیاویک ههولئی نهوهی بدایه لهیهکهمین تافگهی پوباری نیل که دهکهویته نزیک دارستانه مهزنهکانهوه، تنها یهکجار لهویوه تهختی بهینایه بوو شاری "ناسوی ناتون" دهولهمهند دهبوو.

بریکی زور لهکریکارهکان هاتن بوو "ناسوی ناتون"، لهکهنار پوباری "نیل" دا لهناو نهو خانوانهی که بهقامیش دروست کرابون نیشتهجی دهبون و لهبهیانیهوه تا ئیواره خشتیان دروست دهکرد و سوریان دهکردهوه و پینگهوبانهکانیان تخت دهکرد و جۆگهلهیان بوو ئاودیبری دروست دهکرد. دواي تهواوی بونی ههچونی پوباری نیل، ههزاران درهختی سیبهردار و درهخته میوهدرهکانیان لهملاو و لهولاه هینا و لهشاری تازهدا ناشتنیان و ههنیک لهو درهختانه، سالی دوايي بهریان گرت و خودی فیرعهونیش نهو میوانهی کوکردهوه.

لهکاتیگدا ههندازیار و وهستا دیوار و کریکاران سهرقالی کاربون و کهشتیهکانیش بهرد و تهختیان دههینا، من کاریکی زورم بهدهستهوه بوو، چونکه هیشتا کوٹایی بهئاودیزی زهوی نهو شاره تازهیه نههاتبوو و کریکاران بههوی بونی گوماوهکانهوه نهخوش دهکهوتن، یهکیک لهوکاره بهسودانهی که ههنجام درا، تهلاری لهنگهراگی کهنار شار بوو، کاتیگ لهنگهراکه تهواو بوو، باربهرانی پوبار لهههرهشهی تیمساحهکان پاریزران.

پیش نهوهی نهو لهنگهراهگایه تهواو بییت، کوئبهرهکان ناچاربون بچنه ناو ئاوهکهوه، بوئهوهی بتوانن باری ناو کهشتیهکه خالی بکن و بیانیننه کهنار پوبارهوهو لهوکاتهدا لهناکاوی یهکیک لهکوئبهرهکان هاواری لی ههلهدهستا و نهوانی تر تیدهگهشتن که تیمساحیک پهلاماری نهو کوئبهره بهدبهختی داوه.

تەماشاکردنی دیمەنی ئەو کۆلبەرە ی که نیوێ جەستە ی لە دەمی تیمساحە کە دا بوو، زۆر ترسانک بوو، پێش ئەوێ هاوڕێکانی بپۆن بۆ ئەوێ پزگاری بکەن تیمساحە کە دەبیردە ناو ئاوە کەرە بۆ ئەوێ بیخاتە ناو کونیکەرە تا دوا ی بۆگە نکرەنی دەست بە خواردنی بکات.

بۆیە ناچار بون راوچیانی تیمساح لەو ناچانە ی که پواری نیل دەپژایە دەریاوە بەینن و زێریان پیندەن بۆ ئەوێ هەرەشە ی ئەم تیمساحانە لە ناو ببەن، ئەوانیش لە ماوە یەکی کەمدا تیمساحەکانیان لە ناو برد، سەرەپای ئەوێش تا ئەو لەنگەرگایە بەیە کجار تەواو نەبوو هەر شە ی پەلاماری تیمساح بە تەواوی لە ناو نەچوو.

من بیستبوم ئەو تیمساحانە ی که لە شاری "ئاسوی ئاتون" دا بینراون هەمان ئەو تیمساحانە ن که لە "تبس" وە دوا ی کەشتی فیرعون کە تبون، چونکە پێشبینی ئەو هیان دەکرد که دوبارە خواردنی چیژە خشی تریان دەست بکەوێت.

من ناتوانم لەو تیبگەم تیمساح بەچ شیوێە ک دەتوانیت پە یوێ نندیە ک لە نیوان جولە ی کەشتی فیرعون لە "تبس" وە و گەشتن بە شاری "ئاسوی ئاتون" و بە دەستەینانی خواردن پەیدا بکات، بەلام لە زۆر کەسم بیستووێ که تیمساح گیانەرێکی هۆشیار و ژیرە. هەر لە بەر ئەوێش دوا ی ئەوێ راوچیەکان هاتن و دەستیان کرد بە راوکردنیان ئەو گیانەرە ترساناکانە ئەو هیان بە باشت زانی که شاری "ئاسوی ئاتون" بە جی' بەینن، چونکە ئەگەر ژیر نەبونا یە ئەو ناوچە شیان بە جی' نە دە هیشت، کۆچ کردنی ئەمانە لیرە، بەنگە ی ژیری ئەو گیانەرە یە، چونکە لەو گەشتن، ئەگەر لەوی بمیننە وە هەموویان بە کوشت دەدرین.

بەلام دوا ی بە جی' هیشتنی شاری "ئاسوی ئاتون" پزگای شاری "تبس" یان گرتە بەر، چونکە لەوانە یە زانییەتیان هیشتا نیوێندی فەرماندە یی "هورم هب" لە "تبس" دا یە و لەوانە یە هیشتا لاشە ی کوزراوەکان لە شار بکرینە دەرە وە و بخرینە ناو ئاوی نیلەرە.

پاش ئەوێ پواری "نیل" دوا ی هەلچون پاشەکشە دەکات "هورم هب" فەرماندە ی لەشکری میسر لە لایەن فیرعونەرە ئەوێ پی' سپیدرابوو که ئەو لەشکرە هەلوێشینی تەرە و سەربازە رەشپێستەکان و سەربازەکانی "شردن" بلاوێ پزیکات-بەلام

من دەمزانی چاوپۆشی لەجیبەجی کردنی ئەم فەرمانە ی فیرعە وندا دەکات - و خۆی کرد بەناو شاری "ناسو" دا.

"هورم هب" لەبەرئەوه ئەو لەشکرە هەلناوە شیننیتەوه که دەیزانی سوریا دژی پادەپەریت و میسر بۆ دامرکاندەوهی ناگری شوپۆشی سوریا پنیویستی بەلەشکرە. بەلام فیرعەون باوەری بەشوپۆشی سوریا نەبوو و دەیوت، سوریا پاناپەریت و باشتر وایە سەربازە رەشپینستەکان و سەربازەکانی "شردن" بلاوه پنیبکات چونکە خەلکی میسر زۆر رقیان لییانە و بگەرپنرینەوه بۆ ولاتی خۆیان و چیتەر خەلکی چاویان پنیان نەکەویت.

لەو پۆژەوهی "هورم هب" خۆی کرد بەناو شاری "ناسوی ناتون" دا، هەرکاتیک پنیویستی پاراستنی لەشکر و هەلنەوه شانەوهی بۆ فیرعەون پون دەکردهوه، گفتوگۆیەکی درودریژ لەنیوان ئەو دووانەدا بەرپا دەبوو.

"هورم هب" دەیوت: بارودۆخی سوریا زۆر خراپە و میسرپەکان لەوی زۆر لاوازن، ئەگەر دەست بەرپا پین بکەن، میسرپەکانی سوریا هەر لەیەکەم پۆژدا لەناو دەچن، تۆ دەبییت لەشکرت هەبییت بۆئەوهی بتوانی پنی لەرپا پینی سوریا بگرییت.

"ئەخناتون" وەلامی دایەوه: ئایا تۆ کۆشکی منت بەشیوه جۆراوجۆرهکانی بینیه؟ ئایا دەزانی لەوینەکیشەکاندا هاوشیوهی وینەکانی "کریت" یان لەسەر دیوارەکانی مندا کیشاوه. ئەگەر تۆ چاوت بەوینەکانی کۆشکی من بکەویت، بۆت دەردەکەویت بەشیوهیهک کیشراوه که وادەزانی بەراستی ماسیەکان لەناو ئاودا خەریکی مەلەکردن و مراویەکانیش بەناسماندا خەریکی فرینن، بەلام لەبارە ی سوریاوه لەوباوەرەدا نیم لەسوریا دا شوپۆش و راپەرین بەرپا بییت، چونکە خاچی ژیانم ناردوووه بۆ تەواوی فەرمانرەوایانی سوریا و هاوپنیهتی من و پادشای ولاتی "نامورو" گەشتوووه تە رادەیهک که پەرستگایەکی بۆ "ناتون" دروست کردوووه. ئایا گومەزە مەزنەکە ی "ناتون" ت بینیه که من لەبەر امبەر کۆشکەکە ی خۆمدا دروستم کردوووه⁷⁵

⁷⁵ دروست کردنی "گومەزە" لەسەردەمی "پۆمەکان" دا لەلایەن داگەرکەرئەموه که بو بەباو، داھینانی پۆمەکان نەبوو، بەلکو ئەم نەریتەیان لەمیسر و "کریت" موه وەرگرتبوو، لەمیسر و "کریت" دا وەک خۆشەویستیەک بۆ خوداگانیان گومەزەیان بۆ دروست دەکردن.

من پیئت ده لیم برۆ و تهماشای ئه و "گومهزه" بکه، چونکه شایهنی تهماشاکردنه و نه نازیاران و وهستاگان، زۆر جوان دروستیان کردوه، به لام من نه مده ویست بۆ دروستکردنی گومهزه "ئاتون" له کانه کاندایا بهرد دهر بهینن و گزیکاره کان نازار و ئه رک و زهحمهت بکیشن، بویه فرمانم دا گومهزه "ئاتون" به خشت دروست بکن.

"هورم هب" له یوت: هه رکاتیك من خۆم دهکهم بهم کۆشکهی تۆدا، چاوم به گومهزه "ئاتون" دهکه ویت، به لام ناگات له پادشای "نامورو" بیئت.... "ئه خناتون" یش وهلامی دایه وه من ههز دهکهم ئه و نامانهی که له سه ر تهخته قوره کان بۆی نار دووم ببینی، بۆئه وهی بزانی ئه م پادشایه به چ شیوه یه که بووه ته موریدی "ئاتون" و له باره یه وه پرس یاری زیاترم لیده کات، بۆئه وهی باوه پرکی زیاتر به "ئاتون" بهینیت.

"هورم هب" وهلامی دایه وه: من هیچ گرنگی به و تهخته قورانه ناده م، چونکه ئه و پرۆزه ی پادشا بیه ویت شو پرش به ریا بکات، هه موو جو ره نامه یه کی تهخته قور و په یمانیک پینشیل دهکات و هیچ شتیك بی له زۆر ناتونیت پادشایه ک ناچار بکات گو پرایی لی تۆ بیئت، ئیستاش که تۆ ده ته ویت ئه م له شکره هه لوه شینمه وه، به لایه نی که م پازی به له سه ر ئه وهی له سنوره کاندایا کۆمه لیک سه رباز دابنیم، بۆئه وهی نه توانن سنوری میسر به زینن.

ئیستاش ئه و خیلانه ی له باشوری میسر دا ده ژین، بۆئه وهی ناژه له کان یان له وه پرگاکانی میسر دا به وه پرینن سنوره کانی میسر ده به زینن و دینه ناو خاکی تۆ وه و ناگر به رده دهنه مالی ره شپینسته کانه وه، له کاتی کدا ئه م ره شپینستانه دۆست و پشتگیری و لایه نگری تۆ ده کهن و له به ره ئه وهی ماله کان یان له قامیش دروست کرا وه زو و ده سوتیت.

"ئه خناتون" یش به م شیوه یه وهلامی دایه وه: سنور به زانندی ئه و خیلانه ی که له باشوری میسر دا ده ژین له هه ژاریانه وه سه رچا وه ده گریت، ئه گه ر بتوانن ناژه له کان یان له وه پرگای خۆیاندا به وه پرینن، ئه و سنوری میسر یان نه ده به زانند، به لام له به ره ئه وهی له وه پرگایان نیه، ناچارن بۆ له وه پراندنی ناژه له کان یان سنوری میسر به زینن، ئه گه ر ئه و ره شپینستانه ش که له باشوری میسر دا ده ژین، خۆیان له گه لیاندا بگونجینن و پازی بن له سه ر ئه وهی ناژه له کان یان له وه پرگانیاندا به وه پرینن، ئه و هیچ کاتی ک به وش یوه یه ناسوتیت.

"هورم هب" یش پیی وتبوو: تو فرمانم پیدهدهیت که لهشکری سهربازی ههلوهشینمهوه و بلاوه بهسهربازهکان بکم، بۆئهوهی ههموویان بگهپینهوه شوین خویان، بهلام نایا دهزانی پیش ئهوهی بلاوه بهم لهشکره بکهین دهبیئت پاسهوانگهلیکی بههیز لهناو میسرده دروست بکهیت، چونکه ئهوه سهربازانهی بلاوهیان پیدهکهین، تا ئهوکاتهی دهگهنهوه ولاتهکهی خویان، ههزاران مال تالان دهکن و دهستدریژی دهکهنه سهر ههزاران ژن.

فیرعهونیش وهلامی دایهوه: ئهوه تاوانی تویه که باسی "ئاتون" ت بو لهشکرهکهی من نهکردوه، چونکه ئهگهر ئهمانه "ئاتون" یان بناسیایه ئهوا "میریتاتون" ی کچم بهتهنهایی پیاسهی دهکرد و بیجگه له ناسکیک هیچ کهسیک هاوپی و پاسهوانی نهدهکرد و ههرگیز ئهوهش پرووی نهدهدا کهسیک دهستدریژی بکاته سهر کچکم. سهرهپای ئهوهش لهوباوهپهدام پیش ئهوهی بلاوه بهسهربازهکان بکریت دهبیئت گالیسکه جهنگیهکانیش لهناو برین، چونکه بونی گالیسکهی جهنگی، ئهوه پهيامه به فرمانرهبوایانی تر دهگهیهنیئت که ئیمه نامادهی جهنگین، بهلام ئهگهر گالیسکهی جهنگی بونی نهبیئت، تیدهگهن که ئیمه بیر لهجهنگ ناکهینهوه.

"هورم هب" بهگالتهچارپهوه وهلامی دایهوه: نایا وا باشر نیه که گالیسکه جهنگیهکان بفروشین، چونکه من لهوباوهپهدام پادشای "نامورو" لهسوریا یان "هاتی" یهکان نامادهن ئهه گالیسکهانهی تو بکرن، بۆئهوهی پوژیک لهپوژان دژی خوت بهکاری بهیننهوه.

ئهم گفتوگۆیهی نیوان فیرعهون و فرماندهی لهشکرهکهی بۆماوهی چهند پوژیک بهردهوام بوو، بهلام دواچار "هورم هب" توانی خوی پاگریت و فیرعهون بهینیته سهر ئهوه باوهپههی که پازی بیئت لهسهر ئهوهی لهمهرزهکانی "میسر" دا، چهند سهربازگهیهک دانیت، ههروهها لهناو شاریشدا پاسهوان دابنیت، بۆئهوهی ئاسایش و ئارامی ناو ولات بپاریزن.

فیرعهون وتی: من بهو مهرجه پازی دهبم که گروپیک پاسهوان دروست بکریت که نهتوانریت لهپوژیکی پیویستدا وهک لهشکری سهربازی سویدیان لی وهرهگیریت. بۆئهوهی ئهم گروپه پاسهوانیه وهک لهشکریک سویدیان لی وهرهگیریت. فیرعهون بپاری دا که چهکهکانیان تهنها نیزهبیئت "بی" نوکه تیژهکهی "بیئت".

"هورم هب" ئەم بېریاری لا پەسەند بوو، بەلام لەهەمان ئەوکاتەى خەریکی هەلۆهشانەنەوهی لەشکری سەربازی و دروست کردنی گروپێکی پاسەوانی بوو بۆ پاراستنی ئاسایشی ناوهوهی ولات، دوو نامەبەری یەك لەدوای یەك لەسوریاوه هاتن و هەوائی ئەوهیان گەیاندا کە پادشای ولاتی "ئامورو" داوی ئەوهی بیستی لەناوشاری "تیس" دا شەر لەنیوان خودای کۆن و خودای تازە بەرپابوو و فیرعونیش لە "تیس" پۆشتوووتە دەرەوه و لەشاریکی تازەدا نیشتەجێ بوو، پاپەپریون و دەیانەویت هەردوو شاری سوریا کە نزیکى ولاتەکەى ئەوه داگیر بکەن، یەکیک لەو شارانە "مژیدو" یە و ئیستا پاسەوانانی میسر لەشاری "مژیدو" دا گەمارۆ دراون و داوای هاوکاری لە فیرعون دەکەن.

فیرعون داوی بیستنی ئەم هەوائە وای بە "هورم هب" وت:

من لەوباوه پەدا نیم پادشای ولاتی "ئامورو" یی هۆ ئەم پاپەپرنەى کردبیت، لەوانەى بەرپرسیانی میسری لەسوریا دا سوکایەتیا پینکردبیت و ئەویان توپە کردبیت، تا ئەوکاتەى نەزانم پاپەپرنی ئەم پیاوه دەستی میسریەکانی تیدا نیە، بېریاری تەمیکردنی نادەم، بەلام ئەم روداوه منى لەوه ئاگادار کردەوه کە من بەوشیوهی پیویستە گرنگیم بە سوریا نەداوه و هاتەوه بیرم کە تۆ "هورم هب" کاتیک لە "ئۆرشەلیم" بوی پەرستگایەکت بۆ "ئاتون" دروست نەکرد و ئیستاش کاتی ئەوه هاتوو لەئۆرشەلیمدا شاریکی بۆ "ئاتون" دروست بکەم، بۆئەوهی بییته پایتەختی سوریا، هەرئەوهی "مژیدو" نارامی بۆ گەپایەوه، لەویشدا شاریک بۆ "ئاتون" دروست دەکەم، چونکە "مژیدو" ناوهندیکی مەزنی بازرگانیه و سەرە پێی کاروانە بازرگانیه کانه، ئەگەر لەویدا شاریک بۆ "ئاتون" دروست بکەین، ئەو شارە ناوه دانیەکی زۆری تێدەکەوێت.

کاتیک "هورم هب" ئەم وەلامەى لە فیرعون بیست، بەشیوه یەك توپە بوو کە دەسکی قامچیهکەى خۆی شکاند و پارچەکانی فریدایە سەر زهوی و پۆشته دەرەوه و وتی بەمن: ئەم پیاوه شیته، لەباتی ئەوهی لەشکری سەربازی بنیریت و پادشای "ئامورو" سەرکوت بکات، دەلیت دەمەوێت لەئۆرشەلیمدا شاریک بۆ "ئاتون" دروست بکەم و هەمان ئەو شارە بکەمە پایتەختی سوریا.

ئەو پۆژانەى "هورم ھب" لە شارى "ئاسۆ" دابوو، دەربارەى گەشتەکانى من زۆر قسەى کرد و دەیویست بزانیّت ئایا من توانیومە بەپێى داوا و پاسباردەکانى، زانیارى سەربازى لەولاتانى تردا بەدەست بەینم یان نە؟

کاتیك من دەستم کرد بەقسەکردن و باسى زانیاریە سەربازىەکانى ئەو ولاتانەم بۆ دەکرد، زۆر بەوردیەو گوی لیدەگرتم، ئەو پۆژەى چەقۆیەکیان لە "ھاتى" دا پیدام، پیم نیشان دا و زۆر سەرى لەببینى ئەو چەقۆیە سوپما و وتى: چەقۆ مسیەکانى ئیمە لەچاو ئەم چەقۆیەى کە تۆ دەلییت لەئاسن دروست کراوە وەك تەختە و دار وایە.

"هورم ھب" پرسیارى سەرباز و چەكە جەنگیەکانى نەتەوەکانى تری لیدەکردم، لەدیدى مندا پرسیارەکانى مندا لآنە دەھاتە بەرچاوم، بەلام دواجار ئاگادارى ئەوەبوم کە بۆیە "هورم ھب" ئەو جۆرە پرسیارانەم لیدەكات لەبەرئەوہى سەربازە.

بۆنوموئە پرسیارى ئەوہى لیدەکردم، کاتیك سەربازەکانى "بابل" پریان دەکرد، ئایا یەكەم پێى چەپیان دەجولان یان پێى راستیان، یان پرسیارى ئەوہى لى دەکردم، ئایا لە "ھاتى" دا ئەسپى گالیسكە جەنگیەکانیان، لەگەل خودى گالیسكەکاندا پریان پیدەکردن یان لەدواى گالیسكەکانەوہ یان پرسیارى ئەوہى لیدەکردم کە چەرخى گالیسكە جەنگیەکانى "بابل" چەند تیرەى ھەیە، ئایا چواردەورى ئەو چەرخە بەئاسن داپۆشراوہ یان ھیچ روپۆشیکى ئاسنینى بەسەرەوہ نیە.

یەكێك لەوشتانەى جى سەرنجى "هورم ھب" بوو ئەوہ بوو کە دەیویست بزانیّت جادە و پردەکانى "ھاتى" و "میتانى" و "بابل" و ولاتانى تر بەچ شیوہیەکن.

ھەموو پۆژیک نوسەریك دەھات و ئەوہى من لەبارەى لەنگەرگا و جادە و پویار و ژمارەى سەربازانى ولاتانى ترەوہ دەدوام، دەینوسى، بۆئەوہى ھەركاتیك "هورم ھب" خۆى بیەویّت چاویك بەم زانیاریانەدا بخشینیت.

بەلام ئەو پونکردنەوانەى کە لەبارەى خوداكانى نەتەوەکانى تر و تەلار و پەیکەر و وینە و جۆرى ئاو و ئاوەرپۆ و سەرنارەکانى "کریت" کە ھەمیشە ئاوى پیدای دەپۆشت، بەوم دا ھیچ سەرنجى پانەکیشا و وتى: سەربازیک پنیوستى بەم جۆرە زانیاریانە نیە.

ئەو پۆژەش "هورم ھب" لەتورەییاندا دەسكى قامچیەكەى خۆى لەبەرامبەر فیرعەوندا شکاند و پۆشت و ویستی دەست لە فرماندەى لەشکر ھەلگرت، بەلام "ئەخناتون" لەبەرئەوہى ئەوى خوۆش دەویست، منى نارده لای "هورم ھب" و

وتی: پیئی بلئی بیئت و لهگه لمدنا ناشت بیتهوه، چونکه من حهن ناکهم ئهو به دلگرنانی و ره نجاویه وه لیم جیا بیتهوه.

به لام سه ره پای ئه وهی فیرعون و "هورم هب" لهگه ل یه کدا ناشت بونه وه و فیرعون قامچییه کی تری پیدا "هورم هب" نهیتوانی فیرعون بهینیتیه سه ره ئهو رایه ی له شکرکی بۆ سه رکوت کردنی پادشای ولاتی "نامورو" بنیتریت.

"هورم هب" له بهرئه وه مانه وهی له شاری "ناسو" دا به بیتهوه بینی، بویه به ره و شاری "مفیس" پوشت بۆئه وهی له ویدا گروپیکی پاسه وان بۆ دایینی کردنی ناسایش و هیمنی ناوه وهی میسر دروست بکات، چونکه "مفیس" ده که ویت چه قی ولاتی میسره وه و له شوینیکدا جیگیره که مه ودا ی نیوان باشور و باکوری میسر له ویدا یه کسانه.

دوای ئه وهی "هورم هب" پویشت فیرعون به منی وت: "سینۆه" ئه گه ر خواستی "ئاتون" بیئت که سوریان له میسر جیا بیتهوه، باشترایه ویستی "ئاتون" به جی بهینیت، له بهرئه وهی زالبونی میسر به سه ره سوریادا بۆ میسر جگه له زیان هیج شتیکی تری نه بووه.

وتم: "ئه خناتون" تا ئه وشوینه ی من له بیرم بیئت و له کهسانی ترم بیستییت، زالبونی میسر به سه ره سوریادا له بهرژوهندی میسر دا بووه، چونکه میسر سویدیکی زوری له سامانه کانی سوریا وه رگرتوو و ئیستاش هه ره سویدی لی وه رده گریت.

فیرعونی وتی: سامان یه کیکه له وشتانه ی که نه ته وه کان بۆگه نتر و خراپتر ده کات، چونکه نه ته وه کان خۆپه رست و ته مه ل و بییه زه یی ده کات.

نه ته وهی میسر، نه ته وه یه کی زه حمه تکیش و رازی و دانبه خۆداگر و به به زه یی بوو، به لام کاتیک سوریا که وته ژیر ده سته لاتی میسره وه، سامانه کانی سوریان گوازانه وه بۆ میسر، له وه دوا میسریه کان که سیکی ته مه ل و خۆپه رست و شه روا ل پیسیان لیده رچوو و هه ندیک خوی خراپیان له سریانیه کانه وه وه رگرت.

من سه ره پای ئه وهی ده مزانی جوړیک شیئی له گه لدا یه به لام چاوه رپی ئه وه م نه ده کرد ئه م جوړه قسانه له ده می پادشایه که وه بییستم، چونکه پادشایه ک، بۆ پاراستنی ده سته لاتی خوی نابیئت زه وی ولاته که ی خوی له ده ست بدات، بویه پیم وت:

ئەي "ئەخناقون" من ماوئەيەك لەسورئادا بوم و لەشارەكانى "ئزمير" و "مزئيدو" دا ژياوم و لە "ئزمير" دا فرماندەي پاسەوانى "ميسرى" كوڤىكى ھەبوو بەناوى "رامسس". ئەم كوڤەكە لەو كاتەدا دە سال تەمەنى بوو، بەجوانتريين كوڤى سورئا لەقەم دەرا و بەردەوام ھەلماتى بەردين يارى لەگەل منداڵەكاندا دەكرد، بەلام نەخوش كەوت و ھينايان بۆلاي من و من تىگەشتم كە توشى كرمى گەدە بوو و دوچار چارەسەرم كرد.

لە "مزئيدو" ژنيكى ميسرى ھەبوو كە ھيچ پياويك نەيدەتوانى لەيەك جار زياتر پوخسارى بيبينيت، چونكە ئەگەر دوچار چاوى بەپوخسارى بكەوتايە شەيدا دەبوو، ئەو ژنەش پۆژنيكيان ھينايان بۆ لاى من و بينيم وركى ئاوساو و پيم وت: دەبييت سكت ھەلدېرم، بۆئەوئى بتوانم ئەم نەخوشىيەت چارەسەر بكەم. ھەرلەبەرئەوش پۆشتم بۆمالي ئەو ژنە و سكييم بۆ ھەلدېرى و چارەسەرى ئەو نەخوشىيەم بۆ كرد.

فیرعون پرسى: بۆچی ئەم قسانەم بۆ دەكەيت؟

وتم: لەبەرئەوئە ئەم قسانەت بۆ دەكەم، كەھەمان ئەو كوڤە بەشمشيري سەريازانى سريانى پارچە پارچە بوو و ئەو ژنە جوانەش، دەستى سەربازە مەستەكانى سورئا كەوت و ئەوانيش بيگويەدانە ھاوارەكانى سەرقالى دەستدريژى خويان بون، ئايا ئەم پوداوانە بەلاتەو ھيچ گرنگيەكيان پينادرييت و ئامادەيت رازى بيت لەسەر ئەوئى كوڤى ميسرى لە سورئادا بكوژن و دەستدريژى بكەنە سەر ژنە ميسريەكان؟

فیرعون تەماشايەكى كردم و وتى: "سينۆھە" تۆ دەلييت چى بكەم؟ ئايا بلیم لەبەرئەوئى لەسورئادا راپەرين بوو و دەكەس يان سەد كەسى ميسريان كوشتوو، سەد كەرتى سەد سەربازى سريانى بكوژن؟

ئايا ئەگەر ئەم كارە ئەنجام بدرييت، بەبۆچونى تۆ كاريكى دروست و ژيرانەمان جيبەجى كردوو.

مەگەر ئەو سريانيانەي كە بەھۆى كوشتنى ھەنديك ميسرى دەكوژين، گيانيان نيه و خاوەنى ژن و منداڵ نين؟

ئەگەر من خراپە بەخراپە سزا بەدم، جگە لە خراپە چ دەرنەنجاميكي بەدەست

يەت؟

بەلام گەر سزای خراپە بەچاکە بدەمەو، گەرچی لەوانەیه خراپەشی لێ بکەوێتەو، بەلام بەدڵنیاییەو خراپەکە ی کەمترە لەوێ سزای خراپە بەخراپە بدەیتەو.

ئەگەر تۆ پزیشکی منی و ناتەوێت من بەم گوتانەت نەخۆش بکەوم، باسی ئەوێم بۆ مەکە کە دەبییت لەسوریا دا تۆلە لەو خەلکانە بکەینەو کە میسریەکانیان کوشتوو، چونکە ئەم جۆرە گفتوگۆیە تۆ زۆر نیگەرانی و دڵگرانم دەکات، لەسەر دەمی خودای "نامون" دا خوێنیان بەخوێن دەشۆردەو و لەبەر کوشتنی تەنها یەک میسری سەد کەسەیان لەدانیشتوانی و لاتانی تر دەکوشت.

هەرلەبەرئەوێش رق و کینە تا دێت توندتر دەبییت، لەبەرئەوێ ئەم سەد کەسە، ژن و منداڵ و خزمیان هەبوو و ئەوانیش لەبەرامبەر ئەم کەسە خۆیاندا خوێنیان دەپرشت.

بەلام "ئاتون" دەلیت: نابییت لەرێی خوێنپرشتنەو تۆلە لەخەلکی بکریتەو، چونکە ئەگەر لەبەرامبەر کوشتندا ئێوێش بکوژن، هەرگیز کینە و رەبەرایەتیەکان لەناو ناچن.

بۆیە پێت دەلێم چیتەر باسی ئەم جۆرە شتانەم بۆ مەکە و بەیئە من لەگەڵ راستیەکانی خۆمدا ژیان بەسەر بەرم و لەباتی کینە، لەلایەن "ئاتون" هەوێ خۆشەویستی لەدلی خەلکیدا برۆینم.

ئەو شارە تازەبەه‌ی که فیرعه‌ون دروستی کرد

من چیتەر هیچم نه‌گوت، به‌لام نه‌مده‌توانی وا خۆم نیشان بدهم که گویم له‌دهنگی ئەو "قۆچ"⁷⁶ "انه نیه که ده‌دریټ له‌ده‌روازه‌کانی"مزیدو" و ده‌مزانی که هه‌موو ئەو ژنه میسرینه‌ی که ده‌که‌ونه ده‌ستی سه‌ربازه سریانیه‌کانه‌وه، بی‌ره‌زامه‌ندی ئەو ژنانه ده‌ستدریژیان لی ده‌که‌ن، سه‌ره‌پای ئەو هه‌موو شته‌ش خۆشحال بوم به‌وه‌ی که شینتیکی ئاوا سروشت چاکم بینیه‌وه.

من هینشتا ده‌رباره کاربه‌ده‌ستانی"ئه‌خناتون" که له‌"تبس"ه‌وه باریان کردووه و هاتون بو شاری"ناسو"، هیچم نه‌وتووه، ئەمانه نه‌یان‌توانی له‌گه‌ل فیرعه‌وندا بین بو شاری"ناسو" له‌به‌ره‌وه‌ی"ئه‌خناتون"ئه‌وه‌نده خیرا"تبس"ی به‌جی هینشت، که کاربه‌ده‌سته‌کانی ئەو هه‌له‌یان بو نه‌په‌رخسا له‌گه‌ل ئەودا بین، بۆیه له‌دواییدا هاتن. کاربه‌ده‌ستان جگه له نامانجی ئەوه‌ی به‌رده‌وام له‌"ئه‌خناتون"ه‌وه نزیك بن هیچ ئارمه‌زوویه‌کی تریان نه‌بوو، کاتیك ئەو زه‌رده‌خه‌نه ده‌کات، ئەوانیش له‌گه‌لیدا زه‌رده‌خه‌نه بکه‌ن و کاتیکیش مات و خه‌مگین بیټ، ئەوانیش خۆیان به‌خه‌مگین نیشان بده‌ن.

باوکانی ئەمانه‌ش له‌سه‌رده‌می فیرعه‌ونه‌کانی تردا هه‌مان کاریان ده‌کرد و بو‌نیان جگه له‌و حاله‌ته هیچی تر نه‌بوو، کوپه‌کانیشیان کار و ناو‌نیشانه‌کانیان له‌باوکایانه‌وه وه‌ک میراتیك وهرگرتووه.

⁷⁶ قۆچ: واتای سم‌ری به‌ران و یان سم‌ری گا ده‌که‌به‌نیټ، به‌لام لێره‌دا واتای ئەو داوه‌ گه‌وره و نه‌ستورانه ده‌که‌به‌نیټ که زیاد له ده‌که‌س هه‌لی ده‌مگرن و ده‌مده‌ن له‌ده‌روازه‌ی قه‌لاکان بۆنه‌وه‌ی بیشکینن..... وهرگرت.

سەرەپای ئەوەی زۆریەکی کاربەدەستەکان هیچ کاریکیان ئەنجام نەدەدا، بەلام بەرپرسی کاریکی تاییبەتی خۆیان بون و کارەکانی خۆیان لەگەڵ یەکتەدا بەراورد دەکرد و هەر یەکیک لەمانە هەولێ ئەوەی دەدا، ئەو بەسەلمیننیت کە کاری ئەو مەزنترو بەرپزترە لە کاری کەسینکی تر.

لە لایەکیشەوه، کاتیگ کار و بەرپرسیاریەتی یەکیگ لە کاربەدەستان لەوی تر مەزنتر بوو، ئەویتریان وا خۆیان نیشان دەدا کە گەرچی بەرکەش پلەوپایەیی ئەو بچوکتەرە لەوی تر، بەلام لەبەنەچەدا کار و بەرپرسیاریەتیەکی ئەو گرنگتر و بەرپزترە، هەرەها هاوڕیانی ئەو کەسەش وا خۆیان پیشان دەدا کە ئەو گوتهیەیان لا پەسەندە.

کاری کاربەدەستانی فیرعەون، بریتی بوو لە کاربەدەستی پیللو هەنگرتن و کاربەدەستی چەترهنگر و کاربەدەستی نانەوایی و کاربەدەستی جلدورین و کاربەدەستی شەربەت دروست کردن و ئالەم جۆرە شتانە، بەلام ئەمانە لەهەموو تەمەنیاندا بۆ جاریکیش پیللو و چەتری فیرعەونیان هەلنەگرتوو و تەنها بۆجاریکیش نانیان بۆ دروست نەکردوو و بۆ جاریکیش پینکی شەرابیان نەداوه بەدەستی فیرعەونەوه، چونکە هەموویان بەشیک بون لەپیاوانی کاربەدەست و پینان نەنگ بوو کە ئەم کارە بکەن.

ئەم جۆرە ئەرکانە دەکەوتە ئەستۆی کەسانی تری وەک بەندە و خزمەتکارەکانەوه، لەبارەگای "ئەختاتون" دا بگرە خەتەنەکەری فەرمانرەواییش هەبوو و منیش بەسەر کونتیکیەری فەرمانرەوایی لەقەلەم دەدرام، بەلام سەرکونتیکیەری فەرمانرەوایی ناوینیشانی پوکەشی پزیشکی تاییبەتی فیرعەون بوو و وابزانم لەنیو تەواوی کاربەدەستاندا تەنها من کارم دەکرد بۆئەوهی بەردەوام ئاگاداری تەندروستی و بارودۆخی فیرعەون بم، ئەو پۆژەیی کاربەدەستان بەسەر کەشتیەکانەوه لە "تبس" هوه هاتن، هەرئەوکاتە لە شاری "ئاسۆ" نزیک بونەوه، دەستیان کرد بەوتنی سرودی "ئاتون" ی خودای نوێ، بۆئەوهی خۆیان وا بنوینن کە باوەریان بە خودایەیی فیرعەون هەیه.

دوای ئەوه تا ئەوکاتەیی دروست کردنی خانووەکانی شاری "ئاسۆ" تەواو دەبیت لەو چادرانەیی لەکەنار پوباردا هەلخراپوون نیشتهجی بون، لەهەمان ئەو شوینەدا

دهیانخوارد و دهیانخواردوه و چیژیان لهژیان وهردهگرت، چونکه وهرزی زستانی میسر بهتهواوی کوتایی پییها و وهرزی بههار هاتوو و بالندهکان دهیانخویند.

کاربهدهستهکان ئهوهنده خزمهتکار و بهندهیان ههبوو که تنها شوینی نیشتهجیبونی ئهمانه خوی بۆ خوی پیویستی بهشاریک ههبوو، چونکه نهیاندتهوانی بی بهنده و خزمهتکار بژین، ههندیك لهمانه توانای ئهوهیان نهبوو دهستی خوشیان بشوون و دهبوو بهندهکان دهستیان بۆ بشوون، بهلام هیچکات ئهوشتهی فراموشیان نهدهکرد و بگره پشتگویشیان نهدهخست ئهوهبوو که فیرعهون لههرکوی بیته ئهوانیش لهوی بن بۆئهوهی "ئهخناتون" چاوی پییان بکهویته و ناو و سهروچاویانی لهبیر نهچیتهوه.

کاتیك ئهمانه زانیان فیرعهون تامهزرۆی ئهوهیه ئهه شاره زوتر تهواو بییته، دهستیان کرد بهکارکردن، خۆم بهچاوی خۆم بینیم که ههندیك لهژنه چوانهکانی کاربهدهستان بهپوتی لهسه زهوی دادهنیشتن و خشتیان دروست دهکرد و ههندیك لهپیاوانی کاربهدهستیش لهوکاتهدا که بهندهکان چهتریان بهلاسهریانهوه گرتبوو، بۆئهوهی خۆر لییان نهوات و زیانیان پی نهگهیهنیته، خشتهکانیان بهسهه دیوارهکانهوه لهسهریهه ههلههچنی، وهستا راستهقینهکانیش زۆر بیزاربون لهه جۆره وهستا ناشی و خۆنوینانهبوو، چونکه ئهه کاربهدهستانه کاری وهستیایان نهدهزانی و خشتهکانیان بهشیوهیهه لهسهریهه ههلههچنی که وهستا راستهقینهکان ناچار دهبون ئهوهی کاربهدهستهکان نهجامیان داوه، بیروخینن و سههلهنوی دروستی بکهنهوه.

بهلام کاربهدهستهکان زۆر شانازیان بهکارهکانی خویانهوه دهکرد و ههموو پوژیک کاره پینهکراوهکانیان پیشانی فیرعهون دهدا، بۆئهوهی تی گهیهنن که چهنیك ئهرکیان لهپیناو دروست کردنی شاری خودای ئهوهدا کیشاوه.

دوای چهند پوژیک کاربهدهستهکان لهکاری وهستیای بیزاربون و بۆئهوهی کارهکهیان جۆرایهتی لهخۆ بگریته دهستیان کرد بهدرهخت ناشتن و باخهوانی کردن، ئهوکات نۆرهی باخهوانهکان بوو که لهتورهپیاندا پهنا بۆ خودای میسری ببهن، چونکه ههرجی باخهوانهکان دهیانناشت کاربهدهستانی فیرعهون وشکیان دهکردن و نهنامه تازهکانیان لهناو دهبرد و جۆگهئاوهکانیان پر دهکردهوه.

باخهوان و درخت نیژهکان نهیاندەتوانی بەناشکرا ناپهزایی خویمان لەبەرامبەر کارهکانی کاربەدەستان و ژنەکانیان دەربەرن و پێیان بلین دەست لەکاروبارهکانی ئەوانەوه نەدن و ئەوانیش بەروانگەیی ئەوهی که هاوکاری باخهوانەکان دەکن، هەموو پوژیک دەبونه مایهیی دەردیسەری و زیانبەخشینی ئەوان.

بەلام پیاوان و خانمانی کاربەدەستان لە گول و درخت ناشتنیش بیزاربون و شهوانەش میرولهکان نازاریان دەدان و بەرەبەیانان دەهاتن بۆلای من بۆ چارەسەکردنی پێستیان که میرولهکان هێرشیان بۆ بردبوون و داوای کەرستەیی پێچانی برینیان لێدەکردم.

هەندیک لەوانە بەدزیهوه گەرانەوه بۆ"تبس" بۆئەوهی لەخۆشگوزەرانی و رابوردنەکانی ئەوی بیبەش نەبن، هەندی لەوانەش نهیاندەتوانی بەدزیهوه بگەڕینهوه بۆ"تبس" چونکه ئەوهندە خویمان پێشانی فیرعەون دابوو که ون بونیان سەرنجی فیرعەونی رادەکێشا، بۆیه بەمیروله و گەرمای ئەوی رهاقتن و خویمان بەخواردنەوه و یاری "زار" هوه سەرقال دەکرد.

بەلام خانوو و تەلارەکانی شاری "ناسو" پێشکەوتنی بەخۆیهوه دەبینی، چونکه خانووهکان بەرز دەبونهوه و درەختەکان گەشەیان دەکرد و زهویهکانی دەرەوهی شار بەگیا بەسودهکان داپۆشرا.

من نازانم بوجهی دروستکردنی شاری "ناسوی" ناتون "چەنیکە، بەلام ناگاداری ئەوهم که تەواوی ئەو زیڕ و زیوهی که فیرعەون لەپەرستگای خودای رابردوو بەدەستی هینا لەدروستکردنی شاری "ناسو" دا هەمووی خەرج کرد و بەتەواوی بەشی دروستکردنی ئەو شارەیی نەکرد.

دەبیئت ئەوهش بلین که تەواوی زیڕ و زیوی "ئامون" نەکەوتە دەستی فیرعەون، چونکه کاهینهکانی پەرستگای خودای پێشوو، پێشبینی ئەوهیان کردبوو که فیرعەونی میسر خوداکەیان لەناو بیات، بۆیه خەزینەیی ئالتونەکانیان، پیش ئەوهی شەر لە"تبس" دا بەرپا بیئت گواستەوه بۆ شوینیکی تر.

خیزانی فەرمانرەوایانی میسر بەهۆی گواستەوهی فیرعەون بۆ شاری "ناسو" بون بەچەند بەشیکهوه و شارژنی پێشوو بەواتا دایکی "نەخناتون" که بە"تی ئی" بانگ دەکرد، پازی نەبوو بەوهی ئە"تبس" دەرپچیت و کۆشکی جوانی فەرمانرەوایی ئەو

شارانە بەجی بەیئیت، "نامی" کاهینی مەزنی پەرستگای مەزنی "ئاتون" یش که من لەم سەرگۆزەشەتەیدا پێشتر باسم کرد، لە "تبس" دا مایەو و وەك پابردوو ژیان بەسەر دەبات، دواى ئەوێ فیرەون "تبس" ی بەجی هیشت، هیچ گۆرانکاریەك لەبارودۆخی دانیشوانی شاردا روینەدا و تەنھا گۆرانیک که لە "تبس" دا رویدا ئەوێ بوو که فیرەون لە "تبس" دا نەماوو.

بەلام خەلکی بۆ پۆشتنی ئەو زۆر دلگران نەبون، بەلکو ئەویان بە فیرەونییکی درۆزن لەقەلەم دەدا و وایان لیک دەداوە که لەنەهامەتی شەرەکانی پزگاریان بوو. "نفر تی تی" شارژن که ئەویش هاتبوو بۆ شاری "ناسۆ" بۆ مندالبون گەرایەوێ بۆ "تبس"، چونکه نەیدەتوانی چارپۆشی لە هاوکاری خێلە رەشپێستەکان بکات و بۆ جاری سێیەم کچیکی تری بوو و ناوی "نانخز ئاتون" یان لێنا و سەری ئەو کچەش وەك سەری دوو کچەکه تری "نفر تی تی" درێژ بوو.

لەبەرئەوێ خێلە رەشپێستەکان، بۆئەوێ "نفر تی تی" لەکاتی مندالبوندا، بەناسودەیی مندالەکەیی ببیت، سەری کچەکهیان لەسکی شارژندا دەگۆشی بۆئەوێ درێژ ببیت.

خەلکی پێش لەدایک بونی ئەو مندالە ناگاداری دەستەمالی خێلە رەشپێستەکان نەبون، درێژی سەری کچەکانی فیرەونی میسر بەیەکیک لەموعجیزەکان دەزانی و وایان لیک دەداوە که لەجۆری سەری یەکیک لە خوداکانی مەزنی که دراوێ بە یەکیک لەخانەکانی میسر و گەمژەیی خەلکی گەشتبووێ پادەیهک که دەیانویست سەری خۆیان وەك سەری شازادە خانمی میسر بکەن، لەبەرئەوێ دواى لەدایک بون ناتوانن سەریان درێژ بکەنەو و وەکو سەرەتای لەدایک بون درێژ ناکرێتەو، بۆیە قژنکی دەستکردیان دەکرده سەریان بۆئەوێ سەریان درێژ دەربکەوێت.

شازادە خانمەکان بۆئەوێ بیسەلمینن که درێژی سەریان سزوشتیە، نەك دروست کراو، هەندیکات بی قژنی دەستکرد، بەسەری کهچەلەوێ نامادەیی کۆر و میوانداریەکان دەبون و شاعیران بۆ پیاھەلدان بەسەر سەریاندا شیعیریان دەنوسی و پەیکەرتاشەکانیش نمونەیی سەری ئەوانیان لەپەیکەرەکانیاندا بەکار دەهینا.

دواى ئەوێ سێیەمین کچی "نفر تی تی" لەدایک بوو شارژنی میسر لە "تبس" ەوێ گەرایەوێ بۆ شاری "ناسۆ" و لەوێ بەیەکجاری نیشتهجی بوو، بەلام مالى

ھاسىرەكەي لە "تبس" دا بەجى ھىشت، لەبەرئەۋەي ھەزى نەدەكرد ھاسىرەكەي لەۋەزىياتر دەرگىرى كاروبارى ناۋمال بېيىت و ئەو تۈانا كەمەي كەمەيەتى لەچاۋدىرى كاروبارەكاندا بيانخاتە گەپ.

خودى فىرەۋنىش زۆر ھەزى لەژنەكانى تر نەدەكرد و تەنھا ھەندىكات بۇ ئەنجامدانى ئەركى ژن و مىردايەتى گىرنگى پىدەدان، من دەمزانى كە ئەو "نفر تى تى" لەھەموويان زىياتر خۇش دەۋىت، چونكە لەژنەكانى تىرى زۆر جۈاتر بوو و دۋاى لەدايكبۈنى سى مندال ھىشتا بەجۈانتىر ژنانى ئەو مائە لەقەلەم دەدرا.

سەرھەي ئەۋەش "نفر تى تى" بەھۋى ئەم خۇشەۋىست بۈنەي خۇي بەقەرزارى رەشپىستەكان دەزانى، نەك جۈانى سىروشتى خۇي، جادۈگەرەكانى ئەو ۋلاتە وتبۈيانە ئەگەر پارىزگارى لەئىشقى ھاسىرەكەي بكات، ئەوا پۇژىك دىت دەبىتە خاۋەنى كۇپىك.

شارى "ناسۋى ئاتون" دۋاى سالىك تەۋاۋ بوو و ھەموو كەسىك بىنەۋەي ئاگادارى مېژۋى دروست بۈنى ئەۋشارە بىت، خۇي دەكرد بەۋشارەدا و ۋاى لىك دەدايەۋە كە بەلايەنى كەمەۋە دروستكردنى ئەم شارە ماۋەي دە سالى خايداندۋە.

چونكە دارخورما و درختە سىبەردار و بەرۋوبومىەكان لەرېشەۋە ھەلكەلنراۋە و ھىنراۋە بۇ ئەم شارە و ناشتونيان، بەلام زۇرىك لەۋ درەختانە وشك بون، لەبەرئەۋەش پىشېبىنى ئەۋەيان كىرەبوو كە بەشىك لەۋ درەختەكانە وشك دەبن، ئەۋەندە درەختيان ھىنابوۋ كە شارى "ناسۋى ئاتون" گۇرۋابوۋ بەباخىك لەسىبەر و درەختى مېۋەدار، لەجۇگەلەكاندا ماسىيە بچۈكەكان مەلەيان دەكرد و مراۋىەكانىش بەلاسەرى شارەۋە دەفېرېن و ئاسكە مائىەكانىش لەمالەكاندا لەناۋەپراستى گول و گىادا پراياندەكرد و لەمالەكانەۋە لەكاتى چىشت لىناندا بۇنى جۇرەھا دەرمانى خۋاردن دەھات.

بەمىشپۈەيە شارى "ناسۋى ئاتون" بەناۋى "ئاتون" ى خوداى تازەي مىسر ھاتە بون و كاتىك بۇ جارىكى تر ۋەزى پايىز ھات و ئاۋى پوبارى "نىل" ھەلچۈۋ، فىرەۋن بېرىارى دا كە بەمىشپۈەيەكى ئاشكرا ئەۋشارە پىشكەشى خوداى تازە بكات.

ماۋەيەك پىش پايىز ئەندازىار و كىركارەكان چۈار شىۋە شەقاميان دروست كىرەبوو كە لەشارەۋە بەھەرچۈار لادا دەپۇشت و لەكۇتايى ھەرىەك لەۋ جادانە پەيكەرئىكيان لەخوداى "ئاتون" دانابوۋ. پۇژىكيان فىرەۋن لەگەل خىزانى فەرمانرەۋايان و

كاربەدەستان بەرەو لای ئەو پەيكەرەى كە لەبەشى باكورى ئەو شارەدا جىگىر بوو پۇشت و لەوى بەلئىنى دا كە شارى "ناسۆ" بە بەردەوامى بەشارى "ئاتون" بزانیئەت و تا ئەو كاتەى لەژياندايە، ئەوى بكاتە بەرەگای هەمیشەيى خۆى و دواى ئەوەى مرد لاشەكەى مۇميا بكەن و لەو كۆهەى كە دەكەوئتە پۆژەلاتى ئەو شارەوە بنیژن.

بەرد تاش و ئەو وەستای دیوارانەى كە دەبوو گۆپى فیرەون دروست بكەن، لەبەرئەوەى دەیانزانى كە بۆ ماوەى چوار سال لەو ناوچە شاخاویەدا نیشتەجى دەبن، بۆیە لەگەل ژن و مندالەكانیاندا پۇشتن و پئیش پۇشتنیان فیرەون پئى و تن: من حەزناكەم بۆ دروست كردنى گۆپەكەم توشى نازار و ئەشكەنجە بەدن و پەلە لەكارەكەتاندا بكە، چونكە "ئاتون" ی خودای من دەلئەت نابئەت هیچ كەسێك نازار بەدەیت، ئیو ئەگەر پۆژێك بۆماوەى سى كاترۆمیركار بكەن، دواى چەند سالیك گۆپەكەم نامادە دەبئەت، بۆیە هەولنى ئەو بەدن كە خواردنى زۆر بخۆن و خواردنیكى زۆریش بەدن بەژن و مندالەكانتان بۆئەوەى قەلەو و جوان ببن، چونكە "ئاتون" جوانى خۆشەوئەت، جوانى دەبئەتە هۆى ئەوەى خۆشەوئەستى لەنیوان خەلكیدا دروست ببئەت و ئەتەوەیهك كە هەموو پیاو و ژنەكانى جوان بن چئتر كینە و پق نایەتە بون.

كاتێك فیرەون بپریارى دا گۆپەكەى خۆى دروست بكات، وەجاخزادە و كاربەدەستانیش بپریارى ئەوەیان دا یەكى گۆپێك بۆ خۆیان دروست بكەن، ئەم بابەتە فیرەون و كەسانى تری لەوە ناگادار كردهوە كە پئیوئەستیان بە "مردوخانەیهك" هەیه، بۆئەوەى لاشەى مردووەكان لەوى مۇمیا بكرئین و هەرلەبەرئەوەش فیرەون فەرمانى دا كە بەرجەستەترین مۇمیاكارانى "مردوخانە" ی "تبس" بەئیننە شارى "ناسۆ" وە.

فیرەون دەیزانى كە ئەو مۇمیاكارانە لەشارى "تبس" و مردوخانەى پەرستگای "ئامون" دا دەژئین، بەلام ناگادارى ئەوە بوو كە كرىكارێكى مۇمیاكردنى مردووەكان نە "ئامون" دەناسئەت و نە "ئاتون" و ئەو كەسەش پیاویكە كە هەموو تەمەنى لەمردوخانەدا بەسەر بردووە و خۆى بەبۆنەوهرێك لەقەلەم دەدات كە نابئەت بەمروژ لەقەلەم بدرئەت، چونكە بەشئووەیهك خورى بەمردووەكانەوە گرتووە كە ئەویش وەك مردووەكانى لئەتاتووە.

ئەو پۆژەى كرىكارانى مۇمیاى شارى "تبس" سوار كەشتى بون و هاتنە شارى "ناسۆ" وە خەلكى لەحەبەتەندا لوتى خۆیانیان گرت و خۆیان كردهوە بەمالەكانیاندا، چونكە بۆنى تاییبەتى ئەو كرىكارانە لەناو هەوادا بلاو بویەوە و

خه لکی هانی هه لهاتن له وشوینه دها و تنها من لهو بونه هه لئه هاتم، چونکه نهوم هاته وه یاد که پوژیک له پوژان منیش وهک لهوان بوم و له "مردووخانه" دا کارم دهکرد. پيش نهوهی مؤمیاکاران بین، لهکه نار شاری "ناسو" دا مردووخانه یه کیان بۆ دروست کردبون و فیرعون منی کرده سه پررشتی دروست کردنی نهو مردووخانه یه، له بهر نهوهی دهیزانی که کاهینه کانی خودای "ئاتون" رقیان له مؤمیاکارانه، چونکه وایان لهزانی ئەمانه په پیرهوی خودای پابردو دهکن و هیچ کاهینیکی "ئاتون" ناماده نیه چاودیری دروست کردنی نهو مردووخانه یه له نهستو بگریت.

من ئهرکی خۆم زۆر به جوانی ئەنجام دا و سه ره پای نهوهی زانیاریه کی تهوارم له بواری پزیشکیدا هه بوو، چونکه خوشم له مردووخانه دا کارم کردبوو و دهزانی که مردووخانه یه کی ناماده پیویستی به شتگه لیک ده بیئت و له مردووخانه شدا چه ندین گوماو و هه سییری مهزئم بۆ سویراو دروست کرد و چه ندین ته لارم دروست کرد بۆ نهوهی مؤمیاکاران بۆ خالی کردنی هه ناوی مردووه کان و پیچانی شریتی جهستهی مردووه کان توشی هیچ گرفتیک نه بن، ههروه ها له بهر نهوهی دهزانی شوینی نیشته جی بونی بهرده و امی کریکارانی مؤمیا له ناو مردووخانه دایه، بۆ نیشته جی بونی شیان به پیی پیویست ژورم بۆ دروست کردن، له بهر نهوهی له شاری "ناسو" دا خانویه کیشیان بۆ من دروست کردبوو، بویه منیش لهو شارهدا نیشته جی بوم و چیتر دوا ی نهوه له ژیانمدا شتیکی نهوتو پوینه دا که سه رنج پراکیش بیئت، چونکه له وانه یه هه ندیجار چه ند سائیک به سه ر ته مه نی مروفا دا تیپه ریئت و دوچاری هیچ روداویکی سه رنج پراکیش نه بیئت، هه ندی کاتیش له ماوه یه کی که مدا رودا و گه لیکی زۆری به سه ردا پروده دات، من ماوهی ده سالم له شاری "ناسو" دا به سه ر برد و له ماوه یه دا کاره کانم نه گوپبوو.

هه موو پوژیک نه خو شه کانم له مالی خو مدا چاره سه ر ده کرد و هه موو پوژیک ده پوژتم بۆ کوشکی فیرعون و هه ندی کات ته نها له ژیان ی من و دانیش توانی شاری "ناسو" چه ند شتیکی پویده دا که زۆر له وساله نه گوپانه ی پيشوو گرنگتر بوو.

له و ماوه یه ی له شاری "ناسو" دا بوم هیچ زانستیکی نوی بۆ زانیاریه کانم زیاد ی نه کرد، به لام سو دم له وشتانه و هه رده گرت که له سه رده می لایه تیدا فیری بو بوم و وهک نهو ههنگه و ابووم که له زستاندا هیچ ههنگوینیکی تازه دروست ناکات، به لام نهوهی له سه رده می هاویندا کوی کردووه ته وه سویدیان لیوه رده گریت. به دوری نازانم که

لەماوەی ئەم دە ساڵەدا تێپەرپوونی کات گۆرانیکی لەمندا هینابیتە بون، چونکە کاتیک پوژ و شەو یەک لەدوای یەک تێپەرپیت، وەک تێپەرپوونی ئاو بەسەر بەردەکاندا کاریگەری خۆی بەجێدەهێڵیت.

سەرەپای ئەوەی ئاو پاک و نەرمە، بەلام بەرد دادەتاشیت و سافی دەکات، ھەرەھا تێپەرپوونی کاتیش بەھەمان شیوەی ئاو مروۆ دەتاشیت و شیوەیەکی تری پێدەبخشیت.

من بەھۆی زۆری تەمەنەو قورستر و کەمتر بانگەشەم بۆ زانست و کارەکانی خۆم دەکرد و چیتر وەک سەرەدەمی لاویەتی شانازیم بە زانست و زیرەکی خۆم نەدەکرد، لەوانە یە ئەوەی منی ئاوا کیش قورس کردبیت ئەوە بێت کە "کاپتا" لێرە نەبوو بۆئەوەی بەردەوام پیم بلیت کە تۆ پزیشکیکی مەزنی و دەبیت ھونەری خۆت بناسینی، بۆئەوەی ریز لەکارەکانت بگرن.

"کاپتا" لەشاری "ناسۆ" نەبوو لە "تبس" بوو، لەوی مەیخانەکە ی خۆی و داراییەکە ی منی بەرپۆە دەبرد.

شاری "ناسۆ" سەرەپای ئەوەی بەشوینی نیشتەجیبونی "ئەخناتون" ی فیرەونی میسر لەقەڵەم دەدرا، بەلام ئەو بەشیوەیەک پەفتاری دەکرد وەک بلیی لەجیھانیکی جیاواز لەمیسر لەدایک بوو بێت، پەنگدانەوێ پوداوە جیھانی دەرەکی یەکان بەشیوەیەک دەگەشتە شاری "ناسۆ" وەک تیشکی مانگ کاتیک بەشەو لەئاودا ھەندیت و دوای ئەو ئاوا دەبیت. بۆ فیرەون شارەکانی تری میسر وەک ئەو وایە کە ھەربوونی نەبیت، لەبەرئەوەی ھیچ زانیاریەکی لەبارە ی ئەو شارانەو نەبوو، ھەرەھا نەیدەزانی کە لەشارەکانی تردا وشکەسالی و کەمدەستی و پەنجی نەداری بالی بەسەردا کیشاون، چونکە کاربەدەستەکان، ھەرگیز راستیەکانیان بە فیرەون پانەدەگەیان، چونکە دەیانزانی کە نابیت ھیچ شتیک بەو بوتریت بۆئەوەی نەبیتە مایە ی دلتنگی ئەو.

ئەگەر ھەندیجاریش ناچار بوایەن شتیکی پی بلین- چونکە دەیانزانی ھیچ رینگەچارەیک تریان لەبەردەستدا نیە- بەشیوەیەک ئەو بابەتەیان لەشتە باش و جوانەکانەو دەپینجا (بۆنمونە لەھەنگوین و گول و دەرمانە بۆندارەکانەو دەپینجا) تا فیرەون پە ی بە بەروداوە دەرەکیەکان نەبات، ھەرلەبەرئەو ش راستیەکانیان پی نەدەوت، بۆئەوەی توشی سەرئیشە نەبیت.

شاری "تبس" له لایه "نامی" کاهینی مهزنی په رستگای "ئاتون" هوه بهرپوه دهبرا و فیرعهون هه موو ئه و شتانهی که له فرمانپره وایی و بهرپرسیاریه تیدا ناشیرینه، بۆنمونه باج و سهرا نه وهرگرتن و جیبه جیکردنی دادپهروهی و بازرگانی له "تبس" دا به جیبی هیشتبوو، بۆیه "تبس" وهک جاری جاران به پایتهختی راسته قینهی میسر له قهلهم دهدرا و شاری "ناسو" ش به پایتهختیکی کاتی له قهلهم دهدرا. "نامی" خهزورهی "ئه خناتون" بوو به واتا باوکی ژنه کهی بوو و فیرعهونیش متمانه یه کی تهواری بهو هه بوو، کاهینی مهزنی "ئاتون" وهک پادشایه کی راسته قینه له "تبس" دا فرمانپره وایی دهکرد.

دوای ئه وهی خودای "نامون" روخا و له ناوچوو، چیت هر هچ هیژیکی دژ له بهرامبهر فیرعهوندا بونی نه مابوو که بتوانیت فرمانپره وایی "تبس" بکات.

هر بهو بۆنه یه وه "نامی" به ناوی خودای تازه و فیرعهون، فرمانپره وایی "تبس" ی دهکرد، له هه مان کاتدا بی دژ و بهرامبهر بوو.

"نامی" وای دهزانی، له بهرته وهی خودای کۆن له ناو چوو و هیژیکی نوی فرمانپره وایی میسر دهکات، چیت نارامی و په شیوی دروست نابیت.

دهسته لاتی "نامی" بهرپاده یه ک فراوان بوو که هه موو که سیک و هه موو شتیکی ده رگرتوه، نه گهر دوو جوتیار یان دوو کۆلبر ناکۆکیان له گه ل یه کدا هه بویه، ده بوو ناکۆکیه کانیان له پری کاهینی مهزن یان ژیردهسته کانی چاره سهر بکرایه و "نامی" زۆر خوشحال بوو به وهی فیرعهون له شاری "ناسو" نیشته جی بووه و ناگه پرتوه بو میسر، چونکه دهیزانی نه گهر فیرعهون بگه پرتوه بو "تبس" گرفت و ناکۆکی بو دروست دهکات.

کاهینی مهزن، بۆنه وهی فیرعهون خوشحال بکات، بۆ رازاندنه وهی شاری "ناسو" دیارگه لیکی گرانبه های بوو ده نارد و فیرعهون هه رچه ندیک زیږ و زیوی بو ته و اوکردنی نه و شاره تازه یه بو یستایه، کاهینی مهزن بۆی ده نارد.

"هورم هب" فرمانپره وایی "مفیس" ی دهکرد و ناسایش و نارامی ولاتی ده پاراست، ههروه ها "هورم هب" هیژی نه ژنوی هه موو باجکۆکه ره وه یه ک بوو که ده پوشت بۆنه وهی باج له خه لکی وه ریگرت، ههروه ها به زۆری بازوی هه موو بهر دتاشیک له قهلهم دهدرا که ناوی "نامون" ی له سهر په یکه ر و په رستگاکاندا پاک ده کردوه و له جیگه که یدا ناوی "ئاتون" یان ده نوی.

فیرعون فەرمانی دابوو بگره گۆپی باوکیشی بکهنه وه و ناوی "ئامون" له ناو ژوری مۆمیاییه کهیدا بکوژیننه وه و له باتیدا ناوی "ئاتون" بنوسن. کاتیك گۆپی باوکی "ئه خئاتون" هه لدریته وه به دنیا یییه وه گۆپی کهسه ئاساییه کانیش هه لده دریته وه و ناوی "ئامون" یان ده کوژاند ه وه بۆئه وهی له جیاتیدا ناوی "ئاتون" بنوسن.

کاتیك ویستیان ناوی "ئامون" له سه ر گۆره کان پاک بکهنه وه و ناوی "ئاتون" بنوسن، سه ره پرای ئه وهی پێیینه دراو بوو له میسر دا گۆره کان هه لدریته وه، به لام "ئامی" هیچ پێگریه کی لی نه کردن.

له بهر ئه وهی ئه و که سیکی هۆشیار بوو و ده یزانی تا ئه و کاته ی فیرعون جهنگی له گه ل مردوو هه کاندا به رپا کردوو ه، ئه و ئه م ده ست تیوه ردانه ی ئه و هیچ هه ره شه یه که له زیندوو هه کان ناکات و مرو ؤه ده بیته گه مره بیته که پری له هیرشی فیرعون بگریته دژی مردوو هه کان و ئه و له خو ی بره نجینیت.

دوای جهنگی ناو خو ی "تبس" له نیو لایه نگرانی خودای کۆن و خودای تازه دا که پێشتر باسکردن، ولاتی میسر بۆ ماوه یه که هیمن و ئارام بوو و "ئامی" کاهینی مه زن کو کردنه وهی باج و سه رانه ی به خویندکاران سپارد بوو و ئه وانیش له پری کو مه لیک خویندکاری بچوکه وه، سه رانه یان له خه لکی ده سه ند و دوای هه ر ماوه یه که وه رگریتی سه رانه، باجده ره هه ژاره کان که به پیی یاسای گشتی له باجده ره ده و له مه نده کان فشاریکی زیاتریان ده که و ته سه ر، بۆیه خو له میشان ده کرد به سه ری خو یاندا و جلی به ریان هه لده دپی بۆئه وهی سو زی کار به ده ستان به لای خو یاندا پرا کیشن، به لام هیچ که سیك گرنگی پینه ده دان، چونکه ته ماشا کردنی پیاویکی هه ژار که گرفتاری سته می کار به ده ستانی باج و سه رانه وه رگره، به راده یه که ئاساییه که هیچ که سیك دلی بۆ ناسوتیت.

ههروه ها دوای سوپی وه رگریتی هه ر باج و سه رانه یه که خویندکارانی باج وه رگر، له سالی رابردوو ده و له مه ندر ده یون و ئه مه ش په گ و پێشه یه کی کۆنی هه یه که به هیچ شیوه یه که چاره سه ر ناکریت، تا ئه و کاته ی ئه م جیهانه بمینیت باج و سه رانه ش له خه لکی وه رده گیریته، کار به ده ستانی وه رگریتی باج و سه رانه ش به زیانی حکومه ت یان خه لکی ده و له مه ند ده بن و ته نها به یه که شیوه ده توانریت پری له ده و له مه ند بونی کو که ره وانی باج و سه رانه بگریته، ئه ویش ئه وه یه که ئه م سیسته می باج و سه رانه یه له به نه چه وه نه مینیت، ئه مه ش شتیکی مه حاله.

لەشارى ئاسۇدا "نفر تى تى" شاژنى مىسر چوارمىن كچى بوو، لەدايك بونى كچى چوارەم، بەدبەختىەكى زۆرى لەگەل خۇيدا هینا، كە ئەو بەدبەختىەى لەئەنجامى پاپەپىنى سورىا-بەشىۋەيەك كە لەداھاتوودا بەوردى باسدەكرىت- لەگەل خۇيدا هینابوى بەتەواوى فەرامۇش كرا.

"نفر تى تى" داوى ئەوہى چوارەمىن كچى بوو، ھەموو كەسىكى بەوہ تاوانبار دەكرد كە جادوويان لىكردوۋە و ھانى ئەوہيان داوہ كە كچىكى تىرى بىت، بۇيە پۇشت بۇ"تبس" بۇئەوہى داواى ھاوكارى لە جادوگەرانى رەشىپىست بكات، بۇئەوہى ئەوان كاريگەرى جادووى كەسانى تىرى بۇ پوچەل بكنەوہ.

ئىستا سالى ۱۳۶۴ سەدى چار دەيەمى پىرۇزى ئىسلامە و لەوبارە دە نىم
كە تا كۆتايى ئەم سە دەيە، لەبازارى وئىزە "ئە دەب" لى جىھاندا كىتەبىك بلاو
بگىرەتەو كە لەروى مەئزۇوى دىرىنى ولاتانى رۆژەلەتلى ناوەرەست و لىكەتەو
كۆمەلەيەتلى و دەروناسى ئەو مەئزۇو، بىتوانىت لە بەرامبەر ئەم كىتەبەدا كە
"۱۳۵۰ سال پىش لە دايكېوونى مەسىح" نوسراو تەو بوستىت.

ئىمە ئەم مەئزۇو لە سەرەتاي دەستەلەتلى زىجىرە نۆز دەيەمى فەرغەنەكانى
مىسرەو دەرمانىناو و بەشىتەيەك كە "سىنۇهە" نوسەرى ئەم كىتەبە باسى
دەكات شەش سال دواى دەستپىكردنى دەستەلەتلى ئەو پىاو لە مىسرەدا دور
دەخىتەو و دەست بەنوسىنى ئەم كىتەبە دەكات و بۆتەو نىمە دوچارى هېچ
هەلەيەك نەبىن مەئزۇوى نوسىنى ئەم كىتەبە لە سالى ۱۳۵۰ لى پىش زابىن، كە
بە سالى فەرمارەوايى و دەستەلەتلى زىجىرە نۆز دەيەمى فەرغەنەكانى لە قەلەم
دەدەين و ئاشكرايە بۆ بە دەست هېنانى مەئزۇوى راستەقىنەى سەرەتاي نوسىنى
ئەم كىتەبە دەبىت ماوەى شەش سال لە مەئزۇوى هاتتە سەر تەختى ئەو پىاو كەم
بگەيەو.

خوینەرانى ئەم كىتەبە ئىتر چ لاو بن يان بەتەمەن، سود لە خویندەو نىم
مەئزۇو دىرىتە وەر دەگرن كە لە هەمان كاتدا هەيىتىكە لە هەلسەنگاندىن و
شىكردەو كۆمەلەيەتلى و دەرونى.

بەلام ئەگەر لاون مەن ئەو تان پى رادەسپىرم دواى خویندەو نىم، ئەو كىتەبە
لە دەست نەدەن و لەلامى خۇتان هەلى بگرن و بىپارىژن، بۆتەو كاتىك تەمەنتان
گەشتە شەست سالى يان زىاتر، سەرلەنوئى ئەم كىتەبە بخوینتەو و لەو كاتەدا
هونەرى "سىنۇهە" نوسەرى ئەم كىتەبە تان جواتر بۆ دەردە كەوئىت و زىاتر پەى
بە لىكەتەو كۆمەلەيەتلى و دەرونى ئەم كىتەبە دەبەن.

abu ali alkurdy www.igra.forumarabia.com



لەبلاو و كراوەكانى خانەى چاپ و پەخشى رېئىما

نوخ (6500) دىنار